

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw spróeny
Napoj móeny
Lubosé ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosé da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džělaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana,
Njeh čí khmana
Žiwnosé je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew čel

F.

Sserbske njedželske lopjeno.

Wudawa so kóždu šobotu w Smolerjez knihicziščetni w Budystalinje a je tam ja šchtwórtletnu pschědplatu 40 np. dostacž.

Nowe lěto.

Matth. 28, 20.

We Jesuřowym mjenje šmy s džakowanjom stare lěto wobšankli a s modlenjom a s Božej službu nowe šapocželi. Šchto nam nowe lěto pschinješe, hač šbože abo domapytanja, kotrež šu tež šnamjenja bójškeje lubosče, to žadny njewě. Ale to jene wěmy: Jesuša nam šašo pschinješe. Šeho šwjate mjeno debi přeni džeń lěta. W nim je naše šbožo wobšanknjene. Duž šo jemu s nowa doměrný a jeho wodžazemu, šwětla a trošchta polnemu kralowškemu šlubjenju, kotrež šadny jeho najšwjeczíškeho mjena šteji:

Šlaj! Ša šym pola waš wšchitke dny hač do škóncženja šwěta.

Wčera a dženska je Jesuř Šhrystuš, a tón šamy, kiž wón je, budže tež dale, haj, hač do wěčnosče naše wukhowanje. Šeho mjeno, kiž šteji jako šlote napišmo nad wrotami noweho lěta, jako šajna hwěšda na dalšim nješnatym pučzu žiwjenja, je trošchtný a šwětly wodžet kaž přenjeho dnja, tak žyłego lěta. Šchtož šebi šnadypolnu móž jeho mjena wušwoli ša šwětlo na šwójim pučzu, temu budže nowe lěto wěšče lěto šboža, šbožowný čaš, kotryž jemu ničšo druge njepšchinješe hač to, šchtož dyrbi jemu š lepšchemu šlužicž. Šeho mjeno bljšchči šo rjenje jako hwěšda njebjeska tež w čěmnych šemškich nozach. Wčera a dženska a wěčnje tón šamy Jesuř je Šhrystuš; š temu mamy nadžiju!

Čłowjek widži, šchtož je pschěd woczomaj a šchtož je čašne, ale naš Šbóžnik wuczi naš hladacž na to, šchtož je duchowne a wěčne. Šbóžnej štej tej woczí, kotrež w pscheměnenju čašow a lětow widžitej, šchtož wobšteji a traje: Jesuř je to A a to D, špocžatk a kónc.

Jesuř wčera a dženska! Wón drje widomny njeje, ale tola we šlubšchim rošomje pschi naš wostanje še šwojeji žiweji a žiwjenje dawazeji pschitomnosčju. Wón lubi: Ša šym pola waš! A my wěmy, šo wón šlowo džerži. Wšcha bojšč, wšchón njeměr a štyš, wšcho špytowanje a wšchón hrěch šandže; šbóžny měr, šbožo a šbóžnosč čje pschěčahuje, hdyž ty wotpoczujesh w Šhrystuřowej šnadže a lubošči a s tym na Božej wótznej wutrobje a wo ničšo wšchšche nježadash. Wšcho šemške horjo je pomjeřšchene, ty jo šjerješch s Božeje wótzneje ruki. Wšcha druha štarosč je wot tebe wšata s tej jeneji wulkeji štarosčju, šo by s Jesuřom šjednóčeny wostał, ty ju čžišnjesh na teho šnjesa. Šwoje džělo džje čži wot rukow derje a s wjeke-šošču jo došonjesh. Šraj, nješky ty we šwójim modlenju šhonil: Jesuř je šo mnu a mje wofšchewja? Šač dotal wěšče wšchědnje.

Wón bě a je a budže pola naš. Wón šam — to njerěta jeho wučžba abo jeho wopomnjecže. Šdžež dwaj abo ššjo šhromadženi šu w jeho mjenje, tam je wón šřjedza mješ nimi. Šeho bljškosč pschinješe wulki měr a Boži pokoj do wutrobji. Šod modlitwami nješšmy šami, ale Jesuř džje s nami. Šo budž naše nowolětne doměrenje, naša nadžija a naše wješe. Ša čašach, hdyž budže

nam jeho trjeba, njebudže tež w nowym lécze pobrachowacž. Jedyn džen móže telko srudoby a bolosče, telko hórkosče a czejkosče w šebi potajicž, so ja zyle žiwjenje wjazn móžno njeje, jeho hluboku ranu sahajicž. Wón budž wschitkim srudnym blisko se šwojim troschtom, wschitkim hubjenym se šwojej pomozu. Srudoba a njesbože a tyščnosć czejnje husto hlubšcho k Jesuše, k pravemu pscheczelej a pomoznikaj, dyžli sbožo. Jesuš woštanje pola naš wschitke dny.

Jesuš reka Šbóžnik. Wón budže šwój lud šbóžny cžinicž. We žanym druhim njeje šbóžnosć. Wjele ducha-móžnych a wulkich je na šwěcže pobyló a jich mjena šu šapifane na taflach stawisnow s njewuhašlimym pišmom a jako jasne hwěšdy šo blyščęza na njeju šwětnych po-deńdženjow a jich wopomnjecze njesańdže, a tola šu a woštanu daloko pschetrjehene wot jeneho mjena a šhubja šwoju jasnosć psched jenym mjenom, kiž je šlónzo na njeju našeho žiwjenja — to je mjeno našeho wyšoko šhwaleneho Šbóžnika. Wudri a móžni semje šu šo psched nim pokorjeli a štroschtnje a šbožownje pucž wscheho cžęla cžahnyli. Šozpjeni a hubjeni šu na tuto mjeno šwoje dowěrjenje štajeli a šczetpliwje šwój šchiz nješli a šo šradowali husto s tyščnym duchom a s rošlamanej wutrobu we šwojim Šbóžniku. Jesušowe mjeno ma dusche šbóžne cžinjazu móž w šebi. Šbóžnosć posbėhuje pschese wschę starosče a cžerpjenja tuteho cžęša a dawa wješęlosć k wschėdnemu džęlu a k bėdženju s njepschecžęlsimi mozami.

Tale wěštosć šdzerž naš, hdyž šo hdy w nowym lécze šłabi a wopuschčeni a hubjeni cžujemy: Jesuš je pola naš wschitke dny hacž do šónza! To wosšew a šwjecž naš, hdyž w jeho domje budžemy šhromadženi: wón je šrjedža mješ nami. To budž nam troscht a šchit, hdyž šo hęšle mozy w našim cžęšu pschecžiwjeja pschecžiwó jeho šwjatej zyrkwi. Šchit zyrkwi Jesuš Šhryštuš je: šchto chze šo hela šłobicž! Na žolmjatym morju cžęšnyh męnenjow wona w šylnej wěrje do Jesuša wyška:

Ja wēm, do koho wěrju,
Ja wēm, šchto wobšteji. —
Ja wēm, šchto šawoštanje,
Hdyž wschitko šhabla šo. —
Ja wēm, šchto węcžnje traje,
Šchto njewopuschčęzi mje! —

Duž we Jesušowym mjeni
Nowe lęto šapocžmy!
Węcže junu wobkručeni
W dowěrje jo šłonežimy.
Šamjen.

R.

Šjednanliwosć.

Jedyn muž bęšche se šwojej žonu do nawalneje šwady pschischol, a tydžen dolho jemu rošhėwana žona na žane praščenje wotmolwjenja njeda. Duž šebi muž jedyn wjecžor šwėzu wša a s njej pod blida, šhamory, šoža bydlanšęje a špansęje štwy šwęcęšche. Žona bu wčipna, s dobom šwoje mjelčenje pschetorže a šo woprašča: „Mužo, šchtoha pytaš?“ Muž šnapšchecžiwó: „Žona, ja tvoju hubu pytam!“ — Žona šo pocža šmjecž, a dokelž bę dže nětko šwoje mjelčenje pschetorhla, ręcęšche wona wjazn a šawda šwojemu mušej šłonežnje ruku jako šnamjo męra.

Šuby šchęšęžijano, kiž mašch ty hęšchę jeneho njęšjednanliwego pschecžiwnika, daj šo tola roššwęcžicž a šhřęcž wot teho, kiž je

šwětko šwěta, kiž šwojich njepschecželow pytašche, kiž njejo wopuschčęzi a tón cžęžki pucž na tule šhubu semju wša, so by „męr“ ščinił. Njeje wón tež tebe po šwojej hnadže pytał, jako bę ty hęšchę jeneho njepschecžel? Wopomń tola to šłowo: „Njedajcže šlónzu nad wašchim hnewom šahhadžecž;“ šapřę šo šam, nastuř najpřędy pucž k šwojemu pschecžiwnikaj a pschivolaj jemu: „Męr na šemi!“ Daj se štarym lętom štarym šłobam šahrijebanym bęčž, šnašo na šónzu noweho lęta wjazn móžno njebudže, męr ščinicž, a šo potom to hřęenje w Mat. 5, 25 dopjelni. Šhęžor Študolf I. wospjat rjekny: „Ša šym šo husto šwojeje šrutosče a njepschecžel-niwosče kał, ale ženje niz, bęch-li milosčętwy a šjednanliwy bęł.“

F.

Wotkhad lęta.

Mašch bęh w cžęšnosći
Šhwata k węcžnosći;
Šchidłami přęč cžahnu lęta
Tu se šachodnosče šwěta.
Wužicž njepschępaš
Daty hnadny cžęš!

W nim šo męnja tu
Šadoscž s tyščnotu;
Přęč šu nětko šboža krašny,
Šorjapolne cžęmne cžęšny.
Ššy brał s wobęju
Dobytł ša duschu?

Šwět tón šahnje,
Węcžnosć njesańdže;
Duž njęch tudny, kaž šo šłuišcha,
Węcžne šubla pyta duscha.
Budž to štajnje cži
Šadawł žiwjenšli!

Cžęš šo minje našch,
Štaraj šo, so mašch
Šokladny tam w Wožim raju,
Šotrež do węcžnosče traju
A wscho pschęwaža,
Šchtož šwět posčicža.

Štarosć, šrudoba,
Ššwětnę wješęla
Šam te šubla pokrywaju,
Šotrež węcžne tracže maju,
Šo je wutroba
Šohko pschęhlada.

Šam je, đerje mi!
To mje šohacži.
Nječ šo s Bohom štowaršchuju,
Šha jich wěštosć w duschi cžuju
A mi radosć je
Šachod cžęšnosćę!

K. A. Fiedler.

Njedžela.

Šhinesojo žaneje njedžele nimaju, tola woni zušbnikow, w jich kraju bydlazyh, šwėru wobkėdžbujaj, hacž cži njedželu šwjecža abo niz, a nima-li tajki muž njedželu šwoje klamy šanknjene, woni jeho jako šchęšęžana s cžęšęju šańcž nimaju. Tak šu w tamnym kraju kőžde klamy, njedželu šanknjene, nęmy přędar šchęšęžijanstwa.

Šdmiral Šall nęhdy powjedawšche, so jedyn šhineski šłdžnik, na jenej jendžęlskej šłdži pola Šongkonga w škuzbję štejazy, jako pytny, so šłdžne mužštvo wotpocžowawšche a šo k Wožęj škuzbję šhromadžowawšche, mješ tym so šhineszy džęlacžerjo pschi brjosh po šwucženym wašchnju džęlacžachu — to najpomnjenje ščini: „Wašch Wóh je lępschi a lubosčętwišchi dyžli našch Wóh; pschetož wón wam mješ šhdom dnjemi jedyn k šwjecženju a wotpocžowanju dawa, a my mamy jeno jedyn džen wotpocžinka ša zyle lęto, — džen noweho lęta.“

F.

Na nowe lęto.

(B. Šchmolł.)

Šłóš: Jesuša ja njepušchęžu —

Jesuša šęj wušwolmy
W šapocžatku tutoh' lęta,
Šeho mjeno trjebajmy
Ša šchit w bitwoje tutoh' šwěta,
W jeho lubym towarštwę
Šawoštajmy wobštajnje.

W Zionje so khwalicz ma
 Jesufowe mjeno, słowo;
 A kaž husto do doma
 Božoh' pschithadžamy i nowoh',
 Njeh našch Ebožnik w miłosczi
 Nasche dusche wukwjeczi.

Seho hnadu, smilenje
 Čezeczič i pravej wěru čzemy;
 Tak my wschědnuje bohacze
 Wjazh sboža dostanjemy:
 Wufbožicz, hlaj, budže saš'
 Jesufowe mjeno naš.

Nasche pucze dajče nam
 Nětto khodžicz w Seho mjenje;
 Ssměczi tuta hwěsda nam,
 Wscho so budže radžicz rjenje.
 Žohnowanje bohate
 S hnady so nam dostanje.

Wschitke frudžby, staroscze
 Seho mjeno čzini słodke,
 Budže pschewobrocžicz je
 Do sboža, so budža krotke.
 Schit a słonzo Jesuf je,
 Kiž wscho horjo směruje.

Jurij Brósl.

Wěru, luboscž, nadžiju na lube nowe lěto.

(Swant.)

Nowe lěto wobradži	Nowe lěto pósczele
Stare sbože w Khrysta krwi,	Saš' nam stare bėdženje,
Stary troscht czi pschinjesty. —	Bėda, čzestch jom' wucžestnyčž!
Stara wěra jatčžej ty!	Stara wěra khrobka bydž!

Nowe lěto staru mőz
 Dari czi, wschaj čze twój Wótž
 S pomozu ždny bližicz so. —
 Stara wěra pošhlit so.

Nowe lěto je frudžbu	Nowe lěto, stara ból,
Starej budže klapacz tu.	Sa naš nowy wótry kól.
Njeh so lěto wonowi. —	Schtoha tón čze wot tebjje?
Stara luboscž, wostań mi!	Stara luboscž, rostwuč mje!

Nowe lěto ja ruku
 Staru staroscž wjedže tu.
 Rőždej khěžžy khlēba daj! —
 Stara luboscž, wupomhaj!

Nowe lěto sawdawf je	Nowe lěto shonjenje
Nowy ja kraj sbőžnosčze,	Nowe, so Bóh wumože
Sdžez b'dže junu nowe wscho. —	S hubjensstwa tež najwjetschoh'.
Nadžija, ach wjekel so!	Nadžija, i tym pošhlit so!

Nowe lěto, nowa čžět;
 Wjedže k njeju cze, to wěr!
 Tam je nowej' khwalby raj. —
 Nadžija, nětł sawyškaj!

Jurij Brósl.

Wulkomyšlnošč Napoleona I.

Wěšče džen 27. novembra w lěče 1805, jako na Morawje se schěreho njebja kahodne, male, žyle kulowate krupy padachu a runinu, k dolhej wyšokoj krajinye słuschozu a mjes Brnom a Broščejowom (Brošnik) ležazu, i mhlowej bělinu pschitrywachu. Spo-

džiwnje frudno bėšče to po schěrofej runinje. Wólčžke krupy padachu na tšěchi domow, tu a tam rosbroyenyh stejazyh, a načinjachu žyle zusbobne schudrowanje.

Čžezki a šylny wothlőž dawachu kroczele franzowskich regimentow, kotrež po twjerdže smjerskej pódže Morawškeho kraja do přėdka čžehnjechu, niž pał wěsteje kėdžbnosčze. Po schpatnyh, schtropawych brohach pohibowasche so čžah kanonow, na kotryž so dživnje pschihladowasche, čžah pscheyara nakładženyh wojow a prósdnyh wojow sa khoryh i wobdžiwanyomnej, ale njemylenej pomalłkoscžu.

Tuto bluke schudrowanje čžlowjeskich čžrjėdow, kotrež čžehnjechu po smjerskej pódže, pschetorhny njejabžy hruby hlőž. Trompejtar pistasche wótšje do powětra. Pschisjemi Napoleonowy pschithad do šrijedž jeho wulkeje armeje.

Wokoło pjeczich i wječzora bėchu dživnje sdrasčeni khěžorowi miamelukojo i jašloweho lėža wujěchali a khwatachu psched khěžorowu khorejtu, kotruž schthri pschne lischaki čžehnjechu. Khorejta jėdžesche spěschnje a sa nej pokajowachu so wyšokje scžěny khěžorowych gardowych kėrašėrow.

Sdnyž so khěžor bližesche, wostachu wojazy stejo a tworjachu spalěr; prezentėrowachu i tšėbu a sa schleńčžanyhmi wotnamy khorejty wuhladowaschtej dživnje blyskatej woczi, kotrež wójška pschegladowaschtej. Na dobo wós fasta.

Napoleon šam duńčžka wotewri, wustoczi i wosa a pschitwa i ruku bjes rukazny wobstararja kwartėrow k šebi.

Jurěr so pschibliži, štrawjesche a rjetny: „Majestoscž, tule je to měštno, kotrež je mi Wascha Majestoscž k fastacžu pschitafala: Pojorliz — póst je tši mile wot Brna, runje tak daloko leži wot Sławkowa (Musterlitz). S tehole dnyka mőže čžlowjek pschi jašnym wjedrje jara daloko do kraja widžecž. Dowoli Wascha Majestoscž, so du do přėdka? . . .

Napoleon scžěhowasche jurėra. Stupi do nimale wulkeho ruma, kotrehož scžěny bėchu bėle wobėlene. Dolhe blido, schěscž stólzow, dvě ławzy a pólne ložo bėšče žyła nadoba štrny, w kotrež čžyšče Napoleon pschibliženje rakuskich wójštow wocžafacž. Psched wulkimi bėłny khachlemi stejeschje Berthier, major generalneho štaba, a wohrjewasche so.

Khěžor pokajšlowa a jeho přėni adjutant so woprašča: „Pscheje šebi Majestoscž i lėkarjom rėčžecž?“

„Ně, generalo! Mi budže schleńčža čžerstweho mloka došahacž, so byč tónle kachel stajit. Dajče mi se wšy wudejene krumjaze mloko pschinjescž. Schtőž budže mi jo dodawacž, ma mi jo kőždy wječzor wokoło džewjeczich a kőžde ranje wokoło šedmich pschinjescž.“

* * *

Pjecž dnjow pošdžišcho, džen 1. dezembra, scžezje so Napoleon do bivaťa; nočžyšče we wulkej Morawškej runinje drugeho loža mēcž, khiba pődu, drugeho šana, khiba njebjo, ani drugeho wohnišchčža, khiba plomjenjaze schčžėpy pólneho wohnja. Žyle wojak byčž, woprawdže a wěčžnje jako wojak živy byčž, to bė jemu najwjetsche wjekele.

Wječzor pschisjemi major Berthier: „Šutšje pschi dnicžu budže naš njepschecžel pschimacž, kotryž se schthri a wóškomdžėšacž tyšaz muži wobšteji.“

Khěžor džesche: „Šutšje budže so mój prawy rőžł šhibowacž, hdyž do njeho ruske čžrjėdy prašnu. Šutšje mőže so štačž, so moje šrijedžišchčžo popušchčzi. Šutšje mőže lėwy rőžł . . .“

Hlőž da so pschecžimo temu šaklyšchecž: „Majestoscž, šutšje budža Wasche worjoły dobnwacž, šutšje budža Wasche worjoły dobnčžėřške!“

To bė Murat, kotryž šebi šwėri, khěžora pschetorhnyčž.

Słuboko so wschitko wotmjelny, jeno bóršy pschetorže so tuto mjelcženje i wojerškim sawolanjom: „Qui vive?“ (Schto tu je?)

Wšchi šwětle wulkeho bivałskeho wobnija wuhladachu marschaljo, kotřiž wokoło Napoleona stejachu, scžen, kotryž so pohibowasche po puczu, po hórzy, a kotryž so kžěžorskemu pscheybtyfkej bližesche.

Spěwny hlóš na nowe praščenje straže wotmolwi. „To je mloko kžěžorej . . .“

Hausser, Berthierowy tajomnik, pscheloži holzyne słowa do franžowskeho.

Jurěr džěsche na Napoleonowy pschifas pschihadžazej napšhecžo a młodu holzu psched Napoleona pschijedže.

Pschihadžaza běsche młoda wošoba mjes wóšomnacziimi a dwazycziimi lětami. Mějesche jašnej módrej woczi, kotrejž wuhladowaschej pod rjenje wushibnjenyimi brjowkami s nimo mery krašneho woblicza. Wošebnej ruzy pokasowaschej na to, so bě semjanskeho, s najmjenscha pak mėsčezanskeho šempschindženja. Čžežke žolte pletwy wobrubjachu ščěrofe běle čžoto. Holza bě wulka a běsche šdrasčena kaž Morawsta burowka; mějesche šadaty ščery plasčez, kotryž psches wutrobno a šwjercha šufnje padašche, čžornej ščlórni s rjemjenjemi twjerdže špschpinanej. Šubjeschto, kaž čžepz šwjafane, jeje hlouwu pschifrywasche. —

Napoleon bě holzu w šosorlizach pscheczelnje pschijal a wjedžesche, so bě se šchlapaniz pschijchla, so by jemu mloko pschinoschala, kotrež bě so duzy po nimale dołhim puczu wschě šschecžilo.

Napoleonowej šylnej woli so na něotre wotomiki poradzi, wojaka wotpołožič a wojeršte myšle podčžiščezecž, kotrež jeho žyle šajimowachu; wsja s wošebnej rurow porzlinowy hornz polny mloka a postrowi s wulkim počesčezowanjom młodu holzu, kaž budžišche jemu hižom šnata byla. Š džiwnyim pschiswukom rjekny: „Džen dobry moja džowka!“

Potom so wobhonjesche, kžždu šložku pscheyara šylnje wurjekujo: „Njemóžezče po franžowšku rěčezč?“

Młokowa holza woczi k semi šložki a jara mjelczo wotmolwi: „„Ně, Majestoscž!““

„Ale wuškosč, kotruž pschi tyhle słowach šaczu, wobrašowasche so tak jašnje na jeje wobliczu, so maršchal Lannes Junot jemu do wucha šchufotasche: „„Šlej, mój luby, tuta młoda wošoba je jara pscheczelnja a je šawěšče jeno pschijchla k temu, so by rošpóšnala našche postajenja. To drje je tola wušlědžerka.““

Kžěžor, wupiwšchi se šlěborneje šchalki mloko, da młokowej holzy šloty, Louisdor, a wotpóšla ju se słowami: „Božmje, knježna! Šutije šašo . . .“

Tola rjana wješna holza woprašča so Hausera: „„Šdže mam jutije mloko jeho Majestoscži pschijnjesč?““

Kžěžor rošbudži, hdyž běchu jemu praščenje do franžowskeho šcheložili: „Nó, šašo jowle . . . to rěka, njebudže-li mje rakuškoruške wóšjko nušowacz, se šwojim bivałom dale postupowacz. Ša tón pad dam šwojej młokowej holzy to wjedžezč.“

A jako wošebny mužški doda kžěžor k temu: „Junot, dajče podwyschkej tule wutrobitu holzu pschewodžezč. Wona dyrbi psches našche lěhwo pschekrocžič, so by wróczšo došchla do šwojeje wšty, a mi by to jara wopak byko, hdy by s nekajkim pschipadom napity wojak so njeczšezčownje pscheczžimo nej šadžeržal.“

Šecžeho dezembra wokoło pschipołdnja wotbhwawasche Napoleon w hrodowškim dworje w Ššlawkowje pschehladanje jathy, kotrychž bě jemu Murat póškal. Džen prjedy běchu franžowske brónje nješapomnicze dobył nad šjednocženej „nješmērnej armeju“.

Na dobo Napoleon čžemnje brjowki ščezže. W čžrjódže rakuškich wyschtow bě šwoju młokowu holzu špóšnal. Ale njebě

wjazny w Morawškej narodnej draščze, kaž tehdom w bivału pola Šurowa, ale we wošebnej šufnjanej draščze po najnowšchej módže, w fajšejž tehdom semjanki kžodžachu.

„Knjeni“, šarězča kžěžor na žónšku, „čžezče mi wujafnicž . . .“

Młoda holza štupi psched kžěžora a rjekny w pschekladnej franžowschczinje: „„Wascha Majestoscž šhonicže nětkole, čžeho dla šym so pschedrasčžila; na Morawšku bursku holzu šym so pschewotowala, so bych šwojej wótcžinje šlužžila. Mój nan je polkownik hrabia Arbery, s krotka buch njewjesta hejtmana hrabje Wojnowa; mje a něotre semjanske holzy prošchachu, so bychmy Wasche postajenja wušlědžili. Prjedy hacž Franžowsojo do Brna pschindžechu, dostach wot bura w Šchlapanizach domolnosč, so šmēm pola njeho bydlíč. Pschipadnje pschindže adjutant Wascheje Majestoscže na proh mojeho wuczeknišchczža; žadašche šebi čžerstwe mloko ša kžěžora Napoleona — a ja so namoškich, so čžzu jo dodowacz a wschědnje pschinoschowacz, dofelž so nadžijach, so mohla so na tuto waschnje, Majestoscž, k wam pschibličič! Ale njewuššychach nicžo wulkeho, a teho dla nicžo šwojim šwjafarjam nješdžělích. Ščžera psched pschimanjom šetkach so se šwojimi pschiswunymi . . . Šoni šu ša tón čžaf na polu čžesče padnyli . . . Duž móžu jeno hišchče šwoju macž pytač, so bych jej to pschijewila; ale so bych tule jako wojak wumrjela, jeli so šče, Majestoscž, tak po šwojich wóšnikich šakonjach postajili . . .““

Džezáč šefundow wotmjelšny so kžěžor a potom rjekny: „Šordosč wascheje dušche so mi lubi, dofelž nješče wo mišosč prošyla, dopokas, so šče wopravdže šylna, horda dušcha. Džičze w mēre k šwojej macžeri, moja knježna, a prajče hrabiny Arbery, so jej kžěžor Franžowšow dama wróczšo džezčo, kotrež je čžesčženja hódne. Ša nješšym, kaž to moji nješpscheczeljjo rošnoschuja, křwěláčny tyran. Dženš woplašuju s wani wschěch mužš, kotřiž šu na bitwišchczu pola Ššlawkowa wostali . . .“

Tón křócž poklatny so „młokowa holza“ psched Napoleonom a jemu ruwu čžesčezownje wokošchego rjekny: „„Majestoscž, domolczže mi, so šmēm waš mjenowacz Napoleona Wulkomyššlneho!““

Wšhelake s bliska a s daloka.

Š nowym lětom štupi našche „Šomhaj Bóh“ do 20. lěta šwojeho wuhadženja. Š radošču móžemy wušběhnyč, so je licžba čžitarjom lěto a wjazny pschibjerala. Duž běsche žadanje a potriebnosč našcheho šerbškeho luda, natwarjaze njedželške šopjeno ša duchownu žyrowu mēcz. Pschi špocžatku noweho lěta lubnych Ššerbow, kotřiž našche „Šomhaj Bóh“ čžitaju, so čžyli nam šwērni wostacz a tež šwojich šnatych a pscheczelow na našche „Šomhaj Bóh“ dopomnicž a jich dohycž, so bychu tež šobucžitarjo byli. Wošebje knješow duchownych prošny, so čžyli šwojich wošadnych šašo pschi špocžatku noweho lěta na našche njedželške šopjeno s kłětki dopomnicž. „Šomhaj Bóh“ móže so ššafacz pola knješow duchownych, kaž tež we wschitkich wudawařnjach „Ššerb. Nowin“.

Šnuty džak wupraja podpššany redaktor šwojemu šobureduktorej, knješej wyschšchemu šeminarštemu wučerjej Šiedlerjej, ša jeho woporniwe a nješpróžniwe džžeto ša našche „Šomhaj Bóh“. Wutrobny džak tež wschitkim lubym knješam, kotřiž šu nam nastawki a šhērlušche podawali, s tej próštwu, so čžyli našche „Šomhaj Bóh“ tež w nowym lēče dobročžiwje podpjeracz.

Wšchitkim lubym Ššerbam wutrobne „Šomhaj Bóh“ do noweho lěta.

Gólcž, redaktor.

Dališche dobrowólne dary ša wobohe armeniške šyroty:

Š Mošaczanskeje wošady psches k. šar. Wicžasa:

M. N. . . . . 20 hr.

W mjenje wobohich šyrotow wutrobny džak.

Gólcž, redaktor.

Sy-li spěwał,
Pilnje dželał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosé ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosé da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje dželaš
Wšědne dny;
Džeň pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoďń ty.

Z njebjes mana,
Njeh či khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Sserbske njedźelske łopjeno.

Wudawa ńo kóždu ńobotu w Śmolerjez knihicziřczerńi w Budyschinje a je tam ńa ńchwórtletnu pšchedplatu 40 np. dostacź.

1. njedźela po tjoch kralach.

Rom. 12, 1–6.

Liřt na Romskich je ń jeneho wulkeho pohanskeho měřta do drugeho piřany, ń Korintha do Roma. Śwjatý Pawoł čze „ńkľuzobnik Ĺesufa Ĺhryřtuřa bñeź mjes pohanami, ńo bñchu pohanjio wopor bñli Bohu ńpodobny, ńwjeczeny pščeř ńwjateho Ducha“ (Rom. 15, 16). We tajkim ńwojim ńwjatym powołanju wón w nařkej dženkniřkej epistolı pšhecźiwio wařchnju pohanskeho ńwěta, wofebje pšhecźiwio njerosomnej pohanskej Božej ńkľuzbje rěczi. Pšched wěrnym Bohom, pšched Ĺesuřowym Wótzom, ńu wřhitke wopory knicźomne, křiba tón jedny niz: ńwoje cźěło podacź ńa žiwny, ńwjaty a Bohu ńpodobny wopor, to rěka: je ńwojej zylej parřchonı Bohu pšchıńkľuřhecź, hřěčkej pak wotemřjecź.

Wjes pohanami placzi to cźěłne, jeřeź a picź, w nje- cźiřtnych wjeřelach žiwjenje wuźiwacź, we wulkih theatrach hrosnosćam pšchıhładowacź a po mőžnosćı nicźo džělacź, to rěkařche w Romje derjehicze, rjane žiwjenje, ńbože. Wny w nařchim cźařu tajke ńmyřlenje materialıřmus mjenujemy a ńmy řabyli, ńo to nicźo druge njeje hać pohaniřtvo. Wěřo tole „ńbože“ njemőže kőždemu řpoźczene bñeź, a komuž je řpoźczene, tón ńo bńřny dobrych dnjow naměwa, jemu ńo wostudźı, a to w tym řamym žiwjenju, w kotrymž běřche ńo jemu přjedy tał lubılo. Kał mőže ńo ńwět w cźłowřkimaj wocźomaj tał pšcheměnjecź? tón řamy ńwět? přjedy tajki rjany a nětko hrosny? Ĺeho dla, dokełž je

ńo cźłowjeř pšcheměnik. Wón je wotucźıl kož ń rjaneho řona, wón pńřnawa, ńo jeho žiwjenje njeje žane wěrne cźłowřte žiwjenje było. Wón je tu tamnu řtronu řwojeho bñeźa řapomnik, kotraž řwoje „ńe!“ praži k wřchemu, řchtož je cźěłne a řkocźaze. Ĺeho wutroba je rořtorřana a nje- řpokojna, je napjelnjena ń tyřchnıwym bėdženjom. Ĺdže je pomoz a wumőženje? Ĺeli řo řadny Wumőžnik njeje, dha řmy pšchı najrjensřim cźěłnym derjehiczu řhubjeni a nje- řbožowni řa czař a wěcźnosć.

Ĺesuř pšchınjeřke wumőženje se řwojim řłowom a se řwojim řkutkom. Wón rjekny: „Duch je, kiž cźini žıwnych; cźěło nicźo njepomřa“ (Ĺan. 6, 63), a wón je řwoje cźěło podał řa žıwny, řwjaty a Bohu ńpodobny wopor w žıwjenju a we wumřjeczu na řchıřu. Ĺeho žiwjenje běřche Boža řkľuzba w najwřřřchkej myřli. Tu mőžeřch wıdźecź, řchto je „rosomna Boža řkľuzba“; tu wuřnjesřch „ńwoje myřle wobnowjecź“ a „ńo pšcheměnjecź“, tu ńo czi řjewı „dobra a řpodobna a dořonjana Boža wola.“ „Wótcze, niz moja, ale tvoja wola ńo řtań“, tał dñrbımy ř Ĺesuřom prařicź a rořlamacź řwoju cźłowřku wolu, ńo by we wřřchěch wězach Boža wola nařcha wola był, ńo Boža wola řtał „kaž w njebjěřach tał tež na řemi.“

Pohanjo řkľuza tež řwojim boham, haj wonı cźınja jıch ř drjewa abo se řkota, a cźım krařniřchı templ, cźım wjetsřı a mőžniřchı běřche tón w nim cześcźowany bńh.

Wěrný Bńh njebyđli w templach, kiž řu ř rukomaj natwarjene (Ĺap. řř. 7, 48); to běřchu žıdźa w Ĺesuřowym czařu řabyli. Ĺesuř řkorzi: „Bodarmo wonı mi řkľuza,

dokeľ wucza tajke wuczby, kotrež niczo njejku křiba
 cžlowſke pſchifaſnje.“ „Tón lud řo te mni pſchibližuje ſe
 řwójimaj hubomaj, ale jich wutroba je daloko wote mnje“
 (Mat. 15, 8. 9). Mózemy my křudži, hrějchni ludžo
 temu bohatemu, řwjatemu Bohu řkuzicž? trjeba wón
 nařchu řkuzbu? Martha je řkuzila, ale Marja ředžo po-
 řkuchafche a dořta křwalbu. „Cžlowjeka řyn njeje pſchifoř,
 řo by řebi daľ řkuzicž, ale řo by wón řkuzil“, Mat. 20, 28.
 Nařcha Boža řkuzba teho dla wobřteji w tym, řo Jeřuřej
 řebi řkuzicž damy, jenož pſcheř Jeřuřa mózemy Bohu
 řkuzicž, Bohu pſchifkufchecž a Bože džecži bycž. Wřchitko
 je hnada, niczo njeje nařch řkut. Ğamjen.

Rřchecřzijanske řmyřlenje a řiwjenje.

Řom řt. 12, 2: Řjecžinčje po runym wařchuju tuteřo řwěta.

Řtůř: Šchtož Bohu wjeřřchnemu řo podba —

Řa nochžu cžinicž kaž cži druřy,
 Řiž na řwój kónž řej njemyřla;
 Řě, přjedy hacž řym w řmjertnej nuřy,
 Řudž moja duřcha hotowa;
 Řřwój hnadny cžař ja wužicž chžu,
 Řo junu řbóžnje domoj du.

Řow wřchědnje mnořy ludžo mřeja
 Ře njepofucže, njewěrije,
 Řiž njęřmjertnořcž a wěcžnořcž přeja,
 Řřu jeno džecži cžařnořcže;
 Řa řhladuju paľ k wěcžnořcži,
 Řdžež rjane herbřtwo kęčeje mi.

Řucž, Řnježe, wopomnjecž mi řwěru,
 Řo w tymle řwěcže wumřjecž mam;
 Ř tym mudrořcž dai, řo ř prawej wěru
 Řřej Řhryřta puče wuřwolam,
 Řřo hladažy řkych towařřtwow,
 Řřchěch bjeřbóžnych a wuřmēmzow.

Řřecž, řnicžomnořcž a hordocž řwěta!
 Řaž dym a mřla ty řahinjefch;
 Řě, wutroba budž ř tobu řhřěta,
 Řiž ty mój wěcžnje wofřanjefch:
 Řy, Wótče, luby Šbóžniřo,
 Řřy moje řubko, bohatřtwo!

Řřwět wote mnje budž wopuřchcženy,
 Řójž hiřchcže bydlu na řemi;
 Řřchiz Řhryřta paľ njech řapřchimnjeny
 Ře wěrije džeržu, w lubořcži;
 Řwón budž mi wěřta řepjera
 Řa cžařny křób hacž do rowa.

Řmam Jeřuřa, řchto chžyl tu wjažy?
 Ř nim Bože džecžo, herba řym!
 Řchto wo wař rodžu, řwěta řchazy,
 Ře tajřim řřawje řbožownym?
 Řřchęř Řhryřta prawdořcž, řařkuzbu
 Řa wěcžnu řřonu dořřanu!

K. A. Fiedler.

Nowe myřle.

Daloko w Cžichim Řorju, na tych řupach, kotrež řo pod
 mjenom Melaneřiřka hromadu řepřchimaju, bęřche něhduřchi
 jendželfi biřkop Řatteřon doľhi cžař mjeř řamniřchimi domoródnymi
 ewangelij přėdowal. Ředyn ř tych wot pohanom dobytch,
 Řaroniara, biřkopa wopřta, kotremuž řo cži ludžo poľnje
 dowěrijowachu.

„Řak to tola pſchińdže,“ řo tón mlody řchecřzijan prařchefche,
 „řo ja nětko žyle druhe wěžy myřlu jaľo přjedy? Ty wěřch,
 řnježe, ja řym pſchęzo rady wuřnyľ, řchtož Ty nař wucžefche, ale
 moje myřle řo pſchi tym tola huřto k přjedawřřchemu řiwjenju a
 k mojej domownej řupje wrócžachu. Nětkole nicžo radřcho nje-
 cžinjy, dňžli řo ř Božim řřowom řabjeracž. Řa wřchaf řym
 pſchęzo hiřchcže dořcž njelřmany, tola chžedža-li mje moji řtari
 towařřchojo řařo wot tebe wabicž, a dyrbjal-li řabycž, řchtož pſchęř
 Tebe wēm, dha by mi to njemóžne bylo. Řřchetož řchtož ja
 přjedy lubowach, je mi nětkole bjeřdžatne, a ja lubuju něť něřchto
 žyle druhe. Šchtoha ma to na řebi?“

„Řó, řchtoha Ty řam mēniřch?“ biřkop řnapřchecžimi.

„Řa myřlu, — nó ja myřlu, — ale to je taľ wulke, řo řo
 ľėdma řwažu jo wuprajicž, — ja wěrijy, Boži Duch je we
 mojej wutrobje“, řřoncžnje Řaroniara ř hřubokim pſchęřwėd-
 cženjom a tola poľny ponižnořcže wurjefny.

Ř njemějeřche wón prawje? Řehow wutrobu a řmyřľ bęřche
 wřřchřcha mój pſchewobrocžika, taľ řo mējachy myřle a pořhilenja
 hinařche řamery a řo bu jemu Bóh a jehow řřowo to najřwječřiřche.
 — Móžefch Ty tež, kaž tónle muž, prařicž: „Duch Boži je we
 mojej wutrobje“, abo džerža hiřchcže wěžy řwěta přenje mēřto we
 nej wobřadžene? —

F.

Bóh pomhaj mi!

(Řan Řetichiuř.)

Řtůř: Tón řbóžny džen jow pſchifoř je —

Bóh pomhaj mi, řiž pomhacž wě;
 Š nim řpocžinam ja džėlo wřchě.
 Wřcho ř Bohom derje radži řo,
 Duž přenje řřowo njech je to:
 Bóh pomhaj mi!

D, Boža mój o podpjera
 Ř wřchom' džėku je najnuřniřcha.
 Duž přtam Bože woblicžo,
 Šřo k njemu modlo rjeknu to:
 Bóh pomhaj mi!

Šdňž njepomha, řym njemóžny,
 Šdňž njęžohnuje, njelřmany.
 Wřcho dobre wón mi wobradža,
 Duž praři moja dowěra:
 Bóh pomhaj mi!

Řřchęř' budu, hdyž Bóh žohnuje,
 Řa jehow křwalicž wutrobnje;
 Šřycž na joh' řřowo pſchęřřřęju
 Ř pſchi wřřchēm džėle řdychuju:
 Bóh pomhaj mi!

D, řpocžatľ, kónž, haj džėlo wřcho
 Řřech w Božim mjenje řřawa řo;
 Řwón řpocžęmi mi, řchtož potřjebam,
 Duž kóžde ranje řařpėwam:
 Bóh pomhaj mi!

Mi wschitko je tu spodobne,
Schtož luby Bóh mi sficzuje
Po swojej wulkej šmilnošči,
Duž rjeknu, ruzny stytnywschi:
Bóh pomhaj mi!

Gdyž potrjehi mje nješbože,
Dha to tež s nim šo pschëtraje;
Wschaf s nim šym šwóji skutk šapoczal
A prjedy šhutnje šaspëwal:
Bóh pomhaj mi!

A Bóh mi pschezo špomože,
Šacž próza wscha šo pominja.
Mi čžini šamu dobrotu,
Duž s dowërenjom wurjeknu:
Bóh pomhaj mi!

Ša wëm, Bóh s nuyš pomha mi
A wschëdny šhlëb mi wobradži;
Mi čžini wótzna wutroba
Wschu dobrotu, duž špëwam ja:
Bóh pomhaj mi!

Mi ničžo njeradži šo tu,
Schtož rošom čžini s mudrošču;
Wšcho s Bohom paš najlëpjë dže,
Šo móžu prajicž we wërje:
Bóh pomhaj mi!

Še wobradžil Bóh šbože mi,
Riž nješpschëžel mi šawidži,
Ša tola pschi wschej šawišči
Ššej šanješu we radošči:
Bóh pomhaj mi!

Gdyž tak wscho s Bohom špocžinam
A wschëdnje jeho pomoz mam,
Dha dyrbi wschitko š dobrom' tyež,
Duž dajče s tym mi wobšantnyčž:
Bóh pomhaj mi!

Surij Bróšf.

Wótczenasch.

Nëhdy bu duchowny šawołany, šo by nëlajšeho šchewža, kotryž pschëd šudom štejesche, na pschifšahu pschihotowal. Ša njewëm, w šajškej naležnosčži to bë, hacž nëlajšeho pschestupjenja abo herbštwä dla. Duchowny teho muža šnajë a wë, šo je na jeho šwëru malo dacž; wón šebi tu wëž rošpowjedacž da a potom na šwojeho muža wótrje hlada. „Chzešch ty pschifšahacž?“ šo jeho prascha.

„Šaj“ wón wotmolwi.

Alle w tymle haj, w jeho štyškapołnymaj woczomaj a hromadu štkëčeny maj hubomaj wón pošnawa: Šaf je, čžehož bëch šo bojal; tón čžłowjek chže wopacžnu pschifšahu wotpoložicž. „Wopomni, šchto chzešch čžinicž!“ wón jemu pschirëčžuje; „šwjaty Duch je čži bliško!“

Toła tamny pschi tym wostawa, wón chže pschifšahacž. A čžim šhutnišcho duchowny do jeho šwëdomnja pschima a jemu Bože šłowo prjódč džerži, čžim šymnišchi šchewž pschi šwojej wëžy wostawa. Tyschnosčž duchowneho šapschija; wón žaneho šłowa wjazh nima, a tón čžłowjek šu šteji, hotowy, šwjateho Boha hanicž. Duž

jeho wschifšcha móž šaja, wón šam njewë šaf; wón šwojej ruzy pošbëhnje a wušpëwa nad tym hrëšchnikom nutry wótczenasch.

Tón šteji šaf wot njewjedra trjeheny, wobšëdnjeny, šchepotazy na žlyhm čžële; wón chže rëčžecž a šłowo jemu w šrtu težazy wostawa. Ša jene dobo wón wuwoła: „Në, në! ja nješpschifšaham!“ —

A duchowny praji: „Nješže Božo, ja šo čži džafuju!“ — Šchto je teho nješbožowneho pschëd wopacžnej pschifšahu wobarnowal — duchowny abo wótczenasch?

F.

Metastasiowe herbštwö.

Ššlawny italški pëšnješ Metastasio bëšche w najpotrëbnišchich pomërach žitwy, duž wón wulle šamoženje šwojeho štareho, šwërneho pschëčžëla herbowašche, kotrež nëhdže 250,000 hriwnow wučžinjëšche. Alle bóršy na to Metastasio šhoni, šo ma jeho šemrjety pschëčžël hišchëže jara šhudnych pschiwušnych w Bologni; wón šebi teho dla prajëšche: te pjenjey tebi nješškuscheju, ale pschiwušnym mojejho šwërneho pschëčžëla; jeli chžyl je wobšhowacž, bychu woni mje a mojejho pschëčžëla tamali; ale ja šebi pscheju, šo bychu jeho hišchëže po šmjercži žohnowali. Šotom wón do Bologne džëšche, šo by jich pytal, a jako bë jich po wjele próžy wuššëdžil, wón š nim džëšche: „Móji nješohi pschëčžël je drje mi šwoje žyle šamoženje wotšafal, ale ja myšlu, jeno s teje pschicžiny a s tym wotpošladom, šo chžyl ja tyč s jeho pschiwušnych wunamašacž, kotšž bychu wošëbje doštojni byli, to herbštwö doštacž. Šehodla tu šym, a nëtko šwóji nadawš dopjelnič.“ A wón jim wschitko da, ani najšchpatnišche ša šëbje wrócžo njewobšhowawšchi.

Woprowdže špodžiwanja-hódna šwëdomitoščž! Šonle škutk na mozhy a rjanosčži najšrašnišche špëwy pschëtrjehja, kotrež je Metastasio pëšnil.

F.

Troscht.

Šolmy wulke, nawalne
Šchumi morjo howrjate:
Nještrachuj šo, wutroba,
Bóh je twoja škaloba!

Šroki čžorne padaju,
Wschitke hwëšdy haške šu:
Nještrachuj šo, wutroba,
Bóh je twoja šwëtlina!

Štarosčž, horjo čžëžkej štej,
Šo šo nošy šhablatej:
Nještrachuj šo, wutroba,
Bóh je twoja šepjera!

K. A. Fiedlef.

Pomoz w pošlednjejej hodžinje.

Bëšche w auguščë lëta 1800. Awštrijžy mëjachu tehdy wójnu s Šranžowšami a buchu 14. junija pola wšy Marengo wot Napoleona žyle šbicži. Ša torhošchëžu w Brnje (Brünn) šo mnohotne šudowe hromady čžišchëčžachu. Bëchu to morawšžy mužojö, kotšž bëchu šo š wójštu powołali, šo bychu awštrijšku armeju, na wójnje w Štalsškej woškabjenu, pošhynili. Šudžo bëchu teho dla jara mjëšazy a rošnjemdrjeni. Wjetšchi džël s nich bë hižom pschëd doškimi lëtamä s čžëšnym wopišmom s wójšta pušchëženy. Nëtko bëchu jich wot pluha, s šlamow, s rjemjëššništwä, najwjazh s nich tež wot žony a džëčži prjecz torhnyli. Šedyn s nich šjawnje rëčžëšche, šchtož wschitšich wutrobu pošnuwawšche. Wón s wótrymi šłowami wolašche, kotrež bëchu psches žyle torhošchëžo šlyšchëčž: „Šlaš njemóža nušowacž, šo na wójnu čžëhnjemy. Še-li bychu š temu prawo mëli, bychmy hižom dawno we wójštu byli. Šwojërštu winowatoščž a pschifšluschnosčž, ša šraj a šhëžora wojowacž, šmy hižom pschëd doškimi lëtamä dopjelnili. Šlaš šmëdža jenož jako šchitowarjow

našeho města a fraja nutsčahnyč. Bychmy-li wo prawdze wo-
jazy byli, bychmy pschede wšchem najprjedy i nowa khezorej pschi-
šahacž dyrhjeli. My pał to činili nješmy. Wot naš žebi ničto
pschišahu žadał njeje. Duž žmemy hič a woštacž, hdžež žo nam
spodoba. A hdžž khezorske žłowo dđeržecž nochzedža, tež na žwój
šlub džitwacž njetriebamy. My žo do Stalskeje nochzemy wotwjesčž
dacž a psches franzowske fule kónž wšacž. Położmy žwoje štelby
w hromadu a džitmy domoj."

To bęšche czežka njeपोष्लuschnosčž. Bęšche to spjecženje psche-
cžimo khezorej, a tež hręch psched Bohom, kotryž je prajil: „Kóždy
budž poddany wyschnosčži, kotraž móž nad nim ma.“ Tola wbošy
šjebani a njembri ludžo tutón wofomil na Bože žłowo a pschi-
šafnju njemyšlachy. Woni jenož wopomnichy, žo jich pschecžimo
khezorskemu žłowu i fraja powjedža, a pschišaha, tón ras wot nich
njewotpołożena, w jich woczach jako samolwjjenje sa njepošluschno-
nosčž pšacžesche. Woni žwoje štelby w hromadu položichy abo je
prjecž cžišnychy a džečhy wšchitzy i měrom domoj.

Rhoštanje sa tutu pschecžimnosčž a njepošluschnosčž bóršy
pschicžeje. Schtyri dny posdžišcho bęchhy štoro wšchitzy cžetnježy
sažo popadnjeni a ležachy i rjecžasami šaputani šady cžornych
murjom twjerdžišny, kotraž žo wysche města Brna pošbęhuje.
Wójnške žudnistwo wo nich jednashche. Schesčžo i nich, kotřž bęchhy
žo jako hłowni spjecžowarjo wopokasali, buchy k žmjercži i mje-
cžom, drusy k dołholětnemu abo cžajžiwjenštemu jastwu wot-
budženi.

Wótre škoržby a žalosčženja bęchhy tehole žuroweho wuřuda
dla w měšče Brnje a po wšchej Morawje šlyšhecž. Schesčžo
mužojo, kotřž hišcže w polnej mozy žiwjenja stejachy, dyrbjachy
tajku šrudnu žmjercž cžerpicž. Schesčž žonow dyrbjachy wudowy
a jich džečži wbohe šhroty byčž. A mnošy drusy widžachy žwo-
jeho muža a nana na dołho abo tež na ženje šařowidženje do
jastwa wjesčž. Šrudoba žonow a džečži žo wopiřacž njeda a
wutrobu kóždeho cžucžimeho cžłowješa je řobuželnosčžu napjelni.
Najbóle šaracž Hendrich Niša nješbožownych wobžarowashche a jich
holosčž řobu cžujeshche. Hišcže posdže wjecžor wón k hrabi Bercht-
holdej, šnatemu ludowemu dobrocželej, šhwatašche, šo by i nim
řredki wuradžowal, i kotrymiž bychhy wbošy wotřbudženi řwobodu a
žalosčžaze žony a džečži muřow a nanow sažo dostali.

Wobaj mužej khezorskemu adjutantej hrabi Kawnizej a khez-
orskemu generalnemu sekretarjej Martinej piřaschaj a prošchschaj
jeju wo naležne šakitanje sa spjecžowarjom a wo jich wobhna-
dženje pola khezora. Dwaj dnjej posdžišcho pschidže i Wina
wotmolwjjenje, šo žo khezor i tutej wězu našadžowacž nochze, dokelž
je woješke žudnistwo jeho bratrej, aržywójwodže Rhorli, psche-
podał, kotryž se řwojej armeju w Stalskej stej. Hrabja a šaracž
hnydom nowe piřmo wo wobhnadženje nastajeshchaj a je i wofe-
bithy kurierom k aržywójwodže do Stalskeje pošłaschaj. Š nje-
šcžerpliwym cžakanjom tydžen šandže. Štónčnje žo kurier i wot-
molwjenjom aržywójwodhy wróčži. Wobhnadženje bu wotpokasane
a wuřud wójnškeho řuda wotřucženy.

Schesčžo nješbožowni žo po tajkim řwawnej řmjercži wu-
torhnyčž njemóžachy. Ženož někotre dny mějachy hišcže k tam-
nemu žiwjenju. Šich žony a džečži se řylšowazhmay woczomaj na
jastwo šhladowachy, w kotrychž jich sežiwjerjo w rjecžasach ležachy.
Njedaloko nich widžachy hól hórku, na kotrejž šhibjenža stejeshche.
To bęšche město, na kotrymiž dyrbjachy lubi mužojo sa krotki cžajž
řmjercž psches kata dostacž.

Dwaj kataj, kotraž byschaj sa dołonjenje wuřuda škasanaž,
bęschaj i Wina pschijęłoj. Žalosčženje a štrach pschezo bóle
rosčeshche. Škorženje žonow bu i kóždym dnjom wjetšche a bóle
žalosčžaze. Šaracž Niša a hrabja Berchtold žo i cžežkimi staro-

ščemi noscheshchaj. Wonaž chžyšchaj tał radhy pomhacž, a tola nje-
wjedžeshchaj, na kotrym pucžu mějeshche řo wobhnadženje dožpicž.
Bohaty pschepuz Herzogenrath, kotryž bęšche i nimaj w šwajšku,
bęšche jeneho kata i pjenjesami pokupil, šo by řo sa kžoreho wu-
dawal. Na tajke wafchnje řo nadžijachy, cžajž dobyčž a řmjertny
džeň wotřorcžicž. Tola tež tutón plan řo njeradži. Druhi kat
bē šwólnity, hłowurubanje řam wobstaracž. Wójnške řudnistwo
tajke porucženje pschija. Wono postaji, šo mataj řo wotřbudženym
hišcže dwaj dnjej, řrjeda a šchwórtk, špuschcžicž, šo bychhy řo na
cžežki řmjertny řhód derje pschihotowali. Me pjatł mějeshche řo
wuřud bjes komdy dołonjecž.

Se štyřkniwej wutrobu ředžeshchaj šaracž a nadobny hrabja
wutoru wjecžor na šarje. Wonaž bęschaj špytałoj, šchtož w jeju
mozy stejeshche, šo byschaj nješbožownym žiwjenje šđeržaloj. Po
šdacžu Wóh i węcžnej prawdu řam wšchitke jich řredki a pucže
šanicži. Šrudnaj wonaž na řo hładašchaj, jedny pola drugeho
trošcht pytašche. A wóčžto šararja padny na wulku řrajnu řhartu,
kotráž w jeho študowanškej štwje na šcženje wiřasche. Wono na
cžorny dny padže, hdžež bęšche i wulłkimi piřmikami njeno „Wien“
napišane. Na dobo wón řo pošbęhnywšchi šawoła: „My dyrbimy
hišcže pošledni řredk špytacž. Wóřom a šchtyřcžiči hodžinow
hišcže nam wostanje, šo bychmy wbohichy ludži řmjercži wutorhnyli.
Njes hrabja, wy dyrbicže, tał šhwatnje a špęšchnje, šchtož jeno
móžno, do Wina pucžowacž a khezora paršchonžy wo wobhnadženje
šabudženyh prošycž. Šhwatajčže, šhwatajčže, luby bratřje! Žalosčž
a řylšy cžeřnyh řwójbow njech wař na pucžu pschewodža,
a moje modlitwy njech i wami cžahnu a wo Bože žohnowanje
sa wafche proštwy wołaja. Ša šchęnacže hodžinow móžecže we
Wini byčž. Še-li žaneho šadžerženja nimacže a řo nješkomdžicže,
šcže hižom šchwórtk sažo domoj a nješbožowni cžłowješoj řu
i Božej pomozy wumoženi.“

Nadobny hrabja Berchtold hnydom i wjeřelosčžu do namjeta
řwojeho pschecžela šwoli. Wón domoj šhwatašche, šo by nuřne
pschihotowanja sa pucžowanje porucžil. Šsrjedu rano w dwęmaj
hodžinomaj jeho wós i Brnslich wrotow jędžeshche, wot kotrychž
pucž do Wina wjedže. Šaracž šlyšcheshche wrjęškot jędžazeho wofa.
Wón ruzy štyřnywšchi horze a nutrne modlitwy k Bohu šcželešche.
Wone řwěrneho pschecžela na wažnym pucžu ke khezorej psche-
wodžachy.

(Pšchichodnje dale.)

Wšchelake i bliska a i daloka.

— Šafke konsistorstwo wuda nowe němške špęwarške i wobra-
šami i biblisteje historije. Tón wudawł šmeje tež pschidawł ludo-
wch duchownych špęwow. Šłofy řu pschicžišchcžane. Wužitne by
było, hdy by řo tónle pschidawł tež řerbszy wudał a řo tež origi-
nalne řerbske duchowne špęwy pschidale.

— Pšched něšcho cžajřom węšty Coof wuřupi a do řwęta
trubjesche, šo je polnóžny pol namakał. Nětko je wędomořtna ko-
miřija w Kopenhagenje jeho papjerhy pruhowala a k temu rosčudej
pschijšchła, šo i papjerow a napiřkow, wot njeho pschedpołożenyh,
řo dopokasacž njehodži, šo je wón k polnóžnemu polej pschijšchol.

**„Bombaj Wóh“ njeje jenož pola řnjeshow
duchownych, ale tež we wšchch psche-
dawarňjach „Šerb. Nowin“ na wřach
a w Budyšchinje dostacž. Na šchwórcž
lęta pšacži wón 40 np., jenotliwe cžišła
řo sa 4 np. pschedawaju.**

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatonok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosé ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosé da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana,
Njeh ói khmana
Žiwnosé je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Sserbske njedželske lopjeno.

Wudawa so kóždy kóbotu w Smolerjez knihicziščžetni w Budyschinje a je tam sa šchwórtletnu pschědplatu 40 np. dostacž.

2. njedžela po tsjoch kralach.

Rom. 12, 9–17.

„Praj mi, j kim wobkřadžuješ, a ja chzu czi prajicž, šchtó by“, to je snate pschikłowo. Hižom j teho, kohož je kebi něchtó sa kwojeho pschězela wuswolik, pósnamamy, kajteho ducha je wón kam. Kunje tak pak j teho, hacž so něchtó k Bohu džerži, hacž wón ke mšči khodži, hacž so wón modli, widžimy, kajteje myšle wón je, kak je wón hewak žimy. A woprawdže so tež towarštwu wschitkich psches Křhřtuša wumóženych se kwojim Bohom w jich šadžerženju a žiwjenju pokasuje.

Hdyž nětk w epifaniškim čašu wschitke kwojate ščenja wo tym rěcža, kak Ješus kwoju krašnosć šjewi, dha chzedža kwojate epistole nam wobras wěrneho kšchěščijanskeho žiwjenja j Bohom a mjěs kóbu, wobras wo krašnosći kšchěščijanskeje wošady dacž. Duž je stara zyrkej sa tutón čaš 12. staw j lista na Romškich postajila, kiž ma to napišmo: „Napominanje ke kšchěščijanskim počinkam, wošebje k lubosći“. Šwj. Pawoł je přjedy hacž do 11. stawa wo Božej kšmilnosći pišak, kiž je kwojeho lubeho Ššyna woprowala, nětk pschindže na to, šchtó kebi Bóh žada, kak mamy jemu kłuzicž. Duž rospominajmy kebi:

W čim so kšchěščijana žiwjenje šjewi.

1. We wutrobnej lubosći k bratram.

2. We wjekełym dowěrjenju k Bohu.

3. We ponižnym šmyšlenju wo kebi kamym.

„Lubosć njebudž falschna“. Lubosć je kralowa mjěse

wschitkimi dobrými počinkami. Šwj. Pawoł praji, so je najwjetšcha mjěs nimi. Šchtož Bože kłoncžo sa rostliny a kwětki, to je lubosć sa cžłowjeka. Čžeho dla špominasch tak rad na kwoje džěcžatštwu? Dokelž běšche tam domach wot štaršchisheje lubosće wobdaty a njěženy. Šchto by j twojimi džěcžimi bylo, hdy by ty, jich macž, so jim wsala? — Wucžet bratrowskeje wošady je knižku wo žiwjenju we wustawach w Małym Wjelkowje pišak. Pišche, kak so prózuya, tym jim dowěrjenym džěcžom štaršchisku lubosć wotruncž. Naš dyrbejsche mišjonar, kiž bě je kwojej mandželskej wjazore lěta w zušym kraju byl, šašo domoj pschincž. Žako běchu to jeho kšynkej prajili, dha so tón j wjekełosću štoro wobtnježicž njemóžesche. Š blyšchěžazymaj woczomaj licžesche nětk dny a hodžiny hacž k wokomiškej, hdyž kwojeho lubeho nana a kwoju dobru macž šašo wohlada. Tamny wucžet pak pschistaji: „A my kšmy so j tym hordžili, so tajtemu džěšču štaršchisku lubosć wotruncamy“. — Čžim wutrobnišcha lubosć naš wobdawa, čžim šbožownišchi kšmy. Hdyž wutrobna lubosć w mandželštwje knježi, tam je dom twjerdže šažoženy, tam šteji tež potom, hdyž wichory kšlynje duja, njeh je, so je khorosć abo hewak nekajša nusa tam šačahnyła. Čžłowjek, wo kotrehož so wutrobna lubosć jeho pschiwusnych abo dobrých pschěželow wjazy njestara, tón je wopušchženy, tón je njěšbožowny.

Hdyž so wo kšchěščijanskich počinkach rěcži, ma teho dla lubosć na přěnim měščze štač. A tak napomina šwj. Pawoł tych kwojich: „Lubosć njebudž falschna,

bratrška luboscź mjes wami budź wutrobna". Falschne je to, schtož je jeno swonka na dobre podobne, snutška pak hinasche a to mjenje hódne. Falschne su pjenjesy, kiž runje kaž stoto so blyšcēja a kralowy wobras pokasuja, snutška pak dobre njejšu. Falschny je cźlowjet, kotrehož słowa s jeho myšlemi psches jene njejšu. A nihdže na tak wjele falschnosće njetrjehimy kaž tam, hdžež so wo lubosczi jedna. Pod tutym mjenom tež najwjetscha nje-luboscź wustupuje, mjenujzy nječasnostwo, sawjedjenje k stemu, mordowanie cźlowskich duschow. Woprawdžita luboscź je na tym pósnacź, so „hidži sle a dźerži so k dobremu". Schtož słosczi a njepečnosći swojeho dźescza napschecziwo stupicź njemóže, dokelž to kamo pschegara lubuje, tón jo do zyla lubo nima. Hdž by jo w prawym cžaku khostal, by so wono swojeje słoscze wotwucziło a posdžischo tak cžezzy njechostalo! Luboscź hidži to sle. Teho dla je tež runje tón twój najlěpschi pscheczel, kiž k temu njemjelczi, schtož by skombžil, hdž tež s wopředka jeho słowo tebi njelubje a wótrje klineczi. —

Cžehodla drje někotryžtuli k słosczam a hrosnosćam druhich nicžo wjazy njepraji? Wón je so na te kame hižom swuczil, jeho swědomnje je tupe a wutroba symna. Hdž ma lékař wschědnje a pschezo hubjenych a khornych psched woczomaj, dha słoncžnje žadyn džim njeje, hdž wón „Budžcže horžy w duchu!" *Ge w... - 7 6. - 2. - 3.* bujce na swojich wěrybratrow!

„Bjercže so po potřebnosćach swjatych horje! Hospodujcže radži!" We swjateho Pawołowym cžaku njemějachu tajke a tak wjele hospodom kaž dženka wschudžom. Hdž by kschescžijan do drugeho města pucžował, dha by tamna wošadka jeho jako dobrego pschecžela wěry dla witala a do swojeho doma pschijala. Do zyla bě hospodliwošč jedny najrjeńschich pocžinkow w rańschim kraju. Tež wo starych Szerbach nam stawisny powjedaja, so je hósč pschi nich derje wukhowany byk. Dženka je so tu wjele pscheměnilo, dha džemy do swojeho hotela, so njebychmy nikomu wobcžezni byli. A tola, kaž nusne je tuto napominanje: „Hospodujcže radži!" Kač wjele je jich dženka, kiž nihdže domach njejšu, kiž ani tu kžžku wjazy njewjedža, hdžež so wo we wulkim měsće narodžili! Woprawdže na drósy leža, a tola so tež cži na pucžu k njebješam! „Hospodujcže radži!", to je wutrobne napominanje, so bychmy swjaty skutk snutškowneho mišionstwa swěru podpjerali. Wěscže je někotryžtuli tutych wobžarujomnych, kiž žaneho doma nimaju, na swojim hubjenstwie kam wina, hač runje na druhich, na sbožowniškich swari. Ale dyrbi wón shubjeny wostacź? Sswj. Pawoł wotmolwi: „Žohnujcže tych, kiž waš pschescžehaju; žohnujcže a nješwarcže." W najrjeńschim swětle swěczi so bratrška luboscź w lubosczi k njepeččelam a we wutrobnyh dželbracžu na derjeměcžu bližšeho. „Wješelcže so s tymi, kiž so wješela, a płacžcže s tymi, kiž płacža."

Te lóschty, s kotrychž rožkacze a hańba wukhadžatej, sa kschescžijana žana wješeloscź njejšu. Wješeli so cži sbožowni, kotrychž skutk je so derje radžil, schtož drusy jim tehodla knadž sawidža. Kač husto hlada něchtó se sawiscžu na rolu swojeho kušoda, kotraž wjazy njeke kaž jeho rola, abo kiž je něšto s wjetšchim wužitkom pschedał, abo kotrehož džecžom so lěpje wjedže hač jeho, a kiž tež lěpje do předka pschińdu! S zylej wutrobu dyrbicže so na tajkim sbožu wobdželcž a jo jemu popschecž! — „A

placžcže s tymi, kiž płacža!" A temu kmy sferje hotowi. Hdž je njesbože abo khoroscź někojo potrjehilo, hdž je so kmiercž pschibličila, dha steja nam bórny klyly we woczomaj. A tola to napominanje podarmo njeje; tak někotra wutroba je so stwjerdžila, so wo hubjenstwie druhich nicžo njepytne, tak dolho hač ma kama wscheho došč.

Wulki je nadawt bratrškej luboscze, kotryž swj. Pawoł tym swojim staja; ale wón jich tež pokasuje na jich móz a pomoz: „Budžcže wješeli w nadžiji, scžetplivi w cžěšnosći, wobstajni w modlitwje!" Kschescžijenjo so wješeli, a to swojeho wulkeho pschichoda dla; psches Jesuša maja tu nadžiju wěcžneho žiwjenja. Stróžele kmiercže so wobrocža do dobycžeskeho kherluscha: Schwaleny budž Boh, kiž naš po swojej wulkej kmiłnosći s nowa je porodžil na žiwu nadžiju psches to horjestacže Jesom Khrysta wot morwyh! Na rozpadankach tuteho žiwjenja spěwaju wo krašnosći wěcžneho žiwjenja. Njedyrbjeli cži, kiž so tak wšozny wobhnadženi, tež s wješelnyh dowěrjenjom k Bohu do dalšeho pschichoda, na tón cžak hladacž, kotryž Boža hnada jim w tutym žiwjenju hiščcže wostaji? A hdžež njewěrjazy sadwěluje, dokelž žaneje nadžije wjazy nima, tam njeke kschescžijan swój kschiz, poddaty do Božeje wole; wschał wě, so je Bože džecžo a so tym, kiž Boha lubuja, maju wschitke wězy k lěpschemu klužicž. Tajke wješele dowěrjenje k Bohu pak šebi sčerži psches wobstajnu modlitwu. S nej šebi se studnje Božeje luboscze a hnady pschezo nomu woz a nadžiju, trošit a mer cžerpa.

Schtož wě, so wscho, schtož je a ma, s Božeje hnady je a ma, tón je pokorny a ponižny; tón njemóže tych šazpiwacž, kiž knadž so nižšeho stawa, tón we wschitkich tež wumóžene Bože džeczi widži. Duž swj. Pawoł šebi žada: „S cžescžu so mjes šobu sakhadžejcže!" A temu wjele słowom trjeba njeje; ně, twoje žyłe sadžerjenje, twoje postrowjenje, twoja wutrobna bratrška luboscź, s kotrejž swojeho bližšeho swješelesch, ma tajkeje myšle šwědt byč. Cžělny cźlowjet, kiž Božeho Ducha nima, je hordny a naduty, kamoprany a šebicžiny; tehodla je tak wjele sawiscže a njespokojnosće, žarliwoščcže a njeluboscže na swěcže. Wutrobna bratrška luboscź wukhadža s ponižneje myšle.

Boh žohnuj nam epifaniski cžas a daj miłoscžiwje, so by so nad nami to słowo dopjelniło: „Nad tym kžždy pósnaje, so wy moji póšli scže, hdž luboscź mjes šobu macže!

Šamjen.

V. w H.

Luboscź k bližšemu.

Schtož swětno tubla wobšedži
A khdnych widži tradacž;
Schtož hlódných bratrow nješyczi,
Šim do nusy da padacž:
Tón rani kasnje njebješe
A Božu luboscź nješmaje.

Schtož bližšeho cžescž podrywa
A kšitnje we nej toczi;
Schtož to, hdžež wón so pschehlada —
Na lěpsche njewobroczi
A trjeba hubu pschikšlodnu:
Tón nima luboscź k bližšemu.

Schtóž s radu, troštom, se schitom
Tu bratrej nochze služicž,
Sdnyž kščiž a horjo jeho dom
Chze sa swój pschebytk wuzicž;
Schtóž tehdy dli so s pomozu:
Tón nima luboscž k bližichemu.

Schtóž halke cžaka, hacž so tu
Schtó s próstwu psched nim kconi;
Schtóž njechwata tam s pomozu,
Sdžež něchtó khlly roni
A cžepi tajnu srudobu:
Tón nima luboscž k bližichemu.

Drje pschezo w skutkach njemóžesch
Ty luboscž pokasowacz;
Měj wolu pak, so rady chzesch
Ssej tónle pocžint skhowacz;
Tež wo móž k temu prózuj so:
Dha smějesch lubo bližicheho.

Sdnyž pak tón pocžint wošlabnje,
Prosch, so so s nowa hori;
Praj: Wóh je luboscž, kotryž nje
Ssej k podobnosčzi stwori;
Haj, wscho, schtož bym, to jeho je,
Duž mam bycz džěczo luboscže!

K. A. Fiedler.

W cžichosčzi.

Ma jenej muskej dróhy wulkeho města bydli w schtwórtym poschodze stara žona, kotraž hižom dvě lěcže dolho na khorokožu leži a ničzo sa hebe cžinicž njemóže. Dnyž a dnyž drje ras jena kubo-džina sa njej pohlada, — ale wjele pomhacz jej te njemóža, pschetož wone maju kwoje kamšne hospodarstwo a džěczi, tež kamšne džělo, ale runje to, schtož budžishe sa tu wbohu starušku najlěpshe bylo, wjele „kamšneje wutrobny a kobjelnosče s druhimi“, teje cži najbliže bydlažy, kaž so sda, nimaju.

Sa to pak je Wóh to, schtož jim pobrachuje, do wutrobny jeneho drugeho cžlowjeka položil — do teje jeneje khudeje holcžki, kotraž bě na tejkamej dróhy w jenej tyraštwowni džělawa. Marja, tak ta holcžka rěka, njeje s pschuwusnistwa tuteje žony, njeje ju tež prjedy ani snala. Luby Wóh pak je jeju psched dwěmaj lětomaj hromadu swjedl, — na kajke waschnje, mi ani wědomne njeje, — a wot jeho cžaka cžaka ta staruška wschědnje se žedžiwosčzu na klin swóncžka w tworni, kiž k njej horje hynčzi, hdyž so k połdnju swoni, pschetož potom wona wě, so je najlěpscha hodžina dnja sa nju pschischa. Dokho tež njetraje, dha Marja stwine durje wotewri, a mjes tym so jejne towašchki pschipołdnischi pschestawku s bamborjenjom, se spanjom abo s jěžu na někajkim rózku drohi pschecžinjeju, wona po tych mnohich skhodženkach njepróžniwje horje a dele běha, so by wuhlo, wodu a druge potrebnosče pschinoschala, frumuje stwu a posčzele starušczy ložo, swari sa nju jednory wobjed a sestaja jej wscho k ruzy, so mohla khora sbytkny džěł došahnyčž, schtož trjeba.

Dvě lěcže dolho, bjes kóždicžkeho myta sa to, bjes wošebiteho pschipošnacža, pschetož ta khora je kamo husto wobužna a njepschecželnawa, runjež wě, so Marja sa nju cžini, schtož žadny drugi nječini, tak nješebicžnje a cžicho bližichemu služicž — schto to po tutej khudej fabriksej holcžcy cžini? Haj, ta khuda fabrika sa tu wulku kaseń, kotraž so wošebnym a niskim tak cžěžka bycz sda, tu kaseń: „Lubuj kwojeho bližicheho jako hebe kameho“, derje dopjelnika.

F.

W symje.

Saž je syma. Ma semi nětk wschudžom
Knježi wulka kmyjertna cžischina;
Semja sda so rjane cžělo ludžom,
Kiž je s bělym rubom wodžeta.
Sejne kwětki, kobju swodžewane,
Deža pschi macžernej wutrobje,
Hacz se spanja budža swubudžane,
Sdnyž so nalěczo saž' bližuje.

Nimo je nětk twoje skutkowanje,
Schubila so, semja, pychu wschu;
Sny nětk kama cžělna přědowanje,
Kiž nam dawa wucžbu hluboku:
Ničzo semske njemóže tu wostacz,
Dary semske so wschě sachodne;
Chzesch pak junu wěcžne sbože dostacz,
Měj wschat k njeby wócžko složene.

Haj, njech k njebežam cže semja hnuje,
Wóžny kraj wschat njepytaj tu hej.
Njech cže pschezo horje pokasuje,
Tudy wobstajny twój pschebytk njej.
Wěcžne kubla jow hej njemžesch hladacz,
Jeno w njebežach so k nam k...
w... smyc gmejch hebi jeno žadacz:
Městaczko sa kufnju prochnawu.

Sdnyž pak jutry sažo sašwitaja,
Horjestaczka khěrluschi wožiwja,
Kowny sažo kufnju dacž cži maja,
Kiž bě do nich khwilku skhowana.
Tak jej ničzo kwoje njewostanje,
Njepytaj, schtož nima, pola njej;
To njech k njeby je cži pokasanje:
Korkach pytaj wěcžne sbože hej!

Jurij Brósk.

Pomoz w poslednjeje hodžiny.

(Wofracžowanje.)

W pschedstwie khěžorskeje sparneje komory dwórskeho hroda we Winje ležeschtaj dwaj khěžorskej komornaj klužobnikaj w stolach a drěmaschtaj. Běsche skoro w polnožy. Khěžor Franz spasche hižom někotre hodžiny. Mózny měra spanje běschtej jemu tak nusnej, dokelž w tutym wójnskim cžasu kóždy džěł nowe starosče pschije. Ma dobo buschtaj wobaj komornaj klužobnikaj s drěmanja torhnjenaj. Wós jědžesche psches dwór khěžorskeho hroda a sasta psched jeho wrotami. Komornik hrabja Cobenzl do pschedstwy stupi, so by wobaju klužobnikow budžil. Seju wotucženeju na deńdžo, rjekny jimaj: „Wós je runje s wulkej spěschnosčzu pschijěł. Wón wěcže wažnu powjesč sa khěžora pschinjehe, knadž list s bitwischěža. Sa klyschach, tak muž, kotryž w nim pschijědže, se stražu rěčesche. Njedajče pschinjeherzej powjesče dale hacž do pschedstwy. My dyrbiny jara kěžbliwi bycz, je-li so powjestwa dobre njejsu.“

W tym kamym wofomiku so wykose durje pschedstwy wocžinichu. Sedny muž s wulkim khwattom saptupi. Jeho woblicžo bě blěde, jeho wlošy na hłowje běchu w njeporjadku. Ma jeho schěrej kufni ležesche schěroki sloty rječzas, s kotrehož wykofi rjad dele wisasche. Komornik a klužobnikaj jeho na přenje pohladanje sefnachu. „Hrabja Berchtholdo!“ woni jenohkóžnje s džiwanjom a s najtróženjom sawočachu. Hrabja k blidu stupiwšchi na nje wal aktow cžigny a praji: „Wolajče mi khěžora!“ Cži tjo mužojo

se spodzivanjom na so hladachu. Skoncžnje komornik praji: „Sa mam nožnu službu pola Seho Majestoscze. Wy wěcže, so je sa nascheho knjesa, kotryž je s najwjetšimi staroscemi wobcžeženy, spař dwójzy nusna potrebnoscž. Wy kurowoscž była, hdyž bychmy jeho teho porubili. Sa mam tež krutu pschifasnju, jeho jenož w najwjetšej nusnoscži budžicz.“

„Knjes hrabja“, wotmolwi nadobny Berchthold, „wy scže mlody, duschny a dobry. Wěcže mi, so wy thěžorej, je-li moju próstwu dopjelnicže, najwážnišchu službu wopokasacže. Moja wěž je tak nusna a ma tajlu wážnoscž, kaž žana druha. Ze-li mje thěžor klyšchi, budže wot njeho wulke njesbože wotwobrocžene. Róždy wokomik je drohi, knjes hrabja. Budžicže hnydom thěžora!“ Křutny šwjedženiški hłob, s kotrymž hrabja Berchthold rěčesche, jeho woblicžo, jeho žhle sadžerženje komornika do stracha staji. Wón wokomik mjelcžesche a roskladowasche, sčto ma čžinicž. Skoncžnje wón praji: „Na wasche samolwjenje!“ a džěšche do thěžoroweje komory. Nělotre minuty strachocžiweho, bojasneho čžafanja so minychu. Hrabja Berchthold hladasche, wocži njewotwobrocžo, na durje. Wón bě hijcže bóle blědy, hačž pschi šwojim jastupje. Po khwilzy so komornik wróczi. „Khwatajcže, knjes hrabja“, wón sawola, „ja šym thěžora budžil, wón čže s wami rěčecž.“ Čžiche wuwolanje radoscže a wječeloscže s huby nadobneho Berchtholda twochny. Wón sa komornikom do thěžoroweje komory studi.

Thěžor Franz bě so we wocžiwym rožni nošběhnył. Dwě šwězy, kotrejž na šlěbornym šwěcžniku stejeschtej a kotrejž bejše wuwolane šafwěcžil, wobjašnišchtej komoru. „Wy drje macže wošebite spodobanje nad tym“, sawola s mjeršanjom thěžor na jastupjeneho hrabju, „so s Brna pschijědžecže, so byschcže mi drohe španje kradnyli. Sčto dha je tak wážne? Ze-li so wy njebyšcže byli, ja bych mohł prawje šty bycž. Mi je spař tu khwilu lubschi hačž skoto. Něcžcže špěšchnje, so móžu potom dale wotpocžowacž, ja moje mozy trjebam. Njekombžcže so, prajcže hnydom, byrnjež by najhórsche bylo.“

Komornik štwu wopuschcži.

„Majestoscž“, nětko hrabja šapocža, „„ja waš proschu, daćcže mi a morawštemu krajej šchěcž čžlowškich žiwjenjom, kotrež dyrbja s katomym mjecžom kónž wsacž.““

Thěžor Franz s hłowu šatšahny a sawola: „Sa šebi hnydom myšlach, so budže so mi próstwa dla tych šchěcž šłóšnikow hijcže ras pschedpoložicž. Sa pak jich njemóžu wobhnadžicž. Najke měnjenje bychu potom moji poddanjo wo mni měli? Woni šu špjecžowarjo a šběžarjo. Woni šu po prawym šafudženi a aržywóžwoda je wušbud wobkrućil.“

„Ach, Majestoscž“, prošesche hrabja, „„wasche wyšote Bože prawo je, hrěšnikow wobhnadžicž. Hdyž byschcže wy šrudobu widželi a žaloscženje šlyšcheli, wy byschcže jich wobhnadžili, wy byschcže jim žiwjenje špuschžili. A temu pschindže, so šu njesbožowni s njeprawdnu šafudženi.““

Thěžor s ledžbliwoscžu pošluchasche. Na pošledk wón džesche: „Wy scže jara khrobly, knjes hrabja, jara khrobly. Kačž móžecže wy prajicž, so šu tučži ludžo s njeprawdnu šafudženi? Sčto dha je jim kašak, so dyrbjachu čželnyčž a pošluschnoscž šapowjedžicž, jako woni thěžorowu draštu a jeho bróni nošchachu?“

„Mój thěžoro“, wotmolwi hrabja Berchthold, „„tón ras so wot nich wojetška pschifaha žadała njeje.““ Nětko wón akty wotewri, šynny so s blidu, staji šwězu bliže a čžitašche s nich thěžorej. Tón jemu to mjelcžo dowoli. Połnu hodžinu čžitanje trajesche. Nadobny muž škoncži je šłowami: „„A nětko, mój thěžoro, sčto Wascha Majestoscž s temu praji? Wbošy dyrbjachu bjes wotpoloženeje pschifahi do wójsta, haj woni dyrbjachu pschecžiwu šłowu mojeho

thěžora na zusy kraj čžahnyčž. Tuto šłowo je jim šlubiko, so trjebaja jenož w mješach wótžneho kraja wojowacž a jón psched njespschecželom šakitacž. Tole šłowo je so bjes wjedženja thěžora šlamalo. Ššches to hu dowěrjenje wobohich khablate, psches to buchju woni s njepošluschnoscži šawjedženi. Wy so nadžijamy prawdy a hnady nascheho thěžora. To je mi tež khrobloscž dalo, do Wina khwatacž, do dwórškeho hroda jěcž, mojeho thěžora se šparja wutorhnyčž, so psched njeho štupicž a jeho prošycž: Thěžoro Franzo, roštorhni křawony wušbud!““

Wječh s twjerdym hłowom praji: „Hrabja, mje wascha nadobna luboscž s čžlowjekam hnuje. Me sčtož scže mi wy čžitali, mje njespschecžiwědžiči. Čžiči ludžo šu prawy wušbud dostali. Wón so ma a dyrbi na nich dokonjecž.“

Hrabja wobledny. Tež pošlednja nadžija šdasche so jemu šhubjena bycž. Wón šwoje akty w hromadu šawali a so hijcže ras s thěžorej wobrocžiči: „„Sa šym wscho móžne sa wobhnadženje njesbožownych ludži čžinił. Wono nješmě bycž. Wóh je hinaš wobšamnył. Wón waschu wutrobu nam njeje pschiwobrocžil. Wón mě, čžeho dla dyrbi so to tak a niž hinaš štacž. Njesbožowni dyrbja wumrjecž. Šsnadž maja woni wumrjecž, so by mój thěžor druhi ras s hnadže bóle pschihileny byl. Ššchetož teho šym wěšty, mój thěžor dyrbi a budže so šwojeje kurowoscže pošdžišcho kacž. Potom njech so tuteje nozy a mojich naležnych próštwow wo wobhnadženje dopomni. Nanje šwita. Budžicže tu w Božim mjenje, mój knježe a thěžoro! Sa so do Brna wrócžu, hubjenschi a šrud- nišchi hačž wbošy šafudženi.““

„A hdyž waš ja, mój knjes hrabja, ja džak wascheje khrobjeje rěcže šajecž dam a wam njedam do Brna so wrócžicž, sčto potom?“

„„Potom šym dwójzy šwoju winowatoscž čžinił. Potom budže junu w knihach štawišnow rělacž: thěžor Franz je jeneho hrabju šwojeho kraja do jastwa čžišnył, kotryž mějesche khrobloscž, tuteho wo jeho šlubjene šłowo napominacž.““

Thěžor we šwojim kožu štaže. Wón šebi khwatnje šwoju židžanu draštu woblecže a s koža wuskocžiči. Wón šaklinka a komornik jastupi. Wječh džěšche s šwojemu pišnemu blidku, wša listwo papjeru a ščahny šam jedny stol s šebi a sawola: „Ššwěcžicž!“ Komornik šwězu šhrabny a ju s thěžorej džeržesche, kotryž thětije wufas na papjeru pišasche. Šluboka čžiščina běšche wó jštwje. Na papjerje běšche jenož čžiche šškrabanje rošbudžazeho šjera šlyšecž. Skoncžnje bě thěžor hotowy a sawola: „Hrabja Berchtholdo, štušcže bliže a čžitajcže!“

(Wšchichodnje škoncženje.)

Wšchelake s bliska a s daloka.

— Hdyž šym nělotre krocžele do noweho lěta čžinili, so lubych Ššerbow hijcže juntrócž praschamy, hačž šu šebi tež duchowneho pschewodžerja „bibliški pućžnik“ šobu wšali, kotryž nam dawa sa kóždy džěň duchowne pošyljenje psches šłowo Bože se šwjateho pišma. „Bibliški pućžnik“ je hijcže dostacž pola knjesow duchownych sa 15 np. Wón škluscha do kóždeho ššchěščžijanskiho doma.

— Žadny podawł so w Róšborfu šta. Šłowny wučer Ššbertin, tiž je psches 40 lět we wučerškej šlužbje stejak, so na wotpocžink poda. Duž mějesche so jemu pschi wotšhadže se šštojnštwa wušnamjenjej dostacž. Wučerjo a ššulšte pschedštejicžerštwo běchu s ššwjatocžnoscži ššhromadženi, hdyž čžyšche wotkřejny knjes ššulški inspektar rjad pschepodacž. A powšchitkownemu pschekšlapnjenju pak wučer Ššbertin wupraji, so rjad wotpokaša.

Dalšche dobrowólne dary sa wbohe armeniške ššrotu:

Šš Budyšchintškeje wošady psches s. šar. Wrocžaka:

N. N. s Wšchimecžiz . . . . . 3 hr.

W mjenje wobohich ššrotow wutrobnny džak.

Gólcž, redaktor.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džělaš
Wšědne dny;
Džeň pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana,
Njeh čí khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Sserbske njedželske lopjeno.

Wudawa so kóždu sobotu w Smolerjez knihicziščetni w Budyschinje a je tam ja schtwórtletnu pschedplatu 40 np. dostacž.

Njedžela Septuagesima.

1. Kor. 9, 24—27.

S njedželu Septuagesima sapocza so w starej zyrkwi posćenje sa duchownych, sa lud halle s póstnizami. Duž kebi tuta njedžela tež hižom sa njedželski tekst słowo žadašče, kiž na posćenje dopominašče. To čini tež džěbnišchi tekst se žiwjenjapólnymi, wótrymi słowami. My jako ewangelszy šchěscžijenjo drje teho posćenja wjazny nimamy, kiž w tym wobsteji, so so mjašnych jědži abo dospólneho našćenja šdžeržišč; ale duchowne posćenje hiščeje mamy; to dyrbi naš w našim žyłym žiwjenju wusnamjenecž. A to je to, k čemuž naš našča džěbnišča epistola wabi. Wona pak nam praji,

1. k čemu tajke duchowne posćenje wjedže, a
2. w čim wono wobsteji.

1. Njewěscže wy, so čzi, kiž wo wjetu běža, běža wšchitzy, ale jedny wosmje dobyče? Dha běžče tak, so jo došahnjecže! Šwjatý Pawoł běšče muž, kiž w pólnym žiwjenju štejesche. Šdnyž jeho woczi na njebjeskim wišaschtej, tola nimo semskeho njehladašchtej. Wón žiwjenje šnajesche a s teho bjerje wón pschirunanja, so mohł s nimi šwojim čitarjam njebjeske wězy a bójske wucžby rošjašnicž a do wutrobny šaschěpicž. Sa šwězu dyrbjachu jim wone šlužicž, so bychu jim bójske potajnstwa wotkryle, a šdobom sa hošdžil, so bychu so jeho napominanja k pomjatkej kaž pschibile, so bychu tam wostale. Tak wjedže wón šwojich čitarjom won psched město Korinth na polo,

hdžez bychu šylni mužojo wo wjetu běhali. Dłějšchi a šchěršchi rum bě tam wotkřany a na nim počachu na date šnamjo mladzi šylni mužojo wo wjetu běžecž. Wšchitzy šwoje mozy napinachu. Šchtóž by přeni na kónz pschischoł, by dobyčer był. A šhto so jemu sa to dosta? Wěnz, se šchmrěkowych hašosow abo ešewja nawity. A dale nicžo. Ale sa wulku čžescž pláčesche tajke dobyče pola ludži. Wšchitzy dobyčerja šhwalachu, kóždy čžysche jeho widžecž, šchtóž móžesche s nim šłowcžto porēcžecž, bě šbožowny, špěwarjo šanoschowachu jim k čžescži šwoje špěwy. A šbožnych šhwalachu štarschich, kotrychž džěczi běchu s tutych bědženjom s dobyčerskim wěnzom domoj pschisčle.

My mamy podobne wo wjetu běhanje abo jěšdženje nětko tež we šwojim kraju. Našchi wózjojo drje nicžo wo tym njewjedžachu. Sa jich čžas „próžowašče so kóždy, so by s rukomaj džělał něšcto dobre,“ duž sa tajke hry žaneje šhwile njebě. Nětko pak so šwět se wšchelakimi próšdnikami mjerwi, kiž tež wo wjetu běhaja, jěšdža na wšchelakich kolešach, wosach a lóžach, jěchaju, hraju, špěwaju a hušluja atd. Čzi wšchitzy maju tež dobyče psched woczomaj. To je s džěla wjetschi pjenješ, někajke šłote šudobje abo něšcto podobne. To najwažnišče je pak tež jim ta čžescž, so šu dobyli. W nowinach so jich mjena mjenuja a jich šnamjo wotčžisčžuje, žhla wotolina wo nich šhwilu rěczi.

Alle šhto je škóncžnje tajke dobyče winojte? Šachodnu křónu ju Šwjatý Pawoł mjenuje. Bórsy bě šchmrěkowych wěnz šwjadnył. Šchtó pak rad na šěšusčenu jehlinu

hlada? A i częsczu njebë wjele lëpje. Hdyž by sa lëto druhi dobył, by prëni sabyty był. A w naschim czaŝu tajke hry wjetŝeho wužitka nimaju. Dobyty pjenjes je bórŝy wudaty a pŝhecziŝeny. A ŝwëtna częscz je kaŝ ŝlönzo, kiž khwilu czi ŝwëczi, potom pał ŝo ŝhotwa. Pŝchi tym je dobyczëť huŝto pŝchi ŝwojim wo wjetu bëhanju ŝabył, ŝa ŝwój dom ŝo ŝtaracz, ŝo je bórŝy khudoba pola njeho wŝchëdny hōŝcz. A hdy by tajki dobyczëť częsczeny a bohaty woŝtał hacž do kōnza — ŝchto ŝmëje ŝe ŝwojich dobyczow ŝa wëcznoŝcz? Do tamneho žiwjenja jich mōž njedobaha.

My jako ŝchescziŝienjo mamy teho dla druge dobyczë pŝched woczomaj — njeŝachodnu krōnu, wëczne žiwjenje. To je ta parla, kiž tōn pŝchepuz namafa, a wōn pŝcheda wŝcho, ŝchtož mëjeŝche, a kupi ŝebi ju; to ŝu te mëŝtna, na kotrej Khryŝtuŝ pokafuje, hdyž praji: w mojeho Wōtza domje je wjele wobydlenjom, ja du tam, wam te mëŝta pŝchihotowacz; to je to ŝbože, kiž ŝchcžëpan wohlada, jako ŝo, i ŝamjenjami ŝwojich njepŝhecželow roŝbity, krawy na ŝemju ŝwjefe, a jeha wobliczo ŝo pŝchekraŝni; to je ta kraŝnoŝcz, wo kotrejž my nëtko ŝpëwamy:

Moja wutroba ŝej žada
Džël tej' wulkej' kraŝnoŝcze,
Hdžëž ŝo ŝwëczi rjana krōna
S njebjeŝkeho kraŝnoh' trōna,
Kotraž tym je hotowa,
Kiž tu ŝwëru wojuja.

A tutu krōnu mōža wŝchitzy, kiž bëža, niz jenož jedyn, dobycz. Njemëŝcze wy, ŝo czi, kiž wo wjetu bëža, bëža wŝchitzy, ale jedyn woŝmje dobyczë? To je to ŝrudne pŝchi wŝchëch ŝwonkownych wo wjetu bëdženjach, ŝo jenož jedyn dobudže. Kał ŝo ludžo pŝchihotuja, niz dny, ale njedžele dolho, kelto wudawkow maju, kał ŝo na dobyczë wjeŝela, kał ŝo pŝchi bëdženju prózuja! — a ŝlōnczije jenož jedyn i nich dobudže. Na jeneho ŝu wŝchitkich woczji ŝloženej, jenemu wŝcha częscz pŝchypadnje — a wŝchitzy druŝy du próŝdni domoj, i nimi te ŝemjene nadžije.

Šinał je pola naŝ, kiž ŝejimy ŝa njebjeŝke krōnu. Kaž w kōždej roŝkomej krjepje žyłe Bože ŝlōnczko woŝnamjenjene widžiŝch, kaž twoje wōczko žyłe ŝlōnzo we ŝebi wobŝaha, kaž my wŝchitzy teho jenicžkeho ŝlōnza žyłe ŝwëtlo wužiwamy, runje tał kōždy ŝchescziŝianski bëdžëť tu žyłu njebjeŝku krōnu dobudže.

A duž ŝo tež teho wjeŝelimy, hdyž ŝo druŝy i nami wo to ŝame dobyczë prózuja a hdyž i nami w tej ŝamej wërje po tutym ŝbōžnym puczju pokracžuja. Huŝto cžitam, ŝo je pŝchi wo wjetu bëdženjach jedyn druhemu kōlo jeha woŝa nałamał, abo jeha kōnej wōtry hōŝdžik pŝches kopyto do mjaŝa dyril, abo ŝo je pŝchi bëženju do njeho ŝtorczil, ŝo je padnył. S teho widžiŝch, i kajkej helŝkej ŝawicžju drje druhdny jedyn na drugeho pokracžowanje hlada, a kał ŝo jeha wutroba ŝradžu wŝchcžerja, hdyž druhich do ŝady woŝtawacz widži. Druhich njeŝbože twari jeha ŝbože.

My pał jako ŝchescziŝienjo, hdy by ŝchto wot nekajkeho pada pŝchekhwatany ŝo podŝunyl, pomhamy jemu horje, ŝo bychu druŝy i nami do přëdka pŝchichli. Kaž Joŝefowi bratŝja bjeŝ Benjamina domoj njechachu, tał žadamy ŝebi tež my, ŝo bychmy ŝo wŝchitzy jedyn drugeho ŝa ruku wjedli a wŝchitzy napschecžimo cžahnyli — i njebjeŝkemu dobyczju.

2. Šchto pał na wottynjeny kōnz dōndže? Tōn, kiž ŝo duchownje poŝcžicž roŝymy. Kōždy pał, kiž ŝo bëdži, ŝdžerži ŝo wŝchitkich wëzow. Wobcžëzne

bëchu pŝchihotowanja i bëdženjam pŝched mëŝtom Korinthom. Lëta dolho ŝo mlōdži mužojo wuwuczowachu, ŝo wŝcheho ŝdžeržowachu, ŝchtož mohlo jich mozy ŝlabicž. A ŝylni ŝtupichu w prawym czaŝu na mëŝtno bëdženja a i napinanjom wŝchëch mozow pocžachu na to bëžecž.

Bjeŝ pŝchihotowanjom tež pola naŝ njëndže. Katholŝka žyrkej dawa tu wjele na cžëlne poŝcženje a poŝuczowanje. A hdyž je i dženŝniŝchim tekŝtom poŝtny cžaŝ ŝapoczala, je i tym prajicž chžyła: Poŝcženje dawa czi krōnu žiwjenja dobycz. My poŝcženje cžiŝcže ŝacžifnycz njechamy a nëŝchto i njeho tež my ewangelŝny hiŝcžë mamy — ale my ŝnajemy waŝniŝche poŝcženje. Šdžeržecž chžemy ŝo cžëlnych lōŝchtow a wŝchëch njepoczinkow — niz jenož w poŝtnym czaŝu, ale pŝches žyłe lëto — niz jenož w ŝtarobje, hdžëž to wjazy nicžo cžëžke njeje, ale hižom ŝa mlōde a ŝrenje lëta. Šchtož je ŝo pŝches mëru najëdł a napil abo ŝo wjele draŝty woblekł, w bëženju do ŝady woŝtanje. Šchtož ŝo w hrëchach mota, ŝchtož na ŝemŝkich kublach wiŝy, kał dha chže tōn do přëdka pŝchincž na tym puczju, kiž do njebjeŝ wjedže? Wŝcho wjaŝa jeha na ŝemŝte, wŝcho ŝtorka jeha do ŝady. Hdyž ŝo teho dla khory, ŝo by wotkhoril, wŝchelateje jemu lubeje jëdže woŝtaja, hdyž lōdžnik pŝchi ŝylnym wichorje wŝchë kubla i lōdže ŝmjeta, ŝo by ŝebi žiwjenje ŝdžeržal, njedyrbjeli my, hdžëž ŝo wo ŝbōžnu wëcznoŝcz jedna, doŝcz mozy mëcz, ŝo hrëchneho waŝchnja ŝdžeržecž?

A hdyž je trjeba, chžemy ŝo tež, kaž Šwaj. Pawoł, ŝe wŝchej mozu do ŝwojeho njepŝhecžela dacž. My mamy wŝchitzy njepŝhecžela, kiž widžecž njemōže, ŝo my na puczju žiwjenja do přëdka pŝchindžemy. S kōždej krocželu do přëdka ŝhubimy ŝo my bōle i jeha knjeŝtwa. Tōn njepŝhecžel je pał Šly Duch, a wōn ma ŝwërneho pomoznika, kiž je jemu pŝchëzo i woli, kiž jemu na ŝlowo poŝlucha; to je pał tōn ŝtary cžlowjeł w naŝ, naŝche pokhilenje i hrëcham, naŝch lōŝcht i ŝlemu. Šchtož tutenu ŝtaremu cžlowjelej polëkuje a jemu napschecžimo njëŝtupa, bórŝy w rječazach ŝleho njepŝhecžela ŝtona. Pŝchecžimo njemu mamy teho dla ŝwoje pjaŝcže trjebacz. Tał rucže hacž ŝo w naŝ nekajke wabjenje i ŝlemu ŝbëha, dyrbi Pawoł pŝched nami ŝtacž, kał wōn kaž prawy duchowny rycžëť bjëchtuje, a kał wōn niz do loŝta, ale do njepŝhecžela ruba. Tał dyrbimy wŝcho ŝle požadanje, njech ŝo nam hiŝcžë bōle ŝpodoba a njech nam hiŝcžë wjetŝche ŝbože lubi, i mozu podtlōczecž, wŝchëdnyje i nowa. My ŝlōnczije dobudžemy, a potom budže naŝche cžëlo woŝkludžene a budže to cžinicž, ŝchtož ŝebi ŝwjate piŝmo a naŝche ŝbože žada.

My mamy pał ŝo wo to ŝtaracz, ŝo bychu tał wŝchitzy czi cžinili, kiž ŝu nam na ŝtarocž položeni, džëczi, wuczomnžy, ŝlužobni atd., ale pŝchede wŝchëm mamy ŝami tajzy bëdžerjo bycz, ŝo bychmy nëhdže, hdyž druhim přëdujemy, ŝami do poroka njepadli.

Duž do přëdka na bëženje wo njebjeŝku krōnu! Šchtož je mlōdy, njech hižom mlōde nohi na tutōn puczž ŝtaji, wōn ŝo teho kačž njëbudže, a ŝchtož je ŝtary, tōn khwataj cžim bōle, dofelž budža jemu bórŝy ŝwjaty wjecžor ŝwonicž! Bëžmy wŝchitzy, doniž naŝ do rowa njepołoża! Šamjen.

K. w H.

Šchescziŝianske bëdžëŝtvo.

Tał dolho hacž ŝym živy a ŝtrowy, je džëlo moja pŝchibluŝchnoŝcz, a jeli-ŝo tule pŝchibluŝchnoŝcz ŝwëdomicže dopjelnjam, dha mi to i žohnowanju ŝluži. Ale i tutym džëkom je tež bëdženje

sjednoczene, a sčtož so pschi tym derje njemobara, do předka nje-pschińdže. Tajzy, kotřiz lěnjeho pařu a so napinacž nočzedža, ale radšcho wužiwaju, hacž so bychu něšcho dobreho činili, žaných wu-spěchow nimaju.

Tola mi je hiščeje jene druge džělo nawdate w tymle mojim semskim čařu, a pschi tym je tež bėdženje, haj wjele bėdženstwa. To je, so mam so wustejeć na to, sčtož je horjelach, a honicž k wotřknjenemu kónzu sa tym darom, kotřiz połaže to njebjeske powołanje Bože w Šhrystužu Jesužu, našchim Krjesu. Ze mi to tež naležazy nadawł? Abó šym jeno pilny w semskim a sachodnym, na njewidomne a njesachodne pař lěni a bjesdžakny? W tym padže dyrbjal so hanibowacž psched džěčimi tuteho šwěta; pschetož šwětno džěčzi šu džě njespróznive w pytaniu teho, sčtož šebi w one sa šwoje najwyschje kublo waža, njech šu to pjenješ, čješč abó čžělno lóschty. Woni šwojim pschiboham wscho woprowaju, sčtož maju — šwój čžař, šwoje mozy, šwoje myšlenje, haj šwoje šwědomje a šwojeje dusche šbóžnosč. Tajki čžłowjeł, kotremuž jeno na to džě, kať by šwojim lóschtam žiwnosč dawal a šwoju wolu pschewjedowal, tón so tež sa tym njeprašča, hacž drusy psches to do nješboža pschińdu, ale bjes šmiljenja a šobu-želnosče wón šwój saměr dozpicž pyta. Tak čži čžinja, kotřiz šu w tutym šwěče bjes Boha živi.

Alle nětko je mój saměr wěčny a tón najnadobnišči, njedyrbjal ja tež wschitko na to stajicž, so bych jón dořahnył? Abó čžu ja w horlivosčzi sadu tych wróczo wostacž, kotřiz so wo sachodnu krónu próžuja a šebi pschi tym fišale byčž dawaju, mjes tym so mi njesachodna króna napschecžiwó kiwa?

Ach, Bóh mi pomhaj, so žadny džěń ani hodžinu njesabhwam, k čžemuž je mje wón powołał. Wón mi pomhaj k strowej a wobstajnej horlivosčzi, kotraž w bėdženstwie njewuspróžuja, čžin mojej woczi jařnej, so pschezo na šwój wotřknjeny kónž hladatej a so ja wschitko čžinju k pohladom na tamny saměr. Wschitkich wězow dyrbjju so šđeržecž, so bych njesachodnu krónu dostał, potajkim wošebje čžělných lóschtow, kiž napschecžiwó duschi wojuja, lašomstwo, kotrež duschu na semske poklady putuje a jejne posbėhjenje šadžěwa, horbosč, kotraž šwojich wotrocžtow do wopacžnych wyschinow wodži a k padej pschinješke. To je bėdženstwo. Š temu pošhlit mje Boža hnada a spožč mi Ducha mozy a stroweje myšle a lubosče, kiž njech mje pschewodžuje kóždy čžař, kať so bych k kóždym dnjom wotřknjenemu kónzej bliže pschischoł a naposledk njesachodne a njeswjadnjene herbstwo dostał, kotrež Bóh šwojim džěčzom dawá psches Šesom Šhrysta.

F.

Bėdženje wo wěčnu krónu.

Šlók: Wschitzy ludžo wotřal čžahnu —

Chžesč-li wěčnu krónu dostacž,

Dyrbišch mužnje bėdžicž so;

Š dobhčžerjom móžesč wostacž,

Bėžišch pschemoh drugeho.

Tola mašch so pschihotowacž,

Čžělo, duschu pošhljowacž,

Wschitkich wězow šđeržecž so,

Kiž čži steja napschecžo.

Luby Jesu, twoja hnada

Dobhčže mi wustaji;

Sa nim moja duscha žada

W tutej hrěschnej čžaknosčzi.

O kať blyščezi so ta króna

Šola Krjesoweho tróna,

Kotraž je we njeju tam

Šhotowana bėdžerjam!

Ach, to budže šbóžna radosč,

Šdyž mje debi króna tam!

Potom dopjelni so žadosč,

Kotruž tudu w duschi mam.

Bėdženje drje dołho traje,

Bóh pař moju šlabosč šnaje;

Čžělo bėh tež pocžeža,

Čžert a šwět mje šadžěwa.

Duž, o Jesu, k mozu šwojej

Šošhlit mje we šlabosčzi;

Ššmil so ty nad nusu mojej,

Wotštroń hrěcha šadžěmki.

Daj, so pschezo bėh mój čžakny

Ze we twojim šwětle jařny,

Dha psches twoju šařlužbu

Wěčnu krónu dostanu!

K. A. Fiedler.

Byrkwinski pschedštejicžer.

Sa hiščeje dołho k zyrkwinskim pschedštejicžerjom njebėch, ale šebi tola hižom něšcho na šwoje dostojne šastojństwo wjedžich a so teho wjeřelach, so bėchu mje k temu ščžinili. Sa so tež nadžijam, wo šebi prajicž móž, so wschitko, sčtož tole šastojństwo wote mnje žada, šwědomicže čžinju. Alle niž wjazzy, a to bėšche tón šmyšł. Pschetož sčtož čžinjach, bė moja winowatosč, a so mohł něšcho wysche teho čžinicž, to je mje našch luby njebohi šarať ras nawucžil. Šedny džěń jeho na wjeřnej dróšy šetřach, a tam wón takle na mnje šarěčža: „Wudowa Ščžeržyna žaneho teprjadka wjazzy nima a wona je wschať kať šhuda a kať štara. Njemohli Wy jej šažěń drjewa domješč dacž?“

Sa wotmolwich: „„Daj, knjes šararjo, drjemo mam drje hiščeje stejo a wješbu mohł tež nadewšacž; ale sčto mi je šaplacž?““

Duž šarať k boka na mnje pohlada a potom džješche: „Sa čžu jo šaplacžicž, jeli-so mi šlubicže, so čžecže šebi džěňša wječor, přjedy hacž špacž póńdžecže, k 41. psalma 2., 3. a 4. ščtucžku pschecžitacž.“

Do teho ja radlubje šwolich, pschetož ja šym šebi pschezo Bože šłowo wšřoko wažil. Brunikaj runje prošdnaj w hróžzi štejšchtaj, duž popořdnju wudowje Ščžeržynej wješbu drjewa do-wješech a wječor wsach šebi šwoju bibliju a čžitach 41. psalm.

Abó, knjes šarať to drjemo njeje šaplacžicž trjebał, runjež čžyšche to našajtra ščžinicž. Ščtož wě, sčto w 41. psalmje steji, je drje hižom phtnył, čžeho dla niž. Ščtož pař to njewě, sa teho čžu to jowle prajicž: „Derje temu, kotřiz so po nushym horjebjerje; teho budže tón Krjes wumóz w šym čžahu. Tón Krjes budže jeho šwarnowacž a pschi žiwjenju šđeržecž, a budže so jemu dacž derje hiečž na šemi.“ Sa mēnju, to móže šebi kóždy k wutrobje wsacž, my zyrkwinszy pschedštejicžerjo wošebje.

F.

Pomoz w poslednjeje hodžinje.

(Štónčženje.)

Šrabja Berchthold pschistupi a čžitashche, psches ramjo šwojeho šhěžora hladajo. Wón se šylšami we woczomaj šłowa čžitashche, kotrež bėchu tam napřšane. Bėšche wuřas, so maja so šchescžo ša-šbudženi wobhnadžicž. Wón psched šhěžora so šlafnywschi jeho dobročžiwu ruku kosheschche. Šhěžor jemu ruku wucžahny, so by papjeru šařhibnył a šařglowal. Štónčžnje bėšche wón hotowy.

„Tu!“ wón praji, hrabi piřmo pschepodajo, „šmicže a šhwatajčže do Brna. Pschinješče hnadu, šbože a mēr. Sa wam

kaženje nózneho spanja wodam, dofelž seže wy jako šwěrnny njebojasny człowjek mój prawy pscheczel." Wón pscheczelnje na ramjo hrabje klepajo jeho se šylsami wot šo puszczi: „Dobru nóž, mój luby Berchtholdo, nětko budu w dobrym měrje spacz.“

Grabja hiščeže ras i horzym dźakom kžězorowu ruku wofschiwšchi, spěšchuje se spanskeje komory a i kžězoriskeho hrodu kžwatašče. Jako šlónzo šhadžesche, jědžesche jeho wós hižom sašo do Brna, hdžež na njeho wjele tyžaz ludži se žedženjom čakašče.

Ranje šrudneho pjatka, na kotrymž dyrbjachu wotšudženi šmjercž čerpicž, běšče sašwitalo. W hašach měšta Brna ludowe hromady i njeměrom a se strachom tam a šem žołmjachu. Pšchi wrotach stejachu mnohotni mēšchženjo. Šsamo daloko won na drohu běchu šo wšchelazy wobydlerjo Brna podali. Woni wšchitzu nasdala na tu stronu hladachu, hdžež kžězoriske město Win leži. Wot tam dyrbjesche woczakowany hrabja Berchthold i wumožerškim listom pšchińčž. Škōždy prochowa mrōczakla bu i nadžiju a wješelosczu witana. Šsnadž běšče to hrabja, kotryž šo i Wina wrōczesche. Šlle pschezo sašo běchu škōžby a žakosczjenja myleneje nadžije šlyšchecž. Šgrabja njepšchińdže, wšcha jeho próza bē šnadž podarmo była.

Pšchezo bóle a bóle šo hrōšbna, šrudna hodžina bližesche. Škommandant twjerdžisny běšče šurowy wojak. Wón mějesche šwoju pšchifasnju a tuta pšchifasnja žaneje šmilnosczje njejnajesche. Škōždy wjedžesche, šo ja wón i dnykom wuwjedže. W čymowym jastwje twjerdžisny šedžachu šchesczo sašudženi. Woni běchu do bēlych hrēšchnikowych kōschlow šwoblešani. Šich woblicža mējachu mērnny, šymny napohlad. Wšchat hiščeže šwojim žonam a džeczom pošlednje hōrke božemje prajili njeběchu. Šmjes sašudženymi kōdžachu tijo mnichoj, kōšiz mējachu njesbožownych na blisku šmjercž pšchihotowacz.

Wonka pšchēd murjemi twjerdžisny šedžachu žony a džecz i wobohich mužow. Wone běchu hižom tak wjele pšakale a žalosczike, šo šo i jich woczow žane šylly wjazy ronicž njemōžachu. Wone i mērnym šadwēlowanjom na wofomil čakachu, hdžež budže jim domolene, pošledni ras šwojich lubnych widžecz a jim pošlednje žalostne božemje do šmjercže dacž.

Wysche žonow a džecz i stejesche na wyšokaj do poš spadanej muri šarāt šiečka. Wón njeběšče hiščeže wšchu nadžiju šhubil. Tak wjele džēla a woporow njemōžesche šhubjennyh byčž. Tak wjele proštwow a modlitwow njemōžesche pšchēd Bohom njewušlyšchanyh wostacz. Wón i mērom bjes šhibanja kaž šamjeātny stolp stejesche. Wón wocz i njewotwobročzo na drohu hladasche, po kotrejž mējesche jeho pscheczel, nadžaty wumōžnik, pšchińčž.

Ši šwōncžl šaklinczi, hrōšbny šwōncžl. Šeho šwuki pšches wutrobu rēšaja. Šhētšišcho a pšchezo kžētšišcho jōn šwonja. Šod horu i kōšchtra druhi šwōncžl šaklinczi. Ššwōjbam sašudženych mužow je pšchi tutym šyncženju, kaž by krej w jich žilach šastala. Štaj to šmjertnaj abo hrēšchnikowaj šwōncžlaj. Šši kōcz šo wonaj šwonitaj. Šdnyž štaj ššecz i kōcz wuklincžalaj, je šchēscž čžlowskich žiwjenjom šhubjennyh.

Šminuty pomalku jena po drugej šańdu. Šhrōšbne hubnowanje šawrjeska. Šwojazy i twjerdžisny čžehnjeja. Woni maja šchibjenžu wot wšchēch bokow wobšamknyčž a wobšadžicž. Šmnichoj špēwaja kžutny a šrudny šmjertny kžērlušch.

Šastwowe durje šo wotewrja. Škommandant twjerdžisny i jatym štupi. Ša nim du mužoj wōjnšeho šuda, kōšiz šu šurowe wušudženje wotedali. Ššmjertny wušud šo prjōdčžita. Šchesczo njesbožowni na njōn i mērom a i podaczom pošluchaja. Šžakšnik na poš džēšacz blije. Šhiščeže poš hodžiny. Šdžēšaczich hodžinach je wšcho nimo.

Ša dobo nastanje wonka wołanje. Šwone je daloke, jara daloke. Šwone bliže a bliže pšchińdže. „Šastańče!“ šo woła, „nēšcto dobre šo bliži.“ Šony wōšje šakšchicža a džerža šwoje džēczi wššoko. „Šdže, hdže?“ tak wšchitzu wołaja a jedyn drugeho i woczakanjom do přēdka šuwa a štorla. Ššarāt mjelczo a i ššchēpjetazej ruku na drohu pošasuje. Šprochowa mrōczel šo wysche njeho šbēha. Šwona šo bóle a bóle pšchibližuje. Šjedyn wōš i lecžazej špēšchnosczu jědže, wot dweju rospōczeneju šonjom čžehnjeny. Šwšchitlich wocz i šu i njesčēčplimym žedženjom na tutōn wōš wobročenej. Šžane šłowczko šo njeschēptnje. Ššlōncžnje pošuschene bōrbotanje nastanje. „Wón tu je, wón tu je!“ Tak justa na dobo i jenym hōškom čžakaza ludowa hromada. Šaj, wón tu je, nadobny hrabja Berchthold. Wón we wosu stejō i bēlym rubišchkom šima. Wón wulke pišmo pošbēhuje, kotrež šo we šlōncžnym šwētšle nasdala blyšcheczi. Škōždy widži rubišchko a pišmo. „Wón dyrbi hnadu a pomoz pšchinjesczž; duž jemu napscheczo!“ Tak ššinczi i huby žyšeho mnohotneho luda. Štyžazy poš drōšy čžērja, napscheczo wosej, šo bychu hrabju witali a nadžatu wješeku pošwjescz šlyšcheli.

„Šhnada!“ woła hrabja. „Šhnada! hnadu!“ tak justa tyžaz hōškom ša nim. „Štu macže kžězorowy wukas“, nadobny muž praji. Šnjesbožowni šu wumōženi, nascha próza, nasche modlitwy šo podarmo ššale njesšju,“ Štutymi šłowami wón kaž bjes mozow do rukow šwojeho pscheczela padnje, kotryž běšče pošny radošče jemu napscheczo kžwataš. „Mój luby hrabja!“ šawōla šarāt, „wy šče naschemu mēštu wulke šbože, w pošlednjeje hodžiny šče pomoz a wumōženje wobohim sašudženym pšchinjesli!“

Lud šo i wješelosczu a radošczu i wosu nadobneho hrabje čžišchēšesche. Woni jeho i wosa wušbēhnychu a jeho na twjerdžisnu donješechu. Štu wobšimachu wumōženi šchesczo jecz i šwoje žony a džecz i. Šmērom džēšche šarāt pšches justazy lud. Wón wjedžesche tych šchesczoch wumōženych i hrabi. Ši jako woni i džakom pšchēd šwojim wumōžerjom na kolena padžechu, jako jich žony a džecz i se šylsami wješelosczje jemu ruzy napscheczo wupšchēštrjechu, a žyly lud jemu kžwalbu špēwasche, dha došta nadobny muž bohate myto a ššlōdki džak ša šwoju lubošcz a šwērnoscz. Ššopol-dnju teho ššameho dnja čžahnychu šchesczo wušwobōdženi, bohacže wobdarjeni, se šwojimi žonami a džeczimi wješele do šwojeje domišny.

Wšchelake i bliska a i daloka.

— Špošelnik nascheho lutherskeho knihowneho towaršstwa, šknjes šenka, je šo na pucz pošal a pšchēkōdžuje nasche ššerbške wōšady i rjanymi natwarjazymi knihemi. Ššobustawy knihowneho towaršstwa ša šwōj lētny pšchinosch kžihu, wot towaršstwa wudatu, doštanu. Wón ma tež druge rjane knihi šobu, kotrež mōža šebi Ššerbja kupicž. Wōšebje šo te knihi hodža jako pošledni kžōššjazny dar, kotrež mōža kžōššja šwojim mōtkam i pošlednemu šelenemu šchtwōrtkej daricž. Šdnyž pošelnik do ššerbškich domow pšchińdže, mōža šo tež Ššerbja, kōšiz hiščeže ššobustawy nascheho towaršstwa njesšju, jako šajke šapššacz dacž. Šlētny pšchinosch wuczini 1 hr.

— Šžyrtwinski pošwjesče i ššakēčžanskeje wōšady 1909. Ššarodow 96, mjes nimi 12 njemandželskich a 3 morwonarōdžene. Ššowjednyh 4264, 3326 Ššerbow a 808 ššēmžow. Ššowprawjenjom bēšche 130. Ššchipowjedanyh 38 pošow, wērowanyh 32. Ššemrjetnyh bēšche 57.

Dalšche dobrowōlne dary ša wōšhe armeniške ššyroty:

Ššoščžanskeje wōšady pšches š. šar. Wicžasa:
 Š. Š. . . . . . 20 hr. — np.
 Š. Š. . . . . . 2 „ 40 „

Ššromadžē: 22 hr. 40 np.

Ššmjenje wobohich ššyrotow wutrobnny džak.

Ššōlcž, redaktor.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłaš,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosk
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spař měrnj
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoń ty.

Z njebjes mana,
Njeh ói khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřěw će!

F.

Sserbske njedzelske łopjeno.

Wudawa šo kóždy šobotu w Smolerjez knihcizisčezěni w Budyšinje a je tam ša šchwórtletnu pschedplatu 40 np. dostacž.

Njedzela Sexagesima.

2. Kor. 11, 21—30.

Nasch Knjes a Šbóžnik běšče ponižnosć šam. Kaž šo pruhi njebjeskeho šlónza rano čzišče šběhaju a šo bjese wscheho ropota na nasche wokna lěhaju a psches nje do jstwy šwěcža a žylu jstwu roškwětla a šhrěja, abo kaž plódnj mily deshcž š waha š mróczelow na semju pada a wscho, šchtož je na semi žiwe, š nowej mozu wuhotuje, runje taš khodžesche tež něhdy tón Knjes mily a ponižny š ludžom, šo by š nim njebjeste šwětlo a mozy wěczneho žiwjenja nošyl. „Wšmicže na šo mój špschah a wukńcže wote mnje, dokelž ja čzičeje myšle šym a š wutrobu pokornj“, taš praji wón šam wo šebi. Tutu jeho ponižnosć šebi paš wot njeho ničto bóle wothladaš njeje, hacž Šwj. Pawol. Šdyž jeho něhdže wosnamjenjeneho widžimj, džerži wón drje mjecz w rukomaj, mjecz Božeho šłowa. Wón wschah je tutu brón š mozu a wustojnosćžu trjebaš. Žadyn japoschtoš njeje telko předomaw a telko listow pišak, kaž wón. Tola š tym šamšnym prawom mohli jemu na głowu wěnz ponižnosćže štajicž. Kaš je šo tola runje wón pokorjaš! „Mjes hrěšnikami šym ja tón přeni“, taš šwědcži šam wo šebi. A komu njeby jeho krašne šłowo šnate bylo: „Ja šym najmjeńšchi mjes japoschtolami, kiž hódny nješšym, šo mi japoschtoš rěkaju, teho dla, šo tu gmejnu Božu pschescžehaš šym?“

Wšchón ponižny šupa wón tež w dženznišchim tekscže psched naš. Wón drje je wulki we šwojim džěle

ša bratrom, wjetšchi w lubosći š nim, ale štoro najwjetšchi w ponižnosći psched Bohom a čžlowješ š ami.

1. Šwj. Pawol je wulki we šwojim džěle ša šwojich bratrom.

Šdyž šchto na šónzu šwojeho žiwjenja na šwój pucž wórcžo hlada, šdopomnja šo po něczim na wschě šwoje wažnišče poděndženja. Žene po druhim psched njeho šupa a jeho šrowja, šwješela abo tež šrudža, ša tym hacž je šo šadžeržaš. Šóždy paš wě wjele khwalicž wo lubosći šwojeju šarscheju, šwojich bratrom a šotrom š njemu, a šchtož wo tym čzišče ničto njeby šhonit byl, tón by šo šwětzny runaš, kiž je halle w pošdnej našymje wuroštla a ničto wot nalětneje krašnosćže šhonila njeje, ale bu bóršy po šwojim šendženju še šymnym šněhom wodžeta. Šóždy paš tež něšchto powjedacž wě wo šwojich prózowanjach a wo šwojim džěle. Tola šchto by wo tym telko rěczecž mohš kaž Šwj. Pawol? „Na čžož je šchto šhrobly, na to šym tež ja šhrobly. Woni šu Šhryštušowi šlužobnižy, ja šym drje wjazy. Ja šym šo wjazy prózowaš. Ššym w próžy a džěle byl a we wjele wachowanju. Ja budu wschědnje nadběhany a na mni leži wschědna štarosć ša wschě žyrkwje.“ Taš pišche Šwj. Pawol šam wo šebi. Škelto domow je wón pokhodžil! Na telko pucžach šu pošdušche jeho nošow štaš, w telko městach je předomaw a telko listow pišak! Šchtož-tuli by šo na njeho wobrocžil, by trošchtowany wot njeho

šchol! A hdyž bu žana nowa wošada saložena, dha ležesche ta jemu na starosczi a žadasche a bjerjesche jeho radu! A jako je na pošledku w Romje w jaštwje ležal, haj šamo jako šu jeho k šmjerczi wjedli, šu jeho modlitwy k wšchem kšhesčijanam, kždemu do jeho doma, kždžite a šu wšdech na šwojej njewidomnej ruzy wšale a jich pšched Boha nješe, so by tón na nich kždžbował, jich šylnych we wěrje čžinil a jich škónčžnje i hnady do šwojeho njebjeskeho raja wšal. Haj, bóle hač šawolej njeplaczi wšesče nikomu Moššafšowe šlowo: Nasche žiwjenje traje 70 lět, a hdyž wyšoko pšchidže, je 80 lět, a hdyž je krašne bylo, je próza a kšiwda byla. Praj, šhto je porno tutemu šawolej tvoje džělo a wošebje tvoje džělo sa twojich bratrow! Pšchetož něchtžkuli wšchal drje šo hišče na šwój wužitk próžuje a šam sa šo daloke a wobčežne pucže čžini a šo špróžny lěha — ale to, šhtož k bližšeho šbožu čžini, njeje ani rěčow hódne. Šswj. šawol pač bě wulki we šwojim džěle sa bratrow.

2. A hišče wjetšchi w lubosczi k nim. Wšech, šhto luboscž je? Luboscž šo runa ščežepjenemu, plódnemu šhtomej w šahrodže. Tón tam šteji a dawa na šo šym-nemu šněhej padacž a do šo šylnym wšchoram štoršacž. We šwojim čžabš pač ma tola šwoje plody a ludžo ščežipaju je a wošchemujuja šo i nimi. Tajki šhtom nješe šwoje plody lěto wot lěta, hač je napošledku jeho mōž pšchetriebana, šo šahinje. Šako tajki šylny, plódný šhtom šteji Šswj. šawol w šahrodže kšhesčijanšteje žyrkwoje. Haj, wšchory najwjetšchich pšhesčžehanjow do njeho štoršaju, lodojny šněh čžěžkich štrachoscžow na njeho pada — wón pač tam šteji a škuzi bjes šatoršnjenja šwojim bratram, hač běchu napošledku tež jeho mozy šwutriebane. Wón šmē šwědčžicž: „Ša šym huščžišcho w jaštwach, hušto w šmjertnych nušach byl. Ša šym tšš křócž šchwifany, junu šamjenjowany, tšš křócž je šo mi na morju lódz rošlamala. Mōž a džěš šym šo we hłubiny nje próžował.“ A čžehodla to wšcho? Ach, wón mōžesche jako widženy muž we wyšokej radže w šerusalemje šybacž, w krašnym hrodže bydlíč, čžesčženy wot wyšokich a niškich, jedyn mjes přenimi w šerusalemje. A wšesče drje je šo tež tu a tam štalo, šo je wón, hdyž bě pohanam a šidam se wšchej luboscžu wěčne šbože přědował, a woni běchu jeho sa to hanili a pšhesčžehali, tehdy by wječzor štyšny a kaž šawutlenny šwoju mucžnu hłowu na šahlwš položil, a nětko šjewi šo jemu jeho rjany šarsčšifski dom, w kotrymž bě šo jako wošebny židowški mlóženz derje mēl, a pšched nim štejachu w duchu jeho něhdušchi šarifejšy bohaczi pšhecželjo, a jemu bě, jako bychu jeho k šebi do šwojeho šboža wabili a jemu šiwali — ale wón je šo tajkim wobkušłowazym myšlam i mozu wuwinyl a je wostal we šwojich čžetpjenjach, w nich pšhes šloty rječzas džeržany. Ale šhto bě tutón rječzas, kiž jeho k bratram a na kšhesčžijanške wošady pinasche a jemu próžu a štrachi sa bratrow wopuščžicž njeda? To bě jeho horža luboscž k bratram. W tutej lubosczi je šo pšhes rěki a morja woiyl, je šo po kždym bratišje horjebrač, a hdyž je koho šlabeho we wěrje widžal, je šo k njemu šhilač a je jeho šbēhal a wobtwjerdžował, a hdyž je koho pohóršchowaneho widžal, je šo w hñěwje palil a jemu na pomoz šhwatal. W tutej lubosczi je škónčžnje šwoju hłowu pod šatowy wótry mjecž položil, a jeho pšhelata krej je hišče k njeju wolač: O, wulka bě luboscž Šswj. šawola k bratram!

Tež ty mašch tych šwojich lubo. By i nimi bjes luboscže bydlil, by twój dom čžmowy wostal; runjež by w nim wotnow wjazy hač murje bylo, by twój dom šymna jama byl, a hdy by wohen na něšče ženje nje-wušchol. A tvoja luboscž je tež woporniwa. Ale hdyž šy wjele sa nich čžinil a někotry čžěžki pucž sa nich šchol a hdyž šy jim někotru dobru radu dač, njeje teho, šhtož šy na nich škondžil, hišče wjele wjazy? Ach, nascha luboscž je šlaby, čžěnti, šersawy rječzas, kiž hñěw tač hušto natorhnje, kiž hrěch tač hušto roštorhnje. Pšchetož hdyž drje tež tvoja luboscž k twojim domjazym a dalšchim bližšchim tač daloko došaha, šo jich našyčžišch a draščžišch, je tež pšchego šylna došč, šo jich se ščežeplicžžu šnješesch, abo wošebje, šo šo i luboscže k nim k šožemu šlowu a domej džeržišch, šo šo i luboscže k nim hrošnych šlowow a hrošnych hrěchow, wopilštwu, hračža, njepōžčžiwoscže a druhich, wostajišch? O, něthožkuli junu šoh na jeho bližšeho pošasa a k njemu rječnje: Lubowacž jeho dyrbjesche a hidžil jeho šy, dokelž čži mōžno njebē, šo jeho dla hrěchow wostajicž a w pobožnym žiwjenju kždžicž; w šožim roju, hdyž šo šwětlo luboscže šwěcži, teho dla sa tebe žane měšto njeje. Šswj. šawol pač bě wjetšchi w lubosczi.

3. Ale štoro najwjetšchi w ponižnosčzi pšched Bohom a čžlowjekami.

„Woni šu šebrejšy, ja tež. Woni šu šraelšy, ja tež. Woni šu šbrahamowe šymjo, ja tež.“ Wón bē wšchal jedyn i najpřěšchich šwojeho luda. Wulka duchowna wobdarjenoscž debjesche jeho. Něchtžkuli je se šawicžu na njeho hlačač — a tola, tutón šylny rječčč ponižuje šo a rječnje: „Dyrbju-li ja šo šhwalicž, čžžu šo šwojeje šlaboscže šhwalicž! To rěka i druhimi šlowami: „Šhtož šym wšcho čžinil a došonjač, to nješšym ja byl. Tón šjes je to pšchese mnje čžinil. Šeho mōž je we mni šlabym mōžna byla. Wšcha čžesčž škulcha šohu šamemu!“ Tajki ponižny je wón džělač, tajki ponižny je škónčžnje se šwěta šchol, ponižny pšched ludžimi a ponižny pšched Bohom. Ale šoh bēšche k njemu hižom dužy na pucžu a nješesche jemu křonu žiwjenja a tu ponižny šawol widžesche a duž wuškasche: Na to je mi wotpoložena křona teje prawdosčže! Šhtož šo šam ponižuje, budže pomyšcheny!

Duž ponižujmy šo tež my; a šmy-li we šwojim žiwjenju woprawdže šhto došonjeli, dha njechamy šo teho pšched ludžimi šhwalicž — wšcha tajka šhwalba by šla byla — njechamy šebi wošebje pšched Bohom na to něšhto wjedžicž, jako bychmy nětko něšhto prawa na jeho hnadu mēli — ale čžemy šo, kaž pšched ludžimi, tač wošebje pšched Bohom ponižowacž. „Ša šym šhudy, hubjenny, ale pošutny hrěšchnil“, to budž nasche wušnacže, tač hušto hač pšched njeho w šožim domje abo domach i modlitwu štušimy; to budž nasche wušnacže, hdyž junu k njemu domoj počžehnjemy. A sa tajkeho njebudža njebjeske wrota — pšhecžžšne. Šamjen.

K. w H.

Ponižnosčž.

Šlōš: Wšchitžy ludžo wotšal čžahnu —

Pšched Bohom šo ponižujmy,
Čžesčžmy jeho Wraštosčž;
Modlo čžlowšku njemōž čžujmy,
Šwoju šlaboscž, wotwišnosčž.

Dary wschë, kiž wužitwamy,
My psches Božu schčjedroscź mamy;
Wšcho je hnada njebjeska,
Niczo njejsmy bjes Boha.

Mudroscź, hylnoścź, samožitoscź
Njech fej nihto njechwali;
Zeno chwalbna płomjenitoscź
Bohu sthadzej we duschi.

Haj, njech mudry, hylny chwalo,
Ponižnosće wopor palo
S dżakom na to spomina,
So ma wschitko psches Boha.

Ponižnosć ho w duschi budži
Tež psches hrěschnu skazenosć;
Wšchetoz hrěch naš tama, budži,
Tłoczi naš dla winow došč.

Duž psched hwyatym Bohom wšdawa
Duch ho saščužby a prawa,
Potornje ho hańbuje
Tajkej njedostojnosće.

Ponižnosć tež w stawje hnady
Wschitkim jara nusna je;
Šsu-li spokucžene pady,
Dozpi duscha hwyeczenje,

Dha njech hweru pšnawamy,
So tón skutk wot Boha mamy;
Nascha móž to nihdy njej,
Wschindžemy-li t Sesušej.

Hnadne mozy hu, o duscha,
Bože dary we tebi;
Duž čješć jeno Bohu hłuscha
Sa wscho, šchtož ty dopjelni.

Wšchi wschëm pač hmy hiščezje hłabi
A šty lósch naš stajnje wabi,
Nad naš t padu pschinješl by,
So hmy žadni pomozh.

Duž dha t wyškofscze dele!
Šložmy ho po Šbóžniku;
Tón nam spožczi mozow wjele
R pobožnemu žiwjenju.

Seli chzemy kónu dostacź,
Mamy khudži, nišy wostacź;
Budžmy tudy ponižni,
Tam naš hnada powhšchi!

K. A. Fiedler.

Bóh wschitke pucze wodži.

Zako mějesche wjelešlawjeny, duchamóžny jendželstki předar Špurgeon (wupraj: Špörrdschn), w februaru 1892 t wulžpžo-žohnowaneho skutkowanja wotwołany, něhdy psched jenej hoberstkej šhromadžisnu w Londonskim krystallowym palazu předomacź, jemu najprijedny něščto staroscze činjesche, hacž budže jeho hyla wot 25,000 čłowjekow, kotraž ho wocžakowasche, w tym šchěrokim rumje tež połnje srosymicž móž. Wot dwěla čěrjenty, wón tehodla džen přjedny po połdnju do palaza džěsche, so by tam na pruhu porěčzał. Wón ho na to městno stupi, t kotrehož čžysche předomacź, a po hwojim šwucžentym waschnju, mernje a jasnje, t derje-klicžnym hłobom tu biblijsku šchtucžku prajesche: „To je sawěscze

wěrnno a jara dostojne hłowo, so Šhrystuš Jesuš do hweťa je pschischoł, hrěschnikow šbóžnych scžinicž.“ Wotom wón twarjenje wopušcžzi, po šdaczu wo dobrej hłobnosći w tej wulkej hali směrowany.

Nělotre dny po tym jedny jednoru džělacžer jenu natwarjazu hodžinu wopyta. W tajkich jendželstkich šhromadžisnach ho wot teho abo tamneho, kotryž ho t temu pohnuty sačuwu, něfajščkuli nashonjenje na duchownym polu šdžěluje. Nasch džělacžer ho pošbže a na jednore a pschepokasaze waschnje hłědowaze nashonjenje pomjedasche: „Pšched někotrymi dnjemi běch ja we wulkej duchownej styšnosći. Moje hrěchi mje tak jara čžisčezachy, so hěbi myhšlach, sa mnje žaneho wumožnja njeje. W pschipołdnischim čžasju do krystalloweho palaza džěch. Sa mějach hwohodnu hodžinu a čžyž se hōbu ham hycž. Sa ho sesady jeneho stołpa stupich a ho we hwojej wulkej nush t Bohu modlach. Duž žyle jasnje hłob t njebjasajščachach prajicž: „To je sawěscze wěrnno a jara dostojne hłowo, so Šhrystuš Jesuš do hweťa je pschischoł, hrěschnikow šbóžnych scžinicž.“ Wot teho wotomika hēm sačuch, so ho wscha moja styšnosć pominy. Sa běch hwojeho wumožnja psches Jesuša wěšty.“

Tónle muž wo Špurgeonu niczo njewjedžishe a Špurgeon niczo wo nim; ale Bóh, kiž wschěch čłowjekow wutrobny a pucze wodži a jich myhšle wot nasdala snaje, tón wo žedženju tejele khudeje, ho bēdžazeje čłowškeje dusche wjedžishe a wón hwojeho hlužobnika pucž w prawej hodžinje a na prawe městno wjedžesche, so by tutej duschi trošcht hwojeho ewangelija pschpowjedał.

F.

Jeno t nim!

Mat. 17, 8.

S Jesušom ja špročny putnik dale pōndu,
Wšchetoz t nim je tudy pschezo derje hycž;
Zeno t nim ja t šbóžnemu tu tónzej dōndu,
Kiž wschy nusu hnadnje pomha pschewinyč.

Njech je Šeho wobliczo mi potajene,
Seli w čžmownych nožach Šeho njephtnu;
Šsu-li pač šle pucze junu pschekhodžene,
Nikoho hacž Šeho widžecž njebudu.

Surij Brósl.

Mjes žganami.

W Šešenskej njedaloko města Šanawa leži w rjanej pšłódnjej runinje wjeska t mjenom Šilianštäden. Tam hylšesche w čžasju hndomlētneje wōjny, po tajkim psched wjazh dnyli 150 lētami, bohatty bur Šětr Šüppel se hwojej žonu.

Šo dolhim žedženju a proščenju bu mandželstimaž šłóncžnje hólčžt wobradženy. Nětko bēsche wjekele wulke. Šamožity Šětr Šüppel njewjedžishe, šchto by šapocžal, so by hwoju radosč šjawnje ludžom pokasał. Wšchi džěščžowym narodže wón khudnych bohacze wobdari a na šchčžisnach hwojeho hynka wón hšlěb, tyłanz a mjašo mjes nimi darniwje rošdžělicž da. Mały Michał, tele mjeno bēsche hólčžez dostał, hylnje a móžnje roščesche, tak so macžerne a nanowe wócžko t wutrobnyh špodobanjom na njeho hladasche. Zako čžas pschindže, hđžez dnyhjesche šchulu wopytacž, wufnjesche wón tam, kaž ho hłuscha. Wšchetoz wón mějesche dobre dary a jasnu hłowu, tež wjedžesche wucžer kuty prut, tak so ho najdžiwischi hólžny psched nim bojachy a hěbi njewěrichu, pschecžimo njemu ho špjecžicž. Wj jara derje bylo, hdyž by Šětr Šüppel se hwojej žonu hwojeho hynka na podobne waschnje wocžahnył. Tola temu tak njebē. Wōnaj njemōžeschtaj na małeho Michała, kotrehož psche wschy mēru lubowaschtaj, šlě pohladacž a wostajischtaj jemu pschi wschěch pnyšlach

połnu wolu. Tak pschińdže, so mješesche hólczez, hdyž se schule domoj pschińdže, hłowu połnu hłupoścwow. Wón běšche přeni a pošledni pschi wšchěch swadach a bitwach wo wšy. Žadny pšót njeběšche jemu pschewyšofit, žane ptacže hnešdo, na najštrašchnišchim mješče wšgaze, psched nim wěšte, wón dyrbjesche je wuběracž. Žana woda jemu njebě pschehlubofa, wón dyrbjesche psches nju lěšč. Poła wšchěch šušodow wón do šahrody lažesche a tam lute njerušchnosče wuwjedže. Tola Pětr Ruppel šo temu šmješesche a praji: „Młodosčž dyrbi šo wuhalekowacž.“ A dofelž nan njerušmješesche a nočžyšche rošymicž, šwojeho šyna do wotežki wšacž, dyrbjesche na pošledk Wóh šam hólczez, so njeby šo žyle šanjerodžil, do šuroweje schule pošlacž.

Michał běšche nětko džešacž lět stary. Běšche šašo kermušcha w Šilianštadenje. Na kermušchu běšche tež čžrjódka žyganow do wšy pschicžahnyła, kotřiž na jenej lužy pschede wšy šwoju budu natwarušchi šwoje štrašchne šhumšchty wot ranja hačž do wječžora pošafowachu. Pačolojo a holžy na šchtrny rejtachy, psches konje a wobruče štakachu abo bošy psches wótre mjecže běhachu. Běchu tež žony a holžy pschi nich, kotrež po šhěžach šhodžachu, a tym, kotřiž šebi žadachu a placzachu, i rufi wěšchžachu a šharty kladžichu.

To běšche něšchto ša našeho Michała. Wón žyganam žyly džeń i bofa njeńdžesche a njemóžesche šo na jich hrach a šhumšchtych doščž nahladacž. Wón šo i nimi wšchelako našadžowasche, prašchesche šo jich ša tym a druhim, dasche šo na šchtrny šběhacž a ša ruzy džeržecž, šphtasche tež potom na nim štejecž a šo njemalo wješelesche, hdyž šo jemu tón abo tamny kusť radži. Dwě žyganškej džěščži, hólz a holza, wobej nimale w tej šamej štarobje kaž wón, běšchtej šo bóršy i nim špschecželiloj. Wonej jeho do lěša šobu wšaschtej, hdyž šo žyganjo w nožy šhromadžachu, šo bychu tam w hěče, i hałšow a liščow natwarjenej, pschenozowali. Tam wšche praškazeho wohnja wšasche kotoł, w kotrymž štara žyganfa wšcho warjesche, šchtož běchu džěščži wob džeń nakradnyła a naprošnyła. Wokoło kóla potom žyła banda ležesche, kóždy jědžesche a pijesche, tak wjele hačž móžesche dostacž. A Michał šebi tež bjerjesche a jemu derje šłodžesche. Šemu šo ničžo rješišche byčž nješdasche, hačž žyganške žiwjenje. Tak šo wón jedyn džeń po druhim w lěšu walesche, a tež žyganjo mješachu šwoje wješele nad hólzom. Štara žyganška macž běšche jara pschecželniwa napšchecžo jemu, mjenowasche jeho šwojeho škotušča a hołbifa atd. a prašchesche šo drje jeho tež, hačž nima pošhilenje, i nimi šobu čžahnyčž a wuštojnny kelleť byčž.

Michał wotmolwi: „Ša bych radny šobu šchol, a wasche žiwjenje šo mi špodoba. Ale nan a macž byšchtaj plakałoj a šo tyšchiloj, hdyž bych wot njeju šchol a jeju wopušchčžil.“ Žyganfa pschecželniwe woblicžo ščžeže a rješny: „Šchto dha praji, šo dyrbišch nana a macž wopušchčžicž, mój škotušchko? Ty dyrbišch jenož čžaru pucža i nami čžahnyčž. Tebi budže šo wěščze pola naš špodobacž, pschetož ty budžesch wulki šhumšchtať a wušchilny štakat. Ša lěto, hdyž budže šašo kermušcha, šo do wšy wróčžimny. Až, kať budžetať šo nan a macž wješelicž, hdyž šmēja čže šašo, a hdyž móžesch psched nimi tajke rjane šhumšchty čžinicž! — Šlaj jenož, moje jehnjatko“, wona jeho majšajo dale rěčžesche, „i tuteho čžerwjeneho šutna tebi šabat se šwóncžkami šeschiu a jón se šlotymy šchnórkami wušchiju, a šchłornje i najrješišcheje kože tež dostanješch. To budže krašnota! Š temu tebi pschezo wot najlěpšcheho dam, šchtož mamny jěščž a picž. Ša tebi praju, my čžzemy w hromadže wješele žiwjenje wješčž a tebi budže šo ščoncžnje tať derje pola naš lubicž, šo na pošledk žaneho žedženja ša nanom a macžerju wjazy nješmješch.“

Michałowe myšle běchu tamny wječžor kaž wot šona wobdate.

Wón njerjedžesche, šchto dyrbjesche šapocžecž. Šwědomnje drje jeho namołwjesche, wostať doma pschi nanje a macžeri! Ale potom šašo šbožowne žiwjenje, kotrež běšche jemu žyganfa jako bšchczate a wješele šhwalila, psched jeho woczomaj štejesche, doniž ščoncžnje šwědomnje womjelny. Wón i čžicha i koža štaže, jako štarškej špašchtaj, šchepotajo šo šwobleka, šlěšy i wofnom na dwór won a čžerjesche psches šahrodu i lěšej do žyganškeho lěšwa. Tu jeho i juškanjom witachu, jako jim pomjedasche, šo je šo rošbudžil, i nimi čžahnyčž. Potom buchu šmachi žyčje bandy na wšchčž šmetane, kotoł na nje šwajanty, a bóršy Michał i žyganami do nožy čžehnišche, daloko daloko wot narodneje wšy. W čžolnje, kotryž pschi brjošy nadeńdžechu, psches rěku Majn jědžechu. Potom džěšche dale bjes šastacža psches pola, kufi, lěšy. Našajtra rano žyganjo nimo měšta Wšchaffenburga čžehnichu a pschipołdnju běchu hory i čžmowymy bukowymy lěšami doščžahnyli. Tu bu na maķej lěšowej kucžy šastate, a Michał padže šmjercž mucžny do hłubokeho španja.

W Šilianštadenje běšchtaj štarškej rano šaše phtnyłoj, šo je Michał w nožy i koža twochnył, tola šebi pschi tym na ničžo ške njemjšleschtaj, dofelž běšche Michał hižom čžasto tajke njerušchnosče šworať. Šako pať šo jeju šynt ani pschipołdnju ani wječžor njepoša a tež w nožy domoj nješchĩńdže, pocžeschtaj šebi wulke štarosče jeho dla čžinicž. Macž džěšche jeho wo wšy phtacž. Pschi tym wona wot jeneho hólza šhoni, šo je Michał i žyganami šobu čžahnyčž čžył a šo je tež jeho i temu wobřecžecž šphtal. Šufanje šo powjetšchi, jako šlyšchachu, šo je šo žyganška banda na dobo w nožy wotšalila. Mužoj a pačoljo se wšy šo na konje šydnychu a do wšchěch šchtrnyoch bokow ša čželnježami jěchachu. Ale nišdže wot bandy žaneho šlěda njewidžachu a nješlyšchachu, a našch Michał bě a wosta i nimi šhubjenny. Do Ruppelěz kubla, hačž dotal tať šbožowneho, nětko žalosčjenje a šrudoba šacžže. Šyrnjež tež lěto ša lětom šańdže, rudjenje štaršchaju šo psches to njepomješišchi, čžim štarškej wonaj bušchtaj, čžim hłubšcho a čžyššcho wonaj wo šhubjeneho šyna žarowaschtaj. (Pšchichodnje dale.)

Wšchelake i bliska a i daloka.

— Šacžrunje běšche šo i napšchecžiwneje štrony protest pschecžiwno wólbje šerbškeho šapóšlanža šapokožil, je wólbny pruhowanška šommišija protest šacžišla. Duž by nadžija była, šo by nětko měr był we 8. wólbnyh wotřejšu, hdyž njeby pschezo šašo nješchecželšta štrona šphtala jednotu mješ ewangelištimi a katołštimi Šserbami kašycz.

— Šedžbujče! Wěity Grundmann i Halle, kotryž šo wodžer domjazeho mišionštwu mjenuje, dawa w měštach a na wšach psches tať mjenowaných mišionarow a mišionarki wot njeho šameho wudate šopjeno „Domjazje mišionštwu“ roššchěricž a pschi tym na nješalońške wašchnje pjenješy šberacž. Ani Grundmann, ani jeho pošelnižy šu jako mišionaroyo wuwučženi a ša žane mišionške šowarštwu nješšutkujaja. Grundmann dopošašacž njemóže, še kaťkim šmilnym a žyčn-šškim šutkam šo šollekta naložuje. Našhromadžene pjenješy džeja do jeho a jeho pomoznikow móšchjom. Wušpěch jebateho šutkowanja šda šo dobrny byčž, dofelž je šebi přjedy nješamožity Grundmann hižom wobšedžejštwu šupil. Wšchynošč je hižom pschecžiwno temu šutkowanju šakročžila a Grundmann a někotři jeho ludžo budža mješ ščotkim psched šud štajeni. Dofelž šlyšchimy, šo šu Grundmannowi ludžo tež w našchich šerbškich wošadach šhodžili, lubnych Šserbow na jich jebate šutkowanje šedžbliwých čžinimny. Wošebje mudrije tucži ludžo šutkujaja; woni šo teho minu, do šarow hičž, šo njeby jich čžinjenje wotřnyte bylo. Duž hladajče šo!

— W Šarišu a wotłnoščži je wulke powodjenje, dofelž je rěka Šeina i brjošow šupila. Šwarjenja šu šo hromadu šyple a tež čžłowjelojo šu žiwjenje šhubili.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoćń ty.

Z njebjes mana,
Njeh ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Sserbske njeđzelske łopjeno.

Wudawa so kóždy šobotu w Smolerjez knihicziščerńi w Budyšćinje a je tam ja šchtwórtletnu pschedplatu 40 np. dostacž.

Njeđzela Estomihi.

1. Kor. 13.

Chzemy-li słowa tuteje epistole prawje srosymicž, dha dyrbinym wjedzicž, wo čim je šwjaty Pawoł přjedny rěčal. Rěčal pak je wo tych wschelatic a džiwnych hnadnych darach šwjateho Ducha, kiž běchu přenjej kšesczianskej zyrkwi spožčene. Wón je Korinthiškich napominał, so bychu je njewužitnje njewužiwali, ščtož so druhdy psches někotrych šta, tak so drje kóždy s wulkim džiwanjom na nich hladašće, ničtò pak žaneho praweho wužitka wot nich njemějesche. Wón je tehodla w tym nastupanju jim wschelatu dobru radu dał a najpošledy w pošlenjej šchtucžy přjedawšeho stawa šwoje napominanje s tymi słowami wobšantnył: „A ja čžu wam hišće krašnišči pucž połasacž.“ Nětk wón dale wuczi, kajki tón krašnišči pucž je, mjenujžy pucž lubosće, a počnje w zyle wošebnych słowach spěwacž wyšoku křwalbu lubosće.

Wón pak tak lubosć křwali, so połasuje:

1. so je bjes njeje wscho kničomne, ščtož hewat móžemy, wěmy abo činimy;
2. so je wona swjašt wscheho dokonjenja;
3. so wona traje hač do wscheje wěčnosće.

1. Pawoł praji: „Hdy bych ja s čłowiskimi a jandželskimi jasnkami rěčal a njeměł lubosće, dha bych był šynczazy mošas abo kliczazy swóncžk.“ Wón jow spomina na tón džiwny dar přenich kšesczijanow, kiž so wošebje w Korinthiskej wošadže w bohatej měrje połasowasche, a

šotremuž nowy testament to mjeno dawa „s jasnkami rěčecž.“ Tuto s jasnkami-rěčenje šta so na hinasche waschnje, hač tamny snaty šwjatkowny džiw w Jerusalemj. Niz w rěčach zynych ludow, jako tam japoschtoli, ale w zyle nowych a kaž njebjelskich a jandželskich słowach rěčachu čzi, kotřiz tajki dar mějachu a psches šwjateho Ducha běchu šapschimnjeni. Dokelž pak jich rěče ničtò srosymicž njemóžesche, křiba čzi, kotrymž bëiche dar wuloženja daty, dha mějesche kšesczianska šhromadžina tež wot tajkich jandželskich rěčow mało wužitka sa duschu; a wužitk sa dusche je, ščtož prawa lubosć we wschěch wězach pyta. Teho dla Pawoł praji, so tajki krašny dar bjes lubosće je runy šynczazemu mošasej abo kliczazemu swóncžkej. A kšesczianszy předarjo, hač runje Bóh tajki dar wjazy njewuđželuje, dyrba tola hišće nětko wopomnicž, so wschě krašne a wyšoke a šrěčniwe předomanja, bjes wěrneje lubosće ke Křystušej a dušam pošlucharjow džeržane, tež ničto lěpsche nješku. A wschitzy čzi, kiž radži wjele rěča wo duchownych wězach, a kotrychž wschał k tajkemu rěčenju wutrobna lubosć njenučzi, čzi, njeh so dopomnja teho šynczazeho mošasa a kliczazeho swóncžka.

„A hdy bych wěšćečicž mohł a wjedzil wschitke patajništwa a wschitko pošnacže a hdy bych měł wschitku wěru, tak so bych hory pshestajil a njeměł lubosće, dha bych ničto njebył.“ Dar wěšćčenja, kiž so tež jara hušto namaka w přenich wošadach japoschtolskeho čaža, bëiche zyle hinaschi, dyžli tamny dar s jasnkami rěčenja, dokelž, ščtož wěšćčomniš rěčesche, kóždy móžesche srosymicž.

Wěšczenje rěčafche níz jenož pschipowjedanje pschichodnych wězow, hačz runje bě tež tónle dar starým křesćijanam w bohatej měrje daty, ale kóžde wułożenje Božeho słowa wošebje k roswuczenju, k napominanju, k pošylnjenju we měrje, kotrež so sta psches wošebnu móž swjateho Duchy, husto došč psches hewaf žyly nje-wuczenych a w žanym předařskim sastojuštwje nještejazych ludži. Wěščze mějefche swj. Pawoł tež tuteho dara wjazy, dhyžli wschitzy druhy, a tola wón praji, so, hdy by níz jeno jón měł, ale k temu hiščče wschitko pónacze a najšylnišču wěru, tajku, kiž by naj-wjetšche džiwy činiła, žaneje lubošče pak njeměl, by nicžo njebył. Šcho čzemy my šłabi a šhudži ludžo našcheho čaša prajič porno tajtemu Pawołemu wuřnaczu? D wěščze, najmóžnišča wěra, najšlubšche pónacze, najbohatsche šhonjenje w Božim słowje nicžo njepomha, nicžo psched Bohom njeplaczi, žanej dušči wužitka nje-pschinješe, šhiba so je k tym prawa lubošč šjenocžena, kiž šama tute dary plódnje čini ša druhich.

„A hdy bych ja wschitke šwoje šubla na žiwnošč křudnych wažik a podal šwoje čželo k palenju a njeměl lubošče, dha by mi to nicžo wuřčne njebył.“ Potajkim móže jedyn najkřašnišche šutki čžinicž, kotrymž so kóždy džiwa, móže wschitko šwoje šapřecz, wschitko woprowacž, haj šamo šwoje čželo podacž k palenju a tola bjes lubošče byč a to wschitko jenož k temu čžinicž, so by šam psches šwoje šutki prawy abo psched ludžimi čžesčeny był. D kaš hšuboko hladatej Božej woczi do našchich wutrobow, kaš jara wón wschitke našche šutki po lubošči šudži! Njeje potajkim wěrnjo, šchož šmy prajili, so je bjes lubošče kničomne wschitko, šchož hewaf móžemy, wěmy abo čžinimy?

2. Lubošč pak je tež — a to je druge, we čžimž jeje my-šoka šwalba wobštej — šwjaš wšcheho došonjenja. Tuto mjeno nješmy my jej dali, ale swj. Pawoł šam, kotryž Kolof. 3, 14 po wschelaškim napominanju k dobremu praji: „Wšche wšcheho pak woblecžče so lubošč, kotraž je šwjaš došonjenja.“ Wón k tym měni, so wschitke dobre počžinki, kotrež křesćijanej derje pschisteja, so šjednocžene namafaju tam, hdyž je prawa lubošč. A to wón dženša w našchej epistoli hiščče drobnišcho wukladuje. Wón naš wjedže do rjaneje šahrody, hdyž w nalětnim čžaku jena kwětka po drugej rjenje šalcžewa a křašnje šawonja. Šacž runje pak naša wschelaški napohlad a wschelaški barbu, dha tola wšchě roščejja k je-neho korjenja, a tón korjen je lubošč.

Wjele wošebnoščow, mozow a šutkow praweje lubošče je nam jow pošafanych: šajka je a šajka njeje, šcho čžini a šcho nječžini, to wšcho naš jow wucži šnješowy japošchtow. Wón pak wschitko njemjenuje, šchož k wopišanju praweje lubošče šluscha, ale jenož to, šchož běšche tehdy Korinthiškim křesćijanam a šchož je hiščče nam jako štawam křesćijaškich wošadow wošebje nušne.

„Lubošč je ščerpna“, to je přenje, a ščerpnošč je našchej lubošči taš došho nušna, hačz hiščče jandželam runi nješmy a mješ jandželami njebydlimy, ale wjele hrěcha hiščče na šebi mamy a wjele šlabošče na šwojich bratrach a šotrach widžimy, kiž šu wokoło naš. — „Lubošč je dobročžiwja.“ Dobročžiwnošč je šwon-šowne šjewjenje abo wotšafanje lubošče we woblicžu, w rěči a šutku. — „Lubošč njeje šawištna“, wona rada popšchawa bratrej wschitko dobre, šchož wot Bohy ma, a so nade wschitkim tym wješeli, kaš by šama měla. — „Lubošč njeje šamopaschna, wona so njenaduwja.“ Wobej šlowje pošafujetej na tu wutrobnju po-nižnošč křesćijanow, bjes kotrež wěrna lubošč móžna njeje; přenišča štaji nam bóle jich ponižnošč we šłowach a myšlach psched woczi.

„Wona hrošnje nječžini“, to je: wona we šwonšownym ša-džerženju hlada na to, šchož čžefne a poščžiwje je, so by druhemu w žanej wězy žaneho pohóřščenja njedała. „Wona njeprta to

šwoje“, ale šteji štajnje ša tym, kaš by druhim šlužič a pošacž, druhich šwješelicž, druhim wužitk pschinješč mohla. „Wona so njeda rošhněwacž“, došelž njemóžetaj hñew a lubošč hromadže byč; „wona tež na šle njemyšli“, hdy by wjele šchidny čžerpicž dhyrbjala, ale pschezo na dobre.

„Wona so nješraduje na nješprawnošč, ale so šobu šraduje na prawdže.“ Wona šajka lubošč njeje, kiž by so nade wschěm wješelika abo wšcho šwalika, šchož drugi ma abo čžini, tež jeho hrěchi a njeprawdošč; ale došelž je šama k prawdy, dha móže šwoje špodobanje jenož měčž nad tym, šchož je prawe psched Bohom. Šchetož tajku lubošč, kiž wschitko šwali, tež šchož šwalomne njeje, mjenuje Pawoł šalšchnu lubošč, hdyž na Rom-škich praji 12, 9: „Lubošč njeje šalšchna; hdyžče šle a džeržče so k dobremu.

„Wona wšcho šnješe“, to je jow: wona wšcho pschikrywa, wona mjelčži wo bratrownych hrěchach taš došho, hačz šwědomnje wotpuščči, a žana wjetšcha šchoda k tajchej mjelčženja njenaštanje, a je šamolwja taš derje, hačz móže a ma šwoje wješele nad tym, so by hrěchnu winu wjetšchu nječžiniła, ale mjenišču. „Wona wšcho wěri“, mjenujzy wschitko dobre wo bližšchim. Šle myšlicž wo nim, wschitko, šchož čžini abo rěči, hačz najhóřje wuložičž, kaš něšotry rad čžini, to wona nješnajje. Potajkim njeje tuto šlowo prajene wo wěrje do Božeho słowa, ale wo doměrženju k bratram, pschetož tajku lubošč, kiž by luteje lubošče dla tež w našupanju Božej wěrnnošč wšcho wěrika a tež šalšchnu wucžbu čžerpila, so by nišomu žaneho naštorka njedała, tajku lubošč Bože šlowo nješnajje, ale ju šudži a šatama w tych šłowach, kotrež šmy předy šlyšeli: Wona so nješraduje na nješprawnošč, ale so šobu šraduje na prawdže. „Wona so wšcheho nadžija;“ wona ženje njepraji: na tym je wšcho pošarmo, tón so ženje njewobročži, ale pošučuje kóždeho Božej hnadže a šmilnošč a šama to šwoje čžini k napominanju, k proščenju, wošebje k modlenju k Bohu, so by hrěšniškej hiščče pošhane był wot šmjercže. „Wona wšcho pschecžerpi.“ Wona rad čžerpi tu šchidny, kotruž druhy jej čžinja še šłowami a še šutkami, wona tež rad čžerpi wschitku wobčženošč, kotruž dhyrbi wuřacž, hdyž druhim šlužič, a nicžo šleho njeje na šwěče, šchož by pravu lubošč nucžičž mohlo, so by pschěšala lubošč byč. Šapšchecžiwjo temu pak tež nicžo dobre njeje, šchož njeby so namafalo, hdyž lubošč je. W jejnej šahrodže kčžija najlubošnišche róže, wona je wěnz najrjenišchich křesćijaškich počžinkow, haj wona je, kaš prajachmy, šwjaš wšcheho došonjenja.

3. Něšš pak mamy hiščče pošlednju šwalbu lubošče wob-hladacž, kotraž w tym wobštej, so wona traje hačz do wěčnoščje.

„Lubošč“, taš praji Pawoł, „nišdy njewupanje, hačz runje wěšczenje šahinje a rěče pschěštanu a pošnacze so šhubi“. Wo džiwnych duchownych darach běšche Pawoł šwoje šwalenje křesćijaškeje lubošče šapočžal: k nim so k wobšafnjenju hiščče junšročž wobročži. Šchož wón wo lubošči praji, so njewupanje, to so wo najrjenišchich a najkřašnišchich darach njeda prajič. Šacž runje šu jara křašne, dha šu tola jenož nježyła wěz a kaš džě-čžaze wašchnje porno temu došonjenju, kotrež so šjewi we wěčnym žiwjenju. Šchetož wo wěšczenju wón praji: „Šchož wěmy, je nježyłe, a šchož wěšcžimy, je nježyłe; hdyž pak to došonjane pschidžje, tehdy šmeje to nježyłe šonž“. A wo rěčach a jich šonžu: „Šako ja džěčžo běch, dha rěčach jako džěčžo a běch mudry jako džěčžo a mějach džěčžaze pošyšlenje; hdyž so pak muž ščžinič, wopuščžich to džěčžaze wašchnje.“ Wo pošnacžu pak wón tašle praji: „My hladamy něšš psches šchpichel we pošajnym šlowje, tehdy pak wot woblicža k woblicžu. Něšš ja pošnafju po křachu; tehdy pak budu došnacž, kaš tež ja došnaty šym.“ Wšchaf tež na šchryššufowej žyřtwi widžimy, so njeje pschezo te křašne džiwne dary wobšhowala, kiž běchu jej w jejnym přenim čžaku jako w jej-

nych džěcžaznych lětach date; wjele bóle budže we wěcžnosći wschitto pschekraŕnjene, sčtož w tutym žiwjenju kłaby sapočatł mějesche a s Anjesoweho Duchu běšche. Tak pať s lubosću njeje: ta nihdy njewupanje a žaneho kónza nima, wona je kama s wěcžnosće, haj s Božeje wutrobny wjata a w tutym kłudnym žiwjenju do čłowstich wutrobow schčěpjenja, so by plody pschijnješla sa wěcžnosć.

Sdnyž je tať Pawoł lubosć porno duchownym daram wobhladať, dha ju nětk napšchecžimo staji wěrje a nadžiji a rjetnje k wobšantnjenju: „Nětk pať wostanje wěra, nadžija, lubosć, te tsi, ale lubosć je najwjetšcha mjes nimi.“ Nětk pať, tať wón praji, dokelž je prjedy wo wěcžnosći rěčal, so by nať sažo na něcžišchi čať čłowsteho žiwjenja a kšesćijansteje zyrkwoje potasať. Šacž runjež te džiwne darty pschezo w zyrkwi njewostanu, dha tola te tsi wězy pschezo dyrbyja wostacž, dokelž šu najwobebnišche mozy a wopotasajnja šnutstowneho duchowneho žiwjenja kšesćijanow a we nich žyłe kšesćijanstwo kamo wobsteji. Wone šu — mohł rjez — wěšta trojiza hnadnych mozow šwj. Duchu we wutrobach kšesćijanow a šnamjo tšijeniczkeho Bohu, do kotrehož wěrja. Wěra šo šepjera na to, sčtož je w šandženym čaťu šo k našchemu šbožu stalo, nadžija hlada na to, sčtož šo stanje w pschichodnym čaťu k dokonjenju našche šbožnosće, l u b o s ć pať w něcžišchim čaťu Bohu a čłowjekow, njebeša a šemju wobjima.

Čžeho dla pať Pawoł praji, šo je lubosć najwjetšcha mjes nimi? Njemohł šo jenemu šdacž, šo tuta čžesć wěrje kłuscha, dokelž čłowjeka šbožneho čžini, abo nadžiji, dokelž dže na krašnosć wěcžneho žiwjenja? Dha wšchať Pawoł lubosći tu kšwalbu dawa, šo je wjetšcha, džžli tamnej wobej. Njeje dha lubosć wěrny a nadžije plód, a njeje plód lěpschi, džžli sčtom? Wostanmy pať žyłe pschi Pawołowych kłowach. Wón je prajiť: lubosć nihdy njewupanje. Šodži šo to tež prajicž wo wěrje a nadžiji? D ně, pschetož wěra pschestanje w tamnym žiwjenju, hdyž wohladamy, sčtož šmy jow wěrili; nadžija šmėje kónz, hdyž budžemy herbowacž a wobkšnjemy, čžehož šmy šo jow nadželi, lubosć pať — jenož pschekraŕnjena a wučžisčžena wot wscheje hrěščneje kłabosće — traje do wscheje wěcžnosće. Tak w njebešach žana wěra, žana nadžija wjazny njebudže, ale kama lubosć bjes pschestacž. Duž je lubosć teho mjena hódna, šo je najwjetšcha mjes nimi.

Šamjení.

Kšesćijanška lubosć.

Mat. 5, 44—48.

Šlób: Čžin, Anježe, šo mnu tať, tať čžesč —.

D Wótče, plomjo lubosće,
Ty hrějesch čłowstke džěcži;
Tu njeje žane wuwšacže,
Wšchēm twoje kłónzo šwěcži;
Deščč dawasch prawym, njeprawym,
Šsy miťy dobrym, hnadny šlym;
Sčtó šapschija tu lubosć?

Še tale lubosć pschiklad mi,
Dha šmēju krašne šbože:
Měr šbožny čžuju we dušchi,
Šo rěkam džěcžo Bože,
Kiž pyta Wótza podobnosć
A žada w jeho hnadže roscž,
Šdnyž Kšrysta wolu čžini.

Kaž Bohu, tať tež bližšcheho
Čžuju na wutrobje nošchčž;
Wón džě je Bože podomštvo,
Mam ša njeho tež prošchčž.

Sčtóz šwojich bratrow lubo ma,
Tón dopočas s tym podawa,
Šo ma tež lubosć k Bohu.

Mój bližšchi kóždy čłowjek je,
Kiž je we horju, nush;
Štam, narod, wěra njemyl mje
A hacž je šnaty, zušy;
Šaj, je šnadž kamo njepšchecžel,
Tež teho budž mi w dušchi žel,
Šdnyž tšchnosć jeho jima.

Kiž kłija mje, čžuju žohnowacž
A pschecž jim Božu hnadu,
Tež s dobrotu tnych pošchpacž,
Kiž hidu na mnje kładu;
Sčtóz šchodži mi, mje pschescžěha,
Ša teho pať njech modlitwa
Mi s dušche štupa k njeju.

Tať njepšchecželow lubowacž
Mje Kšryta pschiklad wučži;
Duž njech jim kšchidny wodawacž
Mje Boži Duch šam nucži.
Šaj, lubosć, plomjo njebešte,
Njech twoje pruhi hrěja mje,
Šo bych byl džěcžo Bože!

K. A. Fiedler.

Aljes žganami.

(Šotracžowanje.)

Tež Michať dyrbyšche šo bórny šwojich hlupnych, njewušchnych pryšlow kacž. Šako se šwojeho hlubokeho šparja na lěšnej luzzy wotucži, čžujesche we šwojim woblicžu špodžiwne palenje a šwjeťbjenje. Šako čžyšche se šwojimaj rukomaj šebi do woczow pschimnyčž, wuhlada naštróžany, šo stej šo w nozy žyłe ššmalikoj. Tež jeho njedželšku draštu, kotruž běšche šo kermušche dla šwoblekať, běchu jeho wušlěkali a na njeho stare roštorhane lapy špowěšcheli. Wón běšche se štróželemi wšchón šprostnjeny, běžesche k starej žganzy, njedaloko njeho na šemi šedžazej, kšchicžesche a torhašche šebi wlošy s kłowny a žadašche šebi, šo bychu jeho domoj k naněj a macžeri dowjedli.

„Š měrom, s měrom, mój šynko“, praji stara, „ty šebi lěpscheho pschacł nješy. Nětko šy pola nať a dyrbišch kusť s nami po šwěcže čžahacž. A šo tebe ničtó ššnal njeby a do čžajša domoj dowjedł, šmy tebe tať wobarbili a šwoblekali, šo by napohlad měl, tať my žganjo. Nětko pať budž tež rošomny, potom šmėješch šo pola nať derje.“

Wbohemu hólzej bu pschi tnychle rěčach pschezo šrudnišcho a šyššnišcho wokoło wutrobny. Nětko wón špójna, sčto je se šwojej hluposću šworať. Wón se štrachom se wšchej mozu: „Šlano! macže!“ wolašche, šo psches žyly lěš jeho placžity hlób kłincžesche, čžerjesche po lěšu wokoło a čžišny šo potom šašo psched žganiku na šemju a ju klecžo prošesche, šo by jeho tola šašo domoj pušchčžika, šo nočze wjazny po kraju čžahacž.

Štara jemu dolho žaneho wotmolwjenja njeda, ale mjelčžny na njeho se šwojimaj wótrymaj woczomaj hladašche. Šotom wona praji: „Mój šynko, domoj tebe wjazny dowjesčž njemóžemy. Ty dyrbišch tať dolho pola nať wostacž, doniž šaj twojej šaršchej škludženaj a tebe nam ša wššoki pjenješ wufupitaj. Šola mje kšměšch škoržicž a žalosćicž, tať wjele hacž čžesč, ale bjeť jenož šo s tym psched našchimi mužemi na kěžbu. Šo šu šurowi

Khadlojo a bychu tebi lohko styskanje po domijnje i kschudom
facžerili."

Wjeczor teho kameho dnja bėsche hiščeže hórje, jako žony,
džeczi a mužojo mjerfazy do lěhwa pschiczežechu. Woni bėchu
w hórskich wšach jara mało naprošycž a hiščeže wjele mjenje
kradnycž mohli. Duž bu jedyn jėž, kotrehož bė znganski hólczez
sbožownje w lěhu popadnył, na drjewjanym roženku wysche wohnja
pjeczenny a i wjelczim hlodom spóžerany. Našch Michal žo i gra-
wowanjom wot tuteho wobjeda wotwobroczi. Dofelž pał žo nihto
wo njeho nještarašče, dyrbjesche hlódnny lehnycž hičž. Na drugi
džen žo znganska banda dale na pučž poda, a wobohi hólczez
hlódnny sa nimi. Woda lěžnych rěčkow bėsche jeho jenicžke wo-
kšewjenje. Pšchipołdnju bu sažo sastate a jedyn jelenj spjeczenny
a sjedženny, kotrehož bėchu mužojo satšělili. Po wobjedže džeržachu
dołhi wotpocžink. Potom bu mjes dwėmaj sčtomomaj sčtrył
ščehnjenny, a nětko žo sa Michala, kotryž doma dobre dny
snjesčž njemóžesche, žurowa wučžba sapocža. Wón dyrbjesche
wufnycž po sčtryłku kłodžicž a psches njón škafacž, na hlówje
stejecž, psches hlówu žo mjetacž atd. Šrajka se wšchěmi tymile
wėžami bė nimo, nětko žo kšutnosčž sapocža. A kšutnosčž bėsche
žadława. Kschud jemu pschi kóždnym wopacžnym stupjenju psches
kšribjet abo do nohow prašny, a wuškmeščenje bėsche wotmol-
wjenje na jeho próstwy a žylsy. Na podobne waschnje jedyn
džen sa druhim satšže. Tola Michalowa móž a lohkosčž daschtej
jemu wučžbu bórny pschewinycž a kschud tež po móžnosčži wufnjenje
špomoža. Sako znganjio i lěžnych horow do wšow a městow
bajerškeho kraja čahnychu, bėsche Michal hižom žubjenu čerwjenu
žuknju, se šwónczkami a se škotymi sčnórkami wobšchitu, doštal,
móžesche hižom po sčtryłku rejwacž a rošymjesche tež wšchelake
druhe kšumščty.

Tola stysł w jeho wutrobje njewotbėrasche, ale wjele bóle
rosčesche. Hólczez špósna, do kajehe nješboža bė žo se žamžnym
njerosomom a se žamžnej winu podał. Nětko wšchě napominanja
jeho staršheju a jeho wučžerja, kotrymž bėsche žo prjedy žmjał,
psched jeho šwėdomnje stupichu. Wón žebi rošmyšli, sčtož bė
doma i katechizma a biblije wufnył. Čžim džiwischi bėsche pohanski
lud, kotryž jeho žobu wlecžesche, dženi wote dnja žiwj, čžim kšut-
nišchi a wobštajnišchi bu našch Michal a žebi kručže pschewerša,
žo polėpschecž. Hdyž psches někajku wješ abo město pschińdže
a džeczi i knihemi do šchule kšwatacž widžesche, potom jemu se
žedženjom žylsy do wocžow stupichu. Róždu pocžiščezanu papjełku,
kotruž pschi pučžu namaka, wón šbėže, ju čžitasche a žebi ju wšřoko
wažesche. A hdyž šwony ke mšchi šwonjachu, wón škradžu plakašče,
šo njemóže do Božeho doma hičž, a prošesche čžim bóle wo
ščerpliwosčž a móž a wo domojwrót i lubowanymaj staršchimaj.
Na čžekjenje žebi njemóžesche myšlicž, dofelž jeho znganjio žadny
wofomik žameho a njewobkėdžbowaneho njewostajichu. Tak wón
i měrom žobu čžahnyšče, hdyž jeho wjedžechu, tak wón i čžicha
wšcho čžinjesche, sčtož jemu kašachu. Wón na sčtryłku rejwasche,
wón prošesche, wón móžesche wěščezicž, wón pomhašče w lěžach
džiwinu honicž a jej woła wlaž. Ženož jene wón njecžinjesche,
njedžiwajo wšcheho hroženja a pułow, i kotrymiž čžychu jeho
i paduchštwu nušowacž, wón nihdy na nihdy njekradnyšče.

Našymu znganska banda do Čžech pučžowasche. Tu žo sa
wobheho hólza nowa šchula sapocža. Žnganjio kėlekštwio na boł
čžižnywšchi žo i piškanjom, i platanjom kotołow a i konjazym
wikowanjom žiwjachu. Michal dyrbjesche hušłowacž, na kšole
hwišdacž a konje wuwučžowacž. Žuki a žwary tež tu rėdšcho
njepadachu, hacž tehdom, hdyž čžychu jeho kėlekštwio nawučžicž.
Tola tež tele kšumščty buchju šapschimnjene a i špokojnosčži wu-
wjedžene. Tak bėchu pomalu pschi wofoloczahanju po Čžechach a

Wuherškej lėta sa lėtami šaschke, a hólczez bėsche jako mlodženz
wotrošł. Po waschnju, rėczi a žiwjenju bė Michal pschezo bóle
žngan, jenož po žwojich modlitwach a po wėrje wosta wón dobrny
kšhesčžan. Čžicha kšutnosčž stajnje na jeho woblicžu ležesche.
Wón njemóžesche domowinu a wótžny dom šabycž a wšchėdnje
Boha prošesche, šo by jeho i staršchimaj sažo dowjedł. Tola
Michal lėdma wjedžesche, kał jeho domišništa wješ rėkasche. W kotrym
kraju wona leži, bėchu jemu šabylu prajicž, a žnganjio jemu to nje-
bėchu pscheradžili. Sako bėsche nětko wotrošł, prajachu jemu, šo
móže žwoju štronu hičž. Wón žo pał wot nich njedžėli, dofelž
žo nadžijesche, šo žnadžž tola i nimi ras žwoju domišnu nadeńdže.
Na to bėchu wšchě jeho myšle a wotpohladny škožene. Šjenjesh,
kotrež žebi wón šašlužesche, nješkėdžesche wón wobkšowacž, duž
je wón škradžu na jenym tajnym měščze w lěhu šahrjeba, šo by
we žwojim čžabju po nje pschischol a žo i jich pomozu i staršchi-
maj wrócžil.

(Pšchichodnje škóncženje.)

W čžemnych dnjach.

Šboža psche wjele čži njemože tycž,
We žamym žlónžu šróst pocžina škhnycž;
Deščezojte čžabju tež kwėtka čže mēcž,
Ma-li žo rošwicž a lubošnje kėžecž.

Šhowa-li radošče žlónžo žo čži,
Šacžėmnja njebo žo i wrócželemi —
Ščzerpliwje nješ žwoje pruhowanje,
Mišny Wóh škóncžnje saš wobšboži čže!

F.

Wšchelake i bliska a i daloka.

— Tež prėnja komora šakšeho žejma je žo pschecžiwio 15
hłokam sa šbėhnjenje žwjedženja tšoch kralow wuprajila. Čžim
bóle šwješelaze je, šo našcha wyschnosčž pschi tym stejo wostawa,
šo žwjedžen i kralow wostanje. Pšchetož wona derje wě, hdyž
wona juntrócž rufu poda i šbėhnjenju jeneho kšhesčžijanskeho
žwjedženja, potom žwobodomyšłni i druhimi pschecžemi pschińdu,
n. psch. pošutny dženi, reformaziški žwjedžen šbėhnycž.

— Dofelž w Pruskej wučžerjo pobrachowachu, wyschnosčž
psched lėtami wurjadne pschihotowańje sa seminar tež w Šchlesyškej
šarjadowa, šo by žo tej nušny wotpomhał. Někotre pschihoto-
wańje (prāparandy) žu žo hižom sažo šbėhnyłe. Wot nich wob-
štejtej hiščeže ewangeliška pschihotowańja we Wojerezach a Prus-
nizach. Dofelž je žo wotpohlad, kotrež tele pschihotowańje mėjachu,
dožpil a je nušny powšchitkownje wotpomhane, žo wone sažo šbėhnu.
Lėtka ma žo pschihotowańja we Wojerezach, pódla katholickeje
w Namslawje a Strigawje šbėhnycž. Tam žo jutry 1910 nowi
wucžomžny wjazny njepšchijimaju. Wobštejaze rjadownje pał žo
ke kónzej wjedu. To traje we Wojerezach hacž do lėta 1912.
To je wulžny wobžarowacž, šo žo pschihotowańja we Wojerezach
sažo šbėhnje, hdyž žu žerbšžny staršchi žwojich žynow pšžlacž mohli.
Še wšchak psches to nadžija, šo do žerbškeje Pruskeje Žužžny sažo
někoti žerbšžny wučžerjo pschińdu, ale psches šbėhnjenje teje pschi-
hotowańje je žo tale nadžija jenož na kšwilu dopjelnila.

„Bombaj Wóh“ njeje jenož pola knjesow
duchownych, ale tež we wšchěch psche-
dawacžach „Šerb. Nowin“ na wšach
a w Budyšchinje doštacž. Na sčtwórcž
lėta placži wón 40 np., jenotliwe čžišla
žo sa 4 np. pschedawaju.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoćń ty.

Z njebjes mana,
Njeh ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Sserbske njedźeliske łopjeno.

Wudawa šo kóždy šobotu w Šsmolerjez knihiczišczerńi w Budyščinje a je tam ja šchwórtletnu pschedplatu 40 np. dostacž.

Njedźela Invokavit.

2. Kor. 6, 1—10.

Do šwjateho póstneho čaša šmy šašo šastupili. Naškej woczi stej wobroczenej do Golgatha se šwojim šchizom. W tutych čichich njedzelach šwojeho Šbóžnika na jeho bolosťnym a šmjertnym puczu pschewodžamy. Zyle čzerpcjenje Šhryštušowe je ša naš wulka hnada. Bohužel šo takama ša jich wjele podarmo přěduje, dokelž ju pať w njewěrje wot šo pokasuja, pať šo jeje psches nješwjate žiwjenje njehódných činja. Tehodla naš šwjaty japoschtol napomina, šo bychmy hnadu Božu podarmo njebrali. Duž dha

„Gladajće šo, šo byšcže hnadu Božu podarmo njebrali!

1. Wuziwajće čaš hnadu,
2. khodźće we šwětle hnadu,
3. čzerpcže w mozy hnadu!

1. „Ša šym cze w špodobnym čašu wušlyšchal a šym czi w tym dnju teho šboža pomhał“, to š profety šefajaka wšate šłowo drje naprijóžy Měšiaszej płaczi, kotrehož wyschšiměšnišku modlitwu je Bóh tón Anjes wušlyšchal a kotremuž je w czežkich hodžinach wuhotowanja šboža pomhał. Ale we nim a psches njeho je šo tón š nim šo šapocžazy čaš tež ša naš „špodobny“ čaš ščinil, dokelž nam šwoju hnadu pošćicža, a „džeń teho šboža“, dokelž čže nam wot poklecža hrěcha pomhač. To drje je dołhi džeń, dokelž traje wot šjewjenja Šhryštušoweho

hacž š poslednjemu šudej, tola pať jenož „džeń“ porno „tykaž lět“ wěčnosće. Tutón džeń šboža dyrbinu wuziwacž š lěpschemu šwojich dušchow, přjedy hacž nóz pschińdže, hđžež nihto njebudže móž džělacž. A dokelž je ša jenotliweho čłowjeka šmjertny džeń runje tak wažny, kaž ša zyle čłowještvo tónž šwěta, dha ma kóždy čłowjel čaš šwojeho šemškeho žiwjenja ša wěčnosć naložowacž.

Wošebje pať je šwjaty póstny čaš ša naš čaš hnadu; pschetož w tutym čašu nam šbože w Šhryštušu najmóžniško psched woczi štupa a my dyrbjeli, jeho čzerpcjenje respominajo, šamych šo a šwět šapřecž a tak š nim čzerpicž. Pschetož šchtóž we šwojim žiwjenju póstny čaš nješwjeczi, tón š czežka š žanemu wješelemu jutrownemu šwjedzenjej we wěčnosći dóndže.

2. Šduž je w Šhryštušu šłónzo hnadu šelhadžalo, dha šo tež jeho wěrjazym pschisteji, w šwětle hnadu khodžicž. Š temu šłuscha, šo nihdže nikomu žaneho pohórschowanja njedawamy. Šchtož na džěšču šwěta njenadpada a njepohórscha, hušto, namala-li šo pola pobožneho šchěščijana abo pola předarja Božeho šłowa, najwjetšche pohórschěnje dawa. Šať hušto šo tehodla zyle šchěščanštvo hani, dokelž jeho šastupjerjo tak njelhodža, kaž šo šłuscha. Duž dha khodžmy w šwětle hnadu a wopokasujmy šo we wšchěch wězach jako šlužomnizy Boži. Tón Anjes nam „wšchědnje šhlěb hnadu“ dawa; dha šlužmy jemu ša to. Tuta Boža šlužba ma šo psched njepšchěcželškim šwětom wopokasacž we wulkej šczerpliwosći, w žalosćach, w nufach, w štyšnosćach, w puřach, jaštwach,

w směšcích, w prózách, wachowanju, w posćenju, psched wofadu pak w čistosczi, wědomnosći, we lahodnosći, w dobroczinosći, w swjatym Duchu, we prawej lubosczi, we słowje wěrnosće. Štož tak swěru swojemu Bohu služu, tón drje so swětej njeubi. Ale što to wadžu?

Slaj, woni su swonka te sazpiene džězi,
Tón swět jich sa hrosnosć a sa niczo ma.
Slaj! smutkach jich lubosna rjanosć so swěczi,
Tež Bohu a cłowjekam wonjenje da.

3. Šmy-li šebi hnady Božeje wěczi, dha tež skónčnje w mozy hnady wscho pscheczerpimy. Psches počesćowanje, kotrež kaž wíchor tež najwjetšich duchow mjes swětnymi džěczi smjeta, so kšesćan, kiž je w stawje hnady, saklepč njedawa; psches hanibu, wot njescheczelšeho swěta naczinjenu, so wot praweho pucza wottraschicž njedawa; psches ške rěče, i kotrymiž so pschibłodža, so mylicž, psches dobre rěče, kotrež su husto dosć jenož lišćezawe, so do spanja kolebacž njedawa; budže-li sam jednik mjenowany, dha ma dobre swědomnje, so chze prawdu a so khodži w prawdže; hdyž se sazpienjom praja, so služba k njesnamym, šnadnym a njenahladnym ludžom, dha so i tym troschtuje, so je wschať snajomny pola Boha a pola wschitkich pobóžnych a rjeknje i Šiobom: mój swědč je w njebešach, a kiž mje snaje, je we wyšokofosći; dyrbi-li kaž mrějazy byčž, kotremuž by swět radšcho dženkha hacž jutše tónž činiť, dha wschať ma lóšcht a móž, žiwy byčž; runjež je jačo wot Boha šbity a schwikany, na kotrymž wotpocžuje po šdaczu Bože njespodobanje, dha wschať to stroštnje snješe, dokelž wě, so Boža hnada jeho njesabije; runjež su jeho wobštejnoscze tajke, so by šrudny byčž dyrbiť, dha wschať to wschitko pscheminje psches wješelosć w tym šnjesu; runjež je khudy na šemšich kublach, kaž swjeczi japoschtoljo, dha wschať ma wobčežnosćow khudoby tak malo kěžbu, so šapomni na nje, a jenož na to myšli, tak mohť šwojich šobucžłowjekow psches šwoje i Božeje hnady jemu špožčene krašne duchowne dary wobohacžicž; a hdy by psched swětom jač tajki byl, kiž niczo nima, štož je wobkěžbowanja hódne, dha wschať je teje wješeje nadžije, so w šhryštufu wschitko ma, štož k jeho wěcnej šbóžnosći došaha. Za wěstoscž hnady wěrjazeho kšesćana we wschelatornych a najčežšich wobštejnoscžach šběha a jemu psches nje pschepomha.

Wšmi šwój kšicž tež tak na so, luby kšesćano! Mjecžin kaž džěczi tuteho swěta, kiž pytaju čěšnosćam šwojeho žiwjenja psches to wuńčž, so so do rěki swětneho lóšhta ponórja abo šamo ruku na so slož, so bychu i jeny wofomikom čěžku čěžu wot so čišnyli, ale budž špokojom tež w najčežšich hodžinach šwojeho žiwjenja, hdyž by šebi jeno teho wěšty, so by pola Boha w hnadže!

Pscheczerp wscho, pscheczerp wscho,
Zion, pscheczerp wscho, štož da
Šrudnosć, štyšnosć, hanbu, šměchi;
Pytaj kšonu žiwjenja,
Wostań swěrne, čujesh hrěchi,
Zion, a wscho hrěščne hubjenstwo,
Pscheczerp wscho!

Boh luby šnjes pak rozšwěcž woblicžo šwojeje hnady prawje jašnje nad nami, so bychmy čas šwojeho domachpytanja špšnali a wužiwali, so bychmy w swětle a w mozy jeho hnady šwoje žiwjenje wjedli a skónčnje to požohnowanje herbowali, ke kotremuž šmy powołani. Šamjeń.

R.

Šswjatnyh pucžowanje w póštnym čašu.

(Swant.)

Něť w póštnym čašu šnjesowi
Šso na pucž dadža w lubosczi,
A Šbóžnikej na Šolgatha
Rad šwoje špěwy šnoschuja.

Wot ranja kaž tež i wječora,
Š polnozy a tež i polodnja
Něť wutrobny wšchě wěrjaz
Šsu šnjesa čěšćicž hotowe.

Na Šolgatha kšicž pucžnik je;
Tón na jehny naš polaže,
Kiž je so sa naš podať
A se šmjercže naš wumohť.

To i wulkej mozy wabi wšchěch,
Kaž blisťich, tak tež dalokich;
Šso ničto njeda wotdžeržecž,
Chze kóždy k kšicžej pschishadžecž.

Tu pschidže macž a holčatko:
„Ach, lube džěcžo, špěchuj so!
Mój k kšicžowanom' pódžemoj,
So jeho martru čěšćimoj.“

Tam wobladajch tež šchědžimza,
Kiž šbože posdže namata;
Čžim bóle něť pak hnuje joh',
So poluczi pod kšicžom so.

Tež mlodženz tamle šobu dže,
Kiž šwoju duschu hladať je;
Šswět njesamohť jom' parlu wšacž,
Duž chze tež rad pod kšicžom štacž.

Muž, žona, čžrjódka domjaza,
Slaj, wšchitzy, kiž Šoh' lubuja,
Něť pucžuja na Šolgatha,
Tež drush i nimi pschistupja.

A někotry tež šobu dže,
Kiž druhich khodžo widžesche;
Šso wčžera hišćže wotkšili,
Dženš mjelčžo šaha i tamnymi.

Něť w póštnym čašu šnjesowi
Šso na pucž dadža w lubosczi,
A Šbóžnikej na Šolgatha
Rad špěwaju: Šalleluja!

Šurij Šróšť.

Póštnje přědowanje.

„Nó, nó, tak khwatajž, Šjetšchyna?“ šo bohaty wítowat i měšta burowtu, na dróšy duzy, woprašcha. „Šdžeha chžecže?“

„Škemschi,“ burowka wotmolwi.

„Ššto? Wšchědny džěń?“ wítowat potracžesche.

„Wěšo,“ žona šnapšchecžiwu; „njewěcže to? W póštny čas šo kóždu šrjedu lóbrka na wšy póštnje přědowanje džerži.“

Šacž to wěm? wítowat pomyšli. Ša tón čas njespomnju, šo šym w žanej žyrkwi pobyl. Šón štejo wosta a do šemje hladašche. Šeho duch wrěcžo špluwny, tak daloko, kaž by to do žyle

druheho kraja bylo. Tam wón hiščeje na šulskej lawzy šybasche a něšto wo Rnjefowym čerpienju šlyšesche. Tam paczeršte hodžiny ležachu a tam wón pschi wobnowjenju fšchczenšeho šluba psched Božim woltarjom stejesche.

Něfajka štyfknoscž so we hlubinje jeho wutrobny hibasche. Se šychnjenjom wón dale krocžesche. Burowka bēsche jemu hižom daloko do přědka; jejny pšaschcž so we wētšje smahowasche. Wona do zyrkwyje dže, wikowar pomyšli, a ja chzu do korcžny, so bych tam jenu kup wobšamnyl. Mi je, kaž dyrbjał sa tej žonu hieč. Šesufowome čerpienje a wumrjecze je tola to najwšchšche, šchtož so ja naš cžlowjekow šta. Šdyž temu tak je, dha je to njewopšchijomne, kať móža štatyžazy nimo tuteho najwšchšcheho hieč, kať by to ničžo njebhko. Nēšchto njedžafomnišche dhyžli cžlowška wutroba njeda so myšlicž. To tež na moju wutrobu poknje trjechi. Burowka so wohladny. To bēsche, kať by so prashala: Mochžesch ty tež šlowo wo Šesufowym čerpienju šlyšchecž? Šaj, to dyrbi tak bhčž. Ša budu šebi mēštno w tej malej zyrkwi phtacž a nutrnje pschipošluchacž.

F.

Pušchcž so dele.

Płomjenja jafnje s domu šapachu. Wty jón cžische wobštejachmy — pschetož wukhowacž ničžo wjazny njebē, to widžachmy — a w tymle wokomiku wotmē so potyščazy wustup psched naschimaj woczomaj, abo wjele bóle psched naschimaj wuschomaj, pschetož nōž bēsche jara cžemna a tam do rōžka, hdžezž tón njeshožowny nan we šmjertnym štyfku pod woknom stejesche, płomjenja hiščeje njewēczachy, runjež so hižom tokšty kať s woknom walesche. Pschi wolanzny „woheń!“ bēsche so wobšedžer domu se žonu a dwēmaj najmlōšchimaj džēščzomaj jeno wukhowacž mohł. Šeho najštaršchi hōlcžez w druhim džēlu domu špasche. Tam so nan wrōczi, tať rucze hacž bē šwōjbu do wēštosčze pschijnješl. Ale škhōd hižom w płomjenjach stejesche. Š nutšdobhčzu žaneje móžnoty njebē. Duž šjewi so horka pschi wotewrijenym woknje tón hōlcžez a wōlafche hrōšbnje do cžmoweje nozy won: „nano, nano!“ We wokomiku tón pod woknom stejesche. „Škocž won, moje džēcžo!“ wón jemu pschiwōla, „pušchcž so šhroble dele! Ša tu šteju a cze popadnu.“

Hōlcžez na woknowu desku šalēse, jeho ruťa šchizž wōfna šapschija a wón na šymš won štupi. Ale nētko jeho šhroblōscž wopušchcži. „Nano, ja so boju“, wón pšacžizny wōlafche, „ja cze widžecž njemožu.“

Wty jemu wšchitzny pschiwōlachmy. Šesady njeho hižom płomjenja šapachu a woknowy šchizž šapschijawšchi jemu ruzny wopalicchu. Nan hiščeje ras prošesche: „Njeboj so, ja dže šhym tu — pušchcž so dele, moje džēcžo!“ Duž so hōlcžez woknoweho šchizža pušchcži a w bližšchi wokomik wón we rukomaj šwojeho nana ležesche.

Pušchcž so! pušchcž so, luba dušcha, hdyž płomjenja horja nad tobu hromadu bija. Twōj Wōcžez pschezo hotowy šteji. Wōn šwojjej ruzny ja tobu wupšchestrjewa. Pušchcž so do njeju!

F.

Bludžiza abo komet.

Lēša widžimny na njebju hwēšdu s prutom abo komet. Našchi wōtzojo so to ša šnamjo něfajkeho njeshōža a ša napominanje š pokucze mēli. W našchich zyrkwinych knihach namaťaju so w tym nastupanju tele pomjesče.

W lēcze 1618 je so wulki komet šjewi, kotryž je pokafowal na tu šlēdowazu šfizecžilētnu nēmšku wōjnu.

W hodownym tydženju lēta 1678 je so štraschne wohnjowe

šnamjo na njebju pokafalo, na cžož pschindže miła šyma, mokre nalēto a jara šuche lēcžo, hdžez nimale pjecz mēšazow njeje deschcža padalo. W tym šamym lēcze je tež jara šucha našyma byla, šo ludžo nješbu chžyli bhčž. Šotšiz pať so Bohu dowēřili a so šwoje šhymjo do šucheho pēšta wušhwalil, šu njenadžizny rjane žnē mēli; pschetož Wōh je wšchekomōžny.

W lēcze 1680 kōnz novembra hacž do šrijedž dezembra je so nowy komet šjewi, kotryž bē šrudny a blēdeje barby. Šošledni ras bu wón widžany 26. januara 1681. To je naturške šnamjo. We šacžanskej rēcži so š temu pschistajene te šlowa: Š wy ludžo maleje wēry! Čžincze dostojne płodny pokuty a wērcze ewangeliju! Š.

Aljes žuganami.

(Škōncženje.)

Šašo bēchu nētotre lēta šaschke. Michal šedžesche pōdla wohnja a hladasche s pomrōcženym wokom pať do prashaznych płomjenjom, pať pošbēhnje šwojjej wocži štrachocžiwje š wotewrijenym durjam žuganšesje hēty. Tam nutška ležesche na bokku šlowy štara žuganška macž. Wona bē drje na što lēt štara, tola nētko bēsche š šwojemu kōnzej dōšchka, wona dyrbjesche wumrjecž. Wšchitzny wot žuganšesje bandy bēchu ju wopušchcžili, dokelž jim wona jenož wobcžeznosčze cžinjesch a jim ničžo wjazny pomhacž njemōžesch. Woni wšchaf šchtwōrtu šasnju a jejne šlubjenje njeshajachu. Duž bēchu šaran wōdny š jejnemu lēhwo štajili a potom se šelenjom a se šmēchom dale cžahnyli. Šenož Michal bēsche pschi nej wōštal. Wōn bēsche štaru žonu, kotraž bēsche jemu pschezo tať wjele hacž bē mohła, luboscž wopokafala, s jēdžu a picžom wobštaral a šedžesche nētko pschi jejnym lēhwoje, šo by ju hacž do šmjercze wōthladal. Štara so se štonanjom wot bokka šbēže a džesch se šlabym hōškom: „Ty šh dušchny, Michale, ty šh wjele lēpschi hacž wšchitzny, šotšiz mi macžer rēfachy. Ty mi nješhny hłodu tradacž a šacžnosčž cžerpicž dal, kať cži drusy. To s teho pschindže, šo ty Boha šchescžizjanow lubujesch a so š njemu modlišch, kať šhym cžasto widžaka. Šutōn je jara wukomōžny Wōh a cžini dobrotu tym, šotšiz jeho lubuja. Mēj džaf ša twoju luboscž.“ „Macži“, rjefny Michal š starej, „je-li šo chzecze mi luboscž wopokafacž, dha prajcze mi, hdže móžu nana a macž namafacž. Mōja wutroba po domišnje požaduje, ja chzu štaršchimaj wšcho šle wotprošhčž, šrijedny hacž wumrjeja.“

Štara so šhwilu se šobu rosmkōwjesche a praji potom: „Ša šhym pschihahala, šo tebe nochzu domoj pušchcžicž a šo tebi tež pucž njepokafam. Ale nētko chzu šwoju pschihahu šlamacž a tebi wšcho pscheradžicž, dokelž šh mje lubowal. Šdyž šhym mōrwa, dži š rēžy a bēž po jejnym brjošy tať dołho, hacž šhēžorške mēšto Wšw dōndžesch. Štot Wšwina dale hacž do Wajersšesje pschi rēžy džesch, hdžez wona pocžina wuška bhčž. Špotom so wot njeje š wjecžorej wobrocžišch, doniz š rēžy pschindžesch, kotraž so Wšajn mjenuje. Šo brjošy tuteje wōdny šhwataj hacž do mēšta Šanawa, a tam so prashcej, hdže twoja wješ leži. Wēšch ty, kať wona rēfa?“

„Šilianštāden“, bēsche mlōdženzōwe špēschne wotmolwjenje.

„Šrawje, tať wona rēfa“, praji žuganka se šlabym hōškom, a nētko božemje, mōj lubušchko!“ Wocži štareje so šandželischtej, pošledni ras šadychnywšchi, šo wona wupšchestrje a bē mōrwa. Michal jej w nozy row wury a ju do njeho pokōži, potom so wón do lēga poda a wuhreba pjenješy, kotrež bē šrijedny hromadžowal a tam šhrowal. Šako ranje šašwita, stejesche wón hižom pschi Dunawje, kotraž dyrbjesche jemu pucž do dalosčje domišny pokafacž. Nētko wón šhwatnje a wješle pschi rēžy bēžesch, nihdže so dołho šomdžo. Šēšny bēchu jeho nōžne lēhwo a žōrka pschi pucžu jeho šorcžma. Šo nēkotrych njedželach bēsche wón Wšajn dosčahnył a

bórny pschi jeho brjost město Hanaw dóndže. Tu ho njetrebasche sa Milianstädtenom prashecž, wšchón kraj běšche jemu tu sažo suaty. Wón psches pucže a schecžežki, psches łuki a pola khwatašche, a jako chzysche ho runje flónzo khowacz, wuhlada wón w pruhach wjeczor-neho flónza swoju domowinsku wjesku.

Pschi pucžu, kotryž psches pošlednju hórku wjedže, steji stara kruščen. Pod nju ho Michal spróznny šyže. Wschitke jeho mozy, kotrež běchu jemu hač dotal wostale, jeho wopušchycichu. Wón płakasche kaž džěcžo, wón swojej ruzy na wješ wupšchestrje, tola jeho nosy njemóžeschtej jeho wjazy k nej njesč. Sedyn burif pschijědže i woshecžkom po pucžu nimo. Michal ho jeho woprašča: „Se hišcže Pětr Kuppel žim? a je tež jeho žona hišcže žiwa?“ Bur wotmolwi „haj“. Młodženzej myšle sańdžechu a wón žyłu khwilu we womorje pod kruščenju ležesche. Sažo wón sažo wotuczi, padachu hižom na wješ šmērki. Wón ho i wobcžežnosczu sa swojim kijom sběže a czerčasche pomalu psches snate wješne hašy k nanowemu dworej a domej.

Wón saštupi; jeho přenje pohladanje běšche do kuchinje. Tu stejesche stara maczeřka, kotraž wjeczeř warjesche. Běšche to jeho macž, wón ju i přenim pohladanjom seřna, jako pjezakowe płomjo jeje wurudžene woblicžo pošwěczi. Nětko wona zuseho pytnywschi ho jeho praschesche: „Scho wy chzecz?“

„Bomhaj Wóh, luba macži“, praji młodženž, wot hlubokeho hnučča pschetorhjeny, tu šym ho sažo wrócził, wasch Michal je sažo pola waš.“

Wón šebi myšlesche, so budže wboha macž hnydom do jeho rukow padnyč a jeho i horzej luboscžu wobjimacz a koschicž. Wón njewjedžesche, so běšchtaj w dołhich lětach pola jeho staršcheju dwaj jebataj pobnyłoj, kotraž běšchtaj ho sa šhubjeneho šyna wudawaloj a kotraž buschtaj, jako jeju jebanstwo wotkrychu, i hańbu a i puřkami i dwora wuhntaj. Duž stara macž a jejny muž nitomu wjazy njewěrjeschtaj. Wona šwězu wa a šwěcžesche i nej zusemu do woblicža. Potom ju wona na lawu stajimšchi wótšje sawoła: „Pětrje!“ Muž pschińdže, teho runja i tšychnosczu wšchón schědžimy a potuleny. Seho žona praji: „Šlej, Pětrje, tu je sažo zygant, kotryž chze naju w našchej šrudobje wuřměšhecž a ho wudawa, so je Michal, naju šyn. Njekit jemu, so dyrbi swoju štronu hicž a so namaj nejšmē wutrobu czežku cžinicž, kotraž je hižom tał došč shtyřnosczu czerpila.“

„Ach, nano a macži“, praji ruzy łamajo zusy, njemyšleče tajke šle wo mni! Njewěrcže, so chzu waju šjebacz. Sa šym sawěscže waju šyn Michal. Wóh je mje sa mój hrěch czežko khostal, njepowjetšchtaj hišcže moje nješbože. Nochzeczeli mje wjazy sa waju šyna mēcz, dajče mi i najmjeńšča pola waju sa wotrocžka šlužicž, jenož njewustorcžče mje i wótžneho doma. Šójče šobu do iřtwy, ja chzu wamaj wšcho powjedacz!“

S tutymy šłowami běšche wón swojeju staršcheju sa ruzy pschimnył a tał do iřtwy cžahnył. Wonaj i njedowěrjenjom a i dwělowanjom psched młodženžom stejeschtaj, kotryž ho jeju šyn mjenowasche. Wonaj šebi jeho wobhladowaschtaj, tšchaweschtaj i hłowu a njewjedžeschtaj, scho dyrbitaj prajicž. Wón dale rěcžesche: Scho dha mam cžinicž a rjez, so byšchtaj mje sa waju šyna šesnałoj? Dyrbju wamaj kóžde mēstaczko w kšěži a na dworje wopiřacz? Dyrbju wamaj wšchěch suaty a pschecželow mjenowacz, abo scho žadataj hewał wote mnje? Tam na polzy leži stara biblija. Sa chzu kóždy wobras roškladowacz, kotryž nutška steji, wamaj tež wšchē mjena i lětom a dnjom pokajacz, kotrež je tam našch džěd šapřał.“

Macž płakasche, a njewjedžesche šebi žaneje rady. Nan pał pó iřtwje khodžesche a bórbotasche: „Tał tamny žygantki hólz tež cžinjesche, tón běšche tež wšchudžom w kšěži a w pschecželstwje šnajomny, a wón běšche tola jebat.“

S dobom ho šakapa a stara žonka štupi, ho na kij šepjerajo, do iřtwy. Wona khwilu mjelcžy pschipošluchasche, pohlada pał na zuseho, pał na staršcheju a woprašča ho potom: „Michale, šnajesch mje hišcže?“

„Haj“, wotmolwi młodženž, „wy seže Delentez cžeta.“

„Bohu džakowano“, sawoła stara, „ty mje hišcže šnajesch, moje džěcžo, tola ja tebe wjazy nješnaju. Dajče mi nožizy, lubi ludžo, chzu hladacz, hač je wón tón prawy.“

Wona, ho tšchepjetajo klatnywschi, nožizy šhrabny, rošrejnny młodženzej wošřjedž nohi kholowy, tał so bu lěwe koleno wotwodžete. Potom wona sawoła: „Šój jom, Marja, scho wi-džišch tu?“

„Ach, maczeřne šnamjeschko, maczeřne šnamjeschko! To je mój Michal, mój lubowany šyn!“ sawoła i radošču stara macž, a padže šwojemu džěscžu wokoło schije.

Sbože a wješelosč ho nětko sažo do kubla, hžez běšche dołhi cžab šrudoba bydlila, wróczi. Sažo njepošluchne, šamopaschne džěcžo běšche je Michal wopušchycił, jako kšutny muž běšche sažo do njeho pschischol.

Wóh běšche jeho a jeho staršcheju do czežteje schule wšał, a woni běchu i jeho žohnowanjom swoje wopacznosczu seřnali. Sažo ho Michal i cžicha na wobnowjenje kšchecžeskeho šluba pschihotowasche, džiwasche ho duchowny nad hlubokim kšchecžijanskim špōšnacžom, kotrež běšche młodženž i zusy domoj pschinješł. Woži Duch běšche w nim i wušpěchom džěkał. Wón bu pobožny, šprawy kšchecžijan. Šswojimaj staršchimaj kšlužesche wón i pošluchnosczu a luboscžu a běšche radošč jeju staroby. Pschecžimo kšudym běšche wón darnimy, pschecžimo kóždemu pschecželny a šdwórliwy. Šenož pschecžimo žygantam bē a wosta wón twjerdy a jich wo wšy nješczerpjesche; wón jim njemóžesche wodacz, so běchu jemu jeho młodoscž k hórlemu czerpjenju šcžinili a jeho staršchimaj na dołhe lēta štyř a šrudobu pschihotowali.

Wschelake i bliska a i daloka.

— Š powjesczi wo wotmyšlenym šbēhnenju pschihotowatnje (präparandy) sa seminar we Wojereczach mamy dodacz, so je drje wšychnoscz wobšamka, präparandu sažo šbēhnyč, so pał je nětko sažo nadžija, so na proštwy sa šdžerženje präparandy Wojerowštej pschihotowatni hišcže dale wobštejecž da. Duž nješch šeršy staršchi, kiž šu myšle mēli, šwojich šynow na Wojerowštu pschihotowatnju dacž, hišcže do rošbudženja wšychnosczu cžakaja, kotrež ma ho w bližšich dnjach štačž. Sa našchu šeršku Šužizu by wopravdže jara wobžarowacz bylo, hdy by Wojerowška pschihotowatnja, hžez mōža šeršy staršchi šwojich šynow sa tuni pjenješ sa seminar pschihotowacz dacž, sažo špadnyła.

— Njedželu 13. februara šwjeczi Šateczanšte šerške towarštwu „Šipa“ šwój 30 lětny šałoženški šwjedžeri.

— Wješ Šhelu pola Šadworja běšche šejm prošyła, so by ho jej na želesnizy wot Budyšchina do Šatez šastanišcžo pschijwoliko. Šsejm je tu proštwu wotpokajal a to i dobrym prawom. Pschi blisłoczi Šadworškeho a tež Wjelkowškeho dwórnišcžca nješne, na cžerje wot Budyšchina do Šatez hišcže nowe šastanišcžo šcžinicž; pschetož jom je wopravdže šastanišcžow došč a psches to cžab jěšdženja žyłu hodžinu traje.

— W Šruskej je ho nacziř sa nowy wólbnny šaton domej šapōřkantzow pschepodał. Wošebje šozialdemotratojo ho na nowy šaton hóršcha, dofelž wólba potajna njebudže. S czežka wšchaf budže ho šaton w nětcžišchich wotmyšlenjach wot šapōřkantzow pschijecž, dofelž tež druhe štrony i nim špokojom nješku.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłal,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatonok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłáš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoń ty.

Z njebjes mana,
Njeh či khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Sserbske njedželske łopjeno.

Wudawa so kóždy šobotu w Šmolerjez knihicziščeźerni w Budyšinje a je tam ja šchwórtletnu pschedplatu 40 np. dostacž.

Njedžela Reminiscere.

Šebr. 12, 1—6.

Jesuf Šhrystuš, spoczał a kónz nascheje wěry, tuta myšl je, w tym Knjesu lubowani, šrijedžina nascheho teksta. Tutón Jesuf, nasch Šbóžnik a Wumóžnik, steji tež wošebje w tutym šwjatym čašu psched nami jako nasche šnamjo, nasch pschiklad, ja kotrymž dyrbinym šhodžicž. Š temu napomina naš nasch tekst: „Běžmy psches wobštajnu ščetpliwosć na to bėdženje, kotrež nam je přjódštajene.“ Kaž bėšche Jesufowe žiwjenje štajne bėdženje a w bėdženju čzetpjenje, tak dyrbi tež nasche žiwjenje bėdženje być! Tehodla napomina naš nasch Šbóžnik šam: „Chze-li ščto ša mnu pschicž, tón šam šo šapřej a wšmi šwój šchiz na šo a pój ša mnu.“ Šaj, to je šhodženje ša Jesufom, hdyž šwój šchiz na šo wosmjemy. Psches šchiz chze naš nasch Bóh woczahnyć ša Bože kraleštwó, psches šchiz tu na šemi dyrbinym dostacž kónu žiwjenja. Niž kóždy to na šemi rošymy. Tón jedyn mórczi, hdyž dyrbi čzetpicž; wón šo štajnje prascha, čzehodla ja a niz drusy, a tón drugi je drje šmėrom, ale niz tehodla, dokelž praji: ščtož Bóh čžini, to je derje čžinjene, ně, dokelž měni, šo jemu wšcho šforženje ničšo njepomha, pschetož Boža móž je pschemulka atd. Tak móžemy tak-řez řecžecž wo wšchelakorych ššhodženšach, tak čžłowjek šchiz na šo wosmje. Š tajke ššhodženški w ššhodženju ša Jesufom, abo hišchće řepje, tajke ššhodženški w šchiznej šchuli štaja nam tež nasch tekst psched woczi! Š tak praschej šo ras po šakladže nascheho teksta:

Na kotrym ššhodženšku šchizneje šchule štejšch ty?

Prajišch ty, hdyž Bóh tón Knjes tebi šchiz pšczele,

1. Bóh chze to, ja dyrbju čzetpicž, abo
2. Bóh je šo mnu, ja móžu čzetpicž, abo
3. Jeho wola šo štań, tehodla chzu čzetpicž, abo
4. Bohu budž džak, ja šmėm čzetpicž.

1. Nasch tekst řeczi wo bėdženju a napomina naš k prawej ščetpliwosći. Šaj, tuto šemške žiwjenje je wopravdže polne bėdženjom a čzetpjenjom, a to pola šhudeho řaž pola bohateho, njeh je w mlodych abo w štarych řetach. Še a wostanje štara wěrnosć: my dyrbinym wšchizy šwój šchiz na šo wšacž, njeh chzemy abo niz. Ščto by tak někotry drje dał, hdy by šo mohl wot šwojich čzetpjenjom wukupicž! ale to na žane wšchnje njėdže. Š tuto „dyrbish“ štejesche tež hižom něhdy nad žiwjenjom nascheho Šbóžnika pišane. Wón dyrbjesche wšchitke martry na šo wšacž, wón dyrbjesche na Golgacze w njewuprajomnje wullich bolosćach ša hrėchi žyłego šwėta čzetpicž, tak bėšche wobšamknjene w Božej radže, tak bėchu hižom profetojo wěšchžili. Š Jesuf to šam wupraji, hdyž řeka: ja dyrbju wolu šwojeho njebjeskeho Wótza dopjelnicž. Šle tuto „ja dyrbju“ nascheho Šbóžnika njebėšche žane šłowo, te kotremuž bėšche nušowany, kotrež řarujó šawoła, dokelž hinal njemóže, ně, to bėšche wješele šłowo; pschetož w tym šłowje „dyrbju“ řešesche pola Šbóžnika hižom to „ja chzu čzetpicž“, dokelž mój Wótž w njebjesach to chze, a Wótžowška wola je tež moja! Š w tutym nastupanju namakamy wulke rošdžele mješ čžłowjekami tuteho šwėta

a mješ kšhesčjanami! Tež tón čłowjeŕ tuteho šwěta dyrbi drje šwój kšhiž na šo wsacž, ale wón čini to, dofelž hinaŕ njemóže, dofelž njeje jemu móžno, pschecziwo Bozej wschedomoży šo bėdžicž. Zyle hinaŕ kšhesčjan. Wón doŕtanje tež šwój kšhiž i ruki lubeho njebieskeho Wótza, wot teho, kiž, kaž našch tekst praji, šwoje džěcžo pomuczuje a kšofa. Haj, kšofacž dyrbi Wóh tón Anješ naš huŕto našchich hrěchow dla, so bychmy to jenož pschezo spósnali a woczi woczinili! Wšcha ŕrudoba, taŕ něotre čerčjenje je jenož plódb hrěchow, njech je to našchich abo tež hrěchow našchich Wótzow, kotrež budže Wóh domapntacž na džěcžoch hacž do tšeczeho a šchtwórtého ŕtawa! A hdžěž šmy teho wěšči, ně, hrěchow dla njeje, so je mi Wóh tajki kšhiž póšlaŕ, tež tam chzemy šo pokhilecž pod to wulke „ty dyrbišch“ našcheho Boha, a tež tudy chzemy teho wěšči bycž, so njepšchińdže se žaneje drugeje ruki, hacž i ruki lubeho njebieskeho Wótza, kiž chze nam jenož do- brotu wopofaŕacž, kiž chze naš jenož woczahnyčž sa njebieske kraleŕtwa, tež psches kšhiž a našche najštyŕniŕŕe hodžiny. Hdžž to wěšch a šo we wěrije teho twjerdže džeržišch, kiž je něhdy ja tebje kšhelich čerčjenjow piŕ, dha njebudžěsch stejo wofacž pola šwojeho, Wóh chze to, ja dyrbju čerčicž, ně, budžěsch tež dale prajicž: Wóh je so mnu, ja móžu tež čerčicž.

2. A temu chzemy, kaž našch tekst naš napomina, pohladacž na Jeŕuŕa, kiž je spocžatŕ a kónž teje wěry. Pohladacž chzemy do Geŕŕŕemane, pohladacž do Golgathy. Kaž je Jeŕuŕ wojowat a dobyŕ, dofelž njebieski Wótz jeho pokhulnjeŕŕe, taŕ dyrbišch tež ty prajicž: tež ja móžu čerčicž a šwój kšhiž na šo wsacž, pschetož Wóh tón Anješ je tež so mnu. Haj, ty maŕsch tež wokoŕo šebje a psched šobu tu wulku šyŕu šwědkow, kiž dyrbja tebje ŕahoricž. Psched tobu tamni ŕerŕŕtojo wěry ŕtareho testamanta, psched tobu wšchitzny japoschtoŕjo, psched tobu šwj. japoschtoŕaj Pawoŕ a Pětr, psched tobu Šchčžepan, tón šwěrnny kšhesčjan. Woni šu hladali na Jeŕuŕa, a wot njeho šu wšchědnje nowu móž doŕtawali sa žiwjenje se šwojimi bėdženjemi. Woni móžachy prajicž, ja móžu šwój kšhiž na šo wsacž, dofelž šu wuŕnali, ja samóžu wšchitko psches teho, kiž je we mni móžny, mój Anješ a Šbóžnik Jeŕuŕ Ahrystuŕ. W moży tuteho Šbóžnika, hladajo wšchědnje na njeho, niž jenož w tutym póŕtnym čaŕu, ale tež w žyŕnym žyrŕwinym lěcže, niž jenož njedželu w Božim domje, ale tež pschi wšchědnym džěle, w twojim powoŕanju, wšmi na šo šwój kšhiž, wšchitke čerčke hodžiny, kotrež maŕsch šo pschebėdžecž, a ty dyrbišch wjedžecž, Wóh tón Anješ tebi žadyn wjetŕŕi kšhiž njepóšcžele, hacž móžěsch na šo wsacž. Šsy paŕ to spósnal, a w prawej wěrije šwojeho Jeŕuŕa ŕa- pschimnyŕ, dha budžěsch tež dale prajicž: mój Wóh chze tež wěšcže to, šchtož je mi ŕ lěpschemu, tehodla jeho wola šo ŕtań, ja chzu čerčicž po Bozej woli.

3. Naŕsch tekst praji: „Pohladajmy na Jeŕuŕa, kiž na měŕto šebi prjódŕŕtajeneho wjeŕbela ŕnoŕy kšhiž, njerodžiwŕŕi wo hanibu a je šo šyŕnyŕ ŕ prawizy na Boži ŕtoŕ.“ Čerčjenje, kšhiž, hdžž ŕwonkownje na njón hladasch, wof- ŕtanje tón šamŕny, njech je, so prajišch, ja dyrbju abo ja chzu šwój kšhiž na šo wsacž. To widžimy tež pola našcheho Šbóžnika. Wón šo porucžuje se šwojim kšhižom do ruki njebieskeho Wótza, a wón doŕtanje tón šamŕny kšhiž i Božeje ruki ŕako. Ale to bėŕŕe jeho troŕŕt, so šo psches jene wjedžěŕŕe se šwojim Wótzom a i tuteho ŕhonjenja njekónčnu móž namaka. Tehodla wuŕń tež ty

prajicž: Anješ Božo, niž moja, ale twoja wola šo ŕtań, taŕ, a jenož taŕ tež tebi twój kšhiž prawe žohnowanje pschinjeŕe. A twoje najwŕŕŕŕŕe žohnowanje budže, so budžěsch šo posbėhnyčž na najwŕŕŕŕŕi ŕŕhodžěŕŕ kšhižneje ŕchule, so ŕkónčnje prajišch: měj džak, Božo, so šmēm čerčicž, pschetož nětko wēm, so šym tež wumóžene džěcžo njebieskeho kraleŕtwa, a so njechasch mje zyle ŕacžišnyčž, ale wjele bóle pschihotowacž, woczahnyčž sa šbóžnoŕčž.

4. Njeklinczi to tola džiwnje, so dyrbimy šo našchemu Bohu sa šwój kšhiž hiŕŕcže džakowacž? Haj wěšcže, hdžž chzemy jenož na ŕrudobu šamu, na kšhiž šam myŕŕlicž; ale zyle hinaŕ potom, hdžž budže nam našch kšhiž šredŕ woczehnjena sa Bože kraleŕtwa. Hdžž budžemy wot kšhižneho ŕchoma plódy njebieskeho žohnowanja ŕchčžipacž, tam budžemy tež my prajicž: haj, Anješ, měj džak, so šmy teho hódni čerčicž. Wtoji lubi, taŕ loŕtko to njeje. Se jara wyŕŕoŕi wotŕŕŕnyem kónž, kiž psched nami ŕteji, a njebudže nam w našchich hrěchach pschezo móžno, tež temu Anješej sa wšchitke čerčke hodžiny šo džakowacž. Ale wo- šebje tehodla tež wumofŕtanje nam žohnowanje, kotrež chze nam našch Wóh i našchim kšhižom póšlacž. Tehodla chzemy šo wšchědnje prózowacž, so wuŕnjemy šo prawje pod Božu wolu ponižecž a we wěrije šwojeho Šbóžnika do wutrobny pschijecž. Hdžž šo to w naš pschezo bóle dopjelni, pschezo bóle ŕ temu pschińdžemy, wo kotrymž našch tekst praji: Ahrystuŕ je šo šyŕnyŕ ŕ prawizy na Boži ŕtoŕ. A jeho prawizy něhdy wšchitko, našche žyŕe žiwjenje, w rjenŕŕim njebieskim šwětle ŕpóŕuajemy, a budžemy w njebieskej kraŕnoŕčži tež temu Anješej sa kóždy kšhiž šo džakowacž, ŕpominajo na to ŕŕowo tekst: „Kohož tón Anješ lubo ma, teho wón pomuczi; wón kšofa paŕ kóždeho, kotrehož wón sa šyna horje wofsmje.“

W tutych myŕŕlach pruhuj šo dženkŕa, kóždy džěŕ šwojeho žiwjenja, luby kšhesčjano, w tutych myŕŕlach dži do šo tež pod najwjetŕŕim kšhižom, a w prawej nutrnofčži dai šebi ŕprawnje wotmolwjenje na to praschenje: na kotrym ŕŕhodžěŕŕu kšhižneje ŕchule ŕtejiŕŕ ty?

Šamjen.

B. w B.

Kšhesčžijanowy kšhiž.

Njad kraŕny, pŕcha lubofna
To kšhiž je Anješowny;
Tón rjenje debi kšhesčžana,
Se wuŕnam wofšebny.

Duž kšhiž wšmi na šo ponižnje,
Šsej waž jón, bratsje mój;
Jón noŕsch na šwojej wutrobje
Ša njebieski rjad šwój.

A je tež čerčki, boli čže,
We wěrije twjerdže ŕtej:
Wšchak wěšch, so Wóh kšhiž póšlaŕ je
Šo radže wótzowŕtej.

Ty noŕnyŕŕ jeno kóŕtki čaŕ
Jón jako ŕawdacže
Na ŕchat sa tamny ŕbóžny čaŕ
We wěčnej wótcžinje!

K. A. Pjedleŕ.

Boža pomoz w nusy.

(S Bramb. Zaſnifa.)

John Barrys bėſche ſtary, khudy wuhler a bydlesche w holi na Washingtonſkej horje w Ssewjernej Amerizy, hdzež mējesche teſ ſwoje wuhelzy, kotrež jemu a jeho žonje trėbnny wſchėdny khlēb pſchinjeſechu. Naſymu 1874 paſ wón ſthori, taſ ſo ſwoje wuhelzy dopalicž njemožeſche a jich žehlenje wuhaſny. Wyſche tajteho njeſboža na ranje hluboki ſnėh napada a Sohnej (wupraj: Džonej) njebėſche mōžno, ſebje a žonu na doſthu ſymu ſ žyrobu ſaſtaracž. Hižom w dezembriu wonaj ničto dale njemējeschtaj, dhyžli někotre punty naſeleneho mjaſa a něſchto bėrnaw. Tymaj wobſtarnymaj cžlowjekomaj bu ſtyſkno, hdyž ſebi na pſchichod myſleſchtaj a ſo budžetaj dhyrbjecž hlodu mrėcž. Sſamo ſa lėtny cžaſ wjele ludži na tu horu njeſchichadžeſche, ſchto dhyrbjal tam w ſymje něſchto pytacž? Deleſach we wſy ſebi teſ ničto na njeju nje-myſleſche.

Džeń 15. dezembra 1874 wujesche torhaty wėtr, kiž ſo w Amerizy „blizzard“ mjenuje, tón taſ wjele ſnėha naſypa, ſo bėchu lėdma twarjenja widžecž. S tajkim wėtrom teſ kōždy raſ wulka ſyma pſchihndže. Symu mrėcž drje Barryſowaj njetriebaſchtaj, pſchetož drjewa mējeschtaj dže dwecž, ale brjuch bėſche jimaj próſbny.

Sacžrunje bėchu wſchitzu ludžo jeju ſabyli, dha wſchal jedyn na njeju hladaſche, tón, kotryž je ſlubil: „Slaj, do ſwojeju rukow ſym ja tebe ſapiſal; ja chzu cže ſdzeržecž jaſo wofowe ſornjeſchko“. Na ſwojeho njebieſkeho Wótza naſchej wopuſchčenaj ſwoju nadžiju ſtajeſchtaj, wjedžiwſchi, ſo ma wſchudže pucžow a ſrėdkow doſcž. Kōždy džeń wonaj rano a wjecžor na kolenomaj klecžeſchtaj a Boha wo pomoz proſcheſchtaj.

Džeſacž jendželſkich mil wot njeju bydlesche we Scheſjeldſkej ſtronje ſamožity farmar abo bur, diaſon Brown (wupraj: Braun). Žyrtwojež Brown bėſche pobožny muž a wulzy dobrocžiwu. Tón jedyn wjecžor ſahe ſpacž džeſche, pſchetož wonka ſaſo blizzard wujesche, a piſchi tym je w cžopłym ložu najlėpje. Wobſriedž nožy wón ſ dohom wotucži a ſo ſwoju žonu wopraſcha: „Schto jow je, ſchto je powjedal? Wona wotmolwi: „Ničto tu njeje, powjedal teſ ničto njeje; pobrachuje cži něſchto?“ Wón wotmolwi: „Sa ſlyſchach hlōb, tón džeſche: Wōſcžel Sohnej něſchto k jėdži!“ Wona rjekny: „Njeroſom! Tebi je ſo džaſo; lehu ſo jeno ſaſo a ſpi dale!“ A wón ſo lehny a teſ hnydom ſaſo wuſny. Po malej khwilzy paſ wón ſwoju žonu wubudži a džeſche: „Macžė, ſtawaj, tón hlōb je ſaſo wolaſ: Wōſcžel Sohnej něſchto k jėdži!“ Wona wotmolwi: „Nano, ty ſy khory, wjecžer cže cžiſchcži, lehu ſo na druhi bok!“ To ſo ſta, a Brown hnydom ſaſo ſpaſche. Duž ſo tječži raſ wolaſche: Wōſcžel Sohnej něſchto k jėdži! Tóntrócž jemu ſpanje ſańdže a wón džeſche k ſwojej žonje: „Koho ſnajemy, kotrehož John mjenuja?“ Wona wotmolwi: „Sa niſkoho njewėm; ſnadž mohł to tón ſtary wuhler bycž, kiž na Washingtonſkej horje bydli.“

„Brawje maſch!“ Brown wuwoła; „nětko ſo dopomnijam, ſo klamať Clark džeſche, jaſo bėch wóndano w Scheſjeldže a mój wo Barryju powjedachmoj: Schto wė, hacž je tón ſtarz hiſchcže žiwu; po ſwoju ſymſku žyrobu njeje ſebi lėtſa był, kaž hewał pſchezo; ſnano je khory abo njebohi.“

Taſ powjedajzy ſo Brown woblecacž pocža a ſwojej žonje kaſaſche: „Sawolaj hólza a pſchikaž jemu, ſo by konjow derje naſpėčil a ſanki pſchihotowal; ty paſ taj wulkaſ korbaſ ſe wſchelafej žyrobu naſkladž a namaj piſchi tym ſytne ſnėdanje ſwať.“ Burwka Brownowa tu dobrocžiwu wutrobu ſwojeho mandželſkeho ſnawſchi, a wjedžiwſchi, ſo wón pſchezo to lėpſche cžini, wufonja rada, ſchtož wón porucžeſche. Naſajtra w pjecžich bėſche wſchitko hotowe a konjeſ a mužſkaj derje poſpłnjenaj. Brown a jeho 19 lėtny ſyn

Wytem, do cžopleju kožuchow ſawalenaj, rjeknyſchtaj macžeri božemje, a nětko porſkaſchtaj taj krunaj konjeſ do teje dezembroweje ſymy won, do kotrejež by ſo lėdma něchto pėſchi podal.

Cžinicž paſ taj konjeſ w tym hlubokim ſnėhy mējeschtaj. Gaſle ſa pjecž hodžinow bėſchtaj na kónzu, k cžemuž byſchtaj w lėcžu lėdy dwė hodžiny trjebaloj. Taſo piſchi Sohnowym ſtatoku ſaſtaſchtaj, wuſklyſcha Brown, ſo John ſ hlubokeje wutroby Boha wo pomoz proſcheſche. Nětko bėſche jemu wėſte, ſo wón pſched prawym domom ſtejeſche. Kaſ wulke to wjekele teju ſtareju bėſche, jaſo buſchtaj taj wulkaſ korbaſ wupróſnjenaj, to mōže ſebi kōždy myſlicž, a najwutrobniſkeho džaſa wonaj teſ njeſabuſchtaj. Brown paſ wrócži ſo domoj ſ tym dobrym powėdomſtwom, ſo je dhyrbjal ſ Božim jandželom bycž a khudymaj cžlowjekomaj ſ nuſy wupomhačž.

F.

Khryſta krej a prawdoſcž.

Ta krej a prawdoſcž Khryſtuſa
Mje hrėſchnifa piſchez wofſchewja;
Mi wſchitke hrėchi pſchikryje
A do duſche mėr wulije.
Schto ſpokoja mje bjeſ kónza?
Ta krej a prawdoſcž Khryſtuſa,

Se moja draſta pſchistojna.
Ta wot Knjeſa mi ſkicžena,
Žno w ſwiatej kſchcženzy data mi,
Mje wėrijazeho wupyſchi.
Ach, wyſche wſchoh' mi najdrožſcha
Se moja draſta pſchistojna.

S tej pſched Bohom ja wobſtacž chzu,
Hacž ſamolwieč teſ njemōžu
Wſchōn ſwōj ſkutk, ſwoje žiwjenje,
Kiž piſchezo wobſtoržuje mje.
Hdyž paſ w tej kuſni pſchistuſju,
S njeſ pſched Bohom ja wobſtacž chzu.

Hdyž do njebjā nuts pocžahnu,
S krowu jeno ſmilnoſcž doſtanu.
Wſchal k njeju je pucž jenicžka,
Kiž ſ Khryſta krowu je krepjena.
Taſ ſ Božej hnadu wobſtacž chzu,
Hdyž do njebjā nuts pocžahnu.

Surij Brōſt.

Doſcž je, ſo ma kōždy džeń ſwoju wobcžežnoſcž.

Mjany žort wucži, kaſ maſch po tymle ſłowu cžinicž. We wėſtej wſy bėſche mjeſ burſkimi hólzami ſlabu, njenahladny pachol. Druſy jeho huſto doſcž dla jeho ſlaboſcže wuſmėchowachu. Naſ bu jemu teho pſchemjele a wón rjekny: „Wy wėſcže, ſo mamy w hrōdži cželatko; hdyž budže toſamo krowa po cželecžu, chzu jo ſ hrōdže do khėže na ſwojim ramjenju njecž“ Wſchitzu ſo jemu dla tajteho ſłowa ſmėjachu. Naſch młodženž paſ kōždy džeń někotre raſy to cželatko wſa a njebeſche jo ſ hrōdže do khėže a naſlėdł. S tym cželatkom roſcžechu teſ jeho mozy, a ſa lėto a džeń njebeſche wón tu krowu na ſwojimaj ramjenjomaj.

Slaj, to je powjedacžko, kotrehož ſo ty wutrobnije wjekeleſch. Alle nětko pohladaj na ſwoje ſtarocže a wobcžežnoſcže! Wone ſteja pſched tobu kaž wyſkoka ſtraſchna hora. Ty ſebi rady nje-wėſch a ſo bojiſch, ſo budža cže ſatłócžicž. Alle twōj Knjeſ tebi praji: Doſcž je, ſo ma kōždy džeń ſwoju wobcžežnoſcž. Njehladaſ na tu wulku horu ſwojich ſtarocžow a wobcžežnoſcžow, ale wſmi

kóždy dzeń tu bñadnintu, kotruž tón Rñjes tebi wotdželuje. Tu nješ, a hlej, sa lěto a dzeń bñ zyłu horu pšchewinył, tať rjenje a lohko, so bñ ham teho fradujesč.

Rhudy fastupnik.

W Sendželskej nadeńdžesč tu a tam jara wulke wošady, kotrež čašto i wjazorych městow a wgow wobsteja. Duž farat ham bñwoje fastojniše džela dofonjecz njemóže. Wón febi tehodla někotrych duchownych jako fastupnikow abo pomocnikow wošnje, kotřiž bñ tam wifarojo mjenuja, pšchepoda jim tu abo tamnu gmejnu k fastaranju, da jim tejtó mšdu, kaž bñ jemu spodoba, a jich tež po bñwojim dobrošdaczu se bñlužby puščezi. Wščitke dołhody sa te džela, wot wifarow wobstarane, pať tež wón dostawa. Wifarojo bñ tehodla i wjetšcha khudži ludžo, kotřiž dyrbja se žonu a džěcziimi hušto došč nufu tradacž. Ale woni dyrbja spokojom byčz a i tym sa lubo wfacž, sčtož dostanu; pšchetoz farat kóždy čaš druhich namaka, hdy bychu dotalni i nim spokojni njebyli.

W Rochesteriskim hrabinstwoje je městacžko, kotrež bě i wjele wfami tajke bohate farske městó. Farat mějesche we wjetšich wfach wifarow, kotřiž sa njeho duchownske fastojništwo fastawachu. Wón bě bohaty čłowjek a i dobom tať skupy a nahrabny, so žaneho drugeho wješela nješnajesche, hacž febi pščezo wjetšche hromady škota a bñlěbora šbėracž. Nunje tať kaž wón bě bohuzel tež jehó žona smyšlena. Duž wot njehó hinať wocžalacž njemóžachu, hacž so bñwojim wifaram hubjenu mšdu pšacžesche, a so dyrbjesche najwjazy i nich hłób žiwicž. Farat pať wumrje. Lědma bě wocži sandželik, dha se wfchěch stron khudži wifarojo pšchindžechu, so bychu febi bohate, rjane městó dobyli. Šrabja i Rochester, kotryž mějesche noweho fararja postajicž, bě i dobom minister, jara wošebny a wjele wažený muž. Wón w Londonje bydlešche a wfchědnje k njemu duchowni pšchifhadžachu, kotřiž sa bohatej faru žadachu. W městacžku, hrabinstwu bñkušchazym, bě tež wifar pšchifstajeny. Wón William Brown rėlasche a mějesche žonu a sčěscž džěczi. Bódba tych jehó stary nan pola njehó bydlešche, kotrehož i džěcžazej lubošczu wothladowasche a podpjerasche. Našch wifar bñ na najlěpje njemějesche. Dołhody i jehó fastojništwa bėchu bñadne, jehó bñwójba pať wulka, duž bě hłėb na jehó blidže žadna wěz. A temu hiščeže pšchindže, so bě bñmilny a dobročiwny. Sdyž jehó khudži wošadni pšacžicž njemóžachu, jim wón rad jich dołh spuščezi a jim čašto hamo šcherjepatku k polóženju nufy da. Tajzy ludžo wěšo žanych bohastwow nahromadžicž njemóža, kotrež šersawz a mole škaža, a sa kotrymiž bñ padušchi kopaju. Wón drje by tež rad bohate farske městó, nětko wupróšdnjene, wšak, tola wón bě tať strachocžiwny, so febi nješwėri, k hrabi do Londona hicž a jehó wo fastojništwo proškycž. Tež mějesche twjerdu a wješeku nadžiju, so jemu wfchedomóžny Bóh w njebjeschach, hdyž to w jehó woli steji, bohate městó tež bjes jehó pšchicžinjenja wobradži. Tať wón bñwoje štarošcže na bñwojeho Boha a Šbóžnika kladžesche a jehó wfchědnje prošesche, so by jemu dať, sčtož je k jehó šbožu trėbne.

Wudowa bohateho fararja, kotryž bě hacž do bñwojeje bñmjerče i wifarom w tym bñamym městacžku bydlit, čyžysche bñ nětko wotšalicž a do Londona čahnyčz, hdžež móžesche febi i wjele pjenješami škerje wješele ščžinicž a duščne žiwjenje wjesčz. Wona tehodla wobšamkny, wjetšchi džel bñwojeje domjazeje nadoby na pšchėbadžowanje pšchedawacž, so by jej pšchecžehnjenje wobczėžne njebyłó. Mjes ludžiimi, kotřiž bėchu bñ k pšchėbadžowanju šesčli, bė tež khudy wifar. Wón wjedžesche, so k wėzam, kotrež dyrbjachu bñ rospšchedacž, tež stary drjewjany kasčcz bñkušesche. Tón by wón rad sa tunju pšacžišnu wšak, so by jón jako šchinju sa džěcžazu

drastu trjebať. Wón bė tež tať šbožowny, kasčcz sa tsi šhillingi (tsi hriwny po našchich pjenješach) dostacž a jón wješely domoj pšchinješe. Šako pať jón žona doma rjedžesche a čžisčesche, so by jón hnydom trjebať, wona i mješanjom pntny, so bė i nutška njehó mjenje ruma, hacž bė bñ nadžala. Wošebje bė dno wjele wfšche šdžėlane, hacž by nufne byłó. Šejny muž, kotremuž to štoržesche, kasčcz nětko šnutška a šwonka pšchephta a škoncžnje bñ jemu po dołhim wobhladowanju šdāšche, kaž so ma kasčcz dwójne dno. A wopravdže, wón po krótkim pytanju tajny šumaf wušlėdži. Š wulkej prózu mały kasčczit wotewri. Wón lėdma bñwojimaj wocžomaj wėrjesche, jako hromadu bñškotatych šlotych nutška wuhlada. Wėšche tam na pjecž štow guinejow (po našchich pjenješach tsi tyšaz toler), kotrež bė šfupy farat hromadžal a tu pšchėd paduchami jara derje ššhowať. Na blidže khudeho wifara nětko bñšškotata hromada šlotu ležesche. Sdyž wón wfchě dołhody, kotrež bė jemu jehó fastojništwo sa dwazeczi lėť pšchinješłó, w hromadu šliczi, dha lėdma nješcto wjazzy hacž položzy namafaneje šummy wucžinichu. W jehó domje nufa se wfchěch šutow hladašche. Šehó džěczi bėchu i khuda šdrasčene. Š tele šlote bychu bñršy jehó nufy šonž ščžinike a jemu na zyke žiwjenje pomhale. Fararjowa wudowa ničzo wo ššhowanym pokladže njewjedžesche, hewaf i wěštosczu njebudžisčesche kasčcz pšchėdala. Njebė to Bóža hñadna wola, so wulka šumma pjenješ do rukow teho muža pšchindže, kotryž móžesche je tať derje trjebacž? Špntowanje, sa wutrobu khudeho wifara bñ klapajze, njebėšche bñlabe. Šly duch k njemu štupi a rēcžesche, kaž na tamnej horje k Šbóžnikej. Tola šprawnny, pobóžny wifar wotmolwi tež kaž Šbóžnik: „Šbėhñ bñ wote mnje!“

„Marja“, praji wifar a šrudnje bñ bñmėškotajo na bñwoju mandželsku pohlada, „ščto mamoj čžinicž?“

„Ščtož Bóh kasa“, wotmolwi i mėrom bñwėrna mandželsta. „Ščžesč ty te pjenješy k wudowje donjesčz, abo dyrbjy ja k njej do bėžecž?“

„Ša tam ham pónđu“, rješny muž, „hromada pjenješ by sa tebje pšchecžėška była.“

To bė wfšcho, ščtož mandželstaj mjes bñobu rēcžeschtaj. Wifar mofšėhñ wša, šypnu pjenješy do njeje a i mėrom k bohatej wudowje štupašche, so by jej pjenješy, ji bñkušchaze, pšchepodať. Wudowa witanu powjesčz i wulkim špodžiwanjom a wješelom šaššyscha. Šejne bohastwo bñ pšches njenadžite namafanje tójščto powjetšchi. Wona pjenješy i nahrabnej ruky w hromadu šhraba a je do bñwojehó pjenježneho šhamora šamkny. Wona febi ani njepomyšli, so by šprawnemu mužej, kotryž bė jej je w polnej licžbje wróczo pšchinješł, džėbacž abo jedny šloty jako myto abo jako dar sa jehó džěczi dať. Šso rjenje pobjakowawšchi wona wifarej Bóže bohate žohnowanje pšchėjesche. Tón pať wješely domoj džėšche, a jemu do myšlow nješpšchindže, so bñnadž je nješcto wubjerne a šhwalobne čžinik.

(Pšchichodnje dale.)

Wšhelake i bliska a i daloka.

— „Pšchihotowarñja (prāparanda) sa šeminar we Wójerezach dale wobsteji“, to je šwješelaza powjesčz, kotraž pšchėd krótkim pšches knjesa šejmskeho šapóššlanza i Šóbž dónđže. To je jara šwješelaze sa našchu šerbštu Šužizu, dofelž móža tam šerbšzy štaršchi bñwojich šynow sa tunje šredki na wucžėške powołanje pšchihotowacž dacž. Pšchetoz štat khudšchim wucžomžam hiščeže podpjeru dawa. Wucžomžy bñ tať i Šrusťeje kaž se Šašškeje pšchijimaju. Hušto došč mlodženzy na Wudyškim šeminarje pruhowanje wobsteja, ale bñ dla njedobahazeho ruma pšchijecž njemóža. Tež tym je móžnoscz šlicžena, bñ hiščeže do Wójerez šamolwicž. A temu je tež pšches nowu železnizu nětko pšchihódbne pšchisamšnjenje wot Wudyščina do Wójerez.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatonok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosé ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosé da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoń ty.

Z njebjes mana,
Njeh ói khmana
Žiwnosé je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Sserbske njedželske łopjeno.

Wudawa so kóždy kobotu w Smolerjez knihicziščerńi w Budyschinje a je tam ja šchtwórtletnu pschedplatu 40 np. dostacž.

Njedžela Okuli.

Čfeš. 5, 1—9.

W tutym póstnym čašu, w kotrymž Khrystušowe četpjenje a wumrjecze wopominamy, naš epistole napominaju, so bychmy šwjate, pobóžne žiwjenje wjedli. Niczo naš bóle k pokucze a k šwjeczenju njewabi, hacž Khrystušowy kšchiz a Khrystušowa šmjercž. Tu nam pollecze hrěcha žiwje psched woczi stupa, tu so pak tež móž k šwjeczenju žórli. Tež w dženkniškej epistoli šwjaty japoschtol Pawoł móžnje k Bohu spodobnemu žiwjenju nawołwja: czińcze po Bosy jako lube džěczi, a nam powołanje, kłodženje a herbstwo Božich džěczi psched woczi staja.

1. Powołanje Božich džěczi. Bože džěczi — tajke lubošne mjeno! Kralowske džěczi šu bohate a maja wyšoki staw; Bože džěczi pak šu hišcže bohatsche, a maja wjele wjetšchi staw. Šmy to i pschirodženja? Ně, i pschirodženja šmy džěczi Božeho hněwa, cžěto wot cžěła narodženi, šadamowe džěczi, w hrěchach podjeczi a narodženi, škaženju šapikšani. Š Božim džěcžom šmy hagle powołani psches Božu hnadu. Jesuš Khrystuš je nam džěcžatstwo warbowal. Wón je tón jeniczi narodženy šyn Boži; dokelž je so naš bratr ščinil, dha šmy my Bože džěczi ščinjeni psches Božu hnadu.

Kak wjele je Bóh na naš wažil: Khrystuš je so šam ja naš podal ša dar a wopor. Na Jesušowe ponizenje, na jeho drohi wopor, na jeho hórke četpjenje a

wumrjecze dyrbinu i džakom špominacž; nětczišchi póstny cžab naš wošebje k temu napomina. Tak droho šmy wufupjeni; žadny džeń na to šabycž nješměmy.

Kubla tuteje semje so po placzišnje, kotruž šu mēle, šchazuja. Tu je lublo, kotrež je warbowane wo najdrožichu placzišnu. Tehodla dyrbi nam prawje lube a drohe bycž. Šchtož je nam Khrystuš psches šwoje četpjenje a wumrjecze dobył, nam i hnady dari. W šwjatej kšczenizy je nam džěcžatstwo Bože šdželił. Šahē šmy k tutej hnadze powołani. Přjedy hacž šmy špósnali, je so nam najwjetšcha hnada darila.

Bože džěczi šmy; my pak dyrbinu tež jeho lube džěczi bycž, kiž jeho lubuja a kotrež wón lubuje, kiž jeho pošluchaju a po Bosy cžinja. Duž dha:

Džěczi, kiž wy Khrysta stawy,
Kiž wy Bože šnamjo šcže,
Wasch kłód budž psched Bohom prawy.

2. Kłodžcze jako Bože džěczi! Bože džěczi maju po Božej woli a na Božich pucžach kłodžicž. Kak husto pak so kšchecžijenjo šwětné džěczi ščinja a po waschnju šwěta, po žadoscžach šleje wutrobny kłodža; abo šamo džěczi škóšcže, šatanowe džěczi bywaju. Wot wscheho špocžatka šem je rosdžělenie mjes cžłowjekami bylo: Abel a Seth bēšhtaj Božej džěczi, šain pak bē džěcžo šwěta. Noah a czi jeho bēchu Bože džěczi, czi drusy cžłowjekajo pak džěczi šwěta. Tak je tež dženkša hišcže: Bože džěczi a džěczi šwěta, pobóžni a bjesbóžni šu mjes šobu žiwi. My dyrbinu Bože džěczi bycž, a to Bože lube džěczi.

To dyrbi so pať pŏsnacŷ na našchim kłodženju. A temu ſw. japoſchtol napomina, hdyž to a tamne mjenuje, ſchtož ſo ſa Bože dŷeczi ſluſcha. Kłodžcŷe w luboſczi! Bŏh je naſ lubował, Kłodſtuſowa luboſcŷ je naſ wumohła; tehdla dyrbimy teŷ my w luboſczi kłodžicŷ. Jako Bože dŷeczi dyrbjeli mjeſ ſobu bratſja a ſotry bycŷ. Kať ſ tym ſteji? Kať huſto pobrachuje na prawej luboſczi! Swada, hida, njeпокой ſo huſto doſcŷ namaka. Pohladajcŷe na kſchiz, tŏn waſ ſ luboſczi wabi.

Kurwaſtwo pať a wſcha nječziſtoſcŷ abo laťomnoſcŷ njedyrbi teŷ mjeſ wami mjenowane bycŷ, jako ſo ſw. japoſchtol laťomnoſcŷe a pſched nim warnuje. Tajkim hrŷcham pſchibŏjſtwo rŷka. Sich mjele tajkim pſchibŏham ſluŷi. Sich mało je, kiž ŷadoſcŷ cŷela a ŷadoſcŷ woczom wobkneŷa. Kłodſcziſtwe, Bože dŷeczi, dyrbja ſo wot tajkich hroſnoſcŷow ſdalicŷ a w cŷiſtoſczi kłodžicŷ. To ſebi tŏn Kneŷ ŷada a teŷ mŏz ſ temu dawa.

Teŷ we ſłowach ma kſchecŷan cŷiſty a cŷeſny bycŷ. Njehorne ſłowa a nablaſne rŷcŷe abo ŷorty jemu nje-pſchiſteja. Huſto doſcŷ nje-duſchne ŷertowe rŷcŷe teŷ w ſw. japoſchtol wŷach kſchicŷich. Njeſapomnmy, ſo dyrbja ludŷo na ſudnyu dnju wotmolwicŷ ſa kŷŷde njewuŷitne ſłowo, kotreŷ ſu rŷcŷeli.

We ſw. jatej bojoſczi Bože dŷeczi kłodŷa. Boŷi ſud ſnaja. Na Boŷim kłodſtwje nihto dŷel nima, kiž je ŷimy w tamnych hrŷchach.

Bože dŷeczi njeſmŷdŷa ſo ſawjeſcŷ dacŷ! Cŷim ſwŷerniſcho ſo ſ Bohu maja a na njeho hladaju, cŷim bŏle ſawjedŷenje ſwŷeta wot ſo wotpoſaŷaju. Swŷet je połny ſawjedŷenja; wutroba je ſłaba a njeſwŷta. Duŷ rŷka: ſtejczŷe we wŷerje, dŷerŷcŷe ſo jako muŷy a budŷcŷe ſylni! Wodlitwa, Bože ſłowo, ſw. jate wotkaſanje — to je, ſchtož naſ poſylnja a wobtwjerdŷa we wŷerje a w dŷecŷatſtwje Boŷim.

Bože dŷeczi dyrbja we ſwŷetle kłodžicŷ, dofelŷ ſu dŷeczi ſwŷetla. S pſchirodŷenja ſmy wſchať w cŷŷmnoſczi t. r. w hrŷchach a njeſbŷŷnoſczi. Swŷetlo ſwŷeta je Kłodſtuſ, kiž cŷze naſ roſŷwŷetlecŷ. Kłodſtuſ w naſ — to je prawe ŷiwjenje. D ſo bychmy ſo ſwŷeru prŷzowali, ſo bychmy to doſonjeli!

Boŷich dŷeczi pnycha pať je plŷd duŷa, kiž ſo wotpoſaŷuje we wſchej dobrocŷe a prawdoſczi a wŷernoſczi. Duch Boŷi je, kiž tajke plŷdy w naſ pſchinjeſe; jemu dyrbimy we ſw. jate wutrobach ſkutkowacŷ dacŷ, wot njeho dyrbja Bože dŷeczi ſtajnje ſo wodŷicŷ dacŷ. Duŷ dŷa:

We wſchŷem ſwojim wobŷndŷenju
Budŷcŷe ſw. jatej wobŷtajnje!

Bŏh, kiž waſ je ſ wuſw. jatej
Powolał, ſam ſw. jatej je.

Doniŷ tudny pſchewnacŷe
A ſo pſchihotowacŷ macŷe,

Wjedŷcŷe ſwoje ŷiwjenje

W bojoſczi hacŷ do ſmjercŷe!

3. Sa tajke Bohu ſpodobne kłodŷenje ſo pať ſkŷncŷnje Boŷim dŷecŷom rjane herbſtwo doſtaje. Kurwarjam a nječziſtym a laťomnym ſo herbſtwo na Kłodſtuſowym a Boŷim kłodſtwje wotrieŷnje (5. ſch.). S tym je wuprajene, ſo Bože dŷeczi, kotreŷ po Boŷy cŷinja, maju na tajkim herbſtwje dŷel. Kaťke je to rjane herbſtwo! Bože kłodſtwo je prawdoſcŷ, mŷer a wjeſełŷcŷ w ſw. jatej Duchu.

Tu je hrŷch, bŷdŷenje a ŷaloſcŷ. Tuto ſbŷŷne herbſtwo je Kłodſtuſ nam dobył, nam toſamo ſ hnady pſchipada. Kať rjenje tam budŷe w towaſtwje wſchitkich ſw. jatej a ſbŷŷnych!

Hdyž tajke ſbŷŷne herbſtwo nam kŷimo, njedyrbjeli potom ſa nim hŷnicŷ we ſwŷerje a wŷerje ſ poboŷnym kłodŷenjom? Nadŷija na to, ſo junu tuto herbſtwo doſtanjemy, nam teŷ mŏz ſpoŷczi ſ bohoboŷnoſczi, ſ wojowanju, ſ njeſenju ŷaloſcŷe tuteho cŷaŷa, dofelŷ ſebi prajicŷ ſmŷny: ſmy my dŷeczi, dŷa ſmy teŷ herbojo, a to herbojo Boŷi a ſobuherbojo Kłodſtuſowi; je-li ſo ſ nim ſobu cŷetpimy, ſo bychmy teŷ ſ nim ſobu pſchekraŷnjeni byli, a: nŷcŷiſcheho cŷaŷa cŷetpjenje hŷdne njeje teje pſchichodneje kraŷnoſcŷe, kotraŷ ſo nad nami ſjewicŷ budŷe. Tať mamy bohaty troŷchť we wſchitkich ſpytowanjach a nuſach tuteho ŷiwjenja a ſmy ſboŷowni tu a ſbŷŷni tam. D ſo bychmy wſchitzy Bože lube dŷeczi wŷtali a ſo pſchezo dale a bŷle ſcŷinili, ſo bychmy teŷ junu wŷcŷne herbſtwo doſtali pſchŷes Boŷu hnadu w Kłodſtuŷu Jeſuŷu.

A njebjŷkam, ſ njebjŷkam

Cŷze ſo hiŷom dawno nam;

Schťomy ŷiwjenja tam ſteja,

Bože dŷeczi wſchŷe nuts dŷeja,

Kneŷe, domjedŷ naſ teŷ tam!

Samjeň.

R.

Roskudy wo Kłodſtuŷu.

Narod a ŷiwjenje Jeſom Kłodſtuŷa ſtaj wŷoblicŷo ſwŷeta pſchŷemŷenij. Wŷcho jene hacŷ cŷi jeni jeho bŷiſtwo prŷeja a cŷi druŷy ſo ſ njemu modla a jeho pſchekraŷnjuja: Jeſuŷ ſ Nazarethu ſteji jako prŷeni w pſchehrodach cŷaŷa. Kłodſtuŷowe bycŷe w ſwŷecŷe je tŷnŷamy ſ nowym ſwŷetlom a ŷiwjenjom wobdalo. Kłodſtuŷ je cŷłowſkich duchow ſ wulkim myŷlam nawabjował, a teŷ mudri tuteho ſwŷeta, cŷi mŷzni duchowjeťchojo ſu ſo napinali, ſo bychu jeho bytoſcŷ a powahu wuŷlŷdŷili.

Tu je najprjedy wulki kriticar a ſwobodomŷerny Leſſing, kiž wo Kłodſtuŷu praji: „Wŷpŷchi wucŷeť dyrbjŷeŷe pſchicŷicŷ, kotryŷ dŷŷeŷu tu ſtaru a pſchetriŷebanu elementarnu knihu ſ rukow wŷa. A Kłodſtuŷ pſchicŷidŷe. Tať bŷ Kłodſtuŷ tŷn prŷeni ſpuŷchŷomny, praktiŷki wucŷeť wo njeſmjertnoſczi duŷche.“

Immanuel Kant, filoŷof-Kŷnigsbergŷki, wulki cŷehnidbny kŷarakter, kiž ſwoje ſamŷne wucŷby ſe ſprawnyu ŷiwjenjom dopoſaŷowaŷe, roŷhnŷwa ſo jara na jeneho pſchecŷela, ſo bŷe we ſwojim wobdŷiwowanju ſa njeho Kantowu moralu ſ Kłodſtuŷowym waŷchnjoſakonjom do pſchirunanja wŷať, a dŷeŷe: „Pſched Kłodſtuŷowym mjenom ſo njebjŷka pokorjeju, pſchetoŷ wŷn je ſw. jatej, mjeſ-tym-ſo je moje mjeno jeno to kłodŷeho wucŷomŷa, kotryŷ ſo prŷuje, po najlŷpŷchim domjedŷenju wucŷby miŷchtra wuŷkadowacŷ.“

Schelling, wot mnohich ſ hoła do rjadownje njeŷeriwnych li-cŷeny, praji, „ſo je Jeſuŷowe ŷiwjenje wrŷcŷiza ſtawŷny ſwŷeta bylo. Pſchetoŷ Jeſuŷ Kłodſtuŷ bŷeŷe to ŷiwe ſłowo.“

Filosoŷ Fichta praji, ſo je Kłodſtuŷ wŷazy byŷli wŷchitzy mudri ſwŷeta ſhromadnje wuŷonjať, dofelŷ je njebjŷku cŷehnidbnoſtnu wucŷbu do wutrobow a domow cŷłowjeťow pſchinjeŷł. „Hacŷ do tŷnŷa ſwŷeta,“ wŷn pokracŷa, „budŷa wŷchitzy dohľadni ſwoje kolena pſched Jeſuŷom ſ Nazarethu ſhibowacŷ a wŷchitzy budŷa tŷn nadŷemŷki bŷyŷcŷ tuteje jenicŷeje ſjewby pokornje pſchipŷnawacŷ.“

San Paweł Kłodŷtar, tŷnle myŷlowpołny pŷŷnik, mjenuje Jeſuŷa najcŷiŷcŷiŷcheho mŷznych a najmŷzniŷcheho cŷiŷtych, kotryŷ je ſ pſcherytymaj rukomaj rŷku ſtawŷny ſwŷeta ſ jejnego ſtareho bŷha pſchinjeŷł, a kiž pokracŷa, cŷaŷy wobkneŷecŷ a wodŷicŷ.

Skławny pěkńnik Göttha dawa Khrystuſkej titul „bójſki cźło-
wjeł“ a „ſwjaty“. Wo Jeſuſowych czerpjenjach wón rjekny: „My
nad nimi ſchlewjeć wupſheſceramy, dokełż mamy pſched nimi tał
wulku pokornoſcź.“ Dale wón praji: „Sa wſchě ſchtyri ewangelije
i hola ſa wopravdźiwe dźeržu: pſchetož w nich je wotblyſcź teje
wyſokoſcźe dźekawy, kotraž i Khrystuſkoweje woſoby wutħadźeſche
a tiž bėſche tał bójſkeje ſamownoſcźe, kajkaž ſo bójſkoſcź hiſcźe
ženje na ſemi ſjewila njeje.“

David Bjedrich Strauſſ ſkóncźnje, runjež wón radſcho po-
torhowaſche dyžli twarjeſche a bė nawalny pſchecźiwnik ſchecźijan-
ſtwa, dyrbi tola wuſnawacź, ſo je Jeſuſ najwyſchſchi pſchikad na-
božiny a ſo žana dołonjana pobožnoſcź bjes jeho pſchitomnoſcźe
we wutrobje móžna njeje.

Biblija pał, tole njeſmylnie žórto Božeje wėrnnoſcźe, dawa
Jeſuſkej, na kotrehož mudri tuteho ſwėta njeđiwaja, dokełż maju
jeho ſa paromneho, najwyſchſche a ſa naſ najſbóžniſche mjena:
„Ebóžnik, ſėrſchta mėra, jehnjo Bože, kotrež ſwėta hrėchi njeſe,
Wujednať a Ebóžnychcźinjeť — a we tychle mjenach leža wſchě
połłady mudroſcźe potajene.

F.

Lubocź k Jeſuſkej.

(Novalis.)

Ŧdyž njeſwėra tu roſcźe,
Ezi ſwėru wobħhowam,
So kwėtko dźakownoſcźe
Eso njeponimje nam.

Eſy ja mnje czerpiť krjudy,
Eso bėdźil je ſmjercźu;
Duž tebi ſwjecźu tudy
Nėtk wėcźnje wutrobu.

Sa huſto ſylſy ronju,
So ſmjercź cze jimaſche,
A ſo tu woſpjet ſhonju,
Kał ſwėt cze ſabył je.

Ty, lubocź woblecźeny,
Tał wjele dołonja,
A tola ſapomnjeny
Eſy tudy wot ſwėta.

Eſy lubocź ſwėrna, prawa,
Wſchėm i nuſy wupomħaſch;
Njech wſcho ſo tebe wſdawa,
Ty tola ſwėrnocź maſch.

Naſ twoja lubocź ħnuwa,
Tu ſkóncźnje cźujemy;
Duž wóćko w ſylſach plawa,
So Bože dźėczi ſmy.

Eze ſacźu moja duſcha,
D njepuſcź wote mnje;
Njech wona tebi ſluſcha
Do wſcheje wėcźnoſcźe.

Njech bratrow, ħotrow wjele
Tež i njeby ſħladuje,
Pſched tobu pada dele
A tebi i wutrobje!

K. A. Fiedler.

Khudy ſaſtupnik.

(Poſtracźowanje.)

Wo tutym podeńdženju bė ſo něhdźe tydžeń minyl. Do
wikaroweho domu muž ſtupi, na kotrehož ſufni, je ſkodom wuſchitej,
ħnydom ſłuzobnika někajkeho bohateho a woſebneho ħnjeſa ſpóſnachu.
Wón jara dwórliwje ſo pokloniwſchi pſchecźelnje praji: „Seho
excellenza, ħnjeſ minister, Waſ, wyſokodoſtojnny ħnježe, pſches mje
proſħycź dama, ſo byſcźe tał rucze ħacž móžno i njemu do Londona
pſchicħli.“

„„Mje?““ wikar ſpodźiwajo ſawoła; „„mój luby pſchecźelo,
Wy drje ſo mylicze?““

„Njejcze wy wikar William Brown?“ ſo ſłuzobnik praſcheſche.

„„Tón wſchať ħym,““ bė wikarowe wotmolwjenje.

„Nó, potom ſo njemylu,“ zuſy dale rėczeſche.

„„Ale mój Božo,““ wikar ſtrachocźiwje ſawoła, „„ſchto dħa by
minister wote mnje chyzł? Sa tola njebych wjedźał, ſo bych ně-
kajkeho pſcheſtupjenja winowaty byl. Wėcze ħnadź Wy, luby
pſchecźelo, czechodla dyrbyu ke ħnjeſej miniſtrej pſchicħcź?““

„Nė,“ ſłuzobnik wotmolwi, „mi je ſo jenož pſchikaſało, ſo
dyrbju Waſ pſcheproſħycź, ſo byſcźe ſo ſterje a lėpje do Londona
podali.“

„„Nó, ja pſchicħdu, hiſcźe dženħa pſchicħdu,““ wikar praji, a
i jeho ħłoħa bė ſtrachocźiwocź a bojocź ħlyſhecź.

Lėdma bė ſo ſłuzobnik wotħalił, duchowny i ſwojej mandźel-
ſkej ħwataſche, ſo by jej ſpodźiwnu powjeſcź ſdźėlił. Wón ſo tež
jej wuſna, i kajkej bojocźu je jeho wutroba napjelnjena, a wona
mėjeſche próžy doſcź, ſo jeho někał ſmėrowa. Nětko pał dyrbyachu
ſo pſchicħoty cźinicź, ſo by wikar, tał rucze ħacž ſo ħodzeſche, pſchi-
ſtojnje ſwobleťany pſched ministra ſtupil. Staroſcźiwa mandźelſka
njedźelſku ħufnju ſwojeho muža wobħlada. Wona bė ħėtro ħnadna
a wotnoſchena. Sejna pilna a ſpróžniwa ruka pał ju czeħajo,
rjedžo a ſchijo ſaħo do rjada ſtaji, ſo ſo jejny noſcheť ħańbowacź
njetriebaſche, ſo i njej tež i nuſy w miniſtrowym ħrodze pokafacź.
Tał ſo wikar ſkóncźnje na pucź naſtaji, pſchewodźany wot wutrob-
neho ſbožopſchecza ſwojeje ſwėrneje mandźelſkeje.

Ezežkeje wutroby ħhudy wikar ſwoju droħu czeħnjeſche. Eħto
tež to minister wot njeho chyzſche? Tole praſchenje jemu ſaħo a
pſchezo ſaħo do myſlow pſchicħdže. Wutroba jemu pufoťaſche i bojocźu
a ſe iħyſkom. Skóncźnje bėſche do wulkeho mėſta Londona doſchoł.
Khwatajzy mėſchcźanſke droħi pſchetrocźiwſchi wón ſkóncźnje pſched
miniſterſkim ħrodom ſtejeſche. Eħdyž kraſnje wupyſchene ħrodowſke
ſcźėny a ſħody wuħlada, ſo jemu hiſcźe bóle ſaſtyſka. Ale, wón
dže mėjeſche pſchikaſane pſchicħcź, duž tež ſo nětko komdźicź nje-
ħmėdźiſche. Wón ſłuzobnikiej rjekny, ſchto je, a ħnydom jeho i mi-
niſtrej puſchcźiħu. Kał ſo wobohi wikar ſtróži, ħdyž ſo wyſoke
ſchidkate durje wotewriħu a wón do blyſchcźateje iſtwy ſaſtupi!
To bėſche rjana, bohacze wudebjena ſala. W kraſnej pyſche ſo
wjeťch a ſcźėny blyſkotachu. Zyła ſala bėſche i droħotnymi rubami
a tepichami połładźena, kotrychž ſo ħhudy wikar i noħomaj ħaj dótk-
nyč bojjeſche. Koło wołoło bėſche wſcho pyſchne a kraſne. K temu
pſchicħdže, ſo bėſche pola ministra runje wulke towaťſtvo. Njenje
ſdraſcźeni ħnježo a ħjenje na droħich ſtolach koło wołoło ħedźachu.
Etrachocźiwny ħhudy wikar we ſwojej ħħudobnej draſcze na ſaliny
proſy ſtejeſche. Wſchėch woczi ſo na njeho wobrocźiħu. To jemu
tež poſledni kuſt ħħrobkoſcze wſa. Ale ħrabja bėſche jara lubocźiwny
a pſchecźelny muž. Wón na mėſcze i ſwojemu hoſczej pſchicħſtupi,
pſchimny jeho ſa ruku a praji i towaťſtwu, kotrež bėſche ſo pola
njeho ſeſchko: „Moji czeſczeni ħjenje a ħnježo, wjeſelu ſo, ſo ħmėm
wam tudy czeſcze ħódnego muža pſchedſtajič, wyſokodoſtojnneho
wikara Williama Browna. Wón je tón, wo kotrymž wam priedy
powjedach. Wón je cźinił, ſchtož wſchať ſo kóždemu ſchecźijanej
ſluſcha. Ale ja njewėm, ħacž bychmy my wſchiczy pod tymi

šamšnyimi wobštejnoscjami činili, kaž wón!" — Ezi wyšozny knježo a te wošebne knjenje nětko hiščeže bóle na kħudeho wifara hladachu, dħyžli prjedy. Njewěm, hač we šwojej wutrobje ministrej prawo byčy dachu. Ale to wěm, so běšče ministrowa rěč ponižneho muža hiščeže bóle strachocziweho ščinika. Šofornje wón woczi k semi škoži a žaneho šłowa njepraji.

„Wyšokodostojny knježe“ — minister šfóncžnje k wifarej rjetny, „njemějče mi ja šło, so šym Waš na daloki pucž do Londona ponucžil. Ša chyzch waš tola rady šam šesnacy a š jentym temule čžeščomnemu towarštwu wješele ščinicž, so waš šesnaje. Wěm, so wam mješ nami derje njeje, duž tež waš dlěje dđeržecž nochžu. Dowolčeje mi jeno, so šmēm wašch pšhecžel byčy a so šmēm waš prawje bóršy we wašchim domje wopytačy a we wašch šwójbje waš widžecž.“ William Brown tež nětko žaneho šłowcžka njewotmolwi. Mjelcžo a ponižnje šo wón pšched tym wošebnym a tola tač dobrocziwym mužom pokloni. Minister šajwoni. Dwaš šlužobnikaj šastupiščtaj. Wón jimaj porucži: „Dowjedžtaj tehole knješa, hđžež mataj šafanaj!“ Na to šo wón hiščeže ras pšhecželštwu wifara porucži a jeho proščešče, so by w Božim mjenje ša šlužobnikomaj šchoł. Našch pšhecžel pač běšče žyle šbožowny a dwóžyž lóžycho dħyčyšče, hđyž běchu šo durje ša nim šacžinile, a wón po hrodowškich šthodach šašo dele štupašče.

Šlužobnikaj jeho ke kralowštemu wošej wjedžeščtaj, kotryž delečach čžafajšče, a jeho proščeščtaj, so by šo nuts šynyl. „Mojej knješaj“, rjetny William wšchón šastróženy, „Wóš šo mylitaj, šym pšechi do Londona pšchiščhoł.

„„To derje wěmoj,““ běšče wotmolwjenje, „„ale jeho excellenza knješ minister je porucžil, so dħrbicže w tymle wošu domoj jěč.““

Tu wěšo žane wobaranje njeběšče. Wifar do pšychneho woša šalěše. Tež šlužobnikaj, jedynšprědku, drugi šady, horje škocžiščtaj a špěšchnje wós wotjědže. William Brown běšče š woprědka kaž pohłuščenj. Šrěni krocž we šwojim žiwjenju wón jědžišče, kaž wošebny muž. Myšle šo jemu mucžachy, hđyž šwoju hrubu a kħudobnu šuknju š něžnej čžežkej židu pšchirunowašče, š kotrejž běchu mjehke wošowe šhđka pocžehnjene a žyly wós š nutška wobbity. „Ščto to budže?“ Wón strachocziwe šawoła. „Ščto moja šana, ščto moje džecži k temu rjetnu, hđyž w tajkimle kralowškim wošu k nim pšchijědu? Ščto jeno budže wošada wo mni myšlicž. Nješmēja-li nje ša hordeho, so kħroblošče došč njeměšach, tole poškiczenje wotpošafacy? Wěšo wšchaf běšče to minister porucžil. Ale njebudžich šo tola wobaracy dħrbjal, dofelž šo wo prawdže nješlušča, so šo š žusej hrabjowej pħyču ščěrju?“ Ale wěž běšče šo nětko štała a šo wjažy pšcheměnicž nješhodžešče. Druhe myšle wifarej pšched dušchu štupačy. Wón šebi poroškowacy pocža, so je šo tač strachowacy a mjelcžacy. „Ach, ja blašn!“ wón šawoła, njeběšče to šjawna Boža ruka, kiž je mje do Londona a k ministrej wjedla? Njebudžich tónle pucž wužicž, njebudžich šebi pola teho dobrocziweho knješa wupróšdnjene šarške měšto wuprošhčyž dħrbjal? Wóh wě, na to ani pomyšlił nješšym. Njebudžich drje tež kħroblošče došč mēł, šłowcžko próštwy wuprajicž. Wěšče je Boža šwjata wola była, so dħrbjach mjelcžecž. Šjecža je Wóh luby knješ to rjane měšto wjele lěpšchemu a doštojnišchemu mužej pšchifudžil.“

Tajkele myšle na dompucžu jeho dušchu napjelnjachu a šajimachu. Na jene dobo wós šasta. Wifar pšches wofno pohlada a šo štróži wuhladawšchi, so pšched šwojim domom nještej, ale pšched šaru. Na šlužobnikow, kotrajž běščtaj dele škocžiloj a chyzščtaj jemu š woša pomhacy, wón šastróženy šawoła: „Mojej knješaj, tón krocž šo žyle wěšče mylitaj, tónle dom moje wobhđenje njeje.“

„„Wobžarujemoj, wyšokodostojny knježe,““ jedyn š njeju wotmolwi, „„so dħrbimoj wamaj šašo napšhecžo rěčecž. Knješ minister je porucžil, so dħrbimoj Waš pšched šaru š woša pušchcžicž

a Wam rjež, so budže wot dženšnišcheho dnja tónle dom Wašche wobhđenje.““

„Ščto?“ wifar wšchón šadžiwany šawoła, „tónle dom moje wobhđenje?“

„„Šaj!““ šlužobnik wotmolwi a pšchistaji: „„Šowle tež je nam jeho excellenza list ša Waš pšchepoacy, kotryž Wam wšcho dalšče praji. Macže nam hewacy hiščeže ščto porucžicž?““

Šastróženy muž njewotmolwi. Wón šo jeno pšchezo praščešče: „Ščto je to? Ščto ma to na šebi?“ a wulki šašglowany list w rukomj wjercžešče.

„„Nimacže namaj dale ničšo porucžicž?““ šo šlužobnik hiščeže juntrócž woprašča.

„Mój knježe! Ša?“ William Brown šadžiwany šawoła. „Ščto dħa dħrbju ja porucžecž? Šuby pšhecželo, ja ani wjedžacy njebych, kač to šapocžecž, dħrbjal-li Wamaj něščto porucžecž.“

„„Nó, dħa w božemje, wyšokodostojny knježe!““ šlužobnikaj prajesčtaj a šo šdwórlivje pokloniščtaj. Šotom kóždy na šwoje měštno škocžiščtaj, a wós špěšchnje a lohžy šašo wotjědže.

(Wšchichodnje šfóncženje.)

Wšchelake š bliska a š daloka.

— Dofelž maja šo nětko pšchijimanske pruhowanja na Budyški abo Šubijški seminar a hušto mlodženzojo šwoje pruhowanje wobšteja, ale nješofahazeho ruma dla šo tola do šeminara pšchijecž njemóža, my šarschich hiščeže juntrócž na pšchihotowašnju (präparandu) na seminar we Wožerezach kědžbnych čžinimj, hđžež móža šwojich šynow nětko hiščeže šamolwicž, hđyž na druhim seminarje šo nješku mohli pšchijecž. We Wožerezach šo tač derje wučžomžy še Šatškeje kaž š Bruskeje pšchitwošmu. Š dobom na to dopominamy, so šo te šti rjadownje pšchihotowašnje na seminar (präparandy) pošlednim š rjadownjam šeminara runaja, dofelž maja mlodženzojo w Bruskej jenož š lěta seminar šamy wopytačy a ma seminar jenož š rjadownje.

— Šašđženu wutoru měješče žyrkwinske šastupjerštwu w pšchitomnošči šastupjerja patronata, knješa měščežanošty šamana š Wožerez, w Delnim Wuješdže pošedjenje, w kotrymž šo jenohłóšnje wobsamny, w Delnim Wuješdže nowu šaru natwaricž.

— Dotalny präšidenta kħěžorštwoweho šejma hrabja še Štollberg je wumrjel.

— Njane dopoškamo je, so hiščeže dobre šchescžijanske jadro w ludu teži. Wěšty profesor Drewš je wušstupil, kotryž Šešuša přeje. Pšhecžiwu jeho wušstupjenju běšče šo wulka ludowa šhromadžišna w Barlinje šašđženu njeđželu do Wušchoweho žyrkuša powołacy, ale na 20,000 ludži běšče šo šelčto a woni ruma nješnamacy. Duž hibacy šo lud k domej, kotryž šo ludej wocžini. Šud špěwacy š móžnym hłóšom: „Šed'n twjerdy hród je našy Wóh šam“ a lud pšchihłóšowacy šłowam rěčnikow, kiž šu tamneho njewěrjazeho profesora wotpošacy a pšches ludowe wutrobny kšincžešče to wěrjaze pšchekwědczenje: „Šešuš je žiwý“.

Próštwu wšchěm šerbškim ev. duchownym.

Wutrobnje šo prošy, so chžyli k. duchowni jutšje Draždžanške šerbške kemschenje na šwjatym měšče wošewicž a š dobom wošadnych naležnje prošyčy, so chžyli šwojich šnatych w Draždžanach a wokolinje, šynow, kiž šu tam w šastojáštwach abo mješ wošakami, džowki, kiž šu tam w šlužbje, šwěru napominacy, so byčy šo niž jenož na šerbškej Božej šlužbje, ale po móžnošči tež ša Božim blidom wobđželeli. Šetušče šerbške Bože šlužby w Draždžanach šo wotdđeržuja:

	njeđželu Šatare, 6. mērža,
5.	po šwjatej Trojizy, 26. junija,
17.	po šwjatej Trojizy, 18. septembra,
2.	adventa, 4. dežembra.

Porjedjenje: Š tydženišchim čžišle je šo jara njeluby šmyłk pšchehladač. Šam ma w 4. šchtucžyžy 1. špěwa pošledne šłowo š. rjadki **lwaž** rěčacy.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatonok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoń ty.

Z njebjes mana,
Njeh ói khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Sserbske njedźelske łopjeno.

Wudawa so kóždy šobotu w Šmolerjez knihicziščeźerni w Budyschinje a je tam ša šchtwórtletnu pschedplatu 40 np. dostacź.

Njedźela Łátare.

Rom. 5, 1—6.

Prawy sczinjeny ja budu
Dje wschej' šwojeje' sašlužby;
Bóh je hnadny tajkom' ludu,
Kiž šu wulzy hrěšchnizy,
Kiž pak tola šwoje hrěchi
Snaja a jim njejšu šměchi,
Ale psches tej' wěry móž.
Njeknu šwětej dobru nóz.

Nasche Bože šłowo pokasuje nam krašnosć wěry. Pohladajmy na nju, hdźž šlyšchimy:

1. Wěra čini tebje praweho psched Bohom.

2. Wěra podawa tebi měr a pokoj š Bohom.

1. Psches wěru budže hrěšnik prawy sczinjeny psched Bohom. Ó krašne šłowo! Hdźž wonkach w naturje wscho šo wožiwja, wješeli a šraduje šo nascha wutroba. Wjele bóle pak šo my wješelimy, hdźž nam Bože šłowo abo katechizmuš abo nasche šwědomnje pschwoła: ty šy prawy sczinjeny psched Bohom psches wěru do nascheho Knjesa Jesom Khrysta. Ty šy prawy psched Bohom, niz psched ludźimi, prawy a čisty a špodobny psched Božim woblicžom.

Ale kaš budžeš ty čisty psched woczomaj šwojeho Boha? Budže tón štary hrěch na jene dobo š wutroby přecž wsaty? Ně, to šo nještanje. Ale wěrne wostanje to šłowo: nascha prawdosć psched Bohom nicžo njeplaczi. Wty šami šwoju wutrobu njemožemy psched šwjatym Bohom

wuczišćicž. Ale Bohu budž džak, kiž je nam drubi pucž š naschej šbóžnosći pokasał psches wěru do nascheho Knjesa Jesom Khrysta. Šchtož my šami dokonjeć njemožachmy, to je nasch Šbóžnik ša naš dokonjał; šchtož my šami njemožachmy šebi sašlužicž, to je nasch Šbóžnik nam droho wukupił a darik. Šchtož bychmy šami šarunacž a šaplaczič dyrbjeli, to je šaplacził ša naš Šsyn Boži. Jesuš Khrystuš je naš wušwobodžil wot wschitkich naschich hrěchow, a psches nascheho lubeho Šbóžnika šmy prawi psched Božim šwjatym woblicžom.

2. Wěra podawa pokoj do twojeje wutroby, kaš šwj. Pawoł praji: dha mamy pokoj š Bohom psches nascheho Knjesa Jesom Khrysta. Hdže dha je pokoj š Bohom? Hdže móžesh jón namakač? Tam šnano, hdžež šo prózuj, šakon teho Knjesa dopjelnicž? Abó hdžež šle šwědomnje čłowjeka wobšoržuje, abó tam, hdžež hrěch wutrobu wobčežja, hdžež Boži hněw na wutrobje leži — tam měr Boži a pokoj š Bohom njeje.

Abó namaka šo tam pokoj š Bohom, hdžež čłowjek jenož na šwoje dobre šutki šo špusčežja? Ně, tam wón njeje. — A džěczi tuteho šwěta, kiž šo ša tym Knjesom njepraščuja a na wěčnosć a na pošledny šud šo njedopomnja, měr a pokoj š Bohom nimaju.

Hdžež ty jenož pohladash, šteji hrěch mješ Bohom a čłowjekom. A hdžež hrěch čłowjeka wot Boha džěli, tam měr a pokoj njeje. Šenož tam, hdžež je šo hrěch precž wsak, tam tež Bóh šwoje džěczi šašo lubuje, a čłowjek móže šwojeho Boha lubowacž, kaš šwojeho Wótza, a móže

Božeje hnady a luboscje so troschtowacz. Haj, to je mër, to je pokoj i Bohom, wo kotrymž swj. Pawol praji: dofelž smy prawi sczinjeni psched Bohom, dha mamy poloj psches nascheho Anjesa Jesom Khrysta. Jenož hdžež Khrystuž je, tam je wodacze hrěchow, a hdžež wodacze hrěchow je, tam je tež mër a pokoj i Bohom. Dha pytaj tež ty poloj pod kschizom teho Anjesa, so by tež ty we wërje to słowo swojeho Ebóžnika słyschal: tebi su twoje hrěchi wodate; potom tež do twojeje wutrobny tón prawy Boži mër saczehnje a mër a radoscž a wješele budže knježicž w twojej wutrobje tu czašnje a junu tam wěcžnje.

Luby Wótče, ty by slubil,
Schtož b'dže wëricž do kónza
A je hrěcham knještmo rubil,
So tón sbóžnosčž namaša.
Ach, dha dai, so moja króna
Pola Jesuřowoh' tróna
Tež so swěcži, hdžž ja mru
A tak wjeř'ly k tebi du.

Samjeň.

Njejsy ty jedny wot Jeho wuczobnikow?

San. 18, 25.

(Kwant.)

Braj, njejsy wuczobnik ty Jeho?
Nje' sahe k sebi swjasal cze,
A njeje srudžbu ducha tw'eho
Čzi wsał a pschitrył hrěschenje?
Haj, prjedy tamnych sahorjena
Bě sahe twoja wutroba.
A wëry dla bě hódny mjena:
Ssy Petr, staka zyrkwina.

Braj, njejsy wuczobnik ty Jeho?
Njeběšče roshněwalo cze,
So i pscheczělstwa tu bratrowskeho
Niz jedyn pomhacž nochzysche?
Ty pak by k pomozny Som' postal
We sahodže Gethsemane,
Hacž by tež pominanje dostal;
Anjes tola swëru spósnal je.

Braj, njejsy wuczobnik ty Jeho?
Wschal Anjesa rěcž tež rěcžisč ty.
Drje swjecžisčje su słowa Jeho
Hacž twoje, ty džě hrěchnik by.
Slej, bratřja, njepscheczěljo snaja
Čze wschitny hnydom na rěcži,
Sa Galilejskoh' tebje maja,
Wschal twój hlóř tebje pscheradži.

Braj, njejsy wuczobnik ty Jeho? —
Psched služomnej pak stróžisč so,
Duž do stracha ty njesbóžneho
Sšo podasch, Anjesa saprëjo.
D Petrje, kiž masch luboscž, wëru,
Kak słaby by a njemóžny,
Ssměch swěta tebi rubi swëru
A twoje sbože, — wbohi ty!

Braj, njejsy wuczobnik ty Jeho? —
To by, hacž sam tež njeměnisč.
Na tebje hlada woło Jeho,
Duž psched nim nětk so rosrudžisč.
D Jeho mife pohladanje
Čze wabi pytacž tomorku,
Hdžež sjewi twoje sdychowanje
Sas' wëru: Ssmil so nade mnu!

Braj, njejsy wuczobnik ty Jeho? —
D Schiman Petrje, hotuj so!
Hlaj, na ranje dnja jutrowneho
Čzi pschekrašnjeny bliži so
A setrëje czi slyšy twoje,
Čze kschewi jeho wodacze;
Ssy jako Jeho a masch swoje
Sas' prawo, — prjedy shubjene.

Suriy Brósk.

Pod kschizom.

Pucžowat, po dróhy duzy, sašlyšcha se wby, psched sobu ležajeje, rjane harmoniske synki swonow klincžecž a tehobla swoje krocžele pospěšesche, so by zyrkej dozpił, dofelž běšče teho mënjenja, so směje so tam Boža služba. Tola runje jako wón k zyrkwiny m durjam dóndže, džěl wjeřnjawanow i njeje wustupi. Dždženiška Boža služba, kotraž so w póstny czař wotbhwajšche, běšče hižom skóncžena.

Ludžo wotřal džěchu; tón pucžowat pak stejo wosta a swoju kędžbliwoscž skózi na wulku drjewjanu Božu martru, kotraž bě na wyškofej pohrjebnišcžowej muri směščena a se schlitnej třěschu wobarnowana. Wón sebi klobuk scžeže a swoju hłowu poshili. Wokolo njeho tajka cziřchina knježesche, jako by zyla wjeř wotemrjeta byla. A jeho duschu swjatocžna nutrnoscž sapšhija, kaž by so jej spožčilo, so sa malo wokomikow tam podacž, hdžež Jesuřowu kschiz něhdy woprawdže stejesche, a pod kschiz stupicž, jako by to w tamnych swjatyh hodžinach bylo, hdžež Boži Ssyn něhdy woprawdže na drjewje wiřasche. Semu pak běšče, kaž by wón se swojim Ebóžnikom zyle sam byl. Wón swojej wocži posběže a čžitajšche, schtož bě pod snamjenjom napiřane: „Wam wschitkim praju, kiž wy nimo džecže, hladačje tola a wopomněče, hacž so žana boloscž runa mojej boloscži, kotraž je mje potrjehčila!“

„Kak cžežko“, pucžowat pomyšli, „nješe hižom nanowšta wutroba i hrěchom jenicžkeho njeporadženeho džěscža! A schtó, Anježe Jesu, licži te tyřazy shubjenychny synow a džowkow, kotrychž hrěchi ty nješesč a kiž wutrobu kamažu! Moja boloscž je ta, so tebi hišcže tak sdala steju a so ma moja wëra tak malo žiwjenja. Haj, chzu-li sprawny byčž, dyrbju prajicž: Tala boloscž nad mojej křudobu je džęnřa to jenicžke, schtož móžu czi byčž a pschinesč.“

F.

Domjaza nutrnoscž.

Kwař běšče byl; a nasajtra, prjedy hacž hoščo wotjědžechu, jich kwařny nan hišcže ras wokolo sebjje shromadži a krotku nutrnoscž wotdžerža. Pschi tym wón tež w modlitwje swojich lubnych hoščzi sa jich dompučž Anjesowemu schlitnej a žohnowanju porucži. Jeho wutrobne słowa hluboki a wubudžazy sacžisčjež na wschě dusche cžinjachu; a po skóncženju nutrnoscže mlody muž k hospodarjej pschistupi a so jeho woprašča, hacž wón kóžde ranje tajke natwarjenje wotmëwa.

„Kóžde ranje!“ tón dostojny muž se swëwkom rjefny; „a schtož

nam sa džen wošebje na wutrobje leži, šo temu Anjesej kóždy kóčz i modlitwu pschednoschuje. Kšhesćijanske žiwjenje dyrbi šo hajicž, hewaš sahinja. Dyrbiš šo tudy na semi swučowacz, i tym Anjesom wobkhadžecž, hewaš tónle wobkhad junu po tutym cžašu tež mēcž nješmješ. Ša nimo teho kóžde ranje hišcže žyle ša šebje šameho wyschšchimješnišku modlitwu, Šana 17. staw, čžitam.“

„Kóžde ranje?“ šo tón mlody muž woprašča, „njebywa Wam to po cžašu pschejednore?“

Duž tón drugi wotmolwi: „Še to runje taš wjele pokornosć kaž lubosć, šchtož mje k tutej modlitwje čžehnje. Šalé modlitwa bu kaž w njebjesch džeržana. Šišchi kóždej šchtucžy tejele modlitwy móžu myšlicž: Šute šłowa šu i Šesuboweje najšnutšnischeje wutrobny pschischle, a wo nich wem i wěstosćy, šo šu do Božeje wutrobny šchle. Šišče tele šłowa šu hižom w njeju byle a šu hišcže w njeju.“

Sernička wutrobny.

Jesu, mila sernička,
Wšeho šwěta jašnota!
Košhwěcz našču wutrobu,
Šacžet hrěča mrokotu.

Šwój blyšcž, krašna sernička,
Šklóncžnu jašnosć pscheshaha;
Šwoje šwětko mišosće
Šyšaz šklóncžow nješahnje.

Šwojich pruhow jašnotu
Ma, šchtóž šhodži ša tobu;
Nóž ty do dnja pscheměnjesh,
Šbóžnu radosć wobradžesh.

Šwoje hnadne blyšcženje
Šroscht nam ščele w šrudobje;
Šymne hrěje wutrobny,
Šuja horja wichorny.

Duž, o rjana sernička,
Wostaš našča šwětłina;
Njesh tež šwěczish pohanam,
Šucz jim jašniš k njebjesham!

K. A. Fiedleš.

Nabožina w schuli.

Kšhesćijanska schula naboženstwoje přenje město dawa; wona ša nje najrjenishe hodžiny schulšeho dnja postaja. Naboženstwo je to A schule. Šichetož njese wšchěmi wučženiskimi pschedmjetami kšhesćijanstwo najwjazny čžehnidbných elementow w šebi nješe; wono žykehó čžlowjela šapschija, rošom wobohacžiwšchi a rošjašniwšchi, wutrobu šmėrowawšchi a šnadobriwšchi, wolu wušwjecžiwšchi a pošhlniwšchi. Wučžba w kšhesćijanstwje, na prawe wašchnje wudželowana, dawa wšchěmu džėku w schuli, wučženju a wutnjenju, pschitašowanju a poškuchanju, tu prawu šwjecžišnu a džeržliwosć; wona pschinješe wučžerja a wučžomža k šebi do praweje pomėry, do teje pomėry, i kotrejež jeno móže wėrne žohnowanje ša wobaju wukhadžecž; wona pschinješe wšchěch do praweje pomėry k Bohu a wěčnosći. Šo njedawa šo wopišacz ani wjele njenje wukładowacz, ale to dawa šo našhonicž, kaš pomėra džėšča k šwojemu wučžerjej taš žyle druhu, wutrobnišča, psches šnapschecžnu lubosć, dowėru a podatosć šwjecžena

a wulžny wobšbožaza bywa, hdyž šo wučžer a džėčzi jenaš potřebni wokolo tón jedyn kšchiz šhromadžuja, i tej jenej lubosćy k temu lubowanemu, kotryž, i kšchiza dele pschezo hišcže wutrobny šjednocžejo, tež do tajšej schule praji: Šlej, to šu tvoje džėčzi, hlejčje, to je wašch nan. Šdžez je wón to prajiš, a hdyž bu to šrošymjene, tam reša: Šlej, tu je hěta Boža pola čžlowjekow! Šchula je šo ščiniša šwjaty templ, domišna lubosćje.

Šišchi rošwučžowanju w kšhesćijanstwje schula na to džėka, šo by džėčzo to šłowp, na kotrymž kšhesćijanska žyrkej wotpocžuje, tu wučžbu, kotruž wona še šebje rošwiwa, a tón kšerlušch, w kotrymž je wona šwoje najrjenishe žiwjenje wuprajika, došahajžy šnacž a i tym wšchěm šwojeho Boha a Šbóžnika wutrobny lubowacz, wšcho njebóžške wašchnje paš dokladnje hidžicž nauwutnyšo, tež šamohšo, po šklóncžených schulšich lėtach te w kšhesćijanskej žyrkwi šo poščizowaze pomozne wěžy k pošhlnjenju wėry a pobožneho žiwjenja pschishluschnje wužiwacz. Ša tym šteji schula we wučžbje a žiwjenju, ženje nješahwšchi, šo maju šo wěžy wutrobny runje taš wěčje i wutrobu dožpivacz, kaž wěžy rošoma i rošomom. Šchtóž šo na geometriju njewusteji, tón žanemu džėšcju nėšajku geometrišku šahadu njedopokaže a byl-li wón hišcže šromnišchi; a šchtóž žaneho kšhesćijanstwa we wutrobje nima, tón jo žanemu džėšcju lube nješčini a byl-li wón hišcže mudrišchi. Šišcže ženje njeje žiwjenje wukhadžake še šmjercže. Šchtož ma psches wučžerja w džėšcju wužiwicž, to dyrbi najprijedy w nim žiwe byčž. Wėdomosć wo nėšajkimžtuli pschednjecže a rėčjenje wo nim njeje hišcže žiwjenje w tej wěžy. Kšhesćijanstwo je pschede wšchěm wěž wutrobny, wěž lubosćje. Lubosć je žiwjenje. Naboženške wėnosćje móže čžlowjek šnacž a je hidžicž. Košom drje je w tajšim padže wėnosćje wopšchijaš, wutroba paš ju njeje šapschijaš. Šdžez taš šteji, šchto je tam wot rošwučžowanja w nabožinje dočžacacz? Njemóžne tola niž! Ša wutrobu škufkowacz bjes wutrobny, i wutrobny dawacz, šchtož njeje w nej — to paš šu njemóžne wěžy. Šyšazny džėłaju wšchědnje na tajšichle njemóžnosćach!
(Ššichodnje dale.)

Pjata prošwa.

W šchestyj lėštotku bėšche w Alexandriji pobožny biskop i njenom Šan živy, kotryž šo wo šdžerženje mėra we šwojej wošadže naležnje prózowasche a teho dla hadrije a šwady wurunowacz pntasche. W jeho wošadže paš tež wošebny muž bydlesche, kiž wo wujednanju ničzo wjedžecž nochžyšche, bėšche-li šo i nėkim šwadžil. Duž jeho Šan šobu do Božeho domu wjedžesche a i nim tam wóššje Anjesowu modlitwu špėwasche. Šako bėšchtaš šo šłowa: „Wodaj nam našche winy“ modlišoj, Šan womjelny a da tamnemu šłowa: „Šako tež my wodawamy šwojim winikam“ šanemu prajicž. „Wopomni tola“, Šan na to rjekny, „šajke šrašchne šłowa šy w tymle wokomiku wuprajil! Njepraji našch Anjes a Šbóžnik: Njewodacže-li wy ludžom jich hrěchi, dha wam tež njebjeshi Wótž wašche hrěchi njewoda?“ — Šele šłowa hluboki šaczishcž na wutrobu tamneho wošebneho muža ščinišchu. Še šylšojtymaj wocžomaj wón Šanej k nošomaj padže a šo i žyle wutrobu še šwojim njepšchecželom wujedna.

F.

Khudy šastupnik.

(Šklóncženje.)

Šikar hišcže pschezo taš šakusšany psched šarškimy durjemi štejesche a ministrowy liš paš na tu paš na druhu štronu wobro-

czeſche. Na jene dobo ſo wón wobroczi a bjeſche, ſchtož móžeſche, ſo by t ſwojei mandželſkei a džeczom pſchichoł. Domach jeho wutrobnje a wjeſele witachu. Seho mandželſka ſo nad tym ſpodbizwaſche, ſo je ſo wón tał khetje hižom ſaſo wrócził. Wón jim wupowjeda, ſchtož beſche w miniſtrowym hrodže widzał a ſlyſchal, a ſchtož je pſcheczelnj knjeſ i nim rěczal. Wupowjedawſchi, tał je ſo w rjanym woſu domoj wjeſł, ſkónčzi wón ſe ſłowami: „Tu, luba Hana, je liſt, kotryž je mi miniſter piſal. Mi ſo hłowa wjerči, a pſched woczomaj ſo mi wſcho muczi. Budž tał dobra a čitaj mi liſt, kiž nam ſnadž wſcho wujoſni.“ Wudra žónſka lěpje ſhuda, ſchto mohło w liſće ſtač, hač jeje mandželſki. Wona ſwoje džeczi a ſtareho nana ſawoła. Potom ſygl roſłama, liſt wotewri a čitaſche:

Wyſokodoſtojnj knježe, drohi, luby pſcheczelo!

„Wot koho liſt je?“ ſaſtróženj jeje mandželſki ſawoła; „miniſter tola ke mni ſhudemu mužej tałke rěczecž njebudže?“ — „„To pſcheradžicž njeſmēm““, žona ſo poſmewajo wotmolwi. Na jene dobo ſo wona ſtróži, kótki liſt pſcheczitawſchi. A i tſchepje-tažym hłokoſom, ſe ſylſami we woczomaj wona nětko čitaſche:

Wyſokodoſtojnj knježe, drohi, luby pſcheczelo!

Č kótkimi ſłowami jeno čyžu Wam ſdželicž, ſo ſym wupróſdnjenu ſaru we ſwojim hrabiniſtwje Wam pſchibudžil. Pſchichodne dny bebi wjeſele ſčinjju a Wam wopiſmo, na to ſo poczahujze, ſam pſchepodam. Tón Knjeſ budž i Wami, nadobny mužo! Wón Waſ žohnuj a poſtaj Waſ t žohnowanju ſa žyłu woſadu! Sa pał woſtanu wot nětk a ſtajnje

Waſch wěrnj pſcheczel
Walpole, hrabja i Rocheſter.

Lědma beſche žona doczitała, liſt i jeje i wjeſelocžy tſchepje-tažej ručow wupadny. Wona pał ſwojemu mandželſtemu wołoło ſchije padny, a wobaj i radoſčy płaſaſta. Džeczi i wopředka ſpłóſchijje na ſtarſcheju hlabachy. Šhoniwſchi pał, ſchto je ſo ſtało, wyſtajo pó jſtwje wołoło ſtačachu. Starj ſchědžiwj nan pał ružy ſtykny a džeſche: „Džakujmy ſo temu Knjeſej, pſchetož wón je ſmilny a jeho dobrotu traje wěcznje! Šhwal teho Knjeſa, moja duſcha, a ſchtož we mni je, jeho ſwjate mjeno; ſhwal teho Knjeſa, moja duſcha, a njeſabudž, ſchtož je čzi dobrego činił!“ — „Šamjei! Šamjei!“ William Brown ſawoła a płačyžy ſwojemu ſtaremu nanej do ručow padže.

Naſajtra žyłe towařſtvo do miniſtroweho hrodu pſchidžje. Wěſche to džewjecž woſobow: mužiſki, žónſka, ſchěſč džeczi a potuleny ſtarz. Wj wěny, ſo je čjeſtnj wikař, kiž ſe ſwojei žyłej ſwójbu dže, dobročiwemu miniſtrej ſo džakowacž. Woni po ſchěrolich, pſchynnych ſthodach horje ſhwataju. Sedyn je ſlužobnikow, kotryž je hižom ſnaje, nuſ dže, jich miniſtrej pſchipowjedžicž, a na měſčje ſmėdža woni ſaſtupicž. Miniſter beſche wó jſtwje, hđež džėka ſamlutki. Wón pſchidžadžyžym, kotyž jeho pokornje poſtrowjachu, pſcheczelnje napſchecžo pſchidžje. William Brown pał ſo hłuboko pſched ſwojim dobročjelom pokloni a džeſche: „Excellenza, ſo nětkle džewjecž ſbožownych čłowjekow pſched wami ſteji, to je po Woſy Knjeſu Waſch nadobny ſtutł. Njeſazpivajcže naſcheho ſhudeho a ſnadneho džaka, kotryž džemy Wam wuprajicž!“

„„Mój drohi pſcheczelo!““ miniſter ſnapſchecziwi a duchowneho radoſčiwje wołoſcha. „„Wj ſo mi džakujcže?““ wón potom dale džeſche. „„Njewěcže dha Wj, ſo mam ſo ja Wam džakowacž? Nadobny, kražny ſtutł, kotryž ſcže Wj dołonjal, je mje woprawdže woſchewil a mi derje činił. Wjele hižom budžiſche bylo, hdy budžiſčcže Wj bohacž byl a budžiſčcže wullu ſummu, wo kotrejž žadyn čłowjek njewjedžeſche, tola wróczo dał. So pał ſcže Wj, domach nuſu čerpy, pjenjeſy tola ſprawnje wotedal a ſo ani je-

neho ſkoteho ſa ſo a ſa ſwoje džeczi ſdžeržal njeſcže, to je, čehož dla dyrbju Waſ jako čjeſtneho muža lubowacž a ſo nad Wami ſpodbizwacž.““

Šmėrnje a ponižnje William Brown wotmolwi: „Excellenza, ja Waſcheje ſhwalby pſchijecž njemóžu. Saſlužju ja teho dla hižom ſhwalbu, dołež jebał a paduch njebeč? Njeſym nicžo dnyli hubjenty wotrocžł, kaž naſch Knjeſ a Šbóžnik praji, ſym jeno činił, ſchtož ſo mi ſluſcheſche.“

„„Šaj, mój pſcheczelo!““ miniſter rjeſny, „„prawje macže. Wóh Waſ ſdžerž pſchi tajlich myſlach! Sa pał ſo temu Knjeſej džakujju, ſo je Waſ mi a mojim poddanam jako předarja ewangelija dał. Wj nam i Wožeji pomozu pučž t žiwjenju prawje poſaſacže a naſ po nim powjedžecže. A Wj, luba knjeni ſaračka““, wón pſcheczelnje ſo poſmewajo dale džeſche, „„Wj dyrbicže ſhonicž, ſo ja tež ſwojich dobrich pſcheczelow we woſadže mam, kotyž mi wſcho pſcheradža. Wěm, ſo ſo nadobnemu ſtutkei Šſwojeho mandželſkeho ſe žanym ſłowczkom pſchecziwjała njeſcže, ale ſo ſcže jemu i žyłej wutrobu pſchihłoſowala. Wudowa njebočicžkeho je ſpóſnala, tał njeſprawna je tehdj pſchecziwo Wam była. Wona Waſ pſcheſe mnje proſhecž da, Wj chžyła tule papjeru na 10,000 marčow jako ſnamjo jeje džakownoſcže a poczeſčowanja wot njeje pſchijecž. Šeno bjecže, luba knjeni ſaračka““, wón pſcheczelnje proſcheſche, hdyž ſo ſaračka ſtrachocziwje wotwlatowaſche, „„Wj hižom budžecže tu mału ſummu tu a tam trjebacž móž.““ Potom pał miniſter t ſtaremu nanej Brownej ſtupi a jemu na ramjo plazajo rjeſny: „„Starj, čjeſčedostojnj knježe! Šchtož ma tajkeho hódneho ſhna kaž Wj, tón wěcže i čjeſčy a radoſčy w ſchědžiwych wloſbach khdži. Wóh Waſ žohnuj!““ Pſcheczelnje džeczi majtajo ſo wón ſkónčnje i luboſčiwymi ſłowami i džakownej a ſbožownej ſwójbu roſžohnowa. Šo jeho pſchikaſni dyrbjachy ſo woni wſchitžy ſaſo do jeho kralowſkeho woſa, kiž hižom pſched durjemi čakaſche, ſežydacž a wjeſele ſo ſraduju domoj jėdžechy.

Lědma do měſtačka ſaſo pſchidžediſchi, naſch nowy ſarač na měſčje t wudowje ſhwataſche, ſo by ſo we ſwojim a w žoninym mjenje ſa bohaty dar podžakowal. Wón ſo ſtróži, hdyž wudowa wo žyłej wěžy nicžo njewjedžeſche, a ſkónčnje ſhuda, ſo drje miniſter tudy połneje wěrnocže prajił njeje. Sa mam ſa to, jandželjo w njebeſach ſu pječa ſwoje wjeſele nad tym měli. William Brown beſche a woſta ſwěrnj ſarač ſwojeje woſady. Wože žohnowanje, měř a radoſč w jeho domje pſchibwachu. Seho dobročjel jemu čaſ žiwjenja ſwoju lubocž a pſchihłnoſč wobkhowa. A hdyž wón ſarj a ſchědžiwj wumrje, płačachu pſchi jeho rowje pobožne, poradžene džeczi a džakowna woſada.

Wſchelake i bliſka a i daloka.

— Na Budyſkim gymnajiju ſu wot 21 gymnajiſtow 19 wotkhadne pruhowanje wobſtali. Na Budyſkim ſeminaru ſu wſchitžy kandidadne pruhowanje wobſtali. Měſchczanſka realna ſchula ſo jutry do wyſchſcheje realneje ſchule pſchetwori, a doſtanu wuczomžy, kiž ſu ju pſchethodžili, i tym tež prawo ſtudowanja na uniwerſicže.

— Šdyž ſo čaſ konfirmazije bliži, my kótrow paczerſkich džeczi na to dopominamy, ſo nočžyli t ſeiniſkim daram t poſlednjemu jelenemu ſchtwórtkei tež ſa ſwoje mótki duchowny dar ſabecž pſchipołožicž — rjane natwarjaze ſerbiſke knihi, kotrež nam knihowne towařſtvo poſticžuje a kotrež pſcheſ knjeſow duchownych rad wobſtarane doſtanjecže.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoón ty.

Z njebies mana,
Njeh či khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Sserbske njedzelske łopjeno.

Wudawa so kóždy šobotu w Smolerjez knihicizischjezni w Budyschinje a je tam ja šchwórtletnu pschedplatu 40 np. dostacž.

Njedzela Judika.

Sebr. 9, 11—15.

Dyřazy mlodych křesćizijanow so hotuja, psched Božim wołtarjom wusnacze teje wěry a nadzije wotpołozicž, kotraž w nich je. Kał wažna je tajka hodžina w šwjatnižy! Šwjatniža abo něšto šwjate je nam naša wěra, pschede wšěm, ta kiž spěwa: Ja wěrju do Jesom Křysta, Božeho jenicžeho narodženeho Šyna, našeho Kņesa. A šašo to najšwjaczišče w nej je: Ja wěrju, so je mje šhubjeneho a šatamaneho čłowjeka wumohl se šwojej šwjatej a drohej krowju. „Křystuš je junu psches šwoju krej do teho šwjateho nutššoh“, praji našch text. Njeh wón nam pschiwoła:

„Bójmy šobu do najšwjaczišcheho našcheje wěry!“

1. Bójmy š Křystušom, tym wyschšim měšnikom!
2. Bójmy šobu jako lud noweho šluba!

1. Bójmy š Křystušom, tym wyschšim měšnikom! „Křystuš je psches wjetšchu a dokonjanischu hětu nutššoh.“ Wyschšim měšnik by pschi hěcže šlubjenja, posdžišcho w templu won a nutš šhodžik, so by krej křepik w nej psched křinju šluba ša hrěchi luda. Šesuš ženje do najšwjaczišcheho tam šastupik njeje. Kał budžishe šebi to šwěricž šmět? A tola wón šhodžeshe a wobšhadžeshe w duchu a prawdže š Bohom Wótšom. A njemu šo wołashe w šamotnosći, na horach, w nóznej čichej křwili. Šemu šhodžeshe š špodobanju, jemu pošluschny šnješy čerpenje,

jemu šwjeczeshe tež šwoje žiwjenje hač do pošlednjeho šdychnjenja na martrownym drjewje. Š duscha, štuš na Golgatha! Šow je našche najšwjaczišche. Šow, na šwjatej hórzy, twój Kņes š Bohom we šwjatnižy, š Božej wutrobu wucžini, šchož nad jeho ludom šleho a winy-połneho ležeshe.

Bójmy š nim, tym jenicžkim dokonjanym wyschšim měšnikom. Wón je dokonjany, dokelž je dokonjany škutk ščinił, pošny wopor podal. „Še-li wolaza a kóšlaza krej šwjaczi, kał wjele wjazy budže krej Křystušowa, kiž je šo šam bjese wšcheho poroka Bohu woprowal, našche šwědomnje wot mornych škutkow wucžisćicž!“ Šfraelski lud by se šwojim wyschšim měšnikom w duchu šašoh, hdy by tón ša lud škoczazu krej křepik! Šo běchu jemu wulke hodžiny! Šež našch pišat lista, kiž je š hebrejskeho (šraelskeho) roda byl, hišcže na nje špomina. Wjele naležnišcho paš tola na te hodžiny wot šeleneho šchwórtka hač do čicheho pjatka popołdnju tam we a pschi Šerusalemje. Š ščo šmē mjes nami tole šabyčž? Ščo šmē jich wažnosć š myšlow šajicž? Š šwjeczenemu dopomnjecžu šo nětkle kóždy pjatk šwoni a Boža šlužba džerži. Šty njěšmemy šwjate pošne wopomnjecža pošcćicž. A byrnjež lud hišcže bóle liwki šo ščinił — my čzemy jón do najšwjaczišcheho našcheje wěry wabicž: Šu wón š mērej pschińdže!

Wopor je našch Kņes ščinił. Šež našchi šerbszy wótzojo šu wopory šwojim bohám pschinješli. Niž jako by Šesuš šo takle čłowšzy ša wopor dal. Bóh krej nježada. Šle to wucžini,

so wón, našch Šbóžnik, w lubosczi a pošluchnosći pscheczimo Bohu šo hač do šmjercze so šwojich poda a tak woprowasche, to pschinješe šjednanje i Bohom. „Šeho krej našche šwědomnje wuczisczi“. Šhwalmy tónle wopor tehodla džakownje! Šako mór psched wjazy hač što lětami w měsće Marseille šakhadžesche a tyšazy nahle precz hrabny a wscho czelaskhe, tež lëkarjo hišcze žaneje wobory pscheczimo teje šhorosczi njemëjachu, wobšamny wëšty šnamjenity lëkar, Guhon, czëla wotewricz a je pschepytowacz se štrachom šwojeho žiwjenja. Wón šwój testament šcziniwšchi šebi hišcze Bože wotkasanje podacz da. Nëtko wscho napisa, šchtož bë wo šhorosczi pschi pschepytowanju wušlëdžil, a papjeru do škafa položil. Dwanacze hodžin po tym bëšche hižom morwy. Šeho njeno budže šo wschón czaš i czesczu mjenowacz. Tak je jedyn wyschichi, kiž šo tež lëkar mjenowasche, šo tež se šmilnosče ša naš wobohich hubjennyh człowjekow podal. A jeha njeno budže šo do wëcznosče i czesczu mjenowacz. Wšchitzny hlubozny a wërni budžeja šo jemu džakowacz, kaž wšchitzny wot kónzowateje šhoroscze móra nadpadnjeni tamnemu lëkarjej a wobšbožerjej šo džakowachu a hišcze džakuja.

Ach wušlyšch mje, mój Šesuš,
Ša tebi žyle podam šo.
Daj bycz we šwojich ranach mi,
Šo njepscheczël mi njeschkodži.

2. Šójmny šobu jako lud noweho šluba! „Šesuš našche šwědomnje wuczisczi wot mormnyh štukow k šluženju žiwemu Bohu.“ Nowy pschistup k Bohu je wotewrjeny. W Božej wješelosći móžemy Bohu šlužicž, niz i njewëštosczu, hač šmy špodobni, niz i njelóšchtom kaž bychmy njewjedžili k czomu. Žywa šlužba psched žiwym Bohom! Nowe žiwjenje wczera kaž dženska a jutsje! Šesuš Šhryštuš je wczera a dženska a tón šamy tež do wëcznosče! „Wón je Šsrëdnik noweho šakonia“ abo šluba. Druhi lud šo šhromadžuje na šwëcze a wušnawa: Bóh na naš špodobanje ma! Šlejczë, kaš tam se židow a njëžidow czahnu, japošchtoljo a šwëdžny, Šesušej šwërni. Mišionarojo wodža czrijody k njemu wonkach w žusnych štronach šwëta, dušchowpastyrjo šyly domach. Kaš rjana je wošada, kiž bydli šhromadžena wokolo Šsrëdnika noweho šluba a šluži Bohu i žylej wutrobu a i žylej dušchu! Tež dženska njëšpuschczimny nadžiju. Njech šu czëmne dny a njech šo šawjercžaze mënjenja do žyrkwje a šchule nits dohnywaju: Tón Šnjëš šmëje lud šluba! Wón pschijimuje czëšchnych pschi dupje, wón šhromadžuje džëczi wokolo kónfirmazištesho woltarja, šnana tež twojeho šyna, twoju džowku a twojeho móta. Wošada šlyšchi a špëwa pschi Božej šlužbje bjes pšestaczä: „Šeho hnada njedyrbi šo wot tebe precz wróczič a šlub jeha mëra njedyrbi šo wot tebe precz hnucz.“

Kóždy šlub dary a prawa šobu pschinješe. Našch Boži muž pokazë, kaš nowy šlub tym, kiž šu powołani, wëczne herbštwo dawa. Štary šlub poda mjeno Božeho luda, tež kraj, w kotrymž mlofo a mëd bëžesche. O ludo noweho šluba, pój a wšmi Bože dary: Prawdoscz a mëra a radoscz, pschi šjenoczenju i tym Šnjëšom jeha žiwjenje. „Šesušowa šmjercz šta šo k wumožënjju wot pschestupjenjow, kiž pod přëšichim šlubom šu šo štalë“, my czitamny. A hdyž tola tež pod druhim šlubom pschëzo šašo pschestupjenja šo štanu, hdyž šnana ty nëtke runje šo njëštrošchtny czujesch, wšmi Boži dar. „Šemu, kiž czisty je, njëje trjeba, hač jeno nosy mycz.“ Šaj, temu, kiž pod Božim druhim hnadnym šlubom šteji, je špožczëne, šo šo

pschëzo šašo wuczisczi wot hrëcha. Boža wjeczëš je wuczisczenje. Tam to nowe wotkasanje (abo šlub) w Šesušowej kwi dostanjesch. Kaš krašny je lud šchëšczijanske wošady, kiž takle šwojemu Šnjëšej šwërny a šwoje wëczne šbože na wutrobje noscho w najšwjeczishim šteji! Šchtož ma wëczne šbožo na wutrobje, wczëra kaž dženska, temu tež to wëczne herbštwo pschipadnje. Šomhajmy šebi, šbëhajmy šwojej ruzy a wutrobu do wyškosczë, prošchmy Šsrëdnika noweho šluba, šo by naš dale bële do najšwjeczishého našcheje wëry wjedl.

Šošlyšch šwoje džëczi, Šhryšcze,
Šdyž šo w štrachosczach jim štyšcze,
Wšchal i twojej kwi šu kupjene.
Šamjen.

M. w M.

Šhryštušowa droha krej.

O Šesu, twoju drohu krej
Njech dušcha psche wscho waži šej:
Ša w žiwjenju a we šmjerczi
Šu wot wšchëch hrëchom wuczisczi.

Duž wona moja pšcha je
A czëštna drašta prawdosczë,
We kotrejž junu wobšteju,
Šdyž dušcha póndže k šudženju.

Tež w tymle šwëcze pošlicza
Wi twoja krej mój žiwjenja;
Ša trošcht a pokoj w dušchi mam,
Šo w šwëtke hnady pschëbywam.

A budu w nusy pošlednej,
Mje wotšchëw twoja šwjata krej;
Š tym žadny hrëch mje njëšama:
Ša šbóžny póndu se šwëta!

K. A. Fiedler.

Šlubožina w šchuli.

(Šokracžowanje.)

To jedyn wë, a wuczë, šchtož wë a potom mëni, šo je wscho trëbne czini, wošëbje w tym padže, hdyž móža džëczi derje wotmolwjecz. A tola njëje se wšchëm tymle praschenjom a wotmolwjowanjom w tym, šchtož ma šo tudny czinicž, czasto hišcze nicžo šczinjene. Šchtož wë, móže wuczicž. Še i tym doscz? Šnjëš žyrkwje k Šëtrej džëšche, jako chžysche jeha wuczëria ša mlodych a štarych šczinicž: „Šchimanje Šonašow, lubujesch mje?“ a pošdžišcho k wšchitkim wuczobnikam: „Džicze po wšchëm šwëcze a wuczëcze wšchitkich pohanow“, na pošledku paš: „Wš budžëcze moji šwëdškojo.“ Wuczicž a šwëdczicž je dwojake. Šwëdczicž je nimo mëry wjazy a wažnišche dyžli wuczicž. Šwëdczicž móžesch bjes wuczënja, tola niz wuczicž bjes šwëdczenja. Šchto k šwëdczenju šlyšcha, je na kóždym šudništwje šhonicž, móžesch to paš tež w šczënjju šwj. Šana 3, 11, w Šap. šl. 1, 8 a w 1. lišcze šwj. Šana 1, 1—3 czitacz.

Šchtož jenu wëž widžal, šlyšchal, i žyła šhonič njëje, njëmože wo njëj psched šudom žane placzaze šwëdczenje wotpožicž. Š šchëšczijanskimi wërnosczëmi je runje tak. Šchtož te našhonič, we šwojej wutrobje i najmjëššcha dožiwil njëje, tak šo bu psches Bože šlowo rošwuczëny, pošëpschëny, trošchtowany, šmërowany, pošbëhnjeny: tón drje móže wo nich rëczëcz, ale niz šwëdczicž, duž tež njëmože nikoho wo nich pschëšwëdczicž.

Hiščje jene: Měšaczkowe šwětlo šwěczi, ale nje hrěje. Móz, i měšaczkom rošjašnena, móže žałošnje symna byč, a pschi wšchěm šwěczenju semja daloko a šchěroko morwa wostawa. To je wobras wučerja, w kotrehož wutrobje žiwe njeje, šchtož wón wučzi. Šchěsczijska wěrnoscž nochze jeno se šlowami, wona chze tež i pschikladom wučzena byč. Wěra šo najwěsczišcho i wěru, luboscž i luboscžu wučzi. Ša móžu na wustojne wašchne i džěcziimi wo lětanju w powětrownje rěčecž, bjes teho šo bych jim to šam pokafacž mohł; ale i hordej wutrobu wo ponižnosćzi, i pschetornej wutrobu wo směrnosćzi, se symnej, šebicžnej wutrobu wo lubosczi, se šelhačnej wutrobu wo wěrnosczi rěčecž, je podaromne prózowanje. Pschi tym je najbóle škoda wjetšcha, dnyžli wužitt; pschetož hubjeny pschiklad ženje šchłódnischo njeskutkuje, hacž hdyž jón džěcžo na šwojim wučerju widži. Štarschaj a wučerjo šu džě šyła čzi jenicžy cžlowjetojo, kottšž džěcžu jako pschiklad płacža. Šchtož pał džěcžo štarschimaj pschehladije a woda, to wono pola wučerja njeschhlada a hišchje mjenje jemu woda, hdyž wón njepoczinknje skutkuje. Njepózcziwy žiwjenški wobras wučerja móže w džěcžy wutrobach a džěcžy žiwjenju žałošne, hacž do wěcžnosće došahaze šahubjenje pschihotowacž. Šchtož teje šhroblosće nima, šo kóždeho hrěcha wšdawacž a šo se šwojim žylym byčom, se wšchěm myšljenjom, rěčenjom a skutkowanjom pod Bože šlowo do Božeje šlužby štajicž, tón šo tola tež šwažicž nješměl, jako wučer mjes džěczi štupicž. Psche štrachne šu šchěwki ša njeho šameho, kaž ša džěczi; tak štrachne, šo je to lědy wopšhijecž, kał móža tajzy ludžo tež jeno hišchje jenicžki džěš w šastojštwje wutracž. Mat. 18, 6—10.

Šsamo w tym padže njedyrbił šebi to tajki cžlowjel šwěricž, njebychu-li džěczi wo jeho nješmanym byčžu a žiwjenju ničžo wjedžiłe. Ani jenicžkeho šlowcžka njepotrjeba dopokasmo, šo je dobra cžehnidba šlowny šamer wšcheho wučerškeho džěla na džěcžoch; najrošhladnišchi a najnadobnišchi mužojo wšchěch cžahow a ludow šu w tym psches jene byli a šu to hišchje. Psches jene šu w tym nastupanju wošebje wšchě maczerje po žylej šchěrofej semi, a psches jene i nimi je — Bóh w njeby: „Šbóžni šu čzi, kiž čzištej wutrobje šu; pschetož woni budža Boha widžicž.“ (Mat 5, 8). „Šchto pomha cžlowjetej, hdy by wón runje žyly šwět dobył a pał na šwojej dušchi šchłodowal?“ (Mat. 16, 26). Šaj, šchto by mi pomhało, bych-li najwučenišchi muž na semi był a — ja bych šchłodowal na šwojej dušchi! Mětko móže pał něchtó wopravdže wučeny matematikač, rěčšpnytnik, šyřikač atd., tež wustojny twarz, moleč, hudžbnik atd. a šdobom jara šly cžlowjel byč. Še to dobra cžehnidba? Ša žadyn pad. Čžehnidbne škutkowanje je pschede wšchěm na **wolu** šložene. Šdžež wola — wot niškich, cžělnych a šebicžnych žadosčow wušwobodžena — šo š nadobnemu, bójštemu, wěcžnemu pschiwobrocža a w tym špokojenje pyta a namala: tam šmē šo wo dobrej cžehnidbje rěčecž. Š wučžomža dyrbi šo wošobina, do Božeje podobnosće pschekrašnena, wukublacž, kajkaž šo w Šhryštubju Šesufju, Božim Šsynu, w dokonjanej rjanosczi a krašnosćzi šjewi. To je šamer wšchje šchěsczijskeje cžehnidby.

(Pschichodnje dale.)

Pjecž šwědkow napschecziwo alkoholej.

Ša nasche pacžerške džěczi šo šopjeno rošpschescžera, kiž chze mlode dušche hižom pschod njeuwžitnym wužiwanjom šawjercžyžych picžow, jako piwa, palenza a wina warnowacž. Wone je w knižiwitowacni měšchžanskeho mišionštwja w Draždžanach (Zinzendorfstr. 23) dostacž a hódne, kóždemu mlodemu cžlowjetej šo šnate ščimicž. Šlej, tam pjecžore šwědčjenje pschecziwo alkoholej.

1. Šrudne wobrašy se wšchědneho žiwjenja. „Šlaj, mlody cžlowjel i pschetšělnym wutrobnom a druhi wobwješnjeny — wonaj štaj čžyžy žiwjenje wužiwacž i hracžom, rejwanjom a picžom a štaj šmjercž pschi tym namakalo! Šajke šhebanje! Šbošy štarschi!

Tam někottš do jastwa tyknjeni. Woni šu šo pjeni šbili a hrošne njepózcziwoscže wobeschli — šwobodni čžyžy byč a do šwajšlow šu padnyli. Dale čžyžoda i pokhmurjentym woblicžom! Š žanemu derjehicžu njedóndu, dofelž wšchědnje alkoholej w forczmje wopor pschijeku. Šjenjesh džēja šhubjene, tež rjane dary ducha, kiž šu wot Boha dostali. Škóncžnje šwójbny, hdyž štaj šo muž a žona pschi picžu šejnaloj, pad wobeschloj a nětko muž dale pije a je wjehely — to rěka wotlach, njeduschny pał domach! Šak hinač, hdyž šy, mlody cžlowjecže a šchěsczijsano, šradomny pschi Bošy w Božim domje, w bibliji, w domjazej cžišchinje a Božej rjanej štwórbje!

2. Šadpadne licžbniki (žyry). Měmški lud wudawa kóžde lěto ša alkoholiske picža 3,600 millionow hriwnow, to je na šlowu (tež cžěščne džěczi šobu licžene) 60 hr. Mjeje wěrnó, bērtš wot teho by tež došahalo. Čžješch ty pomhacž, pjenjesh njeuwžitnje i woknom won mjetacž abo wjele bóle ša štaženje? Ššlyšch: Ššeczi džěl millionow šu w šhěžorštwje wopiwžy, pjaty džěl milliona alkohol kóžde lěto pschod šud domjedže. Ša 30,000 do wustawow ša šludnych! Mjeje to šawjedjenje?

3. Šoššudy wučženych a šnamjenitych mužow: Šiebig, chemikač a pschirošpnytnik šo takle wupraji: Šožowy škóncžnik muš je ša nastacže nascheje krowě špomóžnišchi hacž šchtyri mery najlěpscheho bajerskeho piwa.

Šoetha, šlawny bašnič: Ša žaneho wina šoro wjazy njepiju a šoro wšchědnje bóle do šwojeho džěla a žiwjenja nutšhladam a i wjazy wustojnosčžu?

Šahn, šnaty špěchowač turnaštwja a rošwivanja cžělnych mozow: Š Šreiburgu (badiškim měšcže) kiž ma psches milion winowych pjenčow: ja mam šo derje jako wodypicž.

Šwen Šedin, wulki pučžowac psches šnutštownu Ššišku (Šibet): Š mojej šarawanje šo nješmēdžišche žaneje kapki duchomnych (alkoholškich) picžow namakacž. Ššo alkoholej wodžicž dacž, je pod wšchěmi wobštejnosčžemi poklecže, na pučžowanju, šamo na šebi napinazym, pał runje won š šacžišnjenju.

4. Šbiblija. Šesaja 5, 22: Šěda tym, kiž šu móžni, wino (palenz) picž a dobywaju we wopiwštwje. Šschišłowa Šal. 20, 1: Šwino čžini šchibačnych ludži a šylyne picže džiwich; šchtož ma nad tym špodobanje, njebudže nihdy mudry.

Ššef. 5, 8: Šniewopijecže šo wina, i kotrehož nješdobne wašchne pschidže, ale budžež pošni ducha.

5. Šchłodowanje šnutštownych wažnych džělow cžlowškeho cžěla. Škoholiske picža nješlužja š ščiwjenju a škutkujja bjes praweje mery abo wšchědnje wužiwane, runo jēdej. Šnutštowne mólicžke džělki, zelle mjenowane, kiž š ščerženju cžěla šlužja, wšhromja w mozny, mošhy a duchowne mozny cžěrpja. Šhladačže! Šajki napohlad šahorjenu žóšłk pošćicža, abo jatro, kiž šo šahori (rošpny) abo hromadu špadnje abo štwjerdnje, a wutroba i tukom wobšadžena a i šdobom powjetšchena! Škoholowa šlesčka móže drje ju pohonicž kaž šchud šonja, ale potom wona čžim bóle wustawa. Šily šo roššchěrja abo hromadu ščahnu tež roštorhnu. Šajki napohlad tajke štažene cžělo, kiž je nam štrowe date, šo bychmy je jako Boži dar šchowali! Šud rad se šchleicžku wabi, někottšy forczmar i njej cžahnyč pyta, haj alkohol šamny, hdyž šy počat jemu pošluchacž, čže cžehnje dale bóle móžnišcho. Šwopacžny pschecžel to! Šedyn wostaš twój pschecžel, tón najpreišchi, potom šo tež šonle šalšchny šdala džerži. Šesuf je pschecžel najlěpschi.

Mješbožowne kmóšštwó.

(Wěrnny podawč.)

Šacžny a špróžny na šwojim pučžowanju po štkonšchach junu šobotu wjecžor do wješt pschidžech, kotraž „Šbudrežy“ rěka a hižo trochu wyšoko na horje leži. Šjeno ma wješ wot mačje rěčki „Šbudry“, kotraž šo we šlubokim rěčnišchču po lěšy pušoli a lědma mjeno rěčki šašluži. Šajlich rěččow je w horach wjele. Šbudra, kotraž šo psches žyke lěto lěnje po hórškich šchłobach dele wije a wokoło šwětlých šamjeshčow pluščota, je i wjetšcha tak niška, šo šebi džěczi w šuchim cžahu lědma štopy womacžejja, hdyž pod šamjenjemi rybki šoja. Šle šěda, hdyž w nalěčžu hórške šněhi nahle tacž počnu, abo hdyž w horach šliwš padnje! Šotom šo rěčnišchčo rucže pjelni, bōrny je pschepjelnjene, woda hladažy rošče, rěka psches brjohi šupa a druhy nješmērneje šchłody po

šwojim puczu nacžini: wjele lohezi wyšofo woda narofče a tolo wokofo wfcho ſatepi; ſkludna rěčka ſo do torhazeho ſliwa pſcheměni a džiwyje ſchumjo a howrjo ſwoje mutne žołmy do doła dele wala, ſkały a lěš ſobu torhajo, lawy a moſty, kžěki a mlyny powalejo, ſapufčajejo wfcho, ſchtož ſo ſkrobli ji do pucza ſtupicž.

Šches ſtary drjewjany móſt krocžo ſebi wěſo na to nje-myſlach, ſo mohla ſo ſlěborna wodžicžka, kotraž hłuboko pode mnu wjeſele ſchwórczeſche, hdy do drějazeho ſliwa pſcheměnicž; duž ſo džiwach, cžeho dla ſo drjewjany móſt tał wyšofo nad rěčniſch-čjom poſběhuje. Rěčka mjenujzy Wudrezy do dweju dželow džěli; wjetſchi džel leži ſ lěweho, mjeiſchi ſ praweho brjoha; brjohaj tehdy drjewjany čžumpaty móſt ſjenoczeſche. Šo lěwym brjoſy Wudry ſtejeſchtaj dwaj rjadaj ſtarych, ſ džěla doſč wjetkič kžěkow. Tudy, ſ wuwſaćžom hajnika, kotrehož rjany nowy dom dale w lěku nutſtach ſtejeſche, jeno kžudži kžěkarjo bydlachu, wuhlerjo a druſy lěpni dželaczerjo. Młodži ſylni mužojo ſebi w lěče ſ tym trochu lěpſchi pjenjes ſaſkža, ſo zuſych pucžowarjow po hórniſchčžu wodža. W lěče mjenujzy do Krlonoſchow wjele zuſych pſchińdže, koſiž čžedža po horach poſhodžicž, cžerſtweho lěpneho powětra ſo naſrě-bacž a ſo na kraſnym a cžasto doſč wulkotnje rjanym wuhladže wofſchemicž, kotryž ſo ſ wyšofo, ſ džěla ſ wěčnym ſněhom po-krnych horow ſkicža. Stanje ſo tež, ſo dyrbi tajki wjedniſ mucž-neho pucžowarja, woſebje žonſte, kotrež po nahlych horach lohžy wuſtanu, na ſwojimaj ramjenjomaj po horje horje njeſčž. Š wje-ſtcha tole noſchenje konje wobſtaraju. Tajkič koni we Wudrezach 12 ſtejeſche a to w hróžach bohateho korcžmarja Kaſki ſ tamneje ſtrony moſta.

Mjeiſchi, ale tał-rjež woſebniſchi džel wſy, kaž hižo ſpomnich, po prawym brjoſy Wudry leži. Tu beſche pječž abo ſchěčž wje-ſkičich ſtatoſow, kotrež w polkruhu wokofo wobſchěrneho ſ lipami wobſhadžaneho měſtna ležachu, woſrjedž kotrehož ſtara, ale žyle pſychna drjewjana žyrtwicžka ſtejeſche. Ši wulke, po ſdacžu praſtare lipy pſched žyrtwiny durjemi ſtražowachu; mała wěža na ſchěrej žyrtwinej kſeſche ſedžeſche. Šedma beč čžumpaty móſt pſchecrocžik, dha ſ žyrtwineje wěže ſwjaty wječžor ſwonicž pocža. Šdyž beſche hižo wobras ſtareje žyrtwicžki mje na hordofne Bože domy we wótcžinje dopomnił, dha mje ſnate ſynki wječžornych ſwonow do žyła w duchu do ſerbiſkeje Lužicy pſchěhadžichu. Čžapku ſčžah-nywſchi ſtejo wofſtach a čžichu modlitwu wuſpěwach, kaž beč wot maczerje nawucženy. Šotom wjeſelny k wulkemu domej kſwatach, kotryž najbliže pſchi žyrtwi ſtejeſche: ſ daloka hižo ſpóſnach, ſo je to korcžma. Šloty kſapont pał, kiž ſ kónčka žyrtwineje wěže ſedžeſche, ſo ſpěſchnje pał k prawizy, pał k lěwizy wobroczeſche: wón beſche po ſdacžu čžipny, ſ wotkel mohł tón zuſy pachol byčž, kiž ma tajke ſpodžiwne waſchnje, ſo ſebi čžapku ſčžehnje, hdyž ſwjaty wječžor ſwoni; to tam hewał ničto nječžinjeſche.

Beč wjeſelny, hdyž w korcžmje ſa dubowym blidom ſedžach; pſchetož noſy beſchtej ſpóžnej, a žołdk lacžny a hłódnny. Šo wječžeri ſo hnydom k měrej podach; mucžne ſtawy wotpocžinł žadachu. Šchtož je žyly džen po horach kžodžik, w nožy derje ſpi. Tał tež wotucžil njeſčym, doniž mje raſiſche ſwonny njeuwubudžichu, kotrychž jaſne ſynki daloka po horach a do doła dele wopowjedowachu, ſo je džen teho Knjeſa.

W korcžmje beſche dženſa woſebite hibanje, kaž bychu ſo na nělajki ſwjedžen hotowali. Š wopravdže tež tał beſche: korcžma-rijowa jenicžka džowka dyrbiſche dženſa popołdnju přeni kóčž w ſwo-jim žiwjenju kóčžicž a to hiſchče ſe ſtareho hajnikowym ſtarſchim ſynom. Šhudemu kžěkarjej ſ tamneje ſtrony rěčki beſche Wóh tón Knjeſ ſynka wobradžik. Šdyž pał wobohi muž, kotryž k hajnikaj na džel kžodžeſche, wjedžał njebeſche, koho k młodemu hajnikaj pſchi- proſyčž, beſche ſo ſtara baba w prawym čžaju dopomniła, kał je

korcžmarjowa džowcžicžka, 19lětna cžerwjenołicžkata Mıla, loni pſchi termuſchi žyly wječžor jeno ſ mladym hajnikom rejwala. Duž beču Mılu pſchiproſyli. Š wopravdže hajnikowy ſyn ſ niſim tał radny kóčžil njebudžicžche, kaž runje ſ korcžmarjež Mılu, tuta pał ſ niſim tał radny, kaž runje ſ mladym hajnikom. Korcžmał Kaſka pał, kotryž wſchaf ſa wulku cžeſčž nje mějeſche, ſo jeho Mıla kžudemu kžěkarjej kóčžil, tola do teho ſwoli, dokelž ſo tež jemu mladny hajnik lubjeſche, kotrehož budžicžche radny ſa pſchichodneho ſyna mēł.

Duž tež korcžmał popołdnju ſwojeju najlěpſcheju konjom do ſchkleńčžaneho woſa ſapſchahnyčž da a kóčžom hiſchče ſam wjeſeſche. Baba wſchaf beſche radžika, ſo bychu pſchi do Božeho domu doſchli, pſchetož móſt, po kotrymž wyſche teho rědko ſchto jědžeſche, beſche doſč ſtary a dodžeržany. Kaſka pał ſebi wotrěččecž njedaſche: wón pſchi ſkladnoſčži ſwoje bohafſtowo radny poſaſa, rjaneju konjom, drohi wóſ, pſychny grat a tež ſwoju wuſtojnoſčž w jědženju.

Šorſy popołdnju beſche ſo njebo ſamrócžiko; hłuchi hrimot beſche hižom ſ daloka ſklyſhecž, hdyž kóčžija ſ džěſčžom do žyrtwje jědžechu. Wſchitzy lóžichy ſdychowachu, hdyž mějachy ſtary čžumpaty drjewjany móſt ſa ſobu. Móſt na wyšofoch kolifach ſtejeſche, na kotrež beču překi a po dolhofčži deſti nabite.

Mjes tym ſo džěčžatko w Božim domje ſwjatu kſchčenizu doſta, wonkach njejedro hroſnje ſaſhadžeſche. Wnyšofo w horach beſche ſliwł padnył. Š předy hacž kóčžija ſ žyrtwje ſtupichu, beſche rěčniſchčžo Wudry ſ mutnym žołmami napjelnjene; howrjo a ſchumjo woda hladajzy pſchibjeraſche; ſtary móſt ſo hiſchče bóle čžumpaſche, a kóždy wofomik ſo ſdaſche, ſo jón njembre žołmy wot- torhnu. Šdyž ſo korcžmał njeđiwajzy na to hotowaſche, kóčžom pſches móſt wjeſčž, wſchitzy, koſiž pſched žyrtwju ſtejachny, radžachny, ſo bychu tola woczafali, doniž ſo roſnjemdrjena rěka trochu njeſměruje, a ſo ſo ſ džěſčžom njetrjebawſchi do ſtracha po- dali njebychu. Kaſka pał ſebi ſažo wotrěččecž njeda: wón beſche ſebi wotmyſlił wſchěm poſaſacž, kał ſo ſtracha njeboji a — wón jědžeſche.

Štara, polhłucha baba pał ſo njebeſche narěččecž dała, ſobu jěčž; wona ſlubi, ſo pſchi ſa kóčžami pſchińdže. Šedma beču tucži hacž do pol moſta dojěli, dha žołmy najwjetſchi kolif wo- ſrjedž moſta wottorhnychu: móſt ſo ſ woběmaj kónžomaj do ſrjedža ſkili a ſo w tym ſamym wofomiku ſ hłuchim ropotom do Wudry wali, ſ nim konje a wóſ a wſchitzy kiž we woſu ſedžachu . . . Š wobeju bokow hnydom ludžo ſe žerdžemi pſchiběžachu, njeſbo- žownym pomoz ſkicžecž, ale tu žaneje pomozny njebeſche. Š džiwyj meſcheňzy howrjaje žołmy kóčžom a roſbity wóſ a konjom pſched ſobu kulachu; ale to jenož wofomik trajeſche abo dwaj: potom ničžo wjazy widžecž njebeſche ani wo ludžoch ani wo konjomaj. Šenož mutne žołmy ſo dale po rěčniſchčžu dele walachu, a druhy truch drjewa ſobu pſchiplowa.

Ši dny poſdžicho ſu džěſčžowe cžěkko w dole delka ſa wječ- bami wižajo namafali, a truchi woſoweho koleka beſche rěčka na jenu kuku won čžihnyła; hewał wo ſnjeboženych do dženſniſcheho dnja žaneho ſlěda nadeſchli njeſču. Ša měſto drjewjaneho moſta pał ſu we Wudrezach poſdžicho kamjeńny móſt pſches Wudru natwarili.

Wſchelake ſ bliſka a ſ daloka.

Š Dražžan. Šandžena njeđzela be ſa naſ Šerbow w zuſbje njeđzela wjeſela, dokelž ſo nam ſažo w lubej maczernej rěči Bože kłowo předowaſche. Mjes kemscherjemi kaž tež ſpowjedny mi widžachny nahladnu ličžbu ſnathy, ſwěrných lubowarjom tuthy Božich kłůžbow. Šředowanje beſche knjeſ ſar. Šarjeń k ſchwacžiz na ſo wſał, ſpowjednu wucžbu pał k. ſar. Domaſchka ſ Budeſtež. Špowjednych bu 155 ličženych. Wóh ſdžerž a žohnuj tón wuſywarſki ſtuł mjes nami Šerbami w zuſbje.

Sy-li spëwał,
Pilnje dźëłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosk
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosé ma;
Bóh pak swérny
Přez spař mërny
Čerstwosé da.

Njeh ty spëwaš,
Swérnje dźëłaš
Wšëdne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoń ty.

Z njebjes mana,
Njeh éi khmana
Žiwnosé je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Sserbske njedźelske lopjeno.

Wudawa šo kóždu šobotu w Šmolerjez knihicziščežetni w Budyschinje a je tam ša šchwórtletnu pschedplatu 40 np. dostacž.

Njedźela Palmarum.

Fil. 2, 5—11.

Njedźela Palmarum je dženša. Do Jerusalema du nasche myšle. Jesuś dzerži šwój pokledni šwjedźenški pschikhad do šwojeho města. Wulka była ludži pschewodža jeho. Gałosy rubaja wot šchtomow, palmy sczëlu na pucz, jako šwojemu kralej hołduja jemu a pschuwystaju jemu wješele: „Hosianna, khwaleny budž, kiž pschińdže w mjenje teho Knjesa, hosianna we wyškosčzi.“ A tón Knjes? Šhutne myšle hnuja jeho wutrobu; wón wë, kaž šo nětko to stare wëščeženje profety Sacharja dopjelni, tak je nětko tón czaš tu, šo budže wón poddaty do rukow šwojich njepscheczelow, kotřiz budža jeho moricž, šo by šo wschitko dopjelniło, šchtož pišane šteji psches profetow; wón wë, šo budža czi šami ludžo, kotřiz dženša jemu hosianna pschuwystajo, pjatt wołacž: šchizuj, šchizuj jeho! Dha pschistupja nětki Grichojo k Filipušej a proscha jeho: knježe, my chzemy rad Jesuśa wohladacž. Tón powjeda to šwojemu Knjesej a nětk šacžehnje šbóžna wješełoscž do jeho wutroby; tuto žadanje je jemu šarucženje ša to, šo je pola pohanow polo bële k žnjam, šo wón pola nich wotewrijene wutroby namaka.

Wjele lëtstotkow je šo po tym minyło. Šašo je njedźela Palmarum. A dženša hołdujemy my Jesuśej jako šwojemu kralej a šbóžnikej a pschuwystajemy jemu:

Hosianna! witaj k nam!
Bój, czi napschecziwo džemy.

Wutroba šo hori nam,
A noham šo czi czišnyčž chzemy.
Pocžehń nuts, ty žadany,
Ty šy jara witaný.

A mjes nami je cžrjódžicžka mlodych kšchescžijanow, kotřiz šebi, kaž něhdy tamni Grichojo, žadaju, Jesuśa wohladacž. A wam, lube pacžerške džëczi, chzu dženša rëcžecž. Wy chzecž dženša psched woblicžo šwojeho Šbóžnika, kotřiz je psched 14 lëtami waš ša šwoje džëczi we šwjatej kšchecženizy pschijał, štipicž a jemu, šchtož tehdom njemóžesčecž, šjawnje psched žylej wošadu šlubicž: Knježe Jesu, twoji chzemy byč a wostacž hacž do šwojeje šmjercže. Połni wješełeho džëłbracža hladamy wschizy na waš, wošebje wašchi štaršchi. Wjele próžy a džëla a štarosčow šu wasche dla mëli. Ale hdyž dženša waš widža w psyche mlodosčze, hdyž na to myšla, tak móžnje je tón Knjes jim pscheczo pomhał, hušto wjele krašnišcho, hacž šu šo nadžijeli. A tu kšinczi w jich wutrobach to džakne wušnacže: hacž šem je mi tón Knjes pomhał, a tón khwalobny khërlušch: Šhwal teho Knjesa, moja dušcha, a njesapomń jeho dobrotow. Ale niz jenož wješeły, ale tež šhutny džëń je džëń konfir-mazije. Nětk halle tu žyłu šhutnosčž cžłowškeho žiwjenja šesnajecže, wulke cžezke špytowanja na waš pschińdu, hdyž šcže žimi w czašu, w kotřymž je njewëra tak wulka, a hrëchi šo wjazy njepotaja, ale njehańbicžiwje wustupuja. A hdyž na to myšlu, dha wotuczi we mni to prašcjenje: budžecže wy šo dobre bëdženje bëdžicž a dostanjecže junu tónž wëry, dušchow šbóžnosčž, abo wopušcžicže wy šwojeho

Šbóžnika a stupicze na tón ščěroki pucž, kotryž je w spoczatku rjany a wješeły, ale kotryž do štaženja wjedže. A pschi tutych praschenjach budže mi šhutnje wokolo wutrobny a š zylej duschu prošču ja sa waš: O Šnježe, pomhaj nětk, o Šnježe, dai nětk, so by šo wschitko derje radžiko. Šnježe Šesu, njedaj žanemu tutych džěczi šhubjenemu hycž!

Dženša hori šo wašcha wutroba w lubošczi k Šesušej a wy macže wschitke to šprawne frute přjódktowacze: my chzemy šwoje šwjate šlubjenje, kotrež dženska wuprajamy, šwěru džeržecž. Ale na tym njeje došč. Wostańcze w mojej lubošczi, praji tón Šnješ, šchtóž do tónza wutraje, tón budže šbóžny. Duž šapřajcze šebi hluboko do wutrobny, šchtóž wašch Šbóžnik wam dženska pschivola:

Š ó j c z e š a m n u !

1. Ša šym waš hacž do šmjercze lubował, duž poddajcze šo mi š czěłom a š duschu;
2. ja šym wam najšpřchi pschiklad dał, duž budžcze mi podobne;
3. ja šym šchoł piches šchiz a šmjercž do krašnosče, duž šlědžcze ša mnu.

I.

Šrudnje je, hdyž něchtó, kotryž je w dobrnych wobštejnoscžach žiwny byl, piches šjebanje ludži šwoje žyle šamoženje šhubi a wokhudži kaž proščer. Ale to pschemějenje, kotrež je Šesuš na šo wšał, je hišcže wjele wjetšche. Wy šnajecze jeho žiwjenje. Něhdy běšche wón, kaž japoschtol w našchim tešcže praji, w Božim šchtalcze. Wón je wěrnny Wóh wot wěčnosče šem a je w njebjěšbach bójšku czěscž a krašnosčž wužiwat. Ale tuto šwoje bójštwó nješdžerži wón ša rubjenštwó, to reka ša něšchtó, šchtóž dyrčješche wón na kóždy pad mēcž, ně, wón wupróšdni šo šam, wón wotpołoži šwoje bójške wošebnosče, šwoju wschehowědomnosčž, wón šo prašcha: šchtó je šo mje dótknyl a kał wjele potrutow šhlěba macže; šwoju wschehomóz, wón dyrbi šebi pschezo wot Boha móz k džiwam wuproščecž, a hdyž jeho hodžina tu njeběšche abo hdyž ludžo do njeho njewěrjachu, dha njemóže wón šwoju krašnosčž šjewicž. Wón wša wotročkowski šchtalt na šo. Kał šhudobny běšche jeho narod, hródž běšche jeho přenje wobudjenje, žlobik jeho přenje ložo. Šhudny je wón wostał šwoje žiwe dny tu na šemi, wón njeje měl, hdyž by šwoju hlówu položil. Wóžni a bohaczi šwěta njechachu ničó wo nim wjedžecž; š niškimi ludžimi, š hrěšnikami a žlonikami je wón wobthadžował a ša wučobnikow wušwoli wón šebi jednorých mužow, rybakow. Wón bu podobny człowjekam a na wašchnju jako człowjek namatany. Šladajcze na to džěcžatko Šesuš, š pjeluschkami je powite a potřeba macžetneho wothladanja runje kaž wy něhdy. Šohladajce na mlodženza Šesuša, wón je štaršchimaj poddany a pschiběra na mudrosčzi a na lětach. Šohladajce na muža Šesuša, wón je hlóbdny a lačny, špróžny, wješeły, šrudny. A hišcže hlubicho je wón šo ponižal. Wón je šo poddał do rukow šwojich njepšchecželow, czi šu jeho hanili a wušměwali, šchwikal a šaplurali, šu jemu czětnjomu kónu na hlówu štajili, šu jeho š města wuštorcžili, na šchiz pschibili, hdyž je wón šmjercž škóštnika a bohahanjerja wumrjel. Šajke je to poniženje! Wot Božeho štoła hacž na šchiz, wot njebjěškeho wješela hacž k najžaloštnišchemu czěrpjenju, wot halleluja jandželow hacž k hanjenju a wušměščenju bješbóžnych ludži a hrubých wojakow.

A czehodla? Žana móz w njebjěšbach a na šemi njeje jeho nušowacž mohla, šo tał hluboko ponižicž. Ale wón je to czinił š lubošcže k nam šhudym hrěšnym człowjekam. „Čže njeje ničó hnało do teho hubjenštwó, wscho bohastwo bě mało, to luboščž doštonja.“ Dokał je wón waš, lube pacžerške džěczi, lubował, teho dla je wón šo wupróšdnił a je na našchu šemju pschichoł, je czěrpil a wumrjel, šo byšcže šbóžne byle. Bjes njeho byšcže šhubjene, wěcznje šhubjene byle, ale to njemóže jeho luboščž pschidacž, jemu je waš žel a teho dla je wón najczějšchi šchiz na šo

wšał, je šamo wumrjel, šo by waš wumohl, warbował a dobył wot wschitkich hrěchow, wot šmjercze a wot czertowškeje mozy. Dyrbi tutón wopor jeho lubošcže podarmo hycž? Ně, ně, poddajcze šo jemu š czěłom a š duschu. Dřoho je wón waš wufupil, duž wopofašujcze šo jako jeho wobšedženštwó. Wy šnajecze tu ruku, š kotrež mójcže jeho šapřchimnyčž a twjerdže šdžeržecž. Ša ruka je ta wěra. Wěricž pak njerěka jenož, něšchtó ša wěrnó džeržecž, ně, do Šesuša wěricž, to reka, šo jemu žyle dowěricž, a šchtóž to czini, tón njemě wjazny šebi šamemu a šwětej šlužicž, ale tón hinał njemóže, tón dyrbi Šesušej šlužicž, tón dyrbi to czinicž, šchtóž wón šebi žada, šchtóž jeho šwješeli. Šawjedžerjo tež k wam pschistupja, špytowanje na waš pschidž, tał mójcne, kaž wy jo šebi dženska hišcže njemnyšlicže. Čžert je mójžny a ma wjele šlužobnikow, w najrjenšchich barbach budže wam hrěch pschew woczš stajecž, waš k štemu czahnyčž a wabicž a wam wjele rjaneho a wješetekeho šlubicž. O njepošłuchajcze na njeho; wostańcze Šesušej šwěrne, kotryž je waš hacž do šmjercze lubował. Špomńcze na njeho w hodžinach špytowanja. Nješrajcžcze š hrěchom, njerěcžcže žane šłowo, kotrež wašch Šbóžnik njemě šlyšhecž, njeczšicze ničó, šchtóž wón njemě widžecž, njeńdžcže nihdže, hdyž njemóžcže jeho šobu wšacž, hdyž byšcže šo hańbowale a naštróžake, hdy by wón k wam pschistupil. Wón je šwoju krej ša waš pschelał; njech nětk šjewi kóžda kapka krowě, šo šcže wy jemu pošłuschne. Wón je šwoje žiwjenje ša waš wostajil; nětk pošwjećcže wy jemu šwoje žiwjenje. Wón je waš lubował hacž do šmjercze; nětk lubujcže wy jeho hacž do šmjercze, w mlodosczi a w štarobje, we wješelu a w šrudobje, š mozami czěła a š darami ducha. Šoddajcze šo jemu š czěłom a š duschu!

II.

Ale to njemóžcže se šwojeje mozy. Šeho dla je Šesuš wam pschiklad dał, kał dyrbicze žiwe hycž. Budžcze jemu podobne, budžcze teje myšle, jako Šhryštuš Šesuš tež běšche. Šchto pak je, šchtóž dyrbicze wot njeho namušnyčž? Šeho ponižnosčž. Wón je šo šam ponižil. O budžcze tež wy kóždy czáš ponižne. Šordym šteji Wóh napřchecžimo, jenož ponižnym dama wón hnadu. Šordoscž, duchowna šordoscž, kotraž je nam wschitkim pschinarodžena, je najwjetšchi njepřchecžel šbóžnosče. Šordny ma šebje šameho ša dobreho, wón njewě, šo je jeho duscha na šmjercž šhora, a kaž žadny štrowy lěšarja njewoła, tał nima tež šordny žadanje po Šbóžniku. Bjes Šbóžnika pak šmy wschitzy šhubjeni. Ně, budžcze ponižne, wuficze pschezo lěpje, šo šame pošnacž, kał šłabe, kał hubjene, kał šhore wy šcže, a wuproščcže šebi, kaž je to Šesuš czinił, mój, mój k dobremu wojowanju.

A dale wuficze wot Šesuša, kał dyrbicze šlužicž. Šeho žyle žiwjenje je wufke šluženje. Čžłowski šym njeje pschichoł, šo by šebi šlužicž dał, ale šo by wón šlužil. Še jich wjele, kotsiž maja šluženje ša hańbu. Ale móže to hańba hycž, šchtóž je Šesuš czinił? Šóžny dyrbi šlužicž. Šhěžor je přeni šlužobnik našcheho luda. Wišmarč je jako napřimo na šwój row postajil te šłowa: šwěrnny šlužobnik šhěžora Wylema I., a tež wy dyrbicze šlužicž. Najwjazny wot waš nětk štaršchiski dom wopusčcža a šebi pola zušych ludži šwój wschědny šhlěb šašlužka: šlužcže šwěrnje! A hdyž budžcže dorosčene a šmějce šwoje pomolanje: šlužcže šwěrnje Bohu a człowjekam. Njepřtajcže jenož šwój wužitk, ale šbože a lěpšche bližšcheho, kaž je to Šesuš czinił, šo budže Wóh psches waš czěscženy.

A š. wuficze wot Šesuša jeho pošłuschnosčž. Wón bě pošłuschny hacž do šmjercze, haj do šmjercze na šchizju. Čžeho dla je wón czěrpil a wumrjel? Dokał šebi jeho Wótž to žadašche, dokał běšche to tón jeniczi pucž, na kotrymž mójšche šo našche wumóženje dopjelnicž. Šemu běšche jědž, wolu njebjěškeho Wótž czinicž, wón hinał njemóžšche, wón czujšche šo we wutrobje

Ĺ temu czerjenty, to bęsche jemu wjebele a wofschewjenje, Boha poſchluchacz. Wy wſchitke ſnajecze wolu Božu, wy węcze, ſchto wón ſebi wot waſ ſada, ſchto je dobre a ſle. Duſ budźcze Bohu poſchluchne, ſhodźcze po jeho puczach, hladajcze ſo hręchom. Wſches hręch mōžecze ſebi ſnano na wofomik ſbože a wužitk dobnyč, ale ſhoſtanje njewuwoſtanje. Wóh je ſwjaty a prawy, wón ſhoſta hręchnika huſto hižom tu na ſemi, a węcze we węcžoſczi. Nę, Boža wola njech je wam pſchezo najwſchſchi ſakoſt.

Alle pſchezo ponižny bycz, ſlužicž, Boha poſchluchacz, to njemōže ničto ſe ſwojeje mozy, Ĺ temu dyrbimy ſo ſami ſaprecž a pſchewinyč. Tež ſa Jeſuſa njebęsche lohko, ſwojemu Wótzej pſchezo dźęcžazu poſchluchnoſcž wopofaſacz. Spomńcze na jeho duchowne będženje w ſahrodže Gethſemane! Alle ſchto je wón tam cžinił? Wón je na ſwoje kolena padnył a ſo modlił. Ĺ ſczeniſkojo powjedaja nam huſto, ſo je wón ſo modlił. Tak budźcze tež wy wobſtajne w modlitwje. Sčtož ſo njemodli, tón wobſwęcžiči Ĺ tym, ſo njeje Bože dźęcžo, ſo je duchownje mormy. Žadny džen njemē ſo we waſchim žiwjenju minyč, na kotrymž wy ſo je ſwojim Bohom njeroſręcžujecze! Ĺ wobkrucžcze ſo w piſmje! Kał derje je Jeſuſ ſwjate piſmo ſtareho teſtamenta ſnal! Hdž je ſtarſchiſheho doma do zuſby pocžehnjecze, dha wſmicze ſebi bibliju ſobu a cžitajcze w nej pilnje. W nej namaſacze brónje pſchecžiw njepſchecželam duſche. Sara pomucžaze je, ſo je Jeſuſ ſphtowarja w puſcžinje 3 krōčž Ĺ Božim ſłowom wotpofaſal. Kał mōžecze wy w hodžinach ſphtowanja wobſtačž, hdžž Bože ſłowo njefnajecze?

Ĺ pſchińdžcze pilnje do Božeho doma! ſako 12 lęt ſtary hólž praji Jeſuſ: Njedyrbjał ja bycz w tym, ſchtož mojego Wótza je? Ĺ pola Lukaſcha 4, 16 cžitamy: Wón džęsche do ſchule po ſwojim waſchnju na ſabbatny džen. Cžinčze tež wy tak. Na dnju teho Knjeſa dyrbimy w domje teho Knjeſa bycz. Njedžela, na kotrejž předomanje Božeho ſłowa njefſchimy, njeje žana prawa njedžela.

III.

Teho dla, dokełž bęsche Jeſuſ poſchluchny hacž do ſmjercze, je Wóh jeho powyſchil. Nęhdny bęsche wón w Božim ſchalcze, nęł je wón Bohu runy, Wóh je jemu wſchitke węzy do jeho ruki podal, wón wjedže knjeſtwo a ma mjeno, kotrež pſche wſchitke mjena je. Kał wulke je jeho mjeno tu na ſemi! Wot jeho naroda licžimy lęta, w jeho mjenje ſapocžinamy kōžde nowe lęto. Tego mjeno ſwęcžiči ſo we wutrobach ſchęſcžijanow a wjele tyſaz ſu wjebele jeho mjena dla ſwoje žiwjenje woſtajili. Wjele tyſaz žyrtwjom je natwarjennyč Ĺ cžęſcži jeho mjena, a my duchowni njewęmy ničžo wyſchſche, hacž jeho mjeno ſhwalicž a w žylej pacžęſſej wucžbye njefſmy ničžo druhe pytali, hacž jeho mjeno do waſchich wutrobow ſapiſacz, ſo njebnyſcže na nje ženje ſabnyli. Ĺ hdžž widžimy, ſo jich wjele w naſchim cžafu jeho mjeno hidži, dha wobſwęcžuje to nam, kał mōžne je. Alle hiſchcze kraſniſche, hacž tu na ſemi, je jeho mjeno w njebjebach. Tam modla ſo Ĺ njemu ſwjecžiči jandželjo a ſbōžnje dokonjeni a ſpęwaja bjeſ pſcheſtačža jemu cžęſčž a ſhwambu. Ĺ ſamo w tebi ma jeho mjeno mōž. Sli duchoj, kotſiž ſo ničžeho njebwa, tſchepotaja pſched nim, pſchetož woni derje wjedža, ſo budže jich junu ſudžicž.

Tajku mōž a kraſnoſcž je Wóh naſchemu Sbōžnikaj dał. Ĺ tón cžze, ſo bychmy junu na nej džęł brali. Hdžž ja ſym, praji wón, dyrbi mōj ſlužobnik tež bycz. Kałke ſbōžne ſlubjenje! Njechacze wy, ſo ſo tež nad wami dopjelni? Eſu wſchelate pucže, kotrež wot Božeho woltarja wjedu. Wy hladacze poſne wjeſelnyč nadžijow do pſchichoda a wocžafujecze wot žiwjenja wjele ſboža a wjeſela. Alle ničto njewē, kał Wóh waſ powjedže; pucže, na kotrychž ſlōnzo ſboža ſo ſwęcžiči abo pſches cžęmne doſy ſrudoby a njefboža. Alle to ja wēm, tež w najcžęmniſchim dole mōžecze wy ſbožowne bycz, hdžž ſa Jeſuſom ſlędžicze. Wón dawa mōž,

ſwęcłko, troſcht a woſebje mēr Boži do wutroby, kotryž je wyſche wſcheho roſoma. Ĺ kałke wjebele, kałke ſbōžne ſacžucze je, hdžž mōžecze ſebi prajicž: ja ſym ſo ſam pſchewinył, ja ſym Bohu a cžlowjekam ſwērnu ſlužik, wote mnje wuſhadža žohnowanje na druhich. Ĺ hdžž ſlōncžnje Ĺ wumrjeczu dže, potom woſmje Jeſuſ tu duſchu do njebjeſ, wón durje paradija wotewri a jej da wjebele tał wulke a ſbōžne, kał my ſebi nęł ani myſlicž njemōžemy. Naſche žiwjenje tu na ſemi je pſchihotowanje na węcžoſcž, ſemſke žiwjenje je krōtke, węcžoſcž je bjeſ kōnza. Hdžž cžzecze we węcžoſczi woſtačž? Wola Jeſuſa w kraſnoſczi abo ſdalenj wot njeho we cžwili? Wot waſ to wotwiſuje. Ĺ ſlędžcze ſa Jeſuſom!

ESlubcze jemu: Dha wſmi nęł mojej ruzy

Ĺ pſchewodž mje

Na pucžu Ĺ njebju duzy

Ĺ wobſtajnje.

Ža njemōžu ſam ſhodžicž

Niž krocžaktu;

Hdžž ty mje budžeſch wodžicž,

Tam ſobu du.

Samjeł.

M. w B.

Cžichi pjatk.

(Benjamin Schmolz, † 1737.)

Duſcha, dži na Golgatha,
Stup ſo pod ſchizž Jeſuſowny;
Wopomń, ſo tam pokuta
Wſchędnje ſmęje powab nowy.
Cžzeſch ty woſtačž njehnuty?
Ach, dha kamjeńtwjerdy ſy.

Hlej tón wobraſ žalofcze
Njes ſemju a njebjom wiſacz!
Eſamo pjero jandželſke
Njesamohko domopiſacz,
Sčtož mōj Sbōžnik cžępicž ma,
Kiž ſo na ſchizž pſchibicž da.

Žehnjo Bože bjeſ winy,
Twoju ſmjercž ja ſawinowach;
So ty ſa mnje wumrjel ſy,
E tym ja Božu huadu ſchowach;
Twoja krej, ſmjercž woporna
Njebjeſa mi wotanka.

Twoju luboſcž wotruncž
Njesamōžu do węcžoſcze;
Mohl wſchu kraſnoſcž ſwęcłta dacž:
Eſlębro, ſkoto, bohatoſcze,
Bych męł jeno kapčicžki
Borno twojej luboſczi.

Pofutnu a węřazu
Wutrobu ty žadaſch ſebi;
Ty ju debiſch Ĺ prawdoſcžu,
W tej ma ſwęrnje ſlužicž tebi.
Kał ſy, Sbōžniko, ty mōj,
Tak ſym žiwny, mormy twōj.

ſchizžuj moje cžęko, krej,
Nječ ſo ſwērnu ſwęcłta wſdawam
Ĺ ſo jeno Jeſuſej
Sa cžafnoſcž a węcžoſcž dawam;
Wón njech w horju, ſchizžuj mje
Wſches ſmjercž Ĺ njebju domjedže!

K. A. Fiedleſ.

Dobraj pſchecželej.

Se ſnadž to nętko runje pjatnacze lęt, jał ſo na torhoſcžcu ſwjateho Turja we Lwowje (Lemberg) w Galizijſkej dwaj rjemjeſłnikaj towařſchej (pucžowarjej) trječijſchtaj. Wobaj męjeſchtaj wačžok na ſhribjecze a wobaj ſo Ĺ męſchcžanſkim wrotam męřjeſchtaj. Hacž runje ſo njefnajęchtaj, dha ſo tola pſchecželniwje poſtrowiſchtaj a ſebi Ĺ krōtkimi ſłowami prajeſchtaj, hdžž ſtaj ſo naſtajikoj. Wobaj bęſchtaj na pucžu do Wařſchawy, ſchtož jeju jara ſwjeſeli; pſchetož ſamotne pucžowanje je woſtudle a cžini pucž daloki; dobry towařſch cžini pał pucž lohki a wjeſelſchi. Žedny towařſch ſo druhemu hnydom ſpodobafſche, tał ſo po drōny w dobrej pſchęſjenoſczi dale krocžęchtaj, ſo wo wſchelatič węzach roſręcžuju.

Žedny Ĺ njeju bęsche kowařſki, rękaſche Jan Hawron a bę ſo w malej wjeſzy pod karpatſkimi horami njedaloko męſta Eſandęza narodžil. Druhi rękaſche Michal Klecžko a bęsche krawſki. Wón

bě i pěkného města Žiwza, ležázeho blízko mjesow awstriskeje Schlesynskeje.

Bo swontownosći běšče kóždy hinašči. Přeršči běšče móznischeho czěla, frjedžneho sróstu a dobreje strowosće; druhí pak bě trochu khdusčy a klabnych mozow. Tola w smyhlenju běšchtaj wobaj jenajtaj: wonaj běšchtaj pobožnaj, bojeschtaj šo Boha, mějeschtaj sczerpliwosć a lubosć k druhim, a wjedžeschtaj šo pschistojnje sadžeržecž. Sedyn šo druhemu i kóždym dnjom bóle spodobasche, tak šo buschtaj bórny najlépšchej pscheczelej. Teho dla tež wobsamlnyšchtaj, w jenym a tym šamym měscze wostacž, hdy bnyšchtaj něhdže džělo dostałoj, a šlubišchtaj šebi, šo chzetaj šo šwěru podpjeracž.

Šizom tší njedžele běchu šo minyke, šo běšchtaj na puczu, a nihdže njeběšchtaj džělo namakałoj. Šo pak pucžowaršyžy rjemješknisžy towaršchojo wjele pjenjes nimaja, to kóždy wě; pschetož woni mēnja, šo drje tola bórny něhdže džělo dostanu. Naschijmaj pscheczelomaj běchu pjenjesy po cžabu nimale wšchě i móschnje wulětaše, tak šo bu jimaj dale a hubjenšcho. Druhdy šo šta, šo wysche kuska šucheho khlěba, kotryž běšchtaj šebi wuprošyłoj, a wysche wodny, se žórka cžerpaneje, žyke dny nicžo druhe ša žyrbu nje-mějeschtaj. A tola běšchtaj pschi wšchēm šwojim hubjenštwje špokojnaj a wješekaj, a hdyž běšchtaj šo wječor na škomu lehnýłoj, šebi wacžof pod hłowu položiwšči a šo se šutnju wodžiwšči, špawšchtaj lépje, dnyžli někotryžkuliz bohacžł we šwojim ložu na najmješkim pjerju a se židžanym křowom šawodžetny. Šchtož mějeschtaj a šchtož wot ludži dostaschtaj, to mjes šobu džěleschtaj. Škóbd a nusa, kotrejž jeju potrjehišchtej, w nimaj pschecželstwo hišcže bóle wobtwjerdžišchtej.

Škóncžnje cžab pschidžze, hdyž mějesche šo pokajacž, hacž je pschecželstwo wobaju mlodženzow prawdžiwje a na kšesčijanstwo šažožene. Šan Šawron, hacž runje móznischeho srósta, pocža dale a bóle woškabjecž a khdženje bu jemu kóždy džěł wobczěžnische. Wón dale a bóle na wotebjeranje mozow škoržesche, jědž jemu nješłodžesche, ale šo by pscheczela njesrudžik, wón šwoju klabosć pschewinycž pytašche a džěšche dale. Šizom běšchtaj mješy pólskeho kralejtwja pschecročyłoj a namakašchtaj šo w šrudnej pustej a pěšacžnej krajiny, hdyž žaneho cžłowškeho bydlenja widžecž njebe. Šucž bu i kóždej krocželu wobczěžnischi, jako Šawron na jene dobo šawoła: „Duby bratsje, ja njemóžu dale.“ Š tutyhmi šłowami wón na šemju padže. Teho ruzny tšchepjetašchtej, šymny pót jemu na woblicžo wustupašche, wocži šo šandželischtej. Wón ležesche kaž morny. „Alle Šano, ty mi tola njewumrjesch?!“ šawoła Michal wšchón šastróžany.

Škrawski na to nicžo njewotmolwi; we šwojej womorje ani njewidžesche ani nješlyšchesche. Šolny stracha šo krawski k njemu škšili, koschesche jeho blěde lizo, šyly pscheliwajo, trjjesche jemu cžolo, wotpinašche jemu jeho draštu a pschi tym šo nutrnje k Bohu modlesche, šo by jemu w tutej štrachnosći pomhał. Šeho modlitwa běšche horza a pólna dowěrjenja. Wšchal šo štanje, šo tež tajžy, kiž modlitwu jenož ša někajke nawucženje džerža, pschi njesbožownych podawšach abo pschi někajkim kšchžju njejabžy šo horzo modlicž pocžinaja a šo pschi tym pschewědcža, šo je modlitwa špodžiwna móž, najlépšči trošcht a najwěcžišči šrědt k dostacžu Božeje pomozny. Tajkeje pomozny běšche pak tež naschijmaj pucžowarjomaj jara trjeba. Wonaj běšchtaj šrjedž pusteje krajiny, a daloko a šchěroko njebe žana wješka widžecž. Njenadžujžy krawškemu, kiž šo se šwojim na šemi ležazym pscheczělom na wšchě wawšnje našadžowasche, šo by jemu žiwjenje wrócžik, něchtó ša ramjo pschimny. Wón šo wobhladny a wuhlada burika, kotryž šo jeho lubosčiwje praschesche, kajke njesbože je jeju podeschtó.

„Ach, lubny pscheczělo!“ wotmolwi krawski, njedaloko bura wós

i dwěmaj wołomaj wuhladowšči, „Bóh je Tebe šem póbštal, pomhaj mi. Šlaj, mój towaršch je štrachnje šchorik a leži tu kaž morny.“

Bur i hłowu pokiwny a rjekny:

„Šchtož šwojemu bližšchemu w nusy njepomha, je podobny na Turku abo pohana. Pschimaj! mój chzemoj Tvojeho towaršcha na wós donjesč a ja jeho potom do bližšcheje wšy domjesu.“

Wonaj kšoreho, wo nicžim nicžo njewjedžazeho, na wós položišchtaj a jeho dale wjeseschtaj. Škrawski póbla wosa džěšche a njewjedžesche, tak by šo temu burej jenož dosč dodžakowacž mohł. Šo hodžiny šo mała wješka pokasa. Šam bur pschěd krcžmu dojědže. Šako běšchtaj kšoreho do njeje donješłoj, chžyšche krawski ša wješnje šaplacžicž, ale tón dobročiwny cžłowjel žanych pjenjes njebjerjesche, ale šawrócži wós, šo by na druhu štronu domoj jěł, jako běšche prajik, šo kšoremu šterje a lépje wotkhorjenje pscheje.

Wjenje dobročiwny šo krcžmar-žid byč šdasche. Michal to bórny špóšna; pschetož i jeho kšaleho pohladowanja bě widžecž, šo wón wěšty njebe, hacž směje i teho žadny dobytł, hdyž teju žufnikow pschi šebi wobkšowa. Škrawski teho dla hnydom šchěšnał wucžže a jón židej do ruki položi. Duž šo židowe woblicžo na měscze pscheměni, a wón pocža šo praschecž, šchto je šo jeho towaršchej štalo. Šako běšche Michal wšcho wupowjedal, židowa žona někajke štrome šela wotwari. Michal da šo Šanej teje wodžicžki napicž a šmy jemu i njej jeho woblicžo, po cžimž jeho towaršch wužny. Škrawski šo k njemu šny a jeho wotkšowasche a po někotrych hodžinach krawski wotucži a šwojeho pscheczěla i wuprajenjom někotrych šłowow njemalo šwješeli. Šotom pak wón bórny šako wužny a žyłu nóz cžische špawšche; našajtra pak šo k wobaju radosčji pokasa, šo je najhóršči štrach pschětraty. Alle Šan bě tola hišcže tak klabny, šo na dalšche pucžowanje na žane wawšnje myšlicž njemóžesche.

Tak šo tydžěni miny; žid šlicžbowanje pschijeske a šaplacženje žadašche. Škrawski jemu dołh šaplacži, tola pak se šwojimi podobnimi pjenjesami. Alle šchto dale cžinicž? šo Michal pschi šebi praschesche. Ššo na pucž pušchcžicž, njeběšche móžno. Žid hnydom špóšna, šchto šebi krawski myšli, a teho dla rucže praji, šo jeju bjes pjenjes dlěje wobkšowacž njemóže a nočžy. Michal kšwilu šamyšleny šedžesche, štany potom a wotewri šwój wacžof, i kotrehož šwoju njedželstu šutnju wša a ju židej pokasa.

„Šchto ša nju dacže?“ šo jeho woprašča.

Žid šebi ju dołho přědku a pó dlu wobhladowasche a potom rjekny: Šm, dwaj šchěšnałaj ša nju dam.“

„Alle pscheczělo!“ praji krawski, „ja šym tola dwanacže šchěšnałow ša nju šaplacžik a nješšym dołho w njej khdžik. Wóškom šchěšnałow móžecže kšoble dacž a pschi tym hišcže dobrny dobytł šcžinicže.“

„Dwaj šchěšnałaj dam“, wotmolwi žid, „a jeli ju ša to pschecdacž nočžecže, Šaju tu dlěje cžerpicž njemóžu.“

„Nó, moje dla“, šawoła Michal, „dha ju ša to wšmicže, ale tydžěni hišcže pola Šaš wostanjemoj.“

„Derje“, rjekny žid, „na tak dołho chžu Šaju hišcže wobkšowacž.“

(Pschichodnje dale.)

Wšhelake i bliska a i daloka.

— 19 mlodženzow je wotkšadne pruhowanje na Budyškim gymnastiju wobštalo. Mjes nimi je jedyn Ššerb, šyn knjesa šar. Šubizny w Šutezach. Wón chže duchownštwu študowacž.

— Hišcže juntrócž dopominamy Ššerbow na pschihotowaršnju na šeminar we Šojerezach, hdyž móža šarschi šwojich šynow ša tušche šrědti hacž druhdže ša wucžerjom wuwucžicž dacž.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosok
Zradny je.

Za staw spróeny
Napoj móeny
Lubosé ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosé da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeň pak swjatosok,
Duši daty,
Wotpoón ty.

Z njebjes mana,
Njeh ói khmana
Žiwnosé je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew óe!

F.

Sserbske njeđzělske łopjeno.

Wudawa šo kóždy šobotu w Smolerjez knihiczišczerńi w Budyščinje a je tam ša šchwórtletnu pschědplatu 40 np. dostacž.

Jutrownicžka.

1. Pětra 1, 3—9.

To je wjekeły kherlusč we wyschšim chorje, kotryž Pětr, Anjesowy japoschtok, tu spěwa. „Schwaleny budž Bóh“ šu jeho přenje, „dušow sbóžnosč“ jeho poslednje słowa a mješ nimi šchumi šchěroka rěka najsobóžnišeho wjekeła. Jako Pětr tute słowa napisa, njeběšče wón młodženz, kotrehož wutroba šo hori wot přeniščeje lubosče k Sbobniškej; kiž njeje hišcže šwěta słosč šhonit a teho dla pošny wjekełnych nadžijow do pschichoda hlada: ně, wón běšče šchědžiwz, kiž bě hižom wjele pschěscžěhanjow šwojeje wěry dla četpił, hušto w šmjertnym strasche pobyl, hižom pschi rowje tak někotreho lubeho pschěczela štejal. A tola je jeho wutroba pošna najsobóžnišeho wjekeła. Šchto je, šchtož jeho k tajkemu wjekełu čěri a nuczi? Niczo druhe hacž wulki skutk Boži, kotryž dženzka šwjeczimy: horjestače Jesom Šhrysta wot mormnych. Něhdže 30 lět běchu šo po tamnym ranju minyle, na kotrymž Marja, Marja Madlena a Salome k rowu pschindžechu, šo pať bórny i tej powjescžu Anjesoweho horjestača wróczywšchi; ale pschězo je hišcže w Pětrowej dušchi ta wjekełosč žiwa, kotraž je tuta powjescž tehdom w nim šbudžila, haj, wona je nětk hišcže wjetšcha, hišcže sbóžnišcha. Jutrowne słónzo, i Jesužoweho prošneho rowa šthadžaze, šwěczi šo jemu jašnje a krašnje a šacžerja wšchitku čžemnosč, wšchitku šrudobu i jeho wutroby. A kaž i Božeho šlónza na njebju wjele pruhow wulhadža, tak tež i jutrowneho šlónza.

Šchto je Pětrej to najrjeńšče a najkrašnišče, šchtož je horjestače Jesom Šhrysta na šwětko pschinyščo? Wjekełi šo wón nad tym, šo šu nětko wšchitzy nješchěczeljo teho Anjesa, kotřiž jeho jako słosćnika a bohahanjerja wotšbudžichu a na šchiz pschibichu, šahanibjeni, abo nad tym, šo je Bóh šam wobšwědčil, šo Jesuž wěrnosč rěczěšče, jako na praschenje wyschšeho mješnika, hacž je wón Šhrystuš, Šsyn Boži, wotmolwi: ty prajiš, ja šym, a šo šu wšchitke jeho słowa šama bójška wěrnosč; abo nad tym, šo je nětk dopokasane, šo je Bóh Jesužowu wopor na šchizju ša hrěchi čžlowjekow w hnadže pschijał, šo šmy wumoženi, wujednani i Bohom? Haj, nad tym wščem šo wón i žylej wutrobu wjekełi, ale hišcže bóle nad něčim druhim. Horjestače Jesom Šhrysta wot mormnych ruwuje jemu pschěde wščem ša to, šo šmy i nowa porodženi na žiwu nadžiju k nješachodnemu a k nješmasanemu a k nješwjadnemu herbštwu, kotrež je tym šthowane w njebjěkach, kotřiž i Božeje mozy pschěš wěru wobarnowani budža k sbóžnosčzi. Jutry šu Pětrej šwjedžen žiweje šchěscžijanskeje nadžije. Šospominajmy šebi to po šaložku našeho teksta bliže.

Jutry šu šwjedžen žiweje šchěscžijanskeje nadžije.

1. Wone lubja nam wěczne šbóžne žiwjenje w njebjěkach;
2. wone trošchtuja naš we wšchitkich čžěšnosčach našeho šemšeho žiwjenja.

1. Lědy móžemy šebi myšlicž, kak běšče wuczobnikam wokolo wutroby, jako Jesuž wumrje, a potom jako tu

powjeseč klyščachu: wón je horjestanył, wón je žiwý. My kmy czichi pjatk pod jeho kschizom stali a naša wutroba bēšche połna hórkeje srudoby; ale my wjedžachmy, na czichi pjatk pschiindu jutry, tón, kiž tu na kschizu czerpi a wumrije, je na tseczi džen wot mornyh stanył. Wuczobnizy njejšu to wjedžili. Kał bēchu šo nastrojeli, jako bu jich lubowany knjes a miščtr, wo kotrymž šo nadžijachu, šo wón Šraela wumóže, w šahrodže Gethsemane šajaty a do rukow farisejskich a pišmawucženych, jeho šurowje hidžazyh, podaty! Wēšče šu čakali na Boži dživ, š kotrymž budže wutorhjeny š haniby a se šmjercze. Ale žadyn dživ šo nješta, wón je wumrjel na kschizu, na drjewje poklecza. Wschitka jich nadžija bēšche š tym šanicžena; š jeho wotemrijem czēlom šu ju do rowa khowali. Połni bojošče kēdžachu šady šamkujemyh durjom, kōždy wotomik šebi myšlo, šo budža. Židzi tež jich jimacz a moricz. A wyšche teho bēšche jich šwēdomje wotuczilo, kotrež jich na to pokafa, kał hubjenje šu šo napšhecziwo šwojemu Knjesej šadzerželi, kał šle jemu ša jeho wulku lubošč džakowali š tym, šo jeho wšchitzy w hodžinje stracha wopuschēcichu a bojašnje cžēkachu. A Pētr bēšche šwojeho miščtra tji krocž šaprēł a njemóžesche jeho nětko, hdyž bē wumrjel, wo wodacze prošecž a š jeho rta klyščecž, šo je jemu wodate. Duž pschinješku žony tu powjeseč: tón Knjes je horjestanył! Wuczobnizy njechadža, njemóža to wēricž. Šan a Pētr khowatataj š jeho rowu. Pētr je přeni tam; wón šastupi do rowa a jón prošdny namaka. A jako šo jim tón Knjes šam wospjet šjewi, njemóža wjazy dwēlowacz, ale dyrbja wēricž: wón je horjestanył, wón je žiwý. Duž je tola jašne, šo je wón tón šlubjeny mešiaš, tón Šsyn Boži. Wóh šam je šo š njemu pošnał a je jeho wjele krašnišcho wopokafał, hačž hdy budžišche wón wustupil š wulkej šemškej kralowškej mozu a by Šraela wot šuroweho romškeho knještwa wumohł; wón je wšchal wjele móžnišcheho njepšhecžela pschewinył: kralowu štróželow, šmjercž. Šmjercž njeje jeho w rowje šdžeržecž mohla, ale wón je ryhele rowa roškamal jako šēšchta žiwjenja. Šmjercž, hdyž je twoje žahadko? hela, hdyž je twoje dobyče? Bohu budž džak, kiž nam to dobyče dawa psches našcheho Knjesa Šesom Šhryšta. A hiščče wjazy. Něł dyrbja šo tež te šlowa dopjelnicž, kotrež je wón prajil: Ša šym žiwý a wy budžecze tež živi. Ša šym to horjestawanje a to žiwjenje. Šchtōž do mnje wēri, tón budže žiwý, hačž wón runje wumrije. Šdžēž ja šym, tam dyrbi mój šlužobnik tež byčž. Kałki krašny wuhlad wotewri horjestacze teho Knjesa, kałki šbōžnu nadžiju šbudži w jich wutrobach! Šim šo šta, kaž štwórbje cžoply lētny džen. Še Bože šlōnzo horzo paliko, šemja lacžna, dha lije šo Boži deschčž š mrōčzelow a žyla štwórbja je kaž š nowa narodžena. Šak je Wóh po šwojej wulkej šmilnošči tež jich š nowa porodžil na žiwu nadžiju psches horjestacze Šesom Šhryšta wot mornyh.

Šdžēžkuli wērijazy kšchescžijenjo bydla, tam khowala dženša Boha a džakujja šo jemu ša tu žiwu nadžiju, kotraž wuhadža š horjestacza našcheho Šbōžnika. Šbōžny cžlowjek ma šwoje wošebite nadžije. Wy šče psched krotkim šapoczeli šwoje pola wobdžēlacž w tej nadžiji, šo wam tež lētkā rjane žně pschinješku. Šacžerške džēczi, kotrež šu šandženu njedželu šwojemu Šbōžnikej šwērnosčž šlubike, hladaju pošne nadžijow do pschichoda a woczakujja wot žiwjenja wjele šboža a wješela. Šandželšzy psched wērowanskim wotkarjom šo nadžija, šo to šbože namakaju, ša kotrymž žadaja. Štaršchi hladaju pošni nadžijow na šwoje džēczi. Šhori šo nadžija, šo wotkhorja. Šrudnje je, hdyž je něčtō wšchitku nadžiju špuschēcil; tajki ma hižom tu na šemi hēlšku cžwilu. Šedyn pobožny muž je něhdy prajil: na hēlškich wrotach šteji napišane: wotajcže wšchitku nadžiju wonkach! Ale wšchitke nadžije, kotrež du na wēžy, šubka a šbože tuteho šwēta, šu njewēšte, wone móža, kaž šmy wšchitzy hysto šhonili, naš šjebacz; wone šu šmjertne, wone wumru, hdyž

my wumrijemy. Ale nadžija wēčneho žiwjenja, kotraž šo škoži na horjestacze Šesom Šhryšta, njemóže naš šjebacz. Šaž je našč Šbōžnik šchōł psches šmjercž a row š žiwjenju, tał dyrbiny tež my tón šamy pucz hieč; kaž je wón horjestanył, tał tež my horjestanjemy; kaž je wón žiwý w njebjēšach, tał budžemy tež my živi. Ššchetož wón je ta hlowa w njebju a cžehnje šwōj šlaw ša šobu. Š ruku wēry džeržu jeho a šym š nim twjerdže šawjašany, a tutōn šwjaš njemóže ničtō, tež niz šmjercž, roštorhnyčž; wón je wšchal šylnišchi hačž šmjercž. A tuta nadžija je živa; wona njewumrije w šwojej šmjertnej hodžinje, ale potom hałle šo wona dopjelni.

Tuta nadžija wēčneho žiwjenja wotpoczujje pał jenož na horjestaczu teho Knjesa. Šwjele jich je, kotšiz do Šesufa njewēria a přēja, šo je wón horjestanył, a kotšiz šo tola nadžija, šo njeje je šmjercžu š nimi kōž. Šoni pokafuja na štwórbu, kotraž je w šymje kaž morwa a w nalēcžu š nowemu žiwjenju wotuczil. Ale šchto dha rukuje jim, šo je tež w cžlowjekach tajka móž žiwjenja, hdyž njeje ženje žadyn cžlowjek š rowa stanył a šo jako pschewinjet šmjercze wopokafał? Pētr je drje 30 abo 40 krocž widžal, šo štwórbja w nalēcžu š nowemu žiwjenju wotuczja, ale š teho njeje wón tu wēštosčž šebi dobył, šo budže wēčnje žiwý. Ale jako bēšche Šhryštuf wot mornyh stanył, jako bēšche wón teho žiweho widžil, kotrehož cžēlo bēchu do rowa khowali, dha wón wyšla: „Šhwaleny budž Wóh a tón Wótz našcheho Knjesa Šesom Šhryšta, kiž naš po šwojej wulkej šmilnošči š nowa porodžil je na žiwu nadžiju.“ Pētr wopišujje tu žiwu nadžiju bliže: „Š njeschodnemu a š njesmašanemu a š njeswjadnemu herbštwu, kotrež wam ššhowane je w njebjēšach.“ Wón mjenuje to žiwjenje, kotrež je Šesuf na šwētko pschinješil, herbštwo. Šenož tón herbujje, kiž je š tym, kiž někałke herbštwo šawostaji, psches šwjaški krow šwjašany. Šak tež móže jeno tón na tym herbštwje, wot Šesufa nam dobytnym, na wēčnym žiwjenju džēł dostacz, kiž je š nim šawjašany, to rēka, kiž do njeho wēri.

Kał krašne je Šesufowe herbštwo, kotrež je wērijazy w njebjēšach ššhowane! Wšchitko tu na šemi, tež to najrjeišche, najkrašnišche, je šachodne. Wšchitko cžēlo je jako trawa a wšchitka cžlowjecžna krašnosčž jako trawna kwētkā. Móžni šu psched lēštokami na horach a škalach šebi krašne twjerde hrody natwarili; hrody rospadaju, ale předy šu cži, kotšiz šu w nich bydlili, wumrijeli a do šemje šo wobrocžili. Ale našche herbštwo w njebjēšach je njesachodne. Ša šbōžnosčž, kotšiz šbōžni tam wužiwaju, traje wēčnje, a ničtō njemóže ju jim rubicž. Njeje pał potom najwjetšcha hluposčž, hdyž ludžo šachodne šemške šubka a wješela bóle pytaja hačž to njesachodne njebjēške herbštwo, tał šo woni ja šhubja? Wšchitke šemške wēžy šu womasane š hrēchom. Šdy bychu pjenješy rēčecž mohle, šchto bychu nam powjedake wo šlōščach ludži! Ššchi šwētnych wješelach — kał wjele hrēšnych džadosčžow! Ššchi našchich šlufkach, šamo pschi tych, kotrychž dla ludžo naš khowala —, kał wjele šebicžiwosčže, šawišče, cžesčelakomštwā! We wēčnym žiwjenju njeje žadyn hrēch, tam je wšchitko šwjate, šbōžni khowža w bēlej draščje Šhryštufoweje prawdosčže. Našche njebjēške herbštwo je njesmašane a njeswjadne. Šaj, žiwjenje w njebjēšach njeswjadnje: šchtož tu štona, šdyčuje, to tam budže žyle štrowe. A hdy by ty, luby kšchescžijano, najwjetšche bohātštwo mēł a wšchitke šemške wješela wužiwacz mohł, ty by njesbožowny był, hdy by tu wēčnje na šemi wostacz dyrbjał. Wšchitko by šo tebi wostudžilo; hdy by wšchitke wješela woptał, dha by po pschezo nowych žadał a tuto žadanje njeby šo dopjelnicž mohlo. Šwješela wēčneho žiwjenja šu njeswjadne. Čžim wjazy šbōžni wužiwaju, čžim šlōbsche šu. Šam namaka dušcha pošny mēr a pošne špokojenje, tam je wotpoczint, kotryž je ššhowany Božemu ludu. Šam widža šbōžni Šbōžnika wot woblicža š woblicžu a budža w njeswjartnyh krašnym wješelu. Šole wēčne šbōžne žiwjenje

w njebjekach je to herbstwo, kotrež je Jezuſ se ſwojim horjeſtačom nam dobił, a jutry lubja, ſo ſmemy ſo troſchtuje nadžijecž, jo junu pſches Božu hnadu doſtačž.

2. Tuta žiwa ſchješcijanſka nadžija troſchtuje a poſhlnja naſ pał hižom nětko we wſchitkich częſnoſčach naſcheho ſemſkeho žiwjenja. W nej móžemy ſo wjeſelicž, kiž nětk mału khwilu, je-li ſo trjeba je, ſo rudžimy we wſchelakich ſpytowanjach. Częſnoſče njewoſtanu w žiwjenju žaneho człowjeka. A hdyž ſtaroſče naſchu wutrobu wobčežuja, hdyž dyrbimy na khoroložu ležecž abo lubeho khorého hladacž, kał pomalſu minje ſo čaſ, kał dolhe ſu woſebje nožy! A hdyž naſcha częſnoſč tydženje, měžazy dołho traje, ſańdže nam wſchitka khorboſč a wjekełoſč. Duž ſtož, luby ſchješcijano, ſwoje myſle na naſchu žiwu ſchješcijanſku nadžiju; wopomń, ſo je to tebi trjeba, ſo je to ſa tebe dobre. Žadny ſlepſy pſchypad njeknježi nad nami, ale naſch Wótž w njebjekach, kiž naſ lubuje, kiž lěpje hačž my wě, ſchto je nam dobre. Tež na žyłe žiwjenje a woſebje na čerpenje a wumrjecze ſwojeho Ssyna je Wóh napiſal: Wono bē trjeba. A tón Anjeſ ſam praji wučobnikomaj na puczu do Emauſa: Njedyrbjeſche Khrystuſ to čerpicž a t ſwojej kraſnoſčzi ſańcž?

Sapochtoł mjenuje tón čaſ, kotryž ſo nam dołhi ſda, mału khwilu. Ty maſch ſo ſnano ſ khudobu bēdžicž. Womyſł ſebi, někaſki bohaty knjeſ by tebi prajił: wutraj hiſčje 2 abo 3 lěta we ſwojej khudobje, potom čžu tebi wulke bohatſtwo dacž. Njejměrnno, ty by prajił: dha čžu ſo ja hiſčje tu mału khwilu dale bēdžicž, haj, w nadžiji na lěpſchi pſchichod njeby ty jenož ſčerplivy, ale wjeſeky był. 2 abo 3 lěta bychu tebi krótki čaſ byle bohatſtwa dla, kotrež po nich doſtanjeſch. A tola by ty ſwoje ſbože jenož někotre lěta wužiwačž mohł, potom by wumrjel. Schto pał ſu někotre lěta porno wěčnoſčzi! Schto je bohatſtwo a ſbože ſwěta porno njeſachodnemu, njeſmaſanemu a njeſwjadnemu herbstwu w njebjekach! To wopomń, hdyž dyrbiſch ſo rudžicž we wſchelakich ſpytowanjach; tuta naſcha ſchješcijanſka nadžija budže čže troſchtowacž a poſhlnicž. A hdyž Wóh čže wjedže pſches najčęmnijiſchi doł, hdyž dyrbiſch ſtejecž pſchi rowje jeneho ſwojich lubych abo dyrbiſch ſam čahnyčž do dalokého raja wěčnoſče, dha njeſabudž, jeno mału khwilu traje dželenje, wěčne pał je wjeſele ſaſowidženja. Schtož w tym Anjeſu wumrje, tón njeje ſhubjenty, ale derje ſchowany, tón njeje morwy, ale živy. Naſcha ſchješcijanſka nadžija čžini wumrjecze t domhiczu, a row, kotryž je ſa njewěrjazyh měſto ſhnicža a ſtróželow, t Božeji roli, do kotrehož budže čželo wuſhyte, ſo by junu ſtanyło w kraſnoſčzi.

Naſche žiwjenje tu na ſemi je čaſ pſchihotowanja na wěčnoſč. We wſchědnym žiwjenju je tał, ſo dyrbi kóždy, kiž ſo na jene powołanje pſchihotuje, pruhowanje wobſtačž, a čžim wyſchſche powołanje čže něčto doſtačž, čžim čžeſche ſu pruhowanja, čžim huſčjiſcho dyrbi ſo pruhowacž dacž. Tutón ſakoń plačži tež w Božim kraſeſtwje. Naſche najwyſchſche powołanje je ſbóžnoſč, ale ničto ju njedoſtanje bjeſ pruhowanjom. Pruhowanja pał ſu čęſnoſče, kotrež Wóh nam napoloža. Schto čže Wóh ſ nami doſonjecž? Pětr nam wotmolwja: ſo by waſcha wěra, hdyž ſpytana budže, wjele kraſniſcha ſo wopolaſała, dylki ſachodne ſkoto, kotrež pſches woheń ſpytane budže. Najkraſniſcha kóna Jeſom Khrysta ſu jeho wumoženi. Ale jeno čžiſte ſkoto je hódne, jeho hlomu pſchicž. A tehodla wučziſči wón wſchitkich, kotrychž ma ſa doſtojných wěčného žiwjenja, ſ horžym wohenjom čęſnoſčow. A njepotrjebaſch ty, luby ſchješcijano, tajſkeho wučziſčjenja? Ssyn ty hižom doſonjany? Tehodla praj ſebi t troſchtej we ſwojich tyſchnoſčach: tón Anjeſ wobdžela moju duſchu, wón pſchihotuje ju ſa wěčne ſbóžne žiwjenje. Budž ſčerplivy, wutraj we wěrje, ſo budžeſch t Božeje mozy wobarnowany t ſbóžnoſčzi, kotraž pſchihotowana je, ſo ſo ſjewi w poſlednim čaſu. Poſledni čaſ je naſcha

ſmjertna hodžina. Schtož wěru džerži hačž do kónza, tón doſtanje wěry kónz, duſchow ſbóžnoſč, a budže ſo wěčne wjeſelicž t njewurjeknjentym a kraſnym wjeſelom. Hamjeń.

M. w B.

Jutrownicžku.

Bo wſchěm ſwěče khwalče Boha,
Wuſwoleni, wyſkajče!
S rowa ſtupi teho noha,
Kotryž ſa naſ wumrjel je.
Wón je w ſwojej mozy ſam
Wumoženje pſchinjeł nam;
Sbože bu nam wobradžene,
Njedjeſa ſu wotamknjene.

Jeſuſ živy je! nětk prajče,
We tym wěra wěſta je;
Wuſwoleni, ſaſpěwajče
A ſo ſwěru džakujče.
Wyſkajče: Halleluja,
Dobycze nětk duſcha ma!
Semu čžeſč, kiž t martry čžahnył
A je dženk a rowa ſtanył!

Surij Bróſt.

Nabožina w ſchuli.

(Potracžowanje.)

Tónle jeničžy prawy ſaměr ſo wot wučerja mjenje t tym dozpiwa, ſchtož wón praji a wučži, dylki t tym, ſchtož wón je, ſchtož wón lubuje a kał je wón živy. Seli-ſo ſo t wučžazym, čžehnibnym ſłowom nadobna, čžehnibnje dobra woſobina njeſjednocža, dha je ſłowo próſdnſy ſynł, bjeſe wſcheje mozy a bjeſe wſcheho žiwjenja. Wučerjowa woprawdže ſdželaža a wožiwjaža móž, wučžomzej ſnapſchecža, w jeho kharakteru wotpoczuje. Tola čžehodla wjele dopolaſowacž, nad čžimž ſo ženje dwělowacž njemože. Wěčne twjerdže ſteji: Wučer, bjeſ poroka njeſhodžazy, ſwojich wučžomzow ſnadobrjecž njeſamože, by-li to tež čžył, pſchetož wón ſkutkuje t tym, ſchtož wón je. Woda njemože ſuche, woheń njemože ſymne, njedobroſč njemože dobroſč čžinicž. Duž hiſčje junkrócž: Schtož teje kruteje wole nima, ſo kóždeho hrěcha wſdawacž a je ſwojim žylym byčžom, myſljenjom, rěčenjom a ſkutkowanjom ſo pod ſwiate piſmo do Božeje ſlužby ſtajičž, tón ſo tež njeſmaž, jako wučer mjeſ džecži ſtupicž.

Wotknyjenty kónz, ſchješcijanſkei ludnej ſchuli ſa roſwučžowanje w nabožinje poſtajeny, pyta wona w kóždej wučžbenej hodžinje, wot raniſcheje hačž do wječorneje modlitwy, haj tež ſwontka wučžbeneho čžaſa, woſebje pał pſchi wuſonjowanju tyčžamych pſchedmjetow dozpiwacž, kotrež ſu wot ſaſtaſka ſem noſcherjo ſchješcijanſkeje wěrnnoſče byle: Biblija, katechiſmuſ, žyrkwinske ſtawisny, khěrluſche.

(Pſchichodnje dale.)

Dobraj pſheczelej.

(Potracžowanje.)

Druhi tydžen ſo miny a kowaſki njemóžeſche hiſčje t toža ſtanyčž. Wón bēſche hiſčje jara ſlaby. Tón krócž Michal t wačžola ſwoje poſlednje wobſedženſtwo wučžahny, mjenujzy dwoje kholowy a je židej pokaſa. Bo dołhim wurěčžowanju jemu tón ſa nje tež wjažy njeſaplacži, khiba dwaj ſchěſnałaj.

„Wſmicže je!“ ſawola Klecžko. „Tał móžemoj wſchaf tu t nowa tydžen woſtačž, a potom ſnadž namaj Wóh pomoz poſčjele.“

S nowa ƚo tydzeń miny a ƚawron cžujesche, so je ƚyniŝci. Wón ƚebi myŝlesche, so drje by pomalku wschędnje dwě mili abo tŝi hicz mohł.

Tola wón ƚo prjedy pruhowasche. Ale jako bęŝche někotre ŝta kroczel pscheschoł, ŝasta wón, ŝdychny a praji: „Luby bratŝko, podarmo! Někotre dny dyrbyju hiŝcže cžakacz, hewal ƚo khoroscž wróczi; ja to derje cžuju.“

Wonaj ƚo do forcžmy wrócziŝchtaj, hdžež Klecžko židej ƚwój wacžof da, ŝ tym wuměnjenjom, so byŝchtaj ƚmėloj tam hiŝcže tydzeń woŝtacž. Žid bė ŝ tym ŝpokojom a krawŝki rjekny: „Schtu mi wacžof pomha, hdyž hižom ničžo wjazy w nim njeje. Wjes njeho budže ƚo mi wjele lėpje pucžowacz.“

„Ale, luby bratŝje“, jemu ƚawron po tutych ƚłowach praji, „hdy by Ty wjedžal, tak mje to boli, hdyž widžu, so ƚy moje dla nětko ƚhudy proŝeć!“

„Ach, njerēcž tak“, wotmolwi Klecžko, „to, ŝchtož ja dženka ŝa tebe cžinju, budže mi ƚamemu ƚnadž něhdy tež trjeba. A ja nadžijam ƚo do Boha w njebyŝach, so mje tehdy njewopuscžezi, kaž njeje tebe wopuscžezi. Teho dla jako pscheczel ƚwoju pschi- ƚkušnoscz ŝwolniwje dopjelnicž pytam. Hiŝcže jedyn tydzeń tu wotpocžnjesch, a potom cži Wóh luby ƚnjes wěŝcže mozy doŝcz na dalŝche pucžowanie ŝpožcži.“

A kaž bęŝche krawž prajił, tak ƚo tež ŝta. Sa tydzeń ƚo ƚawron tak móžny cžujesche, so móžesche ƚo na dalŝche pucžowanie podacz. Wobaj pscheczelej židej božemje prajeschtaj, kotryž se ƚmė- kotanjom ŝa krawŝkim hladasche, kotryž jenož ŝ lijom w ruzy po dróŝy dale ŝtupasche, draŝta a wacžof bęŝchtaj w forcžmje woŝtałoj.

Tola tajka ƚhudoba jeho na žane waschnje njerudžesche, wschaf mėjesche cžiŝte ƚwėdomnje a ƚo wutrobnje nad tym ŝadowasche, so bęŝche ŝ tym, ŝchtož bęŝche pola žida wotbył, ƚwojemu pscheczelej pomhacz mohł.

Wopuscžeziwŝchi forcžmu ƚo pscheczelej ŝ nowa na pucž do Warschawy nastajischtaj. ƚjenjes njemėjeschtaj a džėta žaneho njenamaŝaschtaj, tak so bęŝchtaj nuŝowanaj, w tych wŝach, psches kotrež pucž wjedžesche, tu wo kufł ƚhlėba a tam wo pschenozowanie proŝnycz. ƚŝchi tym dyrbjeschtaj doŝcz njelubosnych ƚłowow ƚłyŝhecž, tak so bęŝche jimaj ƚhlėb, kiž doŝtaschtaj, huŝto doŝcz jara hórki, pschetož ludžo jimaj wumjetowachu, so je tola hańba, so tajkaj młodaj cžłowjekaj ludži ŝ proŝchenjom wobcžežujetaj. Wbohaj cžłowjekaj dyrbjeschtaj ŝa tajkich hrosne ƚłowa ƚłyŝhecž, kiž bėchu wo prawdže dundałoj a ƚo tola ŝa tajkich wudawachu, jako bychu wo prawdže džėlo pytali. Škőncžnje pak tola tak daloko pschińdžeschtaj, so Warschawu psched ƚobu wuhladaschtaj. Žako bęŝchtaj do tuteho wulkeho mėŝta pschiŝchłoj, hnydom postajischtaj, hdže cžzetaj ƚo ŝerje a lėpje trjehicz, a potom džėischtaj, so byŝchtaj ƚo ŝa džėlom napraschowałoj. Kowarŝki hižom nasajtra džėlo namaka, ale krawŝkemu ƚo to njeradži. Hacz runje ƚebi dołho wŝchu móžnu próžu dawasche, dha bė tola wŝcho podarmo; wón žaneho miŝchtra njenamaka, kotryž by jeho do džėta wŝal. Žemu bęŝche jara žel, so dyrbjesche ƚwojeho lubeho towarŝcha wopuscžezič, ale hloda wón tola wumrjecž nochžysche. Duž wón ƚawronej rjekny, so Warschawu wopuscžezi. Tón na žane waschnje ničžo wo tym ƚłyŝhecž nochžysche.

„Luby bratŝje“, wón praji, „woŝtań tu a ja cžzu poŝledni kufł ƚhlėba ŝ tobu džėlicž; pschetož ja ƚo cži nihdy njemóžu doŝcz dodžakowacz ŝa to, ŝchtož ƚy ŝa mnje cžinił; woŝtań tu hiŝcže, ƚnadž ƚo cži tola po ƚhwili džėlo trjehi, tak so móžemoj w hromadže žiwaj bycz.“

„Nė, mój luby Žano“, Klecžko wotmolwi, „to je Boža wola, so tu woŝtacž njemóžu. Ža dale póńdu.“

ƚawron na wŝchelake waschnje ƚwojeho towarŝcha ŝ temu

nawabicž pytaŝche, so by we Warschawje pschi nim woŝtał, ale tón do teho njewoli. ƚawron jeho hacž psched mėŝcžanske wrota pschewodžesche, tam ƚo roŝžohnowaschtaj a pschi tym kaž malej džėcži ƚłakajchtaj. Škőncžnje Klecžko praji: „Luby Žano, mój drje ƚo nětko po cžėle džėlimoj, ale woŝtańmoj ŝtajnje w duchu ŝjedno- cženaj. Tak bórŝy hacž něhdže džėlo nadeńdu, cži hnydom liŝt póŝczėlu, so bychmoj ŝ najmjeńŝcha liŝtnje se ƚobu rēcžecz mohłoj. Duž božemje a mėj ƚo derje!“ ƚo tutych ƚłowach ƚo na pucž poda; kowarŝki ŝtejesche pak dołho a ŝa krawŝkim ŝ ƚłaczitymaj woczomaj hladasche, doniž ƚo ŝrudny do Warschawy wróczi.

ƚo tŝjoch mėŝazach wón wot ƚwojeho pscheczelej liŝt doŝta, w kotrymž jemu tón piŝasche, so je po wulkich wobcžežnosczach do ƚrahi w Cžechach pschiŝchoł a tam pola hódneho miŝchtra džėlo doŝtał.

Na tutón liŝt ƚawron na mėcže wotmolwi, w nim piŝajo, so je wutrobnje wjeŝeły, so ma Klecžko něł džėlo a pschewesche jemu, so by tam tak dołho woŝtał, doniž žyle wot pschėtratyh wob- cžežnosczow njewuwotpocžnje.

Druhi liŝt doŝta wón hody a to runje poł lėta po prėnim, w kotrymž jemu krawŝki piŝasche, so ƚo jemu derje wjedže a so je w Cžechach pėknyh ludži nadeschoł, kotŝiž ƚo jemu jara lubja. Ale žaneho ŝeczeho liŝta jemu njepŝchinjeŝechu, hacž runje žyłe lėto na njón cžakasche. To jeho do tajkeho njemėra ŝtaji, so ƚebi žaneje rady njewjedžische, wón wobŝamkny, Warschawu wopuscžezič a ƚo do ƚrahi podacz, so by tam pola Klecžkeweho miŝchtra ƚnadž ŝhonił, hdže je ƚo jeho pscheczel podal. Do ƚrahi pschiŝchėdŝchi tež miŝchtra wuhłėdzi, pola kotrehož bęŝche Klecžko džėłal. Wot tuteho wón ŝhoni, so bė Klecžko jara hubjenny pola njeho do džėla ŝtupił, ale so je ŝa poł lėta ƚo ŝažo žyle derje mėł. Wón budžische tež dlėje w ƚraŝy woŝtał, mėnjesch tón miŝchtr, ale žadoŝcz, wot Božeho ƚwėta hiŝcže wjazy nawjedžicz, jemu žaneho mėra njewoŝtaji, tak so je ƚrahu wopuscžeził a ƚo na pucž do Draždžan puŝcžeził. Duž ƚo tež ƚawron ŝa nim do Sakskeje puŝcžezi. Ale w Draždžanach wón ƚwojeho lubowaneho towarŝcha nihdže njenamaka. Wón po wŝchėch hoŝpodach, hdžež ƚo rjemjeŝłniŝzy towarŝchojo ŝhadžuja, ƚhodžesche, ale wo Klecžku njemóžesche nihdže ničžo ŝhonicž. ƚawronej teho dla ta ŝrudna myŝlicžła do hlowny pschińdže, so drje je wbohi Klecžko wumrjel, dofelž wo nim tola ani ƚłėda njeje woŝtał.

So pak by ƚebi pschi ƚwojim ƚłėdženju ŝa lubym pscheczelom ničžo wumjetowacz njemėł, cžyŝche wón hiŝcže jene ŝpytacž. Wón ƚebi pomyŝli, ƚnadž je móžno, so je ƚo Klecžko do ƚwojeho narodneho mėŝta wrócził, w nadžiji, so móže jemu tam ŝerje ŝbože ŝacžecz, dnyli mjes zuŝnymi ludžimi. „Tam ƚo hiŝcže podam“, ƚawron pschi ƚebi rjekny, a hdyž jeho tež tam njenadeńdu, dha dyrbyju wėricž, so jeho ŝa ƚwoje žiwe dny wjazy njewuhladam“.

(Śŝchichodnje dale.)

Wŝchelake ŝ bliŝka a ŝ daloka.

— My lubnyh Šerbow dopominamy na ƚerbski džėń, ƚrjedu po jutrach, so cžyli ƚo tam w bohatej ličžbe ŝeńcz, woŝebje ŝ wjeŝneho ƚerbskeho luda. Na tym dnju je, kaž kóžde lėto, ŝhromadžisna „Wlacžizy Šerbskeje“. Tež ŝtudowaza młodoscz ƚo ŝhromadži. Šhromadžisny wotbywaju ƚo w Wlacžicžnym domje.

— ƚaczėrske džėcži Wlacžanskeje woŝady darichu pschi ŝklad- nosczzi konfirmazije na wołtar dwaj kraŝnaj pužakaj.

— Kaž ƚłyŝchimy, je wojowanie wo ŝulŝki twar w Budesčanskej woŝadže ke kőnzej. Ministerŝtwo je roŝžudžilo, so ma jenot- lina ŝhula w Budesčach woŝtacž.

— Na Budyŝkim ŝeminarje ƚu lėtka 3 Šerbja kandidatne pruhowanie wobŝtali.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw spróeny
Napoj móeny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoń ty.

Z njebjes mana,
Njeh ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Sserbske njedželske lopjeno.

Wudawa so kóždu sobotu w Smolerjez knihcizščetni w Budyschinje a je tam ja schtwórtletnu pschedplatu 40 np. dostacž.

Njedžela Quasimodogeniti.

1. Jan. 5, 1—10.

„S wjekełosću so spěwa wo tym sbožu w hětach prawnych: prawiza teho Anjesa dobywa. Prawiza teho Anjesa je powysčena; prawiza teho Anjesa dobywa.“ (Př. 118, 15. a 16.) Takle smy jutry křyscheli s woltarja Božeho. „Dobycze“, kajke je to drohe, wofschewjaze kłowo po prózy a nusy bědženjom! Kajka droha hodžina, hdyž to dobycze je so dokonjalo, a czi, kotřiz bu so bědžili, so domoj wróćza s njepscheczělskeho kraja, domoj do wótzneho kraja, do wótzneho domu!

Je dha tež nam křeschězianam tajke dobycze wěste, tajke radosćiwje domojwróćenje s zusby do wótzneho domu? Bohužel my to njemožemy hnydom prajicž. Sacžuwamy so tola niz jeno czaš žiwjenja czašto dosč, jako bychmy podleželi, ale tež, hdyž na kónz pomyslimy, mamy so wusnacž sa tajlich, kiž nejšbu dobywali, wjele bóle so pschewincž dali, pschetož na kónzu je smjercž, a ta smjercž njeje dobycze, ale podleženje. A tola hacž runje smjercž na naš pschěndže, hacž runje tež w žiwjenju hušto dosč pschěhravamo, móžemy tež my junu dobywarjo bycž, jako dobywarjo se žiwjenja kracčecž, jako dobywarjo so dom wróćicž do našeho Wótzka domu tam horkach. Psches czo dha pak móžemy dobywacž? „Nascha wěra je to dobycze, kotraž šwět je pschewinuła!“ Na to chzemy so s našej kěžblimowosću nastajicž: „Nascha wěra je to dobycze, kotraž šwět pschewinje.“ Pohladajmy

1. kajka ta wěra je abo bycž dyrbi, hdyž chze pschewincž?

2. jejne dobywanje nad šwětom.

1. „Nascha wěra“, pišche šwj. Jan, a na to mašch wošebje kěžbowacž. Kóžda wěra nima teje mozy, so by šwět pschewinuła. Bohanj, Turkojo, Židža maju tež wěru, džerža tež kručze na nej, mēnja, so móža tež s mozy teje šameje pschewincž; ale jich myšle nejšbu Bože myšle. Woni njebudža, kaž to šej myšla, dobywacž a kónu dobyčza njedostanu. Tajku móž ma jeno nascha wěra. Kajka ta je? To je ta křeschězianška wěra. Ale pak niz ta, kajkuž nělotši křeschězijenjo maju, kiž drje do Boha a Jesom Křysta wěrja, ale Jesuka pak sa dobreho a wošebiteho cžlowjeka, sa šwój pschěklad, sa šwojeho wučerja a najlěpscheho pschecžela, tola niz sa wěrneho Boha, niz sa to jehnjó Bože maju, kotrež šwěta hrěchi nješe a kiž je naš se šwojej křwju wot našchich hrěchow wumohló a psches šwój wopor na křičžu naš s Bohom wujednało. Woni tež njewěrja do šwjateho Ducha, ale mēnja, so móža se šwojeho rosoma a mozy do Jesom Křysta wěricž a k njemu pschěncž. Tutu wěru šwj. Jan njemēni. Ale hdyž rjeknje „nascha wěra“, dha mēni wón tu wěru, kajkuž wón šam mējesche, kajkuž wšchitzy japoschtoljo mējachu a na kotrež bu wšchitzy prawi křeschězijenjo hacž dotal kručze wobstali, mjenujzy tu wěru, „so je Jesuk Šsyn Boži“, tu wěru, „so Jesuk je Křyštuk“, tón wot spocžatka šlubjenty Šbóžnik, kiž je naš se šwojim wumrjecžom a žiwjenjom wumohló a s Bohom wujednał, tak so my psches njeho pschewinjemy šwět, hrěch,

wukhadžalo, tak wono w ſebi žórlo ſa bóſſe žiwjenje nježe. Džeczi Bože ſo ſ nowa narodžuja, niz ſe ſachodneho, ale ſ njeſachodneho ſymjenja, mjenujzy ſe žiweho ſłowa Božeho, kotrež wěcznje woſtaje (1. Petr. 1, 23). A kaž pod ſkutkom Swjateho Ducha tuto bóſſe žiwjenje, kotrež ani wumrjecz ani ſahinjez njemóže, ſo we ſwjatej kſcheczenizy pſches Bože ſłowo w cžłowſkej wutrobje ſpocžina, tak ſo wono tež ſ Božim ſłowom žiwi, ſglni a do- lonja. Tole je Božeho ſłowa wyſſoka, njebjeska kraſnoſcž. Kſchecžijanſka ludna ſchula tehodla žyle prawje cžini, hdyž wona ſwjate piſmo do ſriedžičeža ſwojeho žiwjenja — ſwojeho žyłego ſkutkowanja, ſwojeje wučžby a cžehnidby ſtaja.

Biblijſka wučžba runa ſo w tnyh wſchelafich rjadownjach runje tak mnohim w ſebi ležazym kruham. Róžda klaſſa ſebi ſ žyłego wobſaha biblije to ſa nju ſo hodžaje wuwosmje, pſchi cžimž prjedy wutnjene woſpjetuje, ſwjaſuje, ſałožuje a roſſchěrjuje. Podložk woſtawa na wſchěch ſthodženiſkach hiſtorija; po nēcžim ſo jej wučžbne knihi a profetojo pſchifanlujaja. Pſchetož hiſtorija woſjewja Bože ſkutki, w kotrychž je ſa naſ cžaſne a wěczne ſbože wo- pſchijate. Biblijſke ſtawisny ſu fundament wſcheho kſche- ſcžijanſkeho naboženſtwa. Žadyn drugi njeje. S jenotli- wymi ſtawisnami ſo ſpocžina, ſe ſepſchimanjom wſchěch ſtawisnow do jeneje ſtawisny, do ſtawisny wo Božim kraleſtwje, w kotrymž bu Boža ſbóžna rada k wumóženju hrěſchneho cžłowjeſtwa wu- wjedžena, ſo ſtónčaja.

Bo tajkim do delnjeje rjadownje najſroſemlivoſche ſtawisny ſtareho a noweho testamenta kluſcheju, hdyž maju ſo wone po piſnym planje a ſ wobkredžbowanjom kſchecžijanſkich róčnyh cžaſow w jenotliwym kurſu roſpominacž. Pſchi wubjerku ſta- wiſnow dyrbi ſo na to džiwacž, ſo je na tymle ſthodženiſku ſwět džecžaja ſwójbja; ſa poměry ludow wono hiſchěže žane wócžto nima. Džecžajo žada žiwjenja-počne wobrašy jenotliwych woſobow, ſwójbow a podawkow, duž ſo w tutej klaſſy je ſtareho testa- menta cžaſy kralow a ſ noweho japoſchtoliſke ſkutki najmjenje wobkredžbujaja.

(Pſchichodnje dale.)

Bože kaſnje njejbu cžežke.

(Spitta.)

1. Jana 5, 3.

Glóſ: Dženſ kſwalčež Doha, kſchecženjo —

D cžežke brémjo tola njej,
Bhečž ſbóžny cžłowjeſt tu;
Eso poddaj žyle Ebóžnikoj,
Měj duſchu pſchimiſnu.

Ty njejbny Anjeſ, niz wotrocžk tež,
Eſy džecžajo, wjebeſy,
B'džeſch pſchezo ſbóžniſchi, duž ſwjež
Eso Anjeſej ſ duſchu ty.

Ty cžiniſch cžiſche džekło wſcho,
Ežeſčž ſwěta njerodžičiſch,
Kaž ſchtom we dobrym cžaſu ſo
Eſam w plodach ſabluſchecžičiſch.

Na ſwoje džekło njehladaſch
Kaž na ſlu próžu ty,
Wſchaf pſchezo w Anjeju pomoz maſch,
Kiž trjebaſch we nuſy.

Eso ſradnje pſchezo podawaſch
Do wſcheho, ſchtož wón chže,
A tak ty wſchudže, hdyž joſ maſch,
Eſy džecžajo ſradomne.

Glej, tak je kſchecžan wěrjazny
Tu ſbóžny, bohatty;
A njejbny ty ſ tym ſbožowny,
Dha njeb'džeſch nanihdy.

Žurij Bróſt.

Šhonjenja wo roſpſchecžeranju ewangelija w Belgiskej.

Belgiſka, kiž ma něhdže telko wobndlerjom kaž Saſka, je ſtoro žyle katoľſki kraj. Ewangelſka žyrkej tam w roſpſchecženju džekla kaž miſionarojo w pohaniſkim kraju. Nětkle ſu tam 42 woſadow a měſtnow ſa ewangelijažiju (roſpſchecžeranje ewangelija a ewangel- ſkeje wučžby a wěrny). Tute licžaja woſoko 11000 duſchow. 107 njeđželſkich ſchulow abo džecžikemſchenjom ſo džerži. W 73 žyrk- wjach a modlečnjach na 40 předarijom ſkutkuje, tež 18 póſli ſ biblijemi kraj pſchekhodžuja. Tu je džekło w kraju, kiž ſ džekla kručže pſchi katoľſkej wěrje ſteji, ſ džekla w njeđerje. Lud pſches picže a druge njepecžinki cžerpi. Poſoľ ewangelija powjeda ſlědo- waze: Farar (katoľſki) beſche, kiž ſ klětki pſchecžimo ewangelſkim nominam hrimaſche, kotrež my wo wſy roſpſchecžeramy. Wón praji: „Schtož te cžita, hrěch na ſmjercž wobendže.“ Póđla byđlaza klamačka, kiž ſo k nam pſchikſilowaſche, džekche: „Hdyž wy ženje žaneho drugeho hrěcha nje wobendžeče, dha runy pucž do paradisa džecže.“ Anjeſ farar nima kſhrobkoſče, wěrjazej cžrjódže předarijom, kiž ženje do žaneje žyrkwe njeſtupja, kſchryſtuſka předo- wacž. Ežehodla proteſtantam (ewangelſkim) napſchecžimo ſtupa, kiž maja tule kſhrobkoſcž a kiž ženje napſchecžimo žyrkwi njerěčaja, ale bychu rady wſchěch cžłowjeſtow ke kſchryſtuſkej wobžili!

Tuta klamačka, ewangelſki poſoľ dale powjeda, beſche pſchi naſchich ſhromadžijnach, kotrež bečmy pod hoľym njebjom džerželi, póđla byla a naſche ewangelſke ſpěwy ſpěwala. A njej pſchidžech we wažnej naležnoſcži:

„Wy wěſcže, ſchto ja ſym?“

„„Haj, wy Deſom kſchryſta předuječe.““

„Sa chžyl ſebi waſch dom wotnajecž, ſo bych tu porjadnje nutrnocže džeržal. Póđže to?“

„„Ežehodla niz!““ wobkredžerka wotmolwi.

„Ale“, ſnapſchecžiwich, „njebojicže ſo, ſo budžaja wo waſ hinat kſudžicž, hdyž nam ſwój dom pſchewoſtaječe, a ſo budžecže pſchi tym cžerpicž, ſo ſeže nam pſchi roſpſchecžeranju ewangelija ſpo- možna byla?“

„Anjeſ farar drje pola „nje klamačku tworuj a wolij ſa žyrkej kupuje. Ale budžecže hjeſ hroſy. Hdyž mi wumjetuje, ſo ſym wam k woli, wěm drje, ſchto chžu jemu wotmolwicž. Sa waſchu wěru ſnaju a derje wěm, telko je hódna. Stupcže jenož bliže; chžu Wam to powjedacž: Mój muž mějeche wilowanſke po- cžahi ſ Ameriku, hdyž tež wilowanja dla pſchewywaſche. Na tuto waſchnje wſchelafich proteſtantſkich jendželſkeho jaſyka ſejnachmy. Sa mějach ſamo mlodeho žendželčana na hoſpodže, kotrehož ſprawna a wěſta pobožnoſcž je na mnje ſačičičč cžinila. Naſ wo wſy woſoko kſhodžachmy. Germank beſche. Torhoſcžajo beſche jaſnje roſſwětlene a ſ ludom, po ſradowanju lačnym, napjel- njene. Sa mlodženzej prajach: „Ežičče wy tež kaž cži druſy ludžo a džicže ſobu do hary.“ — „Mě, mi ſo njecha“, wón wotmolwi. — „Wy ſeže tola mlody; nječičičče žanych wězow.“ — „Sa nje- mójžu.“ — „A cžeho dla niz?“ — „S teho ſameho ſamžgla, ſ kotrehož wy pjatl žaneho mjaſa njeječe“ (mjenujzy ſ dopom- nječjom na Ebóžnikowe cžerpienje). Sa na to ničjo prajicž nje- mějach, a ja pſchi ſebi rjeknych: Tole nabožina njeje žana keliſka, ta je wěrna.

Wěſch nětk? Sa budu naſchemu fararjej prajicž: „Ežile ludžo naſ ſahanibja, kiž tak malo woprujemy a ſym tak malo ſwěrnny.“

Katolicki farar bęšče s klamaru njespokojny a tam žaneho wolija sa woltať wjazny njeskupowasche, pschi kotrymž wona spęwa kaž dotal. Wón jej někoho pōšla, jej do śwędomnja ręcęcź. Wona pak snapschecziwi: „Pšchichodne lęto protestantskim kęžęu žyly pschędam, so žyrkej s njeje sežinja. Kajku njeprawdu dha woni cžinja, hdyž Křhřstusa přęduja?“

M. w M.

Dobraj pscheczelej.

(Pšotracžowanje.)

Ma pucžu psches Morawu stupi wón w jentym městacžtu do kowarńje, šo praschėjo, hacž njeby džęlo dostacž mohł. Tam jeho lubjerad wsachu, dofelž bęšče kowar s někotreho cžaka khorj a nikoho t pomozny njemęjesche. Šo tšjoch njedželach wón wumrje a Sawron chžysche šo po pohrjebje hnydom dale podacž, dofelž šwojeho pscheczela stajnje w myšlach noschjesche, ale młoda wudowa jeho naležnje proschjesche, šo by tam wostał a kowarńju dale rjadował. Wona mjenujžy wjele do njeho džeržesche, dofelž wón pobožne a pōzčęwne žiwjenje wjedžesche. Duž wón wosta a jako bęšče tam něhdže dwę lęcze džęlať, w kotrymajž bęšče šebi lubosčž wudowy dohł, tež dołho njetrojesche a wona šo s nim woženi. Wón bu psches to wobšędžer derje wuhotowaneje kowarńje, pęfneho domu a někotrych kōrżow pola. Čžim bóle pak šo wón tež nětko prōzowasche, tak šo męjesche dweju pomocnikow a dweju wucžomnikow. Wón bę šožowny. Ale tola šo jemu cžolo husto doščž polhmuri, hdyž na Klecžka spomni. Šak radny by jeho nětk pschi šebi męcž chžyl a šo by jemu wot šwojeho šoža šobudžęlicž mohł. Wšškom lęt bę šo minylo a hiščęze pschęzo njebę wón nicžo wo šwojim pscheczęlu nashonicž mohł, hacž runje bęšče teho dla na wschę boki wjele listow pišal.

Ženu šobotu popołdnju, hdyž Sawron se šwojimi schthřjoni ludžimi pilnje džęlasche, šo by šlubjene džęlo hiščęze hacž do wječžora dokonjal, do kowarńje cžłowjet fastupi a wo pjenježt na pucž proschjesche. Sawron wschón šarža, jako jeho ręcęcź šašłyscha, pschetož šynł jeho ręcęnja jemu jako něščto snate do wuschow bijesche. Wón s tym žušbnikom t durjam stupi, šo by jeho lępje widžal. Šeho šuknja bę šchpatna a džęrawa; na špadnjentymaj a blędnymaj ližomaj bę wulka nusa widžecž, a tola w jeho woczomaj węšty mēr pschębywasche, kaž by prajicž chžyl, šo niščtō njeje wopušchčęny, kiž šo na Boha špuschčęa a pschi tym šam šwęru džęka.

Sako bę šebi jeho Sawron bliže wobhladať, šo jeho woblicžo na jene dobo radoštnje rošjajui, šylšy šo jemu s woczow ronja a wón temu proschjerjej wokoło schije padnje, wołajo: „Mój bratsje, mój najlubšchi bratsje! Tak šmój šo tola škōncžnje namakałoj; Bohu budž džal a šhwalba ša to!“

Klecžko na męšęze njewjedžesche, šcho to ręka, hacž po někotrych šłowach bōřny špōsna, šo je tōn šašadžity kowar, kotryž jeho tak pscheczelnitwje wita, jeho pscheczęł na drōšy do Warschawy.

„Šano, drohi mój Šano!“ wón špodžiwanja polny šawoła, „Ty šy mi woprawdže, a njehańbujesčy šo, hubjeneho proschjerja tak lubošnje witacž?“

Ale Sawron na te šłowa njepošłuchasche. Wón doběža t durjam wobhđlenja a wołasche: „Šej, žona, luba mandželška, pōj kęštsje šem! Šólžy, šastańcže džęlacž, njech je šwojatof!“

Štwine durje šo wotewřichu a młoda, rōdnje šwobletana žōnska wustupi. Šej šo džiwnje šdasche, šo jeje mandželški rōšdrjeneho proschjerja košči a wobjima.

„Moja luba Šilžbjeta“, wón praji, „šhwataj, šchož mōžesčy, a pschinjek šem nowu koščlu a wschyu moju njedželštu draštu!“

Pšotom šaręaj tučnu hušřny a wopjecž ju! Dženša je radošč w mojim domje, radošč, šajšęež šo njebęch ženje wjazny nadžijal!“

Šeho žona wręczi šo hnydom do wobhđlenja, njeczakajo na wukładowanje, cžeho dla šebi to muž žada, a po kōřkim cžakju wschitko pschinjek.

Sawron pak šwojeho pscheczęla do jstwy domjedže, jeho na mjehli stōlž blisko kchachlow šadži, a šam wokoło njeho bęšasche, wupšchestręwajžy ružy a njewjedžo, šcho ma s radoščęu cžinitč, doniž rjekny: „Wješelcže šo šo mnu, pschetož ja šym šwojeho najlubšcheho bratra, pscheczęla a dobrocžęla škōncžnje namakať!“

„To je wjele prajene, Šano!“ šawoła Michał wschitkōn wutrobnje hnuty, „to ja njesšym niħdy šašłuziť!“

„Mjeleč!“ Šan wotmolwi, a pscheczęlej porst na hubu položi. „Tak mi njeręcž, Ty šy w Šōłškej wschitko na mnje wažit, hdyž khorj kaž Lazarus ležach, a ja njedyrbjal džęnša s tobu to džęlicž, šchož je mi Šōh wobradžiť? To bych džę ja najhōřšchi škōstniť pod šlōnzom byť, hdy bych to njecziniť. Š jentym šłowom: Niħdy ja to njesapomniju, šchož šy mi dobreho cžiniť, šchož šy teho dla pschętracž dyrbjal a šchož je šnadž na twojim pōšdnischim hubjensštwje wina byť. Duž mi dowol, šo šo na šwoje waschnye nad twojim namakanjom šraduju.“

W tym wotomikņjenju jeho žona do štwy stupi a draštu pschinjek.

„Měj džal, moja luba Šilžbjeta“, rjekny Sawron, „šo šy wscho wobštarala, a nětko šhwataj, šo ty hušřny bōřny špjecžesč. Pšokaž pschi tym wschyu šwoju kucharšku wustojnosčž. Šdyž budžesč hotowa a šo my wschitžy w hromadže ša blido šhđnjemy, chžu tebi wschitko wupowjedacž.“

Klecžko dyrbjesche šo potom wumyčž a šo kowarńowu njedželštu draštu wobletacž, pschi cžimž jemu Šan pošłuzowasche. Pšotom šebi powjedasčtaj, kať bęščtaj po šwojim rošžohnowanju pschęd warschawškim wrōtami žiwaj byłoj, kať bęščtaj po šwęcze wokoło pucžowaloj a kať bęščtaj ške a dobre cžakny męłoj. Šajke rošřęcžowanje kņjeni miščtrka pschetorhny, jeju ša blido pscheproschjujo.

Nętko halle męjesche kowarjcz miščtr telko šhwile, šo šwojej mandželškej rošestaja, šchoť je tōn pucžowar. Wón praji:

„Ach Šilža, ty hiščęze njewęšch, koho pola naš mamy! Šladaj, to je tōn Michał Klecžko, wo kotrymž šym tebi hižom wjele kōcž powjedal. Widžišch, to je tōn mój najlubšchi a najšwęrnischi pscheczęł.“

Miščtrka Michałej hnydom ruku da a jeho lubošnje witasche, prajžy: „Witam waš wutrobnje, wy hižom dawno wot naš požadany hoščęo! Mój nuž je mi jara husto powjedal, kať šęze šwoje pošlednje smachi na to wožili, šo byščęze jeho wumohli w jeho khorosčęi. Š teho cžaka, šo šmój šo brałoj, je šo jemu stajnje ša wami štyšalo a wón je bjes pschęstacža Boha prošyl šo by waš tola mohł hiščęze raš wobhlacž. Nętko je šo jeho a moje žadanje dopjelniko. Ša pak, ja jeho šožowna žona, džakuju šo wam najlubošnischo ša wschitko, šchož šęze na nim dobreho cžinili!“

(Pšchichodnje škōncženje.)

Wschelake s bliska a s daloka.

— „Spęwna radošč“ šo ša dwę njedželi s nowa wuda. Duž chžyli šchulške pschęštejicžerstwa na to džeržecž, šo šo we wschitkich šerškich šchulach šawjedže.

— Šrudne njesbože je šo pola Muhlheima nad Rheimom štalo. Tam šajędže špęšchny cžah na wojęški cžah. 50 wošobow, s wjęšcha wojazny, bu cžęžko šranjenny a morjenny. 12 je hižom wumrjeko.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłai,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosé ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstvosé da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaiš
Wšědne dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoń ty.

Z njebjes mana,
Njeh čí khmana
Žiwnosé je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew čel

F.

Sserbske njedželske łopjeno.

Wudawa so kóždy ěobotu w Ěsmolerjez knihicziščerńi w Budyšćinje a je tam sa šćtwórtletnu pschedplatu 40 np. dostać.

Njedžela Misericordias Domini.

1. Pětr. 2, 20—25.

Sańdzemu pónđzeli su so jako wjele małych džěczi do šćulow psćijale. Kajke próžypolne, wulke, wazne džěło je so s tym s nowa sapočžalo! Kaj wjele próstwow a sdychnjeńcžkow sczele so se staršćisćeje wutrobny k njebjesam, so by tola jich džěcžo tak daloko so wudokónjalo, so by jeno prawje spósnalo, šćto so jeho měru hodži, a šćto ma wono nawuknyć, so by so we swojich psćichodnych lětach s čžescžu sežiwicž mohło. Ale tež potom hišće narosće nam nasćich lubnych džěczi dla wjele starosće a strachoty, psćetoz młodžina něsćisćeho čžaka sadžerzi so hušto dosć tak, jako by žaneho šćulšćeho roswucženja a žaneje kónfirmazije njeměla; žana kaseń njeje jej wjazy swjata, ani šćwórtka niz, ani šćesta niz. Duž mamy my staršći ju nosćeć a wodžicž s modlersćimaj rukomaj. Ale to wjedže a čžehnje tež naš swamych k temu knjesej. Wotwjeda so nam wo jenym pastyrju, kotremuž ras móžno njeběšće, swoje wozny do hórdom sporacž. Naposćledku wón jene s tych najmjeńšćich jehnjatkow šćrabny a nješesće jo nuts. A hlej, wsćitke druhe sa nim běžachu, a po króćkim běču wsćitke nutšćach. Kaj čžasto bljšćimy, so čžłowjeť halle potom sapočžnje prawje wěrjazy być a swojeho knjesa pytacž, hdyž starosće wo džěczi jemu wutrobu čžěžku čžinja. Knjes Ľesuf džesće: „Ľeli so so njewobrocžicže a njebudžecže jako džěczi, dha wy njebudžecže do njebjesćeho kralestwa psćińeć.“ Ěswjaty Pětr praji

nam džesć: „Wy běšće jako sabludžene wozny; něť pať seče wobrocženi k pastyrjei a biskopei wasćich dusćow.“ Kaj wjele bludow! Kaj hušto so wot teho wusćeho pucža podawamy! Ěsy ty so hižom dohladať, so by so bludžik jako wozna? Ěsy hižom sacžul, so by kaž wopuščćený: twoja noha sasćmjatana do čžernjom hrěča? Ěsy ty so wolacž nawuknyť sa tym dobrým pastyrjom, wo kotrymž džesćisćisća njedžela přěduje? Wlaczi tež nam to słowo nasćeho teksta: „Wy seče wobrocženi k pastyrjei a biskopei wasćich dusćow?“ Dosć njeje, kšesćizian być, my mamy tež jako wobrocženi sa swojim knjesom křodžicž. Ľehodla:

Šćto je prawa wozka Ľesufa?

Tón, kiž w čžerpcjenju, w žiwjenju a we wumrjecžu sa nim blědži.

1. Žaneho kšesćiziana žiwjenje bjes čžerpcjenjom njeje. „Kohož tón knjes lubo ma, teho wón pokřosta.“ Woblej na Ľosefa, Ľijoba, Davita, Ľesufa kameho a jeho japosććolow! Ale wulki rosdžěl je mjes čžerpcjenjem swěta a čžerpcjenjem wobrocženych kšesćizianow. Ěswět čžerpi słóscžow dla. To čžini čžerpcjenja tak hórke a sajědojčža wutrobu. Čžehodla wobaraju so jich tak wjele? Čžehodla tak wjele njespokojnosće, roshněwanja a sadwělowanja na swěcže čžerpcjenjom dla? „A mój wsćať swój po prawym w tymšćamym; psćetoz namaj so prawje dostanje, šćtož swój se swojimi šćutkami sasćlužilaj“, tak rjekny tam słóstnik na kšizju. Kaj wjele druhich maju so runje tak wusćacž! Ěprawni kšesćizienjo pať „snežu swědomnja dla psćecžimo Bohu kšćiwodu.“ To su šćysćnosće, wo kotrychž swět ničžo

njemě. Šhto wšchitko ſu czi japoschtoljo, prěni kſheſczijenjo a wulka ſyla wěrjazyh wěry dla pſchětracž dyrbjeli! „A temu ſcže wy pomolani“, piſche Pětr, „dofelž je tež Khrystuſ ſa naſ czerpił.“ A nětko wobhladaj ſebi ſwoju žalofcz! Njeje wona derje ſawinowana? Abo maſch ſo ty ſa jeneho, kiž njewinojczje czerpi? Czerpiſch ty ſwědomnja dla? Nė, ponižuj ſo: Ty žnějeſch, ſchtož ſy wuſnywał. Š tajkim pōſnacžom a wuſnacžom budžeſch ty rady prěnju krocžalku ſa ſwojim Knjeſom a paſtyrjom cžinicž. „Moje wowzy ſlyſcha mój hłōſ, a ja je ſnaju, a wone du ſa mnu.“ „Cžehmny tež ſobu, ſo bychmy ſ niu wumrjeli“, tał cžzemy ſ Thomaſchom rjeknyčž.

2. Khrystuſ je nam wopiſmo woftajil, ſo bychmy ſlědžili ſa jeho ſtopami. Wopiſmo tež ſa naſche žiwjenje. „Kiž žaneho hrěcha njeje cžinił, tež ſo njeje žane jebanje w jeho rcže namaſało“. „Moja jědž je ta, ſo bych cžinił wolu teho, kiž mje pōſlał je, a ſo bych doſonjał jeho ſkutk“ (Jan. 4, 34.). W tym mamy ſo tež my prōzowacž a wudoſonjecž. Jeho žiwjenje bė bjeſ „ſwarjenja a hroženja a hñewa.“ Wōn hidžeſche jeno jene, a to bė hrěch; ale wōn njehidžeſche hrěſchnikow. Wſmi ſebi pſchiklad na tym. Jeho žiwjenje bė polne dowěrjenja k Bohu. „Wōn to wſcho poruczi temu, kiž prawje ſudzi.“ Dowěr ſo tež jeno Bohu, potom budžeſch wěſcže ſbožownje žiwny bycz mōz a budžeſch tež hižom tudy ſbožny. Ale bjeť ſo na kědžbu pſched tym ſamoprwym dowěrjenjom na Boha. To namaſamy jara cžasto tež pola tych, kiž maju ſo hewał ſa dobrych kſheſczijanow a wjele do ſo dzerža. Woni tał mało na ſwoju ſamſnu winu ſpominaju. Tehodla „wot-poczjuje potom hrěch pſched durjemi.“ Pſchirunaj ſo ſtajnje ſ tym Šbožnikom. Potom budžetej czi huſto woczi wocžinjenej, a ty budžeſch ſo pſchuwucžicž, hinał wobhladowacž a roſſbudžicž ſebje ſameho, ſwojich ſobucžlowjekow a ſwoje wobſtejnoſcže. Dobra wowzka hlada, kědžbuje a ſlědži pſchezo ſa ſwojim paſtyrjom.

3. „Khrystuſ je ſa naſ czerpił a naſche hrěchi na ſwojim cžele ſam woprował na drjewje.“

Ja, ja a moje hrěchi,
Š kotrymiž mějach ſmėchi,
Te ſame wina ſu,
Šo na tebje hrěch panje,
Šo ſo czi kſchidwa ſtanje,
Šo czerpiſch ſ wulkej ſrudnoſcžu.

Tehodla dyrbimy tež my hrěcham wotemrjecž, ſo bychmy ſbožnje wumrjecž mohli. „Jeli ſo pſcheńcžne ſorno do ſemje njepadnje a njewmrje, dha woftanje wono ſame; hdyž pał ſemrje, pſchinjeſe wjele plodow.“ Tał praji tōn Knjeſ pola Jana 12, 24. Šhto wōn ſ tym mēni, njeje trjeba, dale wukladowacž. Zyle ſahojeni pał budžemy jeno „pſcheſ jeho rany.“ Šhto pyta w nich troſcht? Jeno tōn, kiž je ſam ſo a ſwoju winu dokladnje ſpōſnał. Šhtōž pał hiſcže ſebi myſli, ſo je ſo jemu kſchidwa ſtała, a ſo wōn ničžo njewpraweho cžinił njeje, tōn ženje k prawej wěrje tych, „kotiž ſu wobrocženi k paſtyrjej a biſkopej ſwojich duſchow“, njepſchindže. Tōn je žiwny bjeſ Khrystuſa a nima tež we wumrjecžu žaneho džela na nim. Ow, tał wjele jich tał pſcheſ žiwjenje a ſe žiwjenja dže!

Njech je nam Khrystuſ Jeſuſ naſche wopiſmo. Potom wſchał budže tež wo naſ prajene: „Wy bėſcže jako ſabludžene wowzki; nětk pał ſcže wobrocženi k paſtyrjej a biſkopej waſchich duſchow. Pſchetož wobrocženje je ſnowanarod.“ Kunje jako Khrystuſ je ſbudženy wot mormych pſcheſ tu

kraſnoſcž teho Wōtza, tał tež dyrbimy my w nowym žiwjenju kłodžicž“ (Rom. 6, 4.). „Šawěrnje, ſawěrnje, ja praju czi: Jeli-ſo ſo ſchto ſ noweho njenarodži, njemōže wōn Bože kraleſtwo wobladacž.“

Ja, twoja wowza, budu
Tu paſtwu khwalicž ludu,
Haj, na nej cžzu ja woftacž,
Ja lėpschej' njem'žu doſtacž.
Hdyž ſym ſtej' paſtwy wuſchol
A k njebjelkeji doſchol:
Dha hałle cžzu cže khwalicž,
Czi džakny wopor palicž. Šamjen.

K. w B.

Jeſuſowa wowzka.

(Porjedženy pſcheložk)

Jako wowzka Jeſuſa
Šzym ja polna wjeſela,
Šo mój paſtyť ſo mnu kłodži,
Wje na czerſtwej paſtwje wodži
A mje ſnaje, lubuje,
Š mojim mjenom mjenuje.

Pod nim kłodžu tu a tam,
Wulzy ſlōdku paſtwu mam,
Kotruž ſa mnje wſchědnje kłowa
A mje k naſhczenju wola;
Šacžuwam pał lacžnotu,
Wjedže wōn mje k žorleſchku.

Šochžyla ja womečicžka
Tehodla bycz ſradowna?
Pſchetož po tym rjanym cžagu
Budu na njebjelkim kwaſu
Šsedžecž w klinje paſtyrja
Njewuprajnje ſbožowna!

F.

Wěrna pokuta.

Džecžo je ſo ſabludžilo wot wōtžneho domu. Mēniwoſchi, ſo je na prawych dobrych pucžach, dže pſchezo dale a dale, ale to ſu wopacžne pucže. Šlōnzo ſaſhadža, nōz ſo bliži, cžemna nōz. Žana jaſna hweſda na njebjū njekwēczi, žaneje wēiteje cžerje wjazny njeje. Š bliſkich lėbow ſaſkincžuje rucže ſwěrinny, ſo na rubjeńſtwo hotowazeje, a ſwězy, kotrež džecžo widži, ſu ſludnicžki; ale wono ſa nimi dže do džiwjeje puſcziny, hacž ſkōncžnje ſpōſnawa: Šow dyrbiſch kōnza wſacž! Jeho wołanje ničto njeklyſchi; jeho klyſh ničto njewidži; ſtyſnoſcž jeho wutrobny je wulka. Hlej, tu klyſcheži ſo jemu hiſcže w dalinje ſwěza napschecžiwu. A tale ſwěza ſo pſchezo bōle a bōle bliži, a tōn, kiž tu ſwězu njeſe, je pſchecžel jeho wōtžneho domu. Wōn je wuſchol, ſo by ſabludžene džecžo pytał, je jeho dla wjele prōzy nadewſał, je toſkamo dołho wołał, dołho pytał, a ſkōncžnje jo namaſa a praji: Wrocž ſo tola, dži k ſwojemu wōtžnemu domej! Dofelž ſabludžene džecžo jeho derje ſnaje, jako nanoweho pſchecžela, dha ſo jemu dowěrja a ſ nim dže. A mjes tym ſo ſ nim dže, ſo nōz pſchezo bōle minjecž pocžina, ranje ſwita, a hlej, wono widži ſaſo ſwōj wōtžny dom. Duž do njeho ſaſtupja, wěſo zyle trundlate a womaſane, ale nan na wſcho to njedžiwu, noſy jemu nowe, cžiſte woblecženjo, a džecžowa wutroba je nětko polna wjeſela, a jeho pſchedewſacže

je, ženje sašo f wótzneho doma njewotkhadžecź, ale pschezo sawo-
stawacź we wótznyh domje. —

Žadacze tuteho wobrasa wułożenje? Džeczo, kotrež je wótzny
dom wopuschyžo, je hrěšnik, a nóz, do kotrež fastupi, je nóz
hrěcha. Bludniczi, kotrež widzi, to je śwět, kiž jemu swoje sbože
psched woczomaj barbi a słowo njedžerzi, ale do najhłubšeho
hubjenstwa, do styska a tšchnosće sawjeduje, a kotrehož pucze so
w nozy a hrósbje kóncza. Kucze swěriny, to je sakón se swojej
krutosću, kotryž chze budzić, a swěza, so jemu najpriedy žyle
klabje napschecziwo blyšcžaza, je to a tamne klabjenje stareho
testamenta, kotrež wo miłosćiwym Bosh rěczi. Pscheczel wótzneho
domu, to je Khrystuž, kiž džě tež wukhadža, so by šhubjenych pytał
a sbóžnych činił, a so wjeřeli, hdyž jich namaka. A nowe wo-
blecženje, kotrež woni dostawaju, so woblecženja sboža, a nowe
bucze a wostacze we wótznyh domje, to je nowe šjenocženstwo
f Bohom, kotrež so w plodach prawdosće wošjewuje.

F.

Próstwa wo njewinnosć.

Bycha rjana,
Njewinnosć ty lubowana,
Bysch mje w mojej mlodosći,
Dha mam khalbu psched wschěmi.

Barla jařna,
Moja česć a kóna krařna,
Luba, sbóžna njewinnosć,
Ma tebi mam česće bosć.

Wodž mje stajnje,
Dha mam sboža njewuprajnje,
Mój pucž budze wjeřelny,
Swjaty, měrny, dostojny.

Bycha miła,
Njewinnosć, ty róža čyła,
Bysch mje moje žiwe dny,
Dha wěnz noschu njeswjadny!

Handrij Zejler.

Nabožina w šuli.

(Božowanje.)

Licžba wuřwolomnych stawisnow so po licžbje hodžinow, na to
nałożomnych, škožuje. Dofelž ma semester něhdže 20 šulskich
tydženjom, móže so pschi tydženšy dwěmaj hodžinomaj f kóždeho
testamenta něhdže 40 stawisnow wuwšacź. Wjetřcha licžba stawisnow
njeměla so sa tule klasu tež potom wuřwolicež, mohlo-li so tudy
na tónle pschedmjet hišcže wjazy čařa naložicź. Haj, škerje by
radžicź bylo, licžbu pomjenšicź a tuřamu stawisnu hušczišcho psche-
debracź. Šchtóž měni, so by to džěcjom wostudle bylo, tón ani po-
wab biblijskich stawisnow ani naturu džěczi njesnaje. Še šwuf
powjedanja trjehent, dha biblijska stawisna džěcjom pschezo nowa
wostawa; haj, wone na powjedanja f pschibwazym šajimajom po-
klučaju, powjeda-li wón stawisnu, kotraž je jim priedy hižom ras
wjeřele činila. Šak je tola macž, kiž ma dar powjedanja, wot
džěczi čwilowana, powjedańcžka, hižom džěřacž, haj dwazeczi kórcž
wupowjedane, pschezo f nowa powjedacž! A šak džěczi na jejnymaj
hubomaj wiřaju, hdyž wona powjeda! Šo je, šak njebudžicžu to
hišcže ženje klyšchale! Wuczerjo, kotřiž hinašche šhonjenje činija,
njeřmědža w džěcjom pschicžinu teho pytač, ale dyrbja so šebje
šamych wobškoržicž. Mowota džěczi je wuczerjowa wina.

Ša powjedanje šame so šledowaze pokiny wořebje wob-
kledžbowacž:

a) Štawisna ma so po wopšchijecžu a formje sa
džěřcžome šrořmjenje a džěřcžowu potrebu pschiprawicž-
pschi čimž šak so wuczer šak wuřko hacž jeno něřak móžno, biblijs-
škemu wurajej pschisamkuje. Šola, hdyž ma wot njeho wotkhadžecž,
dawa wón f hłošom a akzentom džěcjom šacžuwacž a rořšnawacž,
hacž je to, šchtož wón rěczi, jeho šłowo abo Bóže šłowo. Šotom
šak, je-li wěz derje šrořmjena, džerzi so wón pschi wospjetnym
powjedanju bóle, dnyžli móžesche so to priedy štacž, biblijskeho wuraja.

Wšchě pospyty, šwjatu štawisnu džěřcžowemu rořomej a džěřcžow-
wej duřhi pschisprawnišcho powjedacž, dnyžli to biblija činija, so po-
spity wostale; hišcže žadny to šamohł njeje. Š wopředka wšchaf
po něřim pschezo dale wot biblijskeho wuraja wotkhadžacžu, posdži-
šcho šak so pomažu šašo f tutemu wurajej wrócžicžu. Šad tym
móžemy so jeno wjeřelicž, tež dla nuřneje pschesjenošće f wucžbu
w hornjej řjadowni, pschetož tam džě ma so biblija šama wot
džěczi čitacž.

b) Šowjedanje štawo so šwobodnje (to řeka: bjes knihi)
a to na wšchěch šthodženšach rořwucžowanja we wšchitkich psched-
mjetach, w kotrychž ma wuczer powjedacž. Šchtož wuczer wot
džěczi žada, dnyřbi wón najpriedy wot šebje šameho žadacž. Šak
wobidnje to je, praji-li wuczer f džěcjom: Wš dnyřicze to wjedžicž,
hacžrunje jo ja njewěm. Wón šak to se šwojim pschedčitanjom
praji. Ani notizy na šopjeńku wón pschi šebi měč njekmě, dofelž
džě wón to pola džěczi njecžerpi, hdyž wón wospjetuje. Wjele
wjetřchi dnyžli tónle se ššym pschikladom sa pilnosć wuřkutlowany
njewužitł je tón, kotryž ma pschedčitanje sa dobru disciplinu
we wucžbje a sa žiwosć šdželowanja. Džěczi dnyřbja so
štajnje wobkledžbowane wjedžecž, jeli maju w třebnym porjedže wo-
štacž. Pschedčitazy wuczer njemóže džěczi wobkledžbowacž a myřnym
špacžinajam pschedeńcž, kotrež so runje pola njeho namakaju,
dofelž tajkale morwa wucžba žaneho powaba sa džěczi nima.
Dnyřbi žiwjenje do wucžby pschicž, ma ta wěz we wuczerju žiwa
bucž, niž jeno w kniř štejecž. Ššimil je morwy. Ššchi psched-
noschowanju ma pódla hłóřa wjele druřeho, wořebje wócžko šobu
rěcžecž. Šo so ani wuprajicž njeda, šchto duřchepokne, na pošlu-
čarja šložene wócžko na tuteho šamože. Wócžko wuczerja dnyřbi
we wócžku džěczi, wócžko džěczi we wócžku wuczerja wotpoczowacž.
Šót budze huřto podarmo sa šłowom pytač, šchtož wócžko prajicž
šamože. Šotajřim: šwobodnje bjes knihi we wšchěm, šchtož dnyřbja
tež džěczi bjes knihi wjedžecž. Šajke šwobodne pschednoschowanje
je tež třebne dla ššeczeje žadanki, kotruž sa tydžen našpomnimy.

(Pschichodnje dale.)

Š wotkal móž.

Šedny f našchich šakřich žyřwinnych pschedštejčerjom powjeda:
Psched někotrymi lětami běch w našchim hłownym měřce Draždža-
nach pola dwórřkeho lěřarja. Šutón bě, šak je to w tajřich měřtach
wařhne, wot wšchelakich wjeřchom wuřnamjenjeny. Dofelž běch
wot šulřkeho čařa f nim špschecželeny, mi wón tele krařne
řnamjenja česće pokaja, napořledł jednory řchiz, něhdže dlón wulki,
na kotrymž te šłowa šejachu: „Wótče, psches Šesom Khrysta we
šwjatym Duchu, tvoja wola so štań, šak w njeřeřach, šak tež
na šemi.“ — Šnuty lěřar powjedacze: „Šole je najdřóřšche wo-
pomnjecze mořeho žiwjenja; tónle řchiz nad šožom mořeho krala
Šana wiřacze. Šošlednje tydjenje do jeho šmjercze šym wobnjo
a w nozy pola njeho štrařowal. Ša wěm, f wotkal wón móž sa
šwoju njeřesku ščerpliwosć bjeřesche. Ššchi najwjetřchich bolo-
řčach wón špřoznu hłowu pschezo šašo a šašo f tutemu řchizej
wobrocžesche. Š runej měřje jeho woczi na njón hładařchtej. Ša
řchiz šhladujo je wuřnył se šdnyřnjenjom: „Šnježe, ja wocžafuju
na tvoje sbože.“ — Šak wšchitzy šbóžnje mru. A wot njeho
mozy žiwjenja wukhadžeja, tež ščerpliwosć w čerpijenjach.

M. w M.

Dobraj pscheczelej.

(Skónczenje.)

Klecško njemóžesche Sawronowej mandželskej ani słowa wotmolwicz, tak hnuty bésche wón wot teje radošće, kotraž so s woczow kowarjez mišchtrki šwéczesche. Potom podachu so do drugeje stwy, hdžež bě blido hižom kryte, ja kotrež so s kowarštimi a wučzomnikami wschitzy w hromadže šynychu. Sawron šwojeho pscheczela na přenje město šadzi, a jako bėchu blidome modlitwy wuspėwali, społojnje Bože dary wužiwachu, kiž bėchu jim na blido pschinješene. Šdyž pak bėchu so wschitzy nashycžili, kowarjez mišchtr šlėdowaze słowa praji: „Moji lubi domjazy, ja šebi myšlu, so chzeczje tež wy wjedžecž, cžeho dla dženska w mojim domje tajta wjekełoscž knježi.“

A potom powjedasche jim, kak staj něhdy dwaj rjemješnikaj towaršchej — jedyn krawski a jedyn kowarški — w hromadže pucžowaloj psches ščeroški šwět, a so staj so na pucž k Waršchawje nastajiloj, kak je pak kowarški šchoril a w jenej korežmje ležo wostał, hdžež je wot šwojeho towaršcha, to je: wot krawského Klecška, na najšepje wothladany był, a so je tón, so by kowarškemu jašo k strowošcži pomhał, wschitko pschedał, ščtož je měł.

A wón šwoju rěč s tymi słowami skónczi: „A tón kowarški bě Jan Sawron a tón krawski šedži tež tudy mjes nami a mjenuje so Michal Klecško.“ A na tuteho pofasowajo wón stany, pschibliži so k njemu, wobja jeho wokolo šchije a koschesche jeho.

Domjazy buchu pschi tym wutrobnje hnucži a tež Klecško njemóžesche dale žaneje jėdže woptacž, wošebje jako jedyn po druhim pschistupi a jeho tak abo hinał šhwalesche abo jemu s najmješcha ruku kłócžesche.

Wón teho dla rjekny: „Wěš ty ščto, Jano, njech ja nětko powjedam, kak je so mi dale ščło.“ A wón powjedasche, kak je wóškom lėt daloko a ščeroško po šwécze wokolo šhodžil, ale so so jemu nihdže njeje tak prawje šchlachcžicž chzuko. So je tež do wóšta fastupil, s kotrehož so jeho pak šlabeje strowošcže dla bórny šašo puschcžili. Ale to jemu tež ničžo njepomhasche, pschetož wón dyrbjesche so s nowa šwoju staru džėrawu draštu woblez a šašo po šwécze wokolo šhodžicž. Ale jeho rostorhana šuknja w ludžoch mačo dowěrjenja k njemu wubudžesche a wón teho dla rėdko pola teho abo tamneho krawského mišchtra džėlo dosta. A žadny jeho dołho w džėle njewobšhoma, dokelž wschał ludžo šhorowateho džėlaczerja škerje a lėpje s džėla puschcža. Duž jemu na pošledku ničžo wsche njewosta, hacž so dyrbjesche pošlėšche lėta s wjetšcha po kraju dundacž a so s wuproschenym šhlėbom abo pjenježkom žiwicž. Wón pak šebi pschi tym stajnje myšlesche, so jemu Wóh po jeho wschėdnej nutrnej proštwje šašo strowošcž a potom tež džėlo spožcži. A strowošcž bě so jemu wo prawdže hižom psched někotrymi měšazami w pošnej měrje wrócžila, ale džėla njebě hišcže žaneho namakał a teho dla tež do kowaršnje stupil, so by tam šwojeje nusy dla wo šmilny dar prošyl.

Pschi tutyh słowach sawola Sawron: „A nětko je kónž twojeje nusy! Budž Bohu džak, so je cže ke mni pschijedł, šwotkelž hižom wjazy po prošchenu njepóndžesch. Šdyž ty njebudžišche w tajkej nusy był, njebudžišche ty ke mni do kowaršnje stupil a ja njebyhč tebje ženje wjazy widžal. Kak džiwne so Bože pucže!“

Sawron bėsche gmejnski přjėdštejeť a mješesche nasajtra, jako njedželu, wschelake gmejnske naležnoscže s hospodarjemi wuradžowacž. Wo skónczenych wuradžowanjach jim wón powjedasche, kak je s Klecšku pucžowal, ščto je tón na njeho wažil a kak je jeho nětko šašo namakał, a so je jemu to jara lubo a myšli šebi, so drje by wón tudy wostačž mohł.

Šaspomnjeni hospodarjo na to mēnjachu, so wschał by so Klecško wo wsy jako krawž šahdlicž mohł, dokelž hišcže žaneho nimaja a je wobcžežne, hdžž dyrbja s kóždej lapku do drugeje wsy abo do města hieč, je-li so chzedža šebi něščto šeschicž dacž A woni porucžichu Sawronej, Michalej prajicž, so bychu jeho woni rad do gmejny wsali, pschetož na krawskim džėle jemu pola nich pobrachowacž njebudže.

Klecško na to wotmolwi, so chze tam lubjerad wostacž, Sawron pak šhėžu a něščto pola kupi a jemu to dari. Tón pak tajki dar bracž nochzysche, ale kowarjez mišchtr njeda so jemu dołho šapjeracž, prajizy: „Bratšje, ja s tym jenož maču džėlbu teho dołha šarunam, kotryž šym twojej dobrej pscheczelnitewej wutrobje winojty. Šdyž mój dar wošmjesch, moje šwėdomnje šmėrujesch a mje halle pošnje šbožowneho ščinišch. Tak budžemoj blisko w hromadže bydlicž a Wóh naju tež dale njewopuschcži.“

Ščto chzysche Klecško čžinicž, hacž šwojemu pscheczelej po woli byčž?! Ludžo jeho dobročžiwosčž potom tež dale a bóle pošnawachu a bėchu tež s jeho džėlom jara społojom. A ja poš lėta rjekny Sawron jedyn džėn k šwojej šotšje: „Šuba Šaňža, ty šy mojej bratrowskej wutrobje stajnje luba była, tola nětko šy mi hišcže lubšcha, hdžž šym pošnał, so mojeho lubeho pscheczela lubjesch a chzesch jemu ruku a wutrobu dacž. Njech waju Wóh žohnuje.“

Ša krotki čžas mješesche Klecško s Šaňžu kwap a w njej štarosčžiwu žonu a dobru hospošu dosta. A Sawron tež dale pytasche, kak by so na tajke abo hinašche waschuje šwojemu pscheczelej džakowny wopofasacž mohł, tak so tón čžasto došcž praji: „Ale Jano, njebudže dha žaneho kónža twojeje džakownosčže?“ Na to pak Sawron najbóle wotmolwi: „Drohi bratšje, njepraj ničžo a daj mi jenož tak čžinicž! Šlaj, to wscho je jenož daň s teho šapitala, kotryž šy mi w Šólskej pošcži!“

Wschelake s bliska a s daloka.

— 31. měrza šwjecžesche knjes duchowny Wendt w Čžornym Šhołmzu šwój 25 lėtny šastojški a wošadny jubilej, na kotrymž niž jenož wošada, ale tež žyke duchownstwo, wošada a tež wučzerjo džėl bjerjechu. Mnoge šbožopšchecža je wschėch bokow dšndžechu. Woješke towarštwu, špėwanske towarštwu, šchulške džėcži, wošadna žyrtwinšta rada dopołdnja pschithadžachu, so bychu šwoje pschecža w špėwje a šlowje wuprajili. Pschipołdnišchi čžah pschijewje šwonkowntych hosčži: duchowni se šwojimi mandželskimi a wučzerjo. Knjes superintendent Kuring pschepoda šwjedžėnški dar duchownych, krašnje wuhotowanu bibliju, na to knjes rektor Kleiner w mjenje wučzerjow šlėborny dar pschepoda. Šnuty so k jubilar džakowasche ja tajke wopofasma lubošcže. Šopołdnju w 5 bėsche w hosčženzu šwjedžėnška hosčžina, na kotrež so wjazy hacž 100 hosčži wobdžėli. Přėnju šlawu wunješe knjes tajny radžicžel Hegenšcheidt na jeho Majestosčž pruskeho krala. Knjes superintendenta šlawjesche we wutrobnych šlawach knjesa jubilara. Knjes krajny radžicžel šwójbjje knjesa jubilara wutrobnu šlawu wunješe. Knjes wučžel Šlował rėčžesche na Čžorno-Šhołmčžansku wošadu, kotraž poš žohnowanym duchownym škutłowanjom knjesa jubilara rjenje kčžje. Šwjecžor hišcže kolojšėdne towarštwu knjesa jubilara se šwjedžėnškim čžahom se šmolnizami poščesčži. Ššwjedžėn šwėdcžesche wo lubošcži, kotraž dušchowpastyrja a wošadu wjasa. Wóh mišy Knjes šdžerž hišcže dołhe lėta knjesa jubilara jeho wošadže w žohnowanym dušchowpastyrškim škutłowanju!

— Njedželu Duasimodogeniti bu knjes šarať Šurf, dotal s šararjom we Łucžu, ša šararja w Delnim Wuješdže psches knjesa superintendenta Kuringa šapofasany. Pschi šapofasany bėšchtaj hišcže pschitonnaj knjes šarať Šrygar s Łasa a knjes šarať Unger s Łejna. Woža mišosčž žohnuj noweho dušchowpastyrja w jeho noweje wošadže!

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłal,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosé ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwosé da.

Njeh ty spěwał,
Swěrnje džěłal
Wšědne dny;
Džěń pak swjatosok,
Duši daty,
Wotpoń ty.

Z njebjes mana,
Njeh dí khmana
Žiwnosé je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Sserbske njeđželske lopjeno.

Wudawa so kóždu kobotu w Smolerjez knihicziščežerńi w Budyschinje a je tam ja sčtwórtletnu pschědplatu 40 np. dostacž.

Njeđžela Jubilate.

1. list Pětra 2, 11—17.

„Wystajće Bohu wschitke kraje, spěwajće k čžeszi jeho mjena!“, tak so w 66. psalmje khwalbný khěrlusch sanoschuje, po kotrymž ma tšecža njeđžela po jutrach swoje łacžanske mjeno Jubilate (to rěka „wystajće!“). Wystanje je spěwana džakownosć, kotrejež plómjo k njebju kapa, hdyž pobožny křjeć pod kłóncžnej mlódněj čžepłotu psches polo křeczi; hdyž mlóda macž se kwojim džěčžatkom přeni křecž pschěd khěžu na kłóncžku kědži, obo hdyž wobdarjeny hólz je na wyschschu schulu pschischot, po kotrejež je kěbi hižo wjazny lět žadał. Njewešch, hacž je we wyskaznym khěrluschu twojeje wutrobny wjazny džaka abo wjazny nadžije, tak so myšl džakowanja i myšlu wjekeleho dowěrenja měšča. To je nalětna radosć, to je njeđžela Jubilate we wutrobje.

Kak mohł žyly našch lud k wystanju pschincž, tak so njeđželu Jubilate tón prascha, kotryž njeje hižo spokojom, hdyž so jemu kamemu derje džě, ale halle, hdyž w jeho žylym ludu derje stej, a to swonkownje a tež snutskownje. So swonkownje w móžnym němskim khěžorstwje jara derje stej, so kšchescžijanam njetrjeba dopokasacž. Ale kajki je snutskowny porjad našchego luda? Žow my spokojom nješkmy. Žow žaneho měra, žaneho spanja nješmějemy, doniž so žyly ludowe žiwjenje sažo na to njenatwari, sčtož křwjaty Pětr w epistoli na njeđželu Jubilate žada.

To so po sčacžu žyly wschelatore napominanja, a to ja sadžerženje kšchescžijanow w pohanskej wokłnosći, w romskim khěžorstwje. Ale tu masch sažožł wschěje kšchescžijanškie kultury, na kotrymž po najwážnišchich sakonjach hišchěže stejimy, mjes tym so je pschewulki džěl našchego luda i njeđžakownosću, haj se sazpiwanjom wot tuteho štareho, dobrego saklada wotstupik. Woni chžedža bjes snutskowneje kultury, bjes duchownych mozow, kotrež jeno nabožina dawwa, wobstacž. Kajki njerosom! „Na jich plódach dyrbicže jich pósnač!“

Kaž Pawoł, tón wuswoleny grat Boži, tak tež Pětr žyrkej, lud natwarjuje. Kak ma so kóždy w towarštwje kwojeho luda sadžeržecž? na tuto praschenje wón wobschěrnje a w 17. sčtucžy tak jadriwje wotmólwa, so jeho kłowa na někotrej schuli i wulkim piškrom nad wrotami napišane namakasch: „Lubujće bratrow. Wóježe so Boha. Čžesćeže krala.“

Čžehodla wot tutych křwjatych sašadow njemóžemy wotstupicž? Dokelž so w nich na wutrobny twari, a dokelž je wutroba w nich na Boha pokasana a sažožena. Na čžo chžesch hewak ludowy porjad natwaricž? Wjenujemy najrosomnišchi saklad, na kotryž njewěrojazy twarja: štrowy rosom w ludu. To je wěšče jara dobry sažožł; rosom je wulki mišchr, kotryž njewustawazy twari; hladaž na Žapanskich! Ale hdyž hišchěže lěpschi sažožł wěšch, tebi tón dobry njeđokaha.

„Wschě wutrobny w Bosy a Bóh we wschitkich wutrobach“, tak wuprajmy i křótkka kšchescžijanški ideal. Ideal

je, sčtož we wěrje widžimy, sa cžimž stejimy a sčtož na tutym njedokonjanym šwěcze polnje njedozpivamy. Ale my honimy sa tym kaž šwjaty Pawoł. Tak twarimy na šbožu šwojeje šwójby, šwojeho droheho luda, kotremuž je Bóh Luthera a kšěžora Wilhelma Wulleho šbudził, a tak budžemy Boži wotrocžny.

Wotrocž Boži reka pola šwj. Pětra frejny (šwobodny) muž, kiž šwobodu nima sa pšchitřwanje šlósčje, njech je njepóžewosčje a wopitřwa (11. a 12. sčt.), njech je njepóžewosčje (13. a 14. sčt.). Sčto je šwoboda? Wona je w cžaku, w kotrymž do šcherjenjow wjazy njewěrimy, to najhótsche šcherjenje, jenož so šo jeho njeboja, ale wjele bóle jo wšchudžom rad widža. Šwoboda šama na šebi nicžo njeje, wona je tak mało abo tak wjele kaž cžak abo rum, mjenujzy hola myšl we hłowje. Dyrbiš šo prashjeć, k čžomu šy a wot cžeho šy šwobodny. Šlaj, wot dobreho, wot Boha šo wušwobodžecž, njeje to wrótnosč a nješbože? Ale šwoboda wot šleho, šwoboda k wšchemu dobremu, to je mi šwoboda a šbože a šbóžnosč. To je šwoboda Božeho wotrocžka. Šamjen.

T. w B.

Bedžba po njebjju.

1. Pětra 2, 11.

(Benjamin Schmold.)

Štób: Sčtób Bohu wjeršnemu šo podda —.

Sa zušbnik šym na tutej šemi,
Mój wótžny dom šu njebjška;
Šow š hrěšom, horjom, štarosčemi
Šso dušcha hiščeže bédžicž ma;
Mój pucž pak škóncžnje wjedže tam,
Šdžež wěčny měr a pokoj mam.

Šswět sa naž nicžo šwoje nima,
Še jeno wotnajaty dom,
Kiž podružštwa nam wotnajima,
W nich krótki cžak šmy š pšcheytkom —
Šdžyž woła šmjercž, wšcho š rukow dašch
A próšny š domu wotšhód mašch.

Tu w šwěcze sa mnje měštno njeje,
Duž šložam wocži k njebjškam;
Tam šebi moja wěra pšheje,
Šdžež ja šwój dom a štatok mam;
Sčtóbž tónle šwět šwój mjenuje,
Tam šhubi prawo měščežanšle.

Šycž přjedy měščežan nješamožu,
Dóžž njeběch tudy š putnikom;
Šow wobštaracž mam šhtwu Božu,
We njebjšach pak šhowam dom;
Tu jeno kčžeje nadžija,
Tam pak šo krašnje dopjelnja.

Šow pucžuju po Šhryšta woli
Šacž tam, šdžež šónž bu štajeny;
Mi nadžiju to nješamoli,
Še šhlěb egiptški nješlódny —
Bóh Šanaan džě sa mnje ma,
Kiž šlóblich kicžow na došč da!

Šlabožina w šchuli.

(Šofracžowanje.)

c) Šlasonje dyrbi šo powjedacž. Šo najwěštotnišchi pädagogoj wšchěch cžakow šlasonosč (Anschaulichkeit) sa přěny žadanku dobreho rošwucžowanja cžinja, je wučerjam šnata wěž. We cžim pak šlasonosč wobšteji, je mjenje šnate a hiščeže mjenje šo wona we wučžbe nashadža. Ššchi biblišskich šlawišnach šhartu Šaláštiny trjebacž, njeje hiščeže žana šlasona wučžba w tymle pšchedmjecze. Šdžyž džěcžo pšchi powjedanju šlawišny se šwojim duchownym wócžkom widži, sčtož wono š cžěl-nyhaj wušchomaj ššyšchi a šo tak šwonkowny pošup pola džěcžka šnutškonny ščžini, potom je rošwucžowanje šlasonne. Šolowacž njetrjebacž jeno š bēlicžom a barbu, tworicž niž jeno š bēžkom a hamorom; to móžesč tež se šłowami. Šale plastiška rěcž je pšchinarodženy dar. W nastupanju tajšeho plastiškeho powjedanja móžesč wjele nawuknyčž, wobkēžbujesč-li wošobny, kotrež móža prawje šlasonje powjedacž; šy-li pšchi powjedanju na šebje šameho prawje kēžblimy, na kotrych měštnach šu džěcži wošebje kēžbne abo njekēžbne, pšchede wšchěm pak, šabje-raš-li šo se šlawišnu tak, šo Božu móž, w njej wopšchijazu, na šwojej wutrobje šacžuwacž. Sčtož je tak wutroba nashonila a š luboščju šapšchijala, bywa rošomej pšchego jašnišche, pšchego pšchewidnišche, a š tym budže twoja wuštojnošč w šlasonym a móžnym powjedanju biblišskich šlawišnow dale a bóle pšchibwacž.

d) Šiž pšchewjele na jedyn ras, tež nicžo wottor- hnjene, ale pšchego žyłoščž, sa šebje wobštežaza, dyrbi šo podawacž. Šdžda tak škulojčžena žyłoščž biblišškeje šlawišny ma šwoje wošebite napišmo. Šerje je, dawa-li wučer tajšle napišma pola šlawišnow, šo k temu hodžazyč, wot džěcži šamych tworicž; pšchetož wón pšchi tym husto šhoni, hacž šu wone tu wěž prawje šapšchijale a sčto je na nje najhlubšchi šacžiščecž cžiničo. Ššwjate šlawišny šu kaž točžene dejmanty, kotrež šo we wšchelakič barbach blyščeža. Šmóžno teho dla je, šo džěšacž džěcži, kotrež tušamšnu šlawišnu šlyšcha, wšchelaki šacžiščecž doštanu, kaž móže tež jene a tošame džěcžo wot teješameje šlawišny dženkša žyle drubi šacžiščecž doštacž, hacž je jón lěto přjedy měčo. Šadžicž njeje, šo šo měšto šarych šnatych, žyle powšchitřownje džeržaných napišmow biblišskim šlawišnam na podložku jich hłownych wěrnosčžom nowe napišma dawaju. Šute wěrnosčže dyrbi džěcžo šame se šlawišnow wučžuwacž; tež je jara wopomnicž, šo móža druhdy małe cžahi, wot wučerja pšchehladane, hluboki šacžiščecž na wutrobu a žiwjenje džěcžka cžinicž. Š temu jeno jedyn pšchikšad: Ššhdy w jenej šřjedžnej řjadowni wo nashycženju 5000 muži a Šesušowym šhodže po morju rěcžach. Šako k tym šłowam pšchikšadecž: „A ta šódž bēšche hižom šřjedža na morju, a woni cžerpiachu nusu wot žolmow“, dža pocža jena džewjecžlětna hólčžka se šwojej šušodku rěcžecž. W tej myšli, šo mje wona šrošymila njeje, ja řjetnyč: Sčto čžyšche ty wjedžicž, lube džěcžo? Šo džěcžo šahanibjene pšched šo hladašche a mjelčesche; šušodka pak wotmolwi: Šona ke mni džesche, šo je to tež prawje hlupje byčo, šo Šesuška šobu wšali njeběchu. — Ša to ja šam myšlił njeběch. Ša dyrbič njewólne ruzy štyšnyč: „Ša cže šhwalu, Šwóčže a Šnježe njebjšow a šemje, šo ty to pšched mudrymi a rošomnymi potajil šy a šy jo tym njerošomnym šjewil. Šaj, Šwóčže, pšchetož wono je šo tebi tak šerje špodobalo.“ Šo šlowo tehole džěcžka ja twjerdže džeržach a rěcžach š žylej klášu wo tej hlupoščži, bjes Šesuška pšches žiwjenje hičž. Šjes žylym rošrěčžowanjom wo tamnej hlupoščži mi ani jene džěcžaze wócžko njepobracžowacž. Š ta žohnowanje? Šwoja žyla dušcha bēšche džak.

(Pšchichodnje dale.)

Po malej khwili.

Sana 16, 16.

(Gerof.)

Po malej khwili mje njewidźicze,
Duž na mnje juntrócž 'jhcze pohladajcze;
Hižom šu k rotwu mje žalbowali,
Po malej khwili tež pohrjebali.

Po malej khwili šaš' widźicze mje,
Próšdnj je row, nimo tšichnota je;
Eslóncžko njecy khoma tež w mrócželach šo,
Po malej khwili šo rosjašnja wscho.

Po malej khwili! Tak pominajo
Dawa we wutrobje šaš'šchecž šo.
Radosež to hacži, ból polóži mi,
Po malej khwili! to dospokoži.

Po malej khwili, ach, džécžo, mi wět,
Liza cži šblėdnu, wět' druhu ma cžer;
Młodžiny kwėtki a róžowy cžaš —
Po malej khwili — wscho šahinje šaš'.

Po malej khwili, ty žarowazy,
Minje šo horjo a smėrnjenu šy;
Klonja tež šyly dosež na semi šo,
Po malej khwili, wschė setrėja šo. —

Po malej khwili, o roshnėwany,
Šmjercž rubi lubnych, to wopomń nėtł ty!
Džen je šo nakhilil, rufu mi daj,
Po malej khwili je pschepošdže, hlaj!

Po malej khwili, wšmi k wutrobje to,
Eslóncžko šwój domcžł dže, duž spēchuj ty šo.
Hišcže wschał wjele mašch donadžėlacž,
Po malej khwili pał wotpoczowacž.

Po malej khwili wscho rospjeršchene,
Šwėšdy kaž lišcže wschė rospročchene. —
Wėcžnosčž šo bliži, šo pominje wscho,
Po malej khwili! Duž hotujmy šo!

Surij Bróšł.

Sserbski lud a kraj.

Wot J. E. Šmolerja.

1. Šerbjo, kiž pola Němžow „Wenden“ rėłaja, šu narod wulkeho šłowjanskeho luda a wobydłachu něhdny wschón kraj wot Bobra hacž do Sale a k Šchmrėlowym Horam (Fichtelgebirge). Š polđnju mjesowachu k Cžechami a k polnozy k Luthzami, a na tutej stronje cžehnjecu šo jich mjesy něhdže wot šjednocženja Wódrny a Warty hacž k šjednocženju Lobja a Sale. Woni wobštejachu k mnohich šplahow. Wot tych bėchu Łužiczenjo a Milczenjo najwóšebnišchi. Tamnym šluschesche kraj, kotryž šo nėtł Delnja Łužiza mjenuje, tucži wobydłachu pał krajiny, kotryž šu mjeno Hornja Łužiza nawdali. W staršchim cžašu njerėkach Hornjej Łužizy hinał hacž Milška abo milcžanski kraj a jich wobydlerjo bėchu wschudžom jako Milczenjo abo milcžanski Šerbjo šnacži; pošdžišcho pał poča šo Milška psches zupnyh k nėtčičim mjenom pomjenowacž a je šwoje stare mjeno žyle šhubika, hacž runje našch lud hišcže dženknišchi džėn jenož Delnjolužicžana ša Łužicžana špóšnawa.

Šłowjenjo bydla w Europiskej tak dolho hacž Šeltojo, Němžy a Łacžanski a hižom w najstaršich cžachach bėsche wschón kraj, kiž mjes Abriatškim a Maranschim Morjom šo rospšchescžera a wot Wódrny hacž do žórkow Dnjepra a Dona došaha, jich šamšne wobšedženštwó. Woni bėchu štajnje jedny k najwjetšich europiškich ludow. Š krajnow, kiž w dženkniškej Šólškej na wobimaj štronow maj Wišłny (Weichsel) leža, najšerje Šerbjo do hortach pomjenowaneho šerbskeho kraja pschicžėžecu a pschi špocžatku 6. štotetka widžimy jón wot šamnyh Šerbow wobšadženy. Ani jedny Němž mjes nimi njebydlesche.

(Pschichodnje dale.)

Bratrowska lubošč.

Powjedaničžo wot Sana Wjele.

Šchtož čžemy šebi dženkša powjedacž, to naš do domu wjedže, kotryž je najwyschšchi w šwėcže, to rėka do šhėžorskeho hrodu. Še šnano mjes wami šchtó, kiž šebi myšli, to budža šamo wješele wėžy? Mėni šnadž něchtó, w tajkim štatofu jeno róžojte žiwjenje hraje, štajnje a špochi, džėn jako džėn? To by nimo wėrnosčže mišnjene bylo. Štare pschiplowo wucži: „Tež pod škotej tšėchu cžašto hlowa žalostnje boli.“ A druge pschiplowo praji: Mėhdžtuli ma ta najkrašnišcha šuknja je šylyami macžany podšchivł. — Mjewešcže šnano, kał ma šo to šrošymicž? Tež we wulkich wóšebnyh hrodach namaka šo wschelake horjo, tež na wjerchow šwėta dórđdu šo cžernjoite cžachy.

Abó njewešcže wo wjerchu Saulu, wo přėnim kralu něhduschich Židow, wschėm džėczom k biblije šnathm? Mjewešcže džė, kał jara je na teho mutny a štyšny duch šhodžil, šo je byl pschi žylym kraleštwje hubjenschi šhudeho muža? To je šo w dawnyh šastarštu mėłó. A na to podobnje ma šo tež w nowišchich cžachach. — Šmjercž dolho džė njeje, šo je šo w šužobnym kraju kral se šamyšłom w jėšorje tepil, štyšniwy myšlow a mošhšawrjenja dla. Šaulej je wówcžėšti młodženž špėwal a na trunach hrał, a jemu tał mošhowe mucženki jašnil. To bėsche jenutki špėwal a herž. Tón kral pał, kiž je, kaž prajach, šam wot šo šmjercž w jėšorje pytał, je šyly najlėpschich špėwžow a hudžerjom mėl, a njeje šo tola moht w dušchi cžėšneho šahmura wobrócz. A tał bych wam k podawłow šwėta dolhi rjad wjerchow psched wocži nastajecž moht, kiž šu šo k mrócžnyh myšlemi jara šlė bėdowacž mėli. Še pschicžiny k tajkemu šmucženju dušche šu wschelake. Š wjetšcha je to šle žórkó tajki a hinałki njehoj, kiž šo tež k wjerchami šwėta šobu do loža lėha, jich na myšlach šchėri a njeda jim špacž.

Tón wyšokí móznač, wo kotrehož mrošotnej dušchi čžemy tu powjedacž, bė wulkotny šhėžor. Šhėžor Augustuš je wam wschał k biblije šnath; duž potajkim wėscže, šo je byl knježer žykeho šwėta. A hlecže, tež jeho žiwjenje žadny paradis njebė, kaž šebi něchtóžtuli šnadž myšli. Wón džė šo dyrbjesche pscheradow bojecž, jėdow a mordarškich nožow, haj a tež šamo pod šwojej tšėchu. Tola je wschitkim tym hroženjam se šbožom wuschol. Ale tón šhėžor, kotrehož tudny na myšlach mamy, je psches mėru wjele wschelakeho šleho njehoj a wumėl: štarosčže (wėšo niž wo wschėdny šhlėb, ale dla mordarškich wójnow), mjersanje, hnėwanje, rubženje a šchtož tehorunjecža bė. Nicžo pał jeho tał ššmuriko njebė, kaž wohidne šhonjenja cžłowškeje šlósčže se škaženyh dušchow. Š rokoty poddanow jako tež špjeranja šemjanskich knjesow, njėšwėra lišcžerškich bohotoj jako tež pscherady ludarškich pschecželow a podobne hrošne nawėdy bėchu k pschicžinu teho, šo jemu po nėtčim cžma a hortota hlówu a wutrobu pschemó. Tón přėdy tał dobrotny ludžazy pschecžel bu na pošledk cžłowšekow hidžer. Wón šwėdcžesche šebi w ššmurjennyh myšlach: Šbžđny cžłowšek je nėtajki Šudašch, haj, žyly šwėt njeje wopravdže nicžo hacž wulka šebitna kža. Do

woczow cjinja czi rjenje a sbadza so wozki, a sa tykom su tebi rubjezne wjelki. Sich jasyki maja wschaf med, ale jich wutrobny njezhdza niczo hacz jed.

S mrokotnym duchom srbasche zyle hamlutki w jenej nasadnych stwow swojeho hrodu, samknywschi sa sobu durje, a s khwilemi njepuschczi nikoho nuts, schtoz jeno stareho klujobnika s jedzu a s piczom. Tez jeha dorostkaj sijnaj, nadobnaj prhnaj, kmdbzeschtaj jeno sa dzim hdy k njemu. To jeniczke stworjenje, kotremuz werjesche, so s prawdu s nim meni, be Straza, wulki spytany pos.

Esamo so snaje, so durbjesche tola dyb a dyb radzow a bohotow psched hebje puschczicz, nusnych radow a rosprawow dla. Pschi tym pak do woczow sjewi, so so jemu jeniczky Strazowa kmvera a pschuwisnoscz bjes falscha sda. A jako by rjekl, so ton pos we, schto khedor do njeho dzerzi, pabesche won swojeho knjesa. Dezo pschi durjach predkowneje stwizy, kotraz be prjedy teje stwy, hdzez mejesche khedor s wjescha hamlutki swob pschewytk, to skoczio nikomu do duri njeda. A by-li so tola schto skhroblił, na teho wuschczeri subiska morczo, so kdzdy se strachom twochny.

Ras mejesche starschi sijn khedzorej-nanej nusnu wez sjewicz a pschindze po skhodze horje k nanowym durjam. Ton lawkuš pschi durjach snajesche jeha a besche jemu dobry. Duž machasche wjeschly s wopuschu psched nim, jako by rjekl, so jeha pscheczelnje wita. Temu prhnzej besche to spodobny pokas; duž poczini rjenje s tym pšom. Tola do duri jemu to skoczio njechasche dacz, ale dzerzesche jeha se subami sa kufnju twjerdze. Na to prhnz sawola: „Puschcz“, a spyta so wudrecz a chyzsche s mozu sa durje pschimnycz. Ton pos pak sabwyschi wscheho, sbchny so psched nim kaz muž a jeha ja khornač pschija. Ton młodzenz be mbozueju rukow a khetro nahleho ducha. Spyrjeny s hnewom won temu skoczeczu se khlnej pjaiczu tajki ras mjes woczki moršny, so so won se kmjerczu wali. Strözeny nahleho sczinla ton młodzenz czełny, s bojosczu wjedzo, so budze khedor-nan wo swojeho straznika s palazej burubu kapacz. Ledy be wotsal, dha khedor psched durje stupi, dokelz be haru a forčenje sadrek, a stupiwyschi s duri, wuhlada, schto je so stalo.

Jeho jeniczki lubostnit, kotryz be jemu, jeha smuczenemu duchej lubschi hacz hewal schto abo schto, lezesche pschesrěwyschi nobi.

Kaz s nahlym plomjenjom w nim hnew kapny. Komornik durbjesche runy pucz radu hromadu stasacz. Sako bechu so radnizy, mjes nimi sobu taj prhnaj, na radu seschli, pocza won s hrimazej reczu: Wschitzny wschaf wescze, kak drohotny be mi moj Straza, lubschi hacz njesprawny człowjek, dokelz be sprawny a kmerny. A klostnicza ruka je jemu žiwjenje storhla. Schtoz we teho mordarja njenowacz, dostanje khedzorske mnto, a byl-li won schpatnischki poddan. Beda pak temu, kiz je ton mordar! Teho chzu draczej do rukow dacz, a byl-li to samo moj sijn.

Na tajke burowe plowa starschi prhnz sarza a sbledny kaz w kaschczu lezaze czelo. Młodscheho bratra, jako to wuhlady, sahrabny bojoscz, jako by psched nim blyst do semje srashl. Haczurnje so psched nim bratr njebesche sarasa wusnal, jemu to psnacze psches hłowu tjeli, schto je ton sarazer byl. Snydom won pschi hebi rjekl: Moj nadobny bratr, mi s zyliczkej wutrobny luby durbjal mi do kmjercze storčeny bycz? Njedaj to Boh! Radlubje so sa njeho k woporej dam!

Njejabzy stanywschi so won psched burowym nanom na semju klakny a sabschny se styskny hlošom: „Moj nano a khedzorski knjeze! Sa kleczo a stysknywschi ruzny wo hnadu proschu. Sa sijn ton sabwyz!“ Tu sablystny khedzorej s woczow a ruka jemu sa mjeczom saj, a wschitkim, kiz bechu podla, bu hrosno.

W tym wolomitu tez starschi bratr psched nanom na swojej toleni sleczi a sawola: „Njewercze jemu, knjes nano! Sa sijn na

tutym njesutku s winu! Sa sijn to s nabla a njechawyschi skuczil. Czincze so mnu, schtoz chzecze. A mojemu lubemu bratrej nješan so bozedla niczo!“

Na to ton młodschi saš pschi swojim wosta. Ton starschi pak proschesche dale: „Swarnuj to Boh, so by moj snahleny nječin njewinowatemu bratrej na hłowu padnył. Sa wina je moja, a mje ma to khostanje sajecz. Ssmilcze so na mojej wini, abo czincze so mnu, schtoz macze sa prawo. Ale bozedla wostajcze swojeho wulzhduschneho sijn, kiz chze so s bratrowskeje lubosce so mnje do kmjercze dacz!“

Talle to dale mjes nimaj na pschemo dzesche, so žadny pschit omny radziczel njebe, kiz by mohł njechnuty wostacz. To besche s wutrobu wojno, kajsež runjecza na kwecze njeje. Niz so by jedny druhemu s hidzenjom sa duschu stal, ne, ale s lubosczu chyzsche bratr bratra psched kmjerczu skhowacz.

Skoncžnje to staremu khedzorej smjersnjenu duschu tak sbr, so jemu rosta. Won hebi s tej ruku, kiz besche prjedy sa mjeczom hnala, na czolo pschimny, jako by jemu na dobo styskny kon wujel, a jako by sijnma czma s wutrobny czelka. Sslyšy poudžechu jeha. Won sanjeke po dolhim mjelčenju s pschenunym rtom: „Stejtaj, nadobnaj sijnaj, mi stejtaj! Njech shubich to skoczio, mi psche wschitko drohe a lube. Slej, psches jeha wotbntk a kmjercz sijn wulki schaz namafal. To je ta bratrowska luboscz, kiz mjes wamaj widzu, a to je mi lubscho dyžli wschon kmw. Kotry s waju je wopravdže s winu, so hischče dohladacz njewem, haj a tez nochzu, ale to je mi na woczki sjawne, so mataj jedny kaz drugi tak nadobnych myšlow. Tak duschu sa duschu sderz waju Boh, mi k radošči sa dalsche leta, a k wjeselu sa wschitke ludy mojego knještwa.

Wot teho dnja sem so jemu ta czežna mbla s rosoma sczahny a nad jeha myšlemi sešhadza wjeske klonzo. Won bu jako tak mily a schzedny, kajkiz be w poczatku swojeho knježenja byl.

To bechu sa jeha ludy po czežnych nozach wjeske dny. Duž khwalachu jeha s dzakownym rtom, a hischče sadnischo klawjachu nadobnu duschu a bratrowsku luboscz wobeju sijnow.

Wschelake s bliska a s daloka.

— Szerbste towarstwo „Sutrniza“ w Njechwacžidle kwjeczesche sahdženu njedzelu swob 2. jalozenski kwjedžen s bohonym wobdzelenjom. Na kwjedzenju beschtaj tez pschitomnaj knjesaj sejmiskaj sapobklanzaj Kofla a Soba. Knjes sejmiski sapobklanz Kofla mejesche wutrobu jimazu recz na shomadženych.

— Letne kwjedzenske dny snutskowneho mišionstwa wotmčchu so sahdženu njedzelu w Draždžanach. Pschi tej skladnoscz mejesche so tez rosdželenje letuscheje kollekt, kotraz je so na pokutnym dnju sa snutskowne mišionstwo sberala. Bohuzel je wunoschł wo 2000 hriwnow mjenschi hacz leto prjedy. To je jara wobzarowacz, dokelz so dzelanste polo snutskowneho mišionstwa leto a dale roscherja.

„Bombaj Boh“ njeje jenož pola knjesow duchownych, ale tez we wschch pschedawarnjach „Serb. Nowin“ na wsch a w Budyschinje dostacz. Na schtworcž leta placzi won 40 np., jenotliwe czisla so sa 4 np. pschedawaju.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw spróeny
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoń ty.

Z njebies mana,
Njeh ói khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Sserbske njeđzelske lopjeno.

Wudawa šo kóždu šobotu w Šmolerjez knihicziščyčerńi w Budhychinje a je tam ša šchwórtletnu pschedpłatu 40 np. dostacž.

Njeđzela Kantate.

Šaf. 1, 13—18.

Kajke je to křutne słowo! Wo spytowanjach cžłow-
škeho žiwjenja wono rěczy, wo hrěchu a šmjerczy, naš na-
pominajo, šo bychmy šo tola ju šjebacž njeđali, ani w tym,
š wotkal tajke spytowanja pschithadžeju, ani w tym druhim,
hđže naš wone wjedu, hđž šmy jim k woli — ale wono
nam tež pokazje, — a to móže naš š tajkim křutnym
šłowom na njeđzeli Kantate wujednacž — kał mamy tajkim
špytowanjam napschecžiwu štupicž, šo bychmy wschał naj-
pošledny dobyli a pschewinyli.

Šchto my w spytowanjach šwojeho žiwjenja
trjebamy?

1. My trjebamy tu ponižnu myšl, kotraž
žórlo spytowanjom w naškej wutrobje šamej pyta.
„Njemjedž naš do spytowanja“, tał my wschědnje w šwja-
tym Wótcženášchu prošymy. Kał nusna je tuta proštwi!
Ššmy my tola pschezo a wschudžom wot spytowanjom
wobdaczi: w džěle a we wotpoczowanju, wodnjo a w nozy
naš wone nadběhuja; w towarštwje pschecželow a w šamot-
nosći, w ropocze šwěta a w Božim domje naš wone
namakaju. Štari a mlodži, křudži a bohaczi, šrudni a
wješeli, štrowi a šhori — jim wschittim spytowanje hrosy.

Š wotkal nětk tajke spytowanje pschithadža? „Njeh
žadny, hđž spytowany budže, njerjeknje: Ša budu wot
Boha spytowany.“ Ale praja dha ludžo tał? Šsu dha
woprawdže tajžy, kotřiz korjeń tajkeho spytowanja k šlemu

w Bošy pytaja? Doscž a na docž žich je. We wschittich
cžakach šu cžłowjekojó k temu pokřilenje měli, šwoju winu
wot šebje wotwalicž a Boha ša nju samolwiteho ščiničž.
Wopilž a nješočžiwý — pokaz žimaj jeju hrěch — kóždy
š njeju tebi wotmolwi: to je tał moje waschnje; cžohodla
je mje Bóh tajkeho štworit! Šow je dom, w kotrymž
njeměr a nješchěšjenosć bydlitej — nješlyšchisch ty w nim
to samolwjenje: Šchto móžu ja ša to, šo je moja krej tał
horža? — tam je jaty w jaštwje; ty šo jeho praschěsch:
cžohodla šy šow? te wobštejnoscže, wón tebi wotmolwi,
běchu tał cžežke, moja warba tał šnadna, ja dyrbjach šebi
š njesprawnosćžu pomhacž a tał škóncžnje kóždy šamopaschny
hrěschnik Boha ša šwój hrěch samolwiteho cžini.

Kajke to šabludženje! „Bóh njeje spytowat k šlemu
a wón nišoho nješpytuje.“ Drje šwjate pišmo wobšwědcža,
šo tež Bóh spytuje. Abrahama Bóh spytowašche, jako jemu
pschitasa, šwojeho šyna Šsaaka woprowacž; Šsraelske džěczy
Bóh spytowašche w puščinje, šo by šhonik, „hacž wy jeho
š žykej wutrobu lubujecže.“ Bóh naš do spytowanjom
wjedže, šo bychmy nawukli, š nimi wojowacž. Wón nam
nusu ščěle, šo prošycž nawuknjemy. Ženje pał Bóh njeje
špytowat k šlemu, ale kóždy budže spytowany, hđž wón
šam wot šwojeho lošchta budže cžehnjeny a wabjeny.
Našch hrěch — našcha wina, tał nam to šwjate pišmo
wobšwědcža, tał nam to našche šwědomnje wobkřucža.
Wschitte spytowanja, kotřez naš wobdawaja, nam ničžo
šchodžicž njemohke, hđy bychy wone w naškej wutrobje
towaršcha njenamakale, kotryž spytowanje rad wita. Našche

hrěščne skaženje w naš — to je našch najhóršchi njepšhecžel. S wutrobny wukhadžeju sće myšle: mordowanje, mandželstwolamanje, kurwaństwo, paduchstwo, falschne šwědčenje, hanjenje.

Pšhecziwja šo twoja hordoseč pšhecziwo tajkemu wufnaczu? Dha šhladuj tola na teho muža, kotrehož nam našch Šbóžnik w snatym pšhirunanju sa pšiklad pokáže, na žlonika w templu. Tam wón našdala steji, a pšched nim steji Boži wěczny sakón. Šchtož je šhubjene, to je šhubjene. Šchtož je šhrěšchene, to je šhrěšchene. Jeho šwědomnje jeho wobškorzuje a jemu to žórlo mjenuje, š kotrehož šu wšhitke jeho sće myšle, šłowa a skutki wuschle, jeho šašalku a bojašliwu wutrobu. Duž wón na šwoju wutrobu dyrri a rjekny: Božo, budž mi hrěšnikkej hnadny! Bóh daj, šo bychmy tež my š nim tak wufnali! Pšchetož šchtož my w špytowanjach šwojeho žiwjenja trjebamy, to je ta ponižnosć, kotraž žórlo špytowanjom w našch wutrobje šamej pyta.

2. My trjebamy pak tež jašne wóczko, kotrež šo pšchi wšhitkim njewinowatym šapoczatku špytowanja tola jeho škónčneho škaženja dohlada. „Kóždy budže špytowanj, hdyž wón šam wot šwojeho lóšhta budže čehnjeny a wabjeny. Potom, hdyž tón lóšcht je podjal, porodži hrěch, hrěch pak, hdyž je dokonjany, porodži šmjercz.“ Lóšcht, hrěch, šmjercz — žalóšny pucž!

Sly lóšcht — njeje wón na šdacze njewinowaty? Šchtož wón nam radži, njeje to runje to, šchtož my trjebamy? Wón čže nam pomhacž, hdyž naš w nusy widži, kaž tam tón špytowač našchemu Šbóžnikkej w puščinje; wón nam šłote hory lubi, kaž šhubjenemu šynei w šczenju.

Kač mamy šo jemu napschecziwo šadžeržecž? Šo š našch wutrobny sće myšle wukhadžeju, pšhecziwo temu šo šchitowacž njemóžemy, dokelž hrěch w naš bydli; ale to je našcha pšchiklušnosć, š nimi wojowacž, šo šo wone we wutrobje nješahnědža. Duž, luba dušcha, njepošluchaj na tajki šly lóšcht, šo tebe nješjebje. Njepraj šebi ženje: to je jenož myšl, ja móžu ju kóždy čžaš šašo wróczo šawolacž a nihtó wot teho žaneje šchłody nima. Šomyšl šebi: małe roštorhjenje haczenja je hižom hušto š pšchicžinu bylo, šo bu žyla wulka krajina powodžena. Duž wojuj tež pšhecziwo małemu šapoczatkej, wuteptaj šchricžku, přjedy hacž wulki wohen š njeje nastanje. Nječžinišch pak to, hajišch šly lóšcht, potom šo dopjelni: hdyž je lóšcht podjal, porodži hrěch.

Hrěch, to žórlo wšhitkeho šubjenstwa na šemi, hrěch, tuta dželaza murja mješ Bohom a čłowjekami — wón je tón hórki plód šteho lóšhta. Kač rad čžył potom čłowjek to nješcžinjene šcžinicž, šchtož je šo štało — ale to je pšchepošdže; hrěch tu je — wón roščže; jedyn hrěch wjedže š druhemu, mały š wulkemu. Ach, nihtó, kotryž přeni krocž šwoju nohu na šchěrofu drohu štaji, njewě, hdyž šo jeho pucž škónčži. Přjedy hacž šo dohlada, je wón wotročžl hrěcha — jeho žadoseč je pšchezo wjetšcha, jeho šwjaški šu pšchezo twjerdsche, Bože šłowo šhubi nad nim šwoju móž, modlitwa wotmjelkne — hrěch, hdyž je dokonjany, porodži šmjercz. Šmjercz je hrěchow mšda.

Kač njewinowaty šapoczatk, kaž žalóšne dokonjenje! Šchto čžył nětk hiščže š hrěchom hrajacž, šchto nochžył do wóžny čžahnyčž pšhecziwo njemu, po tamnym šłowje: Njepšchidaj jemu jeho wolu, ale knjež nad nim — šchto nochžył ruku a wutrobu š tej modlitwje pošběhnyčž: W šrije- džja našchim žiwjenju šmjercz tu na naš čžaka; šchto š nam

pšchindže š pomožu, hdyž naš huada čžaka? To šy ty, šnježe, šam!

3. Šchtož w špytowanjach šwojeho žiwjenja trjebamy, to je wěrjaze dowěrjenje na Božu hnadu.

Bóh je tak mało špytowač š štemu, šo japoschtoł wo nim šhwali: „Wšhitkón dobry a wšhitkón dokonjany dar pšchikhadža š wyškolosče dele, wot Wótža šwětkla.“ Šchtož wot delkach šamo pšchikhadža, je kničžomne a šachodne, wšhitko dobre pak a wšhitko dokonjane ma šwoje žórlo w Bošy. Kóžde kublo, kotrež mamy, kóžde žohnowanje, kotrež šhonimy — jemu mamy šo ša to džakowacž. Jeho najlěpšchi a najdokonjenišchi dar pak w tym wobšteji, šo je nam šwojeho šyna pošlak. Šchto by nam wjazny čžinicž dyrbjal, šo by nam šjewil, šo ma myšle měra š nami a niž myšle čžerpjenja a šo móže šo nam š jeho ruki jeno dobre dostacž? A w tutym Bošy mamy najwěšcžišchi šchit pšhecziwo wšhitkemu špytowanju; š jeho hnadny šměmy móž ša moz čžerpacž, jemu napschecziwo štačž. We šwojim Šbóžniku mamy najšwěrnischedo pomožnika na šwojej štronje. Še wón ša Šetra prošyl, šo by jeho wěra njepšchestała, tak wón tež naš hiščže š Božej prawizy šedžo šastupuje.

Čželch pražicž, šo je twoje špytowanje pšchěšlyne? Ale njeje tebi Bóh šwoje šłowo dał, šo by to šame ša brón trjebał? nješnajšch jeho šlubjenje: Wołaj šo še mni w čžafu nusy, dha čžu čže wumóz a ty dyrbišch mje šhwaličž? Šdžež jeno to „šnježe, šmil šo!“ š wutrobny horje štupa, tam čže wón tebi ruku ššicžicž kaž Šetrej na morju.

Wěrnó je: šmjercz je hrěchow mšda, ale to druge je runje tak wěrne: Boža huada je wěczne žiwjenje w šhryštušku Šesušu. Duž: šantate: špěwajčže temu šnješej nowy šhěrlušch! Šamjen.

M. w B.

Wuštup se šarschiskeho domu.

(Pšcheložk.)

Dha wšmi nětk mojei ruzy
A pšchewodž mje
Na pucžu š njeju dužy
Pšches žiwjenje!
Šsamlutki nochžu šhodžicž
Niž krocželki;
Ša tebi dam šo wodžicž,
Mje šobu wšmi.

Ššej twoju pomoz žadam,
Šdyž šlaby šym;
Ša twojim měrom šladam
We dobrym, šym.
Daj ležecž š noham šebi
Mje šhudžinku,
Niž wóčžy šběha š tebi
Wšcha š dowěru.

Šdyž čžucž tež nješamožu
Ša twoju móž,
Ty tola wjedželch š šbožu
Mje tež pšches nóz.
Duž wšmi dha mojei ruzy
A pšchewodž mje
Na pucžu š njeju dužy
Pšches žiwjenje!

Nabožina w schuli.

(Potraczowanie.)

Se-li wuczeń stawisnu wupowjedał, ju wón sažo wotpraschuje, a to najpriedy tak, so praschen a wotmołwa jeno powjedane sažo dawatej. Biblijski wuras, kotryž džěcžo runje wot swojeho wuczerja klyšeske, so nětkele wot njeho kameho trjeba a do pomjatkta schěžepi. Tež so džěcžu jažni, schtož pschi powjedanju njejažne wosta. Džěcžo pschi tym stajnje w polnych šadach, wótije a s prawym pschijukom wotmołwa. So wotpraschenju spytuja staršche džěcži, kotrež te stawisny hižom sańdžene lěto wufajechu, šdželenu stawisnu powjedacž; škónczije wuczeń tež praschenja staja, kiž džěcžo k swobodnemu rošhudej namołwjeju, pschi cžimž móža so tež krótkie, moralne nałožby cžinicž, jeli-so je stawisna njewólnje a bjes hłubšcheho rospomnjecža do ruki dawa. S žyła pak je lěpje, pola małych džěcži tak mjenowane wužitne nałožby wuwostajecž; wone su hušto jeno woda na žehliwe wuhlo. Njeje-li stawisna džěcžu nicžo předomala, dha to wuczerjowe nałožby s žyła njecžinja. A hdyž tele nałožby kamo do žalbowaných rěčow pschekhadzeju, kotrež kšód stawisny pschezo sažo pschetorhuj, su wone hake tak prawje schłódně, dokelž džěcžu wscho wješele nad stawisnu rubja a jemu s tym wucžbu wohidža. Psched tymle pschelažnym moralisowanjom pola džěcži njemóže so došč warnowacž. Ale tež psched bojosčžu dhrbišch warnowacž, s džěcžimi wotej wěžy rěčecž. Čžehož je wutroba polna, wo tym so rót pscheliwa. Wošebje džěcžujej wutrobje je to potřeba, so wo tym wuprajecž, schtož wona lubuje, schtož jej radošč a bolosč cžini. Rať samohlo male džěcžo mjelcžecž, jeli jemu Bože džěcžo hody wobrasnu knihu abo klanu pschinješlo! W tajsim wuprajowanju špokojenje leži, kotrež wschať wopšchijecž njemóžemy, ale tež my wschitžy nashonichmy.

Snate je, so so biblijske stawisny w mnohich schulach bohužel jara šymnje a kšudobnje wotpraschuj (pschetož pschednoschowanje to njeje); tež je wěšte, so móže so w nastupanju hłubšcheho šrosymjenja džěcžom wjele wjazy pschizpivacž, dhyžli šebi mnošy myšla. Teho runja wěmy, so džěcži niž jeno rad po pišaných kłach šlafaju, ale so wone tež rad kwětki schěžipaju, wěnzny wija a so wješela, hdyž jim wuczeń kwětki poslicža, kotrež su wone we swojej mlodoštněj hujnosčži a njenashonitosčži pschekhadake. S džěcžimi na tuto waschnje so wukhodžowacž na pišaných honach Božeho šłowa a te njebieše kwětki, kiž tam kčžėja, s nimi wobhladowacž a jich šłódku wón šacžuwacž — tule radošč dhrbjeli my šwojim džěcžom tak hušto hacž jeno někať móžno pschihotowacž, so bychu Bože šłowo prawje lubowacž nawukfe. Šdyž šebi nasche džěcži poklad Božeho šłowa powšchittownje pschemať waža, dha su na tym tajžy wuczerjo wina, kotsiž we swojej njewěrje Bože šłowo cžłowške šłowo cžinja a čžedža potom puštosč a prošdninu šwojeho rošwucžowanja s moralisowanjom wupjelnjowacž. Šsem šlusheju pak tež cži wěrivi wuczerjo, kiž drje to njecžinja, ale tež nicžo druhe, hacž so biblijske stawisny do pomjatkta džěcži po šłowje šaschěžepuja. Schto pomha tajke morwe pschiswojenje! Wono ani rošom njewóšfi; wo šahorjenju a pohnuwanju wutrobny móže hiščeje mjenje rěč byčž, wo šwojecženju wole pak s žyła niž. Tajžy wuczerjo drje wěž do džěcži pschinješu, tola džěcži najbóle s wěžy. Schtož dhrbjalo džěcžom radošč byčž, so jim s wopacžnej methodiku cžwila cžini.

(Pschichodnje dale.)

Sserbski lud a kraj.

Wot Š. G. Šmolerja.

(Potraczowanie.)

Schtož šwonkowny napohlad Ššłowjanow a s nimi Ššerbow nastupa, da šlusheja do najrjeńšchich ludow indo-europejskeho šplaha.

Woni licžachu so stajnje k tym narodam, kiž w kšěžach a domach bydla. To je wina, so so najradšcho na ratarštwo a rólništwo šložowachu. Ššerbjo su tež hiščeje nětke najradšcho ratarjo a su šebi jako tajžy wschudžom wultu kšwalbu dobyli. Teho dla šebi w Němžach rad ššerbštu cželedž pschisťajaja. Ratarjo so pak dolho rjemješla, pschekupštwu a wschelaticch wunamakanjow šminycž njemóža. Ššuh je šłowjanske wunamakanje.

Ššerbjo mějachu rad měr s žyšmi, běchu šsprawni a dobrocživi, schtož tež Boža ššlužba, jich prawu, waschnja a domjaze žiwjenje wobšwědčža. Boha wjeršneho cžesčžachu jako ššworicžela njebiešow a semje, pódla njeho pak mějachu nižšchich bohow, kaž Běłoboha, Čžornoboha, Ššwjatowita, Djaša, Ššchipołnizu, Ššmjernizu, Džitiwizu, Drěmotku a t. d., kotrymž jako ššrednikam mjes šobu a mjes wjeršchym Bohom howjadla, wowzy, šad a wschelate plody woprowachu. So budžichu cžłowjekow woprowali, to da so jenož pola nětotrych druhich šłowjanskich šplahow pschi Maraschim Morju dopokasacž; tam pak bě tajke waschnje s žyšy pschisčlo a trajesche jeno krótki cžas. Woni wěrjachu do žiwjenja a do wotrnanja po ššmjerčži. Ššchi naležnosčžach žykeho kraja tež žyly lud wobšamfascche, we šwojej ššwóšbje mějesche pak jeje staršchi njewobmjesene knjejštwo. Sa ššestajenje ššawneje Božeye ššlužby, krajnych naležnosčžow a ššudow, sa dohladowanje pschekupštwu a sa wothladanje wóšny a měra wušwolowachu so ššastojnižy na powšchittowných ššromadžišnach. Ššžom w praštarým cžasju mějachu ššwoje ššakonje, kotrež so wot nana ššynej rošpowjedowachu abo tež wot mješchnikow s rějami (do drjewa wurěšanymi ššnamjenjemi) napišowachu. Wšchitžy Ššerbjo běchu ššwobodni; tola so, jako do němškeho ššukšodštwu pschisťadzechu, nětajki rošdžěl ššawow pola nich ššapocžinasche. Njewólništwo (Leibeigenschaft) su Ššerbam Němžy pschinješli. Starých ljudi Ššerbjo ššwěru hladachu, a so su jich morili, je hola wunamakana bajka a njepscheczelska žža.

Sa kšudnych a kšornyh so ššdobnje ššarachu; teho dla pola nich žžanych prošerjow a krajššbudžerjow njewidžesche. Ššich wubjernu hospodlivosčž, kotraž s jich pschinarodženeje dobrocžiwosčže wukhadžesche a kotruž mějachu sa ššwjatu pschisłuschnosčž, njemóža tež jich njepscheczelsjo došhwalicž. Ššony, kotrychž mandželsku ššwěrnosčž ššwjaty Bonifazhi wulžy jara kšwali, ššmėdžachu wschudže po woli pschikhadžowacž. Wššche ratarštwu, pežólništwu, hońtwy a ššótšubšłanja ššabjerachu so wošebje s wukowanjom. Ššpēm, hudžba a reja běchu jich najlubšche ššabawy. Woni běchu wošebni cžěžšlojo, kowarjo, twaržy, jěrcharjo a rjemjenjerjo, hewjerjo a rěšbarjo. So pošdžišcho wot 11. a 12. ššotetka ššem pschekupštwu a rjemješlo ššonž ššerjesche, so jich měšta hinhchu a hrubosčž a lěnjosčž pola nich pschibjeraschtej, na tym njeběchu woni wina, ale jich němžy poštkóčzerjo, kiž kóždeho Ššerba s wyschšchich ššawow wušamfachu. So běšche něhdy wošebna nawjedžitosčž mjes Ššerbami, wo tym ššwědčža wurasny, kaž Čžecžeranz, w Delnej Łužizny Bawy mjenowaný (Siebengebirn, Glucke, Plejaden), Rošy (Orion); dale milina (Elektrizität, Nordlicht); pschestupne lěto (Schaltjahr) a teho runja, kotrež su so s tamnych cžasow hiščeje mjes najnižšchim ludom wukhowake. — Dokelž Ššerbjo ratarštwo a rjemješlo lubowachu, dha rad wóšnu njeshapocžinachu. Woni njeběchu žžadny kraj došhwanski lud; hdyž pak mějachu ššebje a wótcžinu psched njepscheczelom wobaracž, wojowachu s najwjeršchej wutrobitosčžu. Tuta bě wschudžom wuwolana.

(Pschichodnje dale.)

Ššpěwaj a džělaj.

Wobras se žiwjenja.

„Ššaj, hdyž ššožu njechasch ruku ššicžicž — ššame cži tak lohžy njepschidžže!“ praji pječžadwazyčšilětny muž s wješekym woblicžom. Teke ššłowa pláčžachu jeho ššukšodej, kiž so wjele ššaršchi a tradžy

šdache byč; nusa a starošć bēšchtej jemu jašne pišmo na wobliczu šawostajkoj. Ze šłowa šo jemu njechachu prawje špodobacž, pschetož wón š hłowu wijesche a hladasche hiščeže š wotnom won, hacž runje bēšche jeho mlody šušod hižom wotěšchol. Potom paš šbórbota nēšhto, po mašu šchēžipku šfawšchi, a šacžini wotno šwojeje njenahladneje šhēžki, š kotrymž bēšche šo w nastawazej cžmicžž rošrēcžowanje štašo.

„Ze poliwka hotowa, Šilža?“ praschēsche šo, po šhudej štwicžž pohladawšchi, šwojeje blēdeje žony, kotraž runje š wulkim hornžom š durjemi šastupi; ša blidom paš hižom šedžēschtaj jeho dwaj šynkaj a hladaschtaj šrucže, šo lžžow pschimajžž, še šwētkym wōcžkom macžeri napšhecžšo.

„Šaj, Wosčžijo“, wotmolwi Šilža, „mōžēsč pschēžo špēwacž.“

Šan šajpēwa pacžerje š jēdži, tež mašaj hōlcžkaj šašo š šawki šlēšchtaj a štyknjšchtaj ruzž. Šednora wječžer wšchitkim šešłodža, bēšche džē derje šašłuzena, tež bēšche šłōd jara derje šuchariš.

„Pohladaj wšchal“, praji po džakownym pacžerju muž, „hacž je w mojej lampje žane šwēcženje.“

„Chžēsč dha ty dženš šašo hiščeže pschi šwēžž džēlacž?“ woprascha šo staroščžiwa žona.

„Šaj, moja Šilža, myšlu šebi, šo ša dwē hodžinžž tōn šrucž platu dotkaju, a ty mōžēsč jōn potom jutije š druhimaj hotowmaj w šabrizžž wotēdacž.“

„Ale, luby Wosčžijo“, ty hižom nētkle žyly čaš ša dženš wjazž hacž šchēžnacže hodžinow džēlacž; to šo durbijš čžiše ššōnžowacž.“

„Nētkle wšchal šo runje ša platom praschēja, a džakuju šo Bohu, šo mam džēlo; pschišdže taš, šrijedž hacž mi hiščeže lubo budže, čžaf, šo džēla nješmēju, a taš wješelaj potom budžemoj, hdyž šmējemoj šrošchit nalutowany.“

„A ty šo pschi tym dotōnžujēsč.“

„Njeje wšchal taš šlē“, wotmolwi muž, „hdy by Wōh tōn šnjesčžž, šo durbju šródnž šedžecž, by mi žyly mēč pjenjes ššicžit; taš paš je čžłowjet š džēku štworjenž.“ Š tymile šłowami štany a šydnž šo šašo š šwojim šrošnam. Šōršž šašo šhodžēsche čžōlnš špēšchnje šow a tam. Šilža paš šo taš šhētšje nješpožoji, dawno mējēsche nēšhto na wutrobje.

„Ale Wosčžijo“, šnapšhecžžiwī wotšrywajō blido, — a š jeje šłowow bēšche šhšchēcž, taš nješpožojna š tamnym wotmolwjenjom bēšche — „ty džē nješwēšch, hacž tebi Wōh tajki mēč pjenjes nješpoščičža? Dōnž wšchal chžēsč ty jeno pschi šwojich šrošnach šedžecž, nješbudže čži mōžno, šo by našche wobštejnosče polēpschil.“

„Ša drje wēm“, wotmolwi Wosčžij, „šhto čži we hłowje šhodži, ty by rada šlamarštwō wotewriša; ale š temu hiščeže došč pjenjes nimamy; durbimž hiščeže nēšhto šēt šutowacž a hromadžicž, potom šnadž šōndže.“

„Nē, to nješmēju“, wotmolwi Šilža, „ale ty mošł tež junu, taš našch šušod šurij, šwoje šbože špjtacž.“

„Šhto? Ša durbjal šoteriju hračž? Šo nješch šurij čžini, tōn ma šwoje džēlo šam, šotrež jeho derje žiwī, taš šo wot nišoho nješwotwišujuje, tōn wšchal na šor šlēbornych šladacž njetrjeba; tola ja durbju šebi šwoje šrošchki taš šoržo šašłuzicž, šo by mi jara šškoda byšo, hdy bych žadny šodarmo durbjal š wotnom won čžišnyčž.“

„Šhto wē, by mošł tež došyčž, Wosčžijo.“

„Šo hake by nješbože byšo! Ša žane wāšchnje tola šurjej nješpschēju, šo by došyl, pschetož je to došry šušod, a w tajkich pjenjesach žane žohnowanje njeje.“

„Ale taš dha mōžēsč tola tajke pschiwērki wēricž a rēcžecž“, wotmolwi Šilža, „šoler je tola šoler.“

Wosčžij šwētkle na Šilžu pohladnywšchi rješny: „Šwoja Šilža, to njeje wērno. Šoler, šotryž šym šebi špenježł ša špenježłom durbjal šašłuzicž, je šoler, šotryž šej wāžu a šotryž mje wucžī džēlo čžēsčicž. Šoler paš, šiz mi šoterija do šomu čžišnje, je šoler, šiz šo runje taš šohžž šašo wuda, šaž je šo došyl, a pschi šotrymž šebi myšlu, šo je wēšče šōže došyčž hacž džēlacž; potom paš mošł šo mi džēlo wotšudžicž, a je mnje mošł nješnicžomny šlēpž nastacž, hdyž šym nētkle jeno šhudy muž. A byrnje tež nētkle ničžo nješmēł, dha durbī tola šōždy, haj šhēžor šam mje čžēsčicž, hdyž tašle pschi šwojich šrošnach šedžū a š tymaj šukomaj žomu a džēcži šejwjam.“

Škalž bē šo pschi tyčhle šłowach šrošhoril, a budžišche drje hiščeže wjazž rēcžal, nješbudžišche-li jeho šašchēł napomināł, šo je šfanje džēlo, pschi šotrymž durbī šebi wōšebje wutrobno jara na šedžbu šracž. Wješēšchē teho šla, čžim wōšišcho paš rēcžēsche čžōlnš, šiz hiščeže špēšchnišcho šow a tam šētāšche, a šrošna šumpachu a šchžercžachū taš wōššje, šaž bychū šilnosčž škalža džēlicž chžyše.

Šilža rošhotowa šawšchtna a šanka a šowjedže jeju do šōža; potom šydnž šo š lampje pschi šwojim mužū, šo by nēšhto roštorhaneje drašty šaplataša. Šaj, na to džeržēsche došra žona, šo by w šomje wšcho w rjedže byšo, a byrnje je šwojim mužom a š džēščōmaj rjana šhotowana nješhodžila, nješchāšche tola ženje na šo pschišēč dacž, šo by šchtō we šomje hdy w mašanej abo roštorhanej drašče durbjal byčž. Bēšche hižom šłubōšo w šwanatej hodžinje, hdyž ššōncžnje šwēža džēlaweho škalža hāšny.

(Šchichodnje dale.)

Wšchelake š bliska a š daloka.

— Šnjes šarāš šubiza w šufezach, šotryž taš došhe šēta š bohāthym žohnowanjom w šwojej lubowanej šufecžanskej wōšadže jašo šušchōwpaštyr ššutluje, chže šo š 1. oktobrom šuteho šēta na wotpočžint šodacž. šufecžanska wōšada wotšhad šwojeho drošhō-lubowaneho šušchōwpaštyrja wōžaruje, ale jemu tež došry wotpočžint pschēje. Šnjes šarāš šubiza je do šušchōwneho šaštojnšštwā ššupil w šēče 1870 we šutach w šruskej. Šehdom šo we šutach hiščeže šerški šrēdowāšche. Šo wotēndženju šnjesa šararja šubizž tam šerške šrēdowanje pschēsta. Wōn pschišdže wot tam ša šararja do šwješecžina a wot šwješecžina ša šararja do šufez.

— Nješpschēcželjo šokłoweje wōłby mōža šo nētko do žyła šmērōwacž, šo šokłā šejmški šapōšłanz wōštanje, hdyž je nētko šejm šam jeho wōłbu ša šlacžiwu wuprajil, hdyž bēšche šrijedž hižom wōłbupruhōwaza šejmška šomišija tež taš šudžila. Šaj, šamo w šejmje šo wupraji, šo šo wō šutej wōłbje š žyła w šejmje jednāšo nješby, hdy by tōnle šrošest šo nješapōšłāł, došelž šo ani ničžo špomnjenja hōdne pschēcžiwō wušwōlenju šnjesa šokłē nā-māšāšo njeje.

— Čžłowjēšōjo chžedža šowētr wōšfnješicž še šwojimī šowētro-nami, ale tola šim šłōš wot šoršach pschēžo šašo pschiwōła: „Nješbudždže šwāžliwi, wy šłabi čžłowjēšōjo!“ Šōždy tydžen pschīndže šowjēščž wō čžēžkich nješšōžach, šotrež šu tyčž šotrjēchili, šotšiz šu šo w šwojich šowētronach do šowētra šlēčicž šwērili. šowētron „šuna“ šhubi šo w šōlnōžnym šorju, druhī šo tam šēdy wūšhōwa, na naraššchim šorju pschēd šrotkim šowētron do šorja šadže a šudžo na šim šo šepichū, mješ šimi šapōšłanz na šhēžorštwōwym šejmje šelbrūč. Šētko je šašo šowētron „šelicž“ nješšōže pschēs nješjedro šočžerpil a wšchitžž mužōjo, šiz bēchū šo na šjōn šwērili, šu šōnž wšali. Ale bohūžel čžłowjēšōjo na tōn šłōš nješpōšłuchaju a dale šwōj šabelški šōrm do šowētra šwarja-

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana,
Njeh ói khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Serbiske njeđzelske łopjeno.

Wubawa ła kóždu łobotu w Smolerjež knihicziščječni w Budyšcinje a je tam ła šchwórtletnu pschedplatu 40 np. dostacž.

Njeđzela Rogate.

1. Tim. 2, 1—3.

Kaž poškoł Boži stupi njeđzela Rogate do křjedzišny kšesćizjanskich wošadow i móžnym a rasnym hłóšom: modlcze ła, prošcže! Kał nusne je tajke napominanje! Nicžo ła šwětej tał njewuščne nješda, nicžo jemu ła tał njemóžne njeplaczi, nicžo ła tež wot nař i tajkej liwtoščju a njewěštoščju njedokonja kaž modlitwa, a tola žyrkej nicžo mjenje parowacž njemóže, a tola my žanu wjetšču móž nješnajemy, a tola my nicžo i wjetščej nutrnosćju, šwěrnosćju a dowěrnosćju dokonjecž njedyrbjeli hacž modlitwu. Wěščje, tež próža a džěło matej šwoje prawo, ale Bože žohnowanje tola jeno tam bydli, hdžež ła ružy tež i modlenju štykujetej. Kšesćizjanskemu fabrikantej ras jeho pschecžel starý kłóštr polasa, kotryž běšče do fabriki pschetwarjeny, a pschi tym praji: tute kłóštry šu padnyłe, dokelž ła w nich jeno modlesče. To wotmolwjenje na to rełasče: tež fabriki njewobšteju, hdžž ła w nich jeno džěła.

Čaj, spěwaj a džěłaj, po tym našchi wótzajo čzi-
njachu a běchu šbožowni; našch čzař do spěwanja wjele
njeđerzi a wschitku wažnosć na džěłanje kładže; žadyn
džiw, so ła džěło tał hušto i morłotanjom a šdychowanjom
štawa a žane žohnowanje na nim njewotpoczjuje. Čłowjet
wschał njeje jeno ła semju štworjeny, wón w šebi křuch
wěčnosćje nořny; hdžež ła tuta wěčnosć šapomnja a dušcha
ła šakomdža, dyrbi čłowjet šchwodowacž. Nicšto njemóže

nješchwafomany staru kafeń pschestupicž: Spěwaj a džěłaj!
Ale wschitko w prawym rjedže: najprjedy spěwanje,
potom džěłanje, kaž to tež našch japoschtol wupraja: teho-
dla ła napominam, so by pschede wschěmi wěžami ła štała
próštwa, modlitwa.

Duž, lubi kšesćizjenje, modlcze ła!

To reka po našchim tekščje:

1. Proščje!
2. Čzińcže dobroproščjenje!
3. Džakujcže ła!

1. Proščje! Prořnyš ty? Prořnyš ty rad, i wje-
šelom a i nutrnosćju? Džeczi prošča: kaž dolho ty to
njemóžesč, šny ty wotročžł, bjes towořtwa se šwojim
Bohom, bjes praweho dowěrjenja i jeho pomozny. Wschitžy
šwojeczi šwojateho piřma šu modlerjo byli. Abraham ła
šthrobli, i tym šnješom rečjecž, runjež bě semja a popjeł.
Jeho wotročžł Elieser pschi studni w zuřnym kraju šteji, a
w próštwe šwoju wěž temu šnješej porucža. Dabit je
modleč i Božeje hnady, šynki štyšnosćje a šdychowanja,
pokuty a hnady, wěry a nadžije, šhwalenja a džakowanja
psches truny jeho haršy kłincza. A kaž Dabit we wschit-
kich nusach šwojeho žiwjenja, tał ła tež Salomon na
wyškofščzi šwojeho šboža modli: wón wo mudrosć a
pořlušnu wutrobu prošny. Čliař psched Božim woblicžom
leži a ła žyly lud kaž tež ła žiwjenje jenotliweho džěščja
prořny. Ach, so by ty njebjeka rořtorhnył a dele štipil,
tał ła šelajaš se šwojim wołanjom psches mřóczele psche-
doby. šesuš šchwřstuš pak, šapocžec a dokonjec našcheje

wěry, je někotru nóz na horach swojeho kraja w modlitwje pschewywał. Wot njeho šu to jeho wučobnizy nawukli. Wodlče šo bjes pschestacza: to je ta rada, kotruž woni šwojim wošadam dawaja. A ščto prošycz njedyrbjał? Bóh šam je nam to žadanje po modlitwje do wutrobny položił. A połodnju hortach, w Alpach, pschi jenej dróšy swony wišaja. Šana čłowšta ruka je nješwoni, ale hdyž šo wicher sběha, potom wone swonja, pucžowarjej na prawy pucž pomhacž. Tak ma tež kóždy čłowjeł, w kotrymž hišće wschitko žiwjenje š Boha wotemrielo njeje, tajki swóncžk we wutrobje; tón tež swonicz šapocznje, hdyž šo nusa pola naš klapa, hdyž trošćta abo radny, abo šwětla, abo pomozy, abo hnuďy potrebamy.

Njedajcže tutemu swóncžku podarmo swonicz. Wy we mlodych létach, kiž do mandželštwu šćupicže — na čzo čžecže šwój dom twaricž? Na šwoju mlodu móž? Ach, ta šo rucže minje. Na šwoju lubošć? Błašń je, ščtóz šo na šamu šwoju wutrobu špusćcža. Wy lěpschi šałož trjebacže. Na Božim žohnowanju je wschitko ležane. Wón jenicžy móže nam šbože šchitowacž a dom wobarnowacž. Duž psched njeho šćupmy a prošmy: Jesu, předy dži nam tu na šemi! — A wy, kiž w próžy a džele, wo wojowanju a bėdženju šćejicže, wy wobcžezeni pucžowarjo, wy šćhižnosćerjo, šapšchimicže w modlitwje tu ruku, kiž čže wam pomhacž, šo šćaracž, šo bėdžicž, nošycž a čžepicž. Na kóždym ranju šćupcže psched šwojeho Boha a prošcže: Šnježe, ty čžył dženska wodžicž mje po šwojej pschikafni!

Alle ničzo njeje tak šwjate, šo šo hrěch tež tam njeby nuts dobył. To my šami pschi modlitwje šhonimy. Šak hušćo šo w njej wot šćebicžiwoscže wodžicž damy! Šaj- lěpschi pucž, ju wotbycž a pschewinycž, je dobroprošćenje. W nim je woboje, wěra a lubošć. Wěra, došelž je wona modlitwa, lubošć, došelž wona to šwoje njeptya, ale ščtož je bližšćeho.

2. Čžincže dobroprošćenje! To je něšćto wulke, hdyž šćebi čłowjeł šwěri, dobroprošćerja ša druhich pola Boha čžinicž. Wěra, ponižna, š wěry narodžena lubošć to došonja. Wona nusu a hubjenšćwo druhich jako šame šwoje hubjenšćwo šacžuwa, tak tamna šananejšćka žonšćka, wot šćaroscže wo šwoju džowšću čžerjena, š temu Šbóžnikej pschindže a jeho prošćesće: Šnježe, šmil šo nade mnu! Lubošć pał šo tež bjes šawicže nad derjehicžom druhich šobu wješćeli a nawuknje, šo š nimi dawacžerjej wschitkich dobrnych darow džakowacž; tak japosććoł Šawoł šwojim Šilippistim pišće: Ša šo džakuju šwojemu Bohu ša wasće towašććwo na tym ewangeliju. — A šajki pschiklad dobro- prošćesćesće lubošće je nam našć Šnješ a Šbóžnik dał? Šak nutrnje wón we šwojej wschšćiměšćnišćej modlitwje prošy ša šwojich wučobnikow, ša jich šdžerženje w psches- jenoscži a wěrošće, ša jich šwarnowanje pschede wschšćem šćym, ša jich došonjenje w krašćnosće!

Šajke napominanje ša našć: Ššćesćezijenjo, prošcže tež wy jedyn ša drugeho. Wy šćarschi, je wam čžafne a wěcžne šbože šwojich džěcži naležane, dha porucžcže je š wutrobnyšć dobroprošćenjom šwojemu Wóććej w nje- bješćach. Wy domjazy a šušćodža, prošcže jedyn ša drugeho, špomincže wošćebje na šćornych a čžerpjaznych, a nješwamšćicže tež tych, kiž šu wam nješćecželšy šmyšćleni. Wy poddanjo, wopomincže, šak jara hušćo šćarowšće šćony čžišćcža, a šak wjele wot praweho a mudreho šćnješććwa wotwišćuje, a wy šo nješćudžecže š tym šćokojicž, šwoje dawki wotwješć, ale

budžecže tež Boha prošycž wo dobru a šwěrnju wysććnosć, šo bychmy šćokojne a čžicze žiwjenje wješć mohli we wsććej bohobojasćnosće a pőžćiwoscže. Alle wysććšće hacž šćarlestwa šwěta šćej nam šćarlestwo našććeho Boha. Wy šćyšćimny wo nusy šwojich wěryšćratrow w rošćpřošćenju a wo žaloscži a čžemnosće wotach w pohansćich krajach — nočžemy ruzny šćyłowacž, šo by šo Šnješowa žyřćej twariła a Bože šćowo š wješćeloscžu bėžalo, žyřće po myšćli Šnješoweho japosććoła: ja napominam, šo by pschede wsććemi wěžami šo šćala prošććwa, modlitwa, dobroprošćenje a džakowanje?

3. Džakujcže šo! Šćuzowacž powjeda, šo je wón w južnyšć morju lud namakał, kotryž ani šćowo ša džako- wanje mēł njeje, šćotremuž je potajšćim džakowanje žyřće nješćnaty pőčžinšć byl. Tón muž nješćudžicže tak dalošo pucžowacž trjebał, šo by to šćonił. Tež w domišćnje mješ šćšćesćezijanami je jich došć, šćotšćiž wsććednje š nowa šwojemu Bohu wobtwjerdžuja: njedžak je šwěta mšća.

Lubi šćšćesćezijenjo, džakujcže šo! „Šćtóz džak wo- pruje, tón mje šćwali; a to je tón pucž, šo ja jemu šwoje šbože šćewju.“ Džakujcže šo Bohu, hdyž jeho dobrotu šćonicže, ale džakujcže šo jemu tež, hdyž wón wasć čžemne, čžezćke pucže wjedže. Ššćiwolaicže šćebi potom: „Šććo rudžicž ty šo, moja dušća, a šćy tak nješćokojna we mni? čžakaj na Boha, pschetož ja budu šo jemu hišćcže džako- wacž, šo wón mojego woblicža pomoz a mój Bóh je.“ Ššćes džakowanje šo nam šćudoba do žohnowanja pschewobrocža a my tu džiwnu ruku Božu pőšćnajemy, šćotraž š wušćywa šćyšćow žnjam wješćela šćšćhadžecž da.

Šćogate: prošcže, čžincže dobroprošćenje, džakujcže šo! To je dobre a šćodobne psched Bohom, našćim Šbóžnikom. Šamjenšć.

M. w B.

Alje nješćwopušćcž!

Alje nješćwopušćcž! Ša tebję, Šnježe, žadam
A šć tvojim šćwjatym wušćoloscžam hladam;
Na tvojju wóćžnu miłoscž šćałoža
Šćo moja nadžija.

Alje nješćwopušćcž! Šćo moje horjo minje,
Šćdyž dušća wotpocžuje w tvojim šćlinje;
Móž hrěćha, nusa, šćšćiž mje nješćrašći,
Šćynt jeno pschi tebi.

Alje nješćwopušćcž! Mój džęń šo nashiluje,
Móž šćiwa šć mēru, čžěćo šćpřoznosć čžuje;
Nješćć potom, hdyž mi wěcžnosć šćšćhadža,
Alje wjedžesć do nješćja!

K. A. Fiedlešć.

Šćabožina w šćuli.

(Šćofracžowanje.)

Šććo dha ma šo čžinicž? Na kóždy pad je šćawod do šćrošćymjenja trěbny, pschede wsććem pał šćokojenje wutrobny nuse; duž tež dyrbi šo šćantafija, šć tym we šćwajšću šćejaza, šćabawjecž. W tym nastupanju šo powšćšćitłownje pschemašo čžini a ma teho dla wučęř w tak mnohich biblijšćšćich hodžinach tu nješćšćodobnosć, šo šu džěcži pschi powjedanju jeno čžezćko, pschi wot- prasććowanju pał hišćcže mjenje w šćedžćnosće šćdžeržecž. Njeje dha žyřće Bože pišćmo pőłne šćwjateje pőšćije! Čžehodla dha šo šćšćachujemy, to pőetišćy wobdžělacž, šććtož tola pőetišće je?

Njeje Szwjaty Duch znano wjedzał, w kotrej formje ma ło tónle njebieski dar cłowjekam sficzyć? Chzemy my jeho korigowac? To my njemóžemy, to tež ani spytac njemóžemy. W pschedenjajach swjateho pišma je spodźiwna wyšoka jednorosć; ale mnohe tych swamjenjow, jeno w lohkich wobryšach podótknjenyh, ło pscheden wóczkom wěry do krašnje barbitnyh, bohattyh wobrasow pschewobroczeju, a wjele tych slutnyh słowow sbywaju swěty polnyh myšlow.

Wuczerjo, kotřiž swoju samžnu wutrobu snaja a njejsu se samjasanymaj woczomaj psches žiwjenje schli, budža — maju-li jeno něšto fantazije — ło lohko do swonkownyh poměrow a do swutskownyh duchownyh wobstejnošćow wošobow, w historijach wustupowazyh, pschepadźec mój a směja potom tu samožnosć, i tutychle wobstejnošćow won i dźěćimi rěčec, je tež do tamnyh postajenjow wodźic a i tym wěrnju sdželanosć jich rosoma a wutrobny spomozowac. Tajki wuczer (wošebje hornjeje klasy) budže n. psch. pola Abrahamoweho czechnjenja do Kanaana karawaniski cžah, pola Josefa njewólništvo, pola pucžowanja Israela puščinu wopisowac zc.; wón budže Eliabej mjes rapakami a Danielej mjes lawami rěčec dac, sčto staj tehdy něhdže myšliloj a sa-čumaloj zc.; wón budže w Josefowej, Mojsašowej, Dawitowej zc. stawisnje Boži porst widžec dac zc.; wón njebudže pola Dawitoweho pada a Petroweho saprěča swoju srudobu, pola Dawitoweho powyschenja a Petroweho wumozjenja psches jandžela swoje wjekele, pola Josefoweho pschisłodženja psches Potifarowu žonu swoju rosžahłosć, pola Božich kudow (ličenž, wutupjenja Sodoma a Gomorru, Nebukadnezarjowej blašnosće zc.) swoje hłuboke sa-ječze potajic zc.; wón budže sfónčnje i tutych městnow won do wutrobow a žiwjenja swojich dźěću nuts swěćic a njebudže ros-pofasowazyh, napominazyh, warnowazyh, swarjazyh — troschto-wazyh słowow lutowac.

Tole wschitko pať w biblijskich stawisnach njesteji. Wostawa nětko wuczer pola pišmika stejo, njemóže wo wschěm tym ničto pschić. Pschidže-li pať, dha to žane moralisowanje njeje, tež žane rěčenje wo wěry, ale je rěčenje i wěry swameje, a tehodla pschisprawne jako sawod do wěry. Hdže ło tať stawa, tam to sahorja, tam wóčka dźěću na hubomaj wuczerja wisaju, tam je — žiwjenje.

(Pschichodnje dale.)

Sserbski lud a kraj.

Wot J. G. Ssmolerja.
(Wotracožowanje.)

Pschi: tať mnohich dobryh počinkach namakataj ło pola Sslowjanow tež dwaj žalofnaji njepočinkaj! Njejednota a zusu-lubstwo, lotrajž staj jim hac do dženšnišeho dnja i najwjetšej schodže byłoj. Dla jich njejednoty móžesche jich kóždy jenož trochu roshladny a móžny njepscheczel lohko pschewingc a to cžim sferje, dokelž ło tež hišče cžasto dosc Sslowjenjo namakachu, kiž zusbni-łam pschecziwo swojim krajanam pomhachu. To je bohuzel hišče dženšnišči džen tať, pschetož Sserbjo su Sserbow najhóršči nje-pscheczeljo a pytaju, tať bychu jich sahubili. — Sslowjanow zusu-lubstwo kčže tež pola Sserbow w najrješičej krašnosći. Pschetož hdže namakach wjetšchu pokhilnosć: zusu rěč, zuse waschnje, zusu narodnosć wjetšče swojeje wusběhomac, hac pola Sserbow? Hdže hlyšičich hucžičich w zusej rěči rěčec, hac mjes swamymi Sserbami? W najnowišim cžahu drje počinaju ło bóle sjedno-čec a ło jako lud sačumac; w naschich dnjach počinaja drje tež Sserbjo pschi swawnyh skadnosćach swbšny rěčec a w to-wašichnyh žiwjenju swbšnu rěč naložec, ale to ma ło jara wjele pschisporjec, prjedy hac móžemy prajic, ło ło sa swbšnu narod-nosć tať jara staramy, tať Němžy sa němju.

2. Stawisnarjo spominaja na to, ło ło swbšni kral Derwan w lěče 630, hdže cžěski kral Ssamo Frankow sbi, tutemu podda a i nim frankšeho krala Dagoberta tať do stracha staji, ło dyr-bjesche tutón wšeho Rudolfa do Derinkšete (Thüringen) psčlac, ło by ju pschecziwo nimaj wobarať. W lěče 748 cžehnicu na sto tyžaz Sserbow frankšemu majordomušej Pippinej, kiž bě posdži-šcho i frankšim kralom, i pomozh a pomhachu jemu i wulfemu dobyču nad jeho bratrom Grippu.

Tať Karl Wulki frankške kralestwo nastupi, sapočža ło sa Sserbow njeměny cžah. Karl naložowasche kóždy swěć, ło by najprjedy jich swšodow a potom Sserbow swamych podčšnił, a Sserbjo běchu tež tať njedohladni, ło hišče jemu pschecziwo swojim słowjanškim bratram pomhachu, hac ło tež na nich rjad dóndže, ło buch wot teho swiči, kotremuž běchu pomhali. Wschitka wutrobitošć, wschitka hlyšič a móžne wobaranje Sserbam a jich słowjanškim swšodam ničto njepomhase, dokelž swě mjes swobu njepomhachu, ale kóždy splah jenož sa swě swameho džekasche. Pschi tajkim slutkowanju žadny džen njeje, ło bu Sslowjanstwu telko kraja wotdobyte, tať polojza zlyh Němžow wucžinja.

(Pschichodnje dale.)

Spěwaj a dželaj.

Wobras se žiwjenja.

II.

Tež pola swšoda Surja běsche tať dołho, haj hišče dlěje swěža; tu pať njestejesche spróznivy tyšer pschi tružnižy, ale wjekele a hara tu knješesche.

W Lipsku běsche ło džen prjedy lotterija cžahnyła a Surij, kiž tež hižom dawno hrajesche a wošminu hjerjesche, běsche pschi wječorfu, porčžawšči i Bosčžijom, hišče hodžinu daloko do města schoť, ło praschec, hac na jeho loš žane dobyče pad-nyło njeje. Tón kóž pať ło podarmo njepraschese. Se swowej wošminu běsche do wulkeho loša pschischoť a i tym něhdže džewjec tyžaz toleť dobyť! To běsche wjekele! Nady budžiče hišče pjenjesh swěnył, tola i temu běsche hižom jara posdže; tať móžesche ło jeno i wjekešym powjestwom wróćic a dyrbesche nasajtra sašo pschić. Tola pjenjesh běchu jemu wšete, a duž bu nětko hižom do předka na nje pite a wužitwane. Sčtož běsche w domje, dyrbesche na jeho wješelu džel brac, a mjes tym ło pola kłaz trošna schwórcžachu, klucžachu pola swšoda schleňžy a pschi winje bu wuradžowane, sčto ma ło i tajkim na dobo pschispadnje-nyh bohastwom sapočec. Pschetož w lěpschich wobstejnošćach drje Surij běsche hac Bosčžij, tola pať pschew w tajkich, ło móžesche swě myšlic, ło je 9000 toleť kužol, kiž ło ženje wucžepac njehodži.

Rosemi ło, ło nasajtra, tať džen switac počža, tež powjesc wo tutym wulfim sbožu Surja ło po zylej wšy rosšchěri. Ssuhodžina Hilža běsche jena i přenich, kotřiž to shonichu. Bosčžij bě shoniwšči sbože swojeho swšoda jara měny wostal, niz pať Hilža. „Gladej“, porokowasche swojemu mužej, „tole sbože bychmoj mój tež mč mohłoj, potom bychmoj dołh saplacžiloj, kčžu wuporjedžal-łoj a powjetšiloj, přčne klamaštwom sałožiloj, a sčtož by wjetšče wostalo, na dať dac mohłoj: ty ło njeby trjebať dale tať drěc, a by ło nam tola lěpe mjedlo.“

„„Haj, Hilža““, wotmolwi Bosčžij i waha, „to bychmoj wšcho cžiniloj, dokelž dobyłoj nješmoj. Wóh swam wě, sčto bych-moj cžiniloj, hdy bychmoj dobyłoj. Wěť jeno mi, w tych pjenjesach žane sbože a žane žohnowanje njeteži. Donjesh jeno cžisče i měrom te šči kuchi platu do města a pschinjesh mi nowe pschedenjo, po-

myšl bebi, so je mi Bóh ruzy dať, so bych pjenjesh sašlužil, a so je šty duch loteriju wunamakať. S tymle njedobrym wunamakanjom njecham žane pjenjesh šhubicž a wjele mjenje hiščeže dobyčž.“

Nětko swjasa tši kručki platu hromadu a pschepoda je swojej žonje. Za šo poda tež na pucž do města, hdžež běšče pišarńja fabriki, do kotrejež jeje muž džělasche. Duzy do města pschezo a pschezo šašo šama pschi bebi myšlesche na 9000 toleť šwojeho šušpoda Surja a někotra hórka šylsa padže s jeju wóčkow na palatu šchčezku, so jeje twjerdy muž šo tola na žane waschnje njechascche dacž pschepokasacž. Tón pak šydnny šo doma šašo k šwojim krošnam a špóznimwje tkajescche dale, druhdy pohladuju na šwojeju hólččkow, kotrajž šej wó istwje hrajfaschtaj.

Šilža bu w pišarńi pscheczelnje pschiswata. Wažachu bebi tam pilneho a czicheho džělaczerja, kotrehož džěko běšče kóždy czaš bjese wscheho poroka. W naschich czašach, hdžž maschina tkaje, staraja šo mačo wjazy wo to; ale psched 60 lětami, hdžž ša wjetšche twornje hiščeže tať a tať wjele tkalžow se šwojimaj rukomaj džělasche, wjedžescche wobšedžer twornje jara derje dobreho, šwědomiteho džělaczerja wot lohkomšlneho rošesnacž. Tať dha Šilža njetrebascche dolho czaťacž, pschetož plat dolho nješchewladowachu, wona dosta šwoje pjenjesh a prošescche ludži w pišarńi, so bychu ji tať dolho nowe pschedženo pschihotowali, doniž w měscže nješobudže, so by wschelafich nusnych wězow šebi nakupila, a potom šebi pschedženo pschińdže. To pak por hodžinow trajescche a džěń bližescche šo hižom jara k poldnju, hdžž s polnym korbon nakupjennyh wězow a s cžežkim waczokom pschedžena šo pomatu na dompucž poda.

Běšče lědy šchwórcž hodžiny šchla, tu dosčeže ju knjejski wós a šnaty hłóš radošnje na nju wolašche: „Šilža, nješočž šo tola s tajkimle brēmjenjom, pój, šydn šo te mni do wosa!“ Šilža poštróžena šo wohladny a wuhlada Surja, kiž ji jara wješele ruku napšhecžo tyťascche; běšče w nowej drašče měšchčzanšesje módy, a jeho woblicžo šo pyřescche kaž wino, kotrež je do krowě počaťo bicž. Kaž pscheradnizy kufachu s wosoweho šaka někotre blesche. Šižom šhudascch, so bě našč Surij w měscže pobyl, tam pjenjesh šbėhnyť a nětko na šwoje waschnje hižom počaťa tajte šbože wužiwacž.

Šilža šebi nješerjesche do wosa lěscž; Surij pak běšče runje na to nałoženy, so by šwojej šušpóžinje tež pscheczitwo jeje woli k šlužbje byl, a duž njeda přjedny měra, doniž Šilža pschi nim we wosu nješedžescche. Čžežki korb a pschedženo běšče přědku pola pohoncža měšto namakaťo. Tať dha šo ji lohžy domoj džěšche. „Ma, šušpóžinka, njemějach prawje, so ma šo šbožu ruka škicžicž?“

„Ša wschať to tež pschezo šwojemu mužej rěcžu, tón pak ničžo wo tym šchšchecž njecha.“

„Ša to pak wostanje tež pschezo šhudy, hubjenny tkalčč, dyrbi šo s hłodom a s nusu wokoło pracž a njemóže šebi ani njeđzělu šarancžł piwa kupicž. Ale nětk pak dyrbi šo pola mje wješele žiwjenje šapocžecž,“ poštracžowascche Surij šebi pschipijo a tež Šilži pošjedžo, „do města počahnu a šaľožu tam wulke tyšchěštwio; to dyrbja mi wotrocžy džělacž a budu jeno tať w domjazej šufni wokoło šhodžicž a jich dohladowacž. Mam džě pjenjesh a to bych tola bkašń byl, hdžy bych šo dale chžyť pschi tružnizy šchimy a šhromy džělacž.“

„Ach, ja wschať njecham tať wyšoko,“ mēnjescche Šilža, „hdžy bych jeno por štow toleť mēla, so bych małe klamaštwio šapocžecž a potom šwojemu mužej trochu k pomozhy byčž mohla; wón dyrbi šo tola psches měru jara drěcž a njepopscheje šebi

ničžo, jeno so džěšči žanu nusu nječžerpitej.“ W wboha žona hladašche šrudnje k šemi.

„Šaj, šaj“, rjekny Surij, „por štow toleť“ — a potom počaťa šebi myšlicž. Pschi tym nješabu šašo a šašo do winoweje šchleńy kufnyčž, so by škóncžnje na dnje namakať, šchtož pyťascche. „Čžepl!“ na dobo se šobu torhny, „njedyrbi šo Surjej wumjetowacž, so je na šwojich šhudyh pscheczelow a šušpódom šabyť, hdžž je wobohatnyť. Woscžij wschať je šary bórčak, to je wěрно, ale hdžž móžescche mi hdžy a hdže šchto k woli ščiničž, to běšče wón kóždy czaš doma, a byrnje tež na mnje šo hóršchil, je tola derje so mnu mēniť. Ruka ruku myje. Wěšch ty šchto, šušpóžina Šilža, pschekladž šebi hiščeže junu tu wěž a jeli šo cži lubi, woblicž, šchto móžescch šnadž trjebacž; potom pschińdž k Surjej a budžemoj dale hladačž.“

Žona šwětle na Surja hladajo rjekny: „Wšo prawdže, by to chžyť?“

„Wěšo chžu! Wój móžetať mi nišfu dať dawacž, a my hižom budžemy widžecž.“ Surij dojedže najpřjedny k šwojemu šušpódej, so by Šilži dele šlěscž dať, a Woscžij šasta šhwilku tkacž, so by wohladať, šchto šo tu wjesy.

„Macž, macž!“ poškocžičhtaj radošnje hólčezaj, bēžescchaj won k wosej a wlecžescchaj pschedženo nuts, Šilža pak šerjesche korb s wosa dele. Woscžij bě k wofnu šupil a mofšchčescche lohžy cžoko, hdžž šwoju žonu s wosa lěscž a Surja w nowej drašče po najnowšchej měšchčzanšeskej móžje widžescche.

„Šary bórčako“, šawola tón na njeho, „tebi pak je šašo wopaki, so šebi kuf derje dam byčž.“

„Šurjo,“ napominašche Woscžij, „to k žanemu šhmanemu kónzej njebēži. Ša šhm a wostanu pschi tym: Šlě je, šchtož w loteriji pschěhraje, ale wjele hórje hiščeže, šchtož dobudže.“

„Tu mašch, štare kóšlo, wuczěť šebi tajte myšle s teje bleschu, je dobra.“

Toła Woscžij wobarašche šo s woběmaj rukomaj. „Njecham ničžo darjene mēčž a k tajkim wěžam nimam žanyh pjenjes.“

„Ma, Woscžijo, bjes žorta! Ty móžescch šebi tež junu se šwojej žonu dobrotu ščiničž, duž wupij tu bleschu na moju štowotu; ty mi ša to žaneho džaka winojty njebudžescch, ale ščinišch mi s tym hiščeže wješele.“ S tymi šłowami škóčži bleschu šaršchemu hólzej do rukow a wotjedže k šwojej šhěžy.

(Pschichodnje dale.)

Wschelake s bliska a s daloka.

— Šdžž je žyřkwina rada w Delnim Wuješdže twar noweje šary wobšamka, šo nětko wuwjedženje teho wobšamkńjenja hačži. Žyřkwinska wyšchnosč chže mjenujžy Wuješdžanšku a Šuczánšku wošadu, dofelž štej wobej mjeńšchaj a móžetej šo derje wot jeneho dušchowpastyrja šastaracž, šjednocžicž a ma k temu ša pschihodnišche, so šo nowa šara w Ššepšchczach natwari. Ma druhaj štronje pak šo Wuješdžanam džiwacž njemóžemy, so na šwojim prawu wobštaji, so šara we Wuješdže wostanje.

— Šańdžemu njeđzělu mějesche šo žyřkwinska wšitazija w Šrodžišchczu. W přěnjej šerbškej Wožej šlužbje mějesche rěcž na wošadu knjes šarať Matel-Bartški a w němskej Wožej šlužbje knjes žyřkwinski radžicžel Šosenfranz se šwojej wšitazijškej rěcžu wošadu poštwowi. Šopoldnju mějesche šo šhromadžišna šošpodarijom, pschi kotrežž běšche tež knjes general Štrauš jako šollator pschitomny. Šóndžělu wophta knjes žyřkwinski radžicžel wošadne šchule w Šrodžišchczu, w Droždžiju a Šakojdach.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłaš,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoń ty.

Z njebjes mana,
Njeh ói khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew ćel

F.

Sserbske njeđzelske łopjeno.

Wudawa so kóždu łobotu w Smolerjez knihicziščerini w Budyschinje a je tam ja schtwórtletnu pschedplatu 40 np. dostacž.

Njeđzela Graudi. Čef. 2, 4—10.

W našchim tekscze blyšchimy dwójzy to słowo: „S hnady scze my sbóžni sczinjeni.“ To je ta wulka, wažna powjesč, ta rjana wučba, kotraž pschezo sažo nam napschecziwo kłinczi i listow Pawołnych; a to je to, schtož našche wutroby wofschewja. To je ta hnada Boža, kotraž traje do wscheje wěcznosće; tež my šmemy šo wješelicž teho, schtož tu blyšchimy. Duž:

S hnady šmy tež my sbóžni sczinjeni.

I. Morni šmy tež my we šwojich hrěchach.

II. Žiwjenje je date w Šhrystušku psches hnadu.

III. Tuto žiwjenje dawa wěstosč wěczneho žiwjenja.

I. S hnady šmy tež my sbóžni sczinjeni. Morni šmy tež my we šwojich hrěchach. Čłowjek, kotrehož je Bóh tón Anjes stworił napošledk, je króna stworenja, a Bóh stwori čłowjeka šebi k podobnosći. Tuteje podobnosće na Boha dyrbjesche šo čłowjek hódny wopofasacž we wojowanju pschecziwo štemu. Žadosč po šlym bydlesche w čłowjeku, ale tu dyrbjesche čłowjek wobstacž psches móž Božeho Ducha, kiž bě jemu daty. Spytowanje bě tu bóršy, Ğadam a Šewa šhrěšchischtaj, a hrěch wobłhowa dale wulku móž nad čłowjekom! A my wšchitzny wěmy, kač čěžto to je, tutón hrěch pschewincž a dobywacž! Wdy tež wěmy, šo našcha móž njeđořaha, hrěch husto dobywa, a šmjercž je hrěchow mřda. Wo sbóžnosć mamy šo prózowacž, a pošnawamy pschezo sažo i nowa tu šrudnu wěr-

nosč, šo šmy tež my morni we šwojich hrěchach. A to teži hluboko nutskach w naš. Ğladaj na džěčžo, kač je hižom wot małosće pod tutym knjejštwom. W nim hižom šle łóšchty bydla a my njewěmy, i wotkal pschihadžeju. Šdyž šo tu wot štarscheju njeđžěla se wschej kthutnosću, dha je tónž duchowna a junu wěczna šmjercž. A tajkich pschikładow je wjazny hacž dosč. A je šrudobu widžimy, šo šo pošhubja bóle a bóle prawe džěčziwocžehnjjenje, kotrež pschi wschej lubosći njesabyma na křutosč. Ale přenje je a woštanje, šo kóždy šam šo najprjedy pruhuje, šo by wón šam njebył morni w hrěchach. Wdy drje mamy to žiwjenje w Šhrystušku Ğesuku, ale wjele je tych, kiž šaniczuja tajke žiwjenje, kiž kthodža w hrěchach, drje žiwi po čžele, ale morni w duchownej šmjercži. To je loškomyšłnosč čłowjeka, kiž wotpočasuje wot šo hnadu Božu! Ğaj, wono je, kač Pawoł praji, šo šmy morni w hrěchach. Ale Bóh njecha, šo bychmy woštali w tajkej šmjercži. Šemu šo špodoba duchowne žiwjenje, a dokelž wón widžesche, šo čłowjek šam se šwojej možu to njemóžesche dožpicž, dha je wón našchu šmjercž pschewinyl a je nam dał žiwjenje, a to se šameje hnady.

II. Žiwjenje je date w Šhrystušku psches hnadu. „Bóh je naš i Šhrystuškom žiwnych sczinił; tež je naš i nim šbudžil a šobu i nim na njebjeske šadžil w Šhrystušku Ğesuku.“ Ğrěch bě žiwjenje šanicžil, i hrěchom pschindže šmjercž. Ale štworicžel chžysche, šo by čłowštwu šhubjene njebył, ale šo by bylo wumožene, pschetož wono je tač, kač tu Pawoł pišche: „Bóh je bohaty na šmilnosći šwo-

jeje wulkeje miłosće dla, i kotrejž wón naš je lubował.“ Haj, lubował je wón cźlowjekow, tež hišćeje w jich hrěchach. To widzimy tať husto na Israelskich džěczech, kiž su Boha roshněwale se swojim waschnjom, a pschězo sašo je wón jim swoju lubosć wopokasował; wón je jich wjedł i egiptowskeje semje do Kanaana. Wón je tutón lud se swojej lubosću stajnje wobdawał hač do najkrašnišeho wobšwědčenja swojeje lubosće, hdyž je jim a nam wschitkim dať swojeho Ssyna Jesom Khrysta, niz dla nascheje sašlužby, ale se sameje lubosće a hnady, so by žiwjenje sašo knježilo, hdyž bě šmjercž. Nětk je roslamana móž hrěcha; drje niz tať, kaž njeby tu wjazy hrěch byl; ale shtož Khrystuša ma a lubuje, tón njetrjeba so wjazy psched hrěchom bojecž. S jeho pomozu móžemy nětk hrěch pschewinyčž, hdyž so podamy do praweho wojowanja pschecziwo slemu. Hdyž je wojowanje, tam je tež žiwjenje, a shtož pschindže psches wojowanje i dobyčzu, tón směje to prawe žiwjenje hižom tu na semi. Je pať hrěch dobyť nad nami, dha tola nedyrbimy sadwělowacž; my wschaf snajemy tu wulku hnadu Božu. Wón rady wodawa tym, kiž w pokucze i njemu pschikhadžeju i tej proštwu, so by wón so šmilil nad nami šlabymi cźlowjekami. Hdyž je Khrystuš, tam je tež žiwjenje, pschetož wón šam je to žiwjenje. Drje hordosć a wutrobow twjerdosć husto cźlowjekeje wobara, tať so wón njecha wabjenje Šbóžnika šlyšecž. Niz tať, njedajmy so mylicž wot lóšchtow a žadosćow tuteho šwěta, so bychmy šami šebje junu wo wěczne žiwjenje njepschinyšli.

III. Pschetož žiwjenje w Khrystušu Jesušu dawa wěstosć wěczneho žiwjenja. Wóh njecha, so bychmy jeho byli jenož w tutym žiwjenju, ale so bychmy jeho byli do wěcznosće. Teho dla praji tu Pawoł: „Tať, so by wón wopokasal w pschichodnych cžasach to psches měru wulke bohatstwo šwojeje hnady se šwojeje dobročiwosće, kotruž wón nad nami šjewi w Khrystušu Jesušu.“ Shtož je nam tu hišćeje potajne, to budže nam tam we wěcznosći šjewjene. Tam haťle šapocžnje so ša tych, kiž su tu živi byli w tym šnješu, to prawe žiwjenje w šjenočženštwu i trojeničkim Bohom. My šmy na Božim špěczu widželi, so je nam Šbóžnik tam horje do přědka šchol, a my wěmy, so chze wón jako hlowa naš, kiž šmy štawy, ša šobu cžahnyčž. — A hladajmy do přědka! Šswjatkki šteja nam psched durjemi i bohatštwom šwjateho Ducha, kotrehož škutkowanje dže na wěczne žiwjenje. Šsami to njedozpijemy, ale my so wješelimy teje wěstosće: „Š hnady šeže wy šbóžni šczynjeni.“ Ale jene je nusne pschi tym: „Psches wěru.“ Wjes wěry njeńdže. We wěrye haťle šapschinnjemy Jesuša, so bychmy psches lubosć i njemu džělbracž mohli na tym, shtož je jeho lubosć nam pschihotowala we wěcznosći. To krátke žiwjenje na semi je so bóršy minylo. Wužiwaj to šamo jako šchescžijan a nješabudž, so šteji pschi tebi, hač budže junu šatamanštwu tvoje, abo wěczne žiwjenje. Niz psches škutki, kaž by to rady našcha hordosć chžyła, ale psches wěru; niz psches našchu móž, ale jenož psches hnadu Božu. Hladajmy, so njebychmy morwi byli a wostali we šwojich hrěchach, ale so by tež nasche bylo wěczne žiwjenje i hnady w našchim šnješu a Šbóžniku Jesušu Khrystušu.

Šamjen.

W. we W.

Psches hnadu!

Psches hnadu junu šbóžnosć šměju,
Tať we wěrye praj, wutroba!
Psches hnadu měra palmy žněju,
Šdnyž wobjimam šchizž Šbóžnika.
To wěczna wěrnosć wostawa:
Šam hnada njeby wotanka.

Psches hnadu! Duž so nješpuschžamy
Ša dostojnosć a pocžinki;
Wy Khrysta krej a prawdosć mamy,
Njej šbóžny troscht to we duschi?
Šsmjercž naš nětk trašchicž njemóže,
Šať hnada i njeby pomjedže.

Psches hnadu! Džerž so teho šłowa,
Šdnyž hrěch cže tama, cžwiluje;
Šlej, Khrysta krej wo hnadu woła,
Šdnyž štejiš w prawej pokucze;
Šačž runje šyn bě šhubjeny,
Psches hnadu Bože džěcžo šy.

Psches hnadu! Pschi tym šawoštanje,
Ša wěrnosć ženje nješhabka;
Š tym troschtom štawaj kóžde ranje,
Wón budž cži wěry kótwiza;
Pschi wšchědnje do wutrobny šej,
Šo hnadu mašch psches Khrysta krej.

Psches hnadu! D ty šbóžna měra,
Šať ty mi duschu wošchewješch!
Ty, moje žórko troschta, měra,
Šaž mišy jandžel so mnu džěsch,
Šačž junu wrota Šalemške
Mi Boža hnada wotantnje!

K. A. Fiedler.

Šabožina w šchuli.

(Šotracžowanje.)

Psched škóncženjom hodžiny ma so wěrnosć, w štawišnje wopšchijata a džěcžazemu šapschijecžu blisko ležaza, i lohko šrošmliwym bibliškim hróncžkom abo šherluschownej šchucžu pomjatku džěcži pschepodacž. Šdnyž tale šchucžka runje to wupraja, shtož džěcžo přjedy pschi powjedanju štawišny šačuwasche, dha je wošebje wocžakowacž, so budže wona w džěcžowym pšdnišchim žiwjenju hišćeje se žohnowanjom škutkowacž. Derje teho dla temu džěcžu' kotrehož wucžer móže w džěcžowym wóčku cžitacž, shtož róť nje-wupraja, a ma potom ša jeho šačucže pschisprawne šłowo i biblije abo se špěwarškich i ruzy. Cžim hlubšchi šwjast a cžim twjerdšche šašchěpjenje, cžim wjetšchi dobytk ša wutrobu a žiwjenje džěcža.

Ša šrijedžnu rjadownju maja so tydžěnišy i najmješcha 3 hodžiny postajicž, w kotrychž su w jenolětnym kursu štawišny štareho štestamenta do lěczneho, te i noweho šakonja do šymškeho šemestra položicž. Shtož bu wo bibliškich hodžinach delnjeje klasy prajene, w powšchitkowym tež wo šrijedžnej rjadowni placži. Šos-džěl wošebje w šlědowazym leži:

1. Šicžba štawišnow je wjetšcha dyžli w delnej klasy; tola so to, shtož bu w pošlěškej hižom wutnjene, w šrijedžnej rjadowni šobu wošpjetuje.
2. Štawišny su po cžasju šrijadowane a so tež i najwážnišchimi lětnymi licžbami do šjenočženštwu štajeju.

3. To wot wučerija pschednoschowane a wot džěczi jako pomjedane so w knižy historijow abo w bibliji čzita. Tola w pošledniškej nima so to stacž, so by so čzitanje wufnyło; to džě je namawč čzitanki. Biblija ma druhe saměry.

4. Grónčzka a šchtucžki njewufnu so wjazy i pschedprajenjom, ale wufnu so nětko i biblije, katechisma a spěwarškich. Tola pak so ani w tutej, ani w žanej druhej klasicy nicžo i hlowny wufnyčž njefmje, šchtož so džěcžom najprjedy k rošymjenju pschijněšto njeje a šchtož wone i prawym akzentowanjom čzitačž abo wurjekowacž njemóža. Měra rošymjenja abo hlubokoščž sa-pschijecžka je jara wšchelaka a njeje wot hlowny šameje, ale je tež wot wutrobny a šhonjenja džěšcžka wotwišowaza. Ludna šchula njelabywa, so polne rošymjenje mnohich wěrnosčow na šhonjenjach wotpocžuje, kotrež móže hakle pošdžiške žiwjenje pschijněšč. Wješele džěcžo, nadžijepočny młodženz, šynny muž, žiwjenjašpróžny šchěbžiwž, wšchitžy móža te šłowa rošymicž: „Wšchcže druhi ša batny wotpocžinč je wostajeny Božemu ludu“, abo: „Ša šebi žadam precž čzahnyčž a pschi šchryštušu byčž, kotrež by tež wjele lěpje bylo“, abo: „Wšchitko čžělo je jako trawa a wšchitka čžłowjecžna krašnosčž jako trawna kwětk a t. d.“, a tola je bjes dwěla, so je jich rošymjenje wšchelakore. Tež njeje nad tym dwělowacž, so móža wóčžku wěrjazeho džěšcžka wěžy jašne byčž, kotrež mudrowazy rošom muža hušto njewopšchija. Runje małe džěcžo čžehnje nimo měry wjazy a lóžšcho žiwnoščž sa šwojeho šnutšowneho čžłowjeka i biblijškich stawišnow, jeho dušchu pohnuwazyh, dnžli i abstraktnych wučžbow, kotrež so powjedaničžkam pschidawaju. A šchtož je tač we wutrobje džěšcžka žive, šchtož šu jemu wěšte, wěrne wěžy, wot tym móže so wono hušto jeno mało wuprajecž. Rohož wohrijewaze pruhi nalětneho šłónza wofšchemjeju, tón jara derje wě, šchto je čžopłota; šchto pak móže to prajicž! Tač je to w šwětnych, tač wjele wjazy w njebješkich wěžach. Šapošchtoł Šawoł w 2. Kor. 12, 4 wobšwědcžka: „Ša šchšchach njewurjeknjene šłowa, kotrež žadny čžłowjek prajicž njemóže.“ Š teho wufhadžka, šchto je wo tej šadže džeržecž, so jeno wěšč, wo čžimž móžesch so jašnje wuprajicž. Duž wšchaf dyrbi wučžer i žyfej šhutnoščž sa tym stacž, so móže so džěcžo wo tym, šchtož wě, myšli a ša-čžuwa, jašnje a wěščze wuprajicž, tola wón tež ženje šapomnicž njefmě, so ma wuprajenje šwoju mjesu, kotraž pak pschezo mjesa wjedženja a mčžka njeje. To je wulki błud, hdyž něčto měni, w nabožnych wěžach wšchitko wufkaščž dyrbjecž abo tež wšchitko wufkaščž mčž. Šow so njemałe šmylnosčze a pschehreščenja namafaju.

(Pšchichodnje dale.)

Sserbski lud a kraj.

Wot J. E. Šmolerja.

(Potracžowanje.)

W lěcže 805 čžehnješke Karł na Čžechow a pschěndže tež kručškerbskeho kraja, a Šemil, wjerč hlomacžanskich Šserbow dyrbjješke so jemu podčžijnyčž. W lěcže 806 pschicžezčechu Frankojo jako na Šserbow, šbichu jich, šabichu jich wjerčha Miliucha a wurubichu wšchón šerbski kraj na wobemaj štronomaj Šobja. Pšchecžiwmo Šserbam šaloži tež Karł tehdom dwoje twjerdžišny, jenu pola Magdeburga a druhu w Šali. Karł wumrje 814, Šserbow pak šebi tola žyłe podčžijnył njebě. Pšchetož hacž runje dyrbjachu woni i nusu romškeho šhěžora ša najwšchšcheho knježerja špóšnacž, dha so tola po šwojich domjaznych šakonjach šłožowachu a jim nadpožžene brěmjo pschi přenjej lěpškej škladnosčži wotčžijnychu.

Ša Ludwika Šobožneho mčžachu Šserbjo jako wjazy pošoja psched Frankami. Tola dachu so tačži se šerbskim wjerčhom Ludowitom 820 do wójny. Na Šngelhejmškim šejmje (826) běšche

tež jedny šerbski wjerč, i mjenom Šunglo. W lěcže 839 pschicžezčechu Frankojo na Šserbow, dokelž běchu šafski kraj nadpadnyli, šbichu jich a šerbski wjerč Čžimišlaw padže w bitwje. Šserbjo pšhtachu dale, tač bychu so psched njefwobodu wobróli, tón šplah wojowasche tu, tamny pak tam, ale wšchě bjes šnutšowneje jednoty a teho dla tež bjes hódnych plodow. W lěcže 851 wupufny nowa wójna mješ Šserbami a Němžami: Šral Ludwik čžehnješke šam pschecžiwmo Šserbam a nufowasche jich k měrej. Tola w lěcže 859 šbězčechu so woni šafny, morichu šwojeho wjerčha Čžescžibora, kiž i Frankami džeržješke, a nadpadowachu Derinkšu, hacž Ludwik i nimi mčž ščini.

Ludwik II. pola Šserbow wjele nadobycž njemóžješke a mjenje hišchče Arnulf. Pšchi nim drje Šserbjo tamnu štronu Šobja wostachu a wón wotšadži maršhrabju Šoppa, kiž jich pschecžehasche, ša čžož so jemu šerbske pošelstwo na šejmje 897 pošdžakowasche; Šserbjo tu štronu Šobja džeržachu pak i Čžechami a běchu šhwilu pod knjejštwom morawškeho šrala Šswjatopłka. Tucz i Šserbjo dobychu tež ša knježenje Ludwika III. a Šonrada I. šwoju šwobodu žyłe šafšo a runje trochu šačžewaze šchescžijanštwom čžyšche žyłe šahnyčž.

Tola jako šwójba šafškeho wójwodštwu romške šhěžorštwu nastupi, wšcho wójniške šbože Šserbow šónž wša. Šendrich I., mudry a wojariški, wotwjerdži Mischno, pschicžezče do milčžanskeho kraja, wutupi jón a Mščženjo dyrbjachu jemu dawki dawacž. Dale šbi wón jich šłowjanskich šuhodow wšchudžom a natwari wjele hrodow a šaloži někotre mroki (marki) pschecžiwmo nim. Šeho šyn a nastupnik Oto Wulki pschšporješke wšchě wustawy k podčžijnyjenju Ššłowjanow jara pilnje. Tola jako bč wón w Šotringskej, nadpadnychu Šodrizojo šwojeho němškeho maršhrabju a šahubichu jeho a jeho wójško. Druhi němški maršhrabja Šero pschepošy pak šfžyžčoch šłowjanskich wjerčow na hoščžinu a mori jich wšchitkich i leščžu hacž do jeneho, kotryž čželny. Wšchitžy wokolni Ššłowjenjo došražechu nětko brónje a Němžy buchu i krajow tu štronu Šobja wuhnacž.

(Pšchichodnje dale.)

Spěwaj a džělaj.

Wobras se žiwjenja.

III.

Šasajtra rano šmuži so Šilža, so šwojemu mužej šwój wotmyšł wo šaloženju šlamow a wo poščženju pjenješ wofkry. Dolho Wofščžij tež wo tym nicžo wjedžecž njehasche. Ša tym hacž běšche Šurij telko pjenješ dobył, čžyšche so jeho Wofščžij čžijče šminyčž a wjazy kručž praji k šwojej žonje: „W tyčhle pjenješach žane žohnowanje njeje.“

Škónčžnje pak so Šilži tola radži, so jeho šapjeranje pschewiny. Wona jemu pschedštaji, so pjenješ na žane wafšnje šuhjene njefku, hdyž čže tola ša nje tworow nakupowacž, a so budže tele tola na ščždy pad dróžšcho pschedawacž móž, hacž je je šupowaka; so džě po tajšim na to wafšnje runje tač šprawnje pjenješ šašluži, tač wón pschi krošnach.

Tajšemu roškladženju wšchaf Wofščžij nicžo šnapšchecžiwicž njemóžješke a duž šwoli do teho, so jeho žona mały pošpht i šlamarštwom ščžini. W dwojim nastupanju pak njeda so pschewinyčž; přjedy wšcheho dyrbjješke pjenješ, kotryž so poščži, tač mały hacž móžno byčž, potom pak dyrbjješke so wučžinicž, so, čžyšche-li Šurij pjenješ šafšo płacžene mčž, dyrbjješke jim to šchěščž mčžazow přjedy wofšewicž, „pšchetož“, praji Wofščžij, „Šurij šebi po pjenješ pschšndže runje, hdyž nam njebudže móžno šapłacžicž.“

Potom wobliczyschtaj tu wěz hromadze a mēnjeschtaj stōncznie, so drje i dwēmaj stomaj toleť so hodži sapoczałt sczinič, hdyž wschať so žane wulke klamy sarjadowacž njetrjebaja. Nětajke blido płužesche jako pschedaństa ławka a i někotrych deskow mōžesche Bosczij sam nětajke polzy hromadu spraskacž, so bychu so tworzy na nje skladle.

Hdyž bēschtaj tať Bosczij a Hilža psches jene pschischloy, džēsche Hilža ł Surzej; i tym pať bu wjele prjedy hotowa hacž se swojim mužom. Staroscziwoscž kusoda tajkich por toleť dla so jemu tola jara smēschna sdašche byčž a chyzysche so puťnyčž se smjecžom. „Twōj muž je stary błaśu, Hilža“, praji ł swojej kusodžinzy, „hdyž mi tej dwē scžē toleť saplacžicž njemōže, dha džē mōžu je jemu dacž. Wschať mam pjenjesy ł temu.“ So pať by tola Bosczijej wolu scžinič, swoli Surij do wscheho a da Hilži dwē scžē; wopisimo ji žane njeda, ale praji, to wschať mōže so posdžischo pišacž.

Nětko so Hilža do swojeho džēla da, a bēsche, kaž by i pjenjesami zyle nowy duch do domu sastupil. Pjenjesy wschať pschijnjesechu dobru nadžiju, kotraž Hilži a wschēm druhim tať rjez nowe mozy da ł radostnemu džēku a prózowanju. „Ssebye kameje dla wschať to njecžinju“, prajesche wboha žona, „ale jenož swojeho muža a swojeju džēsčow dla, so czi njebychu nusu cžerpili a ł temu Bōh tež wēsčze swoje žohnowanje spožcži, byrnjež pjenjesy i loterije pschischle.“

Surij bēsche, kaž so kamo rošymy, swoje tyscheřstwo w maķej wjeszy dale wjesčž pschestal. Kať by nětko tež dale chyzł stare blida a stōlcžki platačž, woľna, durje a schpundowanja porjedčecž, hdyž bē tať sbožowny byl! Ně, nětko chyzysche so do mēsta pscheczahnyčž a tam wulku twarřtu a mōblowu tyscheřnju jakožicž. Dońž pať mōžesche tutōn wumyřł wuwjesčž, tola khwilu trajesche a njemēsesche mjes tym ničō cžinič, tať so jemu cžať dolhi pocža byčž. Džēsche teho dla se sažehlenej trubku — a to njebē wjazy žana „po kroschku“ — ł swojemu kusodej a pschihladowasche i woľnom nuts, kať so tōn prózowasche, so by nětajke polzy wudžēlať. Tu mēsēsche Surij husto pschiležnosčž, swojemu kusodej se swojej tyscheřskej wēdomnosčžu ł pomozhy byčž. Tola Bosczij bēsche drje dobru kłaz, ale njebēsche žadny tyscheř; byrnje so bóle prózowať a pocžik, tola ničō zyle njechasche byčž. Stōncznie bēsche so tola Surzej tať pschihladowacž wostudžiko, duž bēžesche dom a wrōcži so bōrsy jaťo se wschelatej tyscheřskej pschiprawu. Nětko džēlařchtaj hromadze a duzy buchu polzy dokonjane; Surij pať džēlasche nětko darmo tež i taťkej horliwoscž, kať prjedy sa pjenjesy ženje džēlať njebēsche.

Hilža bēsche mjes tym do mēsta schla, so by tam tworow nastupila. Wulke nahromady wschať kēbi hišcžze njemōžesche pschecž, tola pať nastupi wote wscheho nēsčto maľo, sčtož je na wschach trēbne. Hdyž mēsēsche nětko wscho hromadu, bēsche to pschēz nahladna hromada, a Hilža dyrbjesche so wo wōs staracž. Kładži so ji tež, so lohki wōs doľta, a duž pschijēdže wjecžor dom, hdyž hižom zyle klamy i polzami pschihotowane stejachu a Hilži, tať schpatne a jednore hacž bēchu, jara wulke wjeřele cžinjachu.

Hišcžze wjecžor buchu tworzy po polzach a po zylch klamach roskladžene, wscho sřjadowane, a na drubi džen hižom so pschēdawanje sapocža. Tola Surij so hišcžze junu jako dobru kusod wopokasa. Sa nēsčto dnjow swjeřeli Bosczija i wulkej tařtu, na kotruž bēsche napisal: „Pschedań materialnych tworow Bosczija Wjetby“, kērbřki a nēmřki. Tale tařta bu wysche duri pschibita, a nětko džēsche Surij so trochu nastala stupicž, so by widžal, kaťki napohlad ma. Bēsche zyle spokojeny, pschetož wupraji swoje

pschēřwēdčenje, so mōže drubi klamať wo wsch, — stary a bohaty wudowoz, nětko swoje klamy božemje samknyčž.

So někotrych dnjach bu Surjowa kēžka w Byřizach pschēnajat; wōn sam sacžahny do mēsta, so by tam wjetřche tyscheřstwo sapoczał. Hilžine klamařstwo pať so jako prawje wužitne wopokasa. S pocžatka wschať wěz pomalu džēsche, a tež dobytł tať wulki njebēsche — wořebje dyrbjesche so džēcžom kusť wjetřchi pschidawł dawacž, so bychu prawje rady ł nowemu klamarjej kłodžike —, po nēcžim pať nabychu pschēzo wjazy a wjazy pschēcželow. Dofelž pať Bosczij tež dale tkajesche a kēbi tež pjenjesy sařluži, mōžachu so i mjeńřim dobytłom spokojicž, hacž hdyž bychu dyrbřeli wot klamařstwa kameho žiwu byčž. Tež bēsche Hilža jara sřprawna w mēře a wasy, a njebēsche teho dla džiw, so pschēzo wjazy a wjazy ludži swoje potreby pola nich bjerjechu. Na druhej stronje pať nawulny Hilža tworzy lēpje rořesnacž, kotra bēsche dobra a kotra schpatniřcha, a dofelž w mēsčze ja wscho saplacži, sčtož bē braľa, mōžesche kōždu khwilu ł druhemu pschēkupzej hičž, hdyž i jenny spokojom njebēsche. Tať so jeje klamy sbeřachu a storo mōžesche prajicž, so ji wjazy njebu hacž krosna jeje mužej. Tole pschēmējenje jich wobřejnosčžow pocža so tež bōrsy swonta pokasowacž.

Na mēsčze njenahladnych polzow stejesche hižom ja lēto rjana klamařsta naprawa. Spody třejki kusčtej dwē lēhanskej komorje natwarjenej a deľeka, hdyž hewal lēhachu, bu Bosczijowa kłacžer-nja. Kēžka bu i nowa wobēlena a doľta i tym prawje pschēcželny napohlad, kotryž bu hišcžze pomyschenny, hdyž winowe pjenki, wot Bosczija na polodniřskej stronje kēžki nastadžane, pocžachu rořcž a po kēžžy so rořpschēsčzeracž.

Nětko bēsche swojiba w dobru wobřejenju; dyrbřeschtaj pať wobaj, Bosczij a Hilža, wot ranja sahe hacž posdže do nozy bjes pschēřtacža džēlacž a pschi tym we wschitřich swojich žadanjach mēru džeržecž. To tež cžinjeschtaj a mēseschtaj Bōha pschēd woczomaj; hōlcžkaj pať, kotraž cžikaj a strowaj rořčeschtaj, cžinjeschtaj jimať džēń wote dnja wjazy a wjazy wjeřela. W teje swojibe mōžesche so nětko wo prawdže widžecž wobras njemucženeho swojbuho sboža. Pomalu mōžachu tež na to myřlicž pocžecž, so dyrbřja kēbi ja cžať nusy kroschik na boť položicž, kotryž we swojim pschēkupřtwje runje njetrjebachu. Taťke wusřtkowane pjenjesy potom pať Hilža pať Bosczij kōbu do mēsta bjerjeschtaj a njenoscheschtaj je ke kollekteurej, ale do nalutowarņje.

(Pschichodnje dale.)

Wschelake i bliska a i daloka.

— Wože spēcže kwojčesche kērbřke miřijonske towarřstwo kwojedžen swontowneho miřijonřtwu w Ğodžiju. Nadrobnu rořprawu podamy w pschichodnym cžiple. Sswjedžen řnutsčowneho miřijonřtwu kwojčži so — da-li Bōh, — bōrsy po kwojatkach w Kłezach.

— Ğarřke mēsčno w Bulezach je so wupisalo, dofelž so kņes farať Kłubiza 1. oktobra na wotpocžinł poda. Samolwjenja maja so w bliřřim cžařu pola kollaturřtwu, kotrež je tachantřtwu w Budyřchinje, stacž.

— Prjedawřchi Budyřki kņes hamřki hejtmann i Carlowiř, kotryž je so pschēd krotřim khorowatosčže dla na wotpocžinł podal, je wumrjel. Wōn bēsche jara lubowany a jeho sažne wotřalhicže so wutrobnje wobžaruje.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosé ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosé da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džětaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjatosok,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana,
Njeh ói khmana
Žiwnosé je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew ós!

F.

Sserbske njeđželske lopjeno.

Wudawa so kóždy sobotu w Smolerjez knihicizisceženi w Budyschinje a je tam ja schtwórtletnu pschedplatu 40 np. dostacž.

Sswjatkí.

Čej. 2, 19—22.

D Sswjaty Ducho, pój wschať k nam, tak spěwa dženska s nami zyle křesćizianstwo, so by so móž Sswjateho Ducha tež nad nami wopokasala. Pšchetož tež my trjebamy tuteho Ducha, so by naš sahorjať sa teho Snjesa móžnje, so bychmy tež my morwi njebyli, ale plody njepli w nowym duchownym žiwjenju. Duž:

Njeh Duch Boží bohacze mjes wami bydli!

- I. Wón čini naš k bėrgarjam s tymi šwjatymy a k Božim domjazym.
- II. Wón dawa móž kóždemu, so natwaricž na rózknym kamjenju, kiž je Ješuš Křystuš.
- III. Wón čini wschitkich hotowych, so natwaricž dacž k Božemu wobydlenju w Duchu.

I. Duch Boží čini naš k bėrgarjam s tymi šwjatymy a k Božim domjazym! Kať husto my čitam, schtož je nam w japoschtolskich skutkach napřane wo wulecžu Sswjateho Ducha! Kóždy ras budžemy sažo s nowa sahorjeni psches to móžne wustupjenje a přėdowanje japoschtolow wo Křystušu, tym křizowanym, a wo jeho wucžbje.

Wono wschať leži wulka, wožebita waznosč w tym sa zyle čłowřtvo, tež sa naš, so je so to šlubjenje Křystušowe, so chzysche wón šwojeho Ducha póšlacž, dopjelniť. Pšches to šu šwjatki ta narodna hodžina powšchitkowneho křesćizianstwa. Hagle psches móž Sswja-

teho Ducha budu japoschtoljo čěrjeni, Snjesowe šlowo pšchpowjedacž; hagle něť šu rošymjeli Snjesowu pšchitajnu: Džicze po wschěm šwěcze a wucžce wschitkich pohanow! Pšchetož to my wěmy, so židowski lud mēnjesche, Měšias meť jeno k nim pšhincž. Móž Sswjateho Ducha je rosłamala tute wuske mjesy, a wot tch mužow, kiž stejachu w tutej mozy, bu křesćizianstwo won nješene tež k pohanam, bu šanicžene a pšchewinjene wscho nješchecželstwo, kotrež so nowej wucžbje napschecžo stajesche. Tak šmemy tež my so wjekeľicž tch žohnowanjow křesćizianstwa, pšchetož něť šmy tež my bėrgarjo s tymi šwjatymy a Boží domjazym. A hišcže je tuton Duch Boží móžny w našim čašu. Wón čėri a wabi křesćizianstwo, Bože kralestwo dale wupšchestrjewacž; wón čėri mišionarow do pohanškich krajow, so by tam so pšhinešło a šakwěcžilo to šwětko, hđžež je hišcže čzma; so by dale a bóle so dopjelniť Snjesowe šlowo, so dyrbi byčž jedyn pašněť a jene štadło! To je tón Duch, kiž chze bydlicž a skutkowacž w kóždym, so by wón doťonjať w naš tón šapocžany škutk Křystušowym. D so bychmy tež my dženska šacžuwali tutu móž Sswjateho Ducha, so by wón k nam pšchischol po našej šwjatkownej proštwje: D Sswjaty Ducho, pój wschať k nam! My jeho nusnje trjebamy, duž njeh wón, tón Duch Boží, bohacze mjes nami bydli; pšchetož:

II. Wón dawa móž kóždemu, so natwaricž na tym rózknym kamjenju, kiž je Ješuš Křystuš! Wěcže, my mamy Křystuša a wěmy, schto wón nam pšchitasa. Nam je derje snate, so dyrbimy sa nim křodžicž, so dyrbimy

ſwoje żywjenje ſtajecy zgle do jeho wole, ſo dyrbimy ſo natwariczy na nim jako na tym twjerdym, wěſtym gruncze. Ale kaſ daloko ſmy dha hiżom pſchiſchli w tym? Schtōz chze bycý Khrystuſowu, tōn dyrbi w ſebi pſchewinycz wſcho ſtare, hrěſchne waſchnje, tōn dyrbi ſo wobroczyč, tōn dyrbi pſchińcý k wobnowjenju ſwojeho zgleho, ſnutſkowneho, duchowneho żywjenja. A tola je możne w naſ wſchittich to ſtare żywjenje. Nam njeje niczo druhe taſ czeżko, hač ſami w ſebi hrěch poſnacý, a hdyž ſmy jōn poſnali, ſo potom dźelicy wot njeho, won wutorhačý ſ naſchich wutrobom wſcho to, ſchtož to dobre ſymjo ſanicza! A njeje tola hinaſ teſ pſchi naſ, ſo Luther prawje praji: ſo tōn ſtary Gadam w naſ pſcheſ wſchědne roſtače a pokutu ſo dyrbi potepicý a wumrjecý ſe wſchěmi hrěchami a ſlymi loſchtami; a jaſo wſchědne won pſchińcý a horjeſtancy nomy cžlowjek. To placy ſa kōzdeho wot naſ. Ale k temu trjebamy wyſchſchu mōz, kotraž je nam data w Sſwjatym Duchu! Kaž w nalěczy kōnczko pſchińdže ſ noweju mozu ſa ſtwōrbu a pſchinjeke wobnowjenje ſa nju, taſ, ſo ſo wſcho debi ſ noweju rjanej pychu, taſ wuſhadža teſ wot Sſwjateho Duchu tajka mōz wobnowjenja ſa teho, kiž jemu da nuts- cžahnyč do ſwojeje wutroby. To ſtutkowanje Duchu ſo ſjewi ſ warnowanjom a ſ wobaranjom, ſ napominanjom a ſ wabjenjom; a tola dže wſcho tuto ſtutkowanje ſkōncznje na Jeſom Khrysta, ſo bychmy teſ my ſo natwarili na nim jako na rōžnym kamjenju. Sſmy paſ na nim natwarjeni, dha ſo potom njebojimy, pſchetož w nim ſmějemy tōn najwěſcziſchi, najmōzniſchi ſačōž, taſ, ſo ſ nim ſjenoczeni, twjerdže ſtejmý. Duž chzemy teſ my ſwoje wutroby wotewricý, ſo by teſ Sſwjaty Duch k nam nuts cžahnyč mohł, ſo bychmy teſ my pſcheſ jeho ſtutkowanje mēli tōn prawy grunt, Jeſom Khrysta, naſcheho Knjeſa.

III. A tutōn Duch cžini wſchittich hotownych, ſo natwaricý dacý k Božemu wobydlenju w Duchu! Kaž kōzdy jenotliwy ma ſo natwaricý na Khrystuſu Jeſuſu, po tym, ſo Sſwjaty Duch kōzdeho powola, roſkweczy, wuſwjeczy a ſdzerzy, taſ dyrbja wſchitzy ſo potom natwaricý k jenemu templu, kaſ to wuprajamy w tſeczim artikle: ſo wērimy jenu ſwjatu kſchecziſkiju zyrkej, ſhromadziſnu ſwjatych. — Hdzež paſ je Sſwjaty Duch ſapoczał ſe ſwojim ſtutkowanjom, tam teſ pōndže do prědka ſ tajkim natwarjenjom. Pſchetož cži, kiž ſu ſo dali wot Duchu powołačý a ſhromadzečý, cži, kiž ſu poſnali, ſo drje ſwět dawa tym, kotſiž na njōn twarja, ſachodne wjekele, ale zenje doſpołny mēr a ſnutſkownu ſpokojnoſcý, cži, kiž ſu ſhonili, ſo je w tym Duchu nam wopravdže wſcho date, ſchtož naſcha duſcha trjeba: troſcht, mēr, ſwjata wjekeleſcý, cži budža ſo dacý rady natwaricý k duchownej kſcheci, k ſwjatemu templu, w kotrymž ma Bōh ſam ſwoje wobydlenie. Pſchetož, hdyž chzemy bycý Khrystuſowi, dha teſ dyrbimy ſo ſjewicý jako ta jena ſwjata kſchecziſkija zyrkej, jako ſhromadziſna ſwjatych. — Drje, hdzež dyrbjeli ſo hromadu namačacy do wēſteho ſjenoczeńſtwa jako kſchecziſkije, tam dželi naſ taſ wjele. Ale njedyrbjeli mōz wrōcý ſtajecý ſwoje žadoſče, ſwoje njepſcheczelſtmo, hidjenje a ſwoju ſawicý, hdzež tola dyrbimy wſchitzy mēčý jedyn wulli wotſknyeny kōnz, mjenujzy ſbōžnoſcý a żywjenje w Khrystuſu Jeſuſu. Njedyrbjeli dha jedyn druhemu pomhačý, ſo mjeſ ſobu džerzečý a noſnyčý? Cžim doſpołniſcho to ſo ſtanje, cžim wēſcziſcho teſ my ſo natwarimy k Božemu wobydlenju w Duchu. O, ſo by tajki twar roſł teſ pola naſ, a ſo bychmy ſami w nim a ſ nim

roſtli w Duchu a wopravdže, k temu trjebamy mōz ſ wyſkōſcý, mōz Sſwjateho Duchu, ſo bychmy ſwjatki teſ nam jeho pſchinjeke bohacý po naſchey ſwjatkownej proſtwje:

O Sſwjaty Ducho, pōj wſchak k nam,
Bydl we naſ ſ twojej hnadu ſam,
Pōj, kōnczko rjane, jaſne:
A ſwēcý nam, ſwēza njebeſta,
So twoja mōz naſ wohrjewa,
Nam k wjekele ſy kraſna
Jaſnoſcý,
Kraſnoſcý,
S njebja ſbože na naſ kōzi,
Wty pſchińdžemy,
Sa to lubje proſnyčý chzemy.

W. we W.

Na Sſwjatkowiczyku.

Ducho Sſwjaty, wuſhadžazy
Wot Wōtza a wot Sſyna,
S njebeſ deſchcý wofſchewjazy!
Maczej hōna cžlowjeſtwa.
Wutroby ſu twjerde ſmahi,
Wuſthjene a njeplōdne;
Sōl je ſtuchla, lud je nahi,
Wſcho je w hrěchach ſkažene.

Ducho Boži, warbowany
S wumōženjom Sbōžnika,
S njebja dele duſcham ſlany,
Kiž ſej tebe wuproſcha!
Njech je žel Cži teho luda,
Pſchińdž Ty hnadne ſ pomozu,
So ſo ſbudzičý ſemja kħuda
K żywjenju da nowemu.

Ducho ſwētka! Sacžēt mroli,
Naſche duſche kryjaze;
Wuſhaſ hrěcha ſtraſchne kłoki,
So ſu ſa naſ njeſchōdne.
Roſkwečý wſchittich powołanych
Se ſwojimi darami;
K prawej poſucze ſcžiń kħmany,
Kiž ſu ſwōj hrěch poſnali.

Ducho wēry! Sa Cže proſchu,
Wjedž mje k wērje do Khrysta,
So ja jeho rany koſchu,
Sſlužu jemu do kōnza;
S wēru ſpožcý mi wuſwjeczenje
Dotalnego żywjenja;
Daj, ſo duſchu debi rjenje
Krej a prawdoſcý Khrystuſa.

Ducho troſchta! W Twojej mozy
Sſlaboſcý ſo njeſtrōžu;
Jaſne ſu mi kſchiza nozy,
Hdyž Ty pjełniſch wutrobu.
So mje do wēroſcý wōdžiſch,
Wucžiſch prawe modlenie,
Bože puče ſo mnu kħodžiſch:
O kaſ to mje troſchtuje!

Ducho mĕra! Boſoj, ſbože
Do duſche mi wuliwaſch;
Szwĕdcziſch, ſo hym dŕĕcŕo Bože
A mi junu ſbŕŕnoſcŕ daſch.
Szwjaty Ducho miłoſcŕiwy!
Sdŕerŕ mi ſbŕŕni nadŕŕju,
So ja, we Khrystuſu ŕiwy,
Wĕcŕny Salem poſtrowju!

K. A. Fiedleſ.

Waboŕina w ſchuli.

(Poſtracŕowanie.)

5. Wuŕittne nałoŕby du hĕubje, ſo paſ teŕ tudy do ſtawiſny njeoſcha, ale pod wuĕerjowym nawjedowanjom wot dŕĕcŕi ſ njeje wunamaŕuja. To je ſ najmjeiſcha prawidĕo. Snaŕe-li wuĕer duchowne ſtejiſcŕo ſwojich wuĕomzow a ma-li wŕn tŕn dar, ſo do duſche a ŕiwjenja dŕĕſcŕa pſcheſadŕicŕ, dha mŕŕe, dha ſmĕ wŕn teŕ bjeſ pſchedĕhadŕazeho roſwimania wĕrnoſcŕ, w ſtawiſnje wopſchijazu, wuprajicŕ a dŕĕcŕom na wutrobu poĕoŕicŕ. Wŕn potom jeno ſ wurajej pſchinjeſe, ſchtoŕ je w dŕĕcŕoch cŕicho ŕiwe, dawta ſacŕucŕam ſĕowa, ſa kotreŕ dŕĕcŕom ſĕowa ſnano hiſcŕe pobraĕuja. S tym paſ jim wŕn jara waŕnu ſĕuŕbu luboſcŕe, wulku dobrotu wopoſaŕe.

Domatanja wuĕbow, w ſtawiſnje wopſchijazych, mŕŕa ſo na wſchelake waſchnja ſtaĕ, dyrbja paſ ſo tam cŕinicŕ, hĕŕeŕ ſtawiſna ſ temu ſamyſĕ dawta. Se-li wutroba dŕĕſcŕa ſ naſornym, ŕiwy wupodobjenjom ſtawiſny do njeje ponŕrjena, potom je tŕn moment pſchichoĕ, hĕŕeŕ mŕŕe ſo na pĕŕdne waſchnje dobra nałoŕba ſcŕinicŕ. To paſ njeſtaŕ ſo jeno taſ powſchittkownje, ale wuĕer nałoŕuj namaſane wuĕby na pomĕry a ſadŕerŕenje dŕĕſcŕa napſhecŕo nanej a macŕeri, bratrej a ſotſje, wotrocŕej a dŕowzy, wuĕerjej a ſobuſchulerjam, pſhecŕelam a ſuſobam, napſhecŕo zuſym, ſhudym, ſhorym, woſobam wyſchnoſcŕe, napſhecŕo Bohu w njeju, niŕ mjenje teŕ na ſadŕerŕenje w ſchuli, w ŕyrtwi, w dŕĕle, w ſhoroſcŕi a druſim horju, w ſamotnoſcŕi atd. Wiſchi tajſejle nałoŕbje mŕŕe ſamo rĕſacŕ: Sĕej, to maſch ty cŕinicŕ; to ſo tebi ſĕuſcha; to tŕn Knjeſ dŕenŕa tebjje wuĕi; to ŕada Wŕh teŕ wot tebjje atd. Najkraſniſche wĕrnoſcŕe ſcŕeſcŕijaniſteje ŕyrtwie ſa ſwĕt bjeſ ŕohnowanja woſtawaju, hĕyŕ ſo wone njewumjeduja a w ŕiwjenju nje-wobſedŕbujja; pſchetoŕ w cŕłowjeku je nĕchto, ſchtoŕ jehowotdŕerŕuje, wĕrnoſcŕ na ſebje ſameho a pſhecŕiwo ſebi ſamemu na-ĕoŕecŕ. Duŕ je zuſa pomoz nuſna. Dawit dŕeſcŕe: „Tŕn muŕ je dŕĕcŕo ſmjercŕe, kiŕ je to cŕiniĕ.“ Duŕ bĕſcŕe cŕaſ, ſo jemu Nathan bliŕe ſtupi ſe ſwojim: „Ty ſy tŕn muŕ!“ Tale Natha-nowa ſĕuŕba je dorocŕenym tŕĕbua, taſ wjele bŕle dŕĕcŕom, kotreŕ ſu dla ſwojeje mĕdoſtneje loſkomyſĕnoſcŕe a njenaſhoni-toſcŕe ſrĕdĕa ſamŕŕne, powſchittkowne wĕrnoſcŕe na ſebje a na konkretne pady we ſwojim ŕiwjenju nałoŕowacŕ. Sow dyrbi po-tajkim wuĕer Nathanowu ſĕuŕbu cŕinicŕ, tola taſ, ſo dŕĕcŕo w jehowotzowſku luboſcŕ, kotraŕ dŕĕcŕo ſ tym ſranicŕ noĕŕe, ale cŕŕe jemu derje cŕinicŕ.

6. S hĕowy njewuknu ſo niŕ jeno jenotliwe ſchucŕki, ale ſ pſchifankowanjom ſ prjedy wuſajenemu ſo na to dŕiwa, ſo dŕĕcŕi do wobſedŕeſtwa ŕylych ſhĕrluſchow, taŕ teŕ ſwiſowazych biblijſkich dŕĕĕbow (pſalmow, pſchirunowanjom atd.) pſchidnu.

7. Biblijſka hodŕina ſ cŕitanjom, piŕanjom a ſpĕwanjom do wuŕſcŕeho ſwjaſta ſtupa; teŕ ſo dŕĕcŕi na pſchisprawnym mĕſcŕe ſ krajom ſwojateje ſtawiſny ſnate cŕinja, ſ cŕemuŕ dyrbi rjadownja wjeſchu ſhartu wo Paĕaſtinje mĕcŕ. Tara porucŕecŕ je, hĕyŕ wuĕer ſ ſŕŕnym geograſkim mjenom na ſtawiſny, pjerwojej wuĕ-njene a ſ nim we ſwjaſku ſtejaŕe, dopomina.

8. Rjadownja ſo niŕ jeno na rŕcŕne cŕaſy, ale teŕ ſŕŕdu ſobotu ſ cŕitanjom, wuĕadowanjom a naĕoŕowanjom perikopow na bliŕſchu njedŕelu pſchihotuje. Raſ ŕyle hinaſ dŕĕcŕo do ſwojeje njedŕele a pſcheſ ſwoju njedŕelu dŕe, je-li waŕnoſcŕ dnja jehowutrobu ſapſchijala a ſhĕĕla, haĕŕ hĕyŕ jeno wĕ, ſo do ſchule hiĕŕ njetrjeba.

9. Wiſchi tyĕle pſchihotowanjach ſa njedŕele a ſwojate dny maju ſo dŕĕcŕi ſ Wŕim domom, ſ jehowopravjenjom a ſe wſchĕm, ſchtoŕ w nim je a ſo ſtawa, ſnate cŕinicŕ. Wone wuknu porjad ŕyrtwineho lĕta a ŕyrtwinſtu liturgiju ſa te wſchelake Boŕe ſĕuŕby ſnacŕ a nawuĕa ſo pſchi tym naĕoŕomne ſpĕwy taſ derje, ſo mŕŕa je cŕaſ ŕiwjenja ſe wſcŕej wĕſtoſcŕu ſobu ſpĕwacŕ.

10. Sa jara waŕne dŕerŕu, ſo ſo we wſchſcŕej rjadowni, ſ kotrejeŕ dŕĕ dŕĕcŕi do ŕiwjenja wuſtupuja, perikopy po jednorej, loſko pſchewidŕomnej diſpoſiziji wuĕaduja, doſeĕ ſo jim ſ tym ſapſchijecŕe pŕĕdowanja jara wŕŕŕa.

(Pſchichodnje dale.)

Sŕerbski lud a kraj.

Wot J. G. Ssmolerja.

(Poſtracŕowanie.)

Oto ſhwataſche nĕtko do Magdeburga, ale Gero bĕ hiŕom njemĕr ſaſo nĕkaſ ſpokoŕiĕ. Wŕn bĕſcŕe mjenujŕy nĕmſto-ſmyſleneho a hiŕom ſcŕeŕeneho wjerĕha Tugumira, kotrehoŕ bĕchu Sŕlowjenjo wuhnali, ſ pſcheradŕe narĕĕĕaĕ. Tugumir pſchidŕe teho dla do Branibora a wudawaſcŕe, ſo je Nĕmzow ŕyle wopuſcŕĕiĕ. Teho krajenjo jemu wĕrjachu a pſchijachu jehow ſaſo ſa wjerĕha. Wŕn paſ ſŕŕzowa ſwojeho bratra ſyna, kiŕ bĕſcŕe pſchi tamnej Gerowej hoſcŕinje cŕeknyĕ, a pſchepoda kraj Nĕmzam. Nad tym ſo Lutnyzojo a Bodriŕzojo taſ poſtrŕiĕchu, ſo ſo podcŕiſnychu. W lĕcŕe 963 nadpadny Gero Luŕiŕu a Wulſtu, kotrejeŕ wobŕdlerjo bĕchu ſo tehdy ſ Polakami ſjednocŕili. Semu pomhachu wſchelazy druſy Sŕlowjenjo a Gero ſbi pŕlſteho wjerĕha Wĕcŕiſĕawa a podcŕiſny ſebi Luŕicŕanow a Wulcŕanow. W tutej wŕjnje ſhubi wŕn paſ ſwojeho jenicŕkeho ſyna, kotrehoŕ cŕyſcŕe ſa ſhĕŕora ſcŕinicŕ, a rudŕeſcŕe ſo teho dla taſ jara, ſo 965 wumrje.

Wŕlſki wŕjwoda Wŕleſĕaw Kŕrobĕy bĕ 1002 Luŕiſtu a Wulſtu dobyĕ a bĕ haĕŕ ſ Wiſchnu pſchichoĕ. Wŕn mĕjeſcŕe teho dla ſ ſhĕŕorom Hendrichom II. wŕjnu.

Sŕerbjo, kiŕ tamnu ſtronu Lobja byĕlachu, njemŕŕachu hiŕom wot lĕta 927, hĕŕeŕ bĕ jich Hendrich Wtaĕŕniĕ ſbiĕ, ŕenje wŕazy ſ ſwojeje ſwobodŕe pſchicŕ. Wiſchnjanſte biſkopſtowo ſtajnje na jich pſchenĕmcŕenju dŕĕĕaſcŕe a bjeſ ſaſtaĕa ſo w jich kraju nĕmſte hrody twarjachu a ſ nĕmſtim ludom wobſadŕowachu, a wiſchnjanſti marſhrabja bĕ woſebje teho dla poſtajeny, ſo by jich kaſyĕ a Nĕm-zowſtowo hajik. Najwoſebniſchi tyĕ ſamych bĕchu Dedo, Guntar, Riddog, Ekſihard, kiŕ ſ Wulcŕanami wojowaſcŕe, Herman atd. W lĕcŕe 1123 doſta Konrad Wettinſki wiſchnjanſte marſhrabinſtowo. Wŕn bĕ jedny ſ najſurowiſchich njepſhecŕelow Sŕerbow a pytaſcŕe jich narodnoſcŕ tamnu ſtronu Lobja na wſcĕ waſchnje, pſcheſ mjecŕ a ſlu leſcŕ, wutupicŕ. Lĕpje mĕjachu ſo Sŕerbjo tu ſtronu Lobja. Woni bĕchu ſ cŕaſami ŕyle ſwobodni, ſ cŕaſami, a woſebje pod kralom Szwjatopŕkom, ſluſchachu ſ Cŕecham a ſ tymi ſ wulkomorawſkemu mŕŕnarſtwu. Se-li wĕrno, ſo ſu Hendrichej Wtaĕŕniĕ wot lĕta 922 dawki dawali, dha to tola doĕho traĕo njeje, pſchetoŕ bŕſny potom widŕimy jich ſaſo ŕyle ſwobodnych. Njewjedro, kotreŕ Hendrich 927 na Sŕer-bow, kiŕ tamnu ſtronu Lobja byĕlachu, ſehna, haĕŕ do jich kraja njedoſahaſcŕe; a teŕ poſdŕiſcŕo, hĕŕeŕ dyrbjachu nĕmſtim marſhrabjam dawki dawacŕ, bĕchu te mjenje cŕiſcŕate a woni ſmĕdŕachu pſchi ſwojich ſtarych waſchnjach woſtaĕ. We wŕjnje, kotruŕ mĕjeſcŕe

Oto I. a Bolešlaw Čěski, stejachu woni na čěskej stronje. W lěcze 968 buch u k mišchjanskemu biskopstwu pschiliczeni. W lěcze 1002 doby Ekhard Milstu, ale Bolešlaw Khrabky wotdoby ju a Lužicu (1003) a wobkhowa tu kam u hač do smjercze (1025).
(Pschichodnje dale.)

Spěwaj a džělaj.

Wobras se žiwjenja,

IV.

Pschichedschi do města najčej pilnaj čłowjekaj tež ženje njesatomdžischtaj swojeho něhduskeho kušoda Surja wopytač. Tón běšče žebi nětko na jenej hłownej drózy wulku tyscheńju wotnaja a mějesche 5 abo 6 wotrocžkow. Hižom wulotne, psches žyke twarjenje dohaze napřmo kóždeho kězbnosč na so sežahny. S wulkimi piškami stejese tu: „Twarste a möblowe tyscheństwo Surja Khmjela;“ tež žerbsti běšče to da napřacž, sčtož so wošebje jeho Pšyričanskim snatym jara spodobasche. Sedyn sthód wyšoko mějesche krašne a bohacze sarjadowane wobydjenje. Surij běšče nětko žyke taž žiwj, kaž běšče žebi předy wotmyšlil; wón da swojim wotrocžkam džělacž, kam pak pschihlowasche w dolhej róziczkatej řutni abo pschehladowšchi jich džěla řhodžese po swojich sawješelenjach a lóštach. Rošymy so, so žo tajke knjejske žiwjenje Surjej jara spodobasche. Běšče pschez we swojich myšlach žiwj, so wschał ma pjenješ došč, a duž wjele wjetsche wudawki čzinjesche, hač jemu jeho tyscheństwo nješese; k temu pak, so by wudawki a dořhody pschirunował a po tym tež swoje hospodarstwo a žiwjenje sarjadował, k temu běšče mačo pschelepany a, móže so prajicž, pschemačo rošomny. Myšlo, so je tajki pjenješ kužol, kiž so wučerpacž njeřodži, běšče stajnje bjes starosče wješele žiwj, njesapowě žebi žane pschecze, žane wješele a nještarasche so kuska wo pschichodnosč. Čžim dróžsche něšcto běšče, sčtož čžysche widžecž abo mēcž, čžim lubsche jemu bě, mějesche džě pjenješ došč.

Hiža samidžese jemu pschi wschém řamotnym sbožu storo jeho dobre dny, Bosčzij pak wjesche husto k hłowu a prajese wjazy krocž, so dyrbjake po jeho řdacžu te džewjecž tyřaz tolet storo wschě byč, so je prawje řškoda teho Surja, kiž je pschezo taž dobrj řuřod był a tež jim telko dobrotow wopokasował. „Tola, njewě řo“, pschistaji po tajkich rošpominanjach Bosčzij, „sčto jeho wěž nješe.“

Taž řo něšcto lět miny. Bosčzij bě pořledni džěl dolha, kiž na jeho řhěžy hiščeže běšče, řaplacžil. Žeho hólzaj běšchtaj hižom pěknje wotrořkaj, taž so móžese wjetschi, řawšchtyn, jemu pschi křořnach a tež w klamach pomhač. Duž móžese Bosčzij nětko tež na to myřlicž, so mohł žebi něšcto pola wotnaječ, dokelž mějesche tajkeho pomoznika; běšče wschał tež dawno hižom řpóřnal, kaž jara drohe řu wschě potřeby řa žiwjenje, a čžysche něšcto žita a bėrnow je řamowobdžělaneho pola dohycž. Młódschi řant řhodžese hiščeže do řchule; tón drje njemóžese hiščeže telko pomhač, dyrbjesche tež doma řa řchulu pilnje džělacž a wošebje katechismuř wulnyč, na čžož macž jara džeržese. Hdžež pak jeno móžese, běšče macžeri we wjele wěžach k ruzy. Taž dha běšče řwóřba po nēcžim do žyke dobrjch wobstejnoscžow pschisčła, a njetrjebasche řo runje žaneje wulkeje nusy bojecž.

Dolho nětko wjazy njetrjasesche, dha řo tež řhoni, sčto řurjowe džělo nješe. řunu pschidže řilža řařo do města a naskupiwšchi žebi, sčtož běšče wuschł abo řewat trěbne, čžysche po swojim waschnju řurja wopytač. Žeho wobydjenje pak běšče

samnjene a řapjecžatowane. „Se dha řurij wumřel?“ prajese řo žyke nastrožana muža, kotrehož na dworje wuhlada.

„Wumřel?“ wotmolwi muž na to, „sčtož ma řo powěřnyč, to njewumřje we ložu. řkaženy je tón řlepž žyke a nětko je čžeknył, hdyž je wschém ludžom pjenješ winořty wostal; nětk móža hladacž, kaž řwoje pjenješ řařo dořtanu.“

řilža rošdajiwšchi huby stejese a njemóžese řłowa prajicž. Njemóžese řapřchijecž, kaž je tajke něšcto móžno, a tón muž běšče ju dawno hižom řamu wostajil, so by řa řwojim džěkom řchol, a hiščeže tam wona stejese, kaž by ju řtróženje woprořtnjenu k řemi pschibilo.

Doma powjedase řpodřimnu nowinku Bosčzijej; tón pak řo jara njedžiwasche, ale řjekny, so je tajke něšcto wote wscheho řapocžatka wocžakował, a hdyž je řurij psched dwėmaj lėtomaj řwoju řhěžku w řyriřach pschedał, je řo wón kóždy džěń tejele nowinki bojał.

(Pschichodnje dale.)

Wschelake k bliske a k daloke.

S řodžija. Na Bože řpěče řwjecžese řerbste miřionste towarstwo řwój řwjedžen w řodžijřkim řožim domje. řunje řo žyke dopořdnje řylnje deřččowasche, bě řo tola do dweju w řarřkim dworje jara wulki čžah řestupał, wobstejazy k řodžijřkeho a řořlowřkeho wjerřkeho towarřtwa, k wořadřinych wohnjowjch woborow a młodřiny. S dnyřkom 2 řodž. čžehnjese wón, hdyž bě řwjedžeńřkich hoscži, mjes nimi 8 duchownjch, do řwojeje řjedřiny řsał, po wřny řorje do řožeho domu, kiž bě hač na pořlednje město wobřadženy, sčtož bě pschi deřččowym wjedře a rořmofanjch pucžach wulkeje řhwalby řódne. Młóznje řchumjachu řwulki řwjedžeńřkich řhėrluřchow psches řjane rumy řodžijřke krašneje řyřkwe. Na řlėtku řtupi na to k řarač Domasčta k řudestez, kiž na podkóžku: 1. řana 5, 4 mózne řwědcženje wotpořoži wo tym, so je nascha wėra to dohycze, kotrež řwět je pschewinyka. Wón wuložowasche 1) řhladuj wrócžo do řańdženyč lėtřotřow — te jo wobřwědcža. 2) řhladuj nuts do nascheho husto w řludže řhodžazeho, ale tola řoha pntazeho luda — tón jo wobřrucža. 3) řhladuj won do pohansřich krajow — tam jo řadaju. S wjele jara derje wubranymi pschikřadami rořymjesche řwjedžeńřki předač nusu pohanow a krařnu mōž řchescžijansřtwa do praweho řwětka řtajecž a řa miřionstvo řahorjecž. řo přėdowanju řwjeřeli řodžijřki řyřkwiny řhor pod nawjedowanjom k řantora řelika k woprawdže wumřelřy dokonjanym řpėwom wořadu. Wokřařnu řožu mřchu k řararjej řwjazka k řwujesda a řřchizjan k řkotež wobřtarasčtaj.

Na měcže po řerbřkim řemschenju řapocža řo němřte. řež na nim bě wjele řemscherjow. řswjedžeńřki předač bě něhduschi miřionřki inspeřtač pschi řipřčansřkim miřionřkim wustawje, k řarač Lic. theol. Dr. Seidel k řausy. Wón přėdowasche po 1. řheřř. 5, 9. a wuložowasche: řajecze miřionstvo, pschetož řóh nař njeje k hněwu pořtajil, ale k wobřhđnjenju řbōžnosče. ře řwojeho řhonjenja wón wjele řajimaweho powjedase.

řež na němřřkim řyřkwiny řhor tón řamy řpėw runje taž derje řanjeře, mjes tym řo wokřařnu řožu řluzbu k řararjej řakřař k řjeshwacžidla a řandřil k řwulki wobřtarasčtaj. řollekta řucžinjese na řerbřkim 244 řr. 2 řp., na němřřkim 109 řr. 40 řp., po tajřim wřcho řromadže 353 řr. 42 řp. řo je bohaty řar. řóh řaplacž wschém daricželam. řžak pak tež towarřtwam a młodřinje, kiž řu řo pschi wschém njelubnym wjedře do čžaha řestupali.

— řerbřka přėdařřka řonferenza řmėje řwoju řhromadřijnu řřjedu po řwřatřach, 18. meje, dopořdnja w 10 řodž. w řerbřkim domje, a pscheprořchuje pschedřhđřtowo wutrobne knjesow duchownjch na wařne řeńdženje. řopořdnju je potom hłowna řhromadřijnu towarřtwa k pomozy řtudowazjch řerbřow.

— řswjedžen řnutsřkowneho miřionřtwa řwjecži řo řřjedu 6. řulija w řakřezach. Na řerbřkim řemschenju přėduje řnjes řarač řakřař k řjeshwacžidla.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłaš,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw spróeny
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpođu ty.

Z njebjes mana,
Njeh či khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Sserbske njedželske lopjeno.

Wudawa so kóždu šobotu w Šmolerjez knihicziščezěni w Budyschinje a je tam ja šchwórtletnu pschědplatu 40 np. dostacž.

Sswjedžen Sswjateje Trojizy.

Romst. 11, 33—36.

Róczne czašy zyrkwineho lěta šu i Boha nimo. Wone šu nam jašo předomale te wulke skutki našeho wulkeho, czeščedostojneho trojeniczkeho Boha. D cžłowste džěcžo! hnady polny Bóh dyrbi tebje tola jara lubo mēcž! Šhto njeje wón wscho na tebi dokonjał! Po šwojej podobnosći je tebje stworił, wěcžne towarštwó dyrbiš i nim dostacž, wumohł je tebje, jako běšče i jeho towarštwó wupadnył, wón chze tebje džěń a bóle wušwjećicž. Haj, Bóh luby šnješ je to šwoje cžinił; ty nješmějesh žaneho samolwjenja, hdyž budžesh šhubjeny. Njehašch něł tež to šwoje cžinicž? Haj, šwjedžen Sswjateje Trojizy tu je! Wšchemyšł šebi hiščezě juntrócž trojeniczkeho Boha wulki skutł na tebi, daj jemu czešč, wupraj jemu džak a praj i Pawołom: Wot njeho a psches njeho a w nim šu wschitke wěžy, jemu budž czešč do wěcžnosće! Šamjen.

„D kajta hlubokosć teho bohastwa, woboje teje mudrosće a wědomnosće Božej! Šak ł njedopytanju šu jeho šudženia a ł njewušłědženju jeho pucže!“ Šhto je namolwilo šwj. japoschtoła, tak i wulkim hłoškom wuwolacž? Šeho dušča je polna tych wulkich myšlicžkow a pucžow Božich. Duch, kiž pschepytuje wschitke wěžy, tež hlubokosć bóštwó, je jemu Bože pucže šjewił, po kotrychž chze wschitke ludy semje šbóžne šczinicž. Lěttušazy je Bóh pohanam łhodžicž dał po jich pucžach; woni běchu žiwi na šwěcže bjes žiweho Boha. Bóh bě jich šamknył pod

njewěru, šo by šo nade wschitkimi šmilit i pošłanjom šwojeho jenicžkeho narodženeho šyna. Šeno mały israelski lud běšče psches profetow pschihotowany na Šbóžnikowu pschichod. Šako pat běšče Šhryštuš pschichoł, šta šo ta wěž hinal. Dolhi cžaš wobhnadženy Šsrael šczini šo něł nješbóžny lud, a je šamknyeny pod njewěru a njepošłuschnosć; pohanjo pschithadžeu něł i wulkimi hromadami a budža šbóžni. Ale na wěcžne nješmě Šsrael šastorcženy bycž. Pawoł hlada do dalokeho pschichoda, a widži, šo šo tež Šsrael pschi kónzu wschitlich wěžow wobroczi a šbóžny budže. Wšchak je wušwoleny lud Boži a Bóh njeje cžłowjek, šo by šo nēcžeho kał! Šak dyrbjesche wschitkón šwět, najpředy pohanjo, potom Židži šamknyeni bycž pod njewěru a njepošłuschnosć, ale jeno na łhwilu, a jeno šo by wschitkón šwět, pohanjo a Židži, šbóžny był.

Šso wulzy jara džiwajo pohlada šwj. Pawoł na tole potajnstwo Božeho hnadneho wobšamknyjenja; ale we šwětłe tuteho jemu špožčeneho šjewjenja špóšnawa wón cžim jašnišcho, kał ł njedopytanju šu jeho šudženia a ł njewušłědženju jeho pucže, a my šłyšchimy, šo wón wschón pschemoženy wot tuteho pošnacža Božich pucžow wuwola: „D kajta hlubokosć teho bohastwa, woboje teje mudrosće a wědomnosće Božej!“

To je něł dobre šłowcžko ša tebje, kiž šy šnadž tež po džiwnych pucžach wot Boha wjedženy, a njewěšch cžehodla, a njerosymišch je, a wone šo tebi šdadža czežke a cžěmne bycž: Šy pat

Dowět šo, luba dušča,
 Eso spusććeje na Boha;
 To Božej ruzy kłuscha,
 So pomha i njesboža.
 Hdyž tebe srudnosć tyšči,
 Prosch jeho sa pomoz,
 Wón twoju próstwu kłuschi,
 Da šwětło sa tu nóz.

„Abó „ščo je teho Anješa myšl pónaš, abó ščo je jeho radzićel byl?“

Što njewušlédženju šu jeho pucze, a š njedopytanju šu jeho skutki! Š kajka hlubokošć teho bohastwa woboje teje mudrosće a wědomnosće Božej! Tu móžesć derje spónacš šamu twoju njemóz, šlabošć, hołosć! Ša skutki Bože hladajo spónaj pak tež twojeho Boha krašnosć! Šklyš, ščož Bóh š Giobej prajesće: „Woprašaj šwoje ledžby jako muž; ja chzu šo tebe prasćecš, wucš mje: hdyž běšće ty, jako ja semju šałosć? pomješ mi, šy-li taš mudry! Móžesć ty čječzeranzowe šwjasći hromadu šwjasacš, abó tyš šošow šwjasći rošwjasacš? Móžesć ty šerničšku wuwješć w jeje čžaš, abó wós na njebješach pschuwješć š jeho džěćimi? Wěšć ty, kaš šo njebjša dnybja wješć, abó móžesć jich šnejštwo na šemi postajicš?“ Š tyšle dnjach pokazje šo šomet na njebjšach. Šaschi pschirodospytnizy pak běchu jeho pschindženje do přědka prajili, jeho wobšhod je woblicženy a našchi pschirodospytnizy šu hordži na tule jich wědomnosć a mudrosć; ale hlaj, w špocžatku tuteho lěta bě tež tajki šomet nejaby šo na našchich njebjšach pokazal; š wotkal pak bě pschisšol, hdyž džěšće, kajki je jeho wobšhod! Šo ničtó njewě! Š kaš je š tym Bóh šašo tyš mudryš, kiž wobtwjerdžuja, šo šu wščitke kucžiki šwěta pschepytali a wušlédžili, šašo š hanibje pschinjěš! Šy pak, Anješ, kaš šu twoje skutki taš wulke, a kaš je jich taš wjele, ty šy je wščitke mudrije wustajil, a šemja je pošna twojeho bohastwa!

Šy pak hišće na šonzu nejšmy! Ša Bože pucze wšchaš a Bože skutki móžesć hladacš, a dnybšich pschi jich wobhladanju prajicš: Š kajka hlubokošć teho bohastwa, woboje teje mudrosće a wědomnosće Božej! Šle ščo je Boha šameho widžil a móže prajicš, kajki šam je? Šičtó njeje nihdy Boha widžal; šon jenicžki narodženy Šsyn, kiž we Wótza šlinje je, šon je nam šo šamo wu-powjedal! Ščož šwět bješ Šhryštuša wo Bosh wě, je wšchaš wjele a je pošajštwow pošne, a pokazje nam mu-drosć a wědomnosć Božu, šotraž je š njedopytanju a š njewušlédženju, ale šo wščo šo ničšo njeje pošno temu pošnacš Božemu, šotraž je nam Šhryštuš daš. Ščo pak je Šsyn Boži nam wupowjedal? Bóh je lubošć, a taš je Bóh šon hrěšny, šatamanja a wěčného škaženja hódny šwět lubowaš, šo wón šwojeho jenicžkeho narodženeho Šsyna daš je. Ščo móže tule lubošć Božu š hrěšnikěj dopytacš, wušlédžicš, wugruntowacš! Šu štej šměrom, a dnyš na šwoju wutrobu a prasćej šo: ščo je čłowjek, šo ty na njeho špominacš, a čłowški šyn, šo jeho domach-pytacš? Š wyskaj, wot Boha, njedžiwajo na twoje hrěchi, lubowana, psches šrej Šsyna Božeho wumožena, š wěčnej šbožnosći a š Božemu džěćatštwu wušwolena čłowšta dušča: Š kajka hlubokošć bohastwa! Šrojenicžkemu Bohu budž čješć do wěčnosće! Šamjen! J. w K.

Wěra do Šswj. Trojizy, š krotka wuprajena.

Štób: Ša š njebješ dele pschithadžam —

Do Boha Wótza wěrimy,
 Ššes Šhryšta jeho džěći šmy;
 Wón štwori, šdžerži, wodži naš
 Š šastara wšchěch šoždy čžaš.

Do Šesom Šhryšta wěrimy,
 Wón, Bóh a čłowjek rodženy,
 Še ša naš wumrjel na šchizy,
 Šam wotanknyš pucš š žiwjenju.

Do Šswjatoš' Duchu wěrimy
 Š jeho Boži tempel šmy;
 Wón š Wótza, Ššyna wušhadža,
 Šasch šroschtaš je, naš wušwjećza.

K. A. Fiedler.

Šabožina w šchuli.

(Šofracžowanje.)

Š hornjej rjadowni licžba wucžbnych hodžinow šašama wostawa, ale kursus móže dwojolětny byčš a š historiškim kniham biblije maju nětko didaktiške a profesjške pschisćupicš. Šla tehole roššěrjenja wucžbneje macžšny dnybš šo biblija wot džěći čžitacš. Šuž w hornjej šlajš biblijške štawišny a biblijške wušladowanje rošdžělamy. Šu šo nětko hnyšdom prasćha, hacš mataj šo wobaj pschedmjetaj na wošebite hodžiny pošožicš, abó hacš je šepje, jej šjednocžicš, taš šo by pošom šezšija biblijška hodžina šekala. Šo mojim šdacš je přěšchi pucš ša wucžerja a džěći šara šjednorjeny a pošoženy; tež je šo prajilo, šo biblija šošamo čžini, hdyž historiške wucženske a profesjške kniži džěli. Šěno wšchaš je, šo biblija kniži džěli, niž pak wěž. Škaš wjele wucžby je šola w štawišnišch knihach! Ščož pak šjednorjenje a pošoženje nastupa, šha ma šo na šo šola šeno pošom džiwacš, hdyž wucžba š džělenjom njecžepi. Šo pak by wona š tym čžepi, je šedma dwěšomne. Šajke šwětło šola š Dawitoweho žiwjenja do psalmow wušhadža, šajke šwětło š psalmow do Dawitoweho žiwjenja! Š taš je šo poša Šalomona a Šalononowyš pišmow, poša štawišny šralow nad Šudu a Ššraelom a pošetow, poša šapošchtošćišch škutkow a šistow. Škaš šo šola šene š druhim wujasšnja a wožiwja! Škaš šyle šinajšchi je šacžišć, hdyž šekal: Šako Ššrael nětko na druhim pošrojšy šteješće a wročšo hladašće na šožmy, šotraž běchu šo psched nim rošdžělile; jako šožda wódna šrejpla jeho na Božu wumožeršku šnadu a jeho šurowy šud dopominašće: wón temu Anješej šhwalobny šhěrlyšch šaspěwa, šo běšće jeho wumohl, mješ tym šo Šgyptčženjo šonž wšachu. — Šbo, hdyž šekal: Šako Ššrael pp. —: „šedny šaspěwa Šoššafš a Ššraelške džěći šonž šhěrlyšch temu Anješej a džachu taš: Ša chzu temu Anješej špěwacš, pschetož wón je šo šara krašny wopokalaš; šonja a jeho šěšneho je wón do šorja štočžil. Šon Anješ je moja móž a šhwalba a moje šbožo. Šon je moj Bóh, ša chzu jeho čžješćicš; wón je mojeho wótza Bóh, ša chzu jeho pošwšćicš atd.“ Ščo njesacžowa, šo šo čžitanje a pošjedanje džělicš nejšmjetaj! Š taš tež pošjedanje niž wot čžitanja. Šaj n. psch. 51. psalm bješ štawišny wo Dawitowym padž, 71. psalm bješ štawišny wo jeho čžěkanju psched Ššalomam š. čžitacš, a ty šu poššdninu šacžujesć. Štawišna a wucžba šromadu šušchatej. Šuž nejšmjetaj šo biblijška štawišna a biblijške wušladowanje džělicš. Ša njemožu šhornjej šlajš čžitanje tež šedny pschepušćicš, hdyž šo w hodžinje

jeno i historiskim sabjeramy. Džěčo dyrbi wschał stawisnu se rta fwojeho wuczerja fłyshec; tola je niz mjenje nusne, so fo stawisna wot džěči, wošebje w hornjej rjadowni, tež čžita, so ju wone nje-pokrědnje se fwojateho pišma jako Boži dar dostawaju. Nětko pak fo wyschšcha kłafa niz jeno i historiju njesabjera; ale wona ma pschisłuschnosć, tež didaktiske a profeczijske knihi po nęcžim do truha fwojeje čžinitosće čžahnyć. Historija wostawa nje-pschestajnje tón podložk, ta fwojata pōda, kaž sa fchesczijaniske pōsnacze, tak tež sa fchesczijaniske žiwjenje, dofelž wscho bōjske sbože w Božich skutkach wotpoczuje. To je jara wobledžbowanjahōdne, so drubi artifel japoschtolskeho symbola, kotryž wo Božim Ssynu rēczi, jeno stawisnu wopschija. — Kaž pleczał (Ephēu) wokolo duba, tak wija fo fwojate wucžby a wěschćenja wokolo fwojateje stawisny. Tole swajowanje tych wschelafich knihi se fobu žada wschał wot wuczerja fhětru snajomosć biblije, wulku roshladnosć pschi wōlbje wucžbneje macžisny a wošebitu wucženisku wustojnosć; ale wulke fju tež plody.

(Přichodnje dale.)

Sserbski lud a kraj.

Wot J. E. Ssmolerja.

(Potracžowanje.)

W lěće 1032 pschindžechu Sserbja sažo pod němste knjejsstwo a potom pod čžěske, pošdžischo fłusachu k Mišchnu a k Čzecham. Zako bě němste knjejsstwo w Mišžy a Łužžy potwjeržene, dha tola tudy se Sserbami mišcho wobfhadžowachu, dhyžli i druhimi Sskowjanami, dofelž běchu hižom pod pōlskim a čžěskim kajejsstwom fchesczijanstwo pschijeli a nadpołożenu čžěžu swōlnischo nješechu, a dofelž fo Němžy bojachu, so mohli k Polakam a Čzecham pschipadnyć. Tak pschětrachu woni sbožownje najhōrschi nadpad Němžowstwa w 12. stotetku a pschětraja jōn i Božej pomozu tež nětko a sa wschōn čžaf.

III. Kschesczijanstwo je k našchim Sserbam najskerje wot dweju stron pschifhadžalo: wot Sskowjanow a i Němžow. My wěmy, so fju Čžechojo w 9. stotetku fchesczijanistku wěru pschijeli a so Sserbja w tutym čžafu i nimi džeržachu, haj i čžafami k Čzecham fłusachu. Dale wěmy tež, so žitawiska krajina pod čžěstej žyrtwinskej wyschnosćžu stejesche, duž drje tež hinaf bhyć nje-mōže, hacž so fju i Čžech fchesczijanstwo dostawali. Dewaf je tež snata wěž, so bēšche pōlski wōjwoda Bōlešlaw Šhrobly horlmy fchesczijan a so we wschittich krajach, kiž pod jeho knjejsstwom bēchu, fchesczijanstwo na wschē mōžne wafchnje rospšchesczerafche. Horne Łužžy a mišchnjanski kraj fłusachu pak k Pōlskej wot lěta 1102—1132 a duž je i wěrye podobne, so je Bōlešlaw tež tudy pohanstwo se wschey mozu sahanjał. Šchtož pak fju Němžy sa hajenje fchesczijanstwa mjes Sserbami čžinili, to dostawa halle w 13. stotetku wažnosć. Pschetož sa čžaf Karla Wulkeho fo pola Sserbow wot fchesczijanstwa ničžo wufłědžicž njeda, dofelž bē jemu najprjedy wo to čžinicž, so by jich „leibeigenflich“ scžinil a dawki wot nich brał. To pak bē sakhadženje, kotrež Sserbam Němžow a jich fchesczijanstwo spodobne nječžinjefche a tak husto hacž chžychu je Němžy mjes nimi sakōžicž, tak čžasto fo Sserbja tež pschecžiwu njemu wobarachu; pschetož fchesczijanstwo a wotrocžstwo fo jim to fgame sdašche. Wokolo Mišchna a Draždžan bu drje fchesczijanstwo a i nim Němžowstwo Sserbam hižom sahe dofcž pschinusowane, bliže k Budyšchinej nochžychu pak wo němskim fchesczijanstwoje ničžo wjedžecž, ale džeržachu fo radšcho k fwojim fłowjanskim fušodam, hacž runje bē tōn kraj, kotryž wobydłachu, mišchnjanskemu biskopstwu pschidželeny. Zako bēchu pak Sserbjo w šjenocženstwie i Čžechami a Polakami fchesczijanstwo na hōdnischo

wafchnje sesnali, dha fēbi je tež pošdžischo i němsteje strony sferje lubicž dachu, wošebje, jato fo fwojaty Benno sa nich staracž pocža. Tutōn bēšche mjenujžy mišchnjanski biskop a sałōži Sserbow dla Budyšjske tachantstwo. To fo sta w lěće 1207.

(Přichodnje dale.)

Spěwaj a džělaj.

Wobras se žiwjenja.

V.

Sažo minychu fo někotre lěta, a Bosczij bēšche fo pomalu pschezo dale a wysche wudžěłaf. Wōn wobdžěłowafche se fwojimaj fhnomaj polo, kotrež bēšche i pocžatka jenož najate mēł, kotrehož pak bēšche nětko schwarny kruč hižom jato fwoje kupil. Nětko se fwojimaj fhnomaj jeno w symje tkajefche, hdyž fo na polach njedžěłafche. Se fhamostejazeje fhěžki bēšche nětk rjany dwōrcžk nastaf, pschetož Bosczij bē hrōdž a brōžnicžku dał pschitwaricž. W hrōdži pak stejeschtej dwē rjanej krumicžžy, kotrež wošebje Šilži wulke wješele čžinjefchtej; pschi tym trajefche jich pschelupstwo dale, a dofelž Šilža na to myšlesche, so by wěžy na pschedań pschezo rosmnožila, njemotebjerachu dofhody, ale pschibjerachu lěto wot lěta. Wōh žohnowafche widžomnje jich próžowanje. Wo Surju pak sa žyly čžaf ničžo fłyshec; njebēšche; wōn bēšche fo shubil, a ničto njewjedžischo, hdyž je schol.

Tak bēšche fo sažo pomalu našymjo pschibližiko; symny nje-lubofny wētr dujefche a drējefche pošledni kusł lišcža se schtomow, kotrež bēšche hacž dotaf fo sahuby wobaralo. Pschitto dopominafche na blisťu symu, a njenadžžy sahe wschitzy jejni pōšli jedny sa druhim pschifhadžachu. Wošebje dženfnišchi wjecžor bēšche symny, a Bosczij wješelesche fo se fwojej žonu a se fhnomaj, so mōža w čžoplej stwē bhyć, spominachu drje tež, kaž wjele ludži pak fo njebudže mōž wohrēcž a njesmēja ničžo čžople do žōłdka. Pschetož pschi wschēm derjehicžu njebēchu Wjēšbezhy ženje na fhudych sabhli, ale wjazhy mējachu a wjazhy dawachu.

Tu fo wocžinichu durje do kłamow, a swōncžk i jašnym hłōšom napominafche, so chze něčto pošlužene mēčž. Šilža stanyschi džěšche won. Wēdma bē do kłamow stupila, wufłyscha Bosczij ju sawolacž: „Nō, Surjo, fhy ty to wopravdže? Ale Božo pomhaj, kajli tola fhy!“

Bosczij to wufłyschawischi slecža i klawki a bēžefche do kłamow. Haj wopravdže, Surij tu stejesche, ale niz wjazhy tamōn strowy, wješely Surij, kajkehož bēšche jeho prjedy snaf, mōžefche fo prajicž, so je jenož kaž jeho scžen. Pschetož sdašche fo poštalētny muž bhyć a tola njemōžefche Surij wjazhy hacž 35 lēt mēčž. Bēšche fuchi a blēdy, wlošy fo pocžachu bēlicž, žyła jeho postawa bēšche scžischčžana a poškilena, a rostorhana drašta klumpotafche fo jemu wokolo stawow. Wysche teho bēšche jemu wēšcže prawje syma, pschetož sby jemu klepotachu a symiza i nim tschafefche. Splōschimje hladajo pomita Bosczij fwojeho nēhdušcheho fušoda, a bēšche widžecž, kaf jeho Surjowy srudny napohlad hnujefche.

„Ty drje fhy tola fhory, Surjo?“ šhraba fo šlōncžnje Šilža se fwojeho džiwjanja.

„„Dajcže jeno mi kusł palenza““, wotmolwi Surij, „„potom hižom budže mi sažo lēpje; nješfym sa wjele njedžel ničžo čžopleho jēđl a fym pod schtomami spał; nožy pak fju hižom jara symne pocžale bhyć.““

„Nē, Surjo, palenza čži žaneho njedam“, rjetny Bosczij, „„ale pōj do jstwy, čžoplu politku dhybisch dostacž a sa fhachlemi šedžo fo wohrēcž, to budže lēpje hacž palenz picž.““ S tymi fłowami nucžefche Surja do jstwy, sawōka na fwojeju fhnow:

„Džitaj prjecz wot khachli a cześcujtaj muža, kiž je nasche sbože fałožil.“

„A swoje sanjerodžil!“ Surij hórzy pschistaji.

„To ja njebych prajil, Surjo, tebi wschał so njeje radžilo i tvojimi pjenjesami; to hebi nješmėsch tał hluboko myšlicz a nėtko dyrbišch so troschtowacz, hdyž hinał njeje.“

„Khowaj hebi, Boszczijo, tajki troscht! Njewsmi mi jeniczku wuczbu, kotruž bym se swojeho hubjenstwa dobył. Ty wschał by prawje mėl: tajke pjenjesy i sbožu njeńdu. Hdy budžich njedobyl, dha bych hišcze dženba w njeboh nanowej khėžzy mėrnje heđzał, bych dželal kaž ty, a by so mi tež gnano derje schło, kaž tebi.“

„To dyrbišch nėtko wsacz jako nėschtu, schtož je Bóh dopuschczil, a dyrbišch tež kaž muž snjescz, schtož je cze potrjehiło. Ale praj jeno mi, czeho dla dha dawno hižom sašo i nam pschischol nješby? Twoje pjenjesy tu leža pschihotowane, a hdy by ty tyscherstwo wjazny sapoczecz njechal, wschał bych czi ja mohł dželto dacz, a spuchcz so na to, so bych pošledni kusł khłėba i tobu dželil!“

„Glaj, Boszczijo,“ wotmolwi Surij, „to wschał je wscho derje a rjenje, ale ty njewėrišch, kał lohzy so na knježske žiwjenje nawuczilich a kał czežto so sašo i dželu wróczilich. Niž so bych so dželta bojal, pschetož wěr mi, sbožownišchi ženje njebech, hacž hdyž zyly džen pšchi tružnizy stejo rėsach, truhach a heblowach, hacž tšchėski a truženki lėtachu, — haj tehdom bech wjele sbožownišchi, hacž hdyž pošdžilcho w mėsce swojim wotrocžkam pschihladujo nicžo njeczinjach a dželu wotwufnych, — ale hańbowal so bym dželta, a duž bym pschezo dale so sapadowal hacž do tonidla kłėprowškeho njeknicžomneho žiwjenja. A ty tola tež pschihlowo snajesch: „Hdyž so pohonczej kšchudžilcho a prošcherjej kij w ruzny šhrėje, dha žadyn lohzy njepuschczitaj.“ Hdy budžichu mje tehdy, hdyž pocžach wołoko cžahacz, hnydom došahnyli, do dželaczėrnje tykli a i kijom do dželta honili, budžilcho sa mnje derje bylo; ale mėjach sbože we swojim njeduschnym kłėprowanju.“

Boszczij so hišcze junu woprascha: „Ale czeho dla dha nješby hnydom i nam pschischol?“

„Sšym wotkal schol polny hordoscze a šamoczucza a nėtko dyrbjach so wróczicz jako prošchet? Boszczijo, Boszczijo! ty wschał njewėsch a njewėrišch, kał šle to cžini. Wróczicz mőžach so halle, hdyž bech tał daloko pschischol, so so ani wjazny njehańbowach; i temu dyrbjach hišcze tał prawje došč hłóđ czerpjecz a šymu nrēcž, potom halle cžėrjesche mje najwjetšcha nusa po cžmje do mojeje wótnjeje wjeski i tebi, hacž swojeho stareho šušoda hišcze snajesch. A schtož pjenjesy nastupa — wėsch, so žane wopišmo wo nich nimam.“

„Schto?!“ sawoła Boszczij a dhyri i pjašču na blido, „sa koho dha mje mašch, Surjo?“

„Sšym czi tehdom te pjenjesy požczil, došelž je na žane waschuje darjene mēcž njechasche, ja pał czi je dach, so bych je tebi daril, pschetož myšlach hebi, so bym tał bohaty, so je to sa mnje jara mala malicztošč, a nėtk hlada, kał daloko hižom bym pschischol, so wo darje rēcžu, jako by požczėnta byla!“

„Sa bym pjenjesy pschezo sa požczene mėl,“ wotmolwi Boszczij trochu smėrowany, nėtko hižom dawno w nalutowarńi sa tebe pschihotowane leža a šu so na pėknu šummu nadanile; jeli chžesch, mőžesch kőždu khwilu sašo swoje dželto sapoczecz, a trjebasch-li hišcze wjazny pjenjes, Boszczij ma.“

„Haj, to hišcze by pobrachowalo, so czi twoje šelene troschki i rukow wudrėju.“

„Wo to niž rēcž. Hdy by što tyšaz toleť mohł w loteriji dobycz i jeny m pjenježkom, ja bych czi tón pjenježł sapowjel; chžesch pał so i dželu wróczicz, potom mi trjebasch jeno rjež, schto czi

pobrachuje. Pschetož widžilich, Surjo: Kaž dobyte, tał wotbyte. Podložł wscheho domjazeho sboža a žohnowanja je šriadnošč a dželawošč, a wěr mi, hdyž hebi i rjadej bjerjesch, schtož by hebi je swojej prózu šašlužil, by kőždy cžah sbožownišchi a tež bohatschi, hacž hdyž mašch tyšazy, bjele wscheje prózy šašlužene, kotrymž je jeno cžaha trėbne, so bychu so wsche smintle, kaž kur.“

Wjes tym Šilza i poliwku nuts pschindže, a Surij sašo po wjele njedželach swojemu žoldkej dobrotu ščini.

(Pschichodnje ščonczenje.)

Wschelake i bliska a i daloka.

Ščrjedu mėjėsche hlowna šerbška předarška konferenza swoje pošedzenje w šerbškim domje w Budyščinje. Pschedšyda konferenzy, knjes šarať Mróšal-Šrodžilchczanški, postrowi knjesow duchownych, kotrychž bėšche so 30 šeschło, wošebje knjesa cžėšneho pschedšydu, šararja em. Šakuba, a hoščza i Prusteje, knjesa šararja Šchwelu. Wón cžitasche list knjesa duchowneho Noweho i Šetliž, kotryž konferenzy božemje praji, došelž so 1. julija do Delnjeje Łužizy sašo pschėnydli. Š džaknej radošču špominasche so na demonstraciju nascheho šerbškeho luda, kotruž je w ludowych šhromadžijnach sa šdžerzenje nascheje droheje wėry na šjawne dal. Na žohnowany šwjedžen šwonkowneho mišionstwa, kotryž je so Wože špēcze w Šodžiju šwjeczil, so dopomni. Na šwjedžen šnutskowneho mišionstwa, kotryž so špoczatł julija w Šakezach šwjeczil, pscheproschuje knjes šarať Šólcž i Šakez. Šako njedostatł so wo-pokasuje, so wysche žyrkwinskich šwjedženjom mišionstwa, kotrež šerbška konferenza postaja, poboczne towarštwo Šustav-Šdolškeho towarštwo na to njedžiwajo swoje lėtne šwjedzenje postaja. Duž budžetał so wysche špomnjeneju šwjedženjom hišcze 2 šwjedzenjej Šustav-Šdolškeho towarštwo w Šerbach šwjeczicz a to 2. njedželu po šwjatej Trojizy w Šotezach a 19. junija w Budestezach. Hdyž je so myšł rošnješka, so je knjes šchulski radžiczel pscheczimo temu, so mohla so „Špėwna radošč“ sašo tam do šchulow šawjelcz, hdyž wjazny njeje, rošjahnjuje knjes šarať Šschizjan jako pschedšyda Wlaczizy Šserbskeje, so je knjes šchulski radžiczel wuprajil, so budže so w tej wėzy žyle neutralnje šadžeržecz, hdyž chžedža tež tu a tam špėwnu knižku, wot knjesa wuczėrja Šrawza wudatu, šawjelcz. Duž leži w ruzny šchulškeho pschedštejiczerštwu, so sa to štaracz, so „Špėwna radošč“ w šerbških šchulach šawoštanje. Šrawzowa knižka so po swojim wopšhijeczu sa džeczil njehodži a njebudža drje hebi štaršchi jeje šawjedzenje lubicz dacž. Lecžaze łopjeno „módreho kšchizja“ (pscheczimo wopištwu) je knjes šarať Wlatek-Šartški po žadanju tehle towarštwo pscheložil. Šserbska konferenza so roššudži, tón naklad wot 5000 exempl. na so wsacz a te lecžaze łopjeno w šerbških wošadach roššchėricž. Dłėjšche roš- rēcžowanje ma so knižzy, kotruž je knjes šarať Mikela jako kšóđ šerbškeje paczerškeje wuczby na pruhu cžilchczecz dal. Ša knižka ma so paczerškim džēcžom do rukow podacz. Wopšhijecze knižki so i džakom pschipošnawa a tež na 500 exemplarow so štafa a nadžiomnje so knižka po nēcžim we wschitkich šerbških wošadach roššchėri. Knjes šarať em. Šakub džakuje so konferenzy sa jemu wopokasane wutrobne dželbracze konferenzy, wošebje i jeho 70 lėtnym narodninam. Šar, wot knjesa šararja Šakuba na 100 hr. powyšchenny, so jako štipendij sa wuczomžow 1. rjadownje wophtowariow šerbških hodžinow na gymnasiju postaji a ma so dan kőžde lėto jenemu wuczomžej, kiž je so wušnamjenil, špožczicz. Konferenza so po wažnych wurēcžowanjach, kotrež bėšche knjes pschedšyda šarať Mróšal-Šrodžilchczanški w žiwosčzi a rasnosčzi wodžil, w 1/21 ščonczi.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatonk
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spař měrnj
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočů ty.

Z njebies mana,
Njeh ói khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew óe!

F.

Sserbske njeđělske łopjeno.

Wudawa so kóždu kóbotu w Smolerjez knihicizšczerńi w Budychinje a je tam ja sčtwórtletnu pschedplatu 40 np. dostacž.

1. njeđzela po swjatej Trojizy.

1. Jana 4, 16—21.

Nasch tekst je tak prawje wotmolwjenje na stare pra-
sčjenje, na kotrymž su mudri we wschitkich lěstotetkach
džěłali, sčto je Bóh. Bohanjó njejsu něhdy na to wot-
molwicz mohlí. Jedyn jich mudrych praji wjele bóle, so njeje
móžno, Boha namakač, a hdyž by jeho knadz namakał,
dha njeje sažo móžno, jeho wschitkim ludžom sjewicz. Halle
kšesčizjanstwo, to reka, nasch Knjes a Sbožnik Jesuř
Khrystuř je nam nascheho Boha prawje sjewił, sjewił psches
kwoje skutki, sjewił w kwojim žiwjenju a sjewił w kwojim
čžerpjenju a wumrjecžu psches kwoju njewuprajomnje wulku
lubosć. A tuta lubosć, to běsche to njebieske pola Sbož-
nika, to běsche to wulke wobradženje, kotrež je Sbožnik
něhdy čžlowjekam pschinjeł, to běsche se kłowami nascheho
teksta Bóh tón Knjes kam, pschetož Bóh je lubosć, čžitamj
w tekšće. To je tež, sčtož čžemj po sakladže teksta rož-
pomnicž:

Bóh je lubosć.

My hladamj pschi tym

1. na žórto lubosće, 2. na pschikłuschnosć lubosće a
3. na žohnowanje lubosće. —

1. Kajke wulke kłowo je tola, Bóh je lubosć a
sčtož w lubosći wostanje, tón wostanje w Bosy a Bóh
w nim. Rosymisch to tež? Luther je ras prajil, hdyž
čže něchtó Boha molowacž, dha dyrbi wón jedyn wobras
čžinicž, kiž je jenož lubosć, a hdyž čže jedyn lubosć wu-

podobicž, dha dyrbi jedyn wobras molowacž, kiž njeje ani
semiski ani njebieski, ale kiž je Bóh kam! Esu w naschich
dnjach huřto so prasčeli, kał móžemj nasch lud polěpscho-
wacž, kał móžemj naschemu ludu lěpsche čžasny pschinjeł,
dha nimamj žane rjeńsche wotmolwjenje na tuto pra-
sčjenje, dha njemóžemj žanu lěpschu radu dacž, hacž pschezo
sažo: wjazny lubosće do nascheho luda! Ale mjěš lubosću
a lubosću je wulki roždžěl, a tehodla dyrbimj temu pschi-
stajicž, my trjebamj jenož lubosć, kiž je sažožena na Boha,
kiž steji we wěrje do nascheho njebieskeho Wótza. Bóh
njebieski dyrbi byčž žórto nascheje lubosće, žórto nascheje
lubosće dyrbi ležecž na njebieskich horach, i kotrychž nam
wschitka pomoz pschikhadža! Sčtož njecha wo tutym Bosy
ničžo wjedžicž, sčtož tuteho Boha, kaž bohuzel tyřazy
w naschim srudnym čžasny, sacžiznje, tón njemóže tež prawu
lubosć wobkredžicž, tež tam niž, hdyž kultura naschich dnjow
ludži wobkredžuje! Čžim bližšchi kwojemu Bohu smy, čžim
wjazy swjateje lubosće tež w kabi mamj, pschetož Bóh
je lubosć, a sčtož lubuje, tón je wot Boha rodženy a
Bože džěčžo! A tuta lubosć stupi nam wofebje w Jesuřu
Khrystuřu, naschim Knjesu a Sbožniku napschecžiwu. W nim
je so tuta lubosć něhdy w Bethlehemje w najswjeczischej
hodzinje sjewiła, a sjewiła na kšizju na Golgacze. A nje-
mu čžemj wsčědnje kłwatač, wsčědnje čžemj kabi wot
njeho lubosć wuprořycž a we wěrje wot njeho lubosć
wsacž kaž trjebamj wsčědnje sa kwoje žiwjenje kłěb. A
hdyž ta stara hida, sawiřcž a druge hrěchi sažo do nascheje
wutroby sacžabnu, — a bješ hrěchow njebudžemj na tutym

šwěće ženje — dha chzemy šwojemu Šbóžniku šo pschezo šašo podacž a na šwoje kolena padnycž a šawolacž: Luboscž, ja šo poddam cži, chzu twój woštacž wobštajnje. A temu napomina naš tež našch tekst, hdyž praji: Lubujmy my jeho, dokelž wón naš prjedy lubował je. Ale my njetrjebamy luboscž jenož ša šo, ně, luboscž pschinješe nam tež wšchelatore pschislušnosće šobu, to našch

2. džel. Našch tekst praji: hdyž šchtó rjeknje, ja lubuju Boha a hidži šwojeho bratra, tón je šat. Pschetož šchtóž šwojeho bratra njelubuje, kotrehož wón widži, šak móže tón Boha lubowacž, kotrehož wón njewidži? A tu pschifasnju mamy my wot njeho, šo tón, kiž Boha lubuje, tež šwojeho bratra lubowacž dyrbi. Tuto napominanje njeje šwjaty japoschtoł jenož ludžom šwojeho cžaša dał, ně, wono płacži w žyle wošebitym wašchnju nam dženska! Šhodžće w luboscži k bratram, wopolažće to psches škutki, pschetož je šłowami njeje cžinjene. Na tutych škutkach luboscže k bratram, to pač reka tež k našchim njepšhecželam, chze našch Bóh špóšnacž, hacž tež luboscž k njemu mamy. To pschezo šak lohko njeje, ně, tež tu płacži, šchtóž šwj. japoschtoł Pawoł w lišće na Šilippiskich w 3. stawje, w 12. šcht. praji: Niž jako bych to šame hižom šapschijal abo hižom dokonjany byl; honju pač ša tym, hacž bych jo šapschijal, jako tež ja wot Šhryštuša Šešuša šapschijaty šym. Tehodla šhodžće w luboscži, to reka, wašche žyle žiwjenje jedyn jenicžki dopočas, šo Bóh tón Šnješ tež we waš žimy je! A w tutej luboscži dyrbimy šo najprjedy našchim bratram podacž. Šelko škladnosće mamy k temu w žiwjenju! Tu płacži, jenemu žarowazemu pscheczelnuwe, štrošchtne šłowo pošćicž, tam jenemu, kiž našchu pomoz trjeba, pomhacž, abo tam jenu nóž pola jeneho lubeho šhoreho štražowacž. A dyrbjachmy pschi tym tež škutki luboscže, kiž našche pjenježne wopory šebi žadaju, šabycž? A k podacžu pschišndže to woadacže. Še ša luboscž njemóžno, hidžicž, šłoscž je šłoscžu šaplacžicž, ně, luboscž prjedy šmėrom njeje, hacž šašo mėr njeje! O, šak naležnje dyrbi šo tuto napominanje pschezo šašo šchescžijanskim bratram a šotram na wutrobu položicž! A budžemy tuto napominanje dopjelnicž, budže našche žyle žiwjenje jene štajne podacže, woadacže, woprowanje, dha tež šhonimy, šak wėrne šłowo teho Šnješa je, dacž je šbóžnišcho hacž bracž! Ššmy pač to we wėnosći šhonili, potom tež žohnowanje njewuwoštanje, kotrež je Bóh šwojim džecžom šlubil, kiž jeho lubuja, lubuja w bratrach tu na šemi; to tón

3. džel. Šajke šłowo je tola, hdyž našch tekst praji: Bóh je luboscž, a šchtóž w luboscži woštanje, tón woštanje w Bóhu a Bóh w nim. Na tym šo ta luboscž dokonja pola naš, šo my bychmy dowėrjenje mėli na šudnym dnju. Šaj, Bóh w naš, to je našche šbože, našche žohnowanje. Njech pschišndže, šchtóž chze, wješele abo šrudoba, my doštanjemy wšchitko š lubeje ruki našcheho Boha. Wėrjaža luboscž napjelnja naš š wješelom, tež ša džėn šuda, luboscž da nam wėšte dowėrjenje na Bóžu šmilnosć. Šakž tež našch tekst praji: šo my bychmy dowėrjenje mėli na šudnym dnju, — a dale: bojoscž njeje w luboscži, ale dokonjana luboscž wumjeta tu bojoscž won; pschetož ta bojoscž ma cžwilu. Šchtóž šo pač boji, tón njeje dokonjany w luboscži. Tehodla šo njebojimy tón puč junu hič, kiž naš dowjedže k našchemu Bohu, kiž je ta luboscž, a š kotrymž je našche žyle žiwjenje šjednocžene, šakž žiwjenje džėšća š nanom. Šdyž junu šmjercž tež k nam pschišndže, dha šmy štrošchtne, pschetož móž luboscže, kiž je do našcheje

wutroby wulata psches Ššwjateho Ducha, dyrbimy šancž psches šchizž ke křonje, š tyšchnoscžow tuteho šwėta do njebjeskeho křaleštwu. A to je našche najrjenšche žohnowanje! Tehodla dajmy šo pschezo šašo napominacž, chzemy pŕtacž Bóžu luboscž, kiž nam w našchim Šbóžniku Šešušu Šhryštušu napschecžiwu štupa. Tuton Šbóžnik šteji tež w tutej hodžinje šašo psched durjemi našcheje wutroby a křapa! Šhwataj k njemu. Šchtó wė, šak dolho hišchće, dha štejišch ty psched durjemi jeho křaleštwu a křapach ty! Bóh daj, šo by tebi potom napschecžiwu šlincžalo: pschišndž, mój bratsje, pschišndž moja šotra, ty šy šwėrny byl hacž do šmjercže, tehodla herbuj nětko wėcžnu domišnu, njebjeske křaleštwu. Šamjen.

B. w B.

Bóh je luboscž.

Njech Bohu šlincža šłošy,
 Kiž žórli wutroba;
 Ššchak wón, kiž šwėty nošy,
 Naš šchžedrije šastara!
 Drije dawa šwėtkam mřewacž,
 Ššo šłonzam wužehlicž;
 Šim da pač š nowa kčžewacž,
 Še nochze šahubicž.

Šdyž wiohor šněhi šyje
 A mjeršnyč pocžina:
 Bóh našu šemju křyje,
 Šchat běly wobleka;
 Šod mjehkim křywom rjenje,
 Šakž w šlinje macžerki,
 Špja cžiche wotpocžnjenje
 Ššchě šwėtki, tramicžki.

A je šaš pschisčła meja,
 Dha w mlódbnej křašnosći
 A nam š jašnym wóčžkom džėja
 Ššchě tramki, róžicžki;
 A wšcho š nich tón šłób šlyšchi,
 Kiž šlincži k wutrobje:
 Šchto horjo tebe tyšchi?
 Bóh wješchny luboscž je!

K. A. Fiedler.

Šabožina w šchuli.

(Šofracžowanje.)

Wucžerjowy bližšchi nadawł je wudžėlanje plana, kotryž š najmjenšcha pschezo na šchtwórtlėto ša jenotliwe hodžiny macžišnu poštaja. Šotre bibliške knihi, šotre štawy a šotre šchucžki š jenotliwych knihow maju šo do plana pschijecž, wotwišuje wot nawjedžitoscže džecži a wot cžaša, k temu pschiswoleneho. To pač je w tych wšchelaticž šchulach jara wšchelako. Tola pschi wšchej wšchelakoscži dyrbja wšchitke tónšamy šamėr mėč a tehodla tež pschezo šajke džėlby wušwolecž, kotrež šu wošebje pschihodne, džecži k temu jenemu šamėrej pschiwjedowacž. Šotry pač je tónle šamėr, ša tym šo šchescžijanska šchula prašchecž njemože, šakž dolho w jejnej bibliji to šłowo šteji: Daježe džecžatkam ke mni pschišncž a njewobaraježe jim. Šo by Šhryštuž žiwjenje byl w žiwjenju džecži, to je tón šamėr, tón jedyn šamėr ša wšchitkich. Tehodla dyrbja džecži w bibliškej wucžbje widžecž a šacžuwacž, šak je Šešuš Šhryštuš a a o, žro a jadro žyleje

biblije, kať w njej wschitko na njeho pokazuje a na njeho cziščyci, wot přenjeho słowa: W spocžatku stwori Bóh njebieša a semju hačž k Sanowemu Hamjeń na kónzu siewjenja. Tole stejischežo ma wučer twjerdze džeržecž pschi wuswolowanju wučbneje maczišny sa biblijsku hodžinu. Wjeloscž a wjeloratosčž nječini; psched tej njemóže šo naležnje doščž warnowacž. Pola žaneho pschedmjeta šo wona s wužitkom njenaložuje, najmjenje pola teho niz, kotryž niz jeno najwjetschu jašnosčž w srošmjenu, ale tež polne wobdželenje dušche a stajne naložowanje na žiwjenje žada.

Wučerjo nješmédža ženje šapomnicž, šo biblija njeje jeno sa šchulski cžaš šamón data, ale sa cžaš žykeho žiwjenja. Šo by šo džecž w šchulskim cžašu wukhmanilo, bibliju cžitacž a srošmicž, šo by šo k cžitanju biblije šwólniwe sčžiniło a šo šwucžilo, w Božim šlowje Božeho Ššyna phtacž a s nim po Božich pučžach šhodžicž: to je nušne; na to ma šo džiwacž. Š temu pať nješluscha wjeloscž a wschelatosčž, ale to prawe, kažž tež dobre wobdželenje tuteho praweho.

Pschi rosdželenju biblijskeje wučbneje maczišny na jenotliwe hodžiny ma šo s dobom na to džiwacž, ščto dyrbi šo s tymile wotdželenjemi s druhich biblijskich knihow, s katechizma, s ščerluschow, se stawišnow šwéta, s pschirodopiša zc. do šwjaska pschijecž.

Spocžecž ma šo biblijska wučba se šawodom do biblije, pschi cžimž dyrbi jašne rospokoženje jejnych žohnowanjom, dokladne nawjedowanje k jejnemu pravemu wužiwaniu a wurasne dopokajowanje, šo je wona šawernje Bože šlowo, jako hłowna wěž wustupicž. Ščtož je hewať wo jejnych jenotliwych knihach prajicž, njech šo najpschihodnišcho pschi cžitanju tyčšamych našpomni, a to, ščtož wopšchijecže nastupa, po cžitanju, hdyž džecž wopšchijecže šnaja.

(Pschichodnje dale.)

Mi njeje žel!

1. Kor. 3, 22. 23.

(Gerof.)

Wěm wjele, cžehož ja šo junu šaju,
Hdyž budu štačž na mjesh žiwjenja;
Wěm tež, šo nakopjene hrěchi šaju
Mje junu psched woblicžo šudnika.
Duž čžu ja k njemu štyšnje posdychowacž:
„Ach šmil šo, Šnježe, budž wschať hnadny mi!“
A tola, ščtož mi čžedža porokowacž
Tu wschelateho, žel pať njeje mi.

Žel njeje mi, šo šym ja šastupowať,
Hdyž wobšunjenoh' bratra tamašcže;
Šo šym ja šwěrnoscž jemu dowobšhowať,
Měd namaťach, hdyž jěd wy widžeschcže.
Njech bě tež šhebaťo mje dowěrjenje,
Wěm, w njebiešach wschať měrnny šudnik je.
Tež ja šej žadam šmilne wušudjenje —
Duž miľoh' šuda žel tež njeje mi.

Žel njeje mi, šo na horach a w dolach
Ša husto wužiwach dych ššewjazž;
Šo w njewjedrach šo w Božej ruzh šhowach
A bywach w šłonežnym wjedrje wješely.
To njedžeržach sa žanu Božu šlužbu,
Tež niz sa dželo, kiž šo šaleži.
Wěm pať, Šnješ wschudžom dawa krašnu wučbu;
Duž tajľoh' pscheyťka žel njeje mi.

Mi wobohatřow njeje žel, kiž šhudy
A wbohi šhorh dosta wote mnje,
Šo s woblicža ja jemu šrudnosčž druhdy
Ššym šacžeril, šo šaš šo šmješcže.
A by-li mój šhlěb padnyť tež do šuže,
— Ach, wjele hrěšnikow Bóh našycži —
To k hidžerjej mje sčžinicž nješamóže;
Duž šmilnych woporow žel njeje mi.

Tež šylšow njej' mi žel, kiž wuronjachu
Mi pschi zusej a mojej šrudobje;
Njech drush želniwoscži šesamľachu
Šsej wutrobu, šo hordžo šhrobliwje.
Hdyž s wbohim bratrom želniwoscž wy macže,
To kóždemu wschať rjenje pschisteji;
Šlaj, šam Šnješ Šesuf se šrudny mi pľacže;
Duž mojej' žaroby žel njeje mi.

Šo šwojoh' Šnješa pať ja nješym pšnal,
Hdyž Šeho Duch mje mile šekasče,
Ša Šeho hnadne šubľa nješym wušnať
Ššo džakny; — pscheyara to žel mi je.
Šo šym pať ščesčžan kažž tež cžlowjeť wostať
We wěrje, nadžiji a luboscži,
Tež s Boha wutrobu šym mjehťu dostať,
Ach teho, pschecželjo, žel njeje mi.

Šurij Bróšf.

Sserbski lud a kraj.

Wot Š. Š. Šmolerja.

(Šotracžowanje.)

Tuto tachantstwo wón pod dohled mišchnjanskeho biskopa podštaji a pschitasa, šo dyrbi propšta, tachanta a šedmich kapitularow męcž. Š tym buchu posdžišcho hišcže pjecžo postajeni, tať šo běšche jich potom dwanacže. Propšt šastejesche tež měšto archidiafona a pod nim stejescže tať mjenowane džewjate mišchnjanske archidiafonatstwo. Š tutemu šlusčachu pať džekacžo aržyměšchnizh a to aržyměšchni: 1. w Biskopizach s 19 wošadami a mješ nimi: Wuješdžanska, Šalowska a Ššmilnjanska; 2. w Šamjeńzu se 26 wošadami a mješ nimi: Wojerowska, Njebjelčžanska, Šulowska, Wóšlicžanska, Šhróčžanska a Čžorno-Šholmcžanska; 3. w Šhorjelzu s 34 wošadami; 4. w Šohenšteinu a Šebnizh s 11 wošadami; 5. w Štokpnyju se 6 wošadami; 6. w Šubiju s 12 wošadami a mješ nimi: Šetlicžanska; 7. w Šubanju se 16 wošadami; 8. w Šychbachu s 25 wošadami a mješ nimi Ššchischowska, Šhtowška, Ššporška, Šbjelčžanska, Šadschowška a Šholmjanska; 9. w Šajdenberku s 21 wošadami a 10. w Šarowje (w Delnych Šužizach) s 21 wošadami. Šod šamym probštom stejescže: Šodžijška, Šlužakowska, Ššlepjanska, Šartška, Šnješwacžidliška, Šdžarowška, Šatečžanska, Šuscžanska a Šabłoniška wošada — a pod šamym tachantom: Šucžinjanska, Šutečžanska, Šadworška, Šudescžanska, Šluščanska, Šlětnjanska, Šwjelčžanska, Šrodžišcžžanska, Šorščžžanska, Šilanška, Šotecžanska a hišcže 6 druhich, kiž šu nětko němšle.

Propšt mějesche dołhe cžašh přěnsche měštno na Šudyškim tachantštwje a wón wobštarasče, dokelž w Mišchnu bydlesče, psches šwojeho offiziala wschelate jemu wot biskopa porucžene šastojáštwu. Wón šapokasowasče duchownych do jich šlužby, roššudžescže wadženja w žyrkwinych naležnosčžach, dawasče špecžiwych do šłódbh (Bann), a wotdžeržowasče žyrkwinske wšitazije atd. Šosdžišcho pať, jako bě Mišchnjanski biskop a Šudyški propšt k ewangelskej wučbje pschistupiť, dosta tachant wschitke tute prawa a bu tež hišcže sa administratora (šastejerja) wschitkich naležnosčžow katholic-

steje zyrkwe w naschim kraju postajeny, tak so ma w hornjołužiskim katolskim duchownstwje přenje město.

W hornych Łužicach běchu so tež po čašku jednacze klóštrów založile; w šedmich běchu mnichojo, w štyrjoch pak mniški, wot kotrychž hišće tsi wobsteja a mjes nimi klóštr „Marijna Šwěsda“, wšchě druhe pak su hižom dawno kónz wsale. Spomnjeny klóštr je něhdže wokolo lěta 1264 wot tšjoch bratrow, kiž Witicho, Burchard a Bernhard rěčachu a běchu knježa nad Kamjenjom, založeny, tola pak haće w lěcze 1284 s Kamjenža s mniškami wobšadženy a je wschelakimi kublami wobdarjeny. Mjes tutymi su najpředny mjenowane: Šěžow, Kulow, počojza Němzow (Dörghausen), počojza Kocžiny, počojza Šhróscziž, počojza Kufowa atd. Tu druhu počojzu tšchle wšow kupi klóštr posdžišcho a potom hišće: Kulowz, Sulšczechy, Salow, Dubrink atd. Nětko wobšedži klóštr w Pruskej 1 město a 8 wšow, w Sakskej pak 1 město a 39 wšow a w 17 wšach ma mjeńšche abo wjetšche wobšedženstwa. Mniški tuteho klóštra su knježny zisterzienskeho rjadu. Hač runje jim hódna licžba šerbskich wšow kłuscha, dha tola ani w stawisnach stareho ani noweho čaška nihdže nicžo nje-namakamy, šchtož by so se strony jich klóštra k lěpšchemu a k nadobijnje Šserbowstwa stalo.

Šswjaty biskop Benno bě najšerje rodženy Němz, ale wón bě šerbsku rěč nawuknył, so by Šserbam šchesczijsanstwo předomacž mohł. Wšecze starasche so wón tež wo to, so bychu duchowni, kotrychž běšche mjes Šserbami postajil, šerbski předomacž wjedželi. Tola temu posdžišcho wjazy tak bylo njeje, pschetož my wěmy, so biskop Jan Salužski (von Salhausen) šararjam mjes Šserbami wótrje a kručze pschifaja, so dyrbja šebi k najmjeńšchemu kaplanow džeržecž, kiž šerbszy rosemja. Ale Šserbow wschaf tehdom skoro žadny Němz sa tak wažnych njeměšche, so by šebi jich dla nětajtu wobčežnosć napoložil a šerbska rěč wosta pschi Božej klužbje s wjetšcha wschudžom šanjerodžena, Němzowstwo pak knježesche kaž psched šudom, tak tež w šwjatnizy. Ale to bu sa hornjołužisku podjansku zyrkej s wulkej šchodu; pschetož reformaziju mjes Šserbami wšecze nicžo bóle podpjeralo a špomožalo njeje, hač to, so so Šserbam s ewangelskeje strony šwěru šerbszy předomasche. Teho dla je so tež stalo, so Šserbjo tehdom šwojich nješerbskich šararjom tak lohko wopušchěžichu a s njewučenyymi ale šerbskimi duchownymi sa lubo wsachu. W Budyšchinje je reformazija w lěcze 1525 šwój šapocžatk wsala. Tam bě zyrkej šwjateho Mikławšcha po prawom sa Šserbow postajena, ale čži Šserbjo, kotřiž běchu wot katolskeje zyrkwe wotstupili, dyrbjachu dlějšchi čžaš do zyrkwe šwj. Šetra, hdžez tež ewangelszy Němzy Božu klužbu džeržachu, še mšchi šhodžicž a buchu tam wot diafona, kiž dyrbjesche tež šerbski rosemicž, wobstarani. Posdžišcho pak, jako bě so zyrkej šwj. Mikławšcha wotpalita a šerbska katolska wškada do zyrkwe šwj. Marje šapofajana, bu jim zyrkej šwj. Michała pschepodata, hdžez w lěcze 1619 šwoju přenju Božu klužbu džeržachu. Šich přeni duchowny bě tam Šetr Šitwarz (Bräuer).

W Kamjenžu dostachu Šserbjo psches to šerbsku zyrkej, so tamni franzišanszy mnichojo šwoju klóštrsku zyrkej Kamjenškej radže s tym wuměnenjom wotstupichu, so dyrbjesche so w tej šamej šerbska Boža klužba džeržecž. Ta so tež šapocžinasche w lěcze 1565, a tamnišchich ewangelskich Šserbow přeni duchowny běšche Simon Lehmann.

W Lubiju pschepodachu tamni franzišanszy mnichojo tež šwój klóštr Lubijškej radže, a jich zyrkej abo zyrkej šwjateho Jana bu sa šerbsku Božu klužbu postajena, a Wolfgang Steinkirchner šapocžina wot lěta 1554 rjad Lubijšchich šerbskich předarjom. (Pschichodnje dale.)

Spěwaj a dželaj.

Wobras se žiwjenja.

VI.

Šso rošmy, so Šurij pola Bosczija psches nóz wosta; ale tež nasajtra njehasche Bosczij wo žanym božemje nicžo wjedžecž, hdžez Šurij se šwojich rěčzi špóšnacž da, so by najradšcho šašo dale čzahnył. „Wóh čži tajku blisku pschiležnosć šašo njepošicži“, rjetny k njemu, so mohł so k šwojemu džělu wrócicž. Wostań pola mje, wschaf ničto wjedžecž njetrjeba, tak a w šajlich wobštejnosćach šy še mni pschichoł. Wobstaram čži pschistoju draštu, dale trjebaš štwu a dželacnju, sa kotruž so tež postaram, a přjedny hač so pol lěta minje, njebudže ničto wjazy na to špominacž, tak je so čži šeschlo.“

„„To drje bych chžyl““ — šacžesche so Šurij.

„Šop, dha njech je tak!“ šawoła Bosczij, šwojemu štaremju šušodej ruku šticžo, „hóryje so čži tola hič njemóže, hač nětke runje, ale wjele, wjele lěpje. Nětšcho šebi tola šašlužišch, a njeha-li so žyle nicžo radžicž, wostanje pschezo města dosč sa tebe pschi mojim blidže a sa šchachlemi.“

Šurij šwoliwšchi do wscheho běšche kaž wušwobodženy s hrošneho wotrocžstwa; běšche jemu, kaž by šamjeń s jeho wutrobny wsaty byl.

Přjedny hač bě so tydžen minyl, štejesche tamón wóšebny měšcžan Šurij šašo pschi šwojej tružnizy, jako by ženje šbožowny wobšedžer džewjecž tykaz toleš njepobyl. Wo předka drje so ludžo jara džiwachu a šebi s čžicha do wušchow šchepťachu; sa pol lěta pak běchu wschitzy wo wšy tyšcherja Šurja šašo tak šwědomi, so šebi ničto na nicžo wjazy njemyslesche. Šurij šam běšche rošoma a krutosče nabył a njehněwasche so wjazy na Bosczija, „štareho bórcžata“, hdžez nicžo wo loteriji a šajlich wězach wjedžecž njehasche. Nawopak, šam běšche so nětke wo tym pschepofajal, so je najlěpscha loterija sa njeho tružniza, kotraž drje tak wulle dobytki njedawa, kaž tamna, tola pak wšecžišche; a tajke dobytki maja wjazy wužitka.

A s tymile šašadani je s Šurja šašo wužitny šobustaw čžlowjestehe towaršstwa nastal. Tež so jemu radži, so móžesche šebi sa nětšcho lět šašo šwój wóžny dom kupicž; s tym pak bě so jeho najhoržyšche pschecž dopjelničo.

Bosczij a Šilža pak běšchtaj dale šbožownje žiwaj; žyle wobštejenja polěpschachu so pschezo bóle, tak so šebi wjazy njepšchjeschtaj. Šswojimaj šynomaj pak šašadžičchtaj hluboko do wutrobny a šawostajičchtaj jako najlěpschi namrěwł tu šlotu wucžbu:

„Spěwaj a dželaj!“

Wschelake s bliska a s daloka.

— Šswjedžen šnutšowneho mišionštwja, kotryž dyrbjesche so přjedny 6 julija w Šalezach wotmécž, je so pschepołożil a šmėje so hižom šchtwórtk 30. junija popođnju. Na šerbskim šemschenju je předomanje pschecželnje knjes šarat Wałtar w Nješwacžible na so wsal.

— Duchowny radžicžel pschi wotrjebnym hejtmanštwje w Budyšchinje, knjes Šosenfranz, je titul „wšchšchi zyrkwinski radžicžel“ dostal.

— Šakski kral je pschi šwojich narodninach nowe wopofajmo šwojeje mišosče dal. Wón je 26 jatych wobhndžil, kotřiž su na kralowym narodnym dnju šašo šwoju šwobodnosć dostali. Mjes nimi su tšjo, 2 mužej a 1 žona, kotřiž běchu še šhostatni na čžaš žiwjenja šašudženi. Čži wobhndženi su 38, 35 a 31 lět w šajtwje šedželi.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spař měrnj
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpođu ty.

Z njebjes mana,
Njeh ói khmana
Žiwnoś je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew ćel

F.

Sserbske njeđzelske łopjeno.

Wudawa so kóždu sobotu w Smolerjez knihicziščezěni w Budyschinje a je tam sa sčtwórtletnu pschedplatu 40 np. dostać.

2. njeđzela po swjatej Trojizy.

1. Jana 3, 13—18.

„Niz jako Kain!“ tak je swjaty Jan w sčtuczy, kotraž psched kamym našim džěnsnischim tekstom steji, se swjatym naleženjom warnował; „niz jako Kain, kiž běsche wot teho sčeho a sabi swojeho bratra“. Hlaj, tam wón steji psched swojim sabithym woporom, i heju w rukomaj, i krowju wschón wopluskany, wot Božeho poklecza trjeheny. Snamjo bratroweho mordarja je jemu na czoło pschupalene; schwikany wot swojeho swědomnja wón cžěka, runjež jeho nihto njehoni, a poklecze džerži so jeho cžělatych pjatow. Jeho schlachta hiščezě wumrjela njeje, ale cžehnje so dale psches wschitke lěstotetki hacž na džěnsnischi džěń; pschetož sčtóz hidži, tón je i Kainoweho rodu.

Alle druzi je pschischoł w polnosćizicazaw jako prawe požohnowane žonine swmjo. Tón je tež i krowju wschón wopluskany, ale niz i zusej, ale se swojej krowju; pschetož wón je jěsor Božeho hněwa swamlutki teptał. To je našch Knješ Jesuś Křřřtuś, kiž je swoje žiwjenje wostajil sa swojich bratrow, a jeho pschelata krej rěczi lěpje, dnyli Habelowa krej; wona njewoła wo wječenje, wona prośy wo hnadu a cžze naś t runej lubosći pschecziwo bratram a šotram wubudžicž. A tale lubosć sa naś cžłowjeł narodžena, sa naś na sčhiž powyschena, wona ma tež swoje džěczi we wschěch cžapach a hacž na džěnsnischi džěń; pschetož sčtóz bratrow lubuje, tón je Křřřtuśowj wucžobnik, tón ma jeho swjate snamjo na cžole.

Czeje snamjo mašch ty na šebi? Kainowe abo Křřřtuśowe? S kotreho rodu šy ty? S rodu teho, kiž je ktratra sabit, abo i rodu teho, kiž je sa bratrow žiwjenje wostajil? Duch hidženja abo duch lubosćezě — kotry duch wodži a wobknježa tebe? Wo hidženju a lubowanju rěczi našch tekst, a na wobojim spósnawa so prawy sčhesćizjan. Jene wón šhoni, druhe wón wopokaže, a i teho halke je widžicž, hacž je wón wěrnj woprawdžity sčhesćizjan, hacž je so se swmjerče t žiwjenju pschecziščezal. „Wj wěmy“, praji swj. Jan, „so my se swmjerče t žiwjenju pschischi swmy.“ Wlaczi to tež wo naś? Mózemy tež my prajicž: „Wj wěmy, so swmy se swmjerče t žiwjenju pschischi?“

Ma cžim móžemy spósnacž, so swmy se swmjerče t žiwjenju pschischi?

Ma tym, so swět naś hidži; na tym, so bratrow lubujemy.

1. „Njeđziwajcze so, moji bratsja, hdyž swět waś hidži“, napomina swj. Jan swojich sčhesćizjanow, na kotrychž wón pišche; pschetož woni wschaf mějachu samyšla dośč, so nad tym spodžiwacž. Wschaf běchu so temu wotrjekli, sčtož bě woprawdže hidženja hódne, mjenujžy pohanskim hrěcham a hrosnosćam, a nowe žiwjenje sapočeli w Křřřtuśu; woni nječzinjachu nikomu žaneje sčhidwy, ale džeržachu měr se wschěmi ludžimi, wjelež bě nad nimi, woni lubowachu tež njepschecželcw, prośchachu sa, nich a pytachu druzich t temu sbožu dowjesč, kotrež běchu swami w Křřřtuśu namakali, to njebě hidženja hódne. Alle

ſwět wſchaf njemóže hinaf, hacž Œhryſtuſowych wuczobnikow hidžić. Woni ſu ſwětło w ſwěće, ſwět paſ njemóže to ſwětło ſnjecž, kiž jeho czémne ſtutki ſudži. Bóh je jich wot ſwěta wuſwolil, a ſwět mjerſa ſo na tych, kiž ſo jemu ſ khríbjetom wobrocža a njechadža wjazy ſ nim ſobu bježecž do teho ſameho hrěſchneho njerjada. „Gdy byſchće wy wot ſwěta byli“, praji tón Anješ, dha by ſwět to ſwoje lubował; dofelž paſ wot ſwěta njejsče, ale ja ſym waſ wot ſwěta wuſwolil, teho dla hidži waſ ſwět.“ Kajte hidženje a pſchecžehanje njejsu ſchecžijenjo wot ſwěta ſhonicž měli wot přenich čaſow ſem hacž na dženſniſchi džen, a hdžž ſo tež w naſchich dnjach wjazy na ſchcžepowzach njeſpala, kajte wudma, hanjenja a pſchicžlo- dženja maja ſebi tež dženſa hiſchće lubicž a ſo ſwaricž dacž jako ludaſojo, czémniſy a ſchłódni ludžo, kiž ſu jeno ſpinadło ſa naſch do přédta czěrjazy čaſ, a ſchtó wě, hacž je čaſ jara daloko, hdžžž ſo ſtare pſchecžehanja ſaſo wobnowja.

Alle njeđiwaicže ſo, praji ſwj. japoſchtol, hdžž waſ ſwět hidži, měcže to wjele bóle ſa ſnamjo a ſwědcženje, ſo je ta ſtara ſmjercž pola waſ pſchecžala, ſo ſcže ſo je ſmjercže ſ žiwjenju pſchecžicželi. Hdžžž ſo nowe žiwjenje hiba, poſaže ſo pſchecže tež njeſchecžel, kiž čže to nowe žiwjenje ſkaſhecž. Njerofom by było, hdž by ſchtó kajte njeſchecželſtvo ſe ſamyſłom na ſo čžyl pſchicžecž, ſo by na tym ſnamjo ſwojeho wuſwolenja mět; njerofom by było, ſchecžijana teho dla ſaſudžicž, dofelž njeje hiſchće wjele wo njeſchecželſtwe ſwěta ſhonič; pſchetož huſto dyrbi tež ſwětny człowjeſ ſ Božim wuſwolenym luboſnje rēcžecž, kaž bē Bóh Zabanej pſchicžalaſ: „Gladaj ſo, ſo by ſ ſakubom hinaf njerēcžal, khiba luboſnje.“ Alle runje taſ mało je ſa naſ dobre ſwědcženje, hdžž wſchitzy wo naſ derje rēcža, hdžž ſwět ničžo nad nami ſwaricž nima, hdžž ſmy jeho lubowani a kħwaleni ludžo. To je ſnamjo, ſo hiſchće prawje njeſteji ſ naſchim ſchecžijanſtwom, ſo mamy hiſchće wjele na ſebi, ſchtož po ſwěće ſłodži, ſo ſo hiſchće polnje a zyle ſa Boha roſſudžili njejsmy. O derje temu, kiž je ſwoje woblicžo w runej měrje wobrocžil ſ hicžu do Jeruſalema! Wón ſo njeđiwa, hdžž ſwět jeho teho dla hidži, ale to je jemu jenož ſa ſwědcženje, ſo je ta ſtara ſmjercž pſchecžala.

2. Alle to ſpóſnawa ſchecžijan niž jenož na hidženju ſwěta. „Wy wěmy, ſo ſmy ſe ſmjercže ſ žiwjenju pſchicžili; pſchetož my lubujemy bratrom. Šchtóž bratra njelubuje, tón woſtanje we ſmjercži.“ — Potajkim niž jenož na ſjawnych a kħrobnych hrěchach dyrbinym ſpóſnacž, ſo je człowjeſ hiſchće w duchownej ſmjercži, ale tež hižom na tym, ſo wón bratra njelubuje. Móže bycž, ſo jeho runje njehidžicž — pſchetož ſchtóž ſwojeho bratra hidži, tón je mordat —, móže bycž, ſo jeho hroſnje nje- ſwaricž a jemu žaneje ſchicžidny nječiniſch, ale ty tež žaneje wutrobny ſa njeho nimaſch, tebi je zyle wſcho jene, kaſ ſo jemu dže; hacž je wón hlódnny, nahi, kħorny, ſrudny — ſchto to tebe ſtara? Hacž wón na ſchłódnym pučžu kħo- dži — ſchto to tebe naſtupa? Dyrbjal ty ſwojeho bratra wajchtač bycž? Šwět ſ teho niſkomu dale žaneho poroſa nječini, ale Bože ſłowo je hižom ſud nad tobu wuprajilo: ty njelubujeſch, a hižom teho dla ſy a woſtanjeſch w ſmjercži. O ſo by ty je ſmjercže ſo ſ žiwjenju pſchecžicžel, ſo by ty ſpóſnal a ſacžul a woptal tu luboſcž, ſ kotrejž je Jeſuſ Œhryſtuſ ſwoje žiwjenje ſa tebe woſtajič, dha by ſo twoja ſymna wutroba bórſy ſhrěla w horzej luboſcži

ſ Bohu a ſ twojemu Šbóžnikej, dha by twoja morma wutroba ſaſo bicž počala w luboſcži ſ twojim bratram a ſotram. Potom by džaſowna luboſcž tebe czērila, bratram pomhacž, hdžžž wěſch a móžeſch, na czěle a na duſchi.

A džaſowna luboſcž tež hiſchće wjazy ſamóže. Šwjatny Jan piſche: „Na tym ſmy my póſnali tu lu- boſcž, ſo wón ſwoje žiwjenje ſa naſ je woſtajič, a my tež dyrbinym ſwoje žiwjenje ſa bratrom woſtajič.“ Taſ ſu po ſnamjenju ſwojeho miſchtra a czěrjeni wot jeho luboſcže czinili čži ſwojecži japoſchtoljo, kiž ſu ſwoje žiwjenje na to wadžili, ſo bychu Židow a pohanow do Božeho krale- ſtwa pſchicžjedli. Taſ ſu w ſaſtarſku tamni ſchecžijenjo w měſcže Karthago czinili, kiž w čaſu móra, dofelž běchu pohanjo roſcžěkali, jich wopuſchcženyh kħornych hladachu a jich morwonych kħowachu. Taſ je Luther czinič, jako we Wittenbergu móra dla wſchitzy ſ měſta czěkaču; wón woſta pſchi ſwojich kħornych a wotmolwi tym, kiž jeho warno- wachu: „Bóh móže na moje měſto džeſacž druhich Lutherow ſtworicž.“ Kaſ wjele miſionarow njeleži ſahrjebanych na njeſtrownych aſriſkich brjohach, a jich rowy dawaja ſwědcženje wo tej luboſcži, kotraž je kħlſniſcha dſžli ſmjercž. Woni wſchitzy naſ napominaju: „Mješ ſobu to džeržcže wěrnje, ſo by jedny kóždy ſtaw ſa te druge ſtawy ſwěrnje ſwoje žiwjenje tež dač.“ Derje, niž pſchecže a niž wot kóždeho žada Bóh kajte wulke ſtutki a wopory. Š wjeſcha ſu to mjenſche wopory, pſchecž kotrejž mamy we wſchědnym ži- wjenju poſaſacž, kaſ ſ naſchey luboſcžu ſteji. „Gdyž něchtó teho ſwěta kubla ma a widži ſwojeho bratra w nuſy a ſamknje ſwoju wutrobu pſchecž nim, kaſa woſtanje luboſcž Boža we nim?“ Kaž běchu tele ſłowa na kaſchcžiku na- piſane, w kotrymž Aug. Herm. Franka přenje dary ſa ſwoju kħrotownju hromadžowaſche, taſ njech ſu tebi do wutrobny ſapiſane. Hdžžž ani ſ taſkim woporam hotowi njejsu, hdžžž ani kuſt čaſneho ſamoženja puſchcžicž nje- chadža, ſo bychu bližſchemu w jeho nuſy pomhali, hdžžž drje maja pſchecže doſcž pjenješ ſa ſwoje wjeſela a czělné woſkħewjenja, ale žaneho pjenježla, ſo bychu druhim kħlſy ſetrěli, tam njeje ani luboſcž, ani žiwjenje, tam je jenož ſmjercž, ſama ſmjercž. „Ta luboſcž haſle wobſwědcži, hacž ſtejiſch w nowym narodže.“

Anježe, naſch Šbóžniko! Naſchu ſymnu wutrobu čžyła twoja luboſcž wohrēcž; ty čžyl ſ twojej dobrotu nam noweho Duſcha ſtworicž; ſtaimym wſchitzy ſ nowemu žiwjenju. Šamjen.

K. w P.

Bratrowska luboſcž.

Gdyž wěrnny luboſcž w duſchi maſch,
Šwój nowy narod poſaſajch;
Bóh bydli w twojej wutrobje,
Ty wjedžeſch bójſte žiwjenje.

Maſch luboſcž, Bože džecžo ſy
A bohaty ſy we Boſy;
Tón paſ, kiž je bješ luboſcže,
We ſwojej ſmjercži woſtanje.

Ša wěru mam, njech njeprajiſch,
Gdyž bratrom nuſu njewidžicž;
Ně, w luboſcži ma wěra kčžecž
A kħudym, ſrudnym kħlſy trēcž.

Schtó abo schto twój bližšči je,
Sznadž njepšhecžel, to niemyl cže;
Braj: Bratsje mój, cži pomhacž chžu
Se samaritškej wutrobu.

Njej Bóh tež tebi wupomhał,
Saczrunje by so jeho wšdał?
Wón šmili so a woda cži,
Duž cžił po jeho runošči.

Slej, pohan jeno lubošč ma,
Sdnyž jemu hódny dar so da;
Ssy šcheščan pak, płacž sa hídu
Tež njepšhecželam s dobrotu.

Sdnyž šle tať s dobrým pschewinjesch,
Sa šlósč a šchiddu žohnujesch,
Dha njepšhecželstwo wotbhwafsch
A pola Boha hnadu mašč.

Saj, Božo, kiž ty lubošč by,
Njesch s lubošču cži šlužimy,
Kiž wěrna je, bjes ludanja
A wjedže naš do žiwjenja!

K. A. Fiedleř.

Dobre wušnacže.

Sslawny šchwedški kanzler hrabja Axel s Drenstierna, kotryž běšče so sa cžaš šizycžilětneje wójny wo ewangelsku zyrkej wulžy šašlužbny ščžinič, so w pošlednich lětach šwojeho žiwjenja do šamoty wrócžo ščžeže. Šato jeho tam ras jendželšti pošklanz wopřta, wón š temu pschi dželenju šlědowaze pomnjecžahódne šłowa rěčšesče:

„Ša šym wjele w šwěcže nashonił a tať někotru radosčžiwu hodžinu pschežiwil. Ale tón šhumšcht, prawje wješeklý a šbožowny žiwý byčž, šym halle nětko nawuřnył. Ša so šwojemu Bohu džafuju, so mi wón cžaša dawa, jeho a šebje šameho prawje poššnacž wušnacž. Šenicžka radosčž, kotruž mam a pytam, a kotraž mi wjazy dawa džžli wšcho, šchtož móže šwět dacž, je pošnacže Božeje lubošče w mojej wutrobje a cžitanje tuteje krašneje knihi (pschi tyčhle šłowach pošłži kanzler prawu ruku na bibliju). Wby, mój knježe, šče nětkle w najrjenšchim ščžewje šwojich lět, štejicže we wyšokaj hnadže pola kralow a wjerchow, šče š najwadžnišchim nadawštam trjebany a dopjelnujecže tešame hiščeže pschi pošnej štrawošči a najwjetškej cžišošči. Ale to wšchitko Was ras wopuščeži. Šotom moje šłowa šepje šrošmicže a wobtwjerdžene namafacže. Šotom pošnajecže, so je wjazy mudrosče, trošhta, wěrnosče a radosče w cžichim, Bohu šwjecženym žiwjenju a w cžitanju jeho šłowa nadeščž, džžli na wšchěch dworach a pschi wšchěch hnadnych wopokajmach wjerchow.“

F.

Knjes šnaje šwojich.

Jan. 10, 14.

(Spitta.)

Šłóš: Nětk dobru nóz ja dawam —
Mašč Knjes tu šnaje šwojich
A šnal jich pschezo je,
Wšchěch wošebnych a wbohich
W wšchěch ludach na šwěcže;
Wón njepšchida, so panu,
Šich wodži tam a tu,
A jeho šawoštanu
We šmjercži, žiwjenju.

Ma wěrje šwojich šnaje,
Kiž hiščeže njewidži,
Šak njewidomnom' prawje
Šso žyle dowěri;
Se šłowa porodžena
Se šłowom živi so,
Kiž šłowu pošhilena
Se šłowom krywa so.

Ma nadžiji jich šnaje,
Sdnyž ščždy wješeklý
A šhroble pomušnaje:
Bóh šrób je we nušy.
Schtóž w šeho ščžnzu hrěje,
Šso we nim šwjekeli,
Šaž šwětka rjenje tyje,
Šso psched nim šeleni.

Tež na lubošči wěrnej
Knjes šwojich šsnaje,
Kiž s lubošče šoh' šwěrnej
Ššhez' s nowa wurošče;
Kiž druhim pošlužuje,
Šaž wón je šlužomny;
Kiž, šaž wón, pošohnuje,
Še šaž wón, ščžerplivy.

Šať šnaje Knjes wšchěch šwojich,
Šaž šnal jich pschezo je,
Wšchěch wošebnych a wbohich
W wšchěch ludach na šwěcže;
Ma šlutfach šwojei' hnady,
Kiž Duch jim pschitaje,
Ma lubošči, kiž rady
Šam našch Knjes šbudžuje.

Duž pomhaj, Knježe, š wěri,
Šdžerž w nej naš wobšajnje,
Njesch ničžo njewotčžeri
Šot nadž'je, lubošče.
A budže džžen hdy šwitacž,
Šdžez šwětej ššawny by,
Dha džžyl naš šwojich witacž
Šam š šwojei' prawizy.

Šurij Bróšł.

Sšerbški lud a kraj.

Šot Š. Š. Ššmolerja.

(Šokracžowanje.)

We Šwojerezach, hđžez so nětko w jenej a tej šamej žyrkwi po rjadu šerbški a němski přěduje, je reformazija w lěcže 1540 šwój šapocžatk wšaka.

We Šwóšporku je Šětr Šostof w lěcže 1548 rjad ewangelskich duchownych šapocžal.

W Mužakowje rěšasche přeni ewangelski šerbški duchowny Mašhar Šilenus a reformazija je so tam najšterje s lětom 1546 šapocžala.

W Šarcže bě Šrjehot Širšt wokolo lěta 1537 přeni ewangelski duchowny, w Šoršchči Šětr Šlažij wot lěta 1627, w Šudeštezach Šawol Šošak wot lěta 1522, w Šudyššinku Šakub Šošcius, w Šutezach Šurban Š. wot lěta 1540, w Šubzu Šžerniř wot lěta 1546, w Šbelsku Šomasch Šlatean wot lěta 1540, w Šodžiju Šakub Šinšler wot lěta 1559, w Šrodžiščezu Šěrcžin

Lehmann hač do leta 1585, w Huczinje Matej N. wot leta 1543, w Huszy Rašper Arentinus hač do leta 1621, w Sablonzu Bartromei Diktus, w Ketlizach Miklawšch Postor w lécze 1535, w Klětnom N. N. pschod letom 1555, w Klukšchu Gandrij Garzerus wot leta 1614, w Rhołmje Měrczin Kisyz wot leta 1539, w Czornym Rhołmzu Pětr Praetorius wot leta 1540, w Kotezach Mathej Lehmann wot leta 1605, w Krjebi N. N. wot leta 1540; w Ršchischowje a w Zytowje Winzenz Müller wot leta 1545, we Lasu N. Kupfer, w Lejnom Jan Simon wot leta 1542, w Minakale Bartromei Pawliz wot leta 1554, w Njěšwacžidle Sebastijan Reinhard wot leta 1447, abo Soachim Beltin, w Palowje Hryehoř Stuhlschreiber wot leta 1554, we Wulkim Parzowje N. N. wot leta 1542, w Borschizach N. Berlin wot leta 1530, w Kalezach N. N. wot leta 1565, w Rychwałdže Jan Art wot leta 1527, w Šmilnej Domasch Rychtar wot leta 1551, w Sprejzach N. N. wot leta 1540, w Hornim Wuješdže Donat Müller wot leta 1551, w Šdžarach Hurban Henoz wot leta 1540.

Zyrkwoje, kiž tudy pomjenowane njejsu, pač w čašku reforma-zije hiščeje njeběchu, pač wěšte njeje, hdy je so tam reformazija šapocžaka.

(Pšchichodnje dale.)

Wulki džiw se pšom.

Šhonjenje mlodeho Šerba.

Běšče wožni w jatubšich dnjach. W tym čašku je š wjetšcha wšchón mlody wučerški šwěcził, š najmjeńšcha tón, kiž bjes kroschka njeje, na precžlach w zusbje, so by tež druge krajiny šejnal. Tež ja běch šebi wacžot špašak a macžeri božemje prajach, dokelž běch šebi dawno žadał, niz jeno šakšu, ale tež čžěšku tak mjenowanu Šchwizu pschod woczomaj poměcz. Pšchi pošlednim šawdacžu rukow macž hiščeje džesche: „Pšchewodž čže Bóh, a štrowy šašo pschindž! Mlody ludžik drje husto škšišchi tak prajicž, ale tež małohdy š wutrobje wosmje, šajke žohnowanje ma tole prajenje w šebi. Tež ja šym jo šakle potom došč wškošo wažil, hdyž běch š tych pucžow, wo kotrychž wam powěm, „štrowy šašo“ pschischol. —

Ša běch w šakškej Šchwizy na „Wulkej Šymškej Šorje“, kiž po němsku „Großer Winterberg“ rěka. Tam šorka nahladny hoščenz ša lěto tyškazy putnikow wita, kiž čžedžža šebi tón hórski šwět wobhladačž.

Škłodny a lačny wot šipanja na wjerč, šo wonka pod šklódný šchtom šydnýwšchi, běch šebi šwacžinu škasał: kóbažu š šhlěbom a piwo. Šědy běch jěšč a picž počał, šupi šo nješapzy wulki poš š mojemu šlidku kaž šajki šawkuš, šo mohł šo boječž. Šón bě mi njeluby hóšč, bóle hrošny hačž rjany, a šubiška jemu š šlabý šejachu. Šola jemu něšotre šušy wot šwacžiny škicžich a něšotre pschecželne šłowa prajach. Šo jeho pschitulneho ščžini. Šón mje wobnucha a šłowu na moje koleno škoži a mi ruku šišašče. Šo šo mi tola nočžyšče po dobrým šdacž; tehodla čžyč šo šterje šěpje wotšalicž. Duž šorcžmarja š šebi šawočach, šo bych jemu worcžišnu šaplacžil. Šón šupiwšchi š šlidu mało šdžiwany njebě, a počža š šejnymi šłowami na teho špa: „Šultanje, šchto ty jow čžesč? Šak dha šy š rječžasa pschischol?“ Š šasběhny na mnje: „Mój mlody šnježe, wy móžecž wo šbožu prajicž, šo je tak pschitulny š wam. Šón je šewak šle šwěrjo a ženje š rječžasa nješmě. Ša šebi wumyšlicž njewěm, šak je šo wottorhnyčž mohł. Šo ma šo pschecželnje š wam, to je džě šako by š nekajšim čžintom š wam škuššany był. Nječ dha pschi waž wostanje, kaž dołho tu šče. Šotom pač šyrbi rucž šašo na rječžas.“

Šdyž běch šo škwatažy najěđł a napił, šebrač šo dale, a šlejče, to štworjenje štupašče šo mnu. Ša mjeršazy wołach, šo

by něchtó pschischol a to pschecžišto wote mnje wšak. Šokelž pač ničtó njepšchindž — pschetož wo šštwach bě wjele pucžownych hoščzi a šorcžmarjež ludžo měšachu nušne — šonjach jo š šejnymi šłowami wot šo a hročach jemu š šijom. Šoprawdže šo tón nječhany pschewodnik nanucžicž da, šo štejo wosta, šako čžyč šo do dwora wrócžicž. Šjersazy na šo, čžehodla pschi hoščenzu wo-čžakał njeběch, hačž njebychu po njeho pschischli, poššelpach po šššnyh pucžu, šo bych jemu š woczow a š čžuchawy pschischol. Šle šak šo poššročženy džiwach, hdyž šo pucž winy! Šój šawkuš tu šžiom na mnje čžakafče. Šón bě na bližšim pucžu po huščžu hnal. Š nowa wšcho móžne čžinjach, šo bych šajkeho njewitaneho towaršcha na šady šejnal, ale to wutryčžich šle. Šón waržajo š hněwom a šchčžerizy šuby mi šrosymicž da: Šostaj mje, abo čže šrabnu!

Šchto šebi čžyč? Š mjeršanjom šo do teho podach, čžehož šo njewjedžach wobrocž, šo š myšlu poššoj, šo šnano něšoho šekam, š šimž mohł jeho dom wrócžicž. Šle š tej nadžiju šmylich. Š nikim šo nječhafče šchłacžicž. Š wječžorom džindžach do městacžka Šrijenska, hdyž šyrbjach nožowacž. Šo škocžo njemóžach tola šobu do dobreje šomory wšacž; duž šo wulzy štarach, šajku šaru šměju š tym šawkušom, hdyž budže psches nóž wote mnje šyrbjecž. Šón pač šo šwólny a šjes wščeje šapjeru da do prošš-neho šhlěwa domjescž, šchtož bě mi njematy džiw.

Šasajtra rano šžiom šake šššchach, šak šo do šomornych šuri šrapa a pschod nimi šchčžowka. Šuts pošščženy poš wješelny wołolo mje rejwafče. Šle šchto něšto? Šyrbju šo š nim do teho hóršeho hoščenzu wrócžicž, šo bych šjesdžatneho šobuhicžka jeho šnješej wrócžil?

Šo mi š myšlam njebě. Š tym budžich šebi wjele nušneho čžaka škómdžicž šyrbjal a šak čžěšku Šchwizu wopšacž njemohł, na šotruž běch šo šajke čžakšy š wješelom měrił. Šehodla šakadžich šebi: Šdyž šakle na tebi wška a wot tebe njecha, wosmješ jeho na šwój pucž šobu, a potom, hdyž šo na domojpucž wrócžišč, do- wjedžesč jeho, hdyž škšišcha, nječ tež šy šewak po druhim pucžu do Šakšej domoj čžyč. Šola šórny šo šinat roššudžich. Ša šestajach šist na jeho šnješa, šak šo mi š jeho Šultanom wjedže, a napišach šobu, šo šo tón a tón džej po Šobju š Decžina dele poš wješju a šo budu w tym a tym čžaku w Šchandawje, hdyž čžyč wón po šwoje škocžo pschindž. Š na to džěch božemje dale!

(Pšchichodnje dale.)

Wšhelake š bliska a š daloka.

— Šnješ wučer Šilbrig we Wulkim Wjelšowje šo w bližšim čžaku na wotpočžint poda. Duž je škulške měšto wupššane. Šadžijamy šo, šo šo na to šerbške škulške měšto tež šerbški wučer šamolwi. Tež škulške měšto na Židowje je wupššane, šotrež je še šastupjenjom šantora pschi Šichalskej šyrkwi šjednocžene. Tež na tole měšto je Šerb žyle nušny.

— 1. julija šo šakonatštwow w Ketlizach psches wotědženje šnješa duchowneho Šoweho do Delnjeje Šužizy wupročšni. Šokelž w tu šhwilu mlody šerbški šandidat njeje, kiž by šo ša tole šastojš-štwow šamolwicž mohł, drje šo šakle njewupšša.

— Šny škulške pschodšejicžejštwu na nomocžiščžžanu „Špěwnu radošč“ šedžblinwe čžinimy, šo bychu na to džerželi, šo by šo w šerbškich škulach šawjedka.

Dališče šobrowólne dary ša wšohje armeniške šyrotu:

Š Bulečžanškej wošady psches š. šar. Šubizu:

Šchl. še Ž. . . . . 4 hr. — np.

Š mjenje wšohich šyrotow wutrobny džak.

Šólč, šredaktor.

Listowanje: K. šar. Šr. w Žh. Z wutrobnyh postrowom najrjeniši džak za šubosčiwu připóššanku. F.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosé ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spař měrnj
Čerstwosé da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana,
Njeh či khmana
Žiwnosé je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Sserbske njedźelske łopjeno.

Wudawa Ɣo łóždu Ɣobotu w Smolerjez knihicziščezěni w Budyšinje a je tam ja šchwórtletnu pschedplatu 40 np. dostacž.

3. njedźela po swjatej Trojizy.

1. Pětra 5, 5—11.

„Hdyž Ɣo junu nakasasch, dha poŔnli Ɣwojich bratrow.“ Pětr tajteho napominanja Ɣwojeho Anjesa sabyl njeje. Pšes Ɣłowo a list je wón Ɣwojich bratrow Ɣwěru poŔnlnjował, a to wón hiščezě čini, tež dženska jaŔo w tutej epistoli. Kaž je zylj přěni list Ɣwjateho Pětra polny troschta a poŔnlnjenja ja wschitlich, kiž Ɣu w nusy a tyschnosćzi, tak čze tež wona nam dobru radu podacž ja nasche sadžerjenje w čerpcjenjach tuteho čaŔa.

Zapostholstka rada, kač Ɣo kšesćizjenje džeržecž maja w tuteho čaŔa čerpcjenjach.

Woni maja

1. ponižnje Ɣo šhibowacž pod Božu móznu ruku;
2. bjes starosćze Ɣo poruczič Božemu wodženju;
3. we wěrije twjerdže napšhecziwo stacž stemu nje-psheczelej;
4. wjeŔeli w nadžiji čakacž na pschichodnu kraŔnosć.

1. Kač Ɣo kšesćizjenje džeržecž maja w čerpcjenjach tuteho čaŔa — wažne a jara nusne praschenje! Pšchetož čerpcjenjom wschał je na Ɣwěze dosć, ale wot jich žohnowannych plodow je huŔto jeno jara malo widžecž. Nje-pschińdže pač to s teho, so ludžo njewjedža abo njewopomnja, kač maja Ɣo we Ɣwojim čerpcjenju sadžerjecž, so by jim k lěpschemu Ɣlužilo? Šchto radži nam Ɣwjaty Pětr? Najprjedy: „Ponižujcže Ɣo pod Božu móznu ruku, so by

wón waŔ powyschil we Ɣwojim čaŔu.“ Tamni kšesćizjenje, na kotrychž japoschtoł pische, mējachu wschelke pschescžehanja wot pohanow čerpcič Ɣwojeje wěry dla. S nami je hinač; my mózemy hiščezě w dobnym mērie a pokoju po Ɣwojej wěrije žiwi byč. Ale kaŔa? njecžujemy my teho dla niczo wot Božeje mózneje ruki? Pucž do Božeho kralestwa tež dženska hiščezě žadny drugi njeje, hacž kotryž je byl wot spocžatka Ɣem: psches wjele styschnosćow mamy nuts hič do Božeho kralestwa. Šnadž ma tón abo tamny Božu móznu ruku runje nětko s bolosću na Ɣebi šhonicž. Tebe Ɣnadž je s khorosću bila, tebi lubeho psheczelej wschał, tebi rjanu nadžiju šahubila, tebi to kniczomu ščiniła, šchtož mējesche ty ja sbože Ɣwojeho žiwjenja. Haj, jara mózna je tale ruka, a tohož wona trjechi, tón Ɣo wije a Ɣuła s bolosću. Ale njesabudž jeno, čzeja ruka to je: Boža ruka! Čhesch Ɣo pshecziwo Bohu špjeczič? Čhesch pjašč pshecziwo njemu posbēnycž a jeho do woblicža hanicž? Njewěsch dha, šchto ty Ɣy a šchto je Bóh? ty — proch a popjel, a wón — tón wěczny a wschedomóznj a wschedomudry. Abó čhesch prajicž: S čim Ɣym Ɣebi tež tole šaŔlužil? Čzeho dla dyrbi runje mje to potrjechič? Čzeho dla dže Ɣo druhim tač derje, a jeno ja mam tač čerpcič? To Ɣu horde, kšroble praschenja, to niczo druge njeje, hacž Bohu njeprawdosć porokowacž. WuŔnaj wjele bóle: Ty, Božo, Ɣy prawny, ja pač dyrbju Ɣo hanibowacž. Hdyž mje bijesch, mi Ɣo s tym žana njeprawda njestanje, ja dostanu jeno, šchtož Ɣym se Ɣwojimi skutkami šaŔlužil, hdyž niž tón křóč,

dha drugi króć, hdyž niz w tej, dha w drugej wězy. Haj, hladaj jeno na swoje hrěchi, kiž su hišće wjele wótrische khostanje saklužile, hladaj jeno na swojich bratrow na kwěće, na kotrychž so runje te same čerpenja dokonjeja, hladaj jeno na teho jenicžkeho praweho, nascheho Knješa Jezom Khrysta, kiž je wjazny čerpił, dnyli wschitzy, a ty budžesch wufnyčž so ponižowacž pod Božu móznu ruku, a potom tež shonicž, so wón cze powyschi we swojim čašy, hdyž je čerpenje swoje wotpohladanje pola tebe dozpiło, kaž su to Josef a Siob a Dawit shonili; pschetož hordym steji Bóh napschecziwo, ale ponižnym dawa wón hnadu. — Duž shibuj so ponižnje pod Božu móznu ruku.

2. A nještaraž so jara! Wschaf je Bóh twój Wótž kam, kiž so sa wschitko stara, wscho derje wumjedže. „Wschitku waschu staroscž čizńicze na njeho, pschetož wón so sa waš stara.“ Žana nusa njepšchindže kama, wona pschinjeke staroscže sobu a to hušto tak wjele, so šebi čłowjek živeje rady njewě. Žich wjele nošy so s brěmjenjom swojich staroscžow spochi, wodnjo a w nozy a spusčeczi napošledku wschu nadžiju. Se staroscžemi stawaja, se staroscžemi so lěhaja a runaja so tamnemu kralej, wo kotrymž stara pohanska bajka powjeda, so mješesche dla swojich wobendženych kóscžow w heli wulki a czežki kamjeń na nahlu horu walecž, ale pschezo, hdyž bē jón sforo na wjerch dowalit, wufoczi jemu kamjeń s rukow, a tak dyrbjesche wón s nowa swoje džělo sapoczecž, bjese wscheje nadžije, so by hdy s nim na kónž pschischoł. Drušy pytaja šebi swoje staroscže sacžericz psches wschelake kwětne rospróšchenja, ale wone so sašo wrócza a potom čim bóle čwiluja. Ně, praji swjaty japoschtoł, wschitke wasche staroscže čizńicze na njeho. Nječizńicze je na čłowjekow, kiž hušto njemóža pomhacž a wjele husčischo njechadža, ale čizńicze je na Boha, na teho, kiž je wam je póšlat, so by waš psches nje bliže k šebi čahnył se šameje dobroty. Čizńi je na njeho se stynjenymaj rukomaj, s modlenjom a prošchenjom a wěr: wón, tón wschehomóžny a wschehomědomny, wschehomudry a dobročiwny Bóh, wón, kiž swojeho jenicžkeho narodženeho Ssyna sa naš pschepuschčizil njeje, wón budže so dale staracž sa tebe. Haj, nješmy dha hižom hušto we swojim žiwjenju shonili, so je kama wěrnoscž, schtož tu pišane steji: Wón so sa waš stara.

3. Čašy tyšchnoscže pať njeišu jeno čašy wschellich staroscžow, ale s dobom tež čašy czežkich spytowanjom. „Wasch pschecziwnik, tón čert, khodži wokoło jako rujazy law a pyta, kohož by póžrjet.“ W tych wschellich a czežkich pschesčěhanjach, kotrež tamni přeni kšesčizienjo wot Židow a pohanow shonichu, šlyschachu woni rucže tuteho lawa, kiž čzynsche jich traschicž, so bychu šwoju wěru saprěli. Njeišmy tež my hižom w čašy tyšchnoscže tamne spytowatske šlowo šlyscheli: Džeržich ty hišće twjerdže šwoju šwěrnoscž? Njeišmy so tež my hižom prascheli: Še dha s žyła žadny Bóh, so wón tajke hubjenstwo na mnje dopuschczi? Ššlyšchi a wušlyšchi wón modlitwy? Tehdy šmy pschezo we wulkim štrasche, so šwoje dowěrjenje přjecž čizńijemy, so kóž wěry rosšlamamy a tak wěčne žiwjenje šhubimy. Duž „budžcže štróšbi a wachujcže!“ Šětr bēšche šam na šebi shonił, schto to pschinjeke, hdyž čłowjek šam na šo kěžbu nima a šo spusčecza na šwoju móž. Šak bórny bē jeho šly njepšchecžel k padu pschinješ! „Temu štejcže twjerdže napschecziwo we wěrje“, s wachowanjom a s modlenjom,

s Božim šlowom so wobarajo. Šapschimncže, tak napomina naš swjaty Šawol na podobne waschnje, šapschimncže schit wěry, s kotrymž wy šahaschecž móžcže wschitke žehliwe schipy šleho njepšchecžela, a wšmicže na šo tu žyłu brón Božu, so byšcže wy, hdyž ta šla hodžina pschindže, mohli napschecziwo štacž, wschitko derje dokonjecž a wobštacž.

4. Napošledku pať wuczi naš swjaty japoschtoł w čerpenjach tuteho čaša hladacž na tu pschichodnu krašnosč a praji: „Tón Bóh wscheje hnady je naš powołał k šwojej wěčneje krašnosč w Khrystušu Jezušu.“ Šcho su porno tutej krašnosč wšchě nasche čerpenja jow na kwěće? Nicžo, hacž wotomiknjenja, kiž šandu bjese wscheho komdženja. Duž „kiž wy mału šhwilu čerpicže“, budžcže wješeli w nadžiji. Derje, tón wotšynjeny kónž, ke kotremuž šmy powołani, je wyšoti, my jón šami se šwojej mozu njemóžemy došahnyčž; ale runje teho dla pošajuje naš swjaty Šětr na teho, kiž je Bóh wscheje hnady. Wón, kiž je naš njedostojnych powołał k šwojej wěčneje krašnosč w Khrystušu Jezušu, wón, kiž je we naš šapoczal tón dobry škutł, budže jón tež dokonjecž, wón budže naš dohotowacž, wobtwjerdžicž, pošylnicž a šaložicž. Temu šamemu budž cžesč a móž wot wěčnosče hacž do wěčnosče. Šamjeń.

K. w P.

Ponižnosč a wěra.

(1. Šětra 5, 5—11.)

Ponižnje, kaž ty šy khodžil,
Jesu, čžu sa tobu hičž.
By twój Duch mje jeno wodžil,
Wohl wschu hordoscž wutupicž.
Potom Boža hnada miła
By mi njebo wotewriła.

Wotštroń staroscž s dušche mojej',
Luboscž k šwětnom' bohatštwu.
W ruzny paštyškej mam tvojej
Jeno k tebi dowěru.
Pošhlit tule wěru we mni,
Hdyž so staroscž bliži ke mni.

Sšym-li w ponižnosč dšchot
Tu šwój pucž ja we wěrje,
Wschitkim cžěšnosčam tež wušchoł,
Dozpił bydlo njebjeste,
Potom, Jesu, wěčnje psalmy
Špěwam cži a ščělu palmy.

S. Šapleť.

Šabožina w šchuli.

(Šofracžowanje.)

2. Šatechismuš.

Šaž biblijska hodžina tu pódu šnacž wuczi, s kotrejež je žyrkej něhdy wurošła a na kotrejež wona wotpoczjuje, tak čže šatechismušowe rošwucžowanje džěcžo k pomědomoscži w žyrkwi a s ščrkwi rošwiteho wucžneho wopšchijecža a jejneho wufnacža dowjesč. Runje kaž bibliju, tak tež šatechismuš we wschěch rjadownjach nadeńžemy, ale jeno w 2. a 1. kšahy šu jemu na planje wošebite hodžiny pschipošajane. Šriedy hacž so wo nałožbje šatechisma dale wuprajamy, mamy najpriedy na tu pschedprascheń wotmolwicž: Šotry šatechismuš dyrbi so w naschich šchulach wucžbje jako šaložł podpožicž? W lutherškich wošadach nad tym

žaneho dwěla byč njemóže. Lutherowy katechizmuš kluška t sym-
bolskim kniham našeje zyrkwe. A temu pschidže, so so pschi
wšchēm wulkim potracžowanju na polu schulskeho žiwjenja sa nimale
400 lět žana lěpscha wučžensta kniha njeje wudacž mohla, runjež
so wona žama teho njemozuje, w poprawnym smyśle kłowa
methodisko-didaktiska kniha byč. Što dha tutej malej kniži tule
wulku wažnošć dawa? Professor Ehrenfeuchter wotmolwja:
„W Lutherowym katechizmu namatamy swiž katechetiskeje tradizije
zhyje zyrkwe wobarnowanj. W nim stej objektivnošć podawisny
a wutrobnosć subjektivneje wěry spodžiwne s jednoczenej. Šeho
praschenja a wotmolwju žu snapschecžna rosmolwa mjes Božim
kłowom a zyrkwju, jako wěriwu wožobu myšlenej. Wón je wot-
synk wěrjazeje dušce a zyrkwe na Bože kłowo, do njeje rěčžane.“
A temu wuřnawa historika Ranke: „Lutherowy katechizmuš je
runje tač džěčowski kaž hlubokomyšlny, tač srošymlywy kaž nje-
wušlědžomny, jednory a pschepomyšchenty. Šbóžny, šchtóž žwoju
dušchu t tym žiwjesche, šchtóž so jeho kručže džerži.“ D njech žebi
jón twjerdže džeržimy! A to móžemy žwěru čžinicž, bjes teho
so sazpitwamy, šchtóž žu nam dohladni mužojo sa pšobne wuži-
wanje našeho lubeho katechizma we wšchelakich pišmach posticžili.
(Pšichodnje dale.)

Dowěrjenje na Boha.

(Mahlmann.)

Njespuschčž nadžej, wutroba,
Sunu kwětki šchžipasch rjane;
Tvoj Wótž, žama dobrotu,
Próštwy njeschekšyscha žane;
Na twoju wón dowěru
Dele hlada t miloščju.

Mroki pschithadžeja, du;
Twař na miloščž žwojoh' Boha!
Horje wjedže t wjeřelu
Wichorata čžemna droha;
Tola Wjeřschny njedrěma,
Duž so nještróž njewjedra!

Na skalnje kótwizuj,
Šběhni so t Wótzu njebjeskemu,
Šswoje horjo wotankuj,
Ból najhlubšchu wuskorž jemu;
Wón, tón miloščžiwny, čže
Wolšchewja we šrudobje.

Wutrobitošć njespuschčžej,
Bóh čži ščžele pošhljenje,
Š ruku, džiwny čžinjazej,
Njebjo šako šakni rjenje.
Wón je žama dobrotu;
Njespuschčž nadžej, wutroba!

K. A. Fiedler.

Sserbski lud a kraj.

Wot J. G. Šsmolerja.

(Potracžowanje.)

IV. Kaž žmy hižom horlach špomnili, dha žebi Šserbja pschi
reformaziji radšcho šwótkow, pišarjow a žamych burow sa duchow-
nych postajecž dawachu, dokelž tucži žerbsžy rosemjachu, hačž so
bychu žwojich němškich šararjow dlěje čžerpili. Dla njewučženošče
jich nowych duchownych nasta pač tola druhdy něšchto wohidneho,
a duž počžachu so krajne stawy wo to štaracž, tač bychu so pschi-

chodnje Šserbam šterje a lěpje hódni duchowni dostacž mohli.
Woni pschitajachu teho dla najpriedy wšchitkim knjejstwam a duchow-
nym, so bychu t jich poddanow a wožadow tych mlodženzow t stu-
dowanju napominali, kiž so t temu hodža, haj woni wobšamknjachu
napošledku, so dhybi so sa Šserbow wožebna wšpoka šchula
šaložicž. Město Lubij chžysche t temu žwoje kšobštrste twarjenja
a šhětry lěš daricž a žubi hišchže to a wono, so krajne stawy
w lěče 1570 t romškemu šhěžorej Maximilianej II. pošelstwo
pošlachu a jeho wo dowolnošć prošchachu. Ale lědom běchu wot-
pošklani šhěžorej žwoju próštwu wupowjedali a wot njeho polubje-
nje wšcheho dobrego nadobylu, jako w Lubiju woheñ wuńdže a so
štoro žyle město wotpali. To bě wina, so žo dokonjenje tajkeho
kražneho wotpošhladanja wotštorowacž počža, a dokelž hišchže pschi
wšchitkim dlicžu čži, kotjiž so najbóle štarachu, wotemrjechu, dha
drušy wjazy kručže na to njemyšlachu, a tač bohuzel žyly škutk
njewuwjedženy wosta. Tón wužitk mějachu pač tola Šserbja t teho,
so jich nětk na wšchitke wučžene šchule bjerichu, a mjes druhim žo
tež wučžini, so dhybitaj na mišchnjanskej wšpokej šchuli dwaj rodženaj
Šserbaj štajnje wučžbu, jedž a bydlo darmo dostacž. Najwjeřšcha
nadobijna bě pač ta, so žerbska narodnošć tajku wažnošć doby,
kaž nihdy priedy. Pšchetož šakša wyschnošć pschitajsa, so by super-
intendent, kiž žerbski njeroshmjese, žerbskeho duchowneho sa pomoz-
nika měl a krajne stawy štarachu žo wo čžišchčenje žerbskich kniži.
Tajke štaranje je pač po čžasju wotebjerało a, mohł rjez, žyle kónž
wšalo. Ša podjanskich Šserbow je žo Budyški tachant, knjes
biskop Dittrich a jeho konsistorstwo w nowišchim čžasju žwěru štaracž
počžalo, se štrony duchowniskeje wyschnošče ewangeliškich Šserbow
pač žo tež šta, so wona w našchich dnjach, hžžž Šserbjo žami sa
žebje džělacž počžinaja, bóle na lěpsche Šserbowštwu džělacž
počžina.

(Pšichodnje dale.)

Pšchecžerž šle jako dobry wojak Jesom Khrysta!

(2. Tim. 2, 3.)

(Hindurch, hindurch mit Freuden —)

Šlók: Ač wostañ pschi naš t hnadu —.

Pšches čžěžnošć t šhrobliwosčju,
Še našche prawidlo;
Pšches nusu se šhšknosčju,
Pšches šchž a njesbožo!

Pšches čžěžnošć, psche wšchu čžěžnošć,
Pač t Božej kručžisnu;
Pšches šrudžbu, hórku tyšchnošć
We žwjatym bědženju!

Pšches pučž, kiž pušty, hoły,
Ša podružnika šly;
Pšches škalny, štraschne doły
Šhodž w Božej možy ty.

Nječ je tež tužne, mšłowe
Wšcho wšchudžom wotol' naš;
Nječ mróčžele tež čžmowe
A čžorne trascha naš:

Dha šběhni žo šdychowajo
Kaž worjoł t šhrobliwosčju,
A dolecž džakowajo
Na horu Zionštu.

Tak poslednu tež czěšnosć,
 Wšcho pscheczerp wjebele
 Hacž směje kónž wscha tyschnosć,
 Wšcho dokonjane je.

Jurij Brósl.

Wulki dźiw se pšom.

Šhonjenje młodeho Šserba.

(Pofraczowanie.)

To běšče lubosne ranje a radostne hieže po lěšnych czěrjach. Njebježa, jašne a mōdre, šhladowachu s milosću na kraj; šklōnczko šwēczešče se šmēwkom s njebja na semju dele; šchtomina stejelšče we šwjatocžnej pšyše a ptacžti špěwachu s kemschazym hłōškom. Šawěrnje, to běšče wulžy wjebeły džeń, šbudžaty w duschi dža-
 fowne pšalmy. Ale wječzor njebēšče wjebeły sa mnje.

Ša šebi njebēch mudrije došč sapschadl, došelž šebi njebēch na te mi žyle nješnate pucže žaneho wodžerja najal. Šdnyž macže pumpatu mōščeń, je wam to nječzežka wěz, šebi muža najecz, kotryž tam wschitke džiwny pschirody šnaje a wschitke šchčežti a lěšne pucžiki wē. A w Šrjeństu je nadosć tajkich muži, kiž na to ča-
 kaju, šo šebi pucžowaršyžy knježa s nich wodžerja sa dobre pjenješy wošmu. Mōja mōščeń pak pumpata njebē, čehoždla dnyrbjach te
 ēške šchēšnaki šlutniwje na ledžbu bracz. Młody a šhrobly, špuscheczach šo na dobre šbože, kaž tež na pēšnu šhartu, kiž mējach w šulninyšy šaku; a nimo tebo šebi prajach: tu tola w žanej
 arabiškej pucžinje nješšy, hđžež by šo žaneho žiweho čłowjeka sa pucžom woprašecž njemohl.

Dopoldnja to krašnje džešče, šo bē šwōj lōšcht. Ša bych wam popšchal, šo mohli šebi tež wy tu špodžiwnu štwōrbu čžeščeje Šchwizy wobhladacz. Šajke šu to nahladne šchmrēkowe lēšy! Šaj
 prošte wyšoke škaty špodžiwneje štwōrby! To mōžno njeje, šo š
 šyšteje wole nahladacz. Šaj, dopoldnja džešče, kaž hižom prajach, tak krašnje, šo bē to šwōj lōšcht. Ale s pōšdnym popoldnjom do
 teho pschidžech, kaš wěrnje to pschidžlowo rēcži, hđnyž praji: do
 wječzora nješmēšy džeń šhwalicž.

W tych škalinach a šchmērcžinach bēch šebi nješedžbnje šalēšl. Tu a tam bē nēšajki šlepy šuž lēšneho pucža. Tu a tam šabludna
 šchčežka. Nihđže pak ani wšy ani čłowškeho hđdla njenadenžech. Tež žaneho čłowjeka, kiž by mi mohł wuhod s džiwjeho lēša po-
 šafacz. Šklōnczko čhyšče w boži domčžl hieč a ja hiščeže w šchto-
 minje šbudžach a bēch wschōn mucžny a lačny. Trochu šbojany
 trječich napōšledl na wōšny pucž, po kotrymž šo šprōžny do nēšaj-
 keho šhđliščezja šmotach, dō maleje wšy, wobdateje s lēšom.

Šklōnža tych šhudobnych twarjenjom dostupach šorcžmu, s šotre-
 jež bē hara a hōłk hacž na pucž won šlyšecž. Mi wschal
 wabjame njebē, do njeje šańcz, a šamo mōj šchyrinohaty pschewod-
 niš šesda šo mi nēšajki nječaty a džiwny. Šchto budžich pak
 druheho čhyžl? Mi nicžeho nješby, hacž tudy nōžneho pschewyška
 pntacz. — Wocžiniwšchi durje a šupiwšchi do ištwy, wuhladach
 nēšchto po šdacžu šhētro na žyganow podobnych mužškich, pijo a
 šawtujo sa šlidom šedžo, a šurjo, šo mohli šo w šurje šadušhcz.
 Ššchi nich šedžaty šorcžmar, šo rucže šbēhnywšchi, mje powita a šo
 woprašča, šchto šebi šafam. Ša šebi wječzer a nōžnu hospodu
 žadach.

„Šaj haj, mōj čžeščenjy knježe“, wōn ponižnje rjekny, „šchtož
 mōžu, dnyrbicže dostacz; jēdž a picže a špodobne ložo. Džowka,
 pschihotuj na najštwje lēhwo sa teho młodeho knjesa.

Tych mužow wołanza šasta, a wschitkich wocži wufachu na
 mnje. Ša šo pschi wofuje sa šlidko šyžech, škasach tež sa pša
 š našhczenjy nop a šo potom do šwojeje wječzerje dach.

Mjes tym šo jēdžich a pijach, šebi čži hošče šo mjes šobu
 s čžicha rēcžachu. Došelž bēch wczipny, s šajkeho luda mohli byčž,
 šedžbliwej wušchi nastajach, šajkeje rēcže šnano šu. To pak bē mi
 žyle nješnata rēcž. Šeno to po šwojim šnajomštwje šerbšchcziny
 šlyšach, šo šebi prajach: to žani Čžechojo nješku.

Šako bēch sa šwojim šlidkom wječzerjecž šastal, mje čži zuš-
 nizey pocžachu wabicž, šo bych šo š nim sa šlido štowaršchil.

Šprōžne štawy drje šebi loža žadachu, tola čhyžy jim šhwilku
 po woli pobhcz; tak njetriebali šebi myšlicž, šo mi hōdž nješku a
 šo šym hordy. A nētko šo wczipne praschenje šebra, kiž derje
 došč po nēmšku džešče. Šchto šym a šchto šym a s wotkal;
 šchto tola šow phtam, hđžež sa džiw hđny žadny tajki knjes pschidž-
 wscho klufachu se mnje. Š jich rēcžom mōžach tež šrosymicž, šo
 maja mje sa pjenježneho knješka.

Šdnyž šdžēlich, šo šym w Šakškej wuczer a pucžuju, došelž čhy
 jich krašinu šefnacž, bē jim to š wērie. Ale hđnyž trochu šrosymicž
 dach — šchtož budžich njednyrbjal čžinicž — šo pjenježnik nješšym, ale
 šo na wješnej šchuli s macžerku wudowu s poniška žiwju, mišachu
 na šo, a nēkotrym pōšmēwł psches woblicžo šlecži, kaž šo mi šesda.
 Mōže byčž, šo jim to š wērie podobne njebē dla mojeje drašty,
 kiž bēšče dobra a halle njedawno š ferijam nowa.

Šōn najlēpje šdrasčenjy škafa šebi wina, napjelni šchleńzu a
 pschipiwšchi na moje štrowjo, čhyšče mje nucžicž, šo bych ju wu-
 pil. Ša njepiju s kōždnym, hđnyž nješšym s nim šnaty. Došelž pak
 jeho roshnēwacz nječach, polipnych šuscžicžl, šchtož šo jemu njecha-
 šče lubicž. Šorcžmar nētko wo wōjnje žiwu šabatwu pocža, w šo-
 trejž bē sa pēščka šlužik, a tež drušy rēcžachu wo bitwach šobu.
 — Mje jimašče mucžnosć a pošpochi šywach. Ale hđnyž čhyžy
 šo wot šlida šbēhnyčž, nucžachu mje s nowa š wjetšchemu picžu.
 W: čhyšče šo šdacž, šo bychu mje najradšcho wopojili, šo bych
 šo morny špal. Duž šbēhnych šo šrucže.

(Pšchidžodnje dale.)

Wšchelake s bliska a s daloka.

Š Budestez. Njedželu 19. junija šo tu Šustav-Šdolšski
 šwjedžen šwjecži. Ša šerbške kemschenje, kiž šo w 2 hōdž. šapocznje,
 je knjes šaral Šaltar s Nješwaczidka, sa nēmške, kiž ma 1/24 hōdž.
 šwōj šapoczatk, š. šaral Šaufa s Wōšporta šredowanje pscheczelnje
 na šo wšal. Ššcheczeljjo Wōžeho šraleštwja s bliska a s daloka šu
 na šwjedžen wutrobnje witani.

Š Draždžan. Našče šerbške kemschenje w šchiznej žyrkwi
 šo šašo bliža. Da-li Wōh, čhyšny šo pošlednju njedželu junija,
 to je 26. junija, do nich šeńcz. Šredowanje je š. šaral Ššykora
 s Minakala, špowjednu wucžbu š. šaral Domaschka s Budestez na
 šo wšal.

— Šubijške poboczne Šustav-Šdolšske štowarštwjo šwjeczēšče
 šańdženu njedželu šwōj lētny šwjedžen w Škotežach. Še wschēch
 šotow bēchu šo hošče šeschi. Do Wōžeje šlužby mējelšče šo
 šwjedženški čžah. Na šerbškej šwjedženškej Wōžej šlužbje šredo-
 wasche knjes šaral Šchizjan-Šodžijški wo Šef. 58, 7.: Njemotczehń
 šo, ewangeliška-lutherška žyrkej, wot šwojeho čžela. To šu mje-
 nužy našchi wēnybratšja w rošpōšchenju. Na nēmškej šwjedženškej
 Wōžej šlužbje šredowasche knjes šaral Šauer je Špižkunnērsdorfa
 wo 1. Šan 3, 16—18. Šoltańnu Wōžu šlužbu šastawachu na
 šerbškim kemschenju knjes šaral Šrōšal-Šrodžiščezanski a knjes
 duchowny Mjēšwa-Šufecžanski, na nēmškim knjes šaral Šubrig
 s Dūrhennērsdorfa a Šartin s Oberkunnērsdorfa. Šo kemschenju
 bēšče šwjedženška šhromadžšna pod hōlym njebjom psched šchulu.
 Šustav-Šdolšske šhērlusche šo špěwachu a Šustav-Šdolšske špižy a
 pōštne šharty šo pschedawachu. Šow mējachu hnujaze narēcže knjes
 primarius Šallenštein-Šubijški, Šupfer-Šawalšski a knjes duchowny
 Šlowy-Šetlicžanski. Škollekta munješe 218 hr. Wōh luby Šnjes
 žohnuj tež šōnle rjany šwjedžen sa našču drohu ewangeliško-luther-
 šku žyrkej.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swérny
Přez spař měrny
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swérnje džěłaš
Wšědne dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana,
Njeh ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!
F.

Sserbske njedźelske łopjeno.

Wudawa šo kóždy šobotu w Šmolerjez knihicziščerńi w Budyschinje a je tam ša šchtwórtlětnu pschedplatu 40 np. dostacž.

4. njedźela po šwjatej Trojizy.

2. Kor. 4, 13—18.

Ša wěrju, tehodla rěcžu, pišche šwj. japoschtok. Ach, šo by to tež wo naš płacziło! Nufne woprawdže je! W pschichodnym tydženju měła ewangelsko-lutherska zyrkej jara wožny džěń šwjeczič, džěń 25. junija, na kotrymž bu psched nětko 380 lětami augsburgske wěrumsnacze pschepodate, tamna twjerdzisna protestantišma, kotruž hač dotal njeje žana móž powalicž mohła, tamne wusnacze ducha šhrobłosće a mozy, kiž je džěnka bohužel tak jara žadny. Wustupowanje pschecziwo naškej drohej wěrje na wschitkich štronach! D hdy by chzyl tola šašo wotuczicž duch přěních šwědkow, japoschtokow kaž tež našchich reformatorow! Duž tež njeh je ša naš šhutne napominanje:

Ša wěrju, tehodla rěcžu.

1. Hišcže wěra kaž škala kruta — cžehodla tak bojasni?
2. Hišcže nadžija žiwa — cžehodla tak špróznj?

1. Dokelž pak teho šameho ducha wěry mamy atd. Šajki duch to běšče? Tón šwjatkowny duch, wulaty na wschitko cžěło, kiž japoschtokam dawasche rěcžecž s nowymi jasyškami, tón duch, kiž s bojasnych wozow šhroblych lawow cžinjěsche, kiž šamknjene durje a wutrobny daloko a šchěroto wotemri, tón duch mozy, kiž jich š tej wěstosći dowjedže, šo w Jesušu, šchizowanym, horjestanjnym a pschekrašnje-ny, jenicžy wscho šbožo leži ša cžas a wěcžnosć. Tehodla šwj. japoschtok šawol rěcžesche a wschitzy drusy s nim. A tak wón rěcžesche? Cžitajmy japoschtokške škutki, cžitaj-

my jeho tak duchapołne listy! Šadži bychu jemu a druhim japoschtokam hubu šatylali, ale woni: Njemóžemy šo wschaf teho wostajicž, šo bychmy njerěcželi, šchtož šmy widžili a šlyšcheli.

Tak běšče tehdy. A džěnka? Šmēmny tež my hišcže prajicž: dokelž teho šameho ducha wěry mamy? Ně, tak nam cži mudri tuteje semje pschiwolaju, s waschej wěru ničjo wjazy njeje, našcha wucženosć a wědomnosć je ju powrócžila. Woprawdže? Šsu wschitke te najšklubšche praschenja wotmołwu wot wucženosće namakale? Wěšcže niz, pschetož wědomnosć džiwa na šemške, widžomne wězy, wěra pak hlada horje do njebjes — my njehladamy na to widomne, ale na to njewidomne, niz na to cžasne, ale to wěcžne, praji šwj. šawol šcht. 18. A njebjeka nam žana cžłowška móž, tež niz žorty a šměchi, njepowali, ja budu, kotryž budu, rjelnje Bóh wjerschny, a šwj. šawol šo šraduje: Jesuš šhryštus wčzera a džěnka a tón šamy do wscheje wěcžnosće.

Dyrbjalo šo dha bojecž, ty mólcžke štadleschto? Wěricž to wschaf njerěka pschihłoškowacž temu, šchtož zyrkej wucži, ale to rěka, pschijecž te wulke hnadne škutki našcheho šoha š našchemu šbožu, ewangelski šchěšcžijan wošebje šmě a dyrbi pschezo psched šwojim duchownym wóczkom se žehliwym pišmitami pišane widžecž: to cžinjach ja ša tebje — wschitko šo wasche dla štanje, šcht. 15.

Duž pak tež: dokelž tajteho ducha wěry, kaž škala kruteje mamy, rěcžmy wěry dla, a to wschitzy, niz předa- rjo jeno, ně, tež pošlucharjo. A to tež niz jenož se rtom,

ale i złyhm žiwjenjom, niz jeno hdyž někajka kšiwda kaž w sandženych dnjach našču wěru trjehi, ale stajnje. A njewěsće, sčto je tón Knjes tajkemu wusnaczu pšubil pšhes ert swj. japoschtola: hdyž i wutrobu wěrimy, budžemy prawi, a hdyž se rtom wusnawamy, sbóžni. Duž: ja wěrju, tehodla rěczu.

2. Swj. japoschtol tež wo žalosczi rěczi, wěmy, so njetkaje, wón je jara wjele wustal, pšchir. 2. Kor. 11. Jeho swontowny człowjek bě so skasył (sčt. 16), strowoscž a czerstwoscž bě sahynla na tych wjele puczowanjach, na kraju a na morju, w jaftwach czmownych a wložnych, pšchi jeho prózowanju wo dnjo sa wschitke lube wošady, w nozy sa potreby žiwnosće atd. Jeho cžescž a nahladnosć bě tehorunja ke kónzej, židži běchu jeho kamjenjowali a pohanjno jeho schwikali wjazy dnžli juntrócž. Na swoju wuczenoscž wón ani sam wjazy njetedžbowasche, ale na swojich Korinthiskich pišasche: Ja so njedžeržach sa teho kameho, so bych něsčto wjedžal mjes wami, khiba jeno Jesom Khrysta, teho kšchizowaneho. Haj, tón swontowny człowjek bě so skasył, ale snutkowny bě so wote dnja do dnja wobnowil (sčt. 16.): Se Sauluša bu Pauluš, i nje-pšhecžela Khrystuškoweho bu jeho wuswoleny grat, so by jeho mjeno nješt pšhes kraje a morja, se kłabeho bu bylly: my njewošlabnjemy, wón rjetnje (sčt. 16).

A praschamy-li so jeho: Pawole, mužo Boži, i wotkal tuta twoja móz, dha wón i njebjesam potasuju rjetnje: my njehladamy na to widomne, ale to njewidomne, niz na to cžakne, ale to wěcžne, to je jeho nadžija žiwa, sčt. 17: našča žaloscž, kotraž je krótka a lóžka, dokonja wěcžnu a pšhes měru jara wulku a wažnu krašnosć. Wón wě: jeho cžela kłaboscž wscha budže krašna scžinjena. A wón so i temu powola na swojeho Knjesa Jesuša: sčt. 14: tón, kiž je Jesuša sbudžil, budže tež naš pšhes Jesuša sbudžicž a naš i wami pšhed so postajicž.

Njeje to sbóžne, so rěka: Jesuš, mój troscht, žiwy je, ja tež žiwjenje b'du widžicž, abo: hdyž ja bym, tam dyrbi mój klužobnik tež bycž? Dha njech nam pšchindu se swojej wědomnosczu, se swojimi žortami a kšmčhami, my džeržimy so teho: Se hišcže wotpocžinł wostajeny ludu Božemu, ja wěrju jene wěcžne žiwjenje.

To dawa troscht a móz w prózy a wobcžejnosczu našeho džeta. Tež naš swontowny człowjek so skasy, rjanoscž a mozy hinu, žiwjenje, hdyž je krašne bylo, dha je próza a kšiwda bylo, a kať hušto je wjazy dnžli to? Ani jedyn dom bjes kšizža abo kšizžika, žana swójba, kotrejž by kłonzu sboža stajnje lubosnje a mile kšwěcžilo. Hdyž bychmy mohli nutspohladnyč do wschitkich wutrobow, sčto bychmy tam wscho cžitali, hdyž bychmy widžecž mohli te bylly, kiž so stajnje i woczow ronja, hdyž bychmy licžicž mohli wschitke te nozy bjes spanja, kšyšhecž te sdychowanja, kotrejž so horje scželu, my dyrbjeli prajicž: Haj, po trosčecze so mi jara štyšasche.

A dha chzedža nam cži modernšy prajicž: Njehladajcže takle do njebjes, ale bóle na semju, na semju i jejnej hobrskej cžezu? Niz tak, njech dale bóle Pawolowe kłowo płaczi sčt. 17. a 18. Hišcže nadžija žiwa! Cžehodla potajkim tak spróžni? Cžehodla telko sadwělowanja a nješčerpliwoscže w cžezach a štyšnosczach, cžehodla telko hlownupowěschenja a pessimišma dženšnišchi džen? Wěso cžakny su cžezke, ale nadžija je žiwa. Duž horje wutroby, woczzi, ruzny, myšle! S jenym kłowom tež tu: Ja wěrju, tehodla rěczu. Hamjen.

M. w B.

Kšchčenik Jan.

(N. Hermann, † 1561.)

Glóš: Ja i njebjes dele pšchitadžam —
Nětk Khrystej kšerlusch kšwalobny
Wny i jeho cžesczi sanjekmy,
Niz swjatoj' Jana pškla i nam
A i nim swój pšchichod sjewi sam.

Wón w puscžinje tak předuje:
Ach, polěpšchujcže žiwjenje;
Eso bliži njebjas kralestwo,
Duž kóždy wěrnje potucž so.

A njom' wjele luda pšhiběža,
Wón jemu wótije pšchwoła:
Ach, wobrocžecze so, cžak tu je,
So so wam kšudnik bližuje.

Žno kšera je složena
Na korjen sčtomej bjes ploda;
Wón do wohnja b'dže sačžisnucž;
Duž jemu pšchihotujcže pucž.

Kaž pšchěžu swojich pšhecželow
B'dže šhromadžicž kei do bróžnjow;
Sčyč spalicž pak we plomjenju
Kaž plumy a tež kłomu wschu.

Tež swari pišmawucženych
A Farisejskich, njeprawnych:
Cžescž Abramowu sechžecže,
Wny pak pucž i Bohom nješdžecže.

Eso prascheja hačž Khrystuš je.
„Ja nješym, wón pak bliški je,
Niz dolho běšche přjedy mje;
Glaj, Šbóžnik swěta Khrystuš je.“

Tak potasuje na njeho:
„Glaj, to je Bože jehnjatko,
Niz nješe swěta hrěchi wschě“. —
A Jeho wopor prawy bē.

Ja nješym hódny swjasacž 'mu
Niz jeho cžrijow rjemjeschku;
Kšchecžicž budže i duchom, i wohenjom,
Esyn Boži rěljaju tež jom'.

Džak tebi, luby Šbóžniko,
Niz Jana pškla přjedy so;
Daj, so cži prawje džakni kšmy,
Eso swojich hrěchow wšdawamy!

Surij Bróšf.

Nabožina w schuli.

(Potracžowanje.)

W delnjej rjadowni džecžo wschelake i katechisma wufnje, i kotrymž ma so hižom sapocžecž, přjedy hačž jón wono do rukow dostanje, haj, přjedy hačž móže cžitacž. Esecžu hlownu dželbu, Knjesowu modlitwu, wono najbóle hižom se staršchiskeho domu sobu pšchijeshe abo ju jara bóršy i tym nawufnje, so ju w schuli pšchi modlenju kšyšchi a so sobu modli. Pšchi powjedanju biblijskich stawisnow wono potom i pšhedprajenjom Bože džebacž kasnje

wufnje, a to wurjadnje. Prěnju kaseń n. psch. pschi stawisnje wo skotym czeleczu, 2. kaseń pschi Herodafchowej pschifasj, 3. kaseń pschi dwanaczelětnym Sesuku w templu abo pschi Simeonu a Hanje, 4. kaseń pschi Absalomje a Kucze, 5. kaseń pschi Rainje abo Solesje, 6. kaseń pschi Hamje abo Herodafchu a Herodiadze, 7. kaseń pschi Alhanje, 8. kaseń pschi Botifarjowej žonje abo pschi Khrystufowym pschebšychowanju, 9. kaseń pschi Alhabje a Nabocze, 10. kaseń pschi Davicze a Bathsebj. Na tožamo waschnje džěcžo druhu hłownu džělbu katechisma nawufnje. Stawisnje wo stworenju śwěta pschisamnje ho 1. artikel, Khrystufowemu žiwjenju 2. artikel a swjatkownej stawisnje 3. artikel nascheje kichelcizjanskeje wěry. Szamo wot ho wschał ho rošmi, tola chzu to hiscže wurasnje prajicž, so ho to wschitko nješmje wot wschěch džěcži tuteje rjadownje žadacž, ale jeno wot jejneho wyschšeho wotdželenja. Kaž ho hlubšche rozrěčowanje na tymle skhodženku hiscže pschedemšacž njemóže, tak džěcžo tež wo Lutherowym wukładowanju hiscže ničo nješhoni. Duž wo wopradowžitych katechesach wěšo žaneje rěče bycž njemóže. Wuczeč ma ho jeno wo to staracž, so ho data maczišna najprjedy i pschikładom, potom i trěbnymi hłownymi wukładowanjami džěcžom tak daloko frošmliwa scžini, so šebi to myšla, šchtož šłowa praja, tak daloko hacž je to na tymle skhodženku nufne a móžne. Kaž daloko je to dozpite, wuczeč i examinatorišimi prajčenjemi wufšlědžicž pyta, kotrež tež k temu šluža, so ho wěž džěcžom w drugej formje hiscže ras psched dušchu domjedže. Dokelž móža jeno mačo džěcži tejele rjadownje to i pschedprajenjom nawufnjene šebi tež pschecžitacž, dyrbi wuczeč husto wospjetowacž. To je tež najšepšchi šredč, wucžbnu maczišnu do pomjatka džěcži šaschecžepjowacž. Šdžež ho tole prajenje, ša kłazu postajeneje katechismufoweje maczišny jeno wschědnje stawa, pač tón, pač tamny kruch, pač wot jenotliwych džěcži, pač wot wschěch w šhoru, tam tale maczišna jako herbstwo wot džěcža na džěcžo pschekhadža, bjes teho so by wošebite wufnjenje trěbne bylo. A kaž i katechismom, tak je to tež i modlitwami a šhěrlušchemi.

(Pšichodnje dale.)

Sserbski lud a kraj.

Wot J. E. Šmolerja.

(Šlónčjenje.)

V. Sserbske horne Łužicy a k nim pschipošasane mišch-njanske wšy leža mjes 31° 32' a 32° 30' rańšcheje dolhosče a mjes 51° 36' a 51° 6' połnožneje šchěrošče a wopšchimaja něhdže 38 kwadratnych milow. Wone šu k połdnju i horami wobmjesowane a najwošebnišche mjes nimi šu: Šubježny Šrób (Richters Berg), Čornobóh, Šromadnič, Šraschiza, Šmórz, Šubin (Štronberg) a Šichow (Šorauer Berg). Na połodniškej štronje rothenburškeho kraja šběha ho Šubrawa a mjes Šupoju a Šermanezami Šaponiza. Njedaloko Šjelkowa je nam Šiwalža šnata a i napschecža Čornoboha k połdnju, ale hižom w Němzach, leži Šěłobóh. Šola Šalowow je Šlěcžin (Šohlauer Berg).

Mjes rěkami a rěčkami, kiž šerbske hornje Łužicy pschebšuja abo i nimi mjesuja, móža ho, hdyž wot ranja k wječzoru džemy, mjenowacž: Šiša (die Neisse), Šěly Šchepz, Čornny Šchepz, Šubrawka abo Šólšinka, Šubata (Šöbauer Wasser), Šprewja, Čorniza (Šchwarzwasser), Šěly Šalschtrow (Weiße Elster) a Čornny Šalschtrow. K temu maja ho tež pschidacž Šatula pola Šhróšcžiz, Šipiza pola Šjebjelcžiz, Šedliža pola Šrjebje, do Šišy ho wuliwaza Šukniza abo Šeknizka a potom tež Šadoschniza.

Šornjošerbski kraj šteji pod šakškim a pruskim kuještwom a mješče w lěče 1841 nimale 92,000 wobudlerjow; wot thch ličacchu ho 52,800, mjenujžy 44,800 ewangelskich a 8000 podjanskich na šakšu; 39,200, mjenujžy 36,200 ewangelskich a 3000 podjanskich

na pruskim džělbju. K tutej ličbje šu tež Šserbjo w nješerbskich wošadach pschilicženi.

Měšta, w kotrychž ho šerbska Šoža šlužba džerži, šu: Šudnjšin, Šamjenž, Šubij, Šóšpork; Šojerežy, Šlužatow a Šulow.

Něczišchi Šserbja šu i wjetšcha ratarjo, tola pač tež rjemješl-nizy w potrebněj měrje; a mnošy našchich šerbskich krajanow šteja we nižšchich a wyschšchich duchownych a šudnišchich, štatnych a mješcžanskich dostojništwach a šlužbach, a se wschěm namakach mjes Šserbami mužow wschitkich štawow a šóždeho powołanja. Kaž w přenišchich čašach, tak maja tež w našchich dnjach Šserbjo tu wošebnu šwalbu, so šu wěrní a šwěrní poddanjo, šwědomniwi šchescžijenjo a šwolniwi šemšchikšhodžerjo, pokojni a špokojni wobudlerjo, ale tež šhrošli a wutrobicži wojazy, pilni džělacžerjo a šmilni dobročžerjo, a džerža mandželstwo a domjaze žiwjenje we wschěj čšecži. Šěchu-li woni hewal hižom ša šwoju šerbsku narodnosč (Nationalität) staroščiwí, dha ju nětko džěń wote dnja šwěrníšcho hladaja, a šda ho, so my po čžaku žaných duchownych a wucžerjow wjazy nješmějemy, kiž bychu šwojeje šimtošče a njerodnosče dla Šserbowštwow šewojich žyrtwow a šchulow wuhnacž chžyli; wjele wjazy móže ho našch šerbski lud nadžijecž, so jeho duchownštwow a wucžerštwow šwěru na to džerži, so bychu wschě šerbske žyrtwoje a šchule štajnje šerbske wostale. Daj to Šóh!

Wulki džiw se pšom.

Šhonjenje mlodeho Šserba.

(Šofracžowanje.)

„Šó, hdyž dha“, šorcžmar trochu mjeršazy šanješe, „šo temu mlodemu šnješej mjes nami nišak wjaz špodobacž nochze, chzu jeho do šoža domjesč.“ Šón šašwěcži šwězu a ščahny mój wacžof i wěšchata dele, pschi čžimž ho mi šesda, jako by šón i ruku počžekal a pódla na hošcži pomitnył. Mój pschimišny towaršch ho šobu na nohi šebra, šchtož šěšche šorcžmarjeje jědojče wopak.

Šižom prjedy, hdyž džowka pšej pschinješe, šchtož šěch ša njeho škasał, wón pschitasa: „Šemu šawdanej šortko i pizu do šólnje štaj a na nóz jeho do njeje šacžin.“ Ša nješch to pschidał, ale šěch prajil: „Šo niž! Šu pizu pódla mje štajče! Šón je šuš džiwny a na mni tak wiša, a šlě by ho šapjerał, chžy-li jeho wote mnje wšacž.“

Šón čžlowjeł mje šrocžel do pobocžneje šhěže a po šchodže horje domjedže, hdyž šě šlónž dolheho šhoda šomor ša mnje, šěna a čžista, a i pschistožnym šožom, šěpšchim hacž šěch ho nadžal. Šrjedy hacž „šobru nóz“ rjekny, wón mje i nowa narěcžecž špyta, Šultana tola na nóz do šólnje dacž. „Šlejcže, čži hošcžo, šupzy i Šuheršteje, chžedža hižom i přenim šwitanjom na wotjěšd pschahacž. A pschi šajkej šarje by waš šón poš se šchčowškanjom se španja wobudžil.“

Šěšo ho šapowjedžich, jemu prajiwšchi: „Ššchato hižom wěšče, so wote mnje nješdže a by tež, wote mnje wšaty, žyłu nóz ša mnu škiwik a wul.“ Ša drje to i wěštošcžu njemóžach prajicž, wschał to hiscže našhonił nješch. Šle na žadny pad njechach ho wot njeho džělicž, dokelž šěch žyly džěń widžal, so je mi šobry. A nimo teho chžyšche mi tak trochu wonajšo bycž a čžujach w šebi šajki něšajki njeměr, dokelž ho mi šow to a wono šcheryate šdasche. Šorcžmar šě jenemu, kiž mje ša žyly čžak i wocžow nje-pušcžči, potajnje šimnył, šóžhdy wonka i nim pošyl a duzy nuts hiscže na ho mišakštaj. Šo a tež mišanje i druhimi ho mi tak njedowěrníwe šesda. A nješólne mi do myšlow šajě, šchtož šěch hdyžkuli wo padušchnych hošpodach powjedacž šlyšchal. —

Šorcžmar šě po šchodže dele. Šucže ja šwoju šomor pschepytowacž počach, a čžehož ho dopytach, to mi žaneho pošoja njeda. Šokno drje šěšche pschifacžinjene; ale šchto chžyšche to rěšacž, so

njeběchu samjertawny wołoko swjertli? Durje drje mějachu samf a w nim tež wot wonka klucž. Tón pať šo njedafche wobwjertnyč níz na prawy ani na lěwy boť, a šo tež wučahnyč njeda, šo mohł wot nutśka samfnyč; a pšchi samfu šajowa pobrachowašche. Šotajfim ša nóz njeběch pšched padušchnym nadpadom šhowany. Tola rjez njemohł, šo by mje se strachom tšchašło. Korčmarť šo njedafche šhrobly a štrachny, hacžrunje bě šafateju woczow. Tež žadny tych zušnikow na to podobny njebě, šo by šcho hóršchi hacž něšajki paťošcať był. Š temu šo na šwojeho šubacža špušcžach, kiž mohł mi wěšcžišchi štražnik a šafitať byčž, hacž žadny woborny muž. Duž šo do Božeje wole na wšhitko podach, špomnjo na macžetne pošlednje šłowo: „Pšchemodž čže Bóh, a štrowy pšchindž šašo!“

Hacžrunje chžyšchtej mi woczí hromadu padacž, chžyš šo tola šparja pšchi šwěžy štróšbizy wobróčž tať dolho hacž móžno. Šłowať ščahnywšchi š loža šwonka duri na šemju wupšestrijech a Šultanej rjeknych: „Šowle šo lehi!“ — Šchtóžkuli by do duri chžyš, njemohł to hinať hacž pšches pša štročžicž. — Šotom šwěžu š kónž kóžowych šłowow na šemju štajiwšchi šapowišnych je šufnju wofno, šo njebyło šwětlo wot wonka widžecž. Š napošledť šo do loža šhdžech, šo jara je šparjom bėdžo. Špať pať bě šylnišchi džžli ja a mje šłoncžnje kručže šputa.

Njemóžu prajicž, kelko čžaša šym špať; wěšo níz dołho, kaž móžach pošdžišcho pšches wofno na hwěšdach widžecž. Ša dobo štróži mje šašcžowł, krotki a wótry, a nahle ša nim tež žačofny šawrěšcž a šašchif š čłowšeho šrka. Wšchón ržizy kaž ščeleny š durjemi na šhóš wulečžich. Šu widžach šwojeho štražnika na šadnymaj nohomaj štejecž a muža ša šrť se šubami džeržecž, a bėšche na tym, jecho na šemju štorhnyč. Tón bėšche š ruťi mału šatarnju pušcžžil. Ša pať šo rošbila njebě a tež níz hašla. Duž widžach tón wuštróžny podawł. Šchropjaty šłóš, na kotrymž korčmarja pošnach, ryšasche štyšnje: „Božedla štorhncž to pšyšto! Tón djaš čže mje šžracž!“ Š š tym šo tón čłowjeť na šemju wali. Ša mój šchřeknyeny šawrěť jecho to šurowe šwěrjo pušcžži. Šu šatarnju šhrabnywšchi widžach, kať šo temu walenemu šrej se šchije lije. Ša šaštróženy njewjedžach, šcho bych š nim šapocžal. Š šo š nim šabjeracž njemějach tež šhwilki. Šlej, Šultan bė š durjemi hnydom do šomory šlecžal a počža tu šašo šnjemdrjenty šcžowł. Ša ša nim. Šón bėšche pšched wofnom na šawku škocžil, šo š nowemu bėdženju měrjo. Š šatarnju pštnych dwaj kónžaj rėbla, škoženaj š dwora mi š wofnu. Š škof wocziniwšchi wofno wu-šladnych pšchi nóznej čžmicžžy něšajke štworjenje, šo mašaze po rėblu bele.

Bė šnadž tón čłowjeť š wofnom na mnje do šomory chžyš, šebi myšlo, šo š wjertawšomaj šawrjene njeje a šo čžicho wot-štorčžicž da? Bėšche šnadž Šultan to pšches šchleňžu wulate mješwoczšo pštnyl a šo na nje se šcžowłom šahnať? Še rženjom šorčech tón rėbl a jón š žylej možu do šwora šwrocžich. Šu ša-šlyšchach šowchnyčž, kaž by šo něchtó na šemju waliť, a šlyšchach, kať šo tam štona a šorčži. Šorčmarjež rječžasnif šhwilku pošcžowł a potom wšcho womjellny. Š šchepotom woczí do čžemna pinajo pštnych, kať něšotji něšoho do šhěže wjedú. Ša wuwřěšach na nich: „Tež po wafcheho pšchecžela korčmarja pšchindžče. Šón korčžo pšched mojmí durjemi leži. Šmój Šultan je temu šepjelej doša.“

Šo krotkim na šhodže štruchliwe štupy šašyšchach. Šmój šawkuš njemdrje šamórcža a chžyšche š durjemi won. Ša jemu njedach, njendžech tež šladacž, šcho šo tam čžini. Šeno wucho na šurje škožiwšchi šlyšchach, kať šo tam šlorži a šcžuka a Šěšuba, Šarju a Šóšesa šhajo wola, a žarowne šufi jaťo wot šojajnych žónškich. Šbėhachu padnjeneho muža? Šlecžechu abo wjedžechu

jeho hacž š šhodej? Šať šo š nim bele po šhodže šprachu? Šaj, šchtó wam to wě?

Ša wo tym ničšo njewidžach, ale žačofnje hrošno mi bė, a ržach hišcže potom, hdyž bė wšcho čžicho. Ši wutroba puťofasche a štawy mi š dšřkotom džechu. Wěšo šo do loža njendžech, šebi prajo: Šchtó wě šcho dale na šebje pšchindže! Ššo pšchewšaty na čawu čžapnywšchi šedžbowach nastajiwšchi wušchi, hacž šo šcho dale šrjebnje. Šle wšcho bė šmėrom.

(Pšchichodnje šłoncženje.)

Wšchelake š bliska a š daloka.

Š Budeštez. Š wješelom šladamy jutšišchemu žyrkwinskemu šwjedženjej napšcchecžiwu. Šolhe lėta šo tu žadny Šustav-Šdolšfi šwjedžen wjazy šwjecžil njeje; teho dla je nam čžim bóle witany. Šželo šowarštwu je wulke, šwjate a w našchim čžašu dwóžy wažne. Šelko špštowanjow šhoni našcha wěra tu w domišnje a tola mamy škladnošcž, škóžu šbóžnu njedželu šebi šwoju wěru w šowarštwu wěrjožych šylnicž. Še wjazy duchownych špštowanjach pať našchi wěrnybratija w rošpřoščenju šteja. Šašcha šwjata pšchiblušchnošcž je, jim pomozni byčž. Šaž jandžel Šoži Šustav-Šdolšfle šowarštwu mješ nimi wot wofadny š wofadže šhodži a pošylnja šlabnych a pšta šhubjenych. Šchtó mješ nami nočžyš rad pošjescže se žohnowaneho škutkowanja ša ewangelišch šratrow šlyšchecž? Šnjesh šarat Šaktať š Nješwacžidla budže nam šerbške, š. šarat Šaufa š Wóšporka něšške přėdowanje džeržecž. Ššerbške šemšchenje šo w 2 hodž., něšške 1/4 hodž. šapocžnje. Šadny šemšcher njeshapomň na šwój wopor lubošcže! Ššwjedžen pať nočže jenož wofadny ša šatwarjenje dušchow škuzicž, ale tež wjele šerbškim hoščom š bliska a š daloka. Šuž, lubi Ššerbjo, pšchindžče š nam pošladacž. Šašchi wóžžo šo tež dalšchich pučžow pšchi žyrkwinych rjanych šwjedženjach šojeli nješku. Pšchindžče a wšchizy budžecže wutrobnje witani!

Š Draždžan. Šošlednja njedžela w juniju je tu šašo njedžela Ššerbow. Ššwėrni šukowarjo Šožeho šłowa šo dawno na nju wješela. Šašo mamy škladnošcž, Šože šłowo w macžetnej rėčži šlyšchecž. Šemšchenje je kaž hewaf, w šchiznej žyrkwí a šo pošodnjo 1/2 12 hodž. šapocžnje. Špowjednu wučžbu šmėje šarat Šomaschta š Budeštez, přėdowanje pať šarat Ššyřora š Šmina-šaka. Šbóh žohnuj jeju dželo mješ nami! Šy pať, lubi Ššerbjo, š bliska a š daloka, pšchindžče wšchizy! Šotštroncže wšchě ša-šdžewanja! Šendžče šo 26. junija do šchizneje žyrkwíe š čžrjódami.

— Šamž je w enžyklizy, w narėčži na šatholišch šchescžijanow wo reformaziji a ewangelišch šeršchach w šanicžazych a šchiw-šdžazych šłowach rėčžal. Šěšo je to w ewangeliškim ludu wulke rošhorjenje šbudžilo. Š tymle špřetowazym šibanju je našch šaški šral Šjedrič Šugust rasnje wušupil, šo njebudža jemu jecho šašžy ev. šoddanjo, ale wšchizy ewangelišy šchescžijenjo wutrobnje džakowni. Šón je ministram wuprajil, šo je pšches šole pošupowanje pšchecžiwu ewangeliškim jecho přozowanje, měř šdžeržecž a šchitowacž mješ ewangeliškimí a šatholiškimí šchescžijanami, kažene, a šo budže to tež šamžej we wofebitym lišcže wuprajicž. Šdyž mamy w našchej Šužizy tež šajke pšchecželne šwišowanje š šatholiškimí šchescžijanami, šmy pšchewědženi, šo tež našchi šatholišy Ššerbja šole kaženje měra wobžaruja.

— Ša Šana, špatť 24. junija, šwjecži šo šwjedžen pošanišeho mišionštwu we Šaju. Ššerbške přėdowanje šmėje šnjesh šarat Šaktať w Nješwacžidle. Šaž šmy hižom wošjewili, budže šo šchtwóřť 30. junija pošodnjo šwjedžen šnutštowneho mišionštwu w Šaležach šwjecžicž. Ša přėnim šerbškim šemšchenju budže šnjesh šarat Šaktať š Nješwacžidla a na něšškim šnjesh šarat Šrānkel š Šretniga přėdowacž.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spař měrnj
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpođń ty.

Z njebjes mana,
Njeh ěi khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew ěi!
F.

Sserbske njeđželske łopjeno.

Wudawa Ńo kóždu Ńobotu w Smolerjež knihiczišćezěni w Budyschinje a je tam ja sčtwórtlětnu pschědplatu 40 np. dostać.

5. njeđžela po Ńwjatej Trojizy.

1. Pětra 3, 8—15.

Schtóž chze žiwjenje lubowacź a dobre dny widžecź, rěka w našchim těščezě. Schtó njeby to chzyl? Wschudžom Ńljschich hłóŃ wo polěpschowanju semskeho žiwjenja, wo spěchowanju a posbėhowanju stawa atd. A tola kaž jara Ńo prózujaj, wono Ńo jim nochze prawje poradzić, sbožo a měr, tak horzo požadanej, nochzetej saczahnjecź do domow a wutrobow. Tak je było w sčastarstku hižom, pschetož na sem wopravdžite sbožo njebydli. Haj, kaž spodžiwnje tež kłinczi, swonkownje ani s Jesuskom měr njepschindže, pschetož na nim a psches njeho Ńo duchoj do džělachu, wón wschat njebė pschischol měr pōŃlacź, ale mjecź. Ale snutskownje bė sbožny měr w njeměrje, bė sbožo Ńamo w njesbožu. Pschetož to woni wschitzy wjedžachu: Bóh s nami w Jesuku a psches njeho. A tak tež džěnŃa hiščezě rěka, so móže jeno wěrnj kšesćizian wopravdže dobre, sbožne dny widžicź. Ale wo tym Ńo tehodla jedna, hacź Ńmy wěrnj kšesćizije- njo. Duž Ńljschmy Pětrowe napominanje:

Schwjećezě Boha teho Anjesa w Ńwojich wutrobach!

To rěka po našchim těščezě:

1. budžezě jenajezě myŃle mjes Ńobu,
2. pojimajezě Ńwój jasyl a
3. wobrocžezě Ńo wot steho a stejczě ja dobrym.

1. Budžezě jenajezě myŃle mjes Ńobu, praji Ńwj. Pětr. Haj, tak rjenje by to na sem było! Rať pěkne a lubosne je to, hdyž bratsja w jenej myŃli hromadže bydla!

Alle pschesjenosć nihdže na sem, ani w starych czaŃkach ani džěnŃa. Hacź njeje Pětr s zyla tute swonkowne roš- džěle snal a widžil? Wón tola něschto do našchego těŃsta wo wotrocžkach rěczil a jich k pschluchnosći pschecziwo Ńwojim knjesam napomina, potajkim knježa a wotrocžy, wykozy a niŃy, bohaczi a khudzi Ńu tehdy runje tak derje byli kaž džěnŃa, a Ńwj. Pětr ničzo njeprazi, so dyrbjalo Ńo to wotstronicź, tež hewal w nowym sčonju ničzo wo tym njesteji. Tak je džěnŃniŃhi džěń tak wótŃje žadana sozialna pschesjenosć hólj njerosom, runje w tutej sozialnej wschelakosći Ńo wulka mudrosć Boža sjewjuje, so by kóždy wo Ńwojim powołanju Ńo prózował a něschto dozpil po Ńwojich mozach. Sswj. piŃmo Ńamo praji: kóždy ma Ńam Ńwój dar wot Boha, jedyn tak, druhj pak hinať, a my džakownj rjeknjemy: derje nam, so temu tak je. DžěnŃa woŃebje, hdyž kóžde, tež jednore powołanje, zyle našche mozy trjeba, njemóže kóžde wscho czinicź abo wjedžecź. Sswj. Pětr tehodla tež na druhim měščezě Ńam praji: Ńluzczě Ńebi jedyn druhemu s tym darom, kotryž kóždy dostal je.

S teho widžimy: se Ńwojim Ńłowom: budžezě jenaj- teje myŃle, Anjesowy japoschtol wjele hłubŃcho czěpa. S tym mēni wón pschesjenosć w najŃwjecziŃchim, wo wěrje do Boha Wótza psches Jesom Khrysta. Jako Bože džěczil Ńmy my wschitzy bratsja a Ńotry, jena wulka Ńwójba, w našchim wótzowŃkim domje je wjele wobydlernjow; wy scze wschitzy powołani, so byščezě to požohnowanje herbo- wali, tehodla Ńwj. japoschtol rjeknje. A tak jeno, w tajkej snutsknej pschesjenosći Ńo tež swonkne rošdžěle pschewinu,

runjež šo njewotstronja. Čezhodla dha šu čzi, kotřiz psches-
jenosć a bratrowstwo tak předuja, runje najbóle njesčérpli-
wosće polni pschecziwo druhim, kaž tež tym šwojim? Šeno
tehodla, dofelž snutšknj swjast pobrachuje. Šeno pola
šwětnje smyšlenych a njewěrjazych rěka: Kellož hłowom,
telko myšlow, pola wěrjazych pač płaczi: wschitzu jedyn
w Khrystušu Jesušu. Ach, tak šbóžne tehodla tež je, šo
na šwjatym měštnje na hodžintu š najmjenšcha wschě roš-
džele šo šhubja a dušcha š dušču šjednoczena mēr w Bošy
pytaju, jedyn kaž drugi, njech je mały abo wulki, bohatty
abo khudny, spēwa temu jenemu Bohu, šlyšchi jeho šlowo atd.

Njebý mohło w žiwjenju wschudžom tak byč? Wěšće
by mohło, hdyž bychmy jeno štajnje na šnutškownu
pschesjenosć špominali, niž tak na to, ščtož naš dželi, ale
ščtož naš šjednoczka. Tehodla je to napominanje tak wažne:
šwjecžće Boha! Tajzy ludžo šu potom, kaž šwj. Šětr
tu žada: ščérplivi, jako bratsja lubošni, š wutrobu šmilni
a pschecželni, pschetož woni wschitzu šlědžka ša štopami teho,
kiž je najwjetšchu ščérpliwosć š nami mēr, kiž njeje lubošne
šlowa jeno rěčak, ale tež šylšy mēr ša tych šwojich, kiž
je čžicheje myšle byl a š wutrobu pokorný. A to tehodla,
dofelž wón njeje šwoje šbože, ale wschitkich ludži, niž
šwoju, ale šwojeho Wótza čžesć pytač. Duž tež my:
Šswjecžmy Boha teho Šnješa!

2. Ščtóż čže žiwjenje lubowacž a dobre dny widžicž,
tón pojimaj šwój jasyč. Š teho ščěhuje, šo šo na jenot-
liwe šlowo hižom wulka wažnosć kładže, jasyč šu wótre
mjecže, šтары šakon rjeknje, a nowy jo wobkrucža: jasyč je
mały šlaw a wschak šo wulkich wězow škwali, hlaj, šnadny
woheč, kajki lěš wón šapali! A tola: njemóže jenicžke
šlowežto tež wjele dobrego došonjeć, wošebje šlowežto
troščta w čžmowych dnjach, njech jo dawamy, njech jo
došawamy? Wěšće, dobry jasyč je ščtom žiwjenja, šteji
raš w pišmje, a dobre šlowo tež dobre měštno namaka,
pschikłowo praji. Ale šwjaty Šětr rjeknje, pojimajče
šwój jasyč, šo by šleho njerěčak, a šwoju hubu, šo by
njeludača, a přjedy: njesaplacžče šłosć še šłosću abo šwarje-
nje še šwarjenjom!

Kak někotre šle šlowo je hobrřku ščtodu nacžinilo,
wutrobny šajědožčilo, šamo čžlowjekow morilo, kak hušto
mēr a šbože domow a šwójbow šnicžilo! A kak šo to
šnješe š tym, šo mamy ša tym šlědžicž, kiž nješwarješche,
hdyž šwarjeny bu, ale kiž wjele tawšyntam do wutrobom
nuts šawoča: žohnuječe tych, kiž waš polleja, kiž Šětrej
to wotmolwjenje da: niž šydom krócž, ale šydomdžekacž-
krócž šydom krócž dyrbišch wodacž?

A šle šlowa njeměrja šo jeno na čžlowjekow, ale tež
na Boha a jeho žalbowaneho. Šchiman Šětr šam še
šwojeho šhonjenja rěči. Ach, wěšće to njeběchu dobre
dny po tamnym žalostnym wječoru, hdyž běšche tón Šnješ
jemu do wócžka pohladnyč hluboko nuts, a Šětr bě šo
wotwobročil a žalostnje plakač. Kak někotryžkuli tež dženkša
hiščeče šwojeho Boha a Šnješa šapřewa, wjazy a hórje
hiščeče, hrožo pjašč posběhuje č njeju, njewurješliwe
šlowa jemu psches ert du, wón mēni šebi wutrobu položicž,
ale punty wón precž čžijnje a š zentnarjemi šebi wutrobu
wobčežuje. Niž tak my, pojimajmy šwój jasyč, a tak
šwjecžmy Boha!

3. Wobroččeče šo wot šleho a štečeče ša dobrým,
š tym šwj. Šětr forječ wscheho škaženja trjechi: šlu, nje-
čžistu wutrobu. Pschetož to je wěšte: š wutrobny wulhadžuju
šle myšle, šle šlowa a ščoncznje tež šle šutki. Nawopak:

ščtóż ma dobru, čžistu wutrobu, móže šwarjenje šlyščeč
hješ šašwarjenja, móže hórkosć a ššimdu čžerpicž hješ
škorženja. A šwj. japoščtol nam tež praji, šo to dyrbi
tak byč: woczi teho Šnješa hladatej na prawych a jeho
wuschy na jich proštwu, to woblicžo pač teho Šnješa hlada
na tych, kiž šle čžinja. To tež njemóže hinač byč: hdyž
mamy šo boječ psched Božim hněwom město teho šo bychmy
šo jeho lubošče troščtowali, potom je kónž š naschim
mērom, ale wjedžecž, šo jeho woczi še špodobanjom nad
nami wotpoczujetej, njeje to šbóžnje? Ščtó potom je,
kiž by nam mohł šle čžinicž, hdyž wy ša dobrým štačž
budžecže, tu šteji ščt. 13., haj wjele wjazy hiščeče: hacž
wy runje byščeče prawdosćče dla čžerpili, dha wschak
šče šbóžni. Še Boh, mój pschecžel, ša mnje, dha ničžo
njerodžu, tak ššesčžijan wyskajo špewa. Wo tym pač
šo jedna, hacž šmy tež š Bohom. Šswj. japoščtol tola
podarmo telko wo prawdosćči njerěči. Wo Bošy a jeho
lubym Šsynu wschak rěka: Tu šukuju tej šbóžnosćče woblekč
mje šy, ale nětko tež wo naš: Njech dha č twój podob-
nosćči moja dušcha wotuczi? Duž wostanje pschi tym:
štwot we mni, Božo, čžistu wutrobu, škemu wotwobročenu,
dobremu pač pschibwobročenu! A tak je pschezo šako to jene
nusne: šwjecžče Boha teho Šnješa we šwojich wutrobach!
Šamjen.

M. w B.

Š někajkej šmylku šo šta, šo hiščeče jene druge rošpom-
nanje dženkšišcheje epistole do čžiščezčejnje dóndže. Našch luby
šerbški lud ma škwambu žyřkwinskeje smyšlenosćče, duž budž jemu
tež tónle wudželč č natwarjenju podaty. Wón ma šo takle:

Kak wopokasujemy šo jako prawa ššesčžijanska
wošada?

tak prašchamy šo na šložku Božeho šlowa w epistoli a wot-
molwjamy:

1. Šches njespróžnimu lubošć,
2. Šches myšle mēra,
3. Šches wěrjaze doměrjenje.

1. „Napošledč budžče wschitzu jeneje myšle mješ šobu!“ tak
napomina Šětr. Šswět hinač praji. Wjeleč hłowom, telko myšlow.
To je kóždy hordy šam na šo, kóždy čže šnježicž a šam šwoje
puče khodžicž. Šswětni čžlowjekoj šo drje wěšty čžak č šhromad-
nemu škutkej šjednoczka; ščtož pač jich hromadu wodži, je šwončowny
wužitč a wotpohlad. Tež hdyž my šwončownje č wošadže šlyšchamy,
to hiščeče njedawa jenaku myšl. Wona je jenicžka jednota w tym
Šnješu. W šwjatej ššesčžizny šmy my narodženi š wody a š Duchu,
tehdy buchmy bratsja a šotry w Khrystušu Jesušu. A tale jednota
budže pschezo dale žiwjena psches to jene šlowo Bože. Wona
šylni šo wošebje psches šwjatu Božu wječer. Ščtóż čže jako
štrowy šlaw č wošadže šlyščeč, dyrbi tež šapocžatč čžinicž š nowym
žiwjenjom a dyrbi wschitku šwoju nadžiju na hnadu Božu
w Khrystušu Jesušu štaicž; wón dyrbi pučowat č njebjškemu
Šerusalemej byč a šwojich šobuššesčžijanow jako šobupučowarjom
lubowacž a čžesčžicž. Šenož tón jedyn Šbóžnik, to jene šbože, to
jene nowe žiwjenje, tón jedyn pučž dawaja jenaku myšl. Š teho
wurošče prawa bratrowška myšl. Še tajka jenajka myšl mješ
nami? Wny šmy šami wina, hdyž je telko roškorý we wošadach.
Hdyž šmy wschitzu wotpoczowali pschi tejšamej wutrobje našcheho
Šbóžnika, to jene mločo žiwjenja do šo šřebali, tu jenu njesapluženu
šmilnosć našonili, potom njemohli hinačchi byč hacž jenakeje
myšle w lubošči. A tale jenaka myšl dyrbi potom šama wot šo
wjescž č šmilnosćči a pschecželnosćči, kaž Šětr napomina: „Budžče
š wutrobu šmilni a pschecželni!“

2. „Njepřapčacze křóč je křóčzu, abo křwarjenje se křwarjenjom, ale sa to požohnuje a wěšče, so wy k temu powołani seže, so břišče to požohnowanje herbowali.“ Hdyž budže čłowjek franjenty, so hnydom w nim woheń pali. Tyle myšl jeho njeměrneho čini. Wón spyta to sabyc, ale přičezjo sažo so ta hórkošč w nim sběha. Tak hluboko leži woheń franjeneje křebicznosče. A tola dyrbi so wuhafnyč. Hdyž so ty we wěrje a modlitwje křwojemu Sbožnikaj poddaj, dyrbiš jo dopjelnicž móž: „nepřapčacze křóč je křóčzu“. Tak daloko drje so někotry wobkneži, jo so runje na křwojim přičeziwniku njewjecz, ale tola rad wón powjeda wo franjentu, kotrej je počezpicž dyrbjał. Ale tež to křeschčijan njedyrbi; přičetož potom sapčaczi wón křwarjenje se křwarjenjom. „Budž čičeje myšle!“ Tón Knješ njekřwarjesche, hdyž křwarjenty bu, wón njehrožesche, hdyž čezpjesche. Nawuknuty wot njeho tu křwajatu čičosč. Wjele hubjenstwa je so hižom přičes jasył nacžimko. „Schtož čze křwoje žiwjenje lubowacž a dobre dny widžecž, tón pojimai křwój jasył“. Přičetož tak nahromadžiš žehliwe wuhlo na hlomu křwojeho přičeziwnika. S tajkej čičej myšlu so tež njepřičezeljo přičewinu. Přtajče měr a hońče sa nim!

3. „Woblicžo teho Knješa hlada na tych, kiž se činja.“ Woni dyrbja so Božeho hněwa bojecž. „Woczi teho Knješa hladatej na prawych“. Woni móža woczi w dowěrjenju k njemu posběhnyč. Wajchtač Šraelski, kiž ani njepi ani njedrema, džerži křwojej woczi nad nimi wotewrjenej wo dnjo a w nožy. Wón jich wobarnuje se křwojej šylnej ruku. „Schto je, kiž by wam mohł škodžicž, hdyž wy sa dobrym stacž budžecze.“ Woni móža wam škodžicž na pjenjesach a kuble, na čžele a žiwjenju, ale budžecze štrošćtni. Hdyž wy sa dobrym stacž budžecze, čze Bóh sa waš fastupicž, a je Bóh sa waš, schto móže přičeziwno wam byč? „Hacž wy runje břišče prawdosče dla čezpili, dha wšćal seže sbóžni.“ Čžim njepřičezelnischi křwět přičeziwno wam, čžim přičezelnischi wam Bóh. Duž njedajmy so nastrožicž w křwojej wěrje; my Bohu křwěrní wostanjemy a křwječimy Boha teho Knješa w křwojich wutrobach. Potom křwěchamy do prawych a křměny so w dowěrjenju teho křlubjenja trošćtowacž:

„Woczi teho Knješa hladatej na prawych.“

Hamjeń.

Stary nižoseniski khěrlusch po dozpitym dobyčzu, wokoło lěta 1626.

(S wubjernym hložom.)

Njech stupmy, so křlubmy
Nětk s modlenjom Bohu;
Wón wodži a křudži
Sswět, njeprawdy čaš.
Bóh njeda, šlym dobyčž,
Sswój lud křwěrnny pobicž;
Budž křwalba Bohu wěčnje,
Wón njesabny naš.

Knješ sa naš, haj sa naš
We bitwach je stanył;
Wón čžyšče, duž běšče
Tež prawo nam dał.
Bě spoczata lědy,
Kónž bu hižom bědy.
Ty, Wótče, bě tu s nami,
Sny kam dobywał.

Měj džak a čžescž s křwalbu,
Našch wodžerjo w bitwach;
Ach poštań a wostań,
O Knježe, sa naš,
So njepřewinjeni
Ssmny wuřwobodženi.
Budž, Božo, tebi křwalba,
:; So wosbožesč naš! :;

Jurij Bróšl.

Wulki džiw se přom.

Šhonjenje mlodeho Šerba.

(Škónčjenje.)

So křwili sběhny so přičed krcžmu njeměr. Čži zusbnižy přičahachu škót. Dwa sběhastaj jeneho na wós; seřhdachu so wšćitžy a křwatachu wotšal. — Mi přčeliwachu so myšle w mořhach. Wuńdžesč jow čžily a žiwny? Schto budže? Schto spóčnjesč? Šak s teho rubježneho džerista čželnesč? — Mój poš bě so přčli kwoje přčede mnu šhdnył, po křwojim waschnju hlomu na mojej koleni škžil a pošphta, mi ruku lišacž. To jemu njedach, so bojo, so ma blabu břišče mofru wot čžłowjecžej křwě.

S wofnom na hwěsdach widžach, so ranje njemóže wjazžy daloko byč. So něčim so mi w buncžatej hlomy rošjafnjecž počza, a ja křebi prajach: Tak rucze hacž ranje na njebju sašwita a móžesč trochu do kraja widžecž, škradžu tym rapacžim pasoram po škhodže štwocnjesč a přerjesč so dale. Budžesč, hdyž budžesč, jeno so bórny do ludži přčiwńdžesč.

Hdyž počza so pod njebjom škčericž a běšče móžno, trochu přčed šobu do přčka widžecž, wšach wacžok a kij. Na blidko položich škčěnaš ja wječer a lěhwo, so krcžmaš sa mnu křakrowač njebny, přčezjo křym s worčžinu padušćnje wujčł. Štupajo čžicho kaž lišćka buch po škhodže dele, tak so mje čžekanza njebčhu pntli.

Mój Šultan bě jako poš tórny, so byčmoj pod hołym njebjom, a s wječelom wokoło mje škakasche. Šwuprajecž njemohł, tak bu mi lěpje, hdyž po pucžu po lěhu křahach. Šchmřeki dobychu čžetwjene wječchi wot škhadžazeho křónza; zunjo škucžesche wěšil horka w nich a radošna ptacžina jušćasche lubošne ranišče špěwki. Mje w džatownej dušchi kěmschaza nutrnosč přčewsa, so s nimi we wutrobje špěwach: „Nětk wozuczi ta hola.“ Břišče čžasž žiwjenja njebčch tón křašny khěrlusch tak nutrnje špěwač. Wokšebje hnuty šhncžach tu škucžku:

Wy moje myšle, dajče
Nětk Bohu čžescž a prajče:
Budž, Knježe, pola naš!
Šdžerž naš po křwojej hnadže,
Budž kř pomozny a kř radže,
Ty kam naš wšćitlich křwěru paš! —

So tym so běch křnadž hodžinku štupač, so se šćarym hólnikom šćkach. Prašchany sa prawym pucžom, kotryž najrucžičcho k Decžinej wjedže, hdyž čžyšch so podacž tak bórny hacž móžno, rošpraji wón mi to s přčezelnej rěčju a přčistaji břišče: „Sa pječž abo škčescž hodžin tam špěšćnje štupajo seže.“ A wot njeho šhonich tež mjeno teje wješki, w kotrejž běch s Božej pomozu tón šćatraschnny dyrdomdej přčětrač. Trawicžli přčli pucžu wšćachu pošćicžke rošy. S nej křebi ruzny a woblicžo smych. Šajka bě to wofšćewna dobrota sa mnje!

Bórny dokrocžich nahladnu wješ, w kotrejž bě wuhladna krcžma. Do teje šćndžech, so bych tu křnědač, tež křwěrnemu šobuštupakej raniščeje pižy dač dač a potom so na křwilku lěhnył; přčetož po tajkej njeparnej nožy a po tajkim žalostnym přčětracžju

mje nosy wjazy njechafchtej njesć. Tón korežmar bě pschistojny muž. Tón mje na pěčne waschnje pohosczi, tež tehodla knano, dokelž drje so jemu do woczow khetro sdrjenty sdach.

Jako běch pschipołdnju stanył a pošylnjazeho wobjeda wužił, wupowjedach jemu, kał hróšbniwje je so mi seschło, a praschach so jeho, kał a hdže bych to wychnosczi skoržil. Wón hladašče na mnje, jako njemohl mi to wěricz, tšchafesche i hłowu a napošledk džesche: „To chzu wam radžic: teje sfóržby so wdajće! Schtó je wam šwědk? Sdyž nimacze šwědk, wam sfóržba do luže plumpnje.“ —

Ta Deczinska strona je krašna stworina Boža, sawěrnje wobhladanja hódna. Ale ja mějach tehdy ja wšchě te krašnoty nimale njewólnej woczki, pschetož strašnosć woneje nozy njeběšče hišće w mni sastała ržec. — Sdyž džen pschindže, wo kotrymž běch tamnemu hosćenzarjej dla jeho Sultana pišal, so w Deczinje na Sobjo podach a běch w Schandawje w postajenym čašu. Tón hosćenzar hižom na Sobjowym brjošy čakašče. Jeho pytnyč a i wješelom sashczowknyč bě Sultanej jene. Kaž i wětrom prjedy wšchěch ludži i lóžje sfocziwšchi wón i swojemu knjesej skafasche a lėtasche wješelny wokolo njeho. Potom sašo ke mni pschiscoczi, jako chzyl mi božemje prajic, wobnucha mje, wobliŋny mi ruku, wotšloczi sašo a bėžesche se swojim knjesom.

S hlubokim hnucžom w duschi a i wyškókim džiwanjom nade wšchěm, najbóle pał i horjazym džakom napschecziwo Bohu so potom wot Širny do swojeje šerbsteje domišny wrócizich. — Dubej maczeri czečizichu špłny, hdyž jej powjedach, kał je mje luby Bóh spodžiwnje sdržal. —

* * *

Schtó chzeče i tutym podawtam prajic? Schtó by to rjekt, so mohł tón poš, hewal lóšyke sfoczo, mi njesnatemu mlodženzej i zušby tał dobry a pschiwišny byč? Njeběšče jeho knjes mi šam prajil, so dyrbi ludžipschimanja dla spochi na rječasu wostac? — Tón džiwo, kiž bě so tudy i tym stworjenjom podal, tež ja šebi wuložic njewěm. Sa ja šlo mēł njebych, chzyl-li schtó hłowu i njewěru tšchajc. Wšchako tež ja bych i czeška to wěrik, njebył-li wšchitko šam na šebi šhonik a spytal. Čzaš žiwjenja budu so nad tymi šhonjenjami džiwać, a žanemu cžłowjekej šebi to wurēczeč njedam a pschi tym wostanu: W tym stworjenju bėšče woprawdže ja mnje wodženje Bože, tał tajne a wulzyschnje džiwne!

Wšchelake i bliska a i daloka.

S **Budestez.** Mjes módrymi horami a wobdata wot schumjazych lěšow je našcha wješ stajnje w nalětnym čašu lubošna, kčžjaza šahroda, pscheczelny, wóčžo a duschu swješelazny napohlad sa pucžowarja. Sańdženu njeđzelu pał bėchu so Budestezy wofebje psychnu a šwjedženisku draštu wobletke. Šhorhowje so i domow a tšechow we wětšiku smahowachu. Šjana žyrkej bė šwonka a wofebje smutška i najrjejškej selenej pschu wupšchena. Wjele pilnych rukow bė w bėhu thdženja hač do nozy dželalo a wšchu prózu naložilo, so by so Boži dom i pletwami a wěnzami hódnje wudėbil. Woporniw darcizeljo žyle wosy schmrēcžkow a brėšczkow pschiwjesechu, a bórny bėchu i dželu pschezo šwólniwi žyrkwizny pschedstejczery je wustojnje sa dalsche wudėbjenje naložili. Tał so wješ a žyrkej na Gustav-Abolšski šwjedžen hotowašče, kiž chzysche Budyske poboczne towarštwu tu šwjecizic.

Sdyž bė i wěže dele džakny šhoral wuklincal, so popołdnju w 2 hodž. šerbste kemschenje šapocza, w kotrymž k. far. Šschizan i Kotez a Rada i Budyschina woltařnu šlužbu šastawašchtaj, knjes far. Wałtar i Nješwacžidka pał na šakožku 84. psalma scht. 6—10 šwjedženškej wofadže pschiwola: „Pschibjajće stajnje w šutku teho Šnjesa! 1. Štut Gustav-Abolškeho towarštwu njeje wot

cžłowjekow, ale je wot Boha našcheho Šnjesa. 2. Štut Gustav-Abolškeho towarštwu njeje štut hidy a njeschecželštwu, ale je štut lubošče a mēra. 3. Štut Gustav-Abolškeho towarštwu njeje podarmo, ale je wulzy žohnowany a dobyčerski tu a tam.“ Šredowanje bė móžne šwědczenje wo wažnym a nusnym džele sa našchich ewangelskich wěrbratrow, a šwjata lubošč, kiž i duscham i njeho rēcšesche, wjedžishe wutrobny wotewrjeć a dobyč. W němškim kemschenju, kiž so po 1/4 hodž. šerbstej Božej šlužbje pschisamny, a w kotrymž k. duchowny Ššafner i Šumwałda a wšchšchi žyrkwinski radžiczel Šosenkranz i Budyschina jako liturgaj šlužeschtaj, bėšče k. far. Šauffa i Wóšporka šredowanje pschecželnje pschiwšal. Na podložku Šil. 4, 4—6 wón šhromadženej wofadže tu radoštnu powjesč pschijnje: „Tón Šnjese je blisko!“ Ta wěštosč i 1. naš i wješelom napjelni, i 2. naš i lubošči šahori a i 3. naš i modlitwje posbėhnje. Šod wustojnym wjedništwom šwojeho wodžerja, k. kantora Šsmolny, žyrkwinski šhor na wobėmaj kemschenjomaj nutrych pošlucharjom psches Šermanowy špew: „Bóh šlónzo je, šchit móžny“ šwjėbėli a natwari. Šolleka, kiž po šerbstej Božej šlužbje 257 hr., po němškej pał 189 hr., hromadže 446 hr. wunješe, bė šrēcziwny dopokaš, so tu hišče wutrobny šu, kotrychž lubošč ja Bože kraleštwu a ewangelsku wěru wuhafnyła njeje.

Ludowa šhromadžišna, po kemschach do Ššitež šahrody powołana a wot wšchšcheho žyrkw. radžicžela Šosenkranza wodžena, bė wot wjele stow wofadnych wopytana. Wulki lud bė so šeschol, tał so štoky nihdže njedofahachu a pošlucharjo kaž murje kólowokolo štejachu. Sdyž bė wodžer šhromadžišny wšchitkich postrowik a k. šarar Rada i Budyschina se šrēcziwymi šłowami lėtnu rošprawu towarštwu, poškadnik pał šlicžbowanje podal, wustupi duchowny Šünther i Šrotawy, so by wšchěch pschitomnych psches šakke mjesy do krajinow wjedł i wofadam, kotrymž žadny šwón nještwoni, žana ewangelska žyrkej so njewotewri, kiž na duchownym šastaranju czeško nusu czešpja. Wječor tu bė, jako w móžnym šhorje psches pošantny pschewodžany šhoral: „Nječ Bohu džakuje!“ i hnutyč wutrobom džal Bohu nješesche.

Kaž na horje šmy šańdženu njeđzelu štali; ale na horach wostac njemóžemy a niz na Šhaborje hėty šebi twaric. Š horu a i wyškofczow je naš našch pucž hižom sašo dele wjedł do wšchėdneho dželu a prózy, do wojowanjom a bėdženjom. To jene pał ženje wjazy šapomnicž nočžemy: Šwangelska žyrkej w domišnje a jeje štawy w rošpróšchenju šluschatej hromadže a nješmėtaj so dželicž. Sdyž je našch šwjedžen naš i nowej, wješkelej dželawošči w Božim kraleštwje šbudžil a šlomjenja lubošče i našchim wěrbratram šahoril, potom tutón džen njeje šhubjenny, ani sa naš ani sa nich, ale bohacze žohnowany kaž sa cžafnosč, tał sa wěčnosč.

S **Bėteje Wody.** Wutoru, 21. junija, wotmė so tudy krajna šynoda našcheho wotrješa. Pschednoschł bėšče wo tym themje: „Šotru šlužbu móže kšchescžijanški dom podšjerajo šchulu a žyrkej sa nabožne wocžehnjenje mlodžiny cžinicž?“ Šara šajimatwe rošrēcžowanje temu šlėdowašče. Na namjet knjesa šararja Šandki-Šrjebjanskeho bu wofšamknjene, lečaze kopjeno „dom a šchula“ tež w šerbškim pschekožku cžišczecž dacž. Schtóž wot druhich šastojškich bratrow tuto kopjenko we šwojej wofadže chze roššerjecž, chzyl dobroczitwje na k. šararja Šandrika-Ššlepjanskeho pišacž, šelko exemplarow potřeba.

„Šombaj Bóh“ njeje jenož pola knjesow duchownych, ale tež we wšchěch pschėdawarňjach „Ššerb. Šowin“ na wšach a w Budyschinje dostacž. Na šchtwórcž lėta placzi wón 40 np., jenotliwe cžišla so sa 4 np. pschedawaju.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłal,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosok
Zradny je.

Za staw spróeny
Napoj móeny
Lubosé ma;
Bóh pak swérny
Přez spar měrny
Čerstwosé da.

Njeh ty spěwaš,
Swérnje džěłáš
Wšédne dny;
Džeň pak swjaty,
Duši daty,
Wotpođń ty.

Z njebjes mana,
Njeh đń khmana
Žiwnosé je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew óel!

F.

Sserbske njedželske łopjeno.

Wudawa so kóždy łobotu w Smolerjez knihiczišćežerńi w Budyšinje a je tam sa šchwórtlětnu pschedplatu 40 np. dostacž.

6. njedžela po šwjatej Trojizy.

Romsk. 6, 3—11.

Bo naschej epistoli praschamy so i naschim katechiz-
mušom:

„Šhto ma tajke i wodu-kšćenje na šebi?“

1. So dyrbi stary čłowjeł wumrjecž se wšćemi
hrěchami a šćymi łóšćtami;

2. so by horjestanył nowy čłowjeł, kiž by w praw-
došći a čyštošći psched Bohom wěcznje živy był.

1. Nascha kšćeniza ma wulku wožnosć. Pawoł
praji w epistoli: my šmy na Šhrystuša Jesuša kšćeni.
My šmy kšćeni nuts do jeho byčža. Š tej myšlu,
nascha kšćeniza hišćže wošebitu wožnosć dostawa.
Zapošćtoł naš dopomina na Jesušowe wumrjecže, jeho
šamopodacže; i teho šćěhuje, so kšćesćizjenje, kotřiz šu
psches kšćenizy do Jesuša šasćěžepjeni, dyrbja tež to-
šamo dołonjecž, mjenujzy wumrjecž, so by sa nich tošame
žohnowanje wurostlo, kotrež je šo dostalo žytemu šwětej
psches Jesušowe wumrjecže — „so runje jako Šhrystuš
wot morwých šbudženy je, tak tež dyrbimy my w nowym
žiwjenju šhodžicž.“

Stary čłowjeł dyrbi kšćizowany byčž, kaž bu Jesuš
kšćizowany (šht. 6.). Stary čłowjeł šu nasche šte myšle,
łóšćty a žadosćže, kotrež šo w naš hibaja. Wone dyrbja
šo i mozu šnicžicž, kaž je Jesuš morženy, so hrěch w naš
pschěstanje a my wot stareho byčža nicžo wjazy na šebi
nimamy. Šrěchej wumrjecž t. r. šam pschecžiwu šebi

wojowacž. A tole wojowanje je wopravdže kaž šamo-
kšćizowanje t. r. pomaklu a bolostnje šo wotrjekowacž; to
boli, kaž bychmy i rukomaj a nohomaj na martracške drjewo
pschibicži byli; pschetož wo nicžo mjensche šo njejedna, hačž
wšćeho šo wšdacž, šchtož čłowjeł radšcho čini, hačž Boha
lubowacž; to nicžo malo njeje. Šaž ke šhodej wótrej
šmjerczi, šlušcha k temu rycžetške roššudjenje, šo wot-
prajicž šandženosći, kaž jara tež sa pschichod wabi, a nowe
byčže šapocžecž. Ale k temu roššudženju pola jich naj-
wjazy njepschindže, dołež lubowane hrěščne žiwjenje wostajicž
nochzedža. Tehodla pał je tež žiwjenje, kotrež šo wjedže,
husto žiwjenje, kotrež wšćitko druhe šterje myšlicž da, hačž
to, so je čłowjeł kšćženy, a kotrež šo k wušnacžu kšćizo-
waneho Šbóžnika ma kaž nóz k dnjej. Tež my šmy wěšće
hižom šacžuli, tak čěžke je wojowanje pschecžiwu štemu a
šmy šažo to wojowanje wostajili. Ale wopomimy tola
to žalostne štaženje, kotrež je šo psches bješšbóžnosć na
čłowjekow pschijnješlo. Šotom pošnajemy, kał nusne je,
šmužicže šo wotrjekowacž a moricž šte wabjenja w šebi.
Šhrystuš je nam psches šwoju šmjercž šjewil, so dyrbi
hrěch junu pschěstacž. Nascha pschibšušnosć je, to wěrnó
šćžinicž.

2. Horjestanyčž dyrbi nowy čłowjeł. „Pschetož šo
wón je hrěchu wumrjeł junu, so pał je živy, je Bohu živy.“
Šhrystuš naš pschiklad w žiwjenju, kaž we wumrjecžu.
Jeho žiwjenje běšche žiwjenje sa Boha; nicžo druhe wón
pýtał njeje, hačž po woli a špodobanju šwojeho njebjeskeho
Wótza škutkowacž a jemu šlužicž. Jeho žyke šemške byčže

běšche krašne byče f Božej čješči, pschetož lubošć je jeho wodžila, ponižnosć běšche jeho prawidlo, čžichosć jeho myšl, scžerpliwosć běšchczaze snamjo jeho poddacza na Boha. Wón mějšche tón jedny wotpohlad, čžlowjekow f hrěcha wumóz a Bože kralestwo na semi natwaricž. A sa tajsim žiwjenjom dyrbinu sledžicž; pschetož sčtož my wschědnje žiwu byčž mjenujemy, je hubjeny wotwobras teho, sčtož dyrbjalo byčž. My mohli tak mjele sa Boha a jeho kralestwo čžinicž. Rať maľo lubošće pať je na šwěće a město teho hidženje a slóscž. To mohli a dyrbinu jako kšchescžijenjo lubošć wopofasacž a sa nju skutkowacž. Kelto jich nicžo njewě wo wumóženju a Božim kralestwje! Junu mohli sbóžnosć tych kšwalicž, kotřž šu šo wot hrěcha wušwobodžili, a jich wubudžicž, tež sa prawdosćžu honicž. Sa Boha dyrbjeli bóle žiwu byčž a my, řž čžemy jeho lud byčž, dyrbjeli dobry pschiklad dawacž. Čžehodla my to pschezo njecžinimy? Dokelž šo nam to nowe žiwjenje psche šnadne a šrudne šda, dokelž čžemy jo mjeshelšche měčž. Potom pať wostanjemy w hrěchach a njedopjelnimy pschibšuschnosć šwjateje kšchecženizy. Duž wopomámy štajnje a pschezo:

„Tať tež my, mějšče šo šami sa tych, šo scže hrěchu mormi, ale žiwu Bohu w Škřystušu Šesušu, našchim Šnjesu.“

Šamjeň.

Wobnowjenje kšchcžěńskeho šluba.

(Šo Šambachu.)

Ša — Wótcže, Ššyno, Ducho Ššwjaty —
Na tvoje mjeno kšchcženy šym;
Š tym buch do klina žřřkwoje wsaty
A f stawam, tebi šwjecženy;
Ty do šebje mje šaschčžepi,
Še kšchcžěńskej hnadu wobdari.

Ty pschija mje sa džěcžo šwoje,
Mój luby Wótcže šchčžedriwy;
Ty šwoju prawdosć šublo moje,
Mój šwěrný Šesu, ščžinik šy;
Ty pať, mam nušy, horja nóž,
Mi šy, Wóh Ducho, trošcht a móž.

Tež ja čži šlubich lubošć, šwěru
A poškušnosć, Šrojenicžti!
Čžyžych tebi šlužicž f twjerdej wěru
Še prawej bohabojošcži;
Ššo čžertej, hrěcham wotřeknych,
Šo twojich pučžach řhodžicž čžyžych.

Tón šlub, o Šrojiza, šo ženje
Na tvojej štronje njeshabla;
Mje hrěch pať pschezo šašo čžehnje
Na šwětnu drohu wotpada.
Ach, šym-li padnył, pomhaj mi,
Mje řhude džěcžo f hnadže wšmi!

Ša dženska, Božo, šwjecžu f nowa
Čži dušchu, čžělo, wutrobu;
Šbudž we mni šwěru hacž do rowa,
Wšmi myšle, skutki f woporu;
Mž krepli njech nej w mojej řrwi,
Řřž tvoju wolu njecžini.

Dwoch' wote mnje, ty řěřchta šwěta!
Mje druhi Šnjesh řej wufupi;
Š nim hrěcha nóž bu f dušche šwěta,
Mój stary čžlowjek wonomi;
Duž, wušchcženy na Šrojizu,
Ššo čžerta, hrěchom wotřez čžžu.

Ššlyšch, Wótcže, Ššyno, Ducho Ššwjaty,
Mój šlub, řřž tebi wobnowjam;
Ššo njehnuj wón, čži wospjet daty,
Šacž junu běh šwój dokonjam.
Tať žiwu šym, tať wumru čži,
Dha budu wěčžnje pschi tebi!

K. A. Fiedleř.

Šlabožina w šchuli.

(Šotřacžowanje.)

Tať pschihotowane džěcžo do řřjedžneje řřadownje pschińdže, hdžež stej sa katechismušowu wučžbu dvě wošebitej hodžinje poštajenej. Wustajenje hnady, w řředže pjecžich hłownych džělbom date, drje džěcžo w tutej kšchcže njewopšchija, a tola je radžicž, šo katechismušoweho řhoda křucže džěcžecž. Škursus je jenolětny, runjež džěcži w tutej řřadowni 2—3 lěta řředža. Na řředny pad je lěpje, maľo dawacž a to maľo wospjet psched dušchu džěcžca nošycž, hacž mjele jeno junřčoč podawacž. Ššnyž šo macžšna, w katechismušowej hodžinje pschěńdžena a wufnjomna, w bližičej čžitanškej hodžinje pilnje čžita, dha móže řebi tale kšchcže sa jene lěto bješ wošebiteho napinanja pschišwojicž: 1. a 2. hłownu džělbwu f Šlutherowym wuškladowanjom, 3. hłownu džělbwu bješ Šlutheroweho wuškladowanja, wot 4. hłowneje džělbwy te 4 šchpruči, na řřonzu jejnych 4 wotmoltwow stejaze, a wot 5. hłowneje džělbwy wustajenske šłowa Božeho wotřasanja, pschišamkujene f štamšnje wo Škřystušowym čžerřjenju. Ššola jenotliwyh šłabnyh džěcži móže šo tale macžšna tež na dvě lěcže rošdžělicž.

Wo rošwucžowanju tošamo pšacžži, sčtož bě pschi delnjej řřadowni prajene. Wučžer šo hacž nanajwužičho f datemu tekštej pschišamkuje, šaradžuje džěcžom prawe řřošymjenje pschedležazyh wopšchijecžow a myšlow, šwjajuje f tym biblišske štamšny, biblišske hrónčžka a řhěřušchne šchtucžki, a to wo wschěm tym pschezo najprjedy to, sčtož šu džěcži w prjedawšchi čžas řřžom wufnyke. Wšcho nowe, sčtož ma šo nawufnyčž, dyrbi šo runje řož katechismušowy tekst najprjedy wuškladowacž. Mjenušnyh a dořkich definizijow ma šo wučžer pašcž. Še myla, mucžnja a wot wěžy wotwodžuja. Wučžer dyrbi stejščcžo kšchcže derje šnacž, tať šo wón řřžom pschi šwojim pschihotowanju poštaja, sčto ma wuškladowacž, tež řebi te řředki našpomnja, f kotřymž ma šo to štacž, hacž f pschikladami, f wopiřowanjom abo f wrócžowjedženjom na šłowny wšdónk sc. Še-li džěcžo pola Šošejowyh bratrow šawišcž, pola Šerodiady hidu widžalo, dha prawomyšlneje definizije šawišcže a hidy řřjeba njeje, šo by šo džěcžom f prawemu pschedštajenju dopomhaľo.

Hacž maju džěcži wo pschednošchowanym abo rošpomnjenym prawe pschedštajenja, dyrbi wospjetowanje pošasacž, kotřž pať šo nima jeno po ššončženju leřžije pschedewšacž. Šchťož šłuschnje pruhuje, džěcžom šłuschnje f šłowu pschińcž dawa, tón wschědnje ššoni, šo maju džěcži njerědko wo wschelacich wěžach njewěřjomne wopacžnosće we hłowje, wo kotřnyž je wučžer měnil, šo šu šagne, řož šłónzo. Našhonity wučžer hušto řřžom pschi rošwucžowanju na woblicžach džěcži widži, hacž jeho rošemja; w druhich padach šłuschni wón to f wopacžneho šwuka, f řěčžneje šmyłki a teho runjecž. Šo je wěšte, wučžer njemóže řebi džěcži šłabe došcž pschedštajecž w myšljenju, w prawym šapšchijecžu teho, sčtož jim wón praji, bóle pať hišchcže teho, sčtož wone čžitaju.

Wulzy wopacžne je na tymle skhodženku to žadanje: Zeli něšto njerostymicze, lube džěczi, dyrbicze ko prashecz. Kak dha džěcžo wě, hacž je rosemiko? Wichi zushym klowje mohło wšchaf to bycz. Hinaf steji pak to s tajkim prashenjom w hornjej rjadowni. Šchto mohło mi wjetšcha radošč pschi rosmucžowanju bycz, hacž bychu-li džěczi ko pilnje prashale! Wschetož hdžež ko prawje prashcha, tam je ledžbliwoscž, tam je rospominanje, tam je khotne phtanje sa wěrnoscžu.

(Wschichodnje dale.)

Nascha zyrkej.

(Wschelozł.)

Bóh klonzo je, schit móžny
A zyrkwe nadžija;
Wón žohnowanje wótžne
Nam psches nju wobradža.
Njech hidžerjo jej hroža,
Eso hory swócžejja,
Dha tola k rohu šboža
Su Bóh Anjes powyšcha.

Kaž skala w džiwym morju
Eso zyrkej njekhabla,
We wichorach a horju
Čžescž Božu pschipojda.
Njech ko tež druhdy šdascže,
So čžma ju wobjimo,
So wěra steji w štrascže:
Bóh wšchaf ju šakhowa.

Njech rospada tež semja
Do procha, popjela,
Eso šwěta stolny šlemja:
Dom Anjesa njespada.
Wšchaf jeho murje steja
Na horje Golgatha,
A nad nim roščhěrjeja
Eso Bože njebjesa.

S. Kapleč.

Pschi kolebanju.

(Eleonora, šershcžina Reuž.)

Šłóš: Wschiwolcže —.

Džěcžo spi, džěcžo spi!
Sandželjo šu pschi tebi,
Čžedža tebjje wobarnowacž,
W žiwjenju čže pschemodžowacž;
Džěcžatko, duž šměrom spi!

Podrěmfaj, podrěmfaj!
K mērej w Bošy nētk šo daj.
Anjesej čžzu čže porucžowacž,
Tmoje dla k njom' došdychowacž,
Ty pak čžisče podrěmfaj!

Šmērom spi, šmērom spi!
Boža luboscž wotšchewi;
Kuzh Wótž na tebjje škoži,
Žohnowanje napoloži
Dženka, jutsje, pschezo čži.

Ššlōdzy spi, ššlōdzy spi!
Paradis šón połaž čži,
Kž je Žesuš tebi dobył,
Šdyž je w šmjercži krawnej pobyl.
Sunu tam čže wobšboži!

Žurij Bróšf.

Boži rošbud.

Šowjedańcžo wot Žana Wjela.

W bibliji steji: „Šchtož šwoje pschestupjenje přeje, temu šo njebudže radžicž“, to rěła, šchtož w špowjedži psched Bohom přeje. Psched ludžimi přecže móže šo s šhwilemi radžicž, tola pak psched Bohom ženje niz. Psched jeho wšchitkowidžatym woblicžom žana čžma njeje a žadyn potajny wukhow. Kak mohł šo psched jeho šwětinu žadyn hrěch tajicž? A kotra wina by jeho prawdoščžiwemu khostanju čžekta? —

Tola psched šwětnym šudom šu hižom žadlawzy wjela krocž přeli a šawinowanemu khostanju wuschli. Šdyž žadyn dowjedny dopočas njeje, a šakakty bjesbóžnik přeje a přeje a s šhrobolnej pschibahu šrucži, šo jeno po šlepym šdacžu abo tež s hidženja na njeho rěčža: šchto šebi šudnizy čžedža? Njech tež šu pschi šebi poľneje wěry, šo ma wón šawěrnje winu, dha jeho tola njemóža khostacž. Wón ma šo puščezicž a duž šo šudnikam pschi šebi šmēje. Tola junu tón čžab pschindže, hdžež jemu psched wjeršcnym šudnikom tajki šmēch šańdže.

Šaj, čžasto je čžłowštemu rošomej šudnikow njemóžna wěž, na jašne dowjescž, hacž ma někajki wobštorženž woprawdže winu abo je čžisty. A tak je to bylo wot špocžatka šwěta. Šehodla šu hižom w šastarskich čžabach ša pschihōdne mēli, na čžezke rošbudny Boha ša šjewjerja k pomozhy bracz. Šdyž bēchu šawite dwēle, šchto je we wobštoržbje prawda abo šchto niz, mēwachju wšchelake pruhi a špytki, a wěrjachju pschi tym, šo psches tajku pruhu Boži poršt prawdu a njeprawdu na wocži štaja. Tymle pruham bē mjeno ordalije date, to rěła „rošbudny Bože.“

Žena s nich bēšche wohnjowa pruha. Šchtož čžyšche šo s tej wušprawnicž, dyrbjesche se štopu bošy na žehliwu radližu škupicž abo nahi psches plomjenja krocžicž abo žehlaze wuhlo na nahim wutrobnu pomēcž. A hdžž mē tak abo hinaf špalenu ranu, bēšche to šudnikam k wocžam wopočas winty.

Druha bē wodowa pruha. A ta bēšche dvoja: pak s warjazym kropom, pak se šymnej wodu. Pruhu s warjazej wodu wotmēchu s wjetšcha na tajke waišnje: wšachu hluboti kotoł a puščezichu na dno pak někajki pjeršchčžen pak někajki pjenjes. Šotom to šudobje s kropom nalachu, a na to dyrbjesche wobštorženž s nahej ruku tu drobnoštku s dna do horšchčže wšacz. Šdyž šebi pschi tym ruku njespari, šudžachju wo nim: Wón šawinowal njeje, čžehož šo winojty šdascže.

Šruha se šymnej wodu wotmē šo tak: Winnitej špašachju ruzh a nošy a čžibnychju jeho do wulkeje wody. Zeli-šo šo ponōri, placžesche to ša dopočas nje.winty, po čžimž jeho hišchčže žiweho s hlubiny wšachu. Šchtož šo pak njeponōri, tón bē ša šlucžerja njeskutka mēty.

Ša popow mējachju pruhu se šwjatym kuskom. Šop, na kotrehož čžezke hrěščenje mjes ludom džěšche, dyrbjesche šwjecženu woblatku šjěcž. Wichi tym šo žalostne šarjekne šłowa prajachju, tajke njesboža dyrbjja šo na njeho dōńcž, jeli-šo je w potajnym šlucžil, wo čžimž šo na njeho hrěšcha.

Šašo hinajšchi pōšnant, tež mēty ša Boži rošbud, bē kšchizowa pruha. Tu džeržachju s najwjetšcha tam, hdžež bē mjes dwēmaj jēdojta škoržba, a šudnik šebi wēšty njebēšche, kotremu prawo a kotremu njeprawo dacž. To dyrbjeschtaj wobaj, winnik a winicžel,

stejo pod swjatyh křizom, na jene dobo ruzy do bošow pschěstrěc. Kotryž by přjedny drugeho wustal a ruzy wjazy prostej runje won wobdžeržecž njemohł, wo tym řudžesche řud, na jeho stronje je wopafa wěz.

Tež marowy rořřud bē jena tych pruhow. Ta bēšche tam, hđžež na nětoho mēnitwa džešche, so je wón mordač a wón pař wšcho ř krutořcžu řapřē, a njebēšche niřař wobřwēdcžicž móžno, hacž wón tón řkónzowař je abo njeje. Tam řtajiřhu maru a teho řkónzowaneho čřlowjeka na nje pořožicž dachu. řotom mējesche řo tón podhladni mordač psched maru řtupicž, temu čžēlej porřthy na rany řkōžicž a pschi tym řo se řwiatej pschifahu ročžicž, řo teho morweho řkōnzowař njeje. ř jeli-řo te rany řařo počžachu řwawicž, bēšche to řudniřam dopořas a pōřnanř řa rořřud: Woprawdže, wón je tón mordač.

řtajřblepiřcha bēšche ta brōnjowa abo bitwiřka pruha. řšched wocžemi řudniřkich řnjewow a psched řjawnyh řwētom dyrbjeschtař winniř a winniř ř brōnjemi na řo řam a řam hieč. Kotryž by w bēdžeržy pschēhřař, wo tym pschiwēra džešche: řōn ma řlu wopafu wēz.

řjeje to řlepocž a řkupořcž? řjebny to ř wjēřcha řōždy řař njeprawy praweho pschemohł, jeli-řo by řylniřchu řuku a do brōnje řēpřcheho wuřteja mēř? řa wēra, řo psches řajke pruhi woprawdže řoži řud na řjawne řtupi, ta njemudra wēra ma w rořomnyh řudžoch dawno řwōj řōnz. řeno to řkřudne a hřēřchne na-řam-a-řam-khodženje je řmjertnej brōnju hieřcže něřoři řnježa puřchčžili, njeřku, wōřebje wjēřřy wjēřřy niž.

řo je řo pschi řajřich čžinjenjach wřchelake jebanje, runje řaž wjele wjazy njeprawdy řtalo hacž prawdy, řchō mjes nami njeby to řa wēřte mēř? řola wēřo řu tež pschikřady na to, řo ta abo řamna tych pruhow řekhala njeje. ř řajřeho pschikřada dawa tōn ř řhřōniřow řnathy bitwiřki rořřud mjes panom a přom, kotryž je řo dawno we řařtarřku řtal a řiž čžzemy něřko nařřim řubym čžitarřam powjedacž.

(řřchichodnje dale.)

řšchelake ř blisřa a ř daloka.

ř Draždžan. řelko řserbow drje w Draždžanach a wokořlinje byřli? řo je prařchenje, řiž je řa nař wřchēř řajimawe a řiž řo tehodla tež husto řlyřchecž da. řjes prařchenja je řicžba řserbow tu w Draždžanach wulka; ale něřotryžřtuliž mjes nami wjazy řserb byčž nočže. řaž řo doma we řužizy něřotry řwojeje macžernej rēčže hanibuje, řař wēřo tež tu. řsu řa nař řtrachi a řpyřtowanja, řo řo řwojej narodnořcži wozuřbimny, řola wjele wjēřche hacž domach! řžim bōle řwjeřelaze je, řo je řola tež tu w Draždžanach nahřadna řicžba tych, řiž řwēru řwoju narodnořcž řařhowacž pyřtaju a řiž řu wōřebje řwjeřeleni, hđyž řmēdža tu w zuřbje řař řařo řože řłowo w řubej a drohej macžernej rēčži řlyřchecž. řař bē řařdžena njeřžela řařo njeřžela řserbow. ř řchiznej řyřkwi bē řože blido řa nař řryte a řrařny řoži dom nam řa řožu řlužbu w macžernej rēčži wotewřeny řtejesche. řpowjednu wucžbu bē ř. řarař řomasřka ř řudestez, předowanje ř. řarař řřyřkora ř řminakala na řo wřař. řpowjednyh řu 130 řicženyř. řōh řohnuj dale nařche řube řerbfke řemřchenja tu w zuřbje a řbudž a řdžerž řubořcž ř nim we wřchēř wutrobach řserbow. —

ř řasa. řa řana do řasa! řař hēřlo řa řōždeho řēřařche, řiž ma hieřcže w nařřim čžařu čžopřu wutrobu řa řwiate miřionřtowo mjes pohanami. řižom wot daloka řhorřowjata wēža řubnyř hōřcži do wjeřki nařcheho njeřapomniřeho řejlerja witařche. ř řuba řařowřka wōřada řama wjeřeka, řo móže po dořhich řēřach řařo

řař řajři řwjedžen řwjecžicž, bēšche řilnje řwojej ruzy řibala. řelene brēřhčžki přchi pučžu řubořnje řchumjachu, řako řwjedžerřki čžah ř čžestnyhmi řłobnyhmi řolžami w bēřnyh drařtach, ř duchownymy a řyřřwiniřkimi přchedřtejicžerjemi wot řary do řrařnje ř rōžemi wudēbjeneho řožeho domu čžehniřche. řam nutna wōřada řłowa přchi řłowje pořłuchajřche na řjane řpēwanja řyřřwiniřkeho čhora řaž na mózne a wutroby řłuboko pohnuwaze předowanje řwojeho něhřušcheho řuřchowpawřtyřa ř. řararja řakřarja-řjeřwacžidřkeho, řiž na řařožku 18. řchřucžki 3. řtawa řniřow řruthy řerbfkej wōřadže přchiwōla: „řudž řrosřchřna, miřionřka wōřada“! 1. ře řrosřchřnej wēru pohřadaj na řnjēřa řwiateho miřionřtwa! 2. ře řrosřchřnej řubořcžu a řwēru pomhaj přchi řwiatehmi miřionřtwje! 3. ře řrosřchřnej nadžiju řpomā na řbōžny řōnz řwiateho miřionřtwa! řa němřkej řožeř řlužbje ř. řuperintendent řejler-řarřchčžaniřki řucha-řōřne předowanje džeržesche wo přēnej řchřucžy drugeho řtawa přofety řosea: „ř dyrbi řo řtačž na tym mēřcže, na řotrymž ř nim prařene bēšche: řy mōj řub njejřcže! řudže ř nim prařene: ř džēčži řeho řiweho řoha!“ řole řłowo je 1. řłōř řelnimořcže, řo byřmny řobu džēřali! 2. řłōř wjeřelōřcže, řo řmēny řobu džēřacž! řu-řnořchł řolleřty psched řurjemi na wōbēmaj řožiřmaj řlužbomaj bēšche 408 řr., řhwalbne wobřwēdcženje řa řubořcž řařowřkeje wōřady ř řožeřu řrařestwu.

řwecžorne řmēřki widžachu řotom hieřcže wulku řyřlu, řotraž bēšche řo pod mōžnym řubom řnježeho parrka wokořo miřionara řandroka řeřchla, a na jeho řłowa ř jeho řiwjenja a nařhonjenja mjes pohanami řelřach w čžopřej řřřizy, řař mjenowanym řečhoana-řudom, pořłuchajřche. řserb je byř, wēřny řuras ř řelnjeje řužizy, řiž je řako přēni miřionar w řēčže 1843 řapocžal řože řłowo řamnemu řudej předowacž, po řotrymž jeho nařlēdnik něřko nam wřchelakore řajimawe powjedacž wjedžesche. řuperintendent řejler řo hieřcže wōřebje na młodžinu wobrocžiwřchi řu w řuchu do řameriki mjes řndianow a řiř pohanřke řiwjenje wjedžesche. řež řchulřke džēčži pod nařjedowanjom ř. řantora řhřomadžišnu ř něřotrymi řjanyhmi řpēwami řwjeřelichu. řa řōnzu wjeřny řuchowny ř. řarař řrygar řo wřchitřim džakowařche, řiž bēřhu pomhali řwjedžen řař řrařnje wuhotowacž, a nařominařche we řwojim džakowanju řeho njeřabyčž, řjes řotřehož my čžłowjekojo podarmo džēřamny. ř řserbjo řaž řēmžy, řōždy we řwojej řubej macžernej rēčži, řnjēřej řwiateho miřionřtwa řařpēwachu: „řjēř řohu džakuje řo wutroba wřchēř řudži!“ řōn řam pař njēř čžini po řwojej woli, řo byřhu bohate řłody řrořtle wřchitřim, řiž mōžachmy řobu řwjecžicž džen řwiateho řana we řasu.

—řer.

ř rořpomianju.

řjesamožesř wulke dořonjecž, njeřařpi w mařym řřtřowacž.

řalishche dořowōřne daru řa wōhē armeniřke řyřoty:

ř řorřchilřkeje wōřady přches ř. řar. řrygarja:

ř. ř. ř řorřchiz . . . . . 3 řr. — řp.

ř mjenje wōbohich řyřotow wutrobnu džak.

řōřcž, ředaktor.

„řomhaj řōh“ njeje jenož řola řnjewow řuchownyř, ale tež we wřchēř pschē-řawarņjach „řserb. řłowin“ na wřach a w řudysřinje dořtačž. řa řchřtwōřcž řēřta pľacži wōn 40 řp., jenotřlwe čžiřřla řo řa 4 řp. pschedawaju.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoń ty.

Z njebjes mana,
Njeh ói khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!
F.

Sserbske njedźelske lopjeno.

Wudawa so kóždy kóbotu w Smolerjez knihcizischczeri w Budyschinje a je tam ja schtwórtlětnu pschedplatu 40 np. dostacž.

7. njedźela po swjatej Trojizy.

1. Pětra 2, 5—10.

Natwarćže so, so bñschće duchowna khěža byli.

1. Tón wuswoleny różny kamjeń je Jesuś Khrystuś.

2. Wñ scže te twariske kamjenje.

1. Hdyž so k Božemu domej różny kamjeń položi, ma so wulka swjatocžnosć a žyła wofada so shromadzi. To ma sjewić, tak wazny je różny kamjeń sa žyly twar; pschetož wón nješe a džerži twar. Hdy by wón khablał, by žyly twar khablał. Nascha epistola rěči tež wo twarje, wo najwofebnischim po žylym swěcže. Duž je tež wulzy wazne, kajki ma różny kamjeń. „Slaj, ja kladu w Zionje wuswoleny drohi różny kamjeń.“ Wón so položi, jako so Jesuś w Bethlehemje narodži. Kajka běše to swjatocžnosć, hdyž jandželste byly wysche Betlehema swjedźenlki khěrlusch spěwachu! Bóh je jeho wot wěcžnosće wuswolil. Ale hacž je runje wot Boha položeny, so czěplojo jón sacžikli — wyschski měschizy a pišmatwuczeni, a so jeho na kichiz pschibili.

Ale to woni njemyšlachu, so runje s tym, so jeho na kichiz pschibichu, jón halle prawje różny kamjeń swjećachu. Tu steji wón jako snamjo, pschecžiwu kotremuž so rěčerč budže. Pschetož pschezo so byli a tež dženska, kotřiz sebi swaža, pschecžiwu njemu wojowacž. Ale wschitkim tym njepschecželam płaczi: „Schtož na tón kamjeń padnje, budže so rosrascž, na kohož pak wón padnje, teho budže wón rosmjascž.“ Duž praschej so, tak stejisch ty

k temu kamjenjej? Wot teho wotwižuje twoje žyłe sbože czaknje a wěcžnje.

2. Duž natwarćže so, so bñschće duchowna khěža byli. Pschetož wón njecha jako różny kamjeń kam wofacž, ale na njón dyrbi so twaricž kschescžijanska žyrkej, so so kamjeń na kamjeń položi. Te twariske kamjenje so kschescžijenjo a na naž stupi tehodla dženska to napominanje: natwarćže so!

Wñ wěmy, so ma so s kamjenjami, kotřez so k twarej bjeru, wschelake stacž, prjedy hacž so sa twar hodža. Tak dyrbi so tež s kschescžijanami stacž, so bychu khmani sa twar byli. Kamjenje dyrbja so najprjedy w skale kamacž; tak dyrbja so tež człowjekajo wotkamacž we wulkej skale, kotruž my swět mjenujemy. Je so to hižom s tobu stalo abo so bñ hñschće žiwý w towarstwje se swětom? Ty dyrbisch psches pokutu swoju wutrobu wotkamacž dacž wot skaly swěta; potom budžesch twariski kamjeń. Wot kamjenjow dyrbja so różki wotklepacž; tak dyrbimy tež my pod hamor njebjeskeho skalarja. Tón hamor je domachpytanje a srudoba. Duž wopomni, hdyž Bóh tebi srudobu scžele, so chze tebe wucžiscžicž sa prawý twariski kamjeń, kiž so natwari a sałoži na różny kamjeń. Tajki twariski kamjeń, dyrbi kóždy wot naž byč.

To njewuczini, so so ty něšto wulke a wazne w swěcže. Kaž so pschi semskim twarje tak derje tež male kamjenje trjebaja, tak trjeba Bóh k swojemu twarej wofebnych a niškich, wucžnych a njewucžnych, knješow a wotrocžkow; wón so jenož prascha: so ty woprawdže wěrijazy a wobrocženy? Tehodla praji Pětr: „Schtož do njeho

wěri, njebudže k hanibje pschińcź." Duž natwaťmy so duchowna k hěža! My njechamy wostacź njekhmane kamjenje, kotrež pschi próschnej drósy śwěta leža, ale chzemy so sałožicź na nascheho Sbožnika, so bychmy w nim byli žiwe kamjenje jeho kralestwa a psches njeho tež junu stawy wěcźneho žiwjenja. Hamjen.

Wěrjazych troscht a próstwa.

Kschiz Khrysta, Bože kralestwo
Se pohóršch mnohim ludžom;
Sich njewěra a hida so
We zyrkwi khlemi wšchudžom;
Najradšcho bychu snicžili
To kralestwo, kiž sałoži
Nasch Sbožnik k duchow sbožu.

Sdyž zyrkej pať skutt cžlowsti nej,
Niz wot tuteho śwěta,
Dha steji w mozy njebjeskej
Tu jako Boža hěta;
Su hela pschemóž njemóže,
Schlit jejny Jesuś Khrystuś je
Hacž do skóncženja cžaša.

Njech, Anježe, twoje kralestwo
Eso dale rospšhesčěra,
Daj, so kće pschezo rjenišcho
W nim pobožnosć a wěra;
Haj, njech cži klinczi na kwěče
Čžesć, khwalba po wšchem cžlowjestwje,
Čže kóždy kraj njech kławi.

Tež njepscheczelam zyrkwiny,
Kiž twoje mjeno hanja
A je žiwjenjom kjesbóžnym
Čže pschezo s nowa ranja,
Čhzył džiwy hnady pokasacž,
Sim k wobrocženju dopomhacž,
So tebje s nami khwala.

Wšchěch wěrjazych pať twój Duch cžěť
A wuřwjećuj jich wolu,
So směja w swojej dušchi měr,
Do twójich kasnjom swolu;
Pschez hlubje njech Duch sałoži
Sich w twojej swjatej wěrnosći,
Dha nejima jich cžemnosć.

A tak we Božim kralestwje
My s wěrjazy mi wěmy,
So tam we raju krasnosće
Schat wocžakowacž kměmy,
Kiž Boža hnada wobleka
Tych, kotřiž wěrja do Khrysta,
Eso jeho kschiza džeržo.

K. A. Fiedler.

Nabožina w schuli.

(Wotracžowanje.)

Wyschšcha rjadownja ma nadawť, katechismurowu wučžbu k temu kónzej dowjesć, so móža džěczi s derjesałoženym, wěštm pónacžom wustajenja hnady schulu wopušćicź. K temu

ksuschu niz jeno jasne sroshmjene kóždeje jenotliweje džělby katechisma kaž tež swiś jeho džělbom k žylkei a tuteho žylka se swjaty pismom, ale pschede wšchem sa-
stupjenje wutrobny do tuteho sjewjeneho wustajenja hnady. Pónacze je wjazny džyli nawjedženje. Niz wo nawje-
dženju, ale wo pónacžu röt bójskeje wěrnosće praji, so je wono wěcźne žiwjenje. Sana 17, 3. Kotra praschěť mohla na tymle měscze sa nař wažnišcha bycž džyli ta: Schto je cžinicž, so by so tónle saměr dozpiť?

My dyrbimy najprjedy tu myśl spusćicź, kaž mohli wšchitto rošwivacž. My mamy džěcžom dawacž, dawacž to wot Boha date. Wšchitto žiwjenje a wšcho sbože wot njeho wukhadža; tehodla pať dyrbi so tež wšchitto žiwjenje jemu pschuwobrocžecž, kaž so kwěťka kónzu pschuwobrocža, kotrež je ju se semje wuczahnylo a tak rjanu scžinilo. My njeřmy Boha wuřwolili, ale wón je nař wuřwolil; my jeho lubujemy, dokelž je wón nař prjedy lubowať. — Bóh rěcžesche s Abrahamom, Mójsašom, Samuelom zc., a woni jemu wotmolwjachu. Tak Bóh we swojim kłowje s kschescžianskej gmejnu rěcži, a wona jemu wotmolwja, wona wotmolwja se swojim wuřnacžom, se swojim khěrlusšom a se swojim žiwjenjom. Džěcžo bu se swjatej kschecženizy staw gmejny a dyrbi so tehodla s bibliju, s katechismom a se spěwarštimi snate scžinicž, so by tež swojeho Boha hlóš kšuschalo a jemu wotmolwjecž mohla. S teho wukhadža, so so biblija, katechismuś a spěwaršle džělene wot kšebje trjebacž njekmědža; so dyrbitej wo-
kšebje biblija a katechismuś do najwužšeho swjaska stupicž. Čžim jednorischo so to stawa, cžim wěcžišchi je wuspěch. Ma-li so n. psch. 8. kaseť rospominacž, mohlo so to na scžehowaze waschnje stacž:

Dla nasorneho wukhoda so najprjedy

- a) jena abo někotre biblijske stawisny powjedaju (Doeg a Saul, Absalom pod wrotami Serusalema, Naboth zc.); na to so
- b) wořma kaseť s Lutherowym wukładowanjom cžita a k sroshmjenu pschinješe, tak so je džěcžom žyle jasne,

1. kať wulki tón Boži dar je, so móža rěcžecž;
2. schto wone s džiwianjom na tónle Boži dar cžinicž njekmědža;
3. schto wone cžinicž dyrbja.

Potom abo tež mjes tymle rospominanjom kasnje a jejneho wukóženja so

- c) k temu kuschaze biblijske wuprajenja pschěndu, so džěczi najprjedy schpruch na kšebi sroshmjia a potom jeho swiś s runje wotmětej ležiju w katechismje prawje sapschijeju.

Čžitanje a spěwanje pschihodneho khěrluscha, wězy a myślow-
hnućzu pschisprawna modlitwa, abo tež wobě hromadže, dawatej hodžinje wobsamknjenje, kajkež kšebi wutroba žada. Ma dwojake čžy pschi tym kěžblivosć kóžicž. S přenja: Nusne njeje, so je w spěwajomnym khěrluschu runje wo wopacžnym kwědcženju, wo kšanju zc. rěcž. Powschitkowne modlitne khěrlusche su s wjetšcha wjele pschihódnishe, džyli te sa jenotliwe pady wořebje pschihotwane. Bohate na wučžbach móža tajke khěrlusche bycž; natwarjazych je jich jeno maľo. — S druha: Hacž dyrbi so w kónz hodžiny abo tež we nej spěwacž a modlicž abo schto ma so spěwacž a modlicž, to dawa so drje do praparazije pschijecž; hacž pať móže so wuwjesć, to wotwiřuje wot hnućza, do kotrehož buchu džěczi s rošwucžowanjom pschekadžene. Wóžedla žadny opus operatum!

(Pschichodnje dale.)

Dowěrjenje.

(Spitta.)

Mi w Božej ruzh derje je,
Sej' dzeržu so we wěri;
Niz horjo ani wješele
Mje s njeje njewucžeri;
Njech rospadnje śwět, kaž Bóh chze,
Schtóž jeho křoble sapschimnje,
B'dže wostacž w dobrym mēri.

Wón je mi skalna khowanka,
A džitwy wohladaju,
Niz so na njeho spusčczeja,
Joh' kłowo w čžescži maju.
To kłubi mi, duž w radošči
Eso wutroba jom' dowēri,
Tak njebojasnje praju.

A schtož wón so mnu čžinicž chze,
To wschitko tam kej lubicž;
Ja we wērie chzu ponižnje
Eso wēčnje jemu kłubicž.
Schtož čžinił je, wscho dobre je;
Schtóž w jeho ruzh wostanje,
Pucž prawy njeb'dže sħubicž.

Hdyž tež najstyšnišcho mi je,
Mój Bóh mje tola hlada;
Ja wēm, so pucž, kiž wjedže mje,
Je kama krařna hnada.
Schtož kłe so sħa, je dobrota,
Wón myšle mēra so mnu ma,
Esej jeno sežerpnosčž žada.

A mojej wēry sawdawł je,
Schtož kam we kłowje kłubi:
So s jeho kłhnej' ruki mje
Móz žana njewurubi.
Schtož kłubik je, Bóh njelamje,
Wón mój hród twjerdy wostanje,
A ja kłym w jeho kłubi.

Zurij Brósk.

Stary kamjeń.

W nowišchim čžasu mamy w Budyščinje towarštwu, kiž mjes druhim tež sa starymi pomnikami pschi pucžach kłēdži. Esu tole s wjetšcha kamjeńtne kłhize se snamjenjemi a piřmom. Druhdy je čžezko, lahodne piřmiki čžitacž. Někotryžkuli ani na kamjenje ani piřmika kēdžbu nima a nimo njeho dale kłwata. Druhi drje posastanje a čžita, ale schtož wuhuda, to jeho njejima. Sa džit hdy něchtó pschi pomniku stejo wopomina, kať nahle něhdy na tutym mēšcže kłmjerčž čžlowjeka sħrabny, pať psches Bože njewjedro abo psches Božu rucžku, pať psches ruku kłótnika, schtó je psche morjeneho plakať atd. Njech je tež tajka myšlicžka wschēdna kaž napohlad stareho kamjenja, dħa je tola wēšte, so pomnik se semškeho pucža, pschi kotrymž steji, putnika na pucž do wēčnosčže pokasuje, a tajki pokasowať je wjele hōdny.

Mam hišcže druhu myšl na wutrobje, ale priedy hačž ju powēm, čži luby čžitarjo, maťy podawł powjedam.

Dwaj sħpaniskaj studentaj něhdy na wyřoku schulu do Salamanki pucžowaschtaj. Dokelž bēšchtaj sprōznaj a lacznaj, pschi kromje jeneje studnje posastaschtaj, kotruž runje pschi pucžu nadenđžeschtaj. Duž, jako bēšchtaj so woskewiloj a hišcže wotpocžowaschtaj,

wuhladaschtaj kaž psħipadnje pōdla kēbje kamjeń s nekajkim piřmom, kiž bē hižom wot wjedra a stopow skotu, tu so napowjazym, jara wobschodžene. Wonaj wodu na kamjeń lijeschtaj a jōn myšeschtaj, doniž skōncžnje njecžitaschtaj: Tu je samkņjena duřcha lizenziata (wucženeho) Pētra Garřiařa.

Mōbšchi teju wucžomzow, kiž bē žiwischi a wōlnišchi, wucžitawšchi kłmējo sawoła: „Niczō njeje žortnišche! Tu je duřcha samkņjena, jena duřcha samkņjena! Ja chžyl wjedžecž, kajki prysleť je kēbi mohł tudy tajkele kłmēšchne rowowe napiřmo sčžinicž!“ Tole prajiwšchi woteńdže. Seho towaršch, hłubje myšlo pschi kēbi rjetny: „Pod tutym piřmom je nekajka potajnosčž, ja tu hišcže powostanu, so bych ju wotkrył.“ Sħnydom pocža kamjeń s nožom wobrywacž. To so jemu tak derje radži, so mōžesche skōncžnje kamjeń wusħēhnyčž. Schto pod nim wuhlada? Kōžanu mōšcheń, kotruž wotewri. W njej bēchu sto dukatow (klotyč) s křarku, na kotruž bēchu tele kłowa napiřane: „Budž mój herba, ty, kiž by tak wjele ducha mēł, so mōžesche myšl kamjenjoweho napiřma wuhudacž, a wužij namakane pjenjesh lēpje, hačž kłym ja to čžinił.“

Studenta, psħeřkļapnjeny wot tehole wotkryčža, položi kamjeń sařo kaž bē ležal a čžehnišche kłwój pucž do Salamanki dale s duřchu tamneho lizenziata.

Schto kēbi myšlišch, luby čžitarjo? Maju žiwjenje je tež pucžowanie na wyřoku schulu k tamnej mudrosčži, wo kotrejž spēwamy: „Wschitka mudrosčž we poknosčži je we tebi, Jesuřo!“ Esmój tež druhdy sprōznaj, lacznaj a posastawšchi dohladamoj so na knihu, staru, sapsřichenu, wobschodženu, sabytu bibliju. Kotry chžemoj kēbi tak wjele kłwile wsacž a jeje wēko wotewricž a pohladacž, kajki duch pod nim wotpocžuje? Kacž so njebudže, kiž to čžini. To je moja myšl. S. Klapleť, k.

Boži rosřud.

Powjedacžko wot Sana Wjele.

(Pofracžowanie.)

Psħed wjazh dyžli pjecžimi stotkami lēt bēšche w Franzowskej dobrotny kral, kiž mējesche wjele semjanow na kłwojim kralowskim dworje. Mjes tymi mējesche dweju lubřchinzow wosħēbje lubo. Sedyn rēkasche Dbrij a druhemu rēkachu Mařať. Dbrij bē w kralowskej lubosčži najwyschšchi knjes. To bēšche Mařarjeť kaťaty sħpať, dokelž bē nasđaty a hordy a chžysche kłmjerčž-radny sa kralom sa přenjeho knjesa widžany byčž. Duž helcžesche w sawisťnej duřchi na Dbrija kłoby, ale tak tajnje, so nicžeje woko njesamoh widžecž, kať so wón na njeho mēri kaž jēdojty had. —

Čžlowjek je čžlowjek, to rēka: sawisťny duch, njech je to židžany knjes abo njech je to čželadnik w hrubjanej drařcže. Dohko kej mjes kōbu sawidža wulžy a mali. To hižom kłami se kłwojeho sħonjenja wēšcže. Glej, to jeno džowka sħkļapnyčž trjeba, so hospořa na křēnzu rjeńšchi miť miťnje hačž na nju, a sħnydom sħkļapnje sawisčž do njeje. A w kralowskich hrodach njeje to hinať hačž na burřkich dworach, jeno so kralowsžy knježa te sawidne kłoby s wjetřchim wustojom taja hačž wschēdnjazh lud. Tak tež bē Mařať na Dbrija helřkeho jēřjenja pokny, psħecžō bē tutōn kralej krocžaktu bližšchi. A k temu druha psħicžina psħińdže, psches kotruž do teje sawidny hōřšchi čžert saje, mjenujžy tale: Kralowa mandželska knjeni mējesche rjane a bohate knježny na kłwojej kłužbje. Tu najbōle rjanu a bohātu s nich bē kēbi Mařať sa njewjestu smyřliť a křapasche sa njej. Wona pať pjerřcžčenja, wot njeho poskicženeho, nochžysche rodžicž, dokelž bē Dbrijeť wutrobu daťa. To psħela so priedy hižom sežerčenemu Mařarjeť žolčž. Wón kēbi sħkļadži: „Tōn Dbrij mi wschudže na pucžu steji; tōn dħrbi s pucža.“ Ale kaž Sudasch wón we kēbi hłuboťo samkņjene sħowa, kaťkeho jēda we wutrobje wari. Se žaneho miťa a žaneho kłowcžka njebēšche phtnyčž, so w nim na Dbrija sħaženje kaťa. Pōla kralowskeho

města bě w tehdyšich czařach dolhi a šchěroki lěp. Tu khodzěšče Dbrij s khwilemi, hdyž by kral na preczkach byl, pschi kměrkach stroweho powětra hrěbacž, a jeho wulki poß Herkul bě pschezo s nim řobu. Tak bě řebi tež ras řam na wukhod wuschol.

W rořy na kromje lěřa khodzachu řorny, řebi měrnive řornjata wodžo, a tu a tam w kěrcžku řpěwajšče řolobik w lubošči k řwojej towaršchzy mjedowny řpěwf. Dbrij bě radostnych myřlicžkow na lubu njewjěstu pořny a w duřchi jemu lubošne řony hrajachu.

Šy řawidžat Mařar bě řa nim hiřom wjele krocž pařl, ale řenje řo jemu radžiło njebě, hidženeho Dbrija řamlutkeho nadeńcž. Tón wjecžor pař běchu hiřom džělami ludžo s lěřneje roboty domoj, hdyž Mařar Dbrija řameho na lěřnym pucžiku pyřny. řnydom řo k njemu stowaršchi, tak pschecželne s řalschym jashkom rěčžo. S dowěrnej duřchu pan Dbrij s tym hadžazym řalschikom džěšče. Mařschišmo torže tón řlobjeńz wulki brjeńk s nõžni a s djařowšlej ruky wobohemu Dbrijej wutrobu pschekłó, mjes tym řo běšče řo Herkul řa něřajřej džiwišnu do huřčža puřchčžil. řhwatajzy morweho do huřteje kěrcžiny wot pucža řwlecže, s mjecžom jow džěru do řemje wury, řwawjate čžělo do njeje řřhowa a wřchitko s prucžinu řakry. Tu pschijachli Herkul a wucžuwšchi řrej řasběhny řakostne wucže. Nicžeje woko hacž jeničzy Bože njebě tu řadkawošč widžalo. řchtomy a kěřki drje běchu řwědkli, ale te běchu něme, a wujaty Herkul by teho mordarja niřomu ře řłowčžtom pscherađžicž njemohł.

řwojeho hěřkeho řkutka wjeřelny džěšče tón řłstnik, hdyž bě řo řacžmiko, do měřta domoj. To řwěrne řkocžo pař wosta pschi řahrjebje lubeho řnjeřa, wujěřče wóřje a drapařče s nořami, řako by teho řarjteho wuhřjebacž čžyřlo. Tež řerkula budžiřče Mařar rad řkónzowal, ale to řkocžo řej njebě bliřko pschińcž dało. Na ranje řo tón poř hłódnny a wulky domoj hanjejo do měřta da. řslužbnikam Dbrija běšče to njemało džiwno, řo je bjeř řnjeřa pschihnal. A lědy bě řchlapawšchi řyřny, řo w řkoku řaž s wěřrom řařo miny. Mjech wřchak běšče tež čželedžno řwucžene, druhdy dny dołho řwojeho řnjeřa dom hładacž, dha tola tón poř njeběřče řenje bjeř njeho byl.

řnjepokořeni psches to džěchu řo teho dla řa řnjeřom wobhonjecž, ale řanemu řych prařchanyř panow wědomne njebě, hđže řo wón dli. A kral da řo w jeho wobnydle s pořłtom prařchecž, čžeho je wina, řo řo Dbrij řa telko čžajřa k njemu pořařal njeje. řsched kóždym wjecžorom tón poř jachlyzy pschihna, řo řchlapajzy nařra a řo řnydom řařo řaž s wichorom řhubi. Duž řradžiču řebi: řuřchčžmy řo w řkoku řa jeho řłědom; řnawo mohli psches to něřajřu čžaru namařacž. A woprawdže nadeńdžechu řłědžo w huřčžinye tróřchěńki noworjteje pjeřřchčže, s prucžinu řryřej a pódla řerkula řtonajo ležo. řnydom počžachu řyčž a wuryřchu pschekłóte čžělo řwojeho dobreho řnjeřa. W řkoku wobřtarachu wós a wjeřechu řarujo čžělo do měřta domoj; Herkul pař ře řrudnym wucžom řa wosom džěšče. —

Mařajřra řwjecžachu wulkotny pohřjeb. řa řařchčžom krocžěřče wulki řjad řnjeřřich a poddanřřich ludži, dořelž bě njebohri pan Dbrij wřchěm s lubym pschecželom byl. Tež tón poř čžyřšče na pschewod řobu a počža řo njemdricž řaž džiwu, hdyž čžyřchu jemu wobaracž, řa čžělnym wosom řaž pschewodžer hicž. řkónčžnje dachu jemu řobu. S ludarřřim řelenjom řo tež něřk Mařar do pschewoda řtupi. Ale řchto to? Mařschišnje řerkul na njeho řlecžiwšchi řuby do njeho rubny. řtróžele s džiwawjom wřchěch pschewřachu. řřylne ruki řyčžěřřich řnjeřow řerkula s Mařarja dele ředřechu; ale to běšče řurowa próza, prjedy hacž bě móžno, jeho pořludžicž. Něřk řařachu řnjeřemu přarjeř, to řkocžo do přarńje řawřecž. To běšče wjele řřchajřenja s hłowu a něřkomuřłuli počža řo mjerwjeńza řufatnyř myřłow w rořomje rořicž. — řchto-tež-to

byřmy řebi my myřłili, hdyž by řo to psched nami pođařo?

Tež w potomnyř dnjach, hdyžłuli tón něřko w kralowym řworje řwřasany poř řwojeho winnika, čžyřšče-li tón ře kralej do hřodu, s našđala řačžu, wón s nowa řařhadžecž počža, a budžiřče řuřak a torhał, řeli-řo by s řjecžajřa puřchčženy byl. Duž počža tež kralowřřim ludžom to řukanje do hłowy řtupacž: řacž-tež-to tola pan Mařar ře řmjercžu Dbrija něřak potajnje řwřasany njeje? řžehodla tola to řkocžo wřchěm druhim pořořa đawa a řařhadža řeno na lutkeho njeho řaž pschewrótny duř? řotym řo čžyřchu řo řamo tež kralej te wězy podhładne řđacž, wón s wóřra dohładny pschepyt wobřamřny.

(řřchichodnje řkónčženje.)

řřchelake s bliska a s đaloka.

ř Mateř. řchtwóřřk, 30. júnija, běšče wulzy řwředžeńřři džer řa našču wošadı. ře wřchěch řtron wošady řaž ře řuřřodnyř wošadow běchu řwředžeńřřy hōřčžo wot řwojeho wřchěđneho džěka řo wottorhnyřšchi na řwředžeń řnutřřkowneho miřionřřtwa do Mařez pschihwatali, řotrež řamo s řhorřowjemi pschi wěži řaž na wjele đomach bohacže wupřřchene, běchu řo řwřatocžnu đrařtu wobłette.

řokoło 1/4 řo řwředžeńřři čžah s řhorřowjemi našchich towarřřtow, řako wohnjowjeje woborň, wōjěřřich towarřřtow, tež řerbřřkeho a burřřkeho, s boharym wobđželenjom mlóđžiny, řchulow, řaž řchulřřich pschedřtejicžěřřřow, s řyřřwřřřřim pschedřtejicžěřřřow a wokoło 12 wotolnyřmi duřchownymy pod řnyřami hudyřy psches wjeř do Božeho đoma k řerbřřkej řwředžeńřřkej Božeř řłužbje hibařče. Boži đom, řrařnje wudebjeny, řo hacž na pořłednje měřtno s řemřcheryemi napjelni, řiž pod pschewodženyom pořaunow řařpěwachu: „Duřcha s duřchu řjenocžena.“ řřchi řłowach řwředžeńřřkeho přeđarja, ř. řararja Mařarja-Mjehwacžidłřřkeho, řo duřcha s duřchu řjenocži w Bořy k džěłbracžu na řkutku lubošče, řiž řo na řhorřch, błudžaznyř, do čžěłneho a duřchowneho řřacha řtajenyř bratrach a řotrach w řraju đokonja. řot mjena řkónigřwarta wukhadžejo přeđar po řesuřřowym řłowje Matř. 25, 40 (řchtož řčže čžinili řenemu řych mořich najmjěńřřich bratřow, to řčže mi čžinili) do řřjedža řtaji: Na wřřřokěj kralowřřkej řtraži řesuřřowe prařřchēnje: řak s luboščžu řteji, wy wěřjaze džěčži? 1. řnajecže řwřjatu luboščž řnutřřkowneho miřionřřtwa? 2. řwopokajecže řutu luboščž? 3. řhčecže řu wěčžnje řnjecž? řot řbóžnikowjeje luboščže nař wón wjedžiřče na polo, řrudne a radostne s đobom, hđžčž luboščž pyřta a hřomadži we wuřřawach, a pořařa, řak řejne řkutkowanje, wot řicherna psched 60 lětami řrařnje wopokajane a do wěřteje řolije řłožene, řo w džakownyř wutřobach hřřchčže džęřřa a tež pola nař pschekrařnjuje. řak k wutřobje rěčžana běšče powjeřčž wo řamnej macžeri, řiž na tym měřčže, hđžčž běšče psches pschekłaby mořčžil řejne džěčžo řkónž wřařo, řjany mōřt đa woporńnje natwaricž, řo njeby řane druge tón řamy đóńř potřjekłil. řokłarńnu Božu řłužbu řř. řar. řarjenř-řhwacžanřři a řubiza-řufecžanřři wobřtarajřchaj.

řo 5 hōđž. řo němřřta Boža řłužba wotmě. Na řutej řnjeř řarar řrāńkel s řreřniga řiwje k bohacže řhřomadženej wošadıe rěčžěřče po řekčže: 1. řim. 2, 4 (řóh čžze, řo by wřchitřřim ludžom pomhane byřlo) wo tym prařje, řiž ma řkutł řnutřřkowneho miřionřřtwa psches to řłowo: řóh čžze. Duřcha a řwěđomnje přeđar řbudžowajřče s řymaj prařchēnjomaj: ře nusa w řřraelu? ře dha pomōž řu? řokłarńnu Božu řłužbu ř. řarar řřyřřora-Minakarřřli a Mařel-řarřřli đokonjajřchaj. Na woběmaj řemřchēnjomaj řhorřke řpěwy, ředny řerta řchulřřich džěčži, đrubi řako řónřři a řecži řako měřchany řhor, řiž běšče ř. řantor řřjella s wulkej řpřóžniwōřčžu pschihotowal, wutřoby pořłucharjow pořřbēhnyřchu. řřchitřřim, řiž řu pschi đerje radženyř řwředženy, řotřyž řu wot řařřupjazeřo đeřččža lěhdy něřak moleny, řobu řkutłowali, wutřobny džal řłuřcha. řwořada řwoje džěłbracže na řwřjatyř řnjeřowym řkutku řnutřřkowneho miřionřřtwa s řjanej řolłektu wupřaji, řotraž na řerbřřřim 200 řr., na němřřřim 120 řr. wucžinyřšče. řkěřařče hiřom pschezo w našchich wošadach: „Miřionřřtwa wōřřak mjes pohanamy je našče“, đuž njech đale rjeńřřcho řeka, řchtož je jeho řařožer, řichern, hiřom řako pschecže wupřajil: řnutřřkowne miřionřřtwa je našče. řóh pořohňuj řwōj řkutł tež đale w Mařezanřřkej wošadıe a pschispor řón.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw spróeny
Napoj móeny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džělaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebies mana,
Njeh či khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!
F.

Sserbske njeđzelske lopjeno.

Wudawa so kóždy sobotu w Smolerjez knihicizščerńi w Budyschinje a je tam ja sčtwórtlětnu pschedplatu 40 np. dostać.

8. njeđzela po swjatej Trojizy.

Romsk. 8, 12—17.

Samóžity a dobreje wutroby muž běšče šebi džěsći pschiswał, jej lubosćiwje šlublał a woczahnył. Dato běšchtej džěsći wotrostkej a chyzšchtej so wotšal podać a so prasheschtej, kał mohłej jemu wschu lubosć sapłaczič, wón džěšče: Kěłajtej mi nan a wostańtej štajnje pola mje! Kěšesćijano, Bóh tón Knjes praji teho runja. A sbožowny, sbóžny šy ty, hdyž móžesč rjez: Da šym tvoje džěčzo! Šwjaty Pawoł nam tole wušnacze dženska do rta kładže:

Kał sbóžne je, Bože džěčzo bycz!

Kał sbóžne je, t njemu so džeržecz, jeho so wješelicz, pola njeho wostacz!

Dobraj starschej džěsću wschu dobrotu wopofasujetaj, je fastarataj, czělu khlěb a wodžecze dawataj, w pocze šwojeho woblicza džělajo, — ale niz mjenje tež jeho ducha a duschu na kězbu bjerjetaj. Gladaj, mój człowjecze, kał je njebieski Wótz tebe fastarał! Kóždy žnjowy czas wo tym předuje, kał dobroczimy tón Knjes je! Wjele bóle pał wušnaj tež se Simeonom: Mojej woczki stej twojeho Šbóžnika widziłoj, a š Marju: Moja duscha posběhuje teho Knjesa, a mój duch so wješeli w Bošy šwojim Šbóžniku. Tón, kiž je nam Šbóžnika dał a wješele po- božnym, wěrjazym duscham a nam t sbožu wumóženje wobradzil, žada, so bychmy so t njemu džerželi. Tak šmy jeho džěčzi. Šwjaty Pawoł praji: „Šmy teho,

lubi bratsja, dołžnizy niz czělu, so bychmy po czěle žiwi byli. Jeli-so psches ducha czělnje štutki moricze, budžecze žiwi.“ Duch džakownosće, šwěrnosće czini naš žiwe Bože džěčzi. Kajke napominanje š dobom, so temu wotrjez, ščtož teho Wótza njeje, žadosći czěla pschede wschēm. Njeh je wamaj, lubaj starschej, naležane, so by waju džěčzo Bože džěčzo bylo, niz czělnje smyšleny człowječ. Potkóczuj, kěšesćijano, czěrjenje na žadosće, myšljenje na šemsku haru, na wopojenje w sachodnym, na hordosć šwěta. „Jeli-so po czěle žiwi budžecze, dha budžecze wumrjecz.“ Š tajkim czělnje smyšlenym pschezo dale hórje bywa: Wopiwstwo, hofart, hidjenje, šwierschnosć pschibywa, dobre a bójške wotbėra: to je šmjercz. Kajki je někotryžtuli w lóšchtach štaženy po duchu mormy, po czěle wošlabjeny, pschēd Bohom šhubjeny — mormy tu a tam! — Jeho so wješelicz, kał sbóžne je to! Šotre džěčzo njeby so starschišteje ruki, šłowa, wutroby šwješelalo? Měj šwoje wješele na tym Knjesu! tak kłinczi psches psalmy. To wostanje najrjeńšchi kěrlusč kěšesćijanšteje wěry: Wón je twój — ty šy jeho, jeho džěčzo. „Wy njejšče wotrocžkowskeho ducha dostali, so šo šašo bojecz dyrbjeli, ale wy šče džěczazeho ducha dostali, psches kotrehož wołamy: Abba, luby Wótče“ — praji šwjaty muž, Knjesowy japoschtoł. Wščitzy pohanjo maja w šebi něščto wot czěmneje bojoscze. Wščitzy šnaja něščto wot czor- neho“ t. r. šleho Boha. Ale kaž rucze šy t Wótzej pschisčli, bojoscž czmowa czělnje a radosć šacžehnje. Boha šnacž w Šbóžniku, to rěka: jeho jako lubeho Wótza šnacž.

O dejmant „Bože džěcźatstwo“ je we wjele barbach ƒo blyſchczazy! Wofſchemwejmy ƒo na jeho kraſnoſczi! Najrjeiſche je na nim, ſo je to ſte nad nami, hrěch, precź. Žane ſte ƒwědomnje naſ wjazy njecźwiluje.

O ƒraduj ƒo nad tym, ty wjeſeła duſcha,
So ƒy ty ſ Bohom ſjednana.
Ach, lubuj a ƒhwal wſchał, kaź tebi ƒo ƒluſcha,
Toh' najlubſcheho Jeſuſa!

„Abba“, — luby Wótcze, dźe pſches ƒhwalenje wótzom. Pſched 200 lětami buch wótzam prěnje ƒerbſke ƒpěwaſke do rukow date. Kał wjele „luby Wótcze“ je ſ nich klinecźa! „So ƒo njedyrbjeli ſažo bojecź!“ Njech klineczi: „Luby Wótcze w poſhmurnych czaſach, hdyž chyzło wutrobje ƒo ſažo ſeznycź, hdyž ſte mozy chzedža tebye wobczahnycź, czeźke myſle cze tyſchicź, ſty ƒwět, kiź nicžo wo Božim džěcźatſtwje njewě a ma ƒwoje wjeſele nad ſlym, cze pſchima. Tehdy džěcźazy duch rjeknje: Tola ƒym prawy, tola w luboſczi najlěpſchej wopoczowazy, tola ƒ ƒwojemu ſbožu wodženy. „Kał ſbóžny ƒym, hdyž wotpo- cźuje ta duſcha w Božim wodženju!“

ƒola njeho wotcź, kał ſbóžne je to! „Smy-li džěczi, dha ƒmy tež herbojo, mjenujzy herbojo Boži.“ Herbſtwo je ƒlowo ſa tutón ƒwět. A ſawěrnje: Boži cźlowjejoja maja ſa žiwjenje hižom tón najlěpſchi dónt. Pſchezo poľniſcho ƒo jim wotkrywa, ſchtož je Sbožnik ƒwětej pſchinjeſł. Žim ƒluſcha zyłe bohatſtwo Božich darow a kubłow. Naſch Wótz, kiź je dawa, njewumrje; my pał woczi ſandźeliwſchi ƒ poſlednjemu ſpanju chzemy wuſnacź: „Smy-li džěczi, dha ƒmy tež herbojo.“ Nje- ſachodne, ſbóžne bycze woczakuje naſ pola teho Anjeſa. Wěra ƒo pſcheměri: „Jeli-ſo ſ Chryſtuſom ƒobu czećrimy, budžemy ſ nim do kraſnoſcze poſbėhjeni.“ Žiwjenje njeje ƒón. Kunje pſches czeźkoty ƒo jaſnoſcź drugeho ƒwěta ſyboli. Cźlowjeł ƒo dale bóle „poſbėhje.“ A kiź ſcze czeľu ƒo wotrjełli, kiź ſcze nēczehožtuli mēli na ƒwěcze parowacź, a ſcze do hłubinow wjedženi, wyſkajcze: „My budžemy do kraſnoſcze poſbėhjeni.“

Kał ſbóžne je, Bože džěcźo bycź!

Hamjeń.

M. w M.

Bože džěcźatſtwo.

Romſk. 8, 14.

Chzeſch Bože džěcźo bycź, mój ƒcheſczano,
Scheźeł Chryſta wobras do ƒo hłubofo,
So czi, kaź jemu, hrěchi hroſnoſcź ƒu,
Czi luboſcź, miłoſcź blyſchczi we wócźku;
So ty kaź poſtrow Boži ſ njebyeł ƒy
Do ƒwěta hidy, hrěcha ſtajeny.

Njech jeno Boži Duch tał wodži cze,
So to ƒo w ƒłowach, ſkutkach pokaže,
Budž w kóždy czaſ kaź Sbožnik ſmyſlenty,
Dha woprawdže ty Bože džěcźo ƒy,
Kiź ſbóžnoſcź ƒlodži hižom na ſemi
A ſ Božej hnadu tež we wěcźnoſczi!

K. A. Fiedleſ.

Abožina w ſchuli.

(Poſtracźowanje.)

Wóžno, ſo budže ƒo na pſchedſtejazym roſpomnjeczu 8. kaſnje tu a tam to wuſtajecź, ſo to žane prawidlowne katechiſirowanje njeje. Kunjež ƒym ja nětko teho mēnjenja, ſo to wono tola je,

kaź dźe hižom nacziſł pokajuje: dha wſchał ƒo nochzu ſe ƒwojim porokowarjom wo tym roſrěczowacź. Mi je na tym ležane, ſo ƒo wěz džěcźom jaſna a luba ſcžini; ſo je žiwjenje w njej a žiwjenje ſ njeje wuſhadža. Nětko pał ani wotomik njedwēluju, ſo runje tole roſpominanje katechiſma džěcźom wjeſele cžini; ſo wone kedź- buja a hižom tehodla njepoźohnowane njewoſtawaju. Džěczi lubuja wotmēnjenje a wutrobniwe nawabjenje. Dołhe praſchenje, roſom jenobocźnje ſabjeraze, kaźež bēſche pſchi nēhduſchim katechiſirowanju waſchnje, džěczi mucźni a — wutrobu njespojoja. So pał wote mnje namjetowane roſpomnjecze katechiſma ſa wudokonjenje roſoma pſchemało cžini, ſo ƒo džěczi pſchi tym w myſljenju doſcź njewu- cžuja, to njemóže ſ najmjeiſcha naſhonity wuczeł prajicź. Roſ- pomń ras: Džěczi dyrbja wo jenotliwych wopſchijecźach prawe pſchedſtajenja doſtawacź, dyrbja jenotliwe myſle prawje roſohmjecź, dyrbja ſwiſ myſlow w kóždym jenotliwym nadawku prawje ſa- pſchijecź, dyrbja hromaduſluſchnoſcź biblijſkeje ſtawiſny a ſchprucha ſ nadawkom katechiſma jaſnje ſpóſnacź, dyrbja ſłoncźnje to wſchitko na wſchelaſe pomēry žiwjenja prawje nałozecź. Kał wjele je tudy roſrěczowacź, roſwimacź, wuſkladowacź! Wóže pał ƒo to ſtač bjeſ ſabjeru roſoma? Wóže ƒo to prawje ſtač bjeſ wuczełſkeje wuſtojnoſcze? A temu woprawdže jara nawjedžity a pſchi tym jara wobrotny wuczeł ƒluſcha, kiź ma pſchezo trēbny material ƒ ruzy, ſ kotrymž móže ƒwoje roſwucźowanje prawje wóžiwicź a ſa duſchu a wutrobu plódnu ſcžinicź.

Tał ma pſchednoſchowanje (džělowanje) ƒwój czaſ a roſ- wimanje (praſchenje) ma ƒwój czaſ. Wjele naſhonjenja, dobry wuczełſki tał a wuſta wuczełſka roſmyſlnoſcź ƒ temu ƒluſcha, pſchezo to prawe wutrychicź. Kał huſto ƒo dawa, hdyž dyrbjało ƒo roſwimacź; kał huſto ƒo roſwima, hdyž mēlo ƒo dawacź! Szu ſchule, w kotrychž džěczi ſ zyła ƒ ƒłowu njepſchińdu, a ſchule ƒu, w kotrychž by ƒo wuczeł hanibowal, nēſchto pſchedprajicź, hdyž ƒo ta wěz roſwimacź dawa. Wobē wopacźnoſczi ſtej ſchłódbnej. Sdyž ſtaj wobaj, wuczeł a džěcźo, w poľnym dźele, tam je wěz w dobrym rjedže.

Na katechiſmuſ ſwjaſane roſwucźowanje w ƒicheſcžijanſtwje je czeźſche, dnyli to na biblijſke ſtawiſny ſwjaſane, dokełž katechiſ- muſ ƒwoju wucźbu nimale ſ zyła w abſtraktnej formje wu- dźēla, kotraž tej ſtarobje, w kotrejž ƒo myſljenje wōſebje na naſor- noſcź wježe, mało tyje. A temu pſchińdže, ſo nětotre ƒruchi kate- chiſma ƒ poľnemu roſohmjenu ſwonkowne a ſnutſkowne ſhonjenja žadaju, kotrejž ƒo w džěcźazyh lětach jeno ſ rēdka cžinja. Tehodla je ƒo prajiko, ſo dyrbi wuczeł w tyhle padach ſe ƒwojim ƒamſnym naſhonjenjom džěcźom na pomoz pſchincź. Sšto ma to rēlacź? Dyrbi wuczeł džěcźom powjedacź, ſchtož je wón dožiwil? Ža mam to ſa nuſne a mam to ſa jara loſtociwne. Szu-li to ſwonkowne žiwjenſke naſhonjenja, dha wſchał je jich ſdwēlowanje mało ſtraſchne; ƒu-li pał to ſnutſkowne naſhonjenja wutrobny, dha je najwjetſcha roſhladnoſcź nuſna, jeli-ſo ƒo nima njebōže ſhoto- wacź. Wuczeł dyrbi ſe ƒwojeho naſhonjenja rēcžecź — nje- cžini wón to, dha roſwucźowanju žiwjenje pobrachuje —; tola ſ naſhonjenja rēcžecź, a naſhonjenja wuprajecź, to je nēſchto jara wſchelaſe.

Wulzy waźna je ta praſcheń, hacź dyrbi ƒo katechiſmuſ we wyſchſchej rjadowni w jenolětnym abo dwojolětnym kurſu pſchecź. — Kaź ƒym ja ſ zyła pſchecźiwo dołhim kurſam, tał ƒym to zyłe wōſebicze pola katechiſmuſoweje wucźby. Že dha pſchecźenje wězy hižom jejne pſchicźowanje? Hiſchcze dołho niź. Kał rēka ta wſchēdna, ženje ƒo njefłoncžaza ſłóžba njelicźomnych wuczerjom? „Stotrocź ƒym wam to prajil, a nētł jo tola njewējce 2c.!” Sańdženy tydžeń hałle ſcže jo wuſnyłe, a nētł je wſcho hižom ſažo ſabyte 2c.!” To ſcže tał derje mohle, a nētł je tola, kaź njebudžicze jo ženje wuſnyłe; ja dyrbju ƒo hiſchcze do ƒmjercze

w starej litteraturje a se swojimi pschednoschkami wo starych filosofach wulku nahladnoscz dobył. Po tym so bě wón hacž do swojeje wysokeje staroby filosofiskemu pohanstwu horliwje pobbaty byl, bu wón w pósódnich lětach se šwjatym pišmom snaty, a čím husečičsko je wón čítašče, čím bóle bu wón wo wěrnosći jeho wučžby pschekwědčeny a šajaty. Najprjedy wschał wón hiščeje kšeseczijanstwo se swojej dotalnei smyšlenosczu šjednoczecz pytašče. Tež so wón hiščeje hanibowašče, so k ewangelijej, wot jeho wošebnych pscheczelow jako blasnistwo wušměšenemu, šjawnje pōšnacž, a bojesče so, so mohł jich i jeho šarězowanjom kšchimōdžicž.

W doměrje pak wón hušto k swojemu kšeseczijanskemu pscheczelej, mēšchnikej Simplicianušej, rjekny, so je wón hižom kšeseczijan. Tón jemu potom pschezo tušamu wotmołwu dawašče: „Sa njesamožu to wěricž a njemožu cze prjedy do kšeseczijanow licžicž, doniž tebe w jenej kšeseczijanskej zyrkwi njewidžu.“ Viktorin na to tež pschezo i tym šamym wušměšnym hlošom šnapschecziwjesče: „„Čžinja šnadž zyrkwine murje kšeseczijana?““ Wón drje myšlesče kaž tamni, kotrychž Augustin w jenym předomowanju wopišuje: „Mje špokoj, w duchu Boha čžesčicž, k čžemu trjebam do zyrkwi kšodžicž abo so widomnje kšeseczijanam pschisamkowacž?“ Tola jako jeho wěra pschezo žiwischa a twjerdscha bywašče, so wón šam we swojim šwědomju nuceny šačuwawšče, jeho šjawnje wušnawacž. Wón pschidžze njewočžakowany k swojemu pscheczelej Simplicianušej, k teho wulku wješelu prajizy: „„Šój, njech hromadže do zyrkwi džemoj, ja čžu i kšeseczijanom byčž.““

Dokelž dyrbjesče so wón wuššecžicž a najprjedy wěruwšnacže wotpołozicž, čžychu jemu pschiswolicž, so je wón niž po šwucženym waschnju šjawnje psched mnoholicžnej šhromadžišnu, ale jeno w pschitomnoscz i někotrych šwědłow wotpołozicž šmēdžišče; wón pak džesče: „„Sa so něhdy nještrachowach, to, šchtož mi njesmōžesče šbože dacž, šjawnje pschednoschowacž; kaš dyrbjal so nětko štrachowacž to, w čžimž mōžu jenicžy šbože namašacž, šjawnje wušprajicž?““ Š wulkej radošču a nadžiju wón wěruwšnacže wotpołozči. Masdacžne šašowōžiwjenje pohanstwa pod knježenjom kšžora Šuliana njemožesče jeho mylicž. Dokelž tōnle kšžor i nješprawnym šurowjenjom nad tym, so bēsče kšeseczijanstwo, wschē šdžłanšle formy šebi podčžišnowaze, tež staru grichišku a romšku wědomoscz k swojej šlužbje trjebalo, kšeseczijanam šakasa, šchule litteratury a rhetoriki džeržecž, Viktorinus šwoje dotalne šastojšstwo radošnje škoži a mēsto teho w nastupanju kšeseczijaniškeje wučžby šarēcžne špišy wudawašče.

Boži rošbud.

Šowjedaničžto wot Šana Šžele.

(Škōncženje.)

Kral šwojich radnych knješow do tajneje rady hromadu škasa a džesče: „Sa šebi mudry došč nješym a trjebam wascheje rady. Š wo čžimž tu jednamy, wostanje tajne a nješmje so žanemu čžlowješej šjewicž. Ši je do wušchow pschisčto, wo čžimž so ludžo na našcheho pana Mašarja hrēscha. Sa šym so dla teje wēžy jeho šameho praschał, ale wón ničžo, kaž praji, wo ničim njewē. Šym tušarjam bēda, kiž bješ winy na njeho jēdu. Š bēda pak jemu, jeli-so by i winu byl. Dracž jeho wosmje, kaž luby je mi tež hacž do nētka byl.“ Š šchtož bēchu w tej potajnej radže wobšamkli, so bjeses wscheje komudy šta.

Šemjenjo dostachu pschilas, so psched kralom šeńcž, a to wschitžy w jenajšej drasče, taš so jich ničto po šwontownym lohko roššnacž njemohł. Š hdyž bē šhromadžišna pošna, dyrbjachu so w kralowym dworje jedyn pšchi druhim do kola šmēsčicž. Šle tōn pan, kotrehož dla bu ta pruha wotmēta, mjenujžy Mašar, dyrbjesče šam wošprjedža wschitlich we wokole štačž.

Tōn poš bē hacž do teje šhwilki do pšarnje šawrjeny byl. Nētš kral porucži: „Dajče jemu do dwora won!“ — Šerkul pschischnawšchi Mašarja dužy wučžuchny a so jako wschōn džiti do teho wokola šadrje, na njeho šlecži a šubisła do njeho šrašy. Šēdy bē rycžerjam mōžno, to škocžo i blēdeho Mašarja štorhacž.

Kral nētš šahrima: „Njepřej mi blēje tu šaklatu škōšč! Šy šy tōn mordaš. Šschisšahbohu so na mēsčje wušnaj tu pod Wožim nješjom!“

Šle tōn šakalky duch so tajtemu nucenju šaprje. „Šōh je mōj šwēd“, tōn šhrobolał i dychalej šchiju šchali, ja šebi i šrwju Šbrija ruzy a šwědomje wopanzał nješym. Ničžo wo tajkim čžercženju njewēm, tež njewēm šej myšlicž, šchto mi to pschewrōtne škocžišto pschezo šašo čže.“

Kral njeda pak so i tym rocžatym šapřewom šlepicz a čžyšče so dale do wěrnosče dobyčž. Tōn přejal bu dwēmaj panomaj pod šedžbu daty, so nješy šnano na šonju do zušby wučžeknył, a Šerkul bu dalšich pruhow dla šašo do pšarnje šawrjeny.

Potom wotmē so i radnymi knježimi nowa kralowška rada, šchto ma so dale ša wušajšjenje wěrnosče štačž. Šo došim tam-a-šem-jednanju pschidžechu na džitwne wobšamšjenje. Štajichu pošpyt, kašehož šwēt hacž dotal nješesče šlyščał a widžał.

„Šdyž nišdže žaneho dopošma nješje, hacž jenicžy tole džitwne škobjenje njemdreho pša, dha njech so ta tajna wēž do Wožeho roššuda štaji. Ščžimny tehōdla bitwišku pruhu! Nješ Mašar a Šerkul — pan a poš — šam a šam džetaj. Šōh tu wěrnoscz šnaje a nam ju psches tajku pruhu šrošymicž da.“

Šo tym so bēchu we tym pschesjene, da kral na wulkim torhoschczu psched zyrkwju wyšokich ljubow natwaricž, i kotrychž by i knježimi pschihładował, na kaški Woži roššud ta dwēlna naležnoscz wuńdže.

Niže tyč ljubow bē na šemi delka wobhrodžjenje i deškow, hdyž dyrbjesče Mašar i tym pšom tu bitwišku pruhu psched kralom wobštačž. Wón k bitwje hotowy štejesče, džeržo w lēwizy želesny šchit, so mohł so pšowych našakow wobrocž, a mējo w prawizy k šaraženju želešnu heju. Šschitkim hladarjam čžyšče so šdacž, so šmēje tōn poš i přemim moršnjenjom bješ dwēla šōnž.

Nētš pušchčichu Šerkula k Mašarje do teje wobhrody nuts. Šwjo a šubisła šchžerjo tōn wokolo šbrōnjeneho winniška lētašče jako kolešo wokolo wōšti, so i woprēdka psched heju našdala džeržo. Tōn kšchipjaty rycžer bu psches tajke lētanje w mošhach wschōn bludny, so dohladacž njemōžo, kaš by so došč domjercžał. Š hlej, i lawjazym štakom tōn šubacž wot bōka na njeho šlecži a jemu kušaki do tyła rubny kaž torhazy wjelk. Mašarja šatorže štrōžel a wopuščči mōž. Šso na šemju waliwšchi šawu wón se šmjertnym šthškom: „Torhūče to helške šwērišto se mnje! Ša čžu so wušnacž!“ Kral i došom po špowjedneho mēschnika poššla.

Potom jako bē mēschnik i tym hrēschnikom hotowy, pschisstupi škashny dracž. Tōn pschede wschitlich wocžemi mordaštemu šemjaney štawy špaša, jemu wocži šawšasa a na to bješšōžnu hłowu wotčža.

Wschelake i bliska a i daloka.

Našch wōtčžinz, knješ šarał em. Šakub, kotryž ma wošebite šašlužby wo wudacže našcheje šerbskeje biblije a je so tež ša to poššarał, so je so šerbska biblija we wulkim čžišczu ša starych ludži wudala, je k swojim dotalnym šašlužbnym přozowanjam nowe wažne pschidał. Wón je Šutherowu pschehladamu (revidirowanu) na našchu hornjołožišku šerbsku bibliju pschenješł a k swojej 1. knižy nētš druhu jako pschidawł wudal, hdyž šu wschitke pschemēnjenja, do nētš pšacžazeho wudawka pschiswate. Šnuty džal budž jemu ša tole jeho nješprōžniwe přozowanje a wopor w mjenje našcheho šerbskeho luda wušprajeny.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłal,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosé ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosé da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłáš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoďń ty.

Z njebjes mana,
Njeh ói khmana
Žiwnosé je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřěw će!

F.

Sserbske njedželske lopjeno.

Wudawa so kóždy šobotu w Šmolerjez knihicziščežerńi w Budyschinje a je tam ja šchtwórtlětnu pschedpłatu 40 np. dostacž.

9. njedžela po šwjatej Trojizny.

1. Kor. 10, 12, 13.

Wo spytowanjach tutón tekst rěči a nam pokasuje, kač mamy na nje kědžbowacž, so njebychmy psches nje t padej pschischi: Nješměmy je sa něšhto pschešnadne džeržecž, šchtož nam njeby nicžo wadžicž mohło abo šchtož bychmy šami wot šo pschewinyli; nješměmy pač tež w horzocže tajkich spytowanjow štruchli, małowěrní, bojašlivi byčž abo šadwělowacž a w czežkich myšlach je sa nje-pschetrajomne džeržecž, dofelž s tajkim małym dowěrjenjom šo w bitwje njehodži něšhto šapocžecž. Duž:

Kedž bujče na spytowanja!

1. so je njebyšcže w lohkomyšlnošči sa pschešnadne džerželi a padnyli,
2. so je njebyšcže w czežkich myšlach sa nje-pschetrajomne džerželi a šadwělowali.

Anješ Jesu, daj ty ščerpliwosčž,
Mój kšchiz mi pomhaj nošycž,
Wšchaf ty mašch sa mnje hnady došcž,
Ša chzu cže sa to prošycž;
Chžesč moje cžěło pokhostacž,
Dha chžyl trošcht mojej dušchi dacž,
Šo s tobu žiwa budže. (Ržerl. kn. 421, 10.)

1. Komuž šo šda, šo šteji, tón šo hladaj, šo nje-padnje. Psched hordosčžu a lohkomyšlnošcžu, kotraž se spytowanjami hrajka a jim dawta pschezo bliže štupicž a

wokoło cžłowškeje wutrobny šo slěhacž, chže Anješowny japo-šchtoł šawoł naš warnowacž. Pschetož šchtož spytowanjam škladnosčž dawta, abo šchtož šo rad do štrachoty podawta, tón w njej šahinje. Kaž njetel wokoło šwězy lěta a pschezo jej bliže pschindže, doniž šo njespali, tač tež cžłowjeł hušto došcž do spytowanjow šo podawta s lohkej wutrobu, šebi nje-pschemyšlo, kač štrachna tajka wěž je. Ššamo-pašchnosčž a nadutosčž pač cžłowjeka šlepeho cžinitej sa tajke štrachi a je sa šnadne džeržitej. Tajki cžłowjeł šebi rad myšli, šo wšchaf wón w prawym wołomiku budže šebi pomhacž wjedžicž a šo žaneje tajkeje rady njetrjeba. Alle hdyž je wón mozy a wabjenju hrěcha pschējara wu-štajeny, rež se šwojeje mozy šo wjazny napschecžiwicž nje-móže. Duž komuž šo šda, šo šteji, tón šo hladaj, šo nje-padnje. Duž tež napominanja šwjateho pišma, kotrež s jadritwymi, wótrými šłowami pschede wšchěm hrěchom a šawjedženjom warnuje, njejšu žane njetrěbne kšutne šłowa, ale s hórkeho nashonjenja na cžłowještwu wšate, dofelž šwjate pišmo tu nahlu pschitšilnosčž cžłowškeje wutrobny t wšchemu šakasanemu derje šnaje, a my wšchitzy chžyli šebi je t wutrobje wšacž. Cžłowška wutroba tež pola tyč, kiž dolho hižom šu w kšchescžijanskim žiwjenju štali, hušto došcž spytowanja sa pschešnadne džerži, na jich czežkosčž njekeđžbuje a njeje na nje pschihotowana: Šětr, Anješowny japošchtoł, běšche to sa lohku wěž džeržal, šwojeho Anjesa w tej nozy, jako bu wón pscheradženy, wušnacž a šo na nim nje-pohórschicž, ale jako to spytowanje pschindže se šwojimi czežkosčžemi, dha bu wón šłaby a hóršchěšche

Bo na nim a saprè jeho na najhóršche wašchnje. Duž kedžbujmy na spytowanja, so bo njesjebamy, je sa pscheknadne dzeržo, abo

2. je sa pscheczežke dzeržo. Žane khiba cžlowšte spytowanje njeje waš nadeschło, tak praji Pawoł swojim Korinthiskim, tak tež je s wjeticha pola naš. S chwilemi bo wschaf nimale zyła czeža bédženja na hłowu jeneho cžlowjeka kopi a jemu bo s zyłeje wutrobny styska, jako njeby ju wjazny mohł snjesč, ale tež tam — tak mamy wëricž — je spytowanje po našchich mozach pomëryene, hdyž je wschitke napinamy. Bóh tón Knjes w njebieskach wschaf je, kiž na swoje cžlowšte džeczi kedžbuje a tež spytowanja na nje dopusčeczi; wón tehodla njedowoli, so naš spytowanje potrjechi, kotrej je pscheczežke sa wschë nasche mozy. W tym runje wopofasuje bo jeho wótzowšta šwërnoscž: Bóh je šwërnny, kotryž waš njebudže psches wasche samoženje dacž spytowacz, ale budže cžinicž, so to spytowanje tak kónza dobudže, so wy jo snjesč móžecze. Hdyž nětko Bóh tón Knjes na teby, luby cžitarjo, wopravdže czežke spytowanje dopusčeczi, abo džëñ wote dnja na teby czežke brëmjo kładže, dha widžisch, so ma wón k tebi to dowëryenje, so móžesch ty tule czežu snjesč. Kať dyrbi cze to pohnuč, s wješelej a wëryazej wutrobu to na bo wsacz bjes morfotanja! Bóh te mozy snaje, kotrej w tebi wotpoczuj, a njebudže cze dacž psches twoje samóženje spytowacz. Duž my nješmëmny w czežkich myšlach težazy wostacz a sadwëlowacz, ale móžemy hišcže šebi sa czešcž pschizpicž, hdyž tón wodžet šwëta tak czežke nam dowëri. Mójšaš bo dolhi cžaš komdžesche k faraonej hiež a israelske džeczi s kraja wotrocžkowsťwa pod wulkimi strachami wuwjesč, ale Bóh tón Knjes bësche jeho k temu wustwolil a jeho mozy a dary derje snajesche, a dokelž Mójšaš pschewiny šwoju bojasliwoscž a šwoje czežke myšle, bu wón žohnowany wodžet israelskeho luda. Duž tež bo hladaj, so šwoje czežnosče sa nješchetrajomne, šwoje cžëlne abo duchowne nusy sa nješchewinjomne njedžeržisch — ty by bo šam šjebal —, ale wobróñ bo a pschewin je! Wbo šajka šchłoda by to byla, hdyž by Bóh tón Knjes cži byl něšcto lëpsche dowëril a ty by jemu s puczä šchol w czežkich myšlach abo bojasliwoscži bo najrjenšcheho dobytka wsčal! Šako blyšcžatny pschiklad sa šczerplive dowëryenje k Bohu w najhórcžich bédženjach a czežkich domapytanjach nam w tychle dnjach prusťa kralowa Luisa psched woczomaj šteji. Šandženu wutoru bësche 100 lët bo minyło, so je wona šwojej woczzi šandželjo k wëcznemu mërej šaschła. W najczežšich cžašach a najhóršchim poniženju nascheho wótzneho kraja je wona šwój lud a naš wuczila, kať tež najczežšche spytowanja a tyschnoscže nješmëmny sa nješchetrajomne džeržecž a šnano sadwëlowacz, ale kať mamy we wërje a luboscži šwoje pošlednje mozy šhrabacz a Božej šwërnoscži bo dowëricž. Šako franzowšte wójška nëmške kraje pschecžahowachu a móžny kžëžor Napoleon jedyn kraj po druhim na bo šcžahny, je wona jako jašna hwëšda w cžëmnej nozy šwojemu ludej do přëdka šwëczila psches nadobne a cžiste smyšlenje, dobročiwu wolu, šmilne šlutki, luboscž a woporniwoscž sa wótzny kraj a cžiche a šczerplive dowëryenje k Bohu. Tehodla tež zyly lud s radošcžu na nej a jeje domom wižasche a špëwarjo šu jeje pobožne a nadobne wašchnje w špëwach wobšpëwali. Wona pať je psches tutón pschiklad šwój lud woczahnyła k šmutsčownemu pošbëhnjenju a škóncžnje jemu tež pucz pschihotowala k wušwobodženju wot šwončowneho wotrocž-

kowsťwa, hdyž tež wona šama njeje wjazny džëñ wotšchäšnja franzowšteje kwalle docžakala. Škralowšti dom pať je wona woziwila s luboscžu k dobrnym pocžinkam a k wótznemu krajej a někotrejčuli rjane duchowne herbštw šwojim šynam a džowčkam šawostajila. Še wona tola tež macžet nascheho lubeho šemrëteho kžëžora Wylema I., kotryž je pošdžisch šwój kraj tak wulki šcžinil. Džech kralowa Luisa naš wschitkich wuczzi, šwoje wukšowanje w šuromnyh spytowanjach pola Boha pytač a bo jeho wótzowškej šwërnoscži pobožnje dowëricž; wošebje pať njech je wona tež sa wschë nasche žony a knježny wubjernje rjany pschiklad wscheho dobreho a pschistožneho žónškeho wašchnja; wschë, wošebje žónške pocžinki a cžucža bëchu pola njeje na najrjenšcho wuwite. Wšchëm našchim macžerjam pať móže wona šlužicž sa dobry pschiklad sa natwarjenje šmutsčowneho šwójbneho žiwjenja a woczëhnjenja džeczi w bojosčži psched tym Knjesom a tež w luboscži k wótznemu krajej a k namrëtemu dobremu wótzowštemu wašchnju. — Šedžbujmy na wschë spytowanja šwojeho žiwjenja: šu-li czežke, dha bo njedajmy k sadwëlowanju porašcž, šdadža-li pať bo nam šnadne, bo njedajmy šjebacz!

Šamjen.

K. w K.

Nabožina w šhuli.

(Šofracžowanje.)

Šsamo potom šym ja sa jenolëtny kurjuš, hdyž je pódla Lutheroweho katechisma hišcže jena druha wuczenska kniha šawjedžena, dokelž katechismuš tola pschëzo podložil wostawa, na kotrymž ma bo wuczenski plan šestajecz a po kotrymž dyrbi bo potom cžaš rošdžëlicž. Ša šym teho nahłada, so šmëm pola našonitnyh wuczerjow na pschihłošowanje licžicž, hdyž přënjej hłownej džëlbje 4 mëšazy, drugej 4 mëšazy, třeczej 2 mëšazaj, šchtwórtej a pjatej hromadže tež 2 mëšazaj pschipošasam. Š nalëtnyhmi, lëcžnyhmi a našymštimi prošdninami bo našdacžna njeruna pomëra w tychle licžbach šbëha; tež je wopomnicž, so protyčny datum našdawki njewobmjesuje. Šchtóž šebi po namjetowanym licžbach šwój wuczbnny plan šestaja, šmëje 42 šhulškich tydženjow s jich 84 katechismowych hodžinow, jemu k dispoziciji štejaznyh, něhdže takle rošdžëlicž: Ša

- I. hłownu džëlbju pschiñdu 24 hodžinow. (Ša kóždu kašëñ 2 h. = 20 h., na šawod a wobšanknjenje a 2 h. = 4 h., je hrom. 24 h.);
- II. hłownu džëlbju pschiñdu 26 hodžinow. (Ša šawod 2 h., na kóždy artifel 8 h. = 24 h., je hrom. 26 h.);
- III. hłownu džëlbju pschiñdu 18 hodžinow. (Ša kóždu proštwu 2 h. = 14 h., na šawod se špoczätkom a wobšanknjenje a 2 h. = 4 h., je hromadže 18 h.);
- IV. hłownu džëlbju pschiñdu 8 hodžinow. (Ša kóždu tych 4 praščenjow 2 h. = 8 h.);
- V. hłownu džëlbju pschiñdu 8 hodžinow. (Ša kóždu tych 4 praščenjow 2 h. = 8 h.).

Šajki porjad je nusny a dobry, wošebje potom, hdyž wón niž jeno na papjerje šteji, ale bo tež w šhuli namaka; tola něšcto je, šchtož je hišcže wažnišche džyli wón.

Dyrbi w rošwuczowanju prawe žiwjenje hycž, dha njeje jeno nusne, so je wuczëť je šwojej wutrobu w tej wëzy žiwny, ale wón dyrbi tež bohātu a jašnu nawjedžitoscž šobu do džëla pschijnjesč. Wón nješmëm tehodla wuško se šobu šwišowaze študium biblije, katechisma a žyrkwinskeho kžërluscha žadny džëñ ležo wostajicž a dyrbi bo nimo tuteho powšchitčowneho pschihotowanja sa kóždu jenotliwu hodžinu je wschej štarobliwoscžu hišcže wošebje pschihotowacz. Šo by šebi tole džëlo po něčim wolóžil, wón derje

čini, hdyž febi po wěštych rubrikach srjadowanu sbernu knihu (Collectantenheft) sakoži, kotraž by na čžole (po waschnju měřacžnych knihow) sledowaze napisa ma: Katechism. lezija, bibl. stawisna, zyrkw. thērlusch, zyrkw. stawisna, hwētna stawisna, pschirodopiš, powšchitf. pschispomnješki. — Pola kōždeje katechismoweje lezije njebudža šo wschē rubriki wupjelnjecž dawacž; tež wuwjebženje šamo njeje skutf někotrych tydženjow, ale mnohich lēt, haj žylyho wučeršeho žiwjenja. —

Rubriki budža šo lēto wot lēta bóle pjelnicž, tak šo wučebneje macžisny pschezo wjazy bywa. Š tym potom wučer lohko do spytowanja pschiādže, wjele dawacž, dofelž wjele ma. A š tuteho wjele šbywa lohzy pschewjele. Džecži šo pschi tajkim bohathym rošwucžowanju pschijomnje sabawjene sacžuwaju a džakujaju šo wučerzej se šwojej napjatej fedžbliwosčžu, wabja jeho pař runje š tym, w dotalnym waschnju potracžowacž. Tak dha šo kursus do njeřchisprawneje dolhosčže čehnje, abo — jeli šo to stacž njemóže, dofelž je twjerdže postajeny — w jenej hodžinje šo wjazy pschēdbjerje, hacž móža džecži wofknježicž. Wēdma wēricž je, tak bjeřtahnje někotři wučerjo w thmle nastupanju skutkujaju! Nē, tak niz. Dobry hospodař se šwojeho poklada bjerje; ale wón šnjewudawa w kōždu hodžin žyly poklad. Niz wschitko, šchtož te wschelake rubriki ša katechismuš wopšchijeju, hodži šo ša wschē džecži, abo tež ša wschitke hodžiny. Ženož jene ša kōždu katechismowu leziju twjerdže steji: biblijska stawisna. Ša nješmē pobrachowacž, dofelž wona to w katechismje abstraktne date š nasornosčži pschinješe a š tym hakle prawje šrošmliwe čžini, tež móžnišcho, dnyli abstraktna wučžba, na wutrobu a wolu skutkuje. Kaž šo w 3. klasty katechismowa lezija š biblijskej stawisnje pschisanta, š njeje tak-řez wuroščžuje: tak wostawa historija we wschēch sledowaznych klastach podložf katechismoweho rošwucžowanja. Šajprjedy je še katechismej šchpruch pschischof, na to biblijska stawisna, ščōncžnje zyrkwinski thērlusch.

(Pschichodnje dale.)

Pešeň khudeho.

(Ludwig Uhland.)

Ša muž šym, wulzy thuduschki,
A thodžu šamotny;
Chžyl jeno hiščče jedyn ras
Wycž prawje šradowny.

We domje lubej' šarscheju
Wēch džecžo wješela:
Nētk jēre horjo je mōj džēl,
Šdyž row jej' pschikrywa.

Acžecž widžu krašne šahrody
A šywy bohathy;
Mōj džēl šu próža, štarosčže
Na pucžach njeplōdnych.

Dha wschaf ja š tajnej bolosčžu
Šso džeržu š wješolym
A pscheju šwoje „Womhaj Wōh!“
Wschēm š hčōšom wutrobnyh.

Mōj Wōh džē njewostaji mje
Tež niz bjes wješela:
Troscht wofschewjazy ša wschōn šwēt
Šso š njebjawulawa.

Wschaf w kōždej wješzy Wōži dom
Šso šbēha š njebjekam,

Šdžez byrgle klineža, šnoschujaj
Šso chorne špēwy nam.

Tež ščōncžko, měřacžf, hwēšdy mi
Šso lubje šybola,
A hdyž na wjecžor pschēbiwa,
Šso š Wōhu modlu ja.

A junu kōždom' dobremu
Wōh njebjawotantnje,
Šdžez w bēlej draščže pošyhu
Tež ja šo š hofščinje.

T.

Wulkowutrobna holza a škaženy poš.

Šowjedancžto se šawostaješstwa Šana Wjele.

Š čžezka by čžlowjeka naschof, kotryž by přēl, šo je poš wužitny šlužobnik. Wēšo to kofšypšycžf mėnjeny njeje, š kotrymž šo šemjanka pleščži bóle hacž thuda macž š džēščžom, a kotrehož bóle na fedžbu bjerje, hacž čželedž a džēkawy lud. Nē, tajki plešččeny čžutr to mėnjeny njeje; nē, ale čžlowjekam na wschelke šlužby potrebny poš. Wastyr a wošebje wosčžer jeho trjeba, a hoštwjer hiščče bóle, hdyž ma na rubježne šwēřjata hicž. Tež řěšizy trjebachu jeho w přjedawšchich čžapach š temu, šo by jim š řěšu wjebženy ščōt do thwatka honil. Š temu pař nješmēdža jeho wjazy bracž, š najmješcha niz pola nař. Ššy na řěšny ščōt, wošebje na wbohe čželata, šchčžuwacž, je hruby a šuromy škutf, na kotryž je kralowški šakōn šakasnju šajil. Š najwjetšcha pař šluži nam poš, šo dwory a domy štražuje, wošebje w padušchnych nozach. Wrawy poš je wschaf hušto doščž ša wachu lēpschi, hacž někotryžkuli najaty wajchtař, kiž na štraži nješedžbny špi kaž nēšajki pješf. Šaj, wschitkim je šnate, poš je nam jara wužitny šlužobnik.

Ženo jeneje wēžy mamy šo pola pša bojecž. A to je ta móžnosčž, šo móže š najlēpscheho pša nješbože wuščž, kotrehož runjecža na šwēřže njeje. Šlej, na pšy nimo mēry šla thorosčž thodži, njech tež je to džakowano Wōhu š porēdka. Wjenuizy š thwilemi šo tu abo tam jedyn š nich ššasy a potom je wón wrōtny a traschny. A tajki škaženy abo — kaž šo tež praji — ščezekly poš bēhajo šuša, niz jeno druhi domjazy ščōt, ale tež čžlowjekow šamnych. Wōn ššasa wschōn džimi tež thych, kotrymž je dotal pschezo dobry a pschihileny byf. A š tajkeho ššufanja wudhri thorosčž, kotraž je psche wschitke bēdy a hubjenštwata traschna. Wschetož čžlowjek šo teho runjecža ššasy, hdyž je nēšchto thych jēdojthych pēnow do rany pschisčlo. Wōn žyly wōdžimi, a šuša wokoło šo jako tōn šwrōtnjeny poš, byrnje to šwojich najlubšchich bylo: nana a macžer, bratra a šotru. Wōžedla wostait jemu šdala a hladaj šo jeho šuromnych šubow! Wōn čže š nimi šruha, a ša malo čžapša šo runje tak žalōšnje ššasnyš, a bōřny torhnye čže wboheho šmjercž, bjes teho, šo by wofhoril a mohf šwjaty šakrament š šbōžnemu šemřecžu dostacž.

* * *

We šwojim čžapšu bē pola Dobrušche pschi řězy mlyn. Tōn hižom dawno wjazy njeje. Ša jeho mėštnje tam nētk papjernik steji. Šu mėjachu mlynkežy padušchneho luda dla wulkeho řjećasneho pša. Wēšo bē ta hēta wot thēžnych duri daloko doščž, šo njemēli špochi na woboru bēhacž, hdy by šchto pschischof, dofelž šo mlētny dla do mlyna wjele thodži a jēšdži.

Tōn poš bēšche jara fedžblivy štražnik a tehodla mlynkežom luby. Šo trjebala šo jeno hdy w nozy malinka piknyčž, by wón pschi žylym mlynškim klepocže njemdrje harowacž pocžal. Šewaf bēšche pař šmērneho waschnja a njeby šasčžowfnyš, by-li šchto šnaty do mlyna chžyl. Še wschēmi mlynkež ludžimi bēšche wón

dobry, i jich služobnej džowku pať rodžesche bóle hač se žanym druhim. Ta činjese najrjeišcho i nim a mějesche ja njeho stajnje pschitulne słowo, hdyž by do kortka pizh a ja nopach čerstweje wodny pschinješla. Tež hdyž by hdy na polo schla, by jemu duzy wot swojich pomastow kuš tykla. Mohli so potajkim džiwacž, so by wón na nju wjekeky hladal a so by kóždy ras, po waschnju pschiwitnych pšow, i wopuschu mital a mórtal, tať rucže hač by jemu na woczi pschischla?

Měhdy pať so ji hinaki sesda, hač běsche hewal hdy byl. Wón bě tať něfajki mutny a kaž-by-rjekł srudny. Hdyž běsche jemu na wjeczor pschinješla, wón w hěče wosta a njechajche rodžicž ani wo dobre kušy kaž hewal, ani wo čerstwu wodu. A hdyž bě na posledku tola pomastu wulěšl, mějesche pscheměnjeny napohlad. Wopusch mórtotacž sabu, a tola bě hewal psched džowku i mórtotom schla. Sa to jemu kaž morwa wifasche a kónz jemu mjes sadnymaj nohomaj težesche. Słowa pať so i semi khilešche, kaž by jeho na nju něchtó dyril. Džowzy bě teho skocžecža žel. „Wbohi ty lepa! Schto džě to masch? Schto tebi je? Čžafaj, ja tebi po mloto skoczju, hdyž wodny poleptacž njechajch.“

To běsche do směrkow bylo. Posdžišcho wjeczor mlynł sa-šlycha, so poš i rjecžasom schčerkajso po dworje běha. Duž na džowku pocža: „Schto so to nječini, Hanža? Schto lamdan i rjecžasom po žylym dworje hanja? Wón je so wottorhnył. Sinal to njeje. Postocž a pschitwjerdž jeho sašy!“ — Wona bě lědom se jstwy a i khěžnymi durjemi won, dha so mlynł smjertneho salschita stróži a pytny, kať so i wrěschčatym hlošom „Jesuso! Jesuso!“ wola. Schto bě so stalo? — Lamdan bě, skoczischi na nju, so do njeje dať a ju žalostnje skušal.

Mlynł do duri slecža a w runym skoku sa nim tež mlynłski, so chžyštaj pomhacž. Wona pať i žyleje schije wolašche: „Božebła budžtaj! Wón mje wjazy njesnaje. Wón je so stahyl a je mje skušal. Wón skuša tež waju! Mi njebudže najiseršcho žaneje rady. S wamaj pať rucže do khěže nuts. Sa budu šama nad swrótnjenty směrkom i knjesom!“ Tať wolažo a se pšom so dajo a bėdujo wobedu do khěže sehna a saprašny sa nimaj durje. To torhate skoczjo se wšchěmi mozami sa rjecžas džeržo, swlecže jo i žerdži, dalšcheho kušanja kėžbu njemějo, a jo tať pschitwjerdži, so njebė jemu móžno na niłoho slecžicž. Něłł mlynłski, šhrabnywschi se scžěny mlynłowu tšělbu, do dwora skoczjo a tšěli, so so tón schłódnny sakhadžal wali. Džowka pať pokhwata i rěžy, wumy šej rany a potom do swojeje komorki duzy so Bohu porucži.

Mlynł bėžesche na knježi dwór a naprošy knjesa, so tón w skoku sapschahnyčž da, so bychu i města čžim šterje čžim lěpje lěčarja měli. Po krótkim pohoncž i lěčarjom pschihna. Ale tych ranow bě telko, a wone bėchu tať šle, so nadžija špjerchny. Tón stajenłski jėd so i wutrobje dožra a i wutrobny do moshow horje. Wboha džowka pať ležesche i woprėdka i měrom, so podawischi do Božeje wole.

Hdže je tón mužski, kiž by tať khroble sa druhich do stracha schoł, kaž tuta khuda služobna hołza? — Hdže je tón mužski, kiž by, hačžrunje šam wot njesboža šajaty, tola hišchěže druhich tať psched njesbožom khowať, kaž tale žónsta? Hdže je žadny, kiž by, tať Bohu poddaty njeskoržo žadlawosčž njěšl, kotruž džě sawinowať njeje? —

To běsche pjatł wjeczor, hdyž so to njesbože sta. Prajachmy prjedy, so bě ta wobžarujomna čžerpjeka i woprėdka směrom. Ale posdžišcho w nozy šahori so ji w stawach a moshach žadlawo čžěnosčž. Mało wjazy wo šebi wjedžo ta njesbožowniza herjelacž pocža, so bu wšchěm hrošno a štyłno. Šsobota i khwilemi hišchěže hóršchěje štyłnosčž a čžěnosčž pschiwjedže. — Čžej i rót by sa tajke trašchnoty słowom doščž měł? Njedželu dachu mlynłezny na kemschach

dobroproschjenje ja tu njesbožownu čžinicž, a wjeczor ju Wumóžnił i hubjenšwa i šebi do njebjěš wša.

Se šnano šchto, kiž chžyl rady do drobna šhonicž, kať wulny-wohidne bėdy je ta wboha čžerpjeka pschětracž měla, prjedy hač je Wumóžnił po nju pschischol? Se šnano něchtó, kiž žada šlyšchecž, kať je prošyla: „Mi njełhodžče blisťo, abo ja waš skušam. Sa šebi njemóžu pomhacž: mje wrótna móž čžěri a nucži, so dyrbyju kušacž!“ — Schtóžkuli šebi to wšchitko nawjedžicž požada, temu so po jeho woli nještan. Ššchecžo šej tajkiche žaloscžow psched woczi stajecž, kiž čžucžiwemu čžłowjekeju wutrobu ranja, jato by jemu něchtó i nožom do njeje rěšal? — Džafaj so radšcho kóždy Bohu, so njetreba ani na šebi šanym tajkeje žaloscže wutracž, ani ju nima na žanym šobucžłowjekeju šobu pschecžerpicž! A prošchmy mileho Wótza wo šylnu a khrobłu, wo dobru a pobožnu dušchu, šajkuž je ta psched šwětom šnadna služobna džowka měla. Tež prošchmy mileho Wótza so by naš wšchěch i runym njesbožom pschepuschčzil. Šaj, psched tajkeje žaloscžu šwarnuj naš a wšchěch druhich miłoscžiwych Wócžez w njeby!

Wschelake i bliska a i daloka.

S Ketliz. Ššches woteńdženje knjesa duchowneho Noweho, kotryž bu sa šararja do Brjashnja w Delnjeje Łužizy powołany, je so diakonatsiwo w Ketlizach wuprošnilo. Dofelž so ničto wo duchowne měštno šamolwit njeje, je ewangelsko-lutherste konjistorstwo knjesa kandidatu duchownšwa Waltera Mróšaka i Šrodžišchěža sa diakonatskeho wikara i pschihłobowanjom kollatora a žyrkwinskeho pschedšiejicžerstwa postajilo. Knjes kandidat Mróšak dosta šańdženu njedželu duchownu šwjecžisnu a bu do swojeho noweho šastojnšwa šapokasany. Duchownu šwjecžisnu wukonjesche po porucžnosčži konjistorialneje wyschnosčže knjes šarať lic. theol. Šrencž, kotremuž š. šarať Mróšak i Šrodžišchěža a šarať Wicžas i Mošacžiz i pomozny šiejeschaj. Knjes šarať Šrencž mějesche šwjedženštu rěčž na šaložku 1. Šor. 4, 1—2: „Duchowneho šastojnšwa 1. wulka móž, 2. šwjaty nadawł, 3. šnutsłowna dušcha. Šo šwjecžisnje a šapokasany wužiwasche šapokasany knjes duchowny šwjatu wjecžer a džeržesche šwoje nastupne přėdowanje po Šromš. 1, 16: „Ššlyšchěže, w šajkeju myšli čžy ja mi dowěrene šastojnšwo šastawacž: 1. Schto ja psched wami wušnawam; 2. čžeho so sa waš nadžijam; 3. šchto šebi wot waš wuprošcham. W šerbsteju Božeju služby mějesche knjes šarať Wicžas woltařnu Božu službu a knjes šarať Mróšak i Šrodžišchěža noweho knjesa duchowneho w šerbsteju rěčži pschedstaji a po Šoelu 2, 21 to dwoje pschecže wupraji: 1. so by wošada wješele měla nad šwojim nowym dušchepastyrjom, a 2. so by tón radosčž měł nad šwojimi wošadnymi, na čžož šapokasany šwoje šerbste nastupne přėdowanje džeržesche. Ššchi šapokasanskeju šwjecžisnje běsche so wošada w bohateju licžbe šeschla. Šschitomna běsche tež knjeni kollatorka je Šalza a knjes wotrjebny hejtman i Šraušhar i Šudyschjina.

— S wulkim wobžarowanjom šmy čžitali, so je šyn našcheho delnjolužiskeho wótcžinza Šordana w Šopojach, knjes duchowny Šordan, kiž so hotowasche, duchownste šastojnšwo w našchěju Łužizy pschijecž, w šwojich mlodoštnych lětach nahle wumrjel. Šaž šlyšchimy, chžyšche jeho knjes kollator Łucžanskeje šary sa šararja do Łucža powołacž.

Šorjedženje: W tydženšchim čžišle ma w 2. šchčěpku 114. štronny wot horka w 2. ryncžku wurěčžowacž (měšto rosřěčžowacž), wot delka w 17. ryncžku pať šdžělowanje (měšto šdwělowanje) rěšacž.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosk
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjatosk,
Duši daty,
Wotpoń ty.

Z njebjes mana,
Njeh čí khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!
F.

Sserbske njedželske łopjeno.

Wudawa so kóždu šobotu w Šsmolerjez knihicziščežerńi w Budyschinje a je tam ja schtwórtlětnu pschedplatu 40 np. dostacž.

10. njedžela po šwjatej Trojizy.

Romsk. 2, 1—11.

Na Boži šud našch tekst pokazuje. A kak je to prawje, dženska wo tym šlyšecž, hdžež čzinimy šobu wopomnjecže tamneho wulkeho Božeho šuda nad Šsraelskim ludom, kotrehož rjane město Jerusalema bu zyle wutupjene. Šchož bě Šelus přjedny wěšćizil: „Čzaš budže pschińcž na tebe, so twoji njepšhecželjo budža tebe a twoje džěczi w tebi se šchanzu wobšankuńcž, tebe woblehnyńcž a na wšchěch štronach će tyšćicž; a budža tebe šemi šrunacž, a žadyn kamjeń na kamjenju njewostajicž, teho dla, so ty nejšy pšnało tón čzaš, w kotrymž ty šy doma pytańe“, to je šo tehdy wšchitko dopjelniło. A wot teho čzaša je Šsraelski lud rošpróšceny, jene stajne šwědcenje sa tamnu wulku wěrnosć: „Njemolcže šo, Bóh šo njeda sa šwěch mēč.“ Ach, šo bychmy my to wopomniłi a mudrišči byli a temu Šnjesej wutrobu a žiwjenje we wěrije a lubosći šwjecžili, šo njeby šo tež nam tak šchło, kaž Šerusalemej, a my pokojne a měrne žiwjenje jow wjedli. Duž:

Myšlcže stajnje na Boži šud!

1. šo njebyšće we šwojej wěrije do praweho a mudreho Boha šhabłali,
2. šo bychy hrěšćizny šo nastroželi, a
3. šo bychy fromni šo šwjecžili.

1. Moji lubi, my wěrimy do žiweho Boha, kiž je wšchomóžny, šo wšcho šamóže a wóžji a bjes kotrehož

wole šo nicžo nještanj, kiž je šwjatosk, šo hrěch a šlósć hidži, a kiž je prawy, šo šudži bjes pohladanja na paršchonu, a njebudže šo prashćecž, šchto šmy byli na šemi a kak wjele šmy wjedželi a wobšedželi, ale kak šmy žiwili byli. Tak šteji napišane w bibliji, w tym šmy rošwuczeni w šchuli, to šo pschězo š nowa nam předuje. Ale kak, je tuta wučžba se žiwjenjom pschěš jene? namašamny ju wobšrucženu w šwojim našhonjenju? Šaj, zyle. Tak někotry pad mamy se štareho a noweho čzaša, se šwojeho a druhich žiwjenja, hdžež šo jašnje pokazuje: Bóh šudži pschězo na šemi, njeh jeho šapłacženje hnydom pschińdže, abo hałle po lětach. Wo tym wě tak někotry mješ nami powjedacž. Šak hušto, ach nam daloko leži kóžde njelubosne šudjenje, widžimy tola š čžichim nastroženjom Božu šudžazu ruku pschimacž nuts do čžłowškeho žiwjenja a dyršimy pschi tym a druhim poděńdženju šwojich šobucžłowjekow pschi šebi prajicž: „mój luby, to je Boža ruka, kotraž će nětk tak pschima, ty nejšy pošluchacž chžyl, nětko dyršiš čžucž. Šako šy tak w njeprawdosći žimny byl, w njepóžćiwosći, we wopikštwje, w lěnjosći, šo šy šo malo wo šwój hamt, wo šwoju žiwnosć, wo šwoje džěczi štarał, dha bu wšchak warnowany, ale běšče wšcho podarmo, nětko mašch čžerpicž.“ A kak hušto, hdžž jeno šprawni šmy, dyršimy tež w šwojim žiwjenju pšnacž: „Šłaj, dušcha, to je Boža ruka, kiž će nětk bje; dožho je će š pokucže wolał, podarmo pak to běšče, nětko tebe šchwika, nětko žněješ, šchtož šy wuškwał.“ A tola, moji lubi, tutón prawy šudnił, kak njestrosymliwy je tež šašo

we swojich budach a wobdzenjach! Powjedaj njewerjazemu tak wschelle pady Božeho buda, a tón czi wotmolwi, to je so jeno tak pschypadnje mělo, a budže czi wschelle druge pady mjenowacž, hdžež njebu tón samšny hrěch tež schtrafowany. Haj, tež tón wěrjazy, njemóže wón druhdy dwělowacž nad Božej mudrosčju a prawdosčju, pohladawšchi na te a druge dźiwne poděńdženja w žiwjenju, w šwěcže? Hdžž tak někotra sčósč so poradži, njeprawda so šmėje, hdžž budže dobre potłóčzene, sprawne hanjene, tak wutroba wěrjaza potom tež žalosczi: hdže wostawa prawdosč Boža? Dale, hdžž psches Bože dopušćenje so tajke srudne podawki maju, kaž wo nich pschezo s nowa čitamy, so tam a šem so wulke njesbože sta a wjele njewinojtych srudny tónz wsja, hdžž jow šwěrnny nan, luba maczet budže wsata wot bofa lubnych domjaznych, hdžž tam stary, hubjenny čłowjek dołho wo wumóženje se wscheho kšchiza prošy a šmjercž njepschindže, hdžž tak někotry so tež šwěru prózuje a tola žaneho praweho šboža nima, o njepschindže potom to praschenje: cžeho dla, Šnježe, cžeho dla tak? a to žalosczenje: Šnježe, ty šy potajny Bóh? Moji lubi, sčto dyrbi potom trošchtowacž, so njebychmy wot wěry wotšupili, so njebychmy na Božej mudrosčji a prawdosčji khablali? Ja njewěm žaneho drugeho trošchta, hacž to pohladanje na pschichodny wulki džen teho Šnješa, hdžež wón kóždemu da po jeho skutkach, hdžež pschindže to šaplaczenje a wurunanje, to wujasńenje a srosymjenje, so potom špěwacž budžemy: „Teho Šnješa rada je dźiwna a jeho mudrosč je krašna; tón Šnješ je wschitko mudrje šapoczał a wschitko krašnje dokonjał, cžesč Bohu Šnješej dajcže.“ Dr. Marczin Luther praji raš: Bože pucže šu kaž hebrejske knihi, kotrež wot šady čitacž dyrbiš; to reka, ty dyrbiš hakle tónz Božich pucžow widžicž, přjedy hacž je móžesč srosymicž. Dha so potom Bože dołhocžakanje pola hrěšnikow šjewi jako šmilnosč, psches kotruž chžysche k pokucže wolacž; dha so jeho dźiwne mjelczenje pschi šylsach prawych a cžežke domachpytanje šjewi jako wótzowška mudrosč, kotraž s tajkim pruhowanjom šwoje džěczi cžisčzi a wudokonja. Duž dha niz dwělowacž nad Božej prawdosčju, hdžž tež ju jow husto pošnacž njemóžemy. Na tamny džen Božeho šuda pschezo hladacž a myšlicž, to pošylni w dowěrjenju.

Rač budže mi! hdžž budža mi
Wschě šylsy šetřewane,
Riž šu pschi wschellej srudobi
Na šwěcže wuplakane.
Tam, bratsja! junu šhonju ja,
Rač Bóh, hdžž kšchiz mi pschipošla,
Se so mnu derje mēnił.

2. Myšlicže pak tež štajnje na Boži šud, so bychu so hrěšchnizy naštróžili. Tajkich wschał tež nětk so namaka, kiž w šwojej njewěrie praja: „Ach, Boži šud tu njeje! to je jeno rěč duchownych a hlupnych čłowjekow, na kotruž hišcže žony a džěczi ledžbujaja, ale my mudri a wuczeni so na to šmějemy. To so tež hižom tak wjele lět přěduje a pschezo so hišcže njeje dopjelniło, dha tež ženje k temu njepschindže; a tak šu živi, kaž w Noachowym cžasju, woni jědža a pija, hraja a rejwaja, a jeno na šwětne myšla a nochzedža wopomnicž, sčto so k jich mērej hodži. Moji lubi, to by runje tak bylo, kaž by chžyl něchtó prajicž: ach, ta šmjercž hrosy kóždemu, ale ja cžakam hižom 60 lět na nju a wona hišcže njeje pschischla, duž tež s žyla njepschindže. Ně, tak wěcže, kaž

šmjercž pschindže, pschindže tež šudny džen. Jesuš šam je to prajil, a sčtož wón praji, je wěrnosč; a k cžemu tež šwědomnje, tutón šudnik, w naš, hdžž njeby žadny šudnik wysche naš byl? A kaž je Boži šud na město Jerusalema pschischoł, tak pschindže tež na wschitkich čłowjekow. Hdny to budže, ničto njewě hacž Bóh šam. Ale ša tebie Boži šud pschindže, hdžž wumrjesch, a tak bórny móže so to štač! Šajkiž potom namařany budžesč, tajki so tež šjewiš na wulkim šudnym dnju. Ty pak po šwojej štwjerdnjenej a njepofutnej wutrobje šhromadžujesč šam šebi hněw na džen hněwa a šjewjenja praweho šuda Božeho, kotryž kóždemu da po jeho skutkach, tym, kiž šu šwadnizy, a na prawdu njepošluchaju, ale pošluchaju na njeprawdu, nješnada a hněw; tyschnosč a cžežnosč na wschě dusche tych čłowjekow, kotřiž šle cžinja.“ Moji lubi, pruhujmy so, kaž s nami tu šteji, kaž dołho hišcže šwój šnadny cžas mamy a Bóh naš woła a prošy w bohatštwje šwojeje dobrocžiwosčje, ščerpliwosčje a dołhocžakanja. 120 lět mějesche tón Šnješ ščerpliwosč do lijenzy, potom pak pschindže jeho nješnada a hněw na tamnych šašaktych, njepofutnych ludži. 37 lět mějesche Jerusalema hišcže cžaka, šebi rošmyšlicž Šnješowe šłowo: „Wasch dom dyrbi wam pušty wostacž“, potom pak pschindže na tuto njepošluchne město Boži hněw. A twój cžas teje šnadny, šnadž je hišcže jara krotki. Š so bychu czi šwadnizy a kiž na njeprawdu pošluchaja, so bychu czi njepofutni wopomnili, sčto so k jich mērej hodži. „Bóh njecha šmjercž bjesšobžneho, ale so by wón so wobrocžil a živy byl.“

Duž teho dla, wy čłowške džěczi,
Tu wěcžnosč tola wopomnicže,
A s cžasom tudy na tym šwěczi,
Hdžež hišcže kšwila šnadny je,
We šylsach cžinčje pokutu:
Bóh šmili so na hrěšchniku.

3. Myšlicže pak tež štajnje na Boži šud, so bychu fromni so šwješeli. Tak wschał praji japoschtoł: kšwalba a cžesč a njesachodnosč tym, kotřiž ščerpliwje w dobrych skutkach šteja s tym wěcžnym žiwjenjom. Niž so móhli šebi tu šbóžnosč warbowacž psches šwoje dobre skutki, ale woni je cžinja s džaka ša šnadny šwojeho Šbóžnika, kotrež so trošchtuja we šwojej hrěšchnej nusy, so bychu so šjewili jako štawy na tym cžele, hdžež je Jesuš Šhryštuš ta hlowa. Niž so bychu mēnili, so šu na jene dobo dokonjeni a so bychu šadwělowali, hdžž pschezo s nowa šwoju šłabosč widža, ale ščerpliwje džělaju na tym, džen a bóle roscž na šnutštownym čłowjeku. Boža dobrota jich pschi tym k pokucže wjedže a Bože šchwitanje jich powucža a wucžisčja. Ša wschitko šu džakowni, dokelž wjedža, so jim wscho pschithadža s rukow mileho Wótza a dyrbi jim wschitko k lěpschemu šlucicž. Šich wješele je, so Boži šud so pschibližuje, hdžež ša nich njebudže potom wjazy wolanje a bolosč a hrěch, ale šama wješelosč a krašnosč, hdžež pschindže to křonowanje a powyšchenje, to witanje a wohladanje našcheho Šnješa a Šbóžnika na wěcžnje. Šslušchamy my k tutym fromnym?

Rač budže mi! rač budže mi!
Mi jara derje budže,
Hdžež šbóžna radosč šwješeli
Mje wobštajnje a wschudže;
Rač šbóžny šym žno na šwěczi,
Hdžž mój duch tam so pschekadži,
Hdžež mi tak derje budže.

Šamjen.

S. w M.

Cziń rachnowanje!

Luf. 16, 2.

Głóſ: Ach Božo, hladaj i njebiešow —

Cziń rachnowanje, cziłowjecze! —

Spomni na te khotne słowa,

Hdyž Bóh psches smjereč do wěčnoſcže

Cže junu psched bud woła.

Tam shtonisch, kak by naložal

Swój hnadni čas, sčto wuškwal,

Zně potom sa tym směješ.

Braj: Sčto psched tobu wobsteji,

O Božo, kwjaty, prawy?

Psched twojim kudom sakudži

Mje wulki hrěch a mały.

Ma wjele tyžaz praschenjow

Tam hrěschnik nima wotmolwow,

Hrěch kóždy jeho tama.

Mi hnadu pschiswol sa prawo,

Wschě moje winy wodaj;

Sa na kschiz Rhrysta sčožam ho,

Mi jeho prawdoſč podaj.

Hdyž dušcha tule draſtu ma,

Se wucziscžena wot hrěcha,

Sej njebio wěšte budže.

Spožč jeno, so jow na kwěcže

Sa cžinju twuju wolu,

So tebi kwjeczju žiwjenje,

Do hrěchow njepoſwolu.

Mjech twój Duch je mi i wodžerjom,

Dha wobsteju psched budženjom

A směju i hnady sbóžnoſč.

K. A. Fiedler.

Nabožina w schuli.

(Pobracžowanje.)

3. Zyrkwinske stawisny.

Ludna schula, kotraž zyrkwinskim stawisnam hišecže žanu twjerdže stejazu hodžinu na schulskim planje pschipoſajacž njemóže, dyrbi i najmjeišča w kóždu smu (jako wošebity dar sa konfirmandow) jenu druhu n. psch. pišanski hodžinu sa zyrkwinske stawisny wučicž. Pschetož džěcžo, ho k temu hotowaze, wuſnacže ſwojeje wěry a ſlub ſwojeje ſwěry wotpoſožicž, dyrbi wjedžicž, kak je zyrkej k ſwojemu wuſnacžu pschisčta. Wono dyrbi k ſwojemu ſbudženju a poſchljenju w žiwjenſkich wobrašach bédžerjom sa wěru a pobožnoſč tu ſwěru, k ſwojemu warnowanju pał te žalostne bludy njewěry a fanatiſma widžecž. Semu dyrbi jašne bywacž, so wotkhad wot Božeho ſłowa k wotkhadu wot Božeho pučža, a nawopak, wotkhad wot Božeho pučža k wotkhadu wot Božeho ſłowa wjedže; so falſchna wučžba a njebožcžiwne žiwjenje ho trajnje džělicž njembžetej. Wono dyrbi shtonicz, kak cžežlo je ho wótžam cžiniko, so hu ſwojim džěcžom cžisty ewangelij ſawoſtajicž mohli; wono dyrbi te wopory ſeſnacž, kotrež běchu trěbne, so tule drohoſč nje-pschitrotičenu wobšedžimy, so by ju wono w cžeſcži džeržalo a po Božej woli naložalo. S tych tyžazlětnych, wopomnjecža-hódnych pschihotow pola Židow a pohanow, se ſaloženja a roſſchěrjenja zyrkwje, i horžych bédženjom a kraſnych dohycžow jejnych wuſnawarjom, se ſpodžiwneho pscheměnjenja, kotrež je kwět psches zyrkej naſhonil, — dyrbi ho džěcžju jašne a wěšte ſčžinicz, so tale zyrkej žadyn cziłowſki ſtutk njeje, a so je tón na Golgatha kschizo-

wany žiwny a i knježerjom. Sańdženocž, kotraž to wobkwědčža a ſdobom ſjewjenja pschitomnoſcže wuſožuje, dyrbi džěcžju rukowanje bycž, so Knjes zyrkwje wſchě ſwoje ſlubjenja dopjelni a se ſwojeje bédžerſkeje gmejny dohycžerſku ſčžini.

Se hišecže dalſchich dopoſajow trěbnych, so dyrbja ho w ludnej schuli zyrkwinske stawisny wučicž? W žanym cžaju njebě to nuſniſche dylži w naſchim. Pschetož wot ſaloženja zyrkwje ſem hacž do džanſa njeje njewěra w nej ženje w tajkej měrje, ženje i tał mnohej wučženoſcžu, ženje i tał wulkej wěſtoſcžu pschecžiwno nej wuſtupowala, kaž w naſchich dnjach. Plapot hlošow je tał džiwu, so je wotmolwjenje na praschen: Sčto je wěrnocž? wſchědnje cžežſche. Tu je kruta, w Božim ſłowje ſaložena wěra nuſna, kotraž jeniczju ſamože, trěbnu jašnoſč a roſſbudženocž dawacž. Nětko pał je ſabjeranje i zyrkwinskim ſtawisnam we wyſokej měrje ſlužobne, tajku wěru budžicž a ſchlnicž. Hdyž je wěra, tam je jašnoſč a roſſbud, tam je luboſč k zyrkwu, luboſč k jejnemu njebiešemu Knjeſej, hrěrne wuſnawanje jeho mjena; tam je tež horliwoſč, sa Bože kraleſtwo ſtutkowacž; tam je ſčžiniczne cžeržazja, ſnjeſliwa, dobroproſchazja luboſč napſchecžiwno tymžamym, kotrymž je kschizowany pohorſch a blaſnoſč.

(Pschichodnje dale.)

Sswětloſč a cžěmnoſč w amerikanskim zyrkwinskim žiwjenju.

Amerika, nowy ſwět, druga poſojza ſemje, a tola sa naſ niz se ſwěta! Němſzy duchowni, w naſchim kšžorſtwje na to pschihotowani, hižom dawno won cžahaja, so bychu tam baloko ſtutkowali. Tał hu wučžernje sa tajkich předarjom w Nowym Detelſawje w Bajerſkej, w Breklumje a Kropje w Schleſwig-Holſteinſkej. A ſwjast tele měſtna se ſwojimi ſeminarami sa předarjom se ſynodami abo ſjenocženjemi amerikanskich ewangelſkich woſadow wjaſa. Sčhſchmny, sčto ho nam i pjera Breklumſkeho duchowneho wo amerikanskim zyrkwinskim žiwjenju ſdželi — ſpodobne a dobre kaž njeſpodobne a njedobre.

Wny w němſkim kšžorſtwje mamy krajnu zyrkej, mješ tym so w Amerizy ſtat (krajna móž) i zyrkwju ničžo cžinicz nima. Wonaj ſtaj kaž dwě ſwójbje, kotrež w jentym a tym ſamym domje bydliſtej, móžetej ho ſtrowicz a pschecželne w hromadže wobkhadžecž, ale tež, hdyž ho jimaj njeſpodoaba, bješ ſtrowjenja a ſmnye jena nimo drugeje krocžicž. Mješ nimaj i najmjeišča žadyn ſnutſkowny ſwjast njewobsteji.

W tym mohł něſčto dobre widžecž, so je zyrkej ſama na ſebje poſajana a njeſmje sa krajnej podpjeru wuhladowacž a tež žaneje njedoſtawa ſhiba teje, kiž kóžda woſoba a kóžde towarſtwo w kraju doſtawa. Tuta njewotwiſnoſč wot ſtata zyrkej žiwisču a ſchlniſču cžini. Dolež je zyrkej njewotwiſna, drje ho tež ſelty nuts cžičecža — tola je zyrkej ſažo tež nuſowana, i dwojakej horliwoſcžu wo to wojowacž, so by wobſtala a i dwojakej jašnoſcžu ho wěſta ſčžinicz w tym, sčtož je jejny ſažok a jejna wěra. Kóžda woſada ma ſwoje ſtawy ſebi pytacž ſdžeržecž, ale tež bycž w rukomaj mēcž, so by w morju ſwěta kójka. Wnyſl sa miſionſtwo je tehodla w najwjazny woſadach tam ſchlniſcha hacž we woſadach naſcheho kšžorſtwa. W hromadže i tym pał tež bže to njedobre, so niz jeno w morju ſwěta ſwoje ryby kója, ale tež w ſuſobnych hatach (woſadach).

Ma někotrych blaſach je tehodla tež pschewjele zyrkwjom a woſadow w hromadže, mješ tym so na druhich ſažo pobrachuja. W někaſkim wjetſchim měſcže, n. psch. Snyraſuju, na kschizowanju dweju haſow z zyrkwje ſteja, so jenož jedyn róžl zyrkwje paruje. W kóždej ho němſzy předuje (krajna rěcž je hewał jendželſka), wſchě z hu lutherſke, jenož so ho k dwěmaj ſwjastomaj (ſynodomaj) džeržja. W Konſtableville, wſny i 500 wobhderjemi, bē, tał duchowny

ſ Nėmskeje piſche, kiſ bėſche bliſto ſtutkowal, 5 zyrkwjow: romſto-
katholiſka, biſkopſka, methodiſtiſka, baptiſtiſka a welſchſka (ſa Stalijanow).
5 zyrkwjow w jenej wſy! To je ſawėſcze pſchewjele dobreho! Raſ
huſto mamy ſa 5 wſow a hiſcycze wjele wjazy jeno jenu pola
naſ! Kóſda tamnych woſadow paſ ſo napina, ſo by pſchi ſwojim
wuſnaczu woſtala, ſwojeho prėdarja mėla a ſwój Boſi dom, hdyſ
teſ niſ jara woſobny, dha tola doſtojny a pſychny ſebi dſerſala.
Szerėdki ſa woſadne ſamėry woſady pſches dobrowólne pſchinoschki
ſwjeduja, a nėlotre woſady w tym wulku woporniwocę wopofajuja.
We wjele woſadach Ameriki, woſebje w jendſelskich, je ſo waſchnje
ſcziniſko po poruczeniu ſwjateho Pawoła, „kóſdy prėni dſeń tydſe-
nja wotpoſoſ kóſdy a hromadſ, ſchtoſ ſo jemu dobre ſda“, daw-
nje ſebi pſchitwucęicę. Kóſdemu ſtawej woſady ſo woſebite liſtne
wobalki, ſ wjeſcha 53, pſchepodadſa, pſchezo jena ſa kóſdu njedſelu
lėta. Do tuteje wobalki nėtk kóſdu njedſelu tón pſchinoschki tyknu,
kotrny ſu pſchi ſpoczatku lėta ſebi poſtajili, mjeno, datum a wyſo-
koſcę pſchinoschka napiſawſchi na kolektowny taleſ poloſa, kiſ du-
chowny pſches zyrkwiniſkich ſluſobnikow ſe ſchpruchom podawa ſ ſbė-
ranju darow, a kotrny, hdyſ je ſ woſadnymi darami napjelnjeny,
ſe ſohnowanſkim ſłowom pſchewoſmje a na woſtaſ dele ſtaji.
Tuton puč ma po ſdaczu to dobre, ſo tele woſady we wulkim a
zylim wjazy ſa powſchitkowne ſkutki Boſeho kraleſtwa ſwjedu hacę
druhe.

(Pſchichodnje ſkónczenje.)

Kralowa Luiſa.

(Spiſak S. Kapler, f.)

ſańdſenu wutoru pſched tydſenjom njebėſche jeno waſny dſeń
ſa naſch ſuſobny prufki, ale teſ ſa naſch zylly wótzny kraj. Na
tymle dnju bėchu ſo runje ſto lėt minyle, ſo bėſchtej ſo wocęi
wyſokeje, nadobneje ſónſkeje na prufkim kralowſkim trónje ſa wėcz-
noſcę ſamknyſej. 19. julija lėta 1810 wumrje prufka kralowa Luiſa.
Duſ chzemy raſ jeje ſiwjenju pſched naſchimaj wocęomaj nimo
czahnyčę dacę.

Hdyſ dſenſa w hordym ſacęuczu naſcheje moſy wrócoſo po-
hladamy do tamneho ſmuczeneho czafa, pſches kotrny dſrbjeſche
pſched ſto lėtami naſch njeſboſowny wótzny kraj pſcheńcę, hdyſ
dſenſniſchi twjerdſe ſpleczeny twar naſcheje jednoty a moſy roſ-
torhanym a potulenym nėmſkim krajam pſchirunamy, kiſ w lėcſe 1806
hnydom pſchi prėnim nadbėhowanju Napoleonoweho wójſka ſpad-
nychu, potom ſo pſched naſchimaj wocęomaj ſ dobom wobraſ kralo-
weje Luiſy poſbėhje, miſej hwėſdſe runy, kotraſ ſo ſ tamneho
naječėmniceho czafa w ſtawinach naſcheho wózneho kraja wu-
jednaryſy ſ nam ſem blyſchęi.

ſchto drje to je, ſchtoſ wopomnjecę na tule ſonu w naſchim
ludu nihdy wumrjecę njeda? Stej to rjanocę a kroſnoſcę, kotrejſ
naſ hiſcycze dſenſa na jejnych wobraſach ſwjeſelitej? Stej to
jednorocę a pſchecęelnoſcę jejneho waſchnja, kotrejſ ſtej tehdy jej
pomhaſej, wutrobu zylcho luda dobyčę? Abw bėſche to njerwupra-
jomne njeſboſe, czėrpjenje a ſnjeſenje tejele muſiteje ſony a ſchtoſ
ſ tym hromadſe ſwiſuje, jejny rjanſ pſchitlad, wutracę a najwjeſche
wopory pſchinjeſcę ſa wótny kraj? Chzemy-li jejne waſchnje prawje
a doſpołnje roſſudſicę, potom dſrbimy na to wſcho hromadſe po-
hladacę. Pſchetoſ wſchitko to hromadſe haſle to wucęini, ſchtoſ je
raſ ſlawny wucęny muſ Kanka do ſłowa ſapſchimnyſ: „Wona
bėſche ideal nėmſkeje kralowki, macęerje a ſony.“ W wopomnjecęu
tuteje wyſokeje wječchowki njech ſu tele ſłowa poſwjecęene!

Kralowa Luiſa ſo 10. mėrſa lėta 1776 jako ſcheſte dſęcęo
prynſa ſhorle meklenburgſkeho a jeho mandſelſkeje Frideriki Karoliny
Luiſy w Hanowrje narodſi. W luboſnych, wot ſtarých ſchtomow
wobkhlódkowaných ſahrodach herrenhausenſkeho hrodu wona kaſ róſa

roſcęeſche, kotraſ, jako by pſchecęucęe ſwojeje pſchewaſneje ſmjercęe
mėla, ſo dſeń wote dnja rjeńſcho roſwitaſche. Hajena wot ſwėr-
neje macęerneje luboſcęe je tudy hromadſe ſe ſwojimi tſjomi ſotrami
ſcharlottu, Teresiju a Frideriku najrjeńſche dny ſwojeje mlodoſcęe
wuſiwała. Tola dolho ſo tajlich ſboſownych, ſtarocęow próſdných
młodych lėt wjeſelicę njeſmėdſeſche. Se ſurowej ruku ſmjercę do
ſmėrneho ſwójbneho ſiwjenja pſchimnyſchi ſwėrnej wutrobje
ſmėrom ſaſtacę da. Pſchi kaſchcęu ſwojeje macęerje je tehdy ſchēcę-
lėtna Luiſa prėnje hórte bolenje ſiwjenja ſacęula. So by ſwojim
dſęcęom ſaſo macęer daſ, ſo jeje nan prynſ ſhorla po nėlotrym
czafaſe je ſotru ſwojeje prėnjeje mandſelſkeje woſeni, a jako bu teſ
ta jemu pſches ſmjercę rubjena, częſtopruhowany muſ, kiſ bėſche
hacę dotal ſ namėſtnikom nad Hanoverſkej byſ, zyle ſe ſtatneje
ſluſby wuſtupi, ſo mohſ ſo ſ wotku wot macęerneje ſtronny nėtko
zyle wo wocęehnjene ſwojich woſhrocęennyh dſęcęi ſtaracę.

Prynſeſna Surij Wylem, taſ wotka rėkaſche, bėſche po ſwo-
jim zylim waſchnju najlėpje ſ temu ſhmana, ſwojich wnucęow
ſ dobrym człowjekam wocęahnyčę. S wulkej luboſcęu dſęcęi na
nej wiſachu. Mėjeſche jara bohate naſhonjenje wo ſiwjenju,
ſpėſchny a wėſty woſud, ſlotu, czuſtu, ſ dobrotam pſchezo ſwólnitwu
wutrobu, kaſ teſ wjeſele ſmyſljenje. Wola ſaneje jejnyh wnucęow
ſo poſdſiſcho runje tele dary w tajſej harmoniji ſaſo hromadſe
namaſachu, kaſ pola prynſeſny Luiſy.

Njech je tudy mėſto, hdyſ chzemy nėlotre ſłowcęka wo du-
chownym roſwicęu kraloweje Luiſy prajicę. Kralowa je poſdſiſcho
raſ ſwojeje ſwėrnej pſchecęelnyſy, komornicy ſ Berg, jara ſtorſiſa,
ſo je bohuzel jejne roſwucęowanie we młodych lėtach taſ malo
nėmſle a taſ maſo doſpołne byſo. Porok, kiſ w tyčle ſłowach
leſi, paſ mjene na te woſoby padnje, kiſ bėchu wokoło njeje, jejny
nan, jejna wotka, jejni wucęerjo a jejne wocęehnjecęi, ale dſrbi
ſo tamnemu zylemu czafaſej czinicę, w kotrnyſ bė prynſeſna Luiſa
ſiwa. Młodoſcę kraloweje Luiſy wſchaſ do tamneho njeſboſowneho
hanibneho czafaſa naſcheho wótzneho kraja padnje, hdyſ pſchi wſchėm,
ſchtoſ czinjachu, do Franzowſkeje wocęi wobrocęachu. Kaſ ſu naſche
woſebne knjenje dſenſniſchi dſeń hiſcycze ſwucęene, ſo po „pariſſej
modſe“ woblecacę, taſ teſ w tamnych czafaſach kralowej Luiſy ſa
wulku hańbu placęeſche, hdyſ woſebny człowjek njemóſeſche prawje
franzowſki rēcęecę, czitacę a piſacę. Nadſcho jemu wodachu, hdyſ
ſwoju macęernu rēcę jenoſ hubjenje wobknyčęi. Teſ hewaſ ſ roſ-
wucęowanjom ſrudnje ſtejeſche. Bohkomnyſnoſcę tamneho zylcho
czafaſa ſo teſ w roſwucęowanju poſaſa. Taſ ſadny dſiw njeje,
ſo pſchi tajkim roſwucęowanju a wocęehnjenu wutroba a duſcha
próſdnej woſtaſchtej a huſto jeno czėńki blyſchęzaty ſirniſ zylu
ſnutſtownu próſdnocę ſhuduſchzy potaji.

(Pſchichodnje dale.)

Wſchelake ſ bliſka a ſ daloka.

Zwikawſke theſy a Draſdſzanſke wucęerſke wucęinjenja ſa na-
boſinu w naſchich ſchulach ſu pſchewinjene. Naſch katechiſmuſ
woſtanje w ſchuli. Anjeſ miniſter Beč je na ſhromadſinje wo-
trjeſnyh ſchulſkich inſpektarjow ſaſſeje ſjawnje a raſnje wuprajit,
ſo njemóſa Zwikawſke theſy ſaſoſt nabozniſkeje wucęby byčę, ale
ſo ma ſo wėra na wucęby naſcheho wėrywuſnacęa ſkoſowacę.
Jeho rēcę je po zylej ſaſſej pſchipoſnawazy wothłóſ namaſala.

S Wuleſ. Anjeſej ſararjei Kubizy, kotrny ſo 1. oktobra na
wotpocęinſk poda, je jeho Wrajeſtoſcę kral w pſchipoſnacęu jeho
dolholėtneho, ſwėrneho a ſpomózneho ſaſtojnſkeho ſtutkowanja
trónu ſ rycęerſtemu ſchjizej 1. rjadownje Albrechtoweho rjada ſpočęil.
Tajny radſicęel Berger je jemu ſańdſenu wutoru w pſchitomnoſcęi
zyrkwinſkeho pſchedſtejicęerſtwa tole kralowſke wuſnamjenje
pſchepodaſ.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spař měrnj
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoń ty.

Z njebjes mana,
Njech ói khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew ćel

F.

Sserbske njeđzelske lopjeno.

Wudawa so kóždy šobotu w Šmolerjez knihicizščezěni w Budyšcinje a je tam ša šchwórtlětnu pschedplatu 40 np. dostać.

11. njeđzela po šwjatej Trojizy.

Romsk. 1, 16—25.

Šafnje tu Pawoł Bože šjewjenje w štwórbje wob-
šwědcza. A šawěrnje, njeje žyła štwórbja kaž wulka kniha,
kotraž psched čłowjekom woczinjena leži a jeho wuczi,
Boha pšnacž a čješćicž? Žana ruka ju njemóže wob-
jimacž, žane wóczko jeje listna njemóže pschelicizicž, ale
šchtóž woczi ma k widženju a wušchi k šlyščenju, tón
namaka w njej tyšazkróčne psalmy, ke kotrymž wšchitko
šobu spěwa, hrimanje na njebjju a ptacžik na hałozžy,
lišćo na šchtomje a žohnowane žně na polach. A tola
Pawoł pschi tutym šjewjenju w štwórbje stejo njewostawa,
jako by došahaze žórko bylo, Boha pšnacž a k šjedno-
čženštwu k Bohom pschicž; ně, wón na druhe krašnišche
šjewjenje pokazuje, mjenujžy na to, kotrež je šo psches
Šhryštuka štało: jenicžy ewangelij wot Šhryšta je móž
Boža, kotraž šbóžnych čžini. Wón potajkim na štronje
tych nješteji, kotřiz mēnja, šo druheho šjewjenja njepotrje-
baju, šhiba w štwórbje, a žaneje druheje Božeje šlužby,
šhiba teje, kotruž wonkach pod módrum njebjjom džerža,
hdžej, kaž wudawaju, šo bóle k Bohu pšbēhnjeni a we
šwojej wutrobje šapschimnjeni čžuja, dnyžli w čžēšnej,
čžmowej žyrkwi. Šchto je na tutym mēnjenju? Nášcha
epistola naš wuczi: w štwórbje šo Bóh nam šjewi,
a nam rošestaja 1. šo je temu tak, 2. tak daloko je
temu tak.

1. „Šo wěmy, šo Bóh je, to je jim šjewjene; psche-
tož Bóh je jim to šjewi k tym, šo Boža njewidomnosć,
to je jeho wěczna móž a bójštwó, šo widži, hdžyž my na
škutkach to šrosymimy, jako to je štworjenje šwěta.“ Bože
njewidomne byče móže šo se štwórbju pšnacž. Šdžejžtuli
čžłowjek šwojej woczi škóžuje, wšchudžom jemu žiwe, jasne
šwědcženia a wopokasma Božeje wšchedomožy, mudrosće a
dobročiwosće napschecžiwó šstupaju; wón trjeba jenož na
jich čžer kēžbowacž, duž k wěštosću tež jeho bójštwó pš-
šnajje, kotrež jemu tak widomnje bliško štupa. Čži šu teho
dla bjes šamolwjenja, kotřiz wudawaju, šo wo Bošy ničó
njewjedža a wjedžecž njemóža, dolež šo jim Bóh njeje
šjewi. Ale kēžbuja drje wšchitžy na tuto šjewjenje, kotřiz
šchescžijanške Bože šlužby šazpawaju, wudawajo, šo Bohu
w štwórbje šlužža? Ach, my čžyžli woprawdže wjedžecž,
kelko k nich na šwojich wukhodžowančach a wulětach k žyła
na Boha špomina. Bychu-li to čžinili a njebychu-li pschi
tym jenož na šwoje šwješelenja myššili, ale na Božu
wšchedomóž, mudrosć a dobročiwosć, woprawdže, dha
bychu psches kóždy kšód do polow a do lēšow šo š nowa
nucženi čžuli, hromadže k tymi, kiž šo k Bohu w Božim
domje modla, kšwalbne kšerlušche šanoschowacž!

Čžucžiwu wutrobu a pschijimnu myššl dyrbišch wšchaf
mēcž, čžješch-li Bože šjewjenje w štwórbje šrosymicž, a
čžišteje wutroby dyrbišch byčž, šo šo psches štwórbju njeby
šawješć, ale k Bohu wješć dał. Tajka wutroba šmēje
š wobšhada se štwórbju šawěšće wššchemjenje a pššlyjenje.
Čžuje-li šo psches njemēr a ropot šwěta šranjena a wot-

pjata, o kak derje czini jej merna czischna Bozeje stworbny! Se-li psches nekajku swadu a rostoru sweta do njepektoja pschischla, psches wuhod do stworbny so sašo smeruje. Chze-li mróczel njespokojnoszcz a staroszcz so na nju lehnycz, duž pohladnje horje k jasnym hwesdam, a mróczel so sašo roščehnje. O jara wjele móže stworbna naš wuczic, bychmy-li jenož pschezo na jeje wuczby posluchali, njeby-li jenož nasche wóczko tak klepe, nasche wucho tak hluche sa tute wuczby bylo! Nasch Ebóznik sam dže nam pschivola: „Pohladajče na ptaki pod njebjesami: wone njebyja, wone nježnu ani njechowaju do brožnjow, a wasch njebjeski Wóczez je wschaf sezimi. Wohladajče lilije na polu, kak wone rostu, wone nježelaju, tež nje-pschadu. Ja praju wam, so tež Salomon we wschitkej swojej krafnosczzi njeje tak wuhotowany byl, jako jena tych samych.“ (Mat 6.) Kaž tu pschecziwo małowérje, tak prěduje Bóh psches stworbny tež pschecziwo njemernosczzi a njesdžeržliwosczzi a kóždemu pschirodže napscheczimnemu waschnju a potasuje, so ma we swojej stworbje męsta doscz sa wschitkich, a so móža so wschitzy napscheczič a wjeselicz, hdyž jenož jedyn njecha wschitko sa sebję męcz a sam wuziwacz, schtož je sa wschitkich postajene. A kaž rola a schtom swojeho ploda njesapowjeduje, kaž kóžde stworjenje swoj nadawč dopjelnja, kaž žane i puczja, jemu postajeneho, njewustupa ani jakoň swojeho stworiczela njeschestupja, tak dyrbi człowjek i teho nawuknycz, so wón njeje teho dla „wjazy dnyžli wone“, so by so Bohu a jeho węcžnym jakonjam sebi k schodže a k skazenju wuwinył, ale so by Boha czeszczil a so jemu džakował. To pak człowjekoj njejsu czinili, teho dla bu jich rosom psches hordoszcz saczmity a jich wutroba wot žadoszcz czela a žadoszcz woczow a hordoszcz žiwjenja jata. Duž bu jich wuhlad do stworbny bluki a smuczeny a Bože siewjenje w stworbje jim njejakne a njedobahaze.

2. Schto tola sebi ludžo njejsu wschitko se stworbny wuczitali! Nunjež so sa mudrych męjachu, bęchu tak blašni, so njejsu žaneho Boha w stworbje namakali, ale so pschewobroczi krafnoszcz njesachodneho Boha na podobnoszcz, so by podobna byla na sachodneho człowjeka a na ptaki, na schtyrinohate a po semi lažaze swerjata, a tajkim pschiboham so bójsku czeszcz wopokasowali! S pschirody so dopokasacz chzyli, so człowjek žaneho ducha a žaneje njesmjertneje dusche nima, so so człowjeker dže kaž skotu; kaž tón wumrje, tak wumrje tež tamny, a maju wschitzy jenaki dyh. Haj samo tajzy so wustupili, kotrymž, schtož se a dobre mjenujemy, nicžo njeje, dokelž so woboje, kaž so i pschirody spósnali, jenož na pschirodne saczuwanja a hibanja moshow a žikow jakožuje! Duž męnja, so so ludžom wschaf njemóže sa slo bracz, hdyž morja, mandželstwo lamaju, franja, so pschiskłodzeja; wbohy dže po swojim pschirodženju hinał njemóža! Sich pschirodžene pschihilenje k temu nusuje, kaž tigra k krejrosleczu a rapaka ke franjenju! Tak móže so człowjek pschi wschitkim siewjenju Božim w stworbje sašlepicz a sawjescz! S nami by hubjenje bylo, njebychmy-li žaneho drugeho siewjenja męli, khiba jenož w stworbje, hdyž nasch rosom tak lohko bludzi a je nascha wutroba tak sawjedliwa.

A na kelko praschenjow, kotrež w kóždej po wumozženju sdychowazej wutrobje wustupuja, nam stworbna i žyła žaneho wotmolwjenja njedawa! Wona czi nicžo njepraji wo Božej potajnej radže a woli k naschej sbóžnosczzi, nicžo njewě ani wo swjatym a prawym, ani wo hnadnym a

šmilnym Bosh, czi njesiewja potajnstwo twojeje dwojakeje pschirody, hdyž se swojim czękom semi pschiskluschesch a sa swoju duschu tola w nicžim semskim polneho spokojenja njenamakasch, czi njewotkrywa potajnstwa wumozženja, czi nicžo njepraji wo nowym narodže, wo wobnowjenju a wuschweczenju człowsteje wutrobny, czi njedawa žaneje nadžije na węcžne žiwjenje.

Stworbna je Bože siewjenje, ale niz jenicže a tež niz najwyschsch. Wona je jenož, tak rjez, drašta najwyschscheho. Nęschto hižom je, móžesch-li so wobrubna jeho drašty dótknycz, pschetož tež i tuteje hojerste mozy wuhadzeja: jeho sameho halle smęjesch, hdyž so jeho krafnoszcz widzil we wobliczu teho, kiž rjekny: Schtož mje widzi, tón widzi Wótza. Duž njehanbujmy so ewangelija wot Ahrysta, w nim je siewjena ta prawdoszcz, kotraž psched Bohom placzi!

Samjeń.

M. w Hr.

Khwalobny khęrlusch.

(P. Gerhardt.)

Słób: Dženš khwalče Boha, kchesczenjo —

O człowste džęzi, woprucze
Džak Bohu wjerschnemu,
Kaž jemu byly jandželste
Tež khwalbu dawaju.

Bóh spokojnu nam wutrobu
A sradnoh' ducha daj,
Wschu hrosu, staroszcz, sradobu
Do morja sahrjebaj.

Haj, wotuczče a spewajče
Nęč jemu radošnje,
Wón krafnę skutki potaže
Nam wschudžom na swęcze.

Chzył sa nasch lubny wótžny kraj
Nęč stajny spožczowacz;
Wón wschemu domej sbože daj
A chzył jón žohnowacz!

Kaž je wot naschej kolebki
Nam czerstwu strowoszcz dal,
Tak je tež w swojej šmilnosczzi
Pschez' i nusy wupomhał.

Bóh pschewodžuj tež i lubosczu
Naš wschitkich kóždy czaš;
Wschu wobczęžnoszcz a czępnotu
Pał wobroczej wot naš.

Smy hušto seho sradžili,
Sso nam pak schiluje,
Naš i prutom mile pschepuschczzi
Na sprawne rostacze.

Kaž dokho w žiwjenju tu šmy,
Bóh naš tež wobšbožuj;
A hdyž my wotšal pónđžemy,
Naš hnadnje pschewodžuj.

Hdyž šmjertne storki bliža so,
Nam sandžel woczki sam,
A posbęni na naš wobliczo,
Naš pschęšadž k njebjesam.

Surij Brósk.

Prědowanje wo komecze i lęta 1857.

Sdžělil Kapleč, i.

Kaž šmy w tymle lęče na njeju komet widželi, tak bęšče tež 1857 wulki komet widžecz, a węschczachy tehdy mudracžkojo, so wón 13. junija naschu maczer semju póžręje. Sajimate je, kchschecz, kak džen na to, 1. njeđzeli po swjatej Trojicy, D. Ahlfeld, w swojim czašu klawny předač pschi Miklawšchowej zyrkwi w Sipku, swoje předowanje sapoczja. Wón takle ręcžesche:

„Duž šwět tola hišczę steji a 13. junij je saschol kaž wschitke dny. O kak khwatniwy je tónle narod, węcicz wschemu temu, schtož człowjekoj ręcža a pišaju. Sprawna wędomoszcz, kotrež je tón kņes ponižnoszcz spožczil, wobliczuje, so ma so w lętach 1856—1858 wulki komet naschej semi pschibližowacz. Dokelž wona wě, so je, schtož węmy, nježyke, so jara na kęžbu

bjerje, džen, haj šamo jeno lěto i poknej wěstoscju postajic. Ale jedyn jeniczi na šwoju mudrosć hordy cžlowjel i nadunjenej wěstoscju mudraczkuje, so šo 13. junija tónle komet nascheje semje ta blisko dóttnje, so wona psches jeho wopusch pónbže. A hntydom šo i teho dalsche baj: „Tale kometowa wopusch semju rosbiye, šwět šańbže.“

Tutemu jenemu njewěra wěri a je i džela psched wčerawšch im dnjom tšchepotala a šo jeho bojala. Šchtóž je wěru do trojenicž-teho Boha šhubil, tón napošledku wschitko wěri. Šako bēšche Saul wot Boha wotpadnył, wón ke kuslanczi w Endorje džēšche. Komuž je šo hwēda i Šakuba, kotraž je Šesuf Šhryštuš, šhowala, tón šo napošledku tež kometowych wopuschow boji.

A jako škóncznye džen pschidže a ani komet ani jeho wopusch na žylym njeby tež nasdala wobladacž njebē, ludžo tola tšchepotachu. Njebēšchtaj tola někotražkuli staršchej w naschim mēšče šwoje džēczi wčera do šhule šlaloj, dofelž chzyschtaj šwójbu šhromadženu mēčž! Štalo šo je, kaž je tón Šnjes Šraelskemu ludej junu hrosyl: „Njebudžecze-li wy pał mje pošluchacž a cžinicž wschitke te kasnje a budžecze moje wustajenja šazpicž a wascha dušcha moje prawišny šacžišnyčž, so wy nječzinicze wschitke moje pschilasnje a budžecze mój šlub šamacž, dha chzu ja bojocž do waschich wutrobow dacž, so dyrbi waš šhrosčazze liščžo honicž a dyrbicze psched nim cžēfacž.“ A tudy bēšche mjenje hacž šhrosčazze liščžo, tudy njebēšche — ničžo.

Mēšto šo tajkemu cžlowštemu bacžu wēricze, wērcze šlowu wēneho Boha! Tu macze šakožt, tam žaneho nimacze. Tu macze praštare a pschezo nowe naschonenje, so šlowo njeluda; na druhim boku macze praštare a pschezo nowe naschonenje, so cžlowjekojo šo myla a šža. Bójcze šo Boha, dha šo njetriebacze cžlowjekow ani cžlowšteho bacža ani Božeje štworbny bojecž!

Šwēt, kaž nētko wobšteji, junu šańbže, Šoh je jón štworil k wēštemu wotthynjenemu šónzej; hdyž je tón dozpyty, potom jej nowu podobu da. Džen pschidže. Tola žana kometowa wopusch, ale ruka teho Šnjesa semju roslemi. Šacž do teho dnja mamy pał tola šahubjenja šwēta doščž, haj, dwojake, jene, kotrež dyrbimy šebi wschēdnje wuprošnyčž, a jene, psched kotrymž mamy wschēdnje tšchepotacž. Wo wobēmaj cžitamy w dženšnišchim ščzenju wo bohonym mužu a šhudym Lazarušu. To šteji napišane w ščzenju šwjateho Łukascha, w 16. stawje wot 19.—31. šchtucžki.

Š tehole wotdžela šebi jako hlownu myšl šwojeje dženšnišcheje Božeje šlužby šhowajmy to šlowo: Dwojake šahubjenje šwēta! Widžimy we wotdželu psched šobu: 1. muža, kotremuž je šo šwēt šahubil, kotremuž šo pał njebjeka wotewrja; 2. muža, kotremuž šo šwēt šahubi, kotremuž pał šo hela wotanluje.“

Tak Ahlfeld psched 53 lětami předomasche. Njepłacža jeho napominanja tež dženša hiščcže, hdyž wopomnimy, kał nowiny nam potjedachu, so je lēšha někotryžkuli šwój rošom šhubil, drusy šebi žiwjenje wsachu i bojocze psched kometom? Dajmy šej prajicž, so tež wo tajkich štrachach Šnjesowe šlowo placži: „Njestrachujcze šo tyč, kiž cžēlo šabija a potom ničžo wjazny cžinicž njemōža. Ša chzu pał wam šjewicž, šoho šo bojecž macze: Bójcze šo teho, kotryž hdyž wón je moril, tež mōž ma, cžišnyčž do hele. Šaj, ja praju wam, teho šo bójcze!“

Šwētłoscž a cžemnosć w amerikanskim žyrkwinskim žiwjenju.

(Škónczenje.)

Kał dha šebi duchowny a wošada mjes šobu štejtaj? Njeje dha tu štrach, so jeho šjawne šwēdczenje cžēpi, so wón ludžom po hubje rēczi, k hrēcham mjelcži, hdyž dyrbjal šhostacž? so šahladluje, hdyž dyrbjal rēcžecž, so bohomych a šhudych i dwojakej mēru mēri? Bjes dwēla je tutón štrach: Ale we wulkim žylym tola prajicž

njemōželch, so šo w amerikanskich wošadach cžiste Bože šlowo nje- přēduje, so tamnišchi duchowni hrēchi njelhostaja, hdyžkuli na nje trjedhja, so ša cžakne došhody šo starajo dušchowpastnyštwu ša- komdža a warnowanje a napominanje šahwaju. Šdyž je wošada wo tym wopravdže pschēšwēdcžena, so jich pastny i dušchemi derje mēni, jeno Šesufowu cžesčž pyta, niž šam šwoju, so wón pastny njeje, kotremuž je wošebje na wołmje wowzow ležane, potom šebi wona wjele wot njeho prajicž dawa a šo wot njeho njewot- wobrocža, hdyž wón šhosta a wēnosčž praji. Wjele je wschaf na tym ležane, kałki předar je a kał wēnosčž praji.

To šmē šo wuprajicž, so tamnišcha wošada rjenišche šnamjo pschedstaja hacž nasche (w Šēmzach), kałkež w pscherēšku šu. Tam je šuano mjenje njerjada w pschēžny. To we wobštejnoscžach leži. Tu pola naš šo wotajiwšchi wscheho ša wošadny šlaw wobhladuje, kiž je šchcženy. Šo šu mjes tutymy, kiž bjes cžērienja wutrobny jeno i hromadu šobu bēža, njeje dživ. Šo šu mjes šchcženyymi a konfirmirowanymy wjele tajkich, kiž maja wot šchescžijanštwu lēdy wjele wjazny hacž mjeno, je wēšte. Někotry šo po konfirmaciji wjazny husto w Božim domje njepokaže, šo wo Bože šlowo nje- štara, malo w modlitwje i Bohom wobšhadža. Tež wonkach w Amerižy drje šwuczenje pschi tym wjele cžini. To pał šmē drje šo rjež, so je tam, hdyž je powšchitkownje njelščcženyh a nje- konfirmirowanych, to wjele bóle wēž wutrobny, šchtož ludži nawabi, šo jenej wošadže pschisamšnyčž. Wopravdžite štaranje wo dušchu ludži k temu šamōže, so cžēže a pschisšchšnosčže na šo bjeru, kiž šu po pjenješach wobhladane wjetšche dnyžli w Šēmzach.

Tehodla tež dživ njeje, so w pscherēšku wjazny wošadnyh Bože šlužby wopnytuje. Buczowarjo, kiž bēchu i Ameriki do Šēm- zow pschisšli, šu šo husto dživali, so w kraju, hdyž je kolebka reformacije štala, njeje kemšchšhodzenje lēpsche. (My šebi wošebje na wschelake nēmske štrony myšlimy.) Wopomnicž pał dyrbjeli dwoje, so maja niž po ličžbje dušchow naschich wošadow hičž, ale tyč wuwostajicž, kiž i nimi wjele wjazny cžinicž nimaja, hacž šo šu jich mjena w žyrkwinyh knižach šapšane. Šotom nimaja to ša- pomnicž, so bychu w Amerižy wschitkich tyč šobu woblicžili, kiž ničžo wo šchescžijanštwje njewjedža a wjedžecž njechadža a tehodla žanej wošadže njepšchisšchšheja. A kelto jich mjes tymi tyžazami tajkich je, kotřiž lěto won lěto niž won wucžehnjeja.

Dawanje je pał hiščcže bóle prošcēštwu hacž lubocž. Wo- šadne šlawy, tajkim druhdy pschisšchšchš, kiž i wošadu a i jich žyrkwju žaneho šwiša nimaja, pschekupzam a rjemješšknitam, runje won rjeknu abo jim to šrosymicž dadža: Še-li šo naš njepodpjeracž, pola tebe wjazny njekupujemy.

Tež to naš šašlapuje, so šo wošebje w jendželškich wošadach, w žyrkwjach konzerty a druge wotmēwa, šchtož wjazny šwētneho hacž duchowneho w šebi nješe. My to ša nješdobne a wošwje- cžaze wobhladujemy, hdyž na tym mēštnje, hdyž šmy šwuczeni, njedželu wot njedžele Bože šlowo šchšchecž a hdyž šwoje modlitwy k njebjekam ščelemy, šo žorty cžinja abo hudžbna šapalka šwoje kušny pišta abo pschi hodownych pschedstajenjach hólžy šo psches hlowu mjetaja. Ludžo šu šo na tajke runje tał šwucžili kaž na šhutne proščenje: „Šój ša mnu!“ a šhērlušchowe hróncžto: „Dženš žiwy šy, dženš wobrocž šo, šnadž wumrješch do dnja jutjšchoh!“ A to šluscha do ščžena a niž do šwētkla tamnišchich žyrkwinskich wobštejnoscžow.

M. w M.

Kralowa Luisa.

(Špišak Š. Šapleč, f.)

(Šotracžowanje.)

Wēšcže i wocžehnjennom přynžekny Luisy lēpje štejesche. Ša to hižom štrome šmyšlenje wowki a pschede wschēm šlubokoscž jej-

neje šamšneje dusche rukowaschtej. Ale tola je kralowa Luisa hiščeže w posdžiškich lětach njedospolnosć dobreho duchowneho roswuczenja jara saczuwaka a je hiščeže jako kralowa a macz sa tym stala, šchčerbisny šwojeho woczehnjena w młodych lětach we wobkhabže i najlěpšimi a přenimi duchami tamneho čaša wupjelnjecz.

Džěl šwojich młodych lět je prynzešna Luisa potom na hrodže Brojich, wobšedženstwie šwojeje wotki, pola Mühlheima ležazym, wužiwaka. W dalokich čžemnych khodach wulkeje sahrody, pod khlódkom móžnych dubow, Luisa se šwojej šotru Frideriku šo šwojeho žiwjenja šwešeli. Tudy wo wšy tež i wješnymi džěčimi wobkhabžowajo i nimi wješele a šrudobu šnješe. Tudy tež běšče, hđžež nastróžena woczehnjeřta w čašu, hđžež šcharlach wo wšy šakhabžesche, prynzešnu po dolhim špróžnym pštanju w khezžy kšudeho kšoreho džěšča namaka, i prawej ruku horzu ruku kšoreho džěšča džeržo, w lěwizy knihu, i kotrejež horjazemu džěšču bajki čžitasche.

A potom tamne šbožowne dnj sa prynzešnu pšchindžechu, hđžež do jeje młodeje wutrobny přenja pruha čžopleje lubošče sacžahny, tamna hodžina, hđžež wušwolenemu šwojeho žiwjenja přeni ras do woczow pohlada. Wššo, čžab drje bē šy, w kotrymž je nalěčžo jejneho žiwjenja šakčželo. W Franzowskej revoluzija hōw- rjesche a šwoje žokny hacž do němskich krajow walesche. Wjeřchojo na šwojich trónach tšchepjetachu, a někotryžkuli šary šeršawy kraj šo šatšchafny. Pruski kral Bjedrich Wšyem II. běšče w šwjasfu i Awštriskej franzowskemu revoluziskemu wójštu wójnu pšchipowjedžil, šo bychu šo w Franzowskej šašo kralowšta mōž a šarjadowane wobštejnosče postajše.

Šowjesčž wo žalostnych podawkach w Franzowskej bē tež našču šwōjbu jara njeměnu ščžinika, a dōfelž šo w Darmstadeče wjazy wěščži njecžujachu, šo do mašeho mērneho mēštacžka Šild- burghausena podachu. Tole male knjejštwo wošrjedž turinškich lěšow i jich žiwicžnym wonjenjom, i jich čžemnymi jēdlemi a šchmrēkami bēšče taš prawje k temu kšmane, nastróžene wutrobny šašo šmēro- wacž. Knihy, šabawjenja, čžitanje, hraški, roskhodžowanje a wu- jēšdy bēchu žyše wješele tamneho čžafa. Ale, šchtož bēšče hłowna wēž, wšchitžy šo pšchi tym wješeli a šakitani šacžuwachu.

W tutej čžiščinje, kotruž móžemy my čžłowjekojo dwazdycheto lētštotka lēdom hiščeže myšlicž, bēšče hižom pšchikhab lista něšchto jara wažne. A šo wot hešenskeho wjeřcha pšchindže a ša knjeni pšcheproschenje do wojeřškeho lēhwa wopšchiješche i wabjazym wu- hladom, pšchi teje škladnosčži pruskeho krala šesnacž, šahorjenje jenož hiščeže powjēšchi. Wōršy we wōsu šedžachu a dale džěšche štaremu Frankfurtej napschecžšo. Štacžki koło wołočo nalēčne špēwy šaspēwachu, a našchej Luisy šo hiščeže njedžijesche, šo nalēčžu šwojeho žiwjenja napschecžšo jēdže.

Bēšče na rejach wošebneho doma w Frankfurče nad Majnom, hđžež šo wutrobje prynzešny Luisy a jejneho posdžiškeho mandžel- škeho k wēčžnemu šlubej namakaschaj. Hiščeže w posdžiškich lětach, jako bēšče šo šwērna towaršchka jeho žiwjenja hižom dawno wot jeho boša torhnyla a wōn šamlutki pšches žiwjenje džěšche, je kral Bjedrich Wšyem III. w šwjecženej hodžinje biskopej Šylertej, kiž je posdžišcho žiwjenje šwojeho krala wopišal, wo šacžiščžu, kotryž je prynzešna Luisa tehdy k přenjemu rasej na njeho ščžinika, i hłubokim pohnuwanjom wušnal, šo je tōnle wošomik, hđžež šo přeni ras wohladaschaj, i došom tež byk wošomik horzeje lubošče, kotraž mješ nimaj našta. Šnutškwōny hłōž bē jemu prajil: „Ča čži pšchikšuscha, abo hewal žana na šemi.“

22. dezembra lēta 1793 prynzešna Luisa se šwojej šotru Frideriku pod wyškanjom wobhdlerštwā do Barlina šacžahny.

Mēšchčžanske wyschnošče, rjemješknistwa a poščlanštwā mēšchčžanow wobej prynzešni i čžesčžu pšchewodžachu.

Dwaj dnjej posdžišcho, Wōži wječžor, šo w kralowškim hrodže w Barlinje šwōjatōčny kšawš prynzešny Luisy i pruskim kōn- prynzom šwjecžesche. Wošebje we wyschšich ludownych wōršchach w tehdomnym čžafu lohšomnyšlne mēnjenje wo šwōjatōščži mandžel- štwā knježesche. Tu bēšchaj młody kōnprynz a młoda kōn- prynzešna, kotraž šwojemu lubej šašo i dobrym pšchikšladom prjōd- džěšchaj. A woprawdže, žohnowanje njewuwōsta. Šapocžachy šašo mandželštwo jako něšchto wyšoke a šwōjate čžesčžicž.

Wutrobne žiwjenje młodeju mandželškeju njech wot wjele pšchikšladom, kotrež mohle šo na tutym mēšče powjedacž, jedyn nam pšchēd wōčži štaji. Kōnprynz a kōnprynzešna šej šwōžišchaj, tehdomnemu dwōrškemu wāschnju našchecžiwō mēšto prosteho „Wšy“, i kotrymž wošebny mandželški tehdy k šwojej mandželškej rēčžesche, wutrobne „Čy“ mješ šobu trjebacž, k wulkemu nastróženju dwōr- škeje komornizy, kotraž w tym porokahōdne pšchēstupjenje dwōrškeho wāschnja widžesche.

Wšchudžom bēšchaj młodaj mandželštaj, kotraž bēšchaj mješ tym na kralowški trōn pšchikšlōj, w ludu lubowanaj. Wšchēde wšchēm paš na kuble Berek, kotrež, pola Botsdama ležaze, kralej šluschēšche. Šo šo taš prawje jasnje pošasowasche, hdyž žnjōwy šwjedžēš šwjecžachu. Šotom kral a kralowa wješele mješ žnježarjemi a žnježarškami rejwaschaj.

Kjane, krašne dnj, čžafy čžišteho šboža młoda kralowa w přenich lětach šwojeho mandželštwā wužiwasche. Šajše wješele, jako młoda macžer přenje džěčatko na rukomaj džeržesche, jako w jeho wōthladanju a hajanju nowu šlōdku pšchikšluschnoščž sa- čžuwasche. Šchto bēchu wšchitke wulke dwōrške šwjedženje a wješela wulkeho šwēta napschecžiwō tymle čžichim, čžišnym wješelam naj- čžiščžiškeho macžerneho šboža?

Ale bōršy hinaš pšchindže. Šahle nješbože na Prusku a jejny kralowški dom pšchindže. Napoleon I., kiž bēšche hižom poš Europy dohnyk, šwojej lašomnej wōčži tež na pruske kraleštwo šlōži. Šacž došal bēšche šo mērnemu kralej Bjedričej Wšyemej III. radžiko, šwojemu krajej mēr šdžeržecž. W přenich dnjach oktobra lēta 1805 Napoleon paš kraleštwu Bjedriča Wulkeho tajku šchidwu ščžini, šo ju kral njemōžesche na šebi šnješčž, nochžyšche-li wōn a šwōj kraj wšchu nahladnosčž a čžesčž šhubicž. 8. oktobra lēta 1805 franzowški general Šellermann se šwojim wōjškom pola Šickers- hausena prusku mješju pšchecrožči. Šchlahi, kotrež na mješy štejachu, buchū rošbite, prusžy hūšarōjo, šotšiz šo pšchecžiwō tajkemu šlutfō- tranju wobarachū, buchū šacžerjeni a na tajke wāschnje ludowe prawa šranjene. Šōnle šlutf, pšchecžiwō kotremuž kral pola fran- zowškeho poščlanža protestowasche, bēšche nastorč k nješbožownej wōjnje lēta 1805.

(Pšchichodnje dale.)

Wšchelake i bliska a i daloka.

Šētusche manevry 12. armeekorpsa budža šo mješ Budyščinom a Šamjenžom wotmēčž. Duž šmēja tež našchi šerbšžy hōšpodarjo wojašow hōšpodowacž.

„Bombaj Wōš“ njeje jenož pola knješow duchownych, ale tež we wšchēch pšche- dawārnjach „Šerb. Nowin“ na wšach a w Budyščinje doštacž. Na šchtwōrcž lēta placži wōn 40 np., jenotliwe čžišla šo ša 4 np. pšchēdawaju.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosé ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosé da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeň pakswjaty,
Duši daty,
Wotpočň ty.

Z njebjes mana,
Njeh či khmana
Žiwnosé je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew čel

F.

Sserbske njedželske lopjeno.

Wudawa so kóždy kobotu w Smolerjez knihicziščetni w Budyschinje a je tam sa šchwórtlětnu pschedplatu 40 np. dostacž.

12. njedžela po swjatej Trojizy.

1. Kor. 4, 1—5.

Schtož japoschtol tudy wo bebi samym wupraja: „Sa tych džerž naž kóždy, jako sa Khrystuškownych klužobnikow a sastojušnikow na Božich potajnstwach“, to, hdyž tež pod hinaschimi wobstejnoscžemi, wo wschitkich kšesčizjanach placži. Wěšo njeje wschitkim hladanje Božich potajnstwow, to je sastojuštwo přědowanja a sakramentow, dowěrjene. Ale sastojušnik je kóždy kšesčizjan we swojim powołanju, haj we wschěm, schtož wobšedži. Wschetoz schto drje cžłowjek swoje mjenuje, schtož njeby najprjedy i ruki druheho dostal? Hdyž pak je wschitko, schtož smy a mamy, jeno punt, nam dowěrjeny, potom smy sastojušnicy nade wschěm, schtož mamy. Haj, to su tež cži cžłowjekajo, kiž Khrystuška njesnaja a snacž nochzedža. Schtož maja, to maja wot Boha. Teho dla su tež tudy na semi sastojušnicy nad zusy m kublom. Wot sastojušnikow pak woczakujemy, so su swojemu knjesej šwěrnj. Nicžo wjazy so na nich njepyta.

S tym naž nasche wotdželenje nětko na prawe štejščezjo pokasuje, na kotrymž mamy nad sobu samymi kaž nad swojimi sobucžłowjekami kudzicž. „Njeskudzicže!“ S wotkal drje pschindže, so je mjes nami cžłowjekami njelubosne kudzjenje nad bližschim tak powšchitkowne? Tónle hrěch se šebicžnosčezjo, najhórschim brachom cžłowštego cžěta, bromadže wiša, kotraž i lubosčezje k bebi samemu nad sobu a bližschim wopaki kudzji.

Prave kudzjenje šebje šameho móžemy potom jeno nawuknyč, hdyž šebi pschezo i nowa šako psched woczji džeržimy, schtož so wot naž jako wot sastojušnikow žada: šwěrnosčž naschemu knjesej napschecžimo. Schtož nawuknje, w teje myšli nad sobu kudzicž, tón wotwuknje njelubosne kudzjenje, dokelž tajke kudzjenje nad sobu samym wot hordosčezje a šawisčezje wukwobodža.

Hordosčž so šlama. W kudzěnjju so wysche druheho posbėhujesch. So njeje drubi tak bohaty, tak cžesčzeny a nahladny, tak mudry kaž tón, kiž kudzji, to je husto dosčž pschicžina k kudzěnjju. Tola njeplacži tež tudy: Schto mamy, schtož njebychmy hakle dostali? Dary a bohatsčtwo, powołanje a dobre wobstejnoscžezje, wschitko to smy tola jeno i hnady wot Boha dostawali. A Bóh tón knjes naž cžłowjekow njeměri po naschim sastojuštwje a powołanju, niž po tym, kětko je kóždemu dowěrik, ale po šwěrnosčzi. Po tym dže rjad w Božim kralestwje, po tym dyrbimy tež nad sobu samymi kudzicž. Sastojuštwo a powołanje, woczěhnjenje a wobšedženštwo, to wschitko je tola jeno drašta, kotruž cžłowjek nošy. A kaž blašnje je, wažnosčž cžłowjeka měricž po draštach, kotruž ma. Šacž je něchtó šwěrný abo niž, to je prawy schpihel sa kudzjenje nad sobu samym.

Šisčezje i druheho žórka wukhadža njelubosne kudzjenje. Wono njetrjeba pschezo i hordosčezje pschicž. Husto dosčž tež se šawisčezje wukhadža. Dokelž je drubi pschemulki, pschejara cžesčzeny, pschemudry, dokelž naž se swojimi darami do khlódka štajicž hrosy, teho dla nad nim kudzimy.

My šmy na njeho samištni. Někto pak na šastojnikach niczeho wjazy njepytaju, hač so šu šwěrní, šwěrní w tym, šchtož je jim date. Še-li nam mjenje date hač druhemu, derje, špokojmy šo š tym! Njech tež drusy widža, kaš wulzy abo mali šmy, njech šo nam šmēja, šchto to wadži? Šdnž mamy jeno dobre šwědomnje, šo powołanje, do šotrehož šmy štajeni, šwěru wupjelnamy, š tamnej šwěrnoscju, šotraž w Božimaj woczomaj telko płaczi. To nam tamne wěšte štejšchcžo w žimjenju dawa, šotrež na japoschtole Pawolu taš jara wobdžiwamy: „Mi pak je to šnadna wěž, šo ja wot waš šudženy budu, abo wot cžlowškeho šudneho dnja; tež ja šo šam nješbudžu. Ša šebi derje niczeho nješšym wědomny, ale w tym šamym nješšym ja prawy; šon šnješ pak je, kiž mje šudži.“ Šajki žyly muž, šajki škarakter, kiž taš wo šebi rěčecž šamóže! Šajka njewotwišnosč cžlowjekam napschecžimo špytowanje š njelubošnemu šudženju podušcha.

Šwěrnoscž cžlowjekam napschecžimo dyrbi nam tež w šudženju našcheho bližšcheho prawy pučž pošacž. Šdn bychu ludžo to pschezo wopomni, šelko njelubošneho šudženja a š tym šelko nješboža byšchtej šo še šwěta šhubitej! Wobštejnosčze, w šotrychž cžlowjek wotrošcže, cžlowjek šam nještwori, ale Wóh šon šnješ je jim da. Wot njeho pschifhadža rjanoscž, wot njeho tež njerjanoscž wotrošcženeho. Wón je šeniške šubla kaš tež duchowne dary wšchelako wudželiš. Še teho dla hižom nješchescžijanszy, cžlowjeka mēricž po tym, šchtož je jemu wot drugeho date a ša cžož ženje šamolwity ujeje: po jeho rjanoscži, powołanju, nahladnosčzi. Došpošnje nješchescžijanszy a njeprawje pak je, šdnž šudža a pschi tym cžlowjeka wot wobštejnosčow njerošdžela, w šotrychž je žimy. Šak šo dženšnišchi džen šudži šadanje po psche, po wješelach, šudži hruboscž najnižšich wošchtow našcheho luda! Šawěšcže, wjele tu je, šchtož mohlo šepje byčž. Ale šdn bychmy taš mašo woczehnjena, šjenješ a šublow doštali, hač drje by našch wobras šepšchi byš? Ššudža dženša jara njemdre wašchnje drugeho. Šač drje wjedža, kaš jara je šon šnano pschecžimo temu wojowaš we šwojich wobštejnosčach? Wjedža, hač nješbychu na jeho mēšcže hižom dawno we wojowanju podležili?

Mamy jenož jenu mēru, š šotrejš dyrbimy mēricž pschi šudženju šebje šameho kaš bližšcheho, mēru, š šotrejš tež nam budže junu mērejene. To je šwěrnoscž we wulkim kaš malym, šwěrnoscž šnješej napschecžimo. Šchtož pschezo na to šedžbuje, ženje do štracha nješpschišdže, šo pschestupi šakasnju našcheho wotdželenja: „Nješbudžcže!“

Šamjen.

K. we L.

Jakub Weller.

W cžaku Jana Šurja I. bēšche w Draždžanach wučženy a pobožny wšchšchi dwórški šredar žimy, šotryž Šakub Weller rēkašche. Někto šnježachy tehdy w Draždžanach mnohe a wulke njepočžinki, a tež w šurwjercchowškim hrodže šo pschezo žyly cžestnje nješšutkowasche. Wošebje pschi dworje wopišštwo šnješche, a šamo šurwjercž šo teho šameho nješšalowasche. Duž Weller pschi šebi pomyšli: „Š tajšim šjawnym hrēcham tola mjelcžecž nješmēm.“ Wón šredowasche teho dla w Božim mjenje pschecžimo njepočžinkam mēšta Draždžan, a žyly šjawnje rjekny, šo dyrbjeli tež šurwjercž a jeho šlužobnižy mēšchčanam šepšchi pschiklad dawacž. Wěšo jemu to jara ša što wšachu, a šamo šurwjercž šo nad tym jara rošhori. Duž poda šo Weller šam š šurwjercžej. Šako někto pschēd šwojim šrajnym wótzom štejšche, šo jeho

woprašcha: „Še Wašcha šurwjercchowška šašnosčž š wjedženjom mojego šastojšštwja špokojom?“

„Šaj“, wotmolwi šurwjercž, „š ja šym š nim špokojom, šdy by wón jeno trochu psche šrucže a taš hušto pschecžimo picžu nješšurowiš a šebi š tym dwórštwo nješnjepšchecželiš.“

„Mam-li jeno Boha ša pschecžela“, šnapschecžimi Weller, „šha mi žylyho dwórštwja, haj šamo wjerchowa nješnada ničžo nješššodži.“

Šministra, šotryž bēšche runje we ištwe, mjeršasche tuta wutrobita wotmolwa. Šako Weller někto šytny, šo šon šurwjercž pschezo bóle rošhoričž špytowasche, wučžezje wón šwoje šastojšštwje šapišmo, pošoži jo na blido a džesche: „Šowle šteji pišane, šo dyrbju šebi šwoje šastojšštwje šwěru dacž naležane byčž, ša Wašcheje šašnosčze a šeje pschimušnych drohe dušche šo štaracž, na nje šedžbowacž a ničžo nješšakomdžecž, šchtož je š nich ššožnosčzi nušne. Někto šym tošamo hač šotal šwěru cžiniš a budu to hišchcže cžiničž; jeli-šo pak mi to dowolene njeje, šha njemóžu tež šwoje šastojšštwje š dobrym šwědomnjom wulonjecž, prošchu wjele bóle najpoddanišcho, Wašcha šašnosčž čžyła mje š mojego šastojšštwja mišoščžiwje pušchcžicž.“

„Nē“, wotmolwi šurwjercž, „šy šcže šprawny a šwědomity muž a mēnicže šepje šo mnu, šdnžli žyly dwórštwo. Ššedjučže jeno dale, kaš to Wašche šastojšštwje žada. Wěšo šmy wěžy psche wjele cžinili; my šo wušprawnjecž njemóžemy, šrešbamy wjele bóle porošowanja a napominanja. My šam w mišoščzi pošhileni woštanjemy.“

Prawa šwěrnoscž.

(Šjew. Šana 2, 10.)

Šlōš: Šešuš, moja nadžija —

Šwěrnny budž hač do šmjercže,
Čžesz-li wēčžnu šronu doštacž;
Dže šwój pučž tež psches čžernje,
Bohu dyrbišch šwěrnny woštacž;
Šha tam junu šiwaja
Šebi palmy došhčža.

Šchtož šo tudy nješēdži,
Šnadnu šronu njedocžaka;
Šeno šon dže š radošcži,
Šiž tu cžerpi, w šorju płaka;
Ššylšow šytwa na šwēcže
Šunu jemu w róžach šcže.

Nješpušchcž š woczow došhčže
Ša pučžu psches čžēšne wrota;
Ššchiza, nušny wulšhod je,
Šdžezž šo blyšchcži šrona šlota;
Wojuj, šrocž ša ššhryštušom,
Wón cže wjedže š žušby dom.

Šemu šy ty pschikahaš,
Š cžēšom, š dušchu šlužicž šwěru;
Duž cžiniš, šo by wojowaš,
Šewak njedóšdžesh ty š mēru!
Ššhryšta šhorhoj šmahuje,
Wona lubi došhčže.

Budž cži šwjata pschiklušchnosčž,
Ššwěru džeržecž, kiž šy lubiš;
Šunu šmēšch wšcheho došcž,
Še tež šwēt cži wšchitto rubiš;
Wopomniš, šo mašch ššlubjenu
Šnadnu šronu nješšesku!

K. A. Fiedleš.

Sa tebe!

Pšched jeneho mózneho knjezerja rańšeho kraja něhdy rjad wyškolic sastožnikow stupi. Zedyn po druhim rosprowu dawasche, kať je so wón wótznemu krajej wužitny činił. Přeni so khwalesche, so je w pěšnjach sławu knjezerjoweje mudrosće a prawdosće spěwał. Druhi pokasowasche na te słocžane křoň žitnych sahonow, kotrež je wón twjerdej pódže puscžiny wotdobył. Třeczi měnjese, so jemu wěnz křuscha, dokelž běšče so jeho mudrosći poradžilo, wótcžinu pšched strašnym pšchibahanstwom wobarnowadž. Zeno jedyn tyhle muži ponižnje wróczo stejese a žaneho křowčžka nje-rjekny. Zato kral jeho milosćiwje namołwjesche, so by tež prajil, kať je so wón wo wótzný kraj sažlužbny sežinił, wón jeno pokornje na hluboku blusnu na swojim čžole pokasa a džesche: „Sa tebe!“ Duž kral wjebele po sthódženčach tróna dele stupi a teho křwěneho wotročžka se swojimaj rukomaj wobjawschi wuwola: „Ty žy mi najwjazny čžinił; ty běšče hotowy, tež swoje žiwjenje sa wótzný kraj woprowadž, a žy we křwatnej bitwje swoju hłowu temu wudhyrej napschecžo džeržal, kotryž mi placžesche.“

Sa tebe — kajke křowo! W tyhle žydom pišmich je žyly křwět pokny lubosće, žamosapřecžka a woprowdžiteho rjekowstwa wopšchijaty. Wone sažlužka, so bychu nad křžžym nowosloženy domom, w křžždej džecžazej a schulstěj stwě s wulkimi, njewuhažliwymy čžahami napišane stejale. Haj, s tutymaj křowčžkomaj je to wulke potajnstwo nascheho wěrneho sbožka wuprajene. W lubosćej křuž jedyn druhemu. Sa tebe! macžer wuwolawschi se swojim džescžom wumřeje; sa mužka a džecžka wona wodnjo a w nožy spróžniwje skutkuje; sa žonu a džecžka nadobny muž pod brēmjenjom čžezkeho džeka a starosćow sdychuje a je wobsoženy se křžžžny m blyšchžom s džecžazy mčžkow; sa wótzný kraj smužily wojowat swoju pokšlednju móž wudychuje, a sa bližšeho, sa wboheho bratra so bratr woprjuje. Sa tebe! — tak Pawoł myšlesche, jako wón křtwizy swojeje křžžke křwětlešče a woblíčzo k wječžoru wobrocžiwšchi k luděj, wot čžemnosće wobjatewu, jěžesche. Tón pať, kiž ma najwjetšče prawo, křžžžemu čžłowjesej tole křowo prajicž, nasch s čžernjemi křžžžony Sbožnik, nam wšchitkim se křchžka na Golgatha pšchiwola: „To čžinjach ja sa tebe, — što čžiniš ty sa mi?“

F.

Wabožina w schuli.

(Potracžowanje.)

Saměr žyrtwinskih stawisnow, w pšchedpokšlednim čžiskle mjenowany, nětko woboje postaja, macžinu a rosmucžowanje.

a) Macžina.

Spocžatki žyrtwinskih stawisnow, mjenužy sałoženje a přenje wupšchecžeranje žyrtwje, žy w bibliji powjedane. Žižom teho dla so ludnej schuli pšchibžuscha, žyrtwinske stawisny wucžicž a to jako potracžowanje japoschtołskich stutkow. Dokelž žy so pokšleńšče žižom w 2. křažy wucžike, tež křžždej dwě lěče w 1. křažy prijódf-pšchidbu, dha křmėžka so pola konfirmadow po křžžžim wospjeto-wanju japoschtołskich stutkow žyrtwinske stawisny wucžicž a to pšchi tyžženja naspomnjenym wobmjesowanym čžaku w křłedowazej roschčěrjenosćej:

1. Wupšchecžeranje žyrtwje. Schtož je tožamo pospěšchalo a sadžewalo, snutška a swonka, pola židow a pohanow. 2 hodžinje.

2. Pšchecžehanja křchecžžjanow w přenich tšjoch lěstotkach se stony židow a pohanow. Pšchicžiny a sežehwki. Martrarjo. 3 hodžiny.

3. Měr pšches Konstantina. Wopacžna wucžba (Arius) a křmėžy wěrnosće (žyrtwinski wótžoj). Mizaniški konzil. 2 hodžinje.

4. Bože domapytanja. Marobowne čžahi. Wrabojo. 2 hodžinje.

5. Nowa žyrtwej mjes germaniskimi a křowjanskimi ludami, wucžahowazyimi a domjazymi. Křłschtrj. 2 hodžinje.

6. Křž w žyrtwi a hwěšdy w nožy. Rezarstwo a rezariske žudy. 2 hodžinje.

7. Rańšče sera. Pšchihoty sa reformaziju, wšebje jejni pšchedbėžerjo. 2 hodžinje.

8. Reformazija w Křmžach (4 hodž.), w Schwizy (1 hodž.), w druhich krajach (2 hodž.) — 7 hodžinow.

9. Wójna a měr. Schmalckaldska wójna (1 hodž.), tšžecžilětna (2 hodž.) — 3 hodžiny.

10. Reformazija w Szerbach. 1 hodžinu.

11. Nowy čžak. Wopacžne roshwětlenje. Pšodny žiwje wěry, wšebje mižionstwo. 3 hodžiny.

Někotrym pšcheměnenjam je tónle plan podčžžnjeny, móže-li schula stawisny wótzného kraja do něho pšchijecž. Wobaj pšched-mjetaj potom w najwuzšim swjasku jedyn pšchedmjet tworitaj. A tať je prawje. Křhřstusowa žyrtwej roswiwa so we křwěče a dhybi pšchekražnyžy stutkowadž na křwět. Duž so žyrtwinske stawisny hinal wucžicž njedawaju, křiba so so bóle abo mjenje na profanske stawisny džiwa. To sa wšch křchecžžjanske schule placž, wšebje pať sa najše. W žanym kraju na semi njeje křchecžžjans-stwo tať hluboko do wutrobny a žiwjenja luda pšchimalo, kať w naschej wótcžinje, nižže tať wulki wliw na křwěbu a stat, na pocžinki a waschnja, na wumjekstwo a wědomstwo mělo kať tudy. Duž w naschich schulach žyrtwinske a profanske stawisny hacž na najwuzšcho hromadu křuscheju.

(Pšchichodnje dale.)

Wjespokojny.

Něchtó měnjese, so njemóže čžezu žiwjenja dale snjesč. Zehodla džesche k mudremu mužej a temu swoju srudobu skoržesche: „Wóh tón Knjes je bohatstwa njeprawje rosdželil. Druhym je wjele dať, mi ničž. Kať móžu spokojom byčž, hdyž žym křudy kať žyrtwina myšch?“

Schėžiwž wotmolwi: „„Sžy woprowdže tať křudy?““ Potom prawu ruku njespokojneho sapschimnyšchi so jeho woprascha: „„By žebi dať sa tyžaz toleť tule ruku wotewšadž?““

„Ně na žadyn pad niž!“

„„A lěwizy?““

„Tež niž.“

„„A hdy bychu čži džehadž tyžaz toleť dali, by jim sa to swojej wocžki wostajil?““

„Bože dla! Ani sa žyly milion.“

„„Duž widžišch,““ mudry džesche, „„kajke bohatstwa je tebi Wóh tón Knjes daril. A potom hišchče skoržišch?““

R., f.

Kralowa Luisa.

(Spišak J. Kapleť, f.)

(Potracžowanje.)

Kralowa Luisa čžujese, wo čžo budže so w tutej wójnje sa Prusku jednacž. Zehodla žebi njedasche wšadž, swojeho mandželskeho k hłownemu wójsku do Durinskeje pšchewodžecž. Na pucžu wot Křsena do Weimara bu wot sahorjenych wojakow křwjatocžnje powitana.

Džek wot Saalfelda přenje křwatne roshudženje pšchiješe. So by Napoleonowe dopředka-pucžowanje w Durinskej sadžewal, 10. oktobra 1806 přynž Luis Ferdinand wot Rudolstadt do Saalfelda čžehnjese. Wórsy na njeschecželske wójsko třechi. Tola pudarmo běšče wšcha smužitosć. Pudarmo so přynž kam swojim

czelazym wojakam napsheczjo staji. Se swojej smjerczu swoju horzu luboscj k wotznemu krajej saplaczi.

Nětko durinska krajina wotewriena psched Napoleonom lezesche. Schtyri dny posdzischo, 14. oktobra, stejachu w bitwie pola Seny a Auerstäda. Se sadwelowanjom so pruske wójsko wobarasche. Tola jemu to wschitto niczo njepomhasche. Naschonjenju Napoleona a jeho generalow napsheczjwo bėsche wschitka khrobloscj podarmo. Pruske wójsko bėsche pschedolho na czejszi wotpoczowalo, kotruž bė febi pod Bjedrichom Wulkim junu dobyto. W dżiwim czełkanju wschitto wróczo khwatasche. Sedyn jeniczki dzei bė wošbud pruskeho kralestwa rosskudzik.

Kralowa, kotraž bėsche 14. oktobra wot Weimara wotjėła, so by so sašo do Barlina wrócziła, w Braunschweigu njesbożownu bitwu pola Saalfelda a smjercz khrobkeho prynza Luis Ferdinanda, w Brandenburgu potom njesbożowny kónz bitwy pola Seny a Auerstäda shoni. Dyrbiesche swoje zyle mozy hromadu wsacz, so njeby podležala.

W Barlinje, hdžež nětotre dny posdzischo pschińdže, Luisa shoni, so ku so jejne dżeczi hižom do Schwedta pschi Wodrje pschinješe, so njebychu so pschiblizazym Franzosam do rukow padnyše. „Wschitto je shubjene“, tehdy kralowa k swojemu swěrnemu dwórskemu lėkarjej dr. Gufelandej dżesche, „dyrbju se swojimi dżeczi czełacz, „a wy dyrbicze mje pschewodżowacz.“ Padnjena kralowa, maczer, kotraž swoje dżeczi pyta, tehdy hłowne město wopuschczi. Hižom wjeczor 18. oktobra pschińdže do Schwedtiskeho hrodu. Dżeczi hluboko srudženej maczeri na hrodowym sthodže napsheczjo khwatachu. W njewuprajomnej žalosczi dla njesboža swojeho wotznego kraja tehdy swojim dżeczom rjetny: „W kyslach mje widzicze. Woplakuju schodu nascheje khwalby, i kotrejž so waschi wotzojo a jich generaloj hohenzollernski dom kónowali. Wošbud w jenyh dnju twarjenje saniczi, na kotrehož pomyschenju so wulzy mužojo dwaj lėstotkaj dolho dżėłali. Nimamy žaneho pruskeho kralestwa, žaneho pruskeho wójška, žaneje nationalneje khwalby wjazy. Wolajcze febi w pschichodnym czašu, hdžž wascha macz a kralowa wjazy živa njebudže, tule njesbożownu hodžinu do pomjatka wróczo a pošwjeczczje mojemu wopomnjeczu kysly! Ale njespojczje so jenož se kysami, budžcze mužojo a hończe sa khwalbu wulkich wójwodow a rjetow. Njemóžcze-li pał se wschēm napinanjom pschilene kralestwo sašo posbėhnycz, potom pytajcze smjercz, kaž je ju Luis Ferdinand pytal!“ Budžemy na kónzu nascheho nastawla widžecz, kał je tele swjate kłowo swojeje maczerje jedyn tamnych prynzow, nasch njesapomnity stary khěžor Wylem I. we wutrobje stchowawšchi posdzischo dopjelnił.

Žalostne nastroženje psches zylj kraj bėsche wuspėch wulkeho poraženja pola Seny a Auerstäda. Wschitka mőz le stutkowanju bėsche po sdaczu slemjena. W njedostojnym sadwelowanju zylj rjad twjerdžijnow khwatasche bjes wscheho wobaranja njepsheczjelej wrota wotewricz. Namakamy drje tu a tam khroblych mužow, kiž so na swoju ruku Napoleonej napsheczjo stajecz spytachu, tola dohyczeršci czał mőzneho dohwyarja njemőzachu wjazy sadžeržecz. Hižom 27. oktobra lėta 1806 Napoleon do Barlina saczahny. Mjelczo wobhdleštvo temu pschihladowasche.

Žalostne je w tamnych czełkich dnjach kralowa Luisa pschetrala, jako psched franzoskim dohwyarjom czełajo k dalokim mjesam swojeho kraja khwatasche. K žarowanju wo njesbožu jejneho kraja pschińdže hišcze staroscž wo wošbud jejnych dżeczi, wot kotrychž dwė daloko wot maczerje czełko khorej lezeschtej. Macz njemőžesche k nimaj, so by jimaj milu ruku na horze czoło poloziła. Dale dżesche psches knėh a deschcz do Graudenza a wot tam psches Marienwerder do Ortelburga. W Marienwerderje kralowstaj mandželstaj jenu jeniczku khuduschku stwu wobhdleschtaj. Tež naj-

nusnišcha zyroba pobrachowasche. Ministerjo a knjejoj kralowskeho dwora po pječoch jenu stwu k dwėmaj ložomaj wobhdlachu, do kotrejž so po rjadu dżėłachu. Wobdžiwanja hėdnej pał bėschtej pschede wschēm ponižnoscz a kšesczanske podacze, i kotrymajž kralowa czełke njesbože njesesche. Njesbože mőžesche ju drje satšhacž, tola ženje pothilicz. Wulkotne dowėrenje na Boha ju w najhėrschrej srudobje pošlyni a podpjerasche. „Ach porucz Bohu swėru swój pucz a srudobu!“ tał mőžesche husto kralowu spėwacz kyschecz, schtőž w tamnych dnjach wjeczor nimo kralowskeho wobhdlenja dżesche.

A jako bu czełkanje psched dohwyarjom pschezo njemėrnische, jako rano hišcze njewjedžachu, hdže dyrbja wjeczor swoju hłowu položicz, jako žalostna powjescz pschińdže, so Luisny tšeczi knėh Rhorla mjes žiwjenjom a smjerczu wiša, sdaleny wot swėrneje maczerje, hluboko pschilena kralowa w swojej srudobje Goethowu rjany pohnuwazy spėw do swojeje knihi sa wschė dny sapika: „Schtőž ženje swój khleb njeje se kysami jėdł, schtőž ženje w staroscze-polnych nozach na swojim ložu plakajo njesedžesche, tón was, njesjeske mozy, njesnaje. Wy naš do žiwjenja sawjedžecze, wy khudeho winojteho scžinicze, potom jeho cžwili pschepodacze; pschetož wschitka wina na semi so wjeczi.“

Stóncznye, 9. dezembra, kralowa do stareho města Königsberga pschińdže. Kał so maczerka wutroba swjeseli, jako sa morwe dżeržane dżeczjo sašo na puczju polėpschowanja namaka. Ach, chzysche wschał wschitto, wschitto njescz, hdžž bėchu jeno dżeczi strome.

Ale jene njesbože druhe honjesche. Rhorowata bėsche kralowa hižom do Königsberga pschischa. Bėsche dżiw, so bė jejne kłabe a nėžne czełko i zyla strachi czełkanja w symje wutrało. Senož jejna kysna wola a wulka maczerka luboscž bėschtej ju hacž dotal sdžeržalej. Nětko bėsche se swojimi dżeczi sašo hjednocžena. Napinanje puschczi, czełko spadny. „Czełka symniza we hłowje bė ju sapshimnyła.

Sako so tał dolhi czał w Königsbergu se smjerczu bėdžesche, nadobo nastrožaza powjescz pschińdže, so so franzoske wójsko pschiblizuje. „Chzu radšcho do Božej rukow, hacž do rukow tyhle cžłowjekow padnycz“, kralowa sawola, a tał bu 5. januara lėta 1807, jenož wot swojeho dwórskeho lėkarja dr. Gufelanda a swėrneje komornizy pschewodžowana, w najwjetschrej symje, w žalostnym wichorje a knėhy do wosa donježena, so by so dwazyczi mil dale pschinješla. Snydom w přenjej nozy dyrbjesche na smjercz khora kralowa w burškej khėži pschewyacz, hdžež bėchu wofna rošbite a knėh so na jejne ložo kypasche. Tał njeje hišcze žana kralowa nusu sacžuwala!“ dr. Gufeland w teje czełkej nozy pišasche.

(Pschichodnje dale.)

Maczerka rėcz.

Ach, kajke njebo w synkach rėcze hraje,
 Kiž nėhdy droha macz naš wuczesche!
 Schtőž spuschczi dom a mėri zuse kraje,
 Hdžež maczeršcziinu dolho paruje,
 Tón halle jejnu rjanoscž polnje snaje,
 Alin kberški jemu je kaž spėwanje;
 Wón mile shladuje wschēm do woblecza,
 Sdyž wot jich hubow kberške synki czečza!

F.

Schtőž swoju maczerku rėcz, tele kłódke swjate synki swojeho dżeczatstwa, tónle pominazy hlėk swojeje domowiny njelubuje, njesašluži mjeno — cžłowjek.

Gerder.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spař měrnj
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoćń ty.

Z njebjes mana,
Njeh đi khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Sserbske njedželske lopjeno.

Wudawa so kóždy hobotu w Smolerjez knihiciziscej w Budychinje a je tam sa schtwórtlětnu pschědplatu 40 np. dostacž.

13. njedžela po swjatej Trojizy.

Romsk. 7, 18—25.

Sa wěm, so we mni, to je w mojim cžěle, njebydli nicžo dobreho. Pschetož tu wolu ja derje mam, ale so bych dokonjał to, schtož je dobre, to ja njenamałam. Pschetož ja njeczinju to dobre, kotrež chzu, ale to sje ja cžinju, kotrež ja nochzu. A dokelž pak, schtož ja nochzu, cžinju, dha ja nětk to njeczinju, ale tón hrěch, kotryž we mni bydli. Namalałam teho dla, hdyž ja chzu to dobre cžinicž, po tym sakoju, so to sje pschi mni wišy. Sa wschał mam spodobanje na Božim sakoju po snutsownym cžłowjeku; widžu pak drubi sakoń w swojich stawach, kotryž so pschecžimi sakojej w mojej myšli a jima mje pod hrěchow sakoń, kotryž je w mojih stawach. Sa hubjeny cžłowjek! Schto chze mje wumóz s teho cžěla teje smjercze? Sa džakuju so Bohu psches, Sesom Chrysta, nascheho Snjesa.

„Sa hubjeny cžłowjek!“ Kak husto tola tale skórzba t naschemu wuchej kliczi! Pschi thorołozu je domach a da thoremu sdychowacž: Sa hubjeny cžłowjek! Pschi rowach wona steji a da žiwym so horzo wobskoržowacž: Sa hubjeny cžłowjek! S burom w hubjenych žnjach psches pola dže, s nusu a staroscžu hromadže do kžěžnych durjow kłapa, se bynami a džowkami, kiž su so kaž s hubjeny byn w sczenju w njeměrje wot nana a maczerje džělili, se starschiskeho domu do zusyby cžehnje. Haj, schto snaje mjena, schto liczi cžrjódny tuch, kiž spróznj a wobcžěženi psches žiwjenje thodža, psches nahle hory a hluboke doły, s wulkej cžezu na thribjecze a se sdychowanjom na hubomaj: Sa hubjeny cžłowjek!

Tež japoschtoł Pawoł je něhdy w tejsle wulkej cžrjódže pucžował a je spěw wo hubjenstwe sobu spěwał. A schtož kebi ras cžaš wosmje, wo jeho žiwjenju w japoschtołskich skutkach cžitacž, bórsh pytnje, so je japoschtoł wschu pschicžinu měł, tak skoržicž. Cžaš žiwjenja je kol w swojim cžěle měł, bu cžwilowany wot cžěžkeje thorosce. Staroscže wo wschědny khlěb, wo zyrobu a cžělnu potrebu njeje ženje wotbył. Na swojich pucžowanjach bě hlódnj a lacžny, njeje husto wječor hišcže wjedžał, hdyž móže w nozy swoju spróznju hlómu položicž. A njepschecželstwo sobucžłowjekow, Židow kaž Grichow, kiž jeho jeho Snjesa a mištra dla hidžachu, pschescžehachu, bijachu a do jastwa pschinjepechu, tele njepschecželstwo da jemu wulki džěl hubjenstwa woptacž. Ale spodžiwnje, wo tym japoschtoł w naschim tekse njeskorži. Moje hubjenstwo, wón praji, wjele bóle w tym wobsteji: „Wolu ja drje mam, ale so bych dokonjał to, schtož je dobre, to ja njenamałam. Pschetož to dobre ja njeczinju, kotrež chzu, ale to sje ja cžinju, kotrež ja nochzu.“ To je najwjetšice hubjenstwo, kotrež japoschtoł snaje: hubjenstwo dusche. Wschitko druhe: cžwile, kotrež jemu jeho njepschecželjo nacžinjachu, staroscže, kotrež thudoba na njeho pschinjepe, boloscže, kotrež w thorym cžěle sacžumasche, to su wěžy, kotrež Boža njewuflědžena, ale wěscže dobra a huadna wola jemu wot wonka pschicžipšla. Ale jene jeho njesbožowneho a hubjeneho scžini, něschto, na cžimž ma wón samlutki winu: pšnacže, so je wotrocžł, swój samžny wotrocžł.

Smy tež my hižom něschto wo tymle hubjenstwe

na ſebi pytnyli? Šhtož by ſebi raš w czichej hodzinzy wo ſwojim ſmyſljenju, ſwojich rěczach a ſtutkach rachowanje dať, tón by ſroſymil, čžeho dla nam čžlowjekam tať huſto w žiwjenju prawa wjeſeloſć, prawe ſpodobanje, prawy měr pobrachuje. Nam ſo dže kaž japoſchtolej. Dwe mozy ſo ſtajnje w naſchim ſnutſkownym wo knježſtwe bėdžitej a nam ſwoje kaſnje pſchedpſchetej: dobre a ſle, bohobojoſć a hrěch rěkatej. To dobre čžemy, ale najhuſćiſcho nječinimy. To ſle hidžimy, a jo tola huſto čžinimy. To naſ w ſnutſkownym ſmjercž njeſbožownych a hubjenych čžini, to je najhuſćiſcho tež žórko wſcheho ſwonkowneho njeſboža a hubjenſtwa w naſchim žiwjenju. Ubo njeby temu tať bylo? Wopomń wopitza! Někotryžkuli je drje, čžwilowany wot ſwojeho ſwėdomnja, w dobrej hodzinje ſwojeho žiwjenja ſebi hižom ſlubit: Dyrbju hinaſchi čžlowjek być! A tola woſta wſchitko pſchi ſtarym. Kať huſto ſebi pſchedebjerjemy, mėrniſchi, ſpokojniſchi, luboſćiwuſchi być. A tola ſuano hižom bližſcha hodžina wſchitke naſche dobre pſchedewſaćža powali. Dyrbju hiſće dale rěczecž wo dobrej woli, pilni a ſpravni, ſwėrni a wėrni być? Šhto čžze licicž, kať huſto na wjeſele: Ja čžzu! pſchińdže njeſbožowne: Ja njemóžu!? O my hubjeni čžlowjekajo!

A k temu hiſće něſchto daſſche pſchiſtupi. W kóždej čžlowiſkej duſchi, kotraž njeje hiſće žyle ſymna a morwa, bydli žedjenje po dobrym, palaze žadanje po nēcžim lėpſchim a wyſſchim a čžiſćiſchim. Tež Pawoł wo tym rěči: „Ja mam ſpodobanje na Božim ſakonju po ſnutſkownym čžlowjeku.“ Šmy pſchewėdčeni wo tym, ſo by tón čžlowjek najſbožowniſchi na tymle ſwėcže žiwy byl, kiž ſamohł Bože kaſnje žyle a doſpołnje dđeržecž, tať kaž je to naſch Šbóžnik čžinil. Tón dyrbjeſche drje najčžežſche w ſwojim žiwjenju pſchetracž, ſchtož čžlowjeka na ſemi podėndže. A tola njemóžemy ſebi w jeho rcže tajke ſłowo, kaž pola Pawoła ſlyſchimy, myſlicž: Ja hubjeny čžlowjek! Wjele bóle ſtej jeho žyle žiwjenje a wumrjecže wupjelnjenej wot kraſneho mėra, njewurjekniteho ſboža. Čžim dlėje na njeho hladamy, čžim wjetſche žedjenje po dobrym na naſ pſchińdže, čžim ſyluiſcho ſaćžuwamy, kať daloko ſmy wot njeho ſdaleni, čžim wóſiſcho ſ Pawołom ſdychujemy: „Ja hubjeny čžlowjek! Šhto čžze mje wumóz ſ čžėla ſmjercže?“

Japoſchtoł je wotmolwjenje na ſwoje praſchenje namakať. To nam poſledna ſada naſcheho tekſta pokaſuje: „Ja džaťuju ſo Bohu pſches Jeſom Khrysta, naſcheho Knjeſa!“ Wot tamneho dnja ſem, hdžež bėſche Nazareniti, jeho pſched wrotami Damaſkona ſapſchimuywſchi, jeho nje-puſććil, bu jeho ſnutſkowne žiwjenje pſchezo ſwėtliſche a pſchecželniſche, wjeſelſche a ſbožowniſche.

„Ja džaťuju ſo Bohu pſches Jeſom Khrysta, naſcheho Knjeſa!“ Wóžeſch tež ty tať ſapėwacž? Tónle Jeſuſ, kiž je něhdy Pawoła žedjenje ſpokojil, wón je tež dženſa hiſće žiwy a tež nam hiſće pomha. Kunje tym, kiž pod čžiſćežom ſwojeho ſwėdomnja a roſkoru ſwojeho ſnutſkowneho žiwjenja ſdychuja, jeho ſłowo placži: „Pſchińdžeće ſem ke mni wſchitzy, kiž wy ſpróžni a wobćeženi ſće!“ Š biblije a ſpėwaſkich ſlyſchimy jeho wolanje: „Šhtož ke mni pſchińdže, teho njebudu wuſtorcžicž.“ Šnano njeje ſo hiſće tón abo tamny wot naſ ſ hlubiny ſwojeho hubjenſtwa pſchecžiććal na horu ſbóžneho naſhonjenja, kaž jo japoſchtoł ſnaje. Budžmy troſćtni! Šhtóžkuli ſo wo to próžuje, tón dyrbi tola junu k temu pſchińć, ſo tež jeho ſpėw wo wumóženju tať wóſije a wjeſele a jaſnje

ſaſlinecži kaž Pawołom: „Ja džaťuju ſo Bohu, pſches Jeſom Khrysta, naſcheho Knjeſa!“

Hamjeń.

K. we Ł.

Šswjaty nadawk kſchecžana.

(1. Tim. 6, 11.)

O Božo, daj, ſo po tebi
Ja ſ žylej duſchu žadam
A na ſwój nadawk njebjelſi
Šow njeſchetajnje hladam;
Špožć mozy mi, ſo wutroba
Šso ſwėtnym lublam njeſpobda,
Kiž jeno duſchi ſchłodža.

Daj honicž mi ja prawdoſćžu,
To ſchat je pſchny, kraſny;
Š nim ſwoje brachi wodžeju,
Šdnyž wotewri dom kwaſny
Mi junu hnada njebjelſa
A duſcha, Khrysta njewjeſta,
Tam ſbóžne mana ſłodži.

Njech bohobojoſć, pobožnoſć
Mje ſwjate pucže wodži;
Daj žiwej wėrje we mni roſć,
Twój Duch njech mi ju plodži
Pſches hórke ſylſy poſuty,
Šdnyž k tebi wolam we nuſy:
Šmil nade mnu ſo, Božo!

A ſ wėry plomjo luboſće
Njech k njeju horje ſapa,
Šacž dóndu k wótznej wutrobje,
Kiž ja naſ wſchitlich kłapa.
Še ſćećpliwocžžu, čžichocžžu
Tež bratram, ſotram luboſć wſchu
Čžzu w dobrych ſtutkach ſwjecžicž.

Šaj wėra, luboſć, nadžija,
To ſu te hwėdy jaſne,
Kiž mroť a čžėmnoſć pſchecžiććeža
A ſwėtla pucže jaſne;
Šich pruhi njech mje pſchewodža,
Šdnyž junu póndu do njeja
Pſches Khrysta krej a prawdoſć!

K. A. Fiedlef.

Troſćt w horju.

W čžichim wobhdlenju pobožneho ratarja raš ſka natyťowaza khorocž ſurowjeſche, jeho ſ mandželſkej a ſe ſchtyrimi džecžimi na khoroložo čžiknywſchi. Dwe džecži ſurowej khorocži podležeſchetej: jeho najſtarſchi ſyn a jena holecžka, kotraž bėſche maczerina pod-pjera. Pſchi tym bė ſo pólne džėlo ſakomdžilo a poſlednja wulutowana hriwna pſchetriebať.

Toła ſłoncžnje ratať wotkhoru a ſebi pſchedewſa, přeni krocž na ſwoju rolu dónć, kotruž tať dołho widžal njebėſche.

Šako čžyſche nėtko ſe ſwojej žonu na polo wuńć, hlej, dha ſo njewjedro poſbėže, a jara ſo blyſtaſche a hrimaſche, a ſylny deſćež padže. Duž wonaj čžakaſchtať, doniž njewjedro nimo njebė.

Šo wocžichnjenju hrimanja a ſaſćacžu deſćežowanja rjekny ratať: „Njech dha nėtko džemoj! Pólna wón budže čžim luboſniſcha po tať dołhej ſuchocže.“

Al jako nětko na polo dóndžejchtaj, hdžež běšče rož hižom kłošy dobyła, jimaj pólna wón čerstwoje a lubošnje napšhecziwo stupašče, a daloko na módrnym njebyu wišachu rostorhane mróčeje, i kotrychž hiščeje blyski šapachu, a šesady čžemneho mróčeja šo w dołhich šmuhach šlónčžne pruhi blyščežujuž i semi dele žolmjachu. Młode kłošy a štwjelza, wot pacžerkojtych trjepkow počezžene, paš šwoje hlojčžki pokhilowachu, a trawa běšče i nowe i mlódnosčžu šdraščžena.

Duž šapšhija ratač ruku šwojeje mandželščeje a pohlada i njebyu do blyščežžeho mróčeja a jašneje šwětliny, a džesče: „Ach, šnježe, tež namaj šy ty njewjedro póškal — o daj, šo šmój tež kaž tónle žitny šahon. Mój šhodžachmój a platachmój; ach, daj namaj tež drohe šymjo roššywacž, šo mohłoj potom i wješelosčžu pschicž a šwoje šnopy nošhčž!“ — Tak modlesče šo ratač, jeho mandželška paš platašče a džesče: „Šamjeń! Tak budž!“ Al wobaj šo trošchtowanaj domoj wróčžičhtaj.

F.

Nabožina w schuli.

(Boštracžowanje.)

b) Rošwucžowanje.

Tudy dyrbju najprjedy na hižom čžinjene našpomnjenje šhutnje dopominacž, šo džěčžom ludneje schule i pschehladam i powšchitkownyhmi napohladami šlužžene njeje. Džěčžom maju šo jenotliwe, do wobšukow ščehnjene, žiwjenja-pólne wobrašy pošasowacž a w tajkich wobrašach šharakter čžaba šačžuwacž a šrošymicž dawacž. Tež ma šo wšcho žyrkwinsko-štawišnišče rošwucžowanje do najwužšeho šwjaska i tej drugej wučžbu wo ščesčžijanstwoje pschinjescž. Biblija wěščžiči w štarym a nowym testamencžž wo wščžech póšd- nišchich čžabach žyrkwoje a wučži šjewjenja na jejnym polu šrošymjecž. Katechizmuš jako wušnacžž žyrkwoje, nušuje i praschenu po nastacžžu tajkeho wušnacžža a wotmołwa na tule praschenu wjedže šama wot šo na šludy, kotrež dyrbja potom w žyrkwinskich štawišnach, wošebje i rošwucžowanjom wo ič pschicžinach, šwoje rošymjenje namacž. Žyrkwinski šhěrlušch paš je jako šjewjenje šnutškonneho žiwjenja žyrkwoje tak žyle jene i jejnej štawišnu, šo šu mnošy pošphtowali, žyłu žyrkwinsku štawišnu (wošebje wot reformazije šem) na rjad žyrkwinskich šhěrlušchow šwjasowacž. Tále myšl je jara rjana. Na šóždy pad je najwužšče šjenocženje trěbne. Reformazija wošebje njeje jeno wobšpěwana, ale bu na mnohich měštnach šamo wušpěwana. Duž dyrbi tež ludna schula špěwacž, hdžž šo w žyrkwinskich štawišnach rošwucžuje. Šeli schula martrarjow wutrobitoščž a šwěrnosčž we wěrje widžala, dha wona špěwa: „Še Wóh mój pschecžel ša mnje, dha ničžo njerodžžu“ zc. Šsu-li wóžžojo w Mizáa šwoju wěru wušnali, dha džěčžiči špěwaju: „Do Woha wšchitžy wěriny“ zc. Ššchi wopižanju šrijedžiwěškosčžej čžemnosčžej a pschescžžehanja wěrjazyh, wošebje Waldenšarjow: „Ach šnježe, wostań pola naš, nětk i wječžoru šo bliži čžab“ zc. abo: „Šdy by Wóh njebył pola naš“ zc. Ššchi ščžepowzach šuša, Šavonarole a druhich šwěšškow wěrnosčžej: „Mi žiwjenje šy, šhryščežž, šmjercž je mi došhčžej“ zc. abo: „Nětk dobru nóž ja dawam, šty falschny šwěčžej čžiči“ zc. Ššched hrodowštej žyrkwoje we Wittenbergu: „Nětk wješelcžej šo, ščesčženjo“ zc. Ššchi šhěžorowej njehnadže a jeho hroženju po Špeierskim šejmje: „Našch twjerdy hród je Wóh šnješ šam“ zc. Ššola Lutheroweho šmjertneho šoža: „Na šhryšta rany wušnu ja“ zc. Šš wušy šchmalkaldškej wóiny: „Šdy by Wóh šnješ nam njepomhał“ zc. abo: „Ty pomožniko, šhryščežž, šwojich džěčžiči“ zc. abo: „Šdžerž, šnježe, šwoje šłowo nam“ zc. Ššchi žyrkwinskich mucženjach po Augšburgškim měrje: „Ach šnježe, wostań pola naš“ zc. abo: „Nječh štajnje šawošanu, o Wóžo, pschi tebi“ zc. Šš wušy šhizecžiči-

lěšneje wóiny: „Špožčž, šnježe, nam tón hnadny měr we našchim šrudnym čžabju“ zc. abo: „D šyly Wóžo na njebyu, štań a šjew šo nam i pomožu“ zc. Ššchi bitwoje pola Lžžena tón šhěrlušch, kotryž je šo Šustav Adolš je šwojim wójškom modliš: „Wóh čžył i nam i hnadu pschistupicž“ zc. Ššchi rošpominanju njewěry, w 18. lěššotku šo roššchěrjazeje: „Ach Wóžo, hladaj i nješšekom“ zc. abo: „Žion džiči, Žion dale w šwětle džiči“ zc. Ššchi rošwucžowanju wo mišionštwoje našcheho čžaba: „Wóh čžył i nam i hnadu pschistupicž“ zc. abo: „Wotucžžej zc. i nowemu nětk žiwjenju“ zc. atd. Ššjemohł-li šo tón abo tamny šhěrlušch hnydom špěwacž, dha njecž šo i najmjehšcha čžiča; hacž wot džěčžiči abo wot wučžerja, to wot teho wotwišuje, hacž tón šhěrlušch w špěwarššich šteji, a — jeli-šo w nich šteji — hacž je wón džěčžžom šnaty. Ššjnatate šhěrlušche dyrbi wučžer pschedomšchowacž.

Tole je čžinicž. Čžžu paš hiščežž něšchto prajicž, čžžehož ma šo wučžer šminycž. Šdže poščičža šo wjazy škladnosčžej dhyli w žyrkwinskej štawišnje, dušče džěčžiči mucžičž a šajěbojčžecž, je šwěšla čžemnotu a i čžemnoty šwěšlo čžinicž, jim najšhutnišče wušměšhecž a najšwjecžičšče wobidžecž! Šchto je wulšemu džěšej tak mjenowaných šdžšlaných ludžiči martrarjow wutrobitoščž we wěrje; šchto je jim ša čžab šchizžnyh wóynow šo wošjewjaza horžota luboščžej napšhecžžimo šchizžšwanemu Šbóžnikšej, šchto je jim Lutherowa šhřščna štyšnosčž; šchto šu jim Špenerowe collegia pietatis, Šrankowe wušššchjenja modlitwow; šchto je jim šawoštacžej pschi Wóžim šłowje a džerženje na wěrnywušnacžžu! Šchto je jim to wšchitko, a tak šo woni mjenuja? Al hdžež nětko wučžer, kotryž w tajkich šjewjenjach jeno hłuposčž a pschiwěru, šłasnštwu a bójšštwanje widžiči, džěčžiči psches žyrkwinsko-štawišnišče pschitwaršči wjedže, — w šajšej dušchewobštejnosčžiči wone šako won pschidnu! To budž Wobu škoržene. Al Wobu budž tež škoržene, šo šo džěčžiči pschi rošwucžowanju w žyrkwinskej štawišnje tak hušto i njedowěru a šhidu napšhecžžo druhowěrimym napjelnjuja. Šdžež šo to štawa, tam pschehřšchjuja šo wučžerjo niž jeno napšhecžžo šwojim džěčžžom, ale tež napšhecžžo šwojej šamšnej žyrkwi. Tuteho šhřšcha móžža šo woni šminycž, šjes teho šo wěrnosčž šapřšwaju. Šabludženyh a pschescžžehanych dyrbi džěčžiči wobžarowacž, niž wobškoržecž. Wóh je wječžer nade wšchitkim. Nam šłušča: „Njebudžčej niškomu ničžo winowacžiči, šhiba to, šo šo mješ šobu lubujecžej.“ (Rómš. 13, 8.) — Duž maju šo tež roššnanšše wučžby tyh wšchelatich žyrkwjow i wulšej roššladnosčžžu rošpomnacž. Do ludneje schule tónle štaw mohł rjež i žyła njehššucha; to je wěž šonfirmazijššej wučžby. Žyrkwinska štawišna jeno te něšotre dhyli podobčžuje, kotrež šo wot štawišny džěšičž njedawaju. — Ššlónčžnje dyrbju warnowacž, žyrkwinsko-štawišniškej hodžinje i tym jejne žohnowanje bracž, šo šo wona i šabawnej hodžinje ša džěčžiči čžiči. Wona je šhutny, jara šhutny pschedmjet. Duž žane anekdoty. Ššžowanje, tu wěž pikantnu ščžinicž, jej lohko jejnu šwjatu pódu wošmje.

(Ššchichodnje dale.)

Šhěžor Alexander I.

Na šwojim pučžu psches Šššku bš rusšiči šhěžor Alexander I. njedaloko měšta Wšlna ras šwojemu pschewodštwu šam něšchto do přšdka nakhwatal. We naššalnosčžiči wuhlada něšotryh ludžiči, kotřičž po šdacžu něšchto na brjoh mašejej rěčžiči wlecžechu. Wón i šhwatškom i wosa wuššocžiči, džěšče i tym ludžžom a widžšče, šo mějachu i morym čžšškom šatepjeného čžłowjela čžinicž. Nišchto jeho njšnajššče a ššždy šo džiwášče, jako šebi tón wuššč, ša čžož jeho mějachu, žadašče, šo dyrbja teho moryho šako i žiwjenju pschijnescž pntacž. Šaj, poščičžiču jemu jeno šiwku pomož, jako šam to čžšlo i wody dowucžžej, jeho mokru draštu wušššewášče a jemu přšdku na wutrobnje a ššronje pilnje a šrucžej rybowášče. Wššča jeho prošža bš paš mješ tym podarmo.

Seho pschewodstwo bě jeho mješ tym dosczěhnylo, a w tym běšče tež pódla mjěcha Wolfonskeho a hrabje Bievena kžězorowy přeni lašenk dr. Wjedli. Wschitzy schtrjo sjednocžichu nětk swoje prózowanja w jenajim wotpohladanju. Lašenk nałożowasche wschě přědkli swojeje wědomosće a wustojnosće; kžězor a czi drusy džeržachu cžěko a pytachu jemu ruzy šhrěcž. Tsi hodžiny běchu hižom jich prózowanja trale, jako lěkať praji, so je satepjenz bješe wschěje nadžije morwy. Kžězor nochžysche pať to hišcže wěricž, ale pschifasa, temu wotemrjetemu žilu rubacž. To šo sta a hlaj, Alexander měješche to njerurjeknite mjěšele, krej bžecž widžecž a bóršy na to šłabe šdychnjenje šašłyschecž. Š najwjetšej radošču wuwola tón nadobny monarch: „Luby Božo, to je najšbožownišči džek mojego žiwjenja!“, pschi cžimž šo jemu šylšy mjěšekosće po lizomaj ronjachu. Nětk buchju prózowanja podwojene, a kžězor šawjasa jemu se šwojim šamšnym rubiščkom ruku, hžezž běchu jemu žilu wotewrili. Potom da jeho pod kryw pschinjescž, derje šastaracž a dari jemu pschi woteudženju wschě pjenjesh, kelkož jich runje pschi šebi měješche, a šłubi jemu a ša jeho šwójbu dobru pensiju, kotruž bóršy na to došta.

F.

Kralowa Luisa.

(Spišak Š. Kapler, f.)

(Pokrəcəwanje.)

Tola špodžiwnje! Žěšba njeběšche kralowje ničžo šeschkodžika Džek wote dnja šo šylnišcha šacžuwasche. Wóžesche šo šnano wschitko hišcže k lěpschemu wobrocžicž. Šdnyž njebychu jeno powješče š Barlina tak šmjercž-šrudnje klicžale! We šłownym měšče dohwarjo žalostnje šahadžachu. Šrodny dnybychu šwoje krasnosće dacž, hušto drohe, šwjate dopomnjeňki na šbožownišche cžasny. Šnaty dohčesťki wós š Viktoriju běchu š Bramboršich wrotow dele wsali a do Parisa pschinjeshli. A kóždy nowy džek nowe ponižowanja, nowu šrudobu se šobu pschinjesh.

Alle tež šwětku pruhi w žiwjenju kralowskeje šwójby njeprawachowachu. Šowješč wo šbožownym wukhodže bitwy pola Prusko-Cylawje 7. a 8. februara lěta 1807 da nadžije wschěch pschecželow wóžneho kraja šašo trochu šbudžicž. Bě to tola přenja bitwa, w kotrejž Napoleon š dohčesťerjom njeběšche. A hišcže dwaj druhaj škutaj pruskich brónjow kralowštu šwójbu šwješeliščaj: šhwalobne wobaranje twjerdžimš Graudenž psches generala Courbière a šmužitne šakitowanje města Kolobřega psches Šneisenawa a Mettelbecka.

Šo by podawšam bliže była, šo kralowa Luisa w nalěcžu lěta 1807 šašo do Königsberga wróczi. Ššyla wulkich mužow šo tam wokoło njeje šhromadžesche, kiž běchu powołani, junu duchowni wódžerjo šwojeho luda k šwobodže byčž.

Tola nětk šo wo to njejednasche, myšlicž a wěricž, ale škutkowacž. Šhorownje a šchpitale běchu se šranjenymi a šhorými pschepjelnjene, žadachu pomoc a njemóžachu tola žaneje dostacž, dokelž běchu štatne pokladnižy wschě prošdne. Duž kralowa Luisa cžrjódu nadobnych žonow wokoło šebje šhromadžesche, šo by je šahorjala k rjanym škutkam lubosće ša nješbožowny wóžny kraj.

A hišcže druge mjěšele kralowa našhoni. General Blücher muž, kotrehož šprawného cžisteho waschnja jara wyšoko cžesčesche, k nej do Königsberga pschindže. Šajke woschewjenje běšche to ša Luisu, wošřjedž dwělowaznych, bojasnych, šhablaznych dwóršich mužow, kotřiž ju wobdawachu, šašo ras žyleho muža šetkacž!

Alle hižom dvě nježeli pošdžišcho kralowa kaž se wschěch njebješ šwojemu bratrej psche: „Šdanš! Šdanš je šhubjeny a hižom wot wčera w šranzowskich rukach! W tuchle hidžennych, psche wscho žalostnych rukach!“

A š nowa jena šrudna powješč po drugej pschindže. 14. junija

běšche Napoleon šjednocžene prusko-ruske wójško pola Friedlanda dospołnje šbil a do Königsberga šacžahnył. Škralowšta šwójba dnyrbjesche do Memela cžekacž. Wschitko nětk Napoleonej k nohomaj ležesche. Pruski kral a jeho šwójba wot jeho hnady wotwisšowaschej.

Šo by ša šwój lud a kraj po možnosći dobru měr doštał, běšche šo kral Šjedrich Šylem III. dał wot ruskeho kžězora Alexandra k cžesťej krocželi pohnučž. Škralowa dnyrbjesche do Šilšita hieč a Napoleona wo dobru měr prošecž. Ššo psched hordym zušnikom, kiž běšche šbože jejneho wóžneho kraja š nohomaj teptať, ponižowacž, to drje běšche najcžesťšche, šchtož možachu šebi wot njeje žadacž. Alle Luisa čžysche tónle wopor pschinjescž; běšche to tola ša jejny lud. „A hdyž mohła Pruskej jeno hišcže jenu mjěš šdžeržecž“, wona tehdy džesche, „tónle bolosčimny šhóš tola podarmo njebudže.“

Tola wón běšche podarmo! Dostojna a wulka, se wschěj majestosčju šwojeho waschnja a wulkosčju šwojeje dusche 6. julija lěta 1807 možnemu Napoleonej napšhecžo štupi, prajimšchi, šo je pschisčła jeho pohnuwacž, Pruskej lóžiči měr pschiswolicž. „Alle kať možesčesče jeno se mnu wóžnu šapocžecž?“ šo Napoleon hordy woprajcha. Š nadobnej hordosčju Luisa wotmolwi: „Šire, šhwalbje Šjedricha Šulkeho běšche dowolene, šo we šwojich mozach šjebacž, jeli-šo šmy šo š žyla šjebali.“

Še wschěj cžopkosčju šwojeje wutrobny ša šwój lud, ša šwój kraj rěčesche a Napoleonej bliško šladžesche, kať nadobny by tu we woczach žyleho šwěta štať, hdy by prawdosčzi a šmilnosčzi škutkowacž dať. A jako rěč na jejneho mandželskeho pschindže, kralowej šylšy do woczow štupichu. Napoleon běšche šahorjeny wot rjanosče kraloweje Luisy. Š wošebitej dwórliwosčju š nej wobšhadžowasche. Alle Luisyna nadžija, dobru měr dohčž, bu žyle šjebana. Šeno škomplimenty a prošdne šłowa běchu kžězorowe wotmolwjenje. Še šwojej šnatej diplomatiskeje lešnosčju šo Napoleon šminy, někajke šwjasaže pschiswolenje dacž. A jako na šamšnym dnju po wječeri Napoleon róžu wotšchěžipnywschi ju kralowej pošiczi, Luisa, šwojemu napohladej šwěrna, šchtož možno, ša šwój wóžny kraj dohčž, rjekny: „Š najmjěšcha š Magdeburgom!“ Še šymnej wutrobu Napoleon wotmolwi: „Dnyrbju Waschej majestosčzi prajicž, šo mi pschisťej, pošicžecž, a Waschej majestosčzi pschiswacž abo wotpokasacž.“ Š hordosčju nětko kralowa róžu wotpokasa: „Žana róža bješ cžernjow“, džesche, „ale tele cžernje šu pschewótre ša mije.“

Duž běšche tež tónle cžesťki wopor kralowy Luisy podarmo byť.

9. julija bu tamny ša Prusku tak hanibny Šilšitški měr wobšamšjeny. Džek pošdžišcho šo kralowa k šwojim džecžom do Memela wrócžo poda. Wona běšche pošojzu šwojeho kraleštwu šhubila a pschi tym pošojzu šwojeje wutrobny woprowala.

(Pšchichodnje ššončjenje.)

Wschelake š bliska a š daloka.

— Dižesjanške šhromadžimny Šužizny, na kotrychž čžyli šo tež žyrkwinsny pschedštejicžerjo bohacže wobžželicž, šmēja šo w Žitawje 20. septembra, w Lubiju 21. septembra, w Šudyschinje 22. septembra, w Šamjenžu 5. oktobra.

„Šombaj Šób“ njeje jenož pola šnjeshow duchownych, ale tež we wschěch pschedawarňjach „Šerb. Šowin“ na wsach a w Šudyschinje dostacž. Ša šchtwórcž lěta placzi wón 40 np., jenotliwe cžiščła šo ša 4 np. pschedawaju.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosé ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spař měrnj
Čerstwosé da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoćń ty.

Z njebjes mana,
Njeh ćí khmana
Žiwnosé je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew ćel

F.

Sserbske njedzelske lopjeno.

Wudawa šo kóždy šobotu w Šmolerjez knihicziščyćěni w Budyschinje a je tam ša šchwórtlětnu pschedplatu 40 np. dostacž.

14. njedzela po šwjatej Trojizy.

Fil. 3, 12—16.

Šaposthol Pawol wopisuje šwojim Filippiskim, kak jemu je, hdyž je wot Šhrystuša Jesuša šapschijaty; pschetož to je to wulke wobrocenje w jeho žiwjenju, jako bu tam na puczu do Damastona wot Šhrystuša šapschijaty. Tehdom šo nowe žiwjenje šapocza: do přědka w mjenje teho Šnješa. Wón pak derje čuje, šo wotšknjeny kónz hišćeže dozpit njeje; teho dla wón wušnawa: „Niz jako bych to šame hižom šapschijał abo došonjany byl; ja honju pak ša tym, hacž bych jo šapschijał, jako tež ja wot Šhrystuša Jesuša šapschijaty šym.“ Šnje tole pošnacže do přědka čžeri: „Ša šapomnju, šchtož š pošleda je, a šteju šwěru ša tym, ichtož š přjódka je. Ša honju k temu wotšknjenemu kónzej.“ My čžemy š Pawolom se žiwjenjom wobkřucžicž:

Ššchescžijan dže do přědka.

1. Wón wušnawa ponižnje: Ša jo hišćeže šapschijał njejšym.
2. Wón pak šlubi: Ša honju ša tym, hacž bych jo šapschijał.

1. „Niz jako bych tošamo hižom šapschijał abo hižom došonjany byl; ja honju pak ša tym, hacž bych jo šapschijał, jako tež wot Šhrystuša Jesuša šapschijaty šym.“ My šmy wšchitzy wot Šhrystuša šapschijeczi. Ššchi twojej ššchćenizy je wón k tebi rjell: „Ty šy mój, ja šym tebe š twojim mjenom wolał.“ Tehdom jo hišćeže šacžul nje-

šy. Duž dyršjesche džeń pschicž w twojim žiwjenju, hdyž ty šacžu, šchtož tole šłowo praji, džeń wobrocjenja, hdyž ty pošna: „Ša njejšym jako šam šwój, ale šym mojego Šnješa Jesom Šhrysta.“ Še pola tebe k temu došchlo? To njetřeba wošebity džeń byčž. Wššo pola někošo šo we wotšknjenju nóz minje a džeń ššhadža kaž pola Pawola. Šola druhich to pomalšcho dže. Šacž nětko we wotšknjenju abo po něčim, to njerucžini, jeno šo šy wot teho Šnješa šapschijaty. Šeho ruša šo hušto wuššestřěwa, ale wjele duššow jemu š pucža dže. Šdyž pak šmy wot nješo šapschijeczi, potom dyršimy tež jeho šapschimnyčž. A to žada našče žyłe žiwjenje. A my mamy nješšchecžela w naš, kotryž šo pschezo wobara Šhrystuša šapschimnyčž. To je hordosčž naššeho čžěla. W ponižnosčži džeržišch ty šwojeho Šbóžnika kaž Pawol, teho dla wón wušnawa: „Niz jako bych jo hižom šapschijał abo došonjany byl.“ A to dyršbi tež našče šłowo byčž — to šłowo naššewe žyrtwje. Šwangelška wěrnosčž, herbštwo naššich wótzow, njeje morwe wobšedženštwo, kotřez móžemy měrnje a pošojnje wužiwacž a kotřez móžemy kaž wotrocžł w pschirunanju ššhrjebacž. My wobšedžimy wěrnosčž jenož tak daloko, hacž šebi ju pschezo šašo š nowa dobudžemy — my šmy jenož tak daloko ššchescžijenjo, hacž to wššednje š nowa budžemy. Ale kak jara pošradhuje w ššchescžijanštwoje to šamopšnacže, šo hišćeže pschi wotšknjenym kónzu njejšmy. Pawolowa ponižnosčž pošradhuje. Čžłowjetojo nješšadža šami šebje šudžicž, hdyž tež rad wo druhich šudža. Ponižnosčž je přěnja křocžel dopřědka na puczu šboža.

2. Paweł ślubi: „Ja honju k temu wotthynjenemu kónzei ja tym darom, — hacž bych jo sapschijał.“ A tak wón to czyni, wón nam rosjaśni: „Ja saponuju, sčtož s pošleda je a steju śwěru ja tym, sčtož s prjódka je.“ Tak dyrbimy tež my myšlicž. S Australisťeje pschijědže łódž. Na njej wjesechu šo, kiž bėchu tam słoto nahroma- dzili a nětko je šwojimi pokladami domoj khwatachu. Na morju šbėže šo wěrsik. Łódž bu tam a jow njetana. Wona šo nőrjesche. Wulke žalosczenje bėsche šlyšhecž. Dwoj mužej stupisčtaj horje na łódž, kóždy nješesche w Australisťej nahromadzene słoto, nadžiju pschichodnych czašow. Jedyn šebi słoto s pašom wokolo žiwota wopaša. Wón šebi myšlesche, hdyž budže wukhowany, smėje słoto pschi šebi a hdyž kónz wosmje, njedyrbi tež ničtò druhi to słoto dostacž. Tón druhi to słoto šebi hišcėže juntrócž wobhlada, potom czišny jo do morja. Tón druhi praji: „Sčto šy ty czynił?“ Wón wotmolwi: „Ja šym to, sčtož mje wobcėžuje, prjecž czišnył; druhi poklad mam we wutrobje; tón mi tež wostanje we hłubinie morja. Tamneho słoto do hłubiny cėhnjesche, tónle bu wukhowany. Tak dyrbimy tež my saponuicž, sčtož s pošleda je, hdyž je nam tež mőžno, šo bychmy wotthynjeny kónz dozpili. Paweł praji: „Ja steju śwěru ja tym, sčtož s prjódka je.“ Pschirunanje je wšate wot tych, kiž wo wjetu bėžachu. Do přėdka dyrbimy hladacž a we wěrje na teho šnjesa šo šaložicž. Potom tež wón naš šlabych pošylni a w jeho mozy dži do přėdka. Jeho šłowo je šwětło na našim pucžu. Šotšiz na teho šnjesa czałaju, dostanu nowu mőz, šo woni s kichidkami horje šlecža jako hodlet, šo bėža a njemuštanu, šo khodža a njewošlabnu. Šamjeń.

Pschedšpominjenje šoburedaktora: šnjės šarať Nowy w Brjašnje, kotryž je, jako rodženy Delnjołuzicžan tež našču hornjołuzisťu šerbisťu narėčž nawuknywšchi, dlėjšchi czaš w Bude- štejach a šetlizy jako duchowny s wulkim žohnowanjom škutkował, bėsche šo w bėhu tuteho lėta šašo do Delnjeje Łuzizy wrócził, dokelž bu tam jako šarať do Brjašna powołany. Wón je niž jeno dale šwěrnny cžitari našeho nabožneho czašopiša wostał, ale nam tež lubošcėžiwje ja **14. njedželu po šwjatej Trojizy** rjane natwarjaze rošpominanje na podložku šczenja šwj. **Jana 5, 1—14** pošla, kotrež s wutrobnym džaťom pschijimawšchi našim lubym cžitarijam a cžitarkam tudy hišcėže pschidawamy. Wono ma šo takle:

Ša šhorych kaž ja strowych je našch dženšnišchi šceniški tekst wobkėdžbowanja hódny. Šsy-li ras šhory pobyl, luby pscheczeło, dha wěsch, kažla dobrota ja tebe wotthorjenje bėsche. Šsy dha tež, kaž tón cžłowjeł w našim šczenju, hnydom Bohu šwój džať w Božim domje wuprajil? Albo njejšy šo psches tu šhoroscž s žyła k Bohu, šwojemu lėkarjej, cžėricž dał? W tym nastupanju je czi druhdy šhory cžłowjeł dale a wyschšche postupował jako strowy a cžerstwy, kiž nišdy we šwojim žiwjenju na žane šhorokožo pschischol njeje. Duž šlyšchmy:

„Sčto šhorokožo wucži?“

1. Wšmi šwój kšchiz na šo!
2. Wocžatuj pomoz wot teho, kiž mőže šam pomhacž!
3. Džatuj šo ša kóžde polėpschenje, kotrež tón šnjės pošcėle!

1. Šhorokožo šo dys a dys do kóždeho doma štaji; wono je ša šhoreho, kiž šo na njo pošoži, kaž ša tych, kiž pschi nim stejo šdychuja, jara powucžaze. Wěšo šo wšchelle džėło w czašu šhoroscze na boť czišnje. Šospodať, kiž šhory leži, druhdy ani roš- kašowacž njemőže. A hdyž šo maczerka, šastararka džėczi, lehnje, dha je hišcėže hubjenscho. Potom dže wšcho nawopał, wšchelle šo štomdži; šcėchwki dołheje šhoroscze šu hišcėže dołho po wotthorjenju cžłowjeła wšchudžom w domje, po dworje a šamo na pošach widžecž.

A tola ma kóžde šhorokožo šwoje wulke žohnowanje ša cžłowjeła. Wón dyrbi, hacž chze abo niž, šhonicž, šo jeho džėło a proša nje- wotwišujetej jeno wot njeho, ale w dalischim prošymjenju wot teho, kiž nam mőz a strowotu dawa a naš šdzerži. Šajke je to wulkotne pošnacze, hdyž cžłowjeł ras widži: ja drje džėkam a šo prošuju, ale Wóh tón šnjės šlicža žohnowanje. A potom, sčtož je hišcėže waznišche: Šhory ma, hacž chze abo njecha, šwój kšchiz na šo wšacž. Ničtò, šamo niž czi najbližšchi, jemu jón wotwšacž njemőža. Wón ja jenym wuhladije, kiž tež šwój kšchiz, šwój cžėkli kšchiz na šo wša, a wón wuhlada šwojeho Šbóžnika, kiž hižom czała, šo by cžłowjeł w nusy k njemu pschischol, po šłowach: Šbójcze šem te mni wšchitzy, kiž wy šeze špróžni a wobcėženi, ja chzu waš wukšewicž. — Wšmi šwój kšchiz na šo, to cze wucži šhorokožo, ale tež

2. Wocžatuj pomoz wot teho, kiž mőže šam pomhacž. Šhory w našim tekšcze je 38 lėt wocžakował, a hišcėže na wotthorjenje czałajche. Š njemu šesuš štupi s praščenjom: chzesch strowy bycž? Šajke to dživne praščenje! Še dha něhdže šhory, kiž nje- by s wutrobny rad wotthoril? šesuš chzyšche jemu s tym jeno prajicž: Njepytaj pomoz pošla cžłowjełow abo pschi strowjazych žórkach, ale pytaj ju pschi mni, pytaj ju pošla šwojeho njebjeskeho Wótza. Nětk hadle šhory jemu žyłu šwoju nusu wuštorži, jemu šjewi, sčtož šesuš hnydom tež šam widžesche, šo wón na dotalne wšchnje ženje k strowju došchol njeby. W šesušowym praščenju hnydom ležesche, šo je wón šam tón, kiž pomoz wė a pomoz pschi šebi ma. Duž porucži šo tón šhory w nadžiji a doměrjenju temu jenicžlemu lėkarjej, šwojemu Šbóžnikej. A hlaj — sčtož hacž dotal žane lėkarštwu njedokonja, šo šta: šhory na šesušowe šłowo hnydom wotthori. Sčto dha pał wuštrawjeny šam wot šo cžini?

3. Wón dže, šo by šo Bohu džakował ša jeho jemu wo- pošakanu dobrotu. A tam w tempłu šo šta pošlednja dobrota nad wotthorjenym. šesuš jeho šetla a jemu pschimoła: Šlaj, ty šy woczerštwil, njehrėsch dale wjazny! Nětk hadle ma šo prawe dušche- woczerštwjenje a dušche-wuštrawjenje šapocžecž. Šsnadž je tón wobohi cžłowjeł, kiž bė 38 lėt šhory cžėrcil, we šwojej mlodošczi psches něšajli hrėch šebi šhoroscž pschicžahnył; kaž šo to husto runje pschi lohkomjšlenych mlodych cžłowjełach štawa. Cžėžko a dołho je mėl ša šwój hrėch cžėrcicž, doniž šo tón šnjės nad nim nješmili. Alė nětk wón wěscze derje šnjėsowe napominanje prošymi: Nje- hrėsch dale wjazny! Šokuta bėsche wěscze do jeho wutrobny šacžahnyła, ale pschede wšchėm rošlacža wutrobne wješele jeho na- pjelni, džakne wješele dla doštateje dobroty. Duž wón nješkomdži, sčtož tak lohko cžłowjeł šapomni, mjenujzy, šo tež s wutrobny šwojemu šnjesej a lėkarjej džakowacž a to šjawnje w tempłu.

Sčtož tutón jedyn šhory naš wucži, to mőža naš runje tak a hišcėže lėpje našchi šhori domach na šwojich ložach wucžicž: Wšmi šwój kšchiz na šo, wocžatuj pomoz wot teho, kiž mőže šam pomhacž, a — džatuj šo ša kóžde polėpschenje, kotrež Wóh pošlicži. A Wóh luby šnjės wodž naš wšchitkich, šhorych kaž strowych, tak, šo bychmy s czašom nawukli, sčtož k našchemu czašnemu a wěcžnemu mėrej a strowju šluži.

Šamjeń

N. we Br.

Ja njejšym hódny.

(Mat. 8, 8.)

„Ja njejšym hódny, Šbóžniko, Šo šy ty te mni pošal šo!“
Tak džesche hejtman ponižnje.
To je tež moje wušnacze:
Ja teho njejšym hódny!

Hdyž šonju Bože šmilenje,
Eso wutroba jom' dźakuje;
Hdyž nad tym pať so swjekselu,
Eso pódla pschezo hańbuju:
Ja teho njejšym hódny!

Hdyž žadoscź mi so dopjelni,
Kiz hajach w šwojej wutrobi;
Ach bėch šcho dobre dofonjał,
Ešym Knjesej pschez' sať khwalbu dať:
Ja teho njejšym hódny!

Hdyž po šrudźbje a šhorosczi
Mje šlōnczko saťo swjekseli,
Ešym dostał štrowoscź žadnu,
Dha ł Bohu dušchu pošbėhnu:
Ja teho njejšym hódny!

Je Bóh mi dať, šchoť potrebach
A wšchelfu radoścź wuźiwach;
Hdyž wobradźuje špokojnoscź
A pschidawa tež šboža doścź:
Ja teho njejšym hódny!

Kať móžu Œzi doścź dźaka dacź
Sa wšcho, šchoť šym šmėł domšchowacź!
Eso poklatuju psched Tobu:
„Wšcho, Knježe, dawajš s miłoscźu!
Ja teho njejšym hódny!

Surij Bróšf.

Dwėsczėlėtny jubilej našchich šerbškich špėwarškich.

Špišal Surij Bróšf.

Na tōnle jubilej buch wōndano wot šwojeho lubeho pscheczela knjesa šararja Šakuba, nėtko w Budyšchinje, pošasany, jako mi šwōj najštaršchi wudawł šerbškich šhėrlušchownych knihow s lėta 1710 pschepoda.

Lubemu Bohu a Knjesej mamy so s wutrobu dźakowacź ja tutōn krašny dar, s šotrymž je našcheho luda jashki rošwjasal a ł špėwanju šahoril, a pschezo s nowa naš šbudźuje, trošchtuje, we wėrje a ł wėrjazemu žiwjenju pošpnljuje. A wutrobnej dźakownosczi budžemy tež wabjeni napschecziwo špišaczelam prėnich špėwarškich, hdyž wopominamy, s šajkej prózu šu je wudžėlali.

Potom jako bė so wot Wjazšlawa Worjecha, Šodžijškeho duchowneho, D. Lutherowny katechizmuš 1594 wudał, Šyršwina Agenda 1696 wot Šornjoluziškich knježich a Nowy Testament, wot Michala Frenzela, Budesczanškeho duchowneho pscheloženy, 1706 wot knjenje Kathariny s Šersdorf kėšchtej wudatej, žadachu šebi dale bōle našchi Ššerbjo, w tamnym čašbu robotneje šlužby jara šhudži, so bychu nėtk tež šerbške špėwarške dostali. Šornjoluzižny knježa bėchu to hižom ša nušne a wažne pošnali a na šwojim šejmje 1689 kať tež w l. 1693 wobšamknyli, so by šo našchemu evangelištemu narodej šajke šdobne požadanje dopjelnišo. Ale wšchelle podawli to pschezo šadžėwachu, hač napošledku Šuzižny knježa 1703 M. Pawolej Šratoriuškej, duchownemu Budyšchinštemu, kiž bė psched druhimi w šerbškej rėczi wōšebje wucženy a našonjeny, porucžichu, so by šajke špėwarške wudžėlal. Šako šobudžėlaczerjo bėchu jemu pschipošasani: Šan Ašt (Šakosa), šerbški duchowny w Budyšchinje, Šurij Matthej, duch. Šhošmjanski a Šan Waweř, duchowny Šuteczanški.

Š prjedyrėcze tuteho prėnjeho wudawka dale šhonimy, s šajkej wulkej prózu šu pomjenowani šwoje porucžene džėlo dofonjecź mėli. Najprjedy bu šōždemu šornjoluziškemu šararjej pschitajane, so by wot šwojeho wucžerja šhėrlušche, w Božej šlužbje trjebane,

wotpišacź dať a pschipošlať. Nėtk pať šo pošasowajšche, kať wšchelaťo, hušto wopať a njesdobnje wudžėlane šhėrlušche šo we wšchelaťich wōšadach namakachu. Duž špišaczeljo ša dobre špošnachu, so bychu šo wšchitke šhėrlušche s nowa pscheložake; jeno jutrownaj šhėrlušchej čzo. 108: Wjekselmy šo wšchitzy wėrni a čzo. 115: Šhwalba budź Bohu wėcznemu, njetrjebajštaj šo pschedžėlacź.

Wudžėł prėnich 240 šhėrlušchom je 2 lėcze trať. Šōždy šobustaw wubjerka mėješche wšchelake šhėrlušche doma wudžėlacź, kiž buch potom w poštajenych šhromadžišnach w Budyšchinje wot pomjenowanych w jenajej myšli po wėšthych prawidłach pschėhladane, pruhowane, a je-li nušne, porjedžane. 15 šajkich šonwentow abo šhromadžišnow mėjachu šo wotdžeržecź, kiž 3, 4 a wjazy dnjow trajachu. Šrėni ras škhadžowachu šo špišaczeljo 6. šapryla 1704 a napošledku wot 2.—7. novembra 1705.

Ale šapoczaty wotčzišchcź špėwarškich bu hušczišcho šatorhjeny a šadžėwany, pschetož w šept. 1706 pschiczeže Šchwedške wōjško a wosta ša žyke lėto w Šornjej Šuzižy hač do šeptembra 1707. 22. šapryleje pať šta šo wulke njesbože, šo šo 3/4 mėšta Budyšchina wotpali; ale knihiczišchczerjny a woczišchcžany džėł špėwarškich je šwėrny Bóh pschepušchcziť a šdžeržak, kať šo bė móžno, do jutrow 1710 je wōšadam pschepodacź. Šōžda žyrkej šyrbješche 3 špėwarške nakupicź.

Tute prėnje špėwarške šu šo psches šhėrlušche wšchelfich pscheczelow wot 240 hač do 816 pschisporjake a Bóh je našch prjedy šhudy lud žohnowal, šo nėtk šōždy šamōže, šwoju bibliju a šwoje špėwarške šebi šupicź a šo s nich natwaricź.

Kať dha čžemy tutōn 200lėtny jubilej šwječicź? Š čžim šaplacžimy temu Knjesej wšchitku jeho dobrotu? (Šš. 116, 12.) Ša čžu špėwacź wo Knjesowej hnadže wėcznje a twoju prawdu wupowjedacź se šwojim ertom štajnje a pschezo (Šš. 89, 2. 53).

— We šwojich šhėrlušchach dźakujmy šo temu Knjesej ša wšchu jeho hnadu; wušnjajmy šo špėwajo jako Šhryštufowi wucžobnižy, dha šo tež dale ł nam pošnaje, a modlmy šo w našchich rjanych šhėrlušchach w Šhryštufowym mjenje, šo by nam date bylo, šchoť je nam wšchėdnje wužitne a ł šbōžnosczi nušne.

Wopominmy wōšebje tež pošlednje šłowa s prjedyrėcze prėnich špėwarškich, kiž maju šo kať: „Bóh wšcheje hnady a mėra čžyť nam wšchitkim po šrudnych čžabach dacź mėra-pōlne, žohnowane a štrowe, čžike čžafny, šo bychmy s tutymy špėwarškimy temu Knjesej špėwali nowy šhėrlušch (Šef. 42, 10); šo bychmy špėwali wjeksle Bohu, kiž je našcha šylnoscź, a wyskali Bohu Šakubowemu (Šš. 81, 2); šo bychmy špėwali nowy šhėrlušch a rjenje hrali s hłōšom (Šš. 33, 3). Bóh čžyť žyke šchescžanstwo a naš wšchitkich w prawej wėrje, we šwjatym žiwjenju a šchescžanškej ščėrpliwošczi dacź žiwych byč, šchoť naš duchowne šhėrlušche tutych špėwarškich wucža; a daj nam Dawitowe napominanje we wušchomaj a wutrobach šlincžecź: Špėwajcze temu Knjesej nowy šhėrlušch; špėwajcze temu Knjesej a šhwalcze Šeho mjeno. (Šš. 96, 1. 2.) Wōn napjelł naš se šwojim Duchom, šo bychmy mjes šobu rėčželi wo psalmach a šhwalobnych duchownych šhėrlušchach, šo bychmy špėwali a hrali temu Knjesej we šwojej wutrobje (Šef. 5, 19.). Wjyšokofhwaleny Trojeniczi Bóh, šotremuž nješjele Šerafimy ł čžesczi: „Šswjaty, šwjaty, šwjaty je tōn Knjes Šeaoth“ šanošchujja, čžyť nam w našchim wōtžnym kraju hač do šōnza šwėta dacź špėwacź šhėrlušch Šehnjecža a wušnjacź: Wulke a džiwne šu twoje škutki, Knježe, Božo wšchehomōžny; prawe, wėrne šu twoje pucze, ty šralo šwjatych. Šchto by šo čze njechal bojecź, Knježe, a twoje mjeno čžescžicź, dokeľ šam šwjaty šy! (Šjew. Šan. 15, 3. 4.) A napošledku daj nam w nješjelej šwjatnižy nowy šbōžny šhėrlušch šanjescź a s wulkim hłōšom šaspėwacź: Šamjeň, šhwalba a čžescź a mudroscź a džal a krašnoscź a mōž a šylnoscź budź našchemu Bohu wot wėcznoscze hač do wėcznoscze (Šjew. Šan 7, 12). Šamjeň.“

Kralowa Luisa.

(Spišak J. Kapler, f.)

(Stónčenje.)

Hluboki pad pruskeho kralestwa mějesche swoju pschicžinu pschede wschém w tym, so njeběšche so po smjerczi Bjedricha Wulkeho došč na rozšiwanje pruskeho wójska ledžbowało. „Pruska je na lawriježach Bjedricha Wulkeho wuřnyła“, je kralowa Luisa wo tym ras žyle prawje prajila. Wójsko dyrbjesche so žyle wobnowicž. Ale s tymle swonkownym wobnowjenjom dyrbjesche s dobom tež snutskowne hromadže hiež. „Dokelž smy wotpadnyli, tehodla padnyli“, tak Luisa w tamnym času w liščje pišasche a s tym s hlubokim duchownym srošymjenjom pucž pokasa, na kotrymž móžachu sašo k polěpschowanju wobstejnoščow w wótznyh kraju dóncž. Dopředka k wumožazemu skutkej! rečasche nětko heřko. A wjedžachu, so bě to Luisa, kotraž bojasneho a njesmužiteho krala pschezo sašo trošchtowasche, pokhlnjesche a podpjerasche. Wjedžachu tež, so běšche kralowa najwjetscha podpjera swobodneho knjesa se Steina, tamneho muža, kiž, tehdy hiščje hidženy wot pruskeho krala a jemu runje smyšlenych mužow, bu posdžišcho rózžny kamjeń, na kotrymž móžesche so nowe pruske kralestwo natwaricž. Na kralowu a na Steina běchu nětko wschěch woczi složenej, kiž hiščje swoj wótzny kraj lubowachu. Běšche potna sařlužba kralowy Luisy, so je wořebitosč a wažnosč tehole muža jesnała a wschitko wot njeho wotdžeržaka, sčtož so jeho skutkowanju sadžewajzy do pucža stajesche. A to njebě žana malicžnosč. Běšche tola kral, wot hubjenych radžicelow wobdaty, wulkemu mužej dolhi čas žyle padnyč dal. Luisynemu prózowanju bě džakowacž, so jeho sašo wróczo sawolachu. Rač jara kralowa na Steina nadžiju stajesche, je s lista wot 10. oktobra 1807 widžecž, w kotrymž reča: „Bohu budž džak, so je tu Stein sašo. To je dopořasmo sa to, so njeje nař hiščje Bóh tón Knjes wopuřecžik.“

W nalěčju lěta 1809 so Awstrijska sběhny a nowe nadžije w patriotiškich wutrobach sbudži. Pschezo móžnišcho hlóř saklincža, so by Pruska swoje brónje s awstrijskimi sběhnyła a zusy pschah wotcžiřla. Žadny druhi hacž Stein pschede wschitkimi w teje myřli skutkowasche. Tež Luisa tutemu wotpohladej pschitwyskasche. Čim wjetscha běšche bojasnosč Bjedricha Wylema III., čim wěščišcho so wona nadžijesche, so budža wot Awstrijskich sbiczi a so budže potom wschitko ke lónzej. Tež w khroblyh Schillu, tamnym snatym rjeku, kiž na swoju ruku s Napoleonom wojowasche, kral ničzo dale hacž sběžkarja widžecž njesamóžesche. Njesbože bě jeho tak potuliko, so noweho ducha njespósna, kiž sapočza w ludu živy byčž. Njespróznivje tehodla sa njeho druhy na wuřwobodženju žyheho luda džělachu. S Awstrijskeje pschidže swjeřelaza powjesč wo dohycžu aržymójdoby Rhorle nad Napoleonom pola Asperna a s tirolskich horow wo posběhjenju smužitych wobydlerjow pod Sandrijom Hoferom. Manišche serja swobodnosče sapočzachu na njebeřach switacž. Rač hórke a bolosne tež sa kralowu khablanje mjes nadžiju a jebanjom, mjes dohycžom a porasom běšche, tař swjeřelaze je tola tež sa nju bylo, widžecž, so nowy wulki duch psches čas džělšche. Čłowjestwo je swojeje hluposče a tuposče staze. A tole postanjenje dyrbjesche so dospolnje stacž. Pschi korjenjach dyrbjesche so sapočecž. A to je to wulke, trajaze na kralowje Luisy, so běšche po hlubokim njesbožu swojeho wótzneho kraja najprějšcha, kotraž myřl wupraji, so dyrbi wschitkemu polěpschowanju swonkownych wobstejnoščow priedy hiež polěpschowanje w snutskownym, kotrež ma so sapočecž s wocžehnenjom džělšča, młodžiny.

Rač so powšchitkownje pschichod kralowskeje swójbny pomaču rosřwětli, tař so tež dny čželanja sa nju stónčichu. Rařka wjeřkosč, jako smědžesche so po polpjata lět dołhej njespschitomnosč

kralowska swójba sašo do hlowneho města, do Barlina, wrócicž! Na 80 mil dołhim wrócžopucžu buřhtaj kral a kralowa wot sahorjeneho luda powitanaj.

Tola njebě ničzo swjeřelazeho, sčtož we hlownym měsče na deńdžesčtaj. Wschudže běchu hiščje po měsče plědy franzowskeho sařhadžowanja widžecž. Kraj běšche wotkudny, pokladnyž běchu próšne, k temu pschidžechu hiščje wulke dawki, kotrež bě Napoleon na kraj položil. Hižom bě kral se swojich plěbornych wězow dař tolerje bicž, a wulku šlotu nadobu běchu w Amsterdamje sastajili. Tež swoje drohe kamjenje běšche kralowa pschedała. Seno swoje parole bě řebi sthowała. „Sa je tař jara lubuju“, wona prajesche, „pschetož parole řu kaž řylly; a tyč řym telko ronila.“

Wrócjenje do hlowneho města je posledni wažny podawř w žiwjenju kralowy Luisy byl. Dlějšchi čas bě hižom khorowata, Čsmjertne rózže hižom na jejnyh maj lizomaj kečžjachu. Poslednje wjeřele jej řesba k lubowanemu naney do Hohenpierika řžini. Čžerpjaza tam hižom pschidže. Wološčje na wutrobje ju džel wote dnja hubjenšchu a řlabšchu čžinjachu. 19. julija lěta 1810 wona w Hohenpieriku, w hrodže swojeho nana, swoju čžistu dusču wudychny.

Žarowanje psches žyly wótzny kraj džělšche. Nětko bě wichor, kiž po Pruskej horjesche, tež tule rjanu rózju řlamal. Ale mjes řudom běšche wona dale živa. Sejne myřle, wěra do wulkeho krařneho pschichoda wótzneho kraja dale w kraju rosčjšche. Sejny wobras psched wojowarjemi džělšche, jako wuczahnyču do wulkeje řwjateje wóiny sa čžesč a swobodnosč swojeho luda a kraja. —

Sčěščdžebacž lět běchu so minyle. Sašo běšche 19. julij w lěče 1870 pschidžol. W hrodowej kapale w Charlottenburgu řteji muž w čžžkej hodžinje. Se to řyn kralowy Luisy, nařch stary, njesapomnity řhěžor Wylem I., kiž so pschi řasčžju swojeje maczerje modli. Sa swoj lud, sa swoj kraj so wón k Bohu modli. Do wóiny dyrbi čžahnyč pschecžimo staremu njespschecželej, pschecžimo nowemu Napoleonej. A psched jeho wocžomaj řteji tamna řwjata hodžina, hđžež na řhodže Schwedtskeho hrodu se swojimi bratrami na swoju njesbožownu macž čžakasche. Čswoju macž řylly sašo řecžecž: „Dopomńče so posdžišcho, hdyž njeje wascha macž a kralowa wjazy živa, na tutu njesbožownu hodžinu a pschwjecžče mojemu wopomnjenju řylly! Ale njespokojče so jeno se řylly. Budžče mužojo a lačni po řhwalbje wulkich wóiwodow a rjekow!“ Dale hodžina běšche nětko sa stareho řhěžora pschidžla. Stary njespschecžel so sašo horjesche. A Luisyny řyn tón běšche, kiž dyrbjesche swoju macž wjecžicž nad tymi, kiž běchu jej něhdy wutrobu řlemili. A kaž něhdy, tař tež bu nětko Luisyne mjeno sašo žive a jejne wopomnecže pomhasche sašo woheń řwjateho sahorjenja řbudžicž, kiž w lěče 1870 psches nařch wótzny kraj řapasche. Sejny duch, s wojakami do wóiny čžahnyřchi, pomhasche jim w bitwach dohycž.

Luisa! Nječ je tale žona na kralowřim trónje tež dale pschitkad dobreje kralowy, maczerje a žony, nječ je dobry jandžel nařchemu lubemu wótznemu krajej sa wschitkón čas!

Wřhelake s bliska a s daloka.

— Sańdženu njedželu mějesche so žyřwinstka wřitazija we Wóřlinku psches knjesa wyschšcheho žyřwinstkeho radžicžela Rosenkranza. Na řerbskim řemřchenju mějesche wřitazisku řecž prjedawřchi dołholětny duschompasřty Wóřlincžansřteje wořady, knjes řarař Waltar s Njeřwacžidla.

— Dokelž je so lěřka 40 lět minylo wot dohycžesřteje bitwy pola Sedana, budža so na tym dnju abo tež njedželu 4. septembra dopomnjenje řwjatocžnosče wotmewacž. W Wudyschinje řmėje so 2. septembra dopořdnja w řěrowskej žyřwi wořebita Woža řlužba.

krasnému śwětlu. Je drje wulka a czeźka wěz, czeło kichizowac; móžemy roshmicz, so je so w starym křesćijan-
skim czaſu wjele śwěrných śwědkow na puſte měſta je
šwěta podalo, ale roshmimy tež, so je hišće wyſchše
a kraſniſhe, hdyž křjedža šwěta a w ſwojim nam wot
Boha datym powołanju ſa tym ſtejmym, ſo bychmy w Duchu
křodžili a pšed zlyhm błudžazym šwětom wobšwědcžili,
ſo chzemy Křyſtuſej pšichluſhecz. Njebudže to na jene
dobo ſo po dokonjanym waſchnju ſtač mój, duž ſložmy
ſeferu najprjedy na te hrěchi, kotrež najwjazy cžujemy.
Bóh tón Křeš, kiž móžnje dawa woboje, to, ſo chzemy,
a to, ſo cžinimy, móže tež naſ cžlowjetow Božich cžinicž,
i wſchemu dobremu ſkutkej hotowych.

Křichizuj mje, o křichizowany!
Se wſchēm, ſchtož ja ſym a mam;
So ja budu namařany
W twojich ranach tu a tam;
Křichizuj wſchař mój cželny loſcht,
Sčizni mi hórki šwěta koſcht:
Pšchetož, ſchtož ſo i nim da křoſtač,
Budže tež i nim křóny doſtač. (550, 6.)

Křerluſch putnikow.

(Spitta.)

(Př. 39, 14.)

W šwěrných ſtyřkach nočzu ſrudnje hladacž,
Nočzu tudy cžestnu křónu žadacž,
Hdžež je Křeš njeſt křónu cžernjomu;
Nočzu tu na pučžach křwěrných křodžicž,
Hdžež je najšwěcziſchi dyrbiřal křodžicž
Sa naſ hórku ſmjercž tam na křichizju.

Křeže, daj na žiwjenjowe puče
Wěrnoscž ſwoju, kiž puč wuczi křucže,
Ducha tež, kiž po nim wjedže mje.
Wutrobu tež daj, kiž rad' we wěrje
Wjeřcž ſo da na runej, wuſkej cžěrje,
Bo kotrež wſchař ty ſam křodžeshe.

Cžizni me wěrje pšhez' mje ſwěrnisheho,
Płody wěry daj, ſo ſwěcziſheho
Stwori twoja ſwjata luboscž mje;
Wješ njei' njem'žu do přědka ja křodžicž,
Luboscž jeno móže luboscž pšodžicž,
Seno ta mje i tebi dowjedže.

Lubosnje ſy ty mje wołař i tebi,
Luby Křeže, tola mam ja i tebi
Wjele křocžel hišće dokonjecž.
Duž mi wotrocžkej wſchař poſticž rady
Nětko i njebeř ſwoje prawa hnady,
Pomhaj, ſo mohł ſbóžnje doběžecž.

Do twojich mi njebeřow daj hladacž,
S nadžiju ſej twoju kraſnoſcž žadacž,
Hdyž wot pučžowanja ſpřozny ſym;
Tu, hdžež wutrobu tař wjele boli,
Daj mi wěſty měr we cžemnym doli;
A tebi hladam i wokom wjeřekym.

Haj, ja ſym wſchař zuſobniř na ſemi,
Mam ſo bėdžicž i wjele cžěřnoſcžemi,
Sšym tu putniř křudy, njeſnathy;
Křichiz je ſnamjo pučžowanja mojoj',
Hacž do wótznob' kraja pšchėndu ſwojoj',
Tam do kanaanſkej' domisny.

Suriy Bróřt.

Nabožina w ſchuli.

(Pokracžowanje.)

4. Zyrkwinski křerluſch.

Se ſpodžiwne bohateho a rjaneho křerluſchowneho žiwjenja
ewangelſkeje zyrkwije móže ſa ſchulski a zly poſdžiczi žiwjenſki cžas
runje tař ſpodžiwne a bohate křerluſchowne žohnowanje wuſhadžecž.
Je dže to ta njeпогрėdnoſcž a naſornoſcž, i kotrež najhlubſhe
křesćijanſke žiwjenje na džeřcžowu duſchu ſkutkuje a w njej
i nimale njeſchewinjomnej mozu podobne wobſtejnoſcže wubudžuje,
jako te bėchu, i kotrychž je tón křerluſch wuſchol, jeli-ſo ſo křerluſch
jeno trochu doſtojnje roſpomina. Křyſtus, naſnyř a hłob ſo
ſjenocžuja, ſo by ſo křerluſch w pomjatu ſdžeržal a luby ſcžinil.
Wuprajicž ſo njeda, kaſki poſlad duſcha wobšedži, hdyž ſo jej
w prawym cžasu te prawe křerluſche dadža. Kař wjele
tyřaz i horjom wobcžezehnych duſchow je křerluſch: „Sčtož Bohu
wjeřſchnemu ſo podda“ pšed podnórjenjom wobarnowař! Kař
wjele tyřaz duſcham je P. Gerhardtowa křerluſchowna ſchucžka:
„Hdyž dyrbi wotřal cžahnyčž, ſo njedžel wote mnje“
wumrjecže wolžilo! — So ſo podobne nětko rėdſcho naſhonja,
nad tym ſo dživacž njetrjebamy. Sčto ma dha křerluſche? A
kaſke ſpěmy to ſu, kotrež hišće maju? Kunje w zyrkwinskim
křerluſchu ſo hubjenſtwo zyrkwineho žiwjenja we ſwojej zly wul-
koſcži pokaſuje. So by ſo tale hřubofa ſchoda ſahojila, to dyrbi
wot ſchule, woſebje wot ludneje ſchule wuſhadžecž.

Sawěrnje, to je njewotpokaſomna, ſwjata pšichluſchnoscž ſa
ſchulu. A hdyž ſo wona ſwědomnitwje pšozuje, tuſamu na prawe
waſchnje dopjelnicž, wopokaſuje ſo i tym džeřcžu wjazy dylki wulka
dobrota. Kař wucžba w křodžym druhim wucženſkim pšedmjecže,
tař ma tež roſwucžowanje w zyrkwinskim křerluſchu wjazy dylki
jedyn ſaměr. Šchula dyrbi tele ſamery ſnacž; wona dyrbi wjedžecž,
ſchto chze, cžehodla to chze a tař jo chze. Wucžerjej zyrkwin-
ſkeho křerluſcha dyrbi jaſnje pšed wocžomaj ſtejecž, ſchto ma ſo
i nim dozpicž; wón dyrbi tón wotthknjenty křonž ſnacž a teho po-
mjatliwy byčž, jeli-ſo ma roſwucžowanje prawe pšody nječž. So
je wucžba niž jeno w tymle, ale tež w druhich wucženſkich pšed-
mjetach huſto tař zly wopacžna, na tym je wſchař w najwjazy
padach to wina, ſo wucžer njewě, ſchto chze a ſchto dyrbi.

(Pšichodnje dale.)

Jedyn rjany hłob naſchich ſerbskich křerluſchownych knižow.

Pšed wjazorymi lětami mje ſnathy hudžby-wuſtojnny ſerbski
Křeš duchowny pruskeje Hornjeje Lužicy na woſebje rjany hłob
křerluſcha cž. 139: „Duſcha, ach duſcha, ty njeſnajeſch ſo“
křodžbliweho ſcžini, prajizy, ſo wón tónle křerluſch huſto we ſwojim
Božim domje ſpěwacž dawa, doleř ſo jemu jeho hłob wubjernje
ſpodoba; tola i wobžarowanjom wón pšichitaji, ſo ma ſpomnjenty
křerluſch jara wjele wopacžnych akzentow, kotrež pšich ſpěwanju
wulzy jara mola. Sa potom domach w choralej kniſy ſa tym
hłobom pytach, hdžež jón pod cžipłom 214 namařach a widžach,
ſo je wón kompozičija naſheho wulzy jaſlužbneho hudžbneho miſchtra
njeboheho i kantora Rozora w Křelizach. S wulkim ſpodobanjom

hrajah jeho choral a tekst kherluschy s hudzbu pschirunowach, pschi czimz so polnje pschewedcizich, kak prawje be spomnjeny knjes duchowny hudziki. Pod moznyh wobarnowanjom originala pschirawich netko tekst hudzby s tym, so w nim 19 porjedzenkow wuwjedzecz. Kherluschy so w tutej formje netko derje spewacz hodzi a takle reka:

Duscha, ach duscha, ty njesnajesch so;
 Hdychy by ty snala,
 Kajta be prawa
 A kajta netk saho by sczinila so!
 Prijedy be swjata,
 Netk lubujesch slo,
 Ale ach duscha, ty njesnajesch so.

Hdychy by ty snala, schto na hebi ma,
 So by wot Boha,
 Semu tak droha,
 Psches frej a smjercz Khrysta tez wufupjena:
 Samesce, ty by,
 Eso sahorila,
 Hdychy by ty snala, schto na hebi ma.

Hlaj, kak twoj Woczez tak lubo cze ma,
 So tebi dawa
 Schtoz sawostawa,
 Kak hnadu sa hnadu czi pschirwobrocza;
 Ale to wschitko
 Pak Jesusa dla;
 Hlaj, kak twoj Woczez tak lubo cze ma.

Duscha, schtoz smejesch, to wot Boha masch;
 Wschto, schtoz Boh stwori,
 Tu wjetoscz twori
 So wot njeho wukhadza wschitko, schtoz masch;
 Sa to wukn sweru,
 So Wotzej czescz dasch;
 Pschetoz schtoz smejesch, to wot Boha masch.

Wschaf dzecz po kruschne starichem czescz da,
 Hdychy wono widzi,
 So nan to hidzi.
 Schtoz pscheczimo pschikasnjam starschich so sta.
 Duscha tak dyrbi
 Bycz Boh twoja msda,
 Wutroba jemu njech czescz wschu tez da.

Stworjenje kozde so pschirwuczuje
 Lutzy wschaf k temu,
 Schtoz hoji jemu,
 A runja to k njemu so towarischuje;
 Duscha, tak pschirwucz
 Eso k Bohu, hidz ke,
 A njemu njech twoja myzl wobstajnje dze.

Duscha, ach hladaj wschaf s wopjeczizu,
 Schto ma na hebi,
 So Boh da tebi
 Tu mudroszcz, tu prawdoszcz a swjatoszcz, kiz ma.
 Wopomni to sboze,
 Czetni njesbozu tu,
 Do predka stupaj, niz s wopjeczizu!

K. A. Fiedlef.

Hubjennj cztar biblije.

Ruski khezor Alexander I. ras psches gouvernement Sefaterino-
 flaw jedzesche, posasta na jenej postisej staziji a da hebi czaj
 pschihotowacz.

Na jennym pulcze pytny won nowy testament a so psched-
 stejiczerja stazije woprascha: „Czitasch ty wjele w tutej knisy, moj
 byno?“

„Rozdy dzen w nej czitam, Majestocz!“

„To je prawje wot tebe, — hdze dha w tu khwilu stejisch?“

„W sczenju swjateho Mateja.“

„No, dha czitaj prawje pilnje — schtoz sboze swojeje dusche
 pyta, tez swoje czasne sboze namata.“

Sako pschedstejiczec se istny stupi, khezor mjelczo pjecz sto-
 rublowskich bankowkow mjes poslednje stawy swj. Mateja polozi.
 Nescho czasna po tym so khezor na tymkamym puczu wroczki.
 Saho won na tamnej staziji posasta a so pschedstejiczerja stazije
 woprascha, kak daloto je we swojim biblijskim czitanju pschischol.

„Hacz do sczenja swjateho Lukascha“, rekasche wotmolwa.

„No, wohladajmy, pobaj mi tu knihu!“

Te pjecz stow rublow buchm mjes tamnischich khudych ros-
 dzelene.

„Za je wulki hrech, moj luby“, khezor pschedstejiczerjej rjetny,
 kiz budzische so sahanbjenia a postrozjenja dla najradsho do semje
 pschepadnyl. „Ty Boze kralestwo nejshy pytal, netko dyrbisch tez
 semske myto parowacz. Daj hebi to k wuczbye kruzicz!“

Te pjecz stow rublow buchm mjes tamnischich khudych ros-
 dzelene.

F.

Spomozny psyczk.

Powjedanczko se sawostajenstwa Sana Wjele.

Hdychy powjedach podawol s tym skazentym pschom, besche mi naj-
 bole wo to, psched woczki stajicz, so moze tez kruzobna holza wul-
 keje wutrobny bycz. Woprawdze haj, wot netohozkuli sa niczo
 njemeta krecaz abo dzowka ma khwalobnischu khrobosocz dychli
 netajki wojnat, wo kotrymz so hawtujo trubi, kelto je klawnych
 dobyczow mel. Szpla su zonske, hdychy na wotro pschindze,
 smuzike porno muzskim, haj druhdy tez psches nich. Mjeje wam
 snate, so je tu a tam holza sploschenym konjom napscheczso skalka,
 so by na wosu bedzazym ziwjenje sdzerzaka, mjes tym so czepeczer-
 ski muzak njeswazny na boku stejische? A je-li hdze hlowjaza
 khoroscz, kiz wot jennych na druhich kash, a czeladna holza s dobreje
 wole skhorjennych po nozach hlada, hdzech moze to wo jejne ziwjenje
 hicz — kotry hólz njebhy tu bojoscz mel? A njeskuschy k temu
 smuzichski duch hacz nehde k temu, wschon torny winnikow tšelec a
 rubacz? — Dzenka pak wosmy hebi s krotkeho powjedanczka pschi-
 klad, kajteje danje moze to mecch, hdychy so Bozemu stworjenju smil-
 noscz czini.

Na knjezich dworach su wschelate hrody, a nad nimi tajzy a
 hinajzy knjeza: khwalni a njekhwalni, sa tymz hacz su. W jennym
 tych hrodow bydlesche bohate knjestwo. Ton pan besche poddanam
 dobroczimny knjes; a ta pani be milosczitwa knjeni. Seno paducham
 besche won kruty, hdychy by hdychy rybat žaneho w hadlerjach trjechil
 abo snadz hajnik rubjezneho hontwjerja lapil. Za knjeni be wo
 wshy a we wokolnych wshach khwalena duscha, dotelz be khorym a
 khudym zyle kaz woprawdžita macch. — Nas be kama se smilnej
 ruku hubjenej staruschy khchewisnu njeska. Duzhy domoj wuhlada
 pjeschli. Te wleczechu se schtryczlom sa schiju psyczka, kotrehoz
 chznychu wobweshnycz. Ton czuzka njebbe wschaf runjemon rjany,
 tola pak be jej woboheho zel. Te hólcziska nastwaritwoschi wona teho
 czutka sa swojeho sobu do hrodu wsa, so by jeho horjenzy wo-
 czahnycz daka. So smje s tehle stutka wulkeho myta, kak mohlo

jej pschi tym to do myšlow pschińc? Knjesej drje so to schćenjo njechafche lubicz, tola jo snješe lubej mandželstej k woli. —

Runje w tym čašu knjesowy hajnik rubježneho tšelerja saja, kiž bšče džiwinu tšelal. W tehdyšich lětach bě na tajkich tšelerjom železny saton. Duž dyrbjesche jaty w khostarni dolhi čaš fuchi khléb kušacž. Khostarnja dyrbi ždym ludžiskam po prawom k pokucze byčž; ale shonjenja praja: Někotržkuli so i njeje čžim hóršchi wróczi. A tak bě tež jow. Tón khostanz so i wječžiwaj myšlu na teho knjesa wšchón čžercžesche, pschemyšlo febi, kať by jemu skoto a khlěboro srubil, haj, možno-li žiwjenje wšal. Šlóstny samyšl drje bě srašy; ale wuwjedženje njebšče lóžke. Na kajke waschnje so w nožy po čžichim do hrodu dohycž? Psches sahradnu murju do dwora šalšcž, to byla nječžezka wčž. Ale w dworje je wulki torhaty poš, kiž wječžor i rječžasa pušcženy pschi durjach lěha. Tón by nóžneho šlóstnika rošdrčl kať law. To pať je ša- džewč, kiž by so knano i nekajkei šajedožčenei kolbašu srumowacž dať. Ale pschi durjach snutška bšče ša duřnika štwicžka. Teho klužba bě mjes druhim to, durje i wječžora samkač a i nutška nich wulku šakladu kšacž. Šdy by knadž nekajki paduch a rubjež- nik paflucze meť a durje čžicho došcž wotamknycž mohł, kať dha čžył tón snutškowny překušy wotložicž? A njeby duřnik, hdyž so šhto hrjebnje, to pytnyl a žyly dom se španja na nohi šwołak? Šotajkim mohlo so žyle njemóžne šdacž, so nekaf na helste nje- šlutki do hrodu dohycž. Ale šty njeduch wč šlóstnikam leštnje rady.

Tón wječžerški šlobjak bšče so w khostarni i paduchom šesnal. Temu wón rošpraji, hdyž bšchtaj i šajwa, kajkich šašadow w febi nošy. „Džimoi tam šlučacž. Šchtož rubimoi, na položju dželimoi a šhubimoi so potom nekhdže do žušeho kraja.“ Ale kať pschińdže- moj do hrodu nuts?

Tón se wšchěmi liščkami špytany pschekšepanz wulahny radu: „Ty do meča šalš a počapni so w nim, a ja tebe snutška i džčkom wobtykam, so budžesč jako meč smachow. Temu pšyškej so i čžafom šajedožčena kolbaša čžiknje, so na dobo šdernje. Š wječžora tebe na šarje k wrotam dowjesu. Tu stareho duřnika šliščcžu, so tón meč psches nóž k febi do wotkheže wosmje, dofelž so boju, rubježne ruki mohke mi jón na čžmowym pučžu wudrčcž. A hdyž mi wón to šwoli, čže jako meč donješku nuts a pschi durjach do kuta štaju. Šdyž potom žyly hrod špi, wulšesč i meča a pušcžiči mje k febi. Wšcho dalsche so wč. A dyrbjať-li duřnik so rypnyčž, so pod nožom wali, přjedy hačž šytnje.“

Woprawdže bu tón meč do wotkheže wšaty — a nekto Wóh šwarnuj!

Prjedy šmy widželi, kať je ta knjeni se šmilnej dušchu mlo- deho pšyčžka do hrodu wšala a horježy na wotkhlad dała. Tón drje roščesche; ale hdyž bšče dorošł, njebšče wjetšchi dnyšli šajecžl. Knjeni bě i woprčka na myšlach meła, hdyž budže šrašy, jecho do pčnych rukow nekomu dacž. Ale to njebu; wona jecho pschi febi šhowa, dofelž jecho ša wuščneho špóšno, pschetož tón pšyčžl, mały kať rukajza, mejesche wóšny kluč a čžuch. Wón hnydom wšcho i šlawkotom šjewi, hdyžkuli nekšto njeprawešo šadrje, přjedy hačž žadym čžlowjek šchto pytny. A pschi tym bě wón tej knjeni tať pschiwišny šwěrnit a jej tať dobry, so nochžyšche ženje wot jeju pšatom. Šdyžkuli by wona na přjeczki šapschahnyčž dała, by wón wšchón šrudženy štal a ša wosom hładajo škoržil a škwilil. Duž šmčžesche druhdy, pschi pohoncžu šedžo, i nej šobu. To bě so dženkša tež štalo, hdyž bšče knjeni do mešta čžyła a rjekta, so budže lóžkobyčž pošdže, hdyž so domoj wróczi.

Čžma hižom bšče, hdyž domoj pschińdže a nimale žyly hrod špasche. Knjes bě so se šožnym wječžorom lehnyl, dofelž bšče wot hořtmy mucžny a šuche drjenje jecho w šlawach šnjeměrní. A hrodowške čželedžno bšče tež do šwojich komorkow k měru. Šeno

duřnik šam šwčžesche lampu, ale tež nimale špizy, čžakajo hiščcže na knjeniny domojwrot; a runje tať čžakafche horježza horka, so mohla do štoka k pošklužbe hotowa byčž, tať rucže hačž knjeni pschińdže. Šak je w tu šhwilu temu w mešche čžepjazemu šakanzej a kať temu ša murju šakatemu šobušlóstnikkej bylo, šchto mohł ta praicž? —

Bohoncž bě pschińek. Šeho praštanje pytnyšchi wuštocži duř- nit a wotewri wrota a durje a horježza pschińdže se šwčžu po škhodže dele. Knjeni do kheže štušiwšchi nješytny w kucže štejazešo meča a šhwatašche na škhód. To pšyčžatko pať, pytnyšchi meč a čžuchajžy wokoło nješo šašbšny na dobo rěšny šlawkot a šchcžowč. Knjeni nochžyšche žaneje hary, so njeby so halle nichť i hawkotom wubudžil, a haručžinjerkej k febi šakasche. Ale to škocžatko, hewal štajnje tať na šlowo poškluščne, bšče kať hluče a nještocži k nej a njemdrjesche so na tón meč dale a hórje. Duž wróczi so knjeni a žadašche wjedžecž, šchto džč tu tajki žyly meč šteji. Mjes tym, hačž duřnik ji rošprawy da, so je so nad wulkim proščenjom šmilil a jón psches nóž do kuta na wušhow wšak, šaršny horježza i hłošom: „Šlej wšchal, tón meč je so hibnył. To nihdy niž po prawym njeje!“ Š dobom pschikhwata knjes wot horka dele i pistoliju w horščcži. Wón njebš mohł drjenja dla wušnyčž, a duž bě tu hary we wotkheži klyšchal. Šněwny na tajki nješokoj pschi mčrnej nožy a šdžiwany i teho, pschecžo so knjeni delka tať dli, a myšlo, so so knadž nekšto štrachotne škucža, bě so w štok šebrať, do župana šajčl a tu pistoliju se šcženy hrabnył. Šnjemdrjeny šawrješny: „Duřniko, w štok! Rošwjež tón plčch a wocžin tón djabowški meč! Šdyž je so hibať, dha nekšto žiwe w nim tčži, knano nekajke šwěry. A jeli-so je nekšto šle, ja na dobo tšelu.“

Duřnik ša plčchom hrabny. Ale šchto to? Šako blyšł wuštocži i meča tónž noža a rošršny nahle i jeničkim rčšom tón meč. A i nješo wulecži šchijjaty čžlowjek kať škoženy wjekł, i wulkim nožičkom w horščcži, a čžyšche i nim na nich, so šajecža wobrocž. Škucžičšo pať hiščcže wuprašny na nješo knjesowa pistolija, so so tón lučžibať šwony a šakrujo na šemju prašny. Tón wuščel wšcho čželedžno šbudži a wono so štróžene pschihna. Ššelent pať nje- bšče morowy, ale šopafche i rjemjenjom wokoło febje jako šle šwěry, a tón pšyčžl nješasta na nješo škafacž.

Ša knjeni bšče to hrošno, na tajke hładacž a wona so miny pschewšata po škhodže horje. Knjes pať pschitafa: „Šputajcže škobježnej ruzy a nošy, so so tón njekrašnik njemóže hibnyčž. A potom ty, duřniko, jecho dla k šchokče a k šasenkej doštocž! Nječ pschińdžetať hnydom, hačžrunje je w nožy.“ A wšchitko so šta, kať bě šasane. — — —

Šchto je so dale i tym šlóstnikom štalo, to halle nječamny do drobna rošklacž. Šam je to došcž, so šmy widželi, kať šu čži ludžo psches tajke pšyčžatko — džakowano Bohu! — šrawnnemu nješbožu wušchli. Šaj, šchto budžičche do čžafša rjekł, so šmčje ta knjenina šmilnošcž, tehdy nad wbohim škocžatkom čžinjena, tajkule šbožownu daň?

Wšchelake i bliska a i daloka.

— Pschichodna šerbšta Boža klužka w Draždžanach šmčje so 17. njedželu po šwjatej Trojizy, 18. šeptembra, w 1/2 12 hodž. w šchiznej žyrlwi. Špowjednu wucžbu šmčje knjes šarat Domafšta i Budestez a přčdowanje k šarat Šólčž i Šakež. Ššerbja, kiž maja pschecželow a džčči w Draždžanach a wokolnošcži, čžyly jich w prawym čžafu na to šemščenje dopomnicž, so mohli wončach w žušbje šašo Bože šlowo w macžernej rčči klyšcčcž.

— Šlowy móšł, kiž je so na mešto štarešo Augustušoweho mošta w Draždžanach natwaril, je so šańdženu wutoru w pschi- tomnošcži škala Šjedricha Augusta pošwječžil. Wón je so tež „Šjedrich Augustowy móšł“ pomjenowal.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoju mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoń ty.

Z njebjes mana,
Njeh ćí khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew ćel!

F.

Serbiske njedźelske łopjeno.

Wudawa so kóždy šobotu w Smolerjez knihicizščetni w Budyschinje a je tam ja šchwórtlětnu pschedplatu 40 np. dostacž.

16. njedźela po šwjatej Trojizy. Efes. 3, 14—21.

Schtó mohł liczyć wschittkich tych, kiž buchu psches dženknišche sczenje wo mlodzenzu w Nainje pschi khoroločach šwojich lubych, pschi jich kashczach a rowach we wulkej šrudobje posběhnjeni a troštowani! Kak wjele je bohaty trošcht cžetpalo i Jesuškoweho šłowa, k tamnej wudowje rěczanym: „Njeplacž!“, kak hišcže wjele bohatschi i jeho skutka šbudzenja mlodzenza se šmjercze! Haj sawěrnje: „Jesuš Khrystuš je šmjerczi mój wšał, žiwjenje pak a njesachodnosć na šwětlo pschinješt psches to evangelion.“ Mózny trošcht i Jesuškoweho šłowa a skutka móža pak šebi jenož cži wšacž, kiž šu we wěrye i nim šjednocieni a pschezo wutrobnišche towarštwo i nim mječ pýtaja. Pawoł, kiž je šłowa dženknišcheje epistole pišał, je tajki cžlowjet byl. Schtó teho šnješa mój pschi wschej cžlowškej šlabošczi samóže, wo tym mamy dosć wopošmow w jeho žiwjenju. Š jastwa je wón pišał epistolu na Efesiškich. Tola tuto njeje jeho wutrobje rubicž mohło wješelosć a šhrobšosć. Wón, tón šwjataný, trošchtuje tych, kiž šu w šwobodže; wón wě, so šlužobnik Khrystušowy cžetpicž dyrbi; wón móže šwoje cžetpjenje šhwalicž jako pschekrašnjeje šwojeho šastojáštwja, jako cžescž ša šwoju wofadu. Těho šameho plody wšcał jej k wužitku pschiindu. Sawěrnje, jako jedyn šchescžijanški ryczet, kotrehož podleženje w šědženju je druhim pomoz, šjewi šo psched nami Pawoł we šłowach epistole.

Kajkiž pak wón je, tajkich cžze wón tež naš widzić a mječ. Těho dla je w tutym jeho žyłym lišcže tak wjele modlitwow a dobroproščenjow, šo bychu šo šchescžijenjo tola pošplnili na šnustkowym cžlowjetu. Khrystuš nje-móže cžlowjetow trjebacž, kotrychž kolena šhablaja, ale kiž šu kručzi a roššudženi.

Wón cžze naš napominacž k wobštajnemu duchownemu roščenju, kiž je nam šchescžijanam nusne.

Pschi tym šo prašchamy:

1. Š wotkel wosmjemy mój k temu?
2. W cžim mamy rošcž?
3. Kajki wotšlyknjeny šonz mamy pschi tym psched woczomaj mječ?

1. Přenje praščenje pschi porucženym nadawku je: Š wotkel šjerjemy mój k duchownemu roščenju? Tak někotry praji: Štač we wschěch padach kaž škala w morju, to je něšto krašne a rjane. Wón pak hnydom pschistaji: Ša šam njerunam šo tajkej škale, kóžde cžetpjenje mje jako žolma potschaše a do šhablanja pschinješe. Wón šhwal šebi Pawoła dla jeho mužnosće a šplnosće, ale wo šebi šamym wón mēni, šo je jeho natura psche mjehka, tak šo kóžda malicžšosć jeho ke šhablanju pschinješe. Schtóž pak tak praji, njeh šebi da psches dženknišchu epistolu žorlo pošplnjenja a mozy pošacž. Še šebje šameho njesamóže nihtó tajku mój cžetpacž. Wona leži šwonkach naš, po 16. šhtucžy epistole w bohatswoje krašnosće Božeje.

S polnym pravom praji Marja we swojim khwalbnym khërľuschu: Bóh storka móžnyh se stolow a posbëhuje ponížnyh; hlódných napjelni s kublami a bohatelyh wostaji próšnyh. W Boshy mamy bohate a krašne žórlo našeho pošyljenja, bohate, dokelž šo sa wschitkich čłowjekow žórli a ženje njesaprahnje, krašne, dokelž samóže našche žiwjenje pschekrašnič.

Bjechať k čerpanju s tuteho žórta je po 14. schtucžy epistole modlitwa. W njej widžimy, kať Pawoł sa šebje a sa šwoju wošadu prošy wo pošyljenje. Dokelž jich wjele wo modlitwje ničžo wjedžecž nochzedža, njelhonja woni, šhto tuta samóže. My pať čžemy w njej wschitke šwoje naleženja na teho Šnješa čžinyč.

2. Šhto potom na šebi šhonimy, hdyž šo modlimy? Duchowne roscenje abo po šłowach Pawołowych pošyljenje na šnutstownym čłowjeku psches Božeho Ducha. Psches šwjatu šchćenizy šmy šo my wschitzy narodžili k džecžom Božim. Ale kať wjele dha nět wot naš šu mužojo w Šhrystušu? Je dha jow tať kať w čželnym žiwjenju? We nim džecžo roscje a pschibëra bjes teho, šo by šobu škutowało. Bjes wjedženja a bjes šamšneje prózy wone roscje a šo pošylnja. W duchownym žiwjenju ma šo pať hinať. Šow wot tebe wotwišy, hacž ty mały a šlaby wostanješ, abo hacž budžesh wjetšchi a šylnišchi. Šhtož na Boha njespomina a šebi wot njeho šhlëb sa dušchu njewuprošy, tón wostanje w duchownej šlabošči džëšča. Duž dajmy šebi jón dawacž wschëdnje!

Roscžemy tať duchownje, dha budže potom, kať 1. schtucžka praji, Šhrytuš bndlicž w našchich wutrobach. Tón wschëhomóžny a wëčžny Šsyn Boži šo šjednocži s nimi a wone budža jeho šwjatniza. Wón naš pschekrašni, šo wužiwamy šbožny pokoj, šo šmy šakorjenjeni w lubošči a šaloženi na njepowalnu twjerdu škału.

3. A k čžemu dóndže šchëščžijam pschi rajšim roscjenju? Wón pošnaje Bože potajštwia po jich šchërošči, dolhošči, wyšokošči a hlubokošči. Ššwëtne wëdomnošče njecžinja žaneho čłowjeka šbožowneho; čžim dale wón w nich pschiňdže, čžim mjenje wone jeho špokojja. Wjedžecž pať, šo je Bóh šo w Šhrystušu nam šjewil, je sa našche wobčëžene dušche nëšhto wopravdže špokojaze a šwješelaze. Š tajšim wjedženjom mamy wschať tu wëštošč, šo wysche naš je jedyn Bóh, tiž je lubošč, tiž naš čłowjekow pyta a k šebi wabi jako našch luby Wóčez. Našche wutrobny šu jeho templ, a we wuškim šwjastu s Šesušom šlužimy jemu po jeho špodobanju, šmëjo tať hižom jow na šemi šbožnošč.

D šraduj šo nad tym, ty wješëla dušcha,

Šo šy ty s Bohom šjednana;

Ach lubuj a šhwal wschať, kať tebi šo šlušcha,

Toh' najlubšcheho Šesuša.

Wón wušwoli šebi čže k hegenštwu

A da šo tebi šam s lubošču.

Tróž hrëhej, tróž čžertej, tróž wschitkemu šlemu,

Ty Bože šy džecžo a šlužišch nëtš jemu. (433, 3.)

M. w H.

Ja hinať njemožu.

Šromny baron s Rottwiž, tiž bëšche w špočatku přjedawšeho lëtštotka w Barlinje živy — wón 1843 wumrje — šo nëhdy je šlawnym šilosofom Šanom Bohumilom Šichtu wo wërje roscžëwajšche. Tón šilosofa džëšche: „Modlicž šo njemožu, džecžo dyrbi šo modlicž, ale muž dyrbi čžywacž.“ Na Šichtowu prašchëň: „Njepšchihłokujecže mi w tym?“ s Rottwiž wotmolwi:

„Šnješ profesoro, hdyž ja rano wotucžu a na wschë te pschibëšchnošče pomyšlu, kotrež mam wob džëň dopjelnicž, a potom na šwoju šlabošč špomnju a kať mi tať husto na ščerpliwošči a lubošči a mudrošči pobrachuje, dha hinať njemožu, ja dyrbi šwojeho njebješeho Wótza prošyč: Šnježe, pomhaj mi ty! A hdyž šo wjecžor k španju lehnu a na wschitko to pomyšlu, šhtož šym wo dnjo šakomžik a šmylil, dha njemožu šmërom wušnyč, nješšym-li najpředy šwojeho njebješeho Wótza prošyč: Šnježe, wodať mi!“ — „Šnješ barono“, nëtš Šichta rjekny, „ja bych čžył, šo bych tať dalošo byl kať Šy.“

Bóřny na to Šichta na tyšuf šhori, kotryž bë šebi we woješškim lazareče pschicžahnył, a wumrje. We šwojim testamencže bë tón wulki šilosofa pobožneho barona s Rottwiža, s kotrymž bëšche jeno tutón jedyn krócž rëčzał, sa šormindu šwojeho jenicžkeho šyna pomjenowať.

F.

Šmërowanje.

Čłowjecže! budž trošchny, hdyž dóňt tebi
Šorja hórki šhelich podawa;
Wróčži šo, o njedaj štyšlacž šebi,
Bóh čži njebjo šašo wujašnja.

Njepuščëž wutrobitošč, jeli rany
Boža ruka tebi nabije;
Š poddacžom nješ šchiz, čži pschipóšlany,
Šlej, wón tebi potom lóžšchi je.

Nješkorž, njepłacž, hdyž čže Bóh Šnješ wodži
Šo čžernjojtej drošy žiwješškej;
Wjedž, tež po čžernjach Bóh s tobu šhodži,
Duž šo jemu jeno dowërjej.

Hdyž tež bološče čže pschëščëhaju,
Wšmi wscho s džakom s ruki Božeje;
Wopomü, šo Bóh junu k njetja raju
Š domu hubjenštwia čže powjedže.

Njepuščëž nadžej tež pschi šwojich rowje,
Pošbëhü šylšnej wocži k njebješam;
Šraj: Tam horjekach po Božim šłowje
Ššwojich lubych šašo wohladam!

K. A. Fiedler.

Šlabožina w šhuli.

(Pošracžowanje.)

Šhto dyrbi šo w ludnej šhuli s žyrkwinskim khërľušchom dozpicž? Ša na tule prašchëň šlëdowaze krótke wotmolwy dawam, bjes teho šo bych je dale motivierowať.

1. Žyrkwinski khërľušch dyrbi k natwarjenju šlužicž. Wón ma k temu šobu pomhacž, šo by šo šhulške, šwójbne a wošadžine žiwjenje pošbëhnył, šwjecžilo, pschekrašnilo. W khërľušchu dyrbi šo hižom džëčžom bohate, čžište žórlo šwëtkä, trošhta, mëra a wješëla wotantnyč.

2. Žyrkwinski khërľušch dyrbi drje wschë duchowne možy džëšča — rošom, wutrobu a wolu — wubudžecž a rošwacž; ale žyle wošëbicže dyrbi wón tola — dokelž džë je poešija a špëw — na šacžucže škutowacž, dyrbi tošamo wupjelnjecž se šwjatej radošču nade wschëm, šhtož je wërne, dobre a rjane, nade wschëm, šhtož je bójške. Žyrkwinski khërľušch ma žyle žiwjenje džëščëwëje dušche žiwicž a hajicž, a to niž jeno pošëdnje se šwojim wo-

pschijecjom, pónacze a wolu mozowatym, ale tež njepofrédnje se swojim hłóšom, kotryž dže sam sažo hižom samože, směruijomnje, roszwješelujio a snadobrijeio na duschu skutkowacž!

3. Zyrkwinski thěrłusch dyrbi so, hdžež wopschijecze k temu skladnojcz dawa, k temu wuzicz, so so džečzi se wšchelafimi nawjedžitofczemi (n. psch. zyrkwinsko-historiskimi) wobohacza, a so wone pschi tym tež pschi druhich pschiležnosczach nawuknjene (wošebje biblijske) šobu wospjetuja.

4. Zyrkwinski thěrłusch dyrbi rěcznišku sdželanoscz džešcza spěchowacz, k čzemuž je wón bóle dyžli žadyn drugi pschedmjet pschihódnj, dofelž dže to najrjenišche, sčtož móže čłowjek mēcz, w najrjenišchej formje pošlicza. Wón podawa nještóncznu wšchelafoscz po wopschijeczu a wurafu, tola pschezo nadobnu, pschezo rjanu; tehodla pak je wón tež tajki wubjerny šredl sa rěcznicžnu sdželanoscz.

Nětko so prašcha, kak ma so k thěrłuschom wobkhadžecž, so so tele samery dozpija. So bych šebi wotmolwjenje na tule wulku praschen polóžik, ja tožamo do šlédowazych jenotliwych praschenjow rospoločam.

(Pschichodnje dale.)

Sle towaršwa.

Evangelista Moody šlédowaze powjeda: Něhdy jeneho knjefa w Sendželskej wopytach a pola njeho rjaneho kanarika wuhladač. Jako jeho rjanoscz wobdžiwach, tón semjan džešche: „Šaj, wón je rjanj, ale je bohuzel šwój hłóš šhubil. Wón bě něhdy krašny špěwač; tola ja mějach waschnje, so jeho klětku do wotna stajach; duž so potom wroble se šwojim njepšchestajnym čžikotanjom k njemu bližowachu, a po něčim wón špěwacz pschesta a wot nich tónle čžikot nawukny, a wščitko, sčtož wón nětko hišcže móže, je čžikotanje a čžikotanje.“

Š kajka wubjerna wupodobnoscz je to wot tak mnohich šchecžijanow! Woni běchu něhdy šwucženi, šwoje zionske thěrłusche k radosczu špěwacz; ale woni do pschebliškeho wobkhadu a šwajfka k tajkimi pschindžechu, kotryž hłóš je jeno sa šwět, a tak šu so woni ššóncznje tamnemu kanarikej runych ščžinili a nětko ničžo druge njerosymja, hacž jeno čžikotacz a pschezo sažo čžikotacz.

F.

Bože šlowo.

Dr. Martin Luther ras džešche: Duscha móže wšče wěžy parowacz, jeno Bože šlowo niz; pschetož bjes Božeho šlowa jej k ničim pomhane njeje. Ma-li pak wona Bože šlowo, dha ma tež na nim doscz: Šedž, radoscz, mēr, prawdoscz, mudroscz, wērnoscz, šwobodu a wšcho dobre w najpošnischej mērje.

„Mój nano!“

Samožity bur mēšche jenicžkeho šyna, kotryž dyrbjesche ras k herbu wšchěch jeho kublow bycz; ale bohuzel hłuchoněmy, bēšche tón šyn sa njeho džečžo starosczje. Nan dyrbjesche jeho do jeneho wuštawa dacž, tak čzežto hacž jemu tež bu, šo wot šwojeho džešcza dželicz a jo zušym rukam pschewoštajicz. Ščtyri lēta bēšche šyn wot doma precž. Dofelž hłuchoněmišcžo jara daloko ležesche, dha njebēšche wón sa tón žyly čžaš domoj pschishoč. Šsyn bēšche w tymle čžašu rěczecž nawuknył, tak derje hacž je to hłuchoněmemu móžno. Jako wón ššóncznje sažo do staršiškeho domu šastupi, wón wobē ruzy sa nanom wupšchestrje a žyle jašnje a šrosymliwje tej šlowoczny wurjekny: „Mój nano!“ Bura to hłuboko hnu, a wón džešche: „A jeli šwoju starobu hacž na 80 lēt pschijnješu, tón woko- mit ja ženje njesapomnju, hdžež moje džečžo přeni šrócz: „Mój nano!“ še mni rjekny. Še šwojej nimo mērny wulkej radosczzi

wóšla wón hłuchoněmišcžu thšazhrimnowsku bankowku jako džak sa wšchu próžu, kotryž bēchu w nim k jeho džešczom mēli.

Šč, kak dołho tola hušto traje, přjedy hacž čłowške džečžo se šwojim Šophom rěczecž nawuknje a přeni šrócz tak, so šo psches mroczele pschecžišcži, „mój Wótče“ praji! Šle kajka radoscz budže to w njeju nad čłowjekom, kotryž k šwojemu Šohu „Wótče“ praji a tak prawe džečžo Bože šbywa!

F.

Sa tych, kotřiž šu wotkhorili.

Ščakar a haptykar pschindžetaj a žadataj šwoje pjenješy. Šelowa žona hižom pschi přenim dawanju pjenješy dostawa. Šón pak, kiž to štrowotne šelo roscž dawa a šbychnjenja wušklyšcha, a bjes šotrehož žohnowanja žane ščakarstwo ničžo njepomha, tón k wjetšcha prošny wuńdže a ničžo njedostawa.

Šot jeneje šchecžijaniki šym šlyšchal, so je po šwojim woczerstwjenju 40 tolet k mišionštwu darika.

Šak dha je šo k tobu mēlo, jako ty abo twoje lube džečžo štrowoscz sažo dostajštaj? —

Pawk psche šmjercž.

Šowjedancžto se šawoštajenšwa Šana Šjele.

Šo móže šamo tež někajki hubjenty pawk duschneho čłowjeka psched šmjercžu wobrócz, sčto by to rjekł? Š tola, čže-li to Šoh, temu tak je. Šo tym šwēdcži nam tutónle podawł.

Šo njeje tak wulžyšchnje dołho, dha bēšchtaj mandželšaj žiwaj, wón njeduschny muž, wona pak pobóžna žonška. Šón bēšche sa mlode lēta byl nimaschny hólz, a wona bē šamóžna towaršcha byla. Šón nimaschnil bē pak byl rjanj kaž šemjanški mlodženz a ryčly kaž jelen, so by šóždy rad woczki na njeho šajil, wošebje žonške. Ša pjenješna knježna pak njebēšche ščžela kaž wonjaza róža a bēšche nahlad šhoreje tujawki mēla. Šotajkim njebēšchtaj šwonta, kaž šo tak praji, jenajkeho liza a šnutška njebēšchtaj jenajkeje dusche, kaž hižom špomnich. Šón bēšche do šwojeje žentwy we šlowach a pocžinkach lišcžak, na woczki špodobny pachol, ale sa nadrami falschny kaž Šudach. Šona pak bēšche k wutrobu špravna kaž hólbit, čžohoždla njebē ji k wērje, so mohł sčto drugi njespravny bycz a hinał rěczecž a čžinicž, hacž pschi šebi mēni.

Šo bē wón wo nju k liščkami šhodžil, njebēšche nitomu dživ. Šola mēnjachu ludžo, to lubočžinjenje njeje k lubosczje k hólzy, ale se žadanja sa jejne ššēborne ščžinje. Šdyž pak čžyšchu ji derjemēnjaze dusche žentwu k nim wotradžecž, bē wona kaž hłucha a nočžyšche žaneje wotrady šlyšcecz, dofelž ji wócžžy k horjazej špodobu na njeho džešchtej. Šimo teho bē ššpibel ji do woczow prajil, so na róžu podobna njebē. Š wjedžesche tež, so by šo žadyn wuropony nawožen k rēdka sa nej wohladnycz čžył, a so je hižom tóždy do šrašch lēt. Š ženicž čžyšche šo tola šmjercžradny. Šššo budžišche mudrišcho bylo, šo ženjenja wšdacž. Šle šelko tych hólzow na šwēczje je, kotrymž na žentwu njeńdže? — Duž šo k tym rjenščinjekškim hólakom šłubi a wotmē k nim wješely šwaš. Šón pak bē šebi w falschnej wutrobje prajil: Šajebacz rjanoscz, hdž jeno šo do jejneho ššēbora šynu. Ššchpóbla móžu dže k rjenščimi dyš a dyš wješelko pomēcz. Š k žyła wšchal wona njebudže najdlēje šhodžicz, hdž je pschezo tak ššēda a špra kaž njesrake praschime šurjo.

Š tym wobmyškom bē šo pak k šwojemu mjersanju ššepotnje truhnył. Š mandželštwje wona woczerstwi, so bē to dživ, njech tež pschezo ššēdojta wosta a ščžjneho nahlada njemē. Š wón woczakowasche mjersazy na jejnu bōršownu šmjercž. Š woprēdka bēšche hańby dla hišcže rjenje k nej čžinil. Šōršy pak bu jemu to wostudy čžinil, a wón woliwky dužy w lubošnych šlowach

„Wschalo te pjenjesy mam, njech tež tu howu na pschidawoł pódla“, prajesche šebi, „pscheczo dyrbial šo nětko hišcže dlěje psched njej tak tajcž?“

Šo krótkim wona do teho pschińdže, kajki je to jeczińjel, kajtemu šebicziwemu bšmanej je šo do mozy dała. Nětotražkuli by šo to počała šłobicž a šo kaž wregina njembricž. Wona pať jeno mjelcžo płaťasche a njesehna žaneje swady, ani s jenicžkim křaťy šłowcžtom. Ale čim bóle to jacžu, kajkeho ludaka ma, čim bóle pinašche šo, jemu wschě móžne luboscže čžinicž, a tať jemu łobowu wutrobu šhrěcž. Ale wón wolódní dale a bóle pschecžiwó njej. A bórny šašłapa šjebana wboha, kať žahly wón wocži ša rjanťami šczele. A dokeľž bě jemu to robotna czeža, doma pschi njelubej mandželškej bywacž, šłoži šo na to, wjecžor kať wjecžor žonine pjenjesy k picžu a hracžu do korečny nošycž. Ša wutrobne proščenja, šo by šo tola božedla štaženja pašł, šhoni wona jeno borki a štoriki. A přjedy hacž šo lěto miny, pschiženi wón šebi korečmarjež džowfu.

Ta psches to tať hrosnje franjena mandželška njesehna wo tym žaneje hanibneje hary, dokeľž bě čžicheje mišejje dusche. Ale šo bolosnje rudžo šřebašche šylšy do šo a škoržešche w potajnym Bohu, s horžymi hronami prošcho, wón čžyť njeschwarnemu mužej wutrobu k polucže wrócžicž. Tón pať šo njewiny na dobry pucž, ale bu džet a hóršči. Še šuano džiw, šo ji wscho lubowóčkowanje s woblicža šcžeka? — Šu husto w šylšach phtnyšči bu wón pscheco hrosnišči na nju. Šaj, dlěje a bóle w nim se šleho gromjenja jědojte hidženje šrosče. Škóncžnje ju njesambžo wjazy s woczomaj widžecž, ržesche wón ša jejnej šmjercžu, šo by šebi mohł šferje a lěpje tu rjanu šlēhanfu wsacž. A Šatanaš nadu jemu tón bjesbóžny wotpohlad, tej hidženej žonje žiwjenje rubicž.

Škradžu wón jěda k šawdacžu kupi a kaťasche na to, kať by ji do jědže šawdať. Šo njemohła jěda s woczomaj phtnyčž, wón k wjecžeri s bosankow poliwofu šłasa, wuradžo šebi, ta džě je čžorna a njeda ničeho we šebi widžecž. Džowfa pschińješe kóždemu, jemu a žonje, s kuchinje polnicžki taleť a psched kóždym na blido štaji. Přjedy hacž počesčtaj jěcž, wón hišcže žonu do pinzy po piwo póbła. Mjes tym hacž wona přjecž poby, wón do jejneje šchlicžki s šhwatkom tať wjele półverka špny, šo bylo psche wjelki k štaženju došcž. A něšcto wot teho jěda wón rucže w papjerzy do jejneho šchiteho kašcžjika tykny. To dyrbjesche po jejnej šmjercži dopo-kašmo bycž, šo je mjelcžo jěd mēla a jón šebi šama k šmjercži wšala.

Ššo wrócžiwšči s pitwom, wona jemu s karana do šchleńzy nala, a čžyšche tež k blidu, bjes teho šo by jeno na to podychła, kajke to na nju štaženje kať. W nim bēšche pať to něťajki šbyť čžłowškeho čžucža, šo njechasche s woczomaj widžecž, kať budže žona tu mordaštu poliwofu jěcž, abo bēšche to džiwne nucženje w nim do njeho póbłane s wyšola dele? Wón wustocži na šhwilku, wostajšči šwojeje šchlicžki wot blida se jstwy, mjes tym hacž by wona jědla.

Ši bē tať wonajko džiwno, kaťbyrjeť: njejěš! Ale šo njebny na nju dla njejědže herjeť, hdyž by šašo pschischol, wša žžizu a čžyšche šej se šchlicžki wsacž. A hlej wschať, runje w tym wotomiku pušcži šo se štwineho wjetča do jejneje wjecžerje pawł. Škucže jo šhrabnywšči, wona to wohidne šwěrjo na šemju čžyšny a s čžrijom rošmanny. Dokeľž šo nětko šwojeje šchlicžki grawowacž poča, pomyšli šebi: „Ty wosmjesch šebi mužowy taleť a štajiš jemu šwój. Wón teho pawka njeje widžal, duž móže bjes grawa jěcž, a bjes šchłody tež, dokeľž pawł ša tajki wotomik ničžo šeschłodžil njeje, hdyž je tať lědy dopadnyčž mohł. A dokeľž štej šchlicžzy jena kať druha, kať čžyť to phtnyčž, šo s mojeje jě?“

Nicžo njewjedžo wo žanym jědže, wona mužowu šchlicžku na šwój boť šcžahny, šwoju pať štaji na jeho boť. A po šhwili, pschischedšči do jstwy, wón s došom tu šchlicžku se šwojim hēškim nacžinkom wuži. —

W nozy wón žalošnje škwlicž a horjocáč poča, kať jeho hēšzy w nutrinach pali a w žiwocže řesa. Ta pěťna želníwa žona, wo muža štyšna, hacžrunje bē na nju tať hrosny, w šłoku po blisheho lěťarja póbła. Tón roššudži bórny, šo je tu něťajki jěd. Ale kať je mohł jěd do njeho pschińcž, hdyž tola ničžo druhe jědł njebē hacž wona, a ji džě njebēšche šlē?

Šěťar wjesche s hłowu, šphtujo tajke a hinajke šřěbki pschecžiwó jědej. Žona płaťasche wo muža pschi šhorokóžu palate šylšy, hacžrunje bē ju wón bjes čžucža rudžil a tyščil. Ale něťotši mēnjachu, šo šu to šekharne šylšy, a počachy tukacž: Ta šo tať počžinja na wocži ludžom, šo njebychu ša prawdu pschischli. Šacž-tež-to wona jemu šawdať njeje, šo by teho trapjerja wotbyła?

Šdyž tajkele tukanje bohotej do wuschow pschińdže, da ju wón šadžicž a pschirucži šudnikej: „Bytaj a hladaj, šo na šwětlo štajiš, šchto na tym tukanju je, hacž s wěrnoscže řecži abo hacž kže!“ — Š tym šhorym bu dale a hórje. A hdyž jeho štrachota pschěwja, šo dyrbi psched Woži šud, špowjeda šo a na šjawnu wušna, šchto je byl šłóšneho čžinik, šo by ju morik. Šaj, ale hdyž je tola ji do jědže štažerškeho nacžinka špnyť, kať móže bycž, šo ma niž wona, ale wón w šebi jěd? — To bēšche potajny džiw. Šchto by jón wušlēdžicž mohł?

Ta mandželška wosta pschi wschitkich pschephtach na tym, šo ničžo wo žanym jědže a šawdacžu njewē. Šako pať šudnikej šros-praja, kať je s tym pawłom šo mēlo, dha jejne njewina na jašne pšnacže štupi. Duž ju ša bjes winy widženu domoj pušcžiču a falsčnym tukanjem šawrje šo huba. —

Ta powjescž šo do wschitkich štron rošnješe a wschudžom pobožni ludžo prajachu: „Šchto njemohł tu Woži porst widžecž? Šlej, šamo něťajki pawł móže po Wožej woli pěťnemu čžłowjekej žiwjenje šdžeržecž a šłóšne šašady šłamacž a šnicžicž.“

Wschelake s bliska a s daloka.

Š Grodžišcžca. Wot 8. žnjeńza hacž do 5. požnjeńza 1910 šo tu seminar šerbskich študowazyč bohohłowštwu pod wódženjom k. šararja Wrošaka wotbhwasche. Bēchu 4 šobustawy, kotrež mējachy tež wschě šerbske a němske přědowanje: stud. theol. Šurt Šandrik s Šomorna, Šurij Šsmola s Budestež, August Šrawz s Bukojny, Šhorla Šschizan s Šodžija. Wědomošne džělo wobštejesche w řecžnizy, wušładowanju katechizma a lista na Šomškich, pschelo-ženju šymboliškich knihow a čžitanju knihi „Pucž te Šhryštušej.“

— Ša šapóbłanza do šhěžorstwoweho šejma je šo w Šzopawškim wotřejšu šašo šozialdemokrata wušwolik a to přjedawšči duchowny Ššhra. Wobžarowacž je, šo duchowny, kiž je pschi šastupje do duchownškeho šastojńštwu šlubik, šchescžijanštu wěru ludej wucžicž, do šozialdemokratiškeho lěhwa pschěńdže. Šórije pať hišcže je to, šo tón šamy přjedawšči duchowny na Šipščanškej šozialdemokratiškej šhromadžinje, kotraž šo nětko wotmēwa, lud napomina, s šchescžijanškeje žyrwje wustupicž.

„Bombaj Bób“ njeje jenož pola knjesow duchownych, ale tež we wschěch pschedawarňjach „Šerb. Nowin“ na wšach a w Budyščinje došacž. Na šchtwórcž lěta płaťi wón 40 np., jenotliwe čžišla šo ša 4 np. pschedawaju.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoćń ty.

Z njebies mana,
Njeh ói khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Sserbske njedźelske łopjeno.

Wudawa šo kóždy šobotu w Smolerjez knihicziščerńi w Budyschinje a je tam ša šchwórtlětnu pschedplatu 40 np. dostacž.

17. njedźela po šwjatej Trojizny.

Romsk. 12, 14—16.

Křesćizijana žiwjenje je hinašče hač kóždeho drugeho čłowjeka žiwjenje. To nam šwj. Pawoł w zylým 12. stawje lista na Romskich pokasuje. Tež w našich šchtuczach wohladamy:

Wšelake šwětkle pruhi w křesćizijanskim žiwjenju, kał won šwěcža

I. se šadžerženja křesćizijana napschecziwo njepscheczelam,
II. se šadžerženja křesćizijana napschecziwo wješělym a šrudnym,

III. š teho, kał šu křesćizijenjo mjes šobu smyšleni.

I. Šdnž čłowjeł njepscheczela šetka, dha šo jeho čělna wutroba na njeho rošněwa, dokelž na to šle myšli, kotrež je jej nacžinił, na njeměr a starosće, kiž je jej pschihotował; stare rany šapocznu drje š nowa boleč a šтары hněw a hidženje šašo we nej wozuczi. A porědko dosč wostanje pschi tym. Šłowa drje šlyšchimy kał te: wšchitkim rad wodawam, temu pał šabycz njemóžu, šchtož je mi čžinił; nikomu nicžo šleho njepopscheju, ale hdy by teho tajke potřechiło, bych šo wutrobnje šwješelił. To je tón šтары šakon čělneho čłowjeka: woko wo woko, šub wo šub. Š teho tež pschiudže, šo šo tał porědko mjes čělonymi čłowjekami njepscheczělštwó, kiž je nastalo, šašo šhubi; jeho hrošbnimy wohen njemóže hašnyč. Tajzy čłowjekójo šu kał wušuschene polo, na kotrymž žana rostlina wjazy roscž ani tycz njemóže. — Šyle hinał křesćizijan. Do jeho

wutroby je šchricžka bójšteje lubosće jeho šnjesa padnyła. Ššam je šhonił psches šwojeho šnjesa, kał to čžini, ša wšcho šle, ša kóžde njepřawo, ša wšchón njedžal a wšchu njepošlušchncšč, kotruž je wón šwojemu šnjesej napschecziwo pschijnešł, wot njeho najbohatschu lubosčž šhonicž, kał wjele lóžšcho wutrobje je, hdyž škóncžnje štara wina, kotraž dyršjesche jeho kał šle šcherjenje psches žiwjenje pschemodžicž, kotraž kał čžorna hrožaza mróčzel mjes nim a jeho Bohom wišasche, šo wot njeho wša a woda. Šhonił je, kał krašnje to je, šo móže šebi pražicž: ty šy šjednany se šwojim Bohom, niž psches šwoju šašlužbu, ale psches šwojeho Boha hnadu, šjednany ty, kiž běšche pošlecže šašlužik. Šchtož žimy křesćizijan tał šam na šebi šhoni psches šwojeho Boha dobročžiwosčž, šo čžze nětk jačo šwěrnny šlužobnik šwojeho šnjesa tež druhim dacz šhonicž. Šemu to móžno njeje, šłóscž se šłóscžu šaplacžicž. Lubosčž šchryštušowa, kotruž je šam šhonił, pošlócžuje wječžiwosčž čželneje wutroby, kož husto čžze šo hibacž. Šemu šo dže kał šileamej, kiž, hačžrunjež čžyšche šraelške džěcži pošlecž, je tola žohnowacž dyršjesche. Wón je šwojeho Boha psches šchryštušowa šesnal jačo teho, kiž jenož a kóždy čžas to dobre čžze, dokelž je lubosčž a tón dobry šam. Duž šebi njeshwěri, drugeho, a hdy by runje jeho njepscheczěl byl, pošlecž, to reka šemu wot Boha šle napschecž. Wšchał by šebi tola dyršjal pražicž, šo by šo š tym hišchče wjele bóle a wjele čžezšcho hačž na bližšchim na šošy šamym pschehrešchik. Šeho by hanik, dokelž by wot njeho šebi něšchto žadał, šchtož tón ženje njebny mohł čžinicž: šle wot

Boha luboscze, neschto zyle druhe, hacz schtoz Boh kam je a chze. Kaz Boh swojemu slonzu dawa schadzec na prawych a nejprawy, tak dawa won slonzu swojeje luboscze kweczic pscheczalam a nejpscheczalam. Grosne slowa sakromanija, kiz su so narodzile i nozy hracha a bjesbognoscze, daloko wot so pokasa. Runje psches tuto sadzerzenje scheschijana jeho nejpscheczalam napscheczimo kweczi so tak prawje jasnje slonzo luboscze, kajtez so hewaf nihdze na zylm kwecze njenamaka. Ale kweczi dha so tez wschudzom mjes scheschijanami jasnje, kweczi so tez w twojej wutrobje, moj scheschijano? Gafle hdyz mozesch bebi to prajicz, potom mozesch bebi westy bycz, so je Schrystus so w twojej wutrobje narodzil a w nej bydli. Ale pola werneho scheschijana kwecza so tajke kwetle pruhi tez —

II. I jeho sadzerzenja napscheczimo wjebelym a frudnym. Wjebelcze so i tymi, kiz so wjebela, a placzcze i tymi, kiz placza. Eso i wjebelymi wjebelicz ida so lohke bycz. Hdzez su wjebeli, tam so czlowjekojo rad seindu, so bychu so tez sobu mohli wjebelicz. Mesta wjebela su i wjeticha polne. Tam so czlowjekojo nedawaja dokho pscheprosnycz. Ale wopraschey so jeno, czechodla tam khodzja. Niz druhich dla, ale swoje dla, niz so bychu i druhimi so wjebelili a tak jich wjebele powjetschili, ale so bychu sami wjebele meli. Niz ta lubocz, kotraz i druhimi so wjebeli, ale samolubocz pyta wjebele. A to tola njeraka so i tymi wjebelicz, kiz so wjebela. Eso nad tym sbozom wjebelicz, kotrez je so jenoz druhim dostalo, mjes tym so so jemu samemu žane dostalo nije, won kam knano pod schizom stona, to je czelnemu czlowjelej zyle njemozne. Niz sobuwjebele, wjele sferje neschto druhe potom we wutrobje wozucz: bleda sawiscz. So ma runje ton tajke sboze, so je so runje jemu tajki rjany los dostal, to njemoze druhi wopschijecz, to tamny tola nije sakluzik, to jemu njecha popschecz. Wjele sferje hacz tajke sobuwjebele, sbudzuje sboze drugeho husto hnewanje. Jenoz hdzez je Schrystusowa lubocz we wutrobje wozuczila, tam je wona byla doscz, so bjes sawiscze wutrobnje nad sbozom drugeho sobu wjebelicz. A temu sluscha, so moze so czlowjel kam saprewacz a prawje pschewinycz a to moze jeno lubocz Schrystusowa wutrobje spozcicz. Wschako je Schrystus do najhorscheho czerpjenja schol, so by nam pucz k najwyschchemu wjebelu srunal. Esy ty, moj scheschijano, hizom tak daloko pschischol, so tuto cziste wjebele i druhim a i jeho sbozom i twojeje wutrobje kweczi? Tez na tym mozesch spoinacz, tak daloko by ty we wernym, žiwym scheschijanstwje pschischol a Schrystusowy duch tebe wobknezi.

A plakalch i tymi, kiz placza? Wo frudobje a žarowanju jich wjele niczo wjedzecz njecha. Hdzez to je, tam so wotwobrocza. Za mam kam se sobu doscz czinicz, kodyz dyrbi kam hladacz, tak by bebi mohł pomhacz, tak tez jow symna bebicznocz rjeknje. Drusy su drje rucze hotowi, frudnemu nektre troschtowaze slowa a dobre pscheczja wuprajicz, ale najhuschischu su wone jenoz slowa, kiz wo žanym wutrobnym dzelbraczu niczo njewjedza. Woprawdzite wutrobne sobuczucze, kiz husto wjele slowom njetrjeba, je jara žadne. Nusa drugeho dyrbi hizom wulka bycz, hdyz dyrbja ju czlowjekojo sobu saczumacz. Hdzez hischcze tak steji, tam so wo tym reczecz njemoze, so czlowjekojo czuja, so hromadu sluscheja, kaz stawy jehoho czela, jeneje swobjy. Hdzez so khezja wotpali, tam

so wschitke stawy swobjy jenaf jara frudza, kaz so na wopaf wschitke wjebela, hdyz je so jenemu staweje wulke sboze, wulka czescz dostala. Dofelz su psches swjastki krmw mjes sobu sjednoczeni, teho dla czuja wschitzy bolocz sobu, kotraz jeneho trjehi. — Tak je mjes wernymi scheschijanami tez. Hacz runjez nejisu psches swjastki krmw sjednoczeni, je tu hischcze wutrobnische towarstwo, to je towarstwo i Bohom, do kotrehoz kmw psches Schrystusa pschebadzeni. Esmy so pak dali psches Schrystusa do jehoho towarstwa czahnycz a wot jehoho ducha, wot ducha bojsteje kmilnoscze napjelnicz, dha dyrbi jehoho kmilnocz tez w naschich wutrobach tajke sobuczucze sbudzicz, wošebje se wschitkimi tymi, kiz i nami w runym towarstwje i tym Knjesom steja. Boh dyrbi so nad swojimi dzeczimi kmilicz, to jehoho wotzna wutroba hinaf nejpschida, duz dyrbimy my i tymi wutrobne sobuczucze meczi, kiz jemu pschisluscheja, tak derje kaz my, kiz su, schtoz my kmw: jehoho dzecz, jehoho wumozeni, stawy jeneho wulkeho wotzneho doma. A tak derje tajke sobuczucze czini, kiz woprawdze i wutrobneje lubocz wulhadzuje, to by knano hizom kam na bebi w czezkej hodzinje shonil. My czujemy, to je pruha wot slonza bojsteje kmilnoscze.

III. Haj, scheschijana zyla mysl je rozkweczena wot kwetla i wysofocze. Mjecze mjes sobu jenaku mysl. Hdzez jenaka mysl knjezi, tam je mer. Weso nejme to bycz jenaka mysl w slym, potom žadny mer njemohł wobstacz, ale jenaka mysl w tym Knjesu, mysl ja to dobre, mysl, w kotrejz so czlowjel prouze, so temu Knjesej podobny sczinicz a najlpsche drugeho pytacz. Hdzez tuta mysl wschudzom knjezi, tam žana nejednota njemoze nastacz, tam neschto saczumalch wo tym merje, kiz horlach knjezi, hdzez su wschitzy sbogni duchoj stajnje na to smyšleni, wecznemu Bohu w prawdosczci a swjatofczci sluzicz a jehoho khwalbu pschipowjedacz, k jehoho krafnoczci so modlicz. Tajka jenaka mysl je neschto krafnje. Ale jenoz tam budze wostacz, hdzez czlowiska mysl kwjeczena je psches ducha bojsteje lubocz. Hewaf khodzja czlowjekojo kodyz po swojim puczju, mysla jenoz na swobj wuzitk, na swoje sboze.

A hdyz potom jenaku mysl maju, dha sa nich potom rekta: njemyšlcze na wysoke wazy, ale dzerzcze so k niskim. Scheschijanstwo wescze njecha nikomu wobaracz, so by so prouzowal, dale do predka pschincz, pokasa nam wjele bole najwyschschchi wotthknjeny konz: bole a bole dyrbimy stemu wotemrjecz, wschjednje roscz w kwjeczenju a pytacz Bohu so podobnych sczinicz. Hdze mohł czlowjel bebi wyschschchi konz wotthknycz? Schtoz chze Pawol jow wotpokasacz, to je ta wopaczna czeschelatomnocz, kiz jenoz ja tym steji, schtoz do woczow pada, kiz chze neschto wošebnische czinicz, so by wošebitu czescz namakala, pschi tym pak wschodne, knano niske dzela sanjerodzi, dofelz na nje nichto wošebje njekedzbuje, jich dla nichton czlowjeka wošebje njekhwali. Tak chzysche czert Schrystusa sawjecz, na wysoke wazy myšlicz i tym, so jehoho napominalche, so pschede wschem ludom i temploweho wjetcha dele puschczicz. Ale Schrystus wušwoli bebi pucz sluzazeje lubocz a je so dzerzal k niskim. S tym, so wschjednje wuczschc mjes ludom, wschjednje pomhalsche tez hubjenym a niskim se swojej spodžiwnej mozu, wschjednje pytasche hršchnikow k bebi czahnycz, do najhlubscheje haniby dele stupi, je swoje wysoke powolanje dopjelnil. — Tak pytaju tez jehoho wuczobnizy swoju czescz niz w tym, so na wysoke wazy

myšla, kiž šwět wošebje šhwali, ale so we swojim powołanju šwěru to šwoje činja, hacž by to runje psched šwětom něšto šnadne bylo, niz w tym, so i wošadnymi čłowjekami wobšhadžeja, ale so niskim a hubjenym pomhaju i jich niskosće a hubjenstwa. Tajka služba je woprawdže hušto wjazy winojta, hacž najkrašnišči štuť, kotryž šwět šhwali.

U kaž na wysoke wězy njemyšli, tak šo tež šam ša mudreho njedžerži, kaž by wón pschezo w kóždym nastupanju to prawe dyrbał trjehčić. To šluscha tež šobu i čješćelatomnosći čělneho čłowjeka. Š teho potom tak wjele šwady nastawa we wošadach a w kraju, dokelž šo žadyn druhemu podwolicž, žadyn pschidacž njecha, so je šo mylił, ale pschi šwojim mēnjenju wostawa, kaž by jenož wono prawe bylo. Tajki njemóže ženje i druhimi w mērie žiwny byčž. Hdžež pať maju čłowjekajo jenuku, prawu šchesczjiansku ponižnu myšl, tajkuž Šhrystuš tež mējesche, kiž bēšche čzicheje myšle a i wutrobu pokornu, hdžež na wysoke wězy njemyšla a šo šamych ša mudrych njedžerža, ale, šchtož šdobne je, do šo džerža, tam šo tež prawje pschecziwo druhim šadžerža, tam budže wo tajkej šchesczjianskej wošadže rēfacž: Šhrystuš šjewi šwoju krašnosć psches nju, hlaj, hēta Boža pola čłowjekow. Šamjen.

W. w H. W.

Nabožina w schuli.

(Potracžowanje.)

1. Kajke šhěrlušche do ludneje schule šluscheju? Šeno tajke, kotrež šu i čašow a wot wošobow, w kotrychž bēšche móžna. wješeka wēra žiwa. Špokojeju wone pōdla teho žadanja, kotrež rēčž a poešija na nje štajatej, dha je to čzim lēpje. Ale wēšte nowomōdske šhěrlušche se šwojej nashynkowazej prosu a šuchej moralnosću nješbu ša žaneho šchesczjiana, najmjenje pať ša džēczi. Šola tež w tajkim čašu, hdžež pučž do Žiona psches puščinu wjedže, na mužach njepobrachuje, kotřiž se žiweje wēry woprawdže šchesczjianske šhěrlušche špēwaju, i kotrychž móžna wutroby bohate wošchewjenje čžerpacž. Šoshladny wučer wēšče puče namaka, šwoje džēczi tež i někotrymi duchownymi šhěrlušchemi nowšcheho čaša šnate ščinicž. Šchede wšchēm pať jemu nashche šerbške špēwarške wulki wubjerł dobrych šhěrlušchow podawaju. Š tych njech wón tehodla pilnje wušwola; pschetož čzim bóle šo žiwjenje w schuli se žiwjenjom w žyrkwi do pschesjenosće pschinješe, čzim lēpje ša wobē. U je šo džēczo we šwojich šchulskich lētach se špēwarškim prawje šnate ščiniko a je lubowacž nawuklo, potom móžemy šo nadžecž, šo budže šo ta kniha tež po šchulskich lētach niz jeno w žyrkwi, ale tež w domje trjebacž a to čzim pilnišcho, čzim bóle šo schula pschi wōlbje šhěrlušchow žyrkwinskemu žiwjenju wošady pschisamtuje. We mnohich wošadach šu šhěrlušche, kotrež šmēdža šo wošadžine herbstwo mjenowacž. Šole herbstwo ma schula wyšoko w čješći mēčž.

2. Šchto šo i tuthymi šhěrlušchemi štawa? Šwone šo čžitaju, wuknu, špēwaju. Šole wotmolwjenje dalscheho wukladowanja trjeba. Šicžo šo njewuknje a njespēwa, šchtož njeje šo prjedy čžitalo a, tak daloko hacž trēbne, wukladowalo. Šchtož bu čžitane a wuknjene, to šo tež najbóle špēwa. Wšcho pať šo njewuknje, šchtož šo čžita a špēwa. Šchto dha šo wuknje?

a. Šenotliwe šchtucžki, a to i prēnja wot kōždeho hōšša, kotryž šo w schuli špēwa, prēnja šchtucžka teksta, kiž ma mjeno hōšša; i druga jenotliwe šchtucžki wošebje jako modlitwy, n. psch. i šhěrlušcha: Božo, Šnježe teho šwēta zc. 5. šcht.: Šnježe, ty čžył dženska wodžicž mje po šwojej pschitasni zc.; i šhěrł.: Čžehodla šo dyrbał rudžicž? zc. poslednjeje šchtucžžy: Šnježe, študžeń wšcheho

šwoža zc.; i šhěrł.: Wobronče šo, Bože džēczi! zc. 4. šcht.: Džeržče twjerdže šchčzerške prawo! zc.; i šhěrł.: Š Božo, my šmy njekšmani zc. 5. šcht.: Šam wotewr, Šnježe, wutrobu, šo šlowu mēšta damy zc. atd.

b. Žyke šhěrlušche, wošebje wušnawarške a modlerške šhěrlušche. Šich licžba drje je we wšchelakich schulach wšchelaka. Šwulka šyła njecžini. Něšto mjenje šhěrlušchow, kotrež pať dušcha jako twjerde šwōjštwo wobšedži, na kotrychž móže šo posbēhowacž, džeržecž a wošchewjecž, šu wjazy winojtych, dhyli wulka licžba tajkich, kotrež pomjatk jeno njewēšče, wutroba pať i žyła njewobšedži. Šola hdžež wučer rošymi, čžaš wukupicž, te wšchelake čžinitosće (čžitanje, pišanje, špēwanje, pschednoschenje) na jedyn dypł štuťkowacž dawacž a potom wospjetowanje nješatomdža, tam móže šebi džēczo nimo jenotliwych šchtucžkow lohko 30 žylych šhěrlušchow twjerdže pschiswojicž. Šotre? to i džēla wot wošadžineho žyrkwinskoho žiwjenja wotwišuje; ale my mamy tež šhěrlušche, kotrež dyrbałe šhromadne šublo wšchitlich wošadow byčž a šo tehodla tež we wšchēch ewangelskich schulach wuknjcž. Někotre tajke šu n. psch. tele: Ach, porucž Bohu šwěru šwōj pučž a šrudobu zc., Šchtož Bohu wjeršchnemu šo podda zc., Šchtož čžini Šōh, wšcho dobre je zc., Šesusa ja njepušchcžu zc., Ach, wostań pschi naš i hnadu zc., Š Božo lubošny zc., Njech Bohu džakuje zc., Šak šbōžny šym, hdhyž wotpocžuju zc. Š temu njech šo hišchče pschidadža po jenym šhěrlušchu tajke ša ranje, wjecžor, njedželu a hšowne šwjedženje žyrkwinskoho lēta.

(Šchichodnje dale.)

Šswjaty wjecžor šwoni!

Š njech twoja dušcha šhoni,
Čžomu šwajaty wjecžor šwoni:
Šwuki šwonow šnamjenja
Šebi wjecžor žiwjenja.

Šaž džēń nētko na šōnz dōńdže,
Šak tež i tobu i šmjerczi pōńdže;
Šuž dha wopomń, wutroba,
Šak by šbōžnje wōšankla!

K. A. Fiedler.

Šnjes Šócžka.

Šowjedancžto se šawostajenštwu Šana Šjele.

Šswōjby, kiž Šócžkazy rēlaju, mamy tež my w Ššerbach; a někotryžkuli muž Šócžka runa šo kozorej bóle hacž šócžžy. Šwony šnjes Šócžka pať, wo kotrymž čžemy nētko powjedacž, njebē se Ššerbow, ale bē jendželški muž. Šo tym šo wšchelake piša a rēčži abo tež baje, wot čžehož to abo tamne i wērnosću njeje. — Šlej, to je hižom psches tši šta lēt, šo je wón był. U ša telko čžašow šo wo nēkim, bywšchi tež hewaf do žyła šnath, njemalo nabarbicž da. Něštožkuli wo nim šo i pomjatk pušchcža, a něštožkuli šo i wumyšlow pschiwoda, šchtož džē wšchaf ničžo njeje hacž hōly pschiwēšchl a nabany wupyšchl. Šotajkim šym wšchaf wo jeho žiwjenju njemalo čžital a šlyšchal, a bych wam wjele powjedacž mohł, šchtož nimo wērnosće džē a je runje tak wērno, kaž by šchtō rjekl, šo je rafi pod njebjom lētacž widžal. Ale šdōnt teje powjescže, kotruž wam šdžēlu, šōn žana šafnicžka njeje. Šchtožkuli šym wo tym šnjes Šócžžy se wšchelkich špišow ša wērne došlēdžicž mohł, to ma šo takle.

Š najwjetšim mēšče žylyho šwēta, w Šondonje i mjenom, je wjazy luda, hacž ma žyke šakšonske kraštwo. Šu je došć šnje-

žich, kiž su bohatšči, dnyžli je šloty kral Salomon byt, a i boka nich živi šo hubjenty tradaty ludžik, jako tón Lazaruš, kiž je wšchón holt a bėdny pšched durjemi teho bohacška ležal, wo čimž nam seženje na prėnju njedželu po šwjatej Trojizy šwėdėzi. Šaj, tyšazy wudowow šu a wjele stow šyrotow je, kotrež maju šo hėrje hač nėfotre pšy. Šo by šo žadny tych milionarškich knjesow na žanej šmilik, je porėdki podawt. Tola šo samjelcėecž njeba, šo šo to tola tež štawa.

Nėhdny jedny i tych bohatnych jendželškich kupcow, i mjenom knjes Worjech, šebi šhudu šyrotu pšchowa. Wón bėšche ras pšchi rowje šwojeje mandželškeje pobyt a i rownišcėza duzy hólccėzeza phtnyl, kiž bė šo flečzo pšchi šyrym rowje šnlsujo modlit. Šo bė jemu wutrobu hnuło. Štupiwšchi t njemu bė šhonił, šo to žatko nikoho na šwėcze nima. Nan hižom wjele lėt pod dornom leži a tydženja je šo tu row tež nad lubej maczeiku samtnyl. Šon žarowny šhlopcžit, pachotł šnadž dwanacžich lėt, šlubi šo želniwemu knjesej se šwojej pobožnej rėcžu. Šon pšcheczelnje dželšche: „Mój šhnyko, hdyž nėtto wjazy niczeji nješy, dha pój božemje šo mnu. Ša chzu šo ša tebe staracž, budželšch-li dušchny.“

Wón jehow i woprėdka šwojemu šchošarjej, kiž bėšche šastojnik nad škladami pšchedańškich tworow, do šnadnych šlužbicžkow poda, škafawšchi jemu: „džerž mi tu wbohu šyrotku i miła, a wobkedžbuj šwėru, šajšej wutroby je.“ Šchošar widželšche bėryš, tón pachotł je do wšcheho šwólny a do džėla lepy, a šhtož je wjazy hač to, wón je tak pobožna dušcha, šo šwėru te modlitwy špėwa, kotrež je jehow macž wucžila. Šo šhlyšesche jehow dobročel rady, dofelž bėšche wón šam tež cžlowjeł pobožnych wawšnyow. Wšchitkón šwój džėlawy lud a tež tych pšchekupškich pišarjow, kotrychž bė wjele, wón t Božemu šlowu a t bohupodobnemu wawšnyju džerželšche, a šhtóž by šo na žadny njepocžint škožil, teho wón hladasche t lepšchemu wrócėicž, a hdyž to nucženje na twjerdu škalinu trjechi, wón teho njekšmanza se šlužby storėzi. Š wješelom šhoniwšchi, šo je Richard, tón pšchinosaty hólccėz tak pobožna dušcha, wón jehow hlubšcho do šwojeje wutroby wša. Wón jehow pšchistojnje wudrasčicž da a dobrego wuczerja naja, šo by wukliwego młoduscha wšchitko to nawucžil, šhtož žadny pšchekupški pišar a šastojnik trjeba. Še wšchitkej mozu a prėžu wuknišesche Richard, bywšchi hač dotal žyle hjeje wšcheje škole, a nawukny ša krótke lėta tak wjele, šo jehow tón knjes do pišarnje šadži a jemu nėšhto mšdy škiczi.

Nėfotrejžkuli wukliwej hłojcžy šo šhto wė šhto šda, hdyž se špėchom do prėdka pšchindže, a prjedawšchi žebrał šo wupinacž pócžnje kaž rodženy knježł. Richard pał njebėšche tajki. Wón poněžny wofša, a cžinjesche šwėru to šwoje, a niž jeno na woczi knjesej, ale tež tam, hdyž njebėšche žanemu wofu hač jenicžy Božemu widžecž. Mėhli šo džiwacž, šo bė jemu jehow knjes i wutrobu dobrny, hač tydžen a hólce?

* * *

Š tym cžasju pšchitasa knjes, wuklu pšchekupšku kóž se wšchelakimi tworami pjelnicž. Šehow wuj Šonaš, šhonyeny kóžnik a pšchekupje šwėdomy knjes, durbjesche i nimi pšches wulke morja na wiki jėcž, daloko precž do indiškich městow. — Prjedny hač wotjėdže, bė pola pšchekupza wotjėšdny wobjed. Džerž prjedny bėšche tón dobrony knjes šwojim šastojnym ludžom dowolu dał: „Šhtóž chze wot šwojich wuštbytkow šnawo šhto šobu do wikow dacž, temu to pšchivolnje pšchidam. Šhtož wot teho dobytka budže, to njebudže mi, ale jemu.“

Duž bėchu wšchitzy rad dali, ša tym hač bėšche žanemu móžno. Šenicžki Richard njebėšche nicžeho pšchinješł. Šdžiwany i teho knjesowy wuj ša pošlednim wobjedom pocža: „Wšchitzy šu po šwojej móžnošczi dali. Njechajš dha tola tež ty na wiki malinku

dacž, abo bojišch šo šnawo, to njemohlo žaneho wužitka mėcž?“ Richardej cžerwjent do wocžow štupi a wón šo štruchliwje wušna, šo žaneho wuštbytko nima. Š džiwanyjom jehow knjes dobročel pocža: „Wšchako cži tola mšdu dawam. Šdže wostajišch tu?“

„Njebudžcže hnešny, mój dobrony knježł“, wotmolwi Richard, „ja ani prošchka mšdy rošbrojil nješy.“

„Šo wšchak cži wėrju, dofelž mje hišcėze hač dotal ženje wobelhal nješy. Šle to durbju wjedžecž, šhto i tej mšdu cžinijš?“

„Džeržcže mi t dobročze, cželcženy knježł, ja šym ju rošdal. Šdnyž hišcėze hłódna šyrotu po mėcze brodžach, šym wot jennyh šhudnyh ludžicžkow drubny wot jich šucheho šhlėba kruch t našy cženju mėl. Nėtto šu hišcėze šhudšchi hač tehdy, dofelž je jim nan wumrjel. Š ja šym nėtł bohaty cžlowjeł, hdyž mam tu i wawšejje šchcžedroty drašty a najėdže polno. Š duž dha tym wobohim ludžicžkam nošchu, šhtož mi wawšcha dobrota pjenjes dawa.“

Šu knjesej a wujej hibanja w dušchi šerđžechu. Šo šhwili wuj šanješe: „Š to tež wopravdže nicžeho drubeho nimašch?“

„Šu, nėšcho džė mam. Šle tutón mój mėtł wšchak šobudacža hłódny njeje.“

„Š šhto by to bylo?“

„Šo je kóčška, lube bohatstwo moje.“

Ša to knjes džesche: „Wujo, tu wėžku daj šebi rošprajicž! Šdnyž bė wón i woprėdka jeno do mallich pošlužbow šhmany, šchošar jehow nėhdže i młodymi kóčškami poška, šo by je do rėki šmjetal. Dofelž bė jemu tyh kóčatkow žel, je wón po šhėžach rošdala jow a tam jenu. Šle jenej, wo kotruž ničto njebė chžyl rodžicž, šo wróczi. Šdnyž mje na dworje šetka, prošesche se želnyh hłóškom, hač dowolil njebych, šo by ju žitwu šmėl ššhowacž a pšchi šebi žiwicž. Mój najlubšchi wujo, byli wón tehdy tebe tak prošyl, tež ty jemu wobarał njeby, ale by runje tak prajil kaž ja: dha jeno ju mėj! Wón je to škocžatko pštowal, šublal a pašł, a nėtto je wužitna šoješka mšchi.“

„Šdnyž je temu tak, Richardo“, poruczi Šonaš, „daj mi ju šobu. Šlej, bjes teho njeje, šo njeby šo i pjelnjenjom kóžze wjazy hač jena mšch šobu nuts šukla. Š potom te hrymšate rawšy na šhtodu jėšdža a kóžnikam ša jėdžu kaža. Duž daj mi ju šobu. Šle hdyž šo se šbožom wrócžu, cži rady ša jeje šojenje rjany šarunat dam.“

Richard bė šwólny, hačrunje bė jemu nimale žel, šo wot šwojeje towaršchi dželicž. Šašajtra, hdyž chžychu wotjėcž, ju wón šam na kóž pšchinješe, poš šrudny a jako na šebje šameho hnešny, šo je ju dał.

(Pšchichodnje dale.)

Wšchelake i bliska a i daloka.

— Dofelž šo knjes primarius Wjazka w Budyšchinje, šym prjedawšcheho knjesa šararja Wjazki pšchi Michalškej žyrtwi, na wotpocžint poda, je šo šarđženu pódželu nowowólba mėka. Ša primarija je šo wuštvolil dotalny knjes šekundarius Šabler, ša šekundarija dotalny knjes archidiaonus Šaš, ša archidiaona dotalny knjes 1. kaplan Berg a ša 1. kaplana dotalny knjes 2. kaplan Eder.

— Knjes wšchšchi dwórski prėdar Ščermann w Draždžanach, šastupny prėšidenta konsistorstwa šo na wotpocžint poda. Šaž je šhlyšecž, budže najšerje jehow našlednik knjes šuperintendenta Dibeliuš w Draždžanach.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwał,
Swěrnje džěłał
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpođń ty.

Z njebjes mana,
Njeh čí khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Sserbske njeđzelske lopjeno.

Wudawa ło kóždu kobotu w Smolerjez knihicziščerńi w Budyschinje a je tam ja sčtwórtlětnu pschedplatu 40 np. dostacž.

18. njeđzela po šwjatej Trojizy.

Sebr. 10, 38—11, 6.

Sczenje a epistola na 18. njeđzelu po šwj. Trojizy ło derje hromadu hodžitej. Sczenje (Mat. 22, 34—46) nam pokazuje lubosć jako najwažnišči počink čłowjeka, jako šakona dopjelnjenje. A žiwjenje bjes lubosće k Bohu, našchemu Wótzej, a bjes lubosće k našchim bližšchim je šubjene žiwjenje. Ale ščo dha čžeri čłowjeka k tajkej lubosći? To je to, na čžož epistola naš pokazuje, lubosć. Š wěry pschińdže prawe žiwjenje a šbóžnosć.

Prawy budže š wěry žiwy.

1. Tale wěra je twjerde šaženje teho pschichodneho a teho njewidomneho;
2. Š njeje wukhadžeja wschelake nashonjenja;
3. Wona wjedže k žiwjenju.

Na šemi dwojazy čłowjekojo kłodža. Čži jeni jenož do tuteho šwěta wěra a jón pytaju na wschě waschnje wužiwacž. Še wschěmi mozami wišaju na šwěće a jeho lóšchtach, a to čžim bóle, dokež do žaneho pschichodneho žiwjenja njewěra. Šich myšl šteji ša kubłami tuteho šwěta, wošebje ša pjenjesami, dokež woni mēnja, šo móža jich tute kubła špokojicž. Wo te wyschšche žadanja čłowškeje dušche, wo te wschelake počinki, kotrež čłowštu wutrobu tak rjenje pscha, wo tu šbóžnosć, kotraž š hódneho a wot Božeje hnadny žohnowaneho žiwjenja wukhadža, šo woni njestaraju. Tak woni do pschichoda džeja bjese wschěje nadžije, o tak kłodži a wobžaromni ludžo! Čži

drušy njehonja a tak žadosćiwje ša šemškim darami a šo njeboja tak štyšnje psched šemškim horjom. Woni šebi njemyšla jenož na nēčzišči čžaš, ale šu we šwojich nadžijach a pschecžach žiwi tež w pschichodnym šwěće. Woni šo nad hubjenštwom a njedokojanosćžu tuteje čžašnosće posbēhujō, šo pošylnuju š mozami lēpschego šwěta a derje wjedža, šo njeje jenož to widomne nēščo wopravdžite, ale šo tež wjele njewidomnych wopravdžitých mozow do čłowškeho žiwjenja pschima a čłowjeka wobdawa. Woni teho dla pošni dowěrenja šo šažōža na tutón dokojany šwět. Temu wschal tež škutkowanje Boha napschecžo pschińdže, Bóh tajkej šbožopytažej dušči k pomozny pschińdže psches šwoje šewjenja. Tak wěra nastanje. Wěra je twjerde šaženje teho, na kotrež nadžiju štajimy, a je wēšte dowjedženje teho, ščtož njewidžimy.

Wjele do čłowškeho žiwjenja pschima, ščtož my njemóžemy šrošmicž, a wjele šo na šwěće namaša, ščtož čłowški rošom a čłowške wēdomnosće wuklašć njemóža. Šohšomyskšleny njewěryazy njeh tutym praschenjam š pucža dže abo njeh wotmōšwjenja na nje pyta, prawých wukładowanjow njenamasha. Wěryazy čłowjek pak šebi je rošpominajo šo pschego bóle we šwojej wěre do Boha pošylnja. Šdnž wschelake na šwěće šo psches čłowški rošom šam njehodži wuklašć, dha tež wjele, wo čžimž šwjate pišmo powjeda, psche wscho čłowške wobkēžbowanje dže: hnydom přenje štrony šwjateho pišma, šo je šwět psches Bože šłowo štworjeny, a šo je Bóh žyly šwět š nicžeho štworil. Šole pytnycž je jenož wěre móžno, a

czi wěrjazy su tole tež we wšchěch czařach nashonili; s wěrny wšchal wufhadžeja wšchelake nashonjenja. Duž je to runjewon napschecziwo pohanskim a materialistiskim wuczban fruch fšcheczijskeje wěrny: Šwět, kotryž wokolo šebje widžimy, njeje šam wot šo nastal, ale je wot Boha štworjeny a se žiwymi mozami a wustojnymi šakonjemi wuhotowany, po kotrychž šo nětko dale rošwiwa. Čłowjek je kóna a knješ wšchitkich štworjenjom a f šjednocženštwu f Bohom wušwoleny. My jako fšcheczijskeje njemóžemy žanu tajku wuczbu wo štworjenju šwěta snješć, kotraž mēni: maczišna, f kotrejež šwět wobšteji, je wot wšcheho šapoczatka šem byla a šwět je f njeje šam wot šo nastal. Dha bñchmy šo pschezo šašo prasheli: Šchtó je tu maczišnu něhdy štworil, a šchtó je ji móž a nastorl f tajkemu rošwiczu dal? Šichetož šamo wot šo tajke njenastanje. Róždy čuje, šak njedokahaze a nješpokojaze wufkladowanje by to bylo. Bohu džal, se šwjateho pišma wēmny, šo bē Bóh přjedy, džyli šwět, a šak šo najlěpje štworjenje a rošwicze šwěta wujakni. Mašch tekst ma čišćeje prawje: Psches wěru pošnajemy, šo tón šwět psches Bože šłowo je dokonjany, a šo wšchitko, šchtož widžimy, f ničeho je ščinjene. Š wěrny nam wuroštu špokojaze nashonjenja, a prawe šwětlo pada do čłowškeho pošnacza.

Alle wěra nam tež móž dawa f prawemu škutkowanju a naš f žiwjenju wjedže, to je jeje najwofebnišche mašchne. Psches wěru je Bohu pošnišchi wopor woprowal Abel, džyli Šain, psches kotruž šo wopokafalo je, šo je prawy, jako Bóh šwědcenje da wot jeho darom, a psches tu šamu wón hiščeže rěczy, hacž runje je wumrjel. Wobaj wopruišchtaj, Šain f hubjeneje a šebicžneje wutrobny, Abel f lubošču f Bohu. Teho dla šo tež Abelowny wopor wot Boha pschija. Prawa lubošć pak njeje móžna bješ wěrny. Abel šo nam tu pschedstaja jako dobrny pschiklad wěrny. A wopravdže, wěra wjedže po Bohu špodobnych puczach, napjelni wutrobny f lubošču; psches šwoju wěru pschinješe Abel Bohu špodobne wopory. Teho dla tež Bóh na njeho w žiwjenju f hnadu dele hladasche a wišdomnje jeho žohnowasche. Wo tym žohnowanju, tym bohatštwje a tym pravym žiwjenju, kotrež f wěrny wufhadža, wón dženska hiščeže f nam rěczy, hacžrunje je wumrjel. Prawy budže f wěrny živy. — Šdžež pak wěra w domje nješnježi, hñžež ludžo šo njemodla, tam tež do přědka nješdže, tam žane žohnowanje njeje, tam šo bórny wutrobny pjelnja f hidženjom, se šawidženjom, šaž pola Šaina, f rošhñewanjom a hanjenjom, f paduchštwom, haj mordatštwom. Wěra doštawa móž f prawdošći a plodži šbóžnošć do wutrobom. — Psches wěru bu Šenoch pschekadženy, šo by šmjercze njemohladał a njebu namatany, teho dla šo Bóh jeho bēšche pschekadžil; pschetož přjedy hacž wón bu pschekadženy, je wón šwědcenje mēl, šo je šo Bohu špodobał. Šenoch, kiž bēšche dobre žiwjenje wjedl, je psched šwojim pschekadženjom šwědcenje mēl, šo je šo Bohu špodobał, a njeje hórkošć šmjercze trjebał nashonicž. To wšchitko nam pokazuje, hñže wěra wjedže: f prawdošći, f šbóžnošći, f Bohu. Tež w pošdžišchich czařach je hušto došć šo pokazalo, šak šłabi čłowjekowo škoro njemóžne wězy dokonjeja psches wěru: Luther a reformatorojo a w pošlednim czařu někotři džělaczerjo na polu šnutškowneho a šwonkowneho mišionštwu. Wěra je row hrěcha a štarošćow a žórlo mozy a šbóžnošće. Duž prawy budže f wěrny živy. „Alle šchtož wotštupicž budže, na tym moja dušcha žaneho šbodobanja mēčž njebudže.“ Duž njech pola

naš šak wostanje: „My pak nješšny wot tych, kiž wotštupja, ale wot tych, kiž wěrja a dušchu wumoža. Šamjen.“

K. w K.

Jeno wět!

Jeno wět a njeboj šo,
Dušcha, džerž šo Šhrysta šwěru;
Čzmi šo, bje njewjedro,
Wón čze kryje, wjedže f mēru.
Duž šo horja nještrachuj,
Štrošchtny budž a njedwěluj!

Jeno wět a nješlakaj,
Se czi šwět tež wšchitko rubil;
Šwojeje šrudžbje mješy štaj,
Ty wšchal nješšny ničzo šhubil:
Mašch-li jeno Šesuka,
Dha je dušcha bohata.

Jeno wět, wón šnaje čze,
Šebje w šwojim štable wodži;
Muš dušcha nješmēje,
Šdnyž pod jeho šchkitom šhodži:
Wón ju šhyczi, wofšchemja
Š šhlěbom, wodu žiwjenja.

Jeno wět, šo lěkarštwu
Ma twój Šbóžnik ša wšchě šchodny;
Šeho ruzy domēr šo,
Wón czi šhoji hrěcha brjodny;
Šod nim dušcha wotšhori,
Wěczna šmjercž ju njetrjechi.

Jeno wět, hñyž šłaby šny,
Šeho móž je w šłabnych móžna;
Ša nim šlěduj plakajny,
Še-li twoja dušcha špróžna;
Wón po šwojeje šmilnošći
Šwoju čzežu pošbóži.

Jeno wět, hñyž šacžuwajšy
Šzo wot šwěta wopušchčeny,
Šo ty Šhrysta šwěru mašch,
Šod nim šhodžišch wobhñadženy.
Šraj, hñže wjetšcha šbóžnošć je!
Šajku šwět dacž njemóže.

Jeno wět, mój fšchecžano,
Šo šy wšchudže w Šhrysta ruzy;
Džerž ty jeho hnady šo,
Šnim šwój fšchiz nješ f nješju duzy;
Šam mašch potom wěczny mēr,
Duž, o dušcha, jeno wět!

K. A. Fiedler.

Šabožina w šchuli.

(Šotracžowanje.)

3. Šdy šo čžitanje, wufñjenje, pschednoščenje a špěwanje štawa? We wofebitych hodžinach a škladnoštnje w druhich hodžinach.

a. Čžitanje. Ša šhěrlyšch wofebje poštajena čžitanška hodžina

ko zyrkwinskemu lětu wusko pschifantuje. Esu-li adventske swony jastup norwego zyrkwinskeho lěta wuswonike, ko czita: Rak powitam ja tebe, mój Jesu najlupski! z.; w hodownym czaſu: Sa s njebeſ dele pschifhadžam z., Budž, Sesom Khrystyce, khwaleny z.; nowe lěto: Něk s Boha jaspewamy z. A tak ko to dale czini w epifaniskim a czichim póstnym czaſu, kaž w jutrownych a ſwjatlownych njeźelach, pschi czimž ko potom tež symy ſněh, nalěta kwětki, lěcža wuſhowne polo a nashmy plód njeſabywa. Skladnoſtnje ko khěrlušch czita najprjedy w biblijskej hodžinje, n. psch. pola Hadamoweho pada: Pad Hadamowy ſkaſyl je, tu na ſwěcže ſwěcže wſchěch ludži z.; pola Joſefoweje khódby do Egip-towſkeje: Ach, poruč Bohu ſwěru ſwój pucž a ſrudobu z.; pola Dawitoweho pada a jeho pokuty: Eſo k tebi wolam s hłubiny z.; pola Babylonſkeho jaſtwa: Tam pschi tych rěkach Babylon my ſedžo žalofczachmy z.; pola ſtawisny Sesom Khrysta ma nimale kóždy czah jeho žiwjenja, wot žloba hacž k trónej, ſwój khěrlušch. Tak paſ to njeje jeno ſe ſtawisnami w bibliji, ale tež s wucžbu a wěſhczenjom. Echto chžyl 23. psalm czitacz bjeſ khěrlušcha: Tón Knjes mój ſwěrnny paſtýr je z., abo 46. psalm bjeſ: Nam twjerdy hród je naſch Bóh ſam z., 103. psalm bjeſ: Khwal Boha, moja duſcha z., abo 53. ſtaw Seſajaſa bjeſ jeneho póstneho khěr-lušcha! atd. Tajke ſkladnoſtne ſabjeranje s khěrlušchom je woſebje ſpomožne. Wono ſajimawoſcz na tamnym pschedmjecze a na khěr-lušchu powjetſcha; wono džeſczu pokaſuje, kaſ móže ko khěrlušch na-ložicz a wužicz; wono s khěrlušchom ſwětko a žiwjenje do psched-ležajeje wězy pschinjeſe; a bu tón khěrlušch prjedy hižom wufnjent, dha je tole ſkladnoſtne pschedwjedzenie teho ſameho džečjom runje tak pschijomne kaž wužitne woſpjetowanje.

Skladnoſtnje ko khěrlušche s druha w katechiſmowej hodžinje nałożuja. Tak czita ko pschi prěnej hłownej džełbje: To Bože džeſacz kaſnje ſu z., pschi druhej: My wěrimy wſchitzy do Boha z., pschi tječeje: Wótcze naſch, kiž ſy w njebeſach z., pschi ſchtwórtjej: Knjes Khrystuſ pschińdže k Jordanu z. a: Sa ſym na twoje mjeno kſchczentý z., pschi pjatej: Pschihotuj ſo, luba duſcha z. — A kaž maja hłowne džełby w žylym ſwoje khěrlušche, tak ma nimale kóždy kruč tychſamych ſwój khěrlušch. Wuczer, kiž je namaſacz a trjebacz wě, wjele ſwětko a žiwjenja do ſwojeho roſtwucžowanja pschinjeſe. — Dale w zyrkwinko-ſtawisniſkej hodžinje, kaž bu horſka pschi tymle pschedmjecze pokaſane. Tež w ſpěwanſkej hodžinje, doſelž dže ko ničžo ſpěwacz nima, ſchtož njebu najprjedy prawje ſroſhmjene a s dobrým akzentom czitane. Haj, ſamo w ſwětopiſknej wucžbje njech ko czita: Hdyž, ſtwori-čzelo, twoju móž a mudroſcz wobhladuju z., po ſkóncženym wopi-kanju 30 lětnje wójny paſ: Njech Bohu džaſuje ko wutroba wſchěch ludži z. (Pschichodnje dale.)

Sa mlodžinu.

(Spitta.)

(Eſej. 3, 14—19.)

Wótcze nade wſchěmi tudy,
Kiž na ſemi džečzi ſu,
Kotroh'ž džečzatſtwowne ludy
Wjeſ'le s džaſom poſhwalu;
Njech ko pschezo ſwjeſeluja
Na tw'ej hnadže, dobrocže,
Njech paſ rucže wobžaruja
Hrěchi, kiž ſu wobesčle.

Chžyl jich duſche hnadnje hladacz
S prutom Duchu ſwojeho,
Hewal budža s horjom žadacz
Wokoju twój wſchaf poſdžiſcho.

Spoczž jim ſahe wozuczenie,
So cžaſ hnadny njeſtomdža;
Hlej, ſchtom ſhubja ſwoje kčenje,
Prjed' hacž plody poſticža.

Daj, o Božo, jim hycz ſwěru
Kwětki twojej' prawdoſcže,
Kiž tu froſtu s dobrej wěru
Tam do raja wěcžnoſcže.
Njech pod twojim kěžbowanjom
Steja w twojej winizy.
Móz jim dawaj s kóždym ranjom,
Wotwobrocžuj hrěchi ty!

Sahe ty jich napjela s hnadu,
A jim ſwoje ſbože daj;
Pscheproſch pschezo s dobrej radu
K tebi je, džeł dobry daj!
Njech ſu tebi poručene
W žiwjenju a we ſmjerczi,
Njech ſu k herbſtwu pschijwedzene
Sunu k tamnej ſbóžnoſczi.

Jurij Bróſt.

Knjes Kóczka.

Wojedaničžo ſe ſamoſtajeſtwa Sana Wjele.

(Wofracžowanje.)

Na khwilu někto knjeſa Worjecha s jeho Richardom s woblicža puſhcžmny a pschewodžmny wuja Sonaſa w myſlach psches móſſke žoſmny do Indijeje won. Seſba tak s hładka bjeſ ſadžeſtow džeſche. S pohodnym wětrom a wjedrom pluwacſche kóž wodnjo a w nozy. To wěſcže, ſo ſohacz do tam halke po wjele njeźel dopluwacz hodži. Ale ſkóncžnje jich indiski brjoh witaſche. Žadny wichor jich njebeſche s njewjedrom honil a traſchil, kaž tehdy tu kóž, w kotrejž ſu ſwjateho Pawoła do Roma k budženju wjeſli.

Sonaſej ko ſeſchlachczi, ſwoju pschijweſbu bórný paſ ſa ſchwar-ny pjenjeſ ſpschedawacz, paſ na tworý tamniſchich měſtow ſwu-měnjecz. Wjeſeky wulkeho dobytka ſebi wón potom kóž ſe wſche-lakej drohotnej wězu k domwſacžu napjelnicž da, kotraž tam roſcže abo ko woſebnje tkaje: židu a ſe ſkotej ničzinu wuſchite plachty. A potom ko s nowa na morjo dachu, na pucže domoj.

W ſpoczatku jich domojwrót pěkne džeſche. Do kóždinych plachtow dujachu horwjate wětry, tu bohatſtwa poſnu kóž psched ſobu do přědka czichcžo. Kóždy džeń, rano a wječor, da Sonaſ ſwój kóždny lud hromadu ſkinkacz, s nimi nutrnje ko modlicž, Bohu džaſ ſpěwacz ſa pschihodne wjedro a proſhecž wo dalſchich ſbožowny jěd. Sa něſchto njeźel hižom psches poſojzu ſchěroſehó morja, běchu wſcheje nadžije polni, ſo budže jim s Boha tež dale tak howicz.

Tola s tej pohodu bu nahle kóž. Wětry a wjedra ſu wjertne, a morjo je njemdre a ſkobne, hdyž njewjedro do njeho bodže. Hdyžtuli naſ na twjerdnym kraju blyſt a hrimanje traſchi, je hižom ſlě. Ale kaſ halke potom na hoſej dalokaj a ſchěroſej puſczinje morja! Tu njewidžich daloko wokoło ničžo hacž wodu a jenicžzy wodu a nihdže žaneho pucža, žaneje ſčěchi a žaneho domu, ſo by ko tajil a křyl. A wſſche ſwojeje hłowny maſch czorne ſaczmite njebio: wodnjo tu njewidžich žaneho ſkónza, a žaneho měſaczka w nozy a žaneje hwěžki. A pod ſobu nimale bjeſe dna hłubinu wěſch, hdžež tebe žrawizy žiweho póžru. Echto te wjele ſtow kóžow a kóžniſkich muži licži, kiž je morjo s njewjedrom ſhrabalo? A tež naſch Sonaſ a jeho kóždny dymbjachu ſhonicž, ſchto njewjedro na morju rěka. Eſapate blyſki na blyſki kaž žeh-liwe hady! S hrimanjom bobot a ropot kaž wujenja wulkich

kanonow! S wichorom do łódźe wujate storci jako mot stażeskich duchow! Żołmy wodow safo a safo psches łódźiny swierch! Sotwriaty wichor mjetasche i łódźu po żołmach horje a dele, kaž by ta wjele stow zentnarjow czeżka jenož jektowa schorpanka byla. Róždy wokomil łódźi a cłowjekam kónz hrožesche; kóždy wokomil chyzsche jich hłubina póžrjecz. Wot wjeczora bėsche to zyłu nóz tralo. Czař ranja drje pschindže, ale žadyn bėly džen njebu a czmiza bė hiščcze wokolo nich, jako najczornischa nóz. Seno hdyž by btył slecził, by śwětłina blėkła.

Tež Sonaskej, kotremuž to prėnje njewjedro na morju njebė, wutroba ržesche, a łódźni wotroczy se styskom wo pomoz i njeju wolachu. S wrjeskom řo prawidlo wot łódźe torže, a i kratotom řo sczeřor klama a i tajim wotmachom na wukryw frasny, řo pschi řamym zyłu łódź do smohow swróci. Eso i pokutnej řmjerczi hotujo, czi tam a řem řurowje motani nadžiju sbychu, řo mohli řaženju wuńcz. —

Tola Wóh řo řmili a morju poruczi, řo po nēcim řasta řahadžecz. Duž jim řařo nowa nadžija řeńdže. Ale do kotrych řtronow mórřeske puřczyny bėchu řahnaczi, řchto mohl to řnacž? A hdyž řo po dołhim czařu na njeju wujaknjecz pocza, našdala nekajři kraj pntnychu. Ale kajři tón je? A bydli tam řchto? A jeli-řo tam řadyn lud je, njeje řnadž džiwi a řy? Nježerje řnanno tych zuiřnikow, kotřiž tam pschihadžeju?" Haj, řchto mohl to rjez?

Ale hacž chyzsche řebi Sonas se řwojeje cziřódku na tón kraj řwėricž abo hacž niz, řa tym řo řołmy, řiž hiščcze pschezo walejo džėchu, nochzychu praschecz. Raž wone chyzchu, řa dyrbjesche řicž. Sich hibanju dyrbjachu Sonas a łódźnizy na wřhitko řwolicz, domiž bė ředrienej łódźi wřcho wřate, řchtož i prawjenju řlušcha. Žołmowe storci nahi řdón řwobodrjeneje łódźe hacž i brjohej dohnachu, řo řo tam walenty řwróci.

* * *

Řohladajmny nėtko, řa bė řo doma i řnjesom a Řichardom mėlo, hdyž bėsche wuj Sonas do Řndisřeske dojěl, tam wikujo řubłow dobył a potom řo wjeřely i nowa na morjo dał, řo by řo domoj do Londona wrócił.

Mjes tym řo bė w indisřej zuiřje Worečkej bohactwo rořtko, jemu doma wřcho i njeřbožu džėřche. Teho dla řadařche řebi řmjercz-horzo, řo by řo Sonas cziř řetřcho cziř lėpje i řubłami wrócił. Bėsche to jeho pořlednja nadžija, holej řhudobje wuńcz. Wy řnanno prajicze: „Hdyž bė řnjes Worečch hewal řa řamóžny muž, řa mohl řo tola wo pořlednej nadžiji rėczecž?“

Hlej, niczeje pjenjeřne řbože wėczneho wobřatka nima, a w-řebje pschepuřke niz. To rady na nohach řteji, řotrež řu řa-řez i řipreje hliny. Najprjedy jeho to njeřbože řrechi, řo řo jemu dom a dwór wotpali a woheń wřcě twory i twórnjemi abo řabriřami na popjel řniczi. Nėchtóřtuli řnadž mėni: „To řa řajřich řnjesow řa wulle njeřbože njeje. Hdyž řo tym řpali, řlacza jim řawėřtne řařy řnadž wjazy, hacž je jich zyła wohnjowa řcħłoda.“

Haj, haj! Ale dajcze řebi prajicž: řehdy hiščcze njebė móžno řo řawėřcizč řaž dženřa. Šcħtož řa bė hórřche hacž to, řo řo jemu řejkole nadoby i řłomjenjemi řhubi, bėsche řa řcħłoda na jeho cžėle. Wón bė řo řałofnje wopalił, hdyž bėsche řapiřne řnihi wohnju řwutorhacž chyzł. Duž dyrbjesche řałofne bolosčze w-řracž. A řaž to i wjetřcha řa ře, řo jene njeřbože druhe řa řobu wlecze, řa bė řež jow. Na tym niz dořcz, řo řalachu řwonřowne ranj; jeho řež řnustřowne ranjenje na lėhwo wali. Wón i řudženjom řřhori. Řiz nėhđže i tym, řo by řo řeho dla řa řałofnjne řudžil, řo bėsche jeho woheń řhudřcheho řcžinił. A řemu wón džesche řaž řiob: „Wóh bė mi dał, a Wóh je mi wřal“. Ale wón řełesche

wo to, řo bėsche řłosčze cłowřeske wutrobny nashonicž mėł. Mjenujzy řřchi wohnju bė jemu řastojnik, řotryž bėsche na dořhody řtajeny, wulle pjenjeřny wotwjedł a i nimi řo řcħto wė dže do řwėta řhubił. A hiščcze na tym niz dořcz. Wón bėsche řwawej, njeboh řoninemu řratrej, i dowėru řhėtry řapital pořcził. A tón řa řunje po wohnju řanřerot řcžini, řo woboi pořczer řež řute pjenjeřny řhubi. —

Mohli řo džiwacz, řo bėsche Worečhez řnjesej, řřchi wėřje na Božu pomoz, pořlednja nadžija to, řo Sonas wjazy řaloko njeje? Ale to bėchu jebawe myřle. Tón wuwořta w precžkach. Džen wote dnja bėhařche Řichard na mórřki brjoř, řa řadannym Sonasom řladacz, ale džen jako džen řo řrudoby-połny wróczesche, dořelž bė podarmo řladal. Duž řarosčze poczachu nadžiju mucžicž. Raž chyzchu błuke pomjeřcze wjedžecž, bėsche řo ozean wospjetowajzy i wichorom njemdił a wjele łódźow a łudži do řwojeje řłubiny řtorchal.

Řa ř dołhe řeta bėsche řrjedy řařne njebo na řnjesa Worečcha řwėcziko: nėtko bė řłónzo do řhmurnosčze řařcħlo a duřchata mħla jeho wobda. Wóh tón řnjes jemu nėtko dwoje pořnacze da. Na jenny boku: řa njeřódne je řwėtne pschecželřtwo, a na druhej řtronje: řa wőřebne řłody i cziřnjeneje řmilnosčze řeńdu. Wřmimny to prėnje. W řbožownych řetach řnjesa Worečcha bėsche řo i njemu wjele pschecželow mėto, řiž bėchu řusto pschi jeho hořcžinach dobre ředli a řili. Hdyž dja bėchu czi wostali? Czi řastachu řucze, i njemu řo řnacž. A jemu i řłubokim ranjenjom pschew woczi řtupi, řa wėrne to pschibłowo je: Hdyž dže czi nusa i durjemi nuts, řakaju pschecželjo i wofnami won. —

Řnėřřchi napohlad mamy na druhej řtronje: Řichardowu dža-řownu řwėru. Wjelež bė jemu móžno, wón pschi řožu řwojeho dobročžela řydařche a jeho i řubosčzu řladasche. Haj, wón jeho i warbu řwojeje řufi řiwjesche. Mjenujzy hdyž bė i jich pschepuřřtwom kónz, pocza wón jenemu řadnemu řnjesej, njech řež řa nje-řwulku řřdu, wotpiřma džėlacž, řo njemėł řo jeho dobročžet řhlėba a řėkarřřwa řradacz. Wón warby dla řusto hacž do řrjedž nožy řydařche a wjele řrócz řa nóz řtawasche, řo by řa wobohim cžėřp-řjom řladal. Ale řa ř dołho to pońdže? Njeřřhudnje wón na mozach a njełehnje řo řež řřhorjenny?

(Řřchichodnje dale.)

Wřhelake i blisķa a i řaloka.

— Na Řicharda, řcħtwóřř 29. řeptembra, řwjeczi Woreřowřte pobocžne Gustav-Řdolřřte towarřřwo diőřesanski řwjedžen we Wore-řezach. Dopotnja w 10 řodžinach budže řerbřka Boža řłuřba, na řotrež budže řnjes řarať Wateł i Warta řredowacz. Nėmřka Boža řłuřba budže popołdnju w 4 řodž. Je řwjedženskim řredowanjom řnjesa řuperintendenty Řchmidta je Řerbřizow. Lubi Šerbřja i wokolnych wőřadow chyzłi bohacze na tón řwjedžen řo řeńcz a řwoje wutrobny řahoricž w řubosčzi i našchim wėřyřratram w roř-řčėřenju.

— Řjana řicžba nutřnych Šerbrow bėsche řo řańdženu nje-đželu i řerbřřtemu řemřenju w řchiznej zyřłwi w Drazđžanach řeřčła. Hacžrunje bėsche wjedro řjane a řłóncžto won wabjesche do řjaneje řřwóřby, lubi Šerbřja pschindžechu do řubeho Božeho doma Bože řłowo w maczernej řečzi řłyřchecž. Špowjednu wucžbu mje-řche řnjes řarať Domařčta i Wudeřtez a řredowanje řnjes řarať Šólcz i Řakez. Špowjednych bu 126 řicženych. Wóh řohnuj řute nutřnosčze a řbudžiř a řdzerč řubosčž i řwojemu řłowu mjes našchim řudom.

— Diőřesanska řřromadžina Wudřřřeho wokrjeřa řmėje řo 4. a Řamjenřřeho 5. oktobra. Wőřebje zyřłwizny pschewřeřczerjo řu na diőřesanske řřromadžinny pschewřeřczeni, a wocžakuje řo, řo řo w bohatej řicžbjne řeńdu.

Woređjenje: Na 151. řtronje řyđžensřeho cžřřla ma w 3. řynčřku 1. řcžčėřka řeřacz: „i wőřebnyřmi“ mėřto „wőřadnyřmi“.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosé ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spař měrnj
Čerstwosé da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoń ty.

Z njebjes mana,
Njeh éi khmana
Žiwnosé je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!
F.

Sserbske njeđzelske łopjeno.

Wudawa šo kóždu šobotu w Šsmolerjez knihiczišczerńi w Budyschinje a je tam ša šchtwórtlětnu pschědplatu 40 nr. dostacž.

19. njeđzela po šwjatej Trojizy.

Šfěš. 4, 22—28.

„Šchtóž wěri a šchcženy budže, tón budže šbóžny“, a „wěť do teho Šnjesa Šesom Šhryšta, dha budžesch ty a twój dom šbóžny“. Šusto potajkim šwjate pišmo wušbėhuje, šo je na wěrije wšhitko ležane. Še dha pak temu woprawdže tať? Njeje dha wjele bóle wšhitko na tym ležane, kajke žiwjenje čłowjeť wjedže? Tajke praschenje čžinišć pak njetřebawšći, pschetož kajkaž je twoja wěra, tajke je twoje žiwjenje, a wěrjenje a žiwjenje w hromadže wišatej kaž žórko a rěčka, kaž šchtom a plody. Šdyž potajkim šwjate pišmo žada, šo dyrbi čłowjeť wěricž, dha wono š tym žada, šo dyrbi wón tež po wěrije žiwj byčž. A kajke žiwjenje to je, to praji nam džěbnišća epistola. Tajke žiwjenje wěrneho šchescžijana njeje móžno bjes wěry, ale wono šałožuje šo na wěru a wono š wěry wušhadža a porno přjedawšćemu žiwjenju w hrěchach je tole žiwjenje nowe žiwjenje we wěrije. Tole nowe žiwjenje we wěrije šo šnutšćownje narodži a šwonšćownje šo šjewi.

Šdyž japoschtol Pawol Šfěšćim šchescžijanam pišće: „Wotpołožće po přjedawšćim waschnju teho stareho čłowjeťa, kiž pschěš jebate łóšćty šo šćasj, wobnowće pak šo w duchu šwojeje myšće a woblecžće šo teho noweho čłowjeťa“, dha žada wón šebi š tym na šdacže jeno šwonšćowne wězy. Wón rěčži wo wotpołoženju stareho a wo woblecženju noweho čłowjeťa, runje jaťo šo drašću woblecšć a wušćeťasć. Wón šebi na šdacže žada, šo

dyrbja Šfěšćizy šwoje přjedawšće hrěchi a šće pocžinki pomalu wotpołožić jedyn po druhim a teho runja wšhitke dobre pocžinki po něčim šo woblecacž jedyn po druhim, a něchtóžkuli šebi myšći, šo šo na tajke waschnje nasće wobroczenie stanje, ale japoschtol myšći to šebi hinať. Po 23. šchtucžzy wón poťaže, šo dyrbi šo wobroczenie čłowjeťa šćacž šnutšćownje po wutrobje a myšći a duchu. Štary čłowjeť njeje tola hromada hrosnych pocžinkow, kiž šo čłowjeťeje jeno šwonšćownje pschilěpja, ale štary čłowjeť je žyće šnutšćowne waschnje a smyšćenje, je moja wutroba, wot Boha wotwobroczena a ł wšćemu šćemu pschiwobroczena a wot luteho šćeho požadanja pschecžišćcžana. Tajka wutroba nješćinjeke nam ničžo dobrego, pschetož wona šo pschěš jebate łóšćty šćažuje. Tute łóšćty naš šjebaja mješ tym, šo nam wšćo, šćtož šćašane je, jaťo něšćto rjaneho pschěd wocži džerža, a dawamy šo šjebacž, dha pschězo bóle do wotrocžłowšćta tajćich łóšćtow šapadujemy a kónž tajćeho šjebanja je to šćaženje. Njedyrbi-li pak š nami tať daloko pschicž, dha dyrbišć šnutšćownje po žyćym nasćim waschnju a smyšćenju, po nasćej wutrobje wobnowjenj byčž.

Tole wobnowjenje pak njemóžemy dokonjeć šami še šwojeje mozy, ale wono dyrbi wot Boha wuńć. Wón je tola tež šwojeho šyna ša naš do šmjercže dať, šo by naš wumohł š nasćeje winy. Šchtóž pak do Šesom Šhryšta jaťo do šwojeho wumožnika wěri, tón čžuje šo mohł-rjez jaťo š nowa narodženy, teho nima Bóh wjažy ša hrěšćnika, ale ša noweho čłowjeťa. Wěra pak je na

dobo to wotewrijenje durjom, i kotrymiž Ahrystuſ ſam do naſcheje wutroby ſaczehnje, tak ſo nětko pſched hrěchom czełamy a to dobre lubujemy a tu mōz doſtawamy, to dobre, kotrež lubujemy, teſ woprawdže czi nicz, a tak ſtwori tōn Anjeſ w naſ nowe žiwjenje. Naſcha pſchiſluſchnoſcž pať pſchi tym je, ſo potajnemu džełanju Anjeſoweho Duchu napſchecziwo njeſtejimy, ale jemu czi nicz dawamy, a kaſ huſto pytnjemy, ſo ſtary Hadam, ſo czeło ſo ſwjatemu Duchej pſchecziwi, dyrbi my wachowacz a ſo modlicz. Kaſ huſto pať wjeczor ſwoju draſtu wotpołozujemy, dyrbi my ſo dopomnicz, ſo dyrbi my teſ ſtareho cziłowjeka wotpołozicž, a kaſ huſto rano ſo woblekamy, dyrbi my Boha proſhycz, ſo chyzł nam pomhacz, teſ noweho cziłowjeka ſo woblekacz, ſo by to nowe žiwjenje teſ na ſwětło pſchiſchło a ſwon-
townje ſo ſjewiło.

Tajke žiwjenje we wěrje ſo pať ſjewi i tym, ſo nowonarodženy kſcheczižian wěrnoſcž rēczi, ſo je wōn połny pſcheczelniwoſcže a czi cheje myſle a ſo ſe ſwojimaj rukomaj džeła a ſo prózuje, ſo by dawacz mēł potrebnemu. Duž teſ japoſchtol napomina: „Wotkladže lzu a rēcžcže wěrnoſcž, kōždy ſe ſwojim bližſhim, dofelž my ſtawy ſmy mjeſ ſobu.“ Kať wjele ſo tola nathaje a kať czežko tola cziłowjeki pada, wěrnoſcž rēcžecž teſ tam, hdžež je jemu jeho khače a jebanje dopoſajane. Tak ma ſtary Hadam hiſchcže ſwoje knjeſtowo mjeſ nami a ſtary Hadam dyrbi khač, dofelž je wōn wot wōtza kow. Nowy cziłowjek pať ſebi myſli a roſpomina, ſo ſmy ſtawy mjeſ ſobu na tym czele, kotrehož hłowa je Ahrystuſ tōn Anjeſ. Kať jedyn ſtaw ſa tōn druhi džeła, woczi hladatej ſa zyle czeło, hłowa myſli ſa druge ſtawy, kať tak wſchitke ſtawy něſchto zyleho wuczinja, tak teſ dyrbi jedyn kſcheczižian druhemu pomhacz a i druhimi něſchto zyleho wuczinicž jačo ſtaw na tym czele, kotrehož hłowa je Ahrystuſ. Hdžež pať jedyn drugeho ſtajnje wobekhače, tam teſ njemōže žane doměrjenje wjazy byč, tam teſ njemōže ſhromadne žiwjenje wobſtacz. Šchtož pať chze prawy ſtaw byč, tōn ſloži ſo we wſchitkich wězach po tej hłowje, po Ahrystuſu, tym kralu wěrnoſcže.

Dale pať japoſchtol napomina: „Gnēwacze-li wy ſo, dha njehrěſchcže.“ Saſaſany njeje tōn ſwjaty hnēm, kať tōn Anjeſ ſam ſo něhdy hnēwaſche w ſwjatym hnēmje na ſaſaklych židow, ale tōn njeſwjaty hnēm, hdžež ſo cziłowjek roſhnēwa pſchi najmjeſſchej kſchidže, kotraž ſo jemu ſtanje, a hdžež wōn hiſchcže poſdžiſcho ſo dolho hnēwa a ſo ſmērowacz njecha. Hdžež pať je cziłowjek ſo i nowa narodžil a žiwj je we wěrje, tam ſo tajke ſtacz njemōže. W hnēmje pſchikhadžeja cziłowjeki myſle, kiž kať helſke ſchricžki a plomjenja jeho duſchu ſahorja. Kotry kſcheczižian chze ſo tajkej ſtrachoczi wuſtajicž?

Na poſledk pať japoſchtol naſ warnuje pſched hrěchom, kotrehož dyrbial ſo kōždy kſcheczižian hanibowacz. Šſu dha hiſchcže paduſchi mjeſ kſcheczižianami? Bohužel doſcž. Paduch pať njeje jeno tōn, kiž zuſe kubło woſmje, ale teſ tōn, kiž zuſe kubło pſchecziwi, hdžež dyrbial je tola ſdžeržecž; paduch je tōn, kiž je lēni a próſdny kłodži, hdžež dyrbial džełacz. Něſchto rjaneho pať je, hdž cziłowjek ſam ſwōj khlēb je a potrebnym hiſchcže wudželuje; ſchtož pať wo tym ničto njewē, w tym je ſtary cziłowjek mōžny, w tym njeje ſo hiſchcže nowy cziłowjek narodžil. Nowy cziłowjek pať je połny luboſcže a cziwi dobrotu po tym ſłowje: ſbōžniſcho je dacž, dylžli bracz.

Prave, wěrne kſcheczižianſke žiwjenje wuſhadža po tajkim i wěrj a wjedže ſo we wěrje a duž chyzł tōn Anjeſ teſ nam wěrj poſhlynicž a pſchiſporjecž, ſo bychmy žiwi kſcheczižienjo byli! Samjeň.

W. w N.

Bedjenje po wōtznym domje.

(Rwandt.)

Ach, ſo bych bōrſy doma byl,
We wōtznym domje ja!
Kať radny bych ſo k mērej dal
A cziſche wuſpēwak
Šſej ſwoje ſdychnječža!

Ach, ſo bych bōrſy doma byl,
Šſym ſprōžny pſcheyara.
Po lubym klinje Wōtznym,
Sa ſlōdkim wjeſ'lom domjazym
Nētk žedži wutroba.

Ach, ſo bych bōrſy doma byl
We domje njebeſkim,
Kiž krej a prawdoſcž Ahrystuſa
Wi hrěſchnikej je dobyła. —
Wi ſtyſchcže ſo po nim.

Ach, ſo bych bōrſy doma byl!
Šaj, domach chyzł byč ja,
Hdžež žiwjenje je bjeſ ſmjercže,
Bjeſ nuſy wēcžne wjekele
A prawda bjeſ ſdacža.

Ach, ſo bych bōrſy doma byl,
We wōtznym domje ja!
Mam pať iſchcže dlēje pučowacz,
Chzu i tym ſo pſchezo ſmērowacz:
„Šchtož mje tam docžaka.“

Suriy Brōſt.

Khudy a tola bohaty.

W hollandskim mēſcže Delfcže bēſche něhdy pobožny muž i mjenom Rutal žiwj. W ſchēknatym lēcže ſwojeho žiwjenja wōn i powrōczenjom jeneho cziłowka do ſmjertneho ſtracha pſchiſchdže, bu pať hiſchcže wuſhowany. Š tym jeho žiwjenje tōn prawy ſamēr doſta; wōn bu wot nětk grať bōjiſteje luboſcže. Žeho zyle nahladne ſamoženje, wſchōn jeho czaſ a wſchitka jeho mōž temu Anjeſej kluſchecche. Šo mohł khorym prawje pomhacz, ku wōn i lēkarjom. Dofelž pať bēſche wjele khudnych a khorých w Delfcže, wōn wulžy ſlutniwe žiwjenje wjedžeſche, ſo mohł po mōžnoſcži mnohim pomhacz. Wōn na twjerdej kowzy lēhaſche, jeho khorj mējachu dobre loža; wōn kuchi khlēb a twarožk jedžeſche, ſo bychu jeho khorj we ſwojim wuczerſtwjenju mōžnu, poſhlynjazu žiwnoſcž mēli. Žyrobne ſrēdky wōn khorym wjeczor poſdže noſchecche, ſo by ſo khudoba khudnych njeroſnjekla a njewohanibika. Na jenej tychle nōžnych wopytantow khorých jemu nēlajki cziłowjek mantl rubi. Wōn jōn niž jeno temu rubježnikoj pſchewoſtaji, ale ſo jeho i pſcheczelniwym, zunim hłōžom wopraſcha, hacž wōn to ſnano i nuſy cziwi, dha chyzł k njemu pſchiſcž, ſo wōn jemu něſchto da. Tola tale czičomyſlna luboſcž na teho rubježnika tajki ſacžicžcž ſcziwi, ſo wōn tōn mantl wrōcžo da.

F.

Gustav Ruak,

kiž bo 1806 w Berlinje narodži a 1878 na jonym pucžowanju w Dünowje pola Stolpmündy wumrije, běšče předať ewangelija pschi Bethlehemstej zyrkwi w Berlinje. Wot njeho mamy tón krašny, wot Handrija Sejlerja tať wubjernje pscheloženy kherlusch: „Pschiswolcže, pschiswolcže czahnyč mi, hdžež Jesuŝ je“ zc. Esledowazy rjany kherlusch wón 1870 w jenu nóz pěknjesche, kotruž dyrbesche sa čaŝ dlějšcheje khorosče w hamocže a bjes spanja pschebyč:

Móz je, spacz ja njemóžu,
Duž na teho shladuju,
Kiž tež zylu nóz njej spať,
Hdyž je sa mnje sdychowať.

Widžu tamnu sahrodu,
Zeho bolosč nješměrnju,
Hdyž je jeho wutroba
Se šmjercžu bo bėdžila.

W kajkej wón tam styskocže
Sa mnje klecžo čerpijesche!
Krwawne krjepki padaju
Zemu s čžola na semju!

Zeho lubosč fastupna
Ma mój hrěch mi myšlicž da,
Kiž bjes Khrysta sašlužby
Do hele mje storcžil by.

S troštom teje sašlužby,
S Khrystuša krowu krjepienty,
Boži měr we dušči mam,
Duž nětk wocži sandželam.

K. A. Fiedler.

Nabožina w schuli.

(Pohračowanje.)

b. Wufnjenje a pschednoschenje. Poslednišče stawa bo pať k wufnjenju a swučžowanju w čžitanstej hodžinje a pschi repetiziji, pať k naložowanju jako modlitwa pschi spocžatku a skoncženju wučžby abo mjes roswučžowanjom k powščitkownemu natwarjenju. Schtož bu we wotstawku pod a wo čžitanju kherluschow pschi wučžby w druhich wučženskich pschedmjetach, wošebje w nabožinje, projene, to tež tudy płacži. Pschednoschenje kherluschow je pať lěpsche, dylžli jich čžitanje, a njedybjalo bo tehodla ženje jatondžecž, maju-li džecži kherlusch w pomjatkju. Pschi wšchěm pať, šchtož bo čžita abo pschednoschuje, dyrbi bo s najwjetschej wutrajnosčju na to džiwacž, so bo to pomaťu, wóttje, prawosyncžnje, s wótrej artikulaziju, s dobrym a šylnym akžentom, se šwěrnym wobkedžbowanjom pschewatkow a s derjellincžnym hłobom stawa; šobom ma bo se wšchej krotosčju na to hladacž, so džecži s teho, šchtož čžitaju, tež wužitk čžerpaju. Mowme a lohkomyšlne swjerschne čžitanje nješmje bo ženje čžerpicž.

Memorazija abo wufnjenje dyrbi bo najbóle tam stacz, hdžež bo to s wjetscha najmjenje stawa, mjenujžy w schuli. Čžitansta hodžina ma hłownu wěž čžinicž, ale jara wjele móže bo tež w tych hodžinach stacz, hdžež bo jako čžiche pensa nimale pschezo pišne swučžowanji nawdatwaju. Ze-li jeno dobra disciplina w schuli, dha tež s tutym wufnjenjom prawje derje dže. So dyrbi bo tež domjaza pilnosčž žadacž, kóždy wučžer wě. Čžim mjenje pať je to třěbne, wošebje tam, hdžež domjaza nusa wot džecži wjele domjazeho džěla žada, čžim lěpje.

c. Spěwanje kherluschow bo, kaž čžitanje, we wošebitych hodžinach a skladnostnje stawa. Najke žiwjenje do wučžby pschikhadža, wošebje do nabožensteje hodžiny, hdyž wučžer spěw wužič rošymy, a šu-li džecži tať we wobkedženstwe kherluschow, so samóža bjes wotewrienja spěwaškich pschihodnu kherluschownu schtucžu s hłowy čžerstwe wuspěwacž. Kať to džecži jima, hdyž móža n. psch. pschi šlowach: „Martha mějesche kotru, s mjenom Marju, ta šbže bo k Jesušowymaj nohomaj a pošluchasche na jeho rěčž“ zc. hnydom tu schtucžu sanjesčž: „Kať bo Marja prózowasche wužiwacž to jenicže, hdyž na Khrysta pošluchasche, polna horzej' lubosče“ atd! Hdžež bo na tajke waschne schulske žiwjenje se spěwom wožiwja, tam šměmy bo nadžecž, so směmy po něčžim sašo spěwawy lud, schtož nětkole štoro nihdže njeje: teksty, hłoby, spěwawe wutrobny pobrachuja. Pschetož hdže dha spěw šlyšich? Nimale jeno hiščeje we zyrkwi; schtož pať šwontka zyrkwe šlyšich, je šwjetšcha jeno šrudžawe. Mi je njedwělomne, so šu schule wošebje teho wina, kotrež džecžom spěw a spěwanstu hodžinu pschewalo lubo čžinja. Najwjazy džecžazych spěwom wšchaf bo jenož sa džecži hodža; mužojo a starzy njemóža je derje spěwacž. A byť-li spěw po tekčeje a hłobu tež tón prawy, njemóže bo tola spěwacž; pschetež tekst we hłowje nješedži a bjes wjedžerja spěwacž njemóža. — Naložba na schulu blisťo leži. To jeno budž naspomnjene, so dyrbja ludne schule spěwu wjele wjazy čžascha woprowacž, dylžli to wjetschina nětkole čžini. Na najwjazy měštnach wšchaf třěbne njeje, so bo licžba spěwanškich hodžinow pomnoži, tola pať ma bo pódla nich bóle skladnostnje spěwacž. Schtož wješeleho abo šrudneho w schulskim kruhu wutrobny tať pohnuwa, so powščitkowne sacžucže wuras žada, tam dyrbi bo spěwacž, a byť-li to tež wošredž roswučžowanja.

(Pschichodnje dale.)

Kujes Kóžka.

Powjedańcžo se sawostajeństwa Jana Wjele.

(Skoncženje.)

Hizom do třecžeho lěta to džěšche, so běšche Zonaf do dala na precžki jěť, a nadžija běšche nimale do žyla saščla, so bo hdy sašo wrócži.

S knjesom Worjehom — wón wšchaf móžesche lědma wjazy knjes rěfacž — běšche drje lěpje, dokelž bě na čžěle sažil a s khoroby stanyl. Ale wón s Richardom nusu žiwjesche a wuja a jeho šlužobnych muži želesche, w tej wěrje, jich wšchitkich ma morjowe dno.

Tať ras s wječžora šrudnaj w najatej šhudobnej stwicžy šedžeshtaj. Pschi bkušej lampzy čžitasche Richard s nutrnym hłobom s modlerškich knihow, kiž bě šej na blidko wšaf. Ma dobo šebra bo po šhodže horje twjerdy pošwatny šup. „Schto dha hiščeje tola k namaj tať pošdže psched nozu čže?“ — Tu šastupi žuň muž do jstwy.

„„Dobry wječžor baj Bóh!““ to prajicž a Worjeha s rukomaj wobjecž a wutrobnje koschicž, bě jene. „„Ššym hizom šhonik, kať bo tu mataj. Ale nětk, džakowano Bohu, je hubjenstwa kónž. Bóžž bohata w pschistawje šteji a ludži mam žiwych a čžilych. Ššmy pschijesli bohathy tworow wšcho pokno, a schtož je džě wjazy: wšcho polnicžko šłota sa wobaj Waju. Haj, spěwajtaj milemu Bohu šhwalbu a džak!““

S tych šwješelnych šlowow hizom šami šhudacže, schto tón muž bě. Nichtó druhi hacž Zonaf, wo kotrehož běšhtaj hizom tať wjele płakaloj. Najki to šbožowny wobrot psches Božu ruku! Najke to nětko džakowne šylšy!

* * *

Kak bě so Sonajej wjedlo, snajemy hižom hač do teho powšcho, hdžež so ta honjena lódz psched brjohom lehny. Zeno wšcho bóle do drobna wón jimaj w bližich dnjach rospraja. Šhto pač je so potom w tym njesnatym kraju stalo, wo tym je tajkele powjescze dawal:

Hdyž nař morjo stóncznye na pětki storczi, dozpicimy kucheho kraja. Psched sobu widžachmy lěp; nihdže pač njebe ani polo, ani wjeř, ani čłowjek. Ale to bě sa nař hižom witana wěz, so bėchu psched nami šhtomy. S nich móžachmy nabracz, šhtožkuli bě trjeba, to wšchitko sňadźowacz, šhtož bě na lódzi na kručy šchlo. Njech tež bě wěste, so něřazy sařdu, prjedy hač mohlo so wšchitko šhotowicz, šhlnjachmy řebi mjes sobu wěru, so so nam tola s Božej pomozu radži. „Lódzneho khlěba“, prajachmy řebi, „řuscheneho mjařa a warisnow mamy hiřchcze na dolhi čař, a w lěřu řnadž namařamy plody. Duž čěřlujmy řwěru, a hdyž budže tař wšcho do rjada, so božnje sařo na morjo puřchcžmy.“

Ale wšcho řwjerczi so hinař, hač bě myřlene. Suntróc nař pschi lěřnym džele njejabzy retomař džiwich mužiřkow wobda. Psched tymi žana wobora njebe a žadny wuczeř na žadny boř. Abo kač mohli a čžyli so s nimi do bitwy dacz, hdyž bě jich na lóždeho wot nař wjazy hač džeřacz? Wly drje čžychmy jim prajicz, so dyrbyja nař na pokoj wostajicz. Ale kač so dže s ludžimi dorěcžecz mohł, řiž njesnaja řłowczka twojeje rěcže? Na wulke sbože bě mjes nimi jedny, řiž móžeřche trochu jendželsku rěcž. Tón bėřche něhdy, kač pořdžiřcho do teho pschiřdžech, jendželskim lódznikam řlužiř a po čžařu čžefnyř. So bě tón pódla, bě sa nař njemaře sbože. Šhto wě, kač budžiřche so nam hewař řechlo! Wón mi řrořymicz da, so psched nimi nimamy žaneje bojořcže mēcz. Sedny s nich je nař wčžera s nasdala pytnyř a hnydom to jich kralej powjedžicz hnař. Kral je jich tehodla póbřař, so bychu nař jemu pschimjedli: s dobrym, hdyž čžemy, a se řlym, jeli bychmy so řpjeczili. Duž dachmy so wjescz. A to bě pucz do řlotyř stronow. — Mój Richardže, šhto mohł wřchař wjedžecz, hač budžiřche bjes twojeje lóczki wšchitko tař wuhojnje wuřchlo. Sa praju: Šawěrnje niz!

Wly njemaře woczzi čžinjachmy, widžo w kralowej řtwizy wřchē řčženy, řtolu a blida wot řameho řlota. A pschi wřchitkej krařnosczzi bėřche tam něřchto řmjercz-hrořne, mjenujzy mjerwjeřza wohidnyř myřchi, řiž se wřchitkich řutow řkafachy. Te řamo hač na blido horje řkafachy a kralej psched hubu precz řerjechy. A njech tež pacholi, lóždy se řkotej řerdku, je pyřachy moricz, njebėřche tola pschezo žaneho wotbjerka widžecz. Mi bě to graw, a duž so dach kraľa psches toľmacza prajchecz, čžehodla tu žaneje lóczki na tajke njerodže nima. A wón so mje woprašchecz da: „Řócžka? Šhto řnano to je?“ — A hdyž bėch jemu rosprajiř, šhto to do řtwórbhy je, a kač so ta psche myřche hodži a so mamy tež tajkeho řtworjēnja na lódzi, wón pschitaja, hnydom po řajku myřche-honjeřku hnač. A hdyž ta pschiřdže a bu s rukow puřchcžena, bě sa řhwilu myřchazhy čželow na řemi wřcho polne. Bych wamaj popřchař, to wulke džiwanje widžecz. Kral čžyřche to jemu tař řpodžiřwne řkoczatko runy pucz sa řwoje mēcz. Budžiřche wón nam jo wřař a nam sa to ničzo njedař, budžichmy dyrbjeli řebi to lubicz dacz. Ale s dobreje wole wón sa twoju lóczku, šhtož řebi, mój Richardže, nje-móžeřch myřlicz, a šhtož bě mi řamemu nimo mēry, řótkliř řlota da pschede mnje řtajicz. Duž řhrobliřcheje wutrobhy dobyř a dach jemu nasajtra dwě wot jeřnyř młodyř pschinjescz. A sa njeř runje tajkeho řapřacžēnja dořtach. To nimale ř wěrye podobne njeje. Tola mi pořdžiřcho teho tař wulki džiřw njebe, hdyž bėch domidžal, so je w jich kraju runje tař dobreho řlota kač pola nař rudy. Šlej, Richardže, šhto by to řjekł, so budžesch psches twoju lóczku tař bohatty řnjeř?

Ale tež sa tebe, wujo, njemařo řlota řwifowach. Ty bě mi

telko řwēcžateho drobjařa na pschedař abo na pschemēř řobu do lódzje dař. To njebėch hač do pořleňki w řndiřkej řwotbhywal a mējach hiřchcže něłotre nahladne řbhyřki. Ludžo woneho kraja, widžo te debjeňki, řchpiřelki nože a druři blyřchcžaty čžaporok, bėchu na njón kač džiřwi a dawachy radži sa wřchē te řwēcžate wězki jadrjescħa řkoteho pēřka. Potajkim nabych tež sa tebe řkoteje doby. A nimo teho mařch polniczku lódz drobich řndiřkich řworum. To je něřk s Božej pomozu wřchēje čžěřnohy řbnz.

* * *

A tu ma tež nařche powjedařczko řbnz! Tola rad bhyřchcže hiřchcže řhonili, kač je so dale s tym něřko tař bohatty řRichardom mēlo. Hač-tež-to hrořnje wohordnyř njeje, kač něłotryžkuli, řiž s hōleje řhēžki na wulke řublo se řbožom pschiřdže?

A wawřchemu wjeřelu móžu wam řdželicz: Wón je řwoje bohatty řwotwo na tajke řkucki řwuziř, nad řkotrnyř je njebjeřki řžohnowat řpodobanje mēř. Dolež bėřche řam na řebi řhonil, kač hōřko mařu so řhude řhrotki, da wón sa řhude džečzi, řiž bėchu bjes řtarřchich, řhrotownju natwaričz a je w njeř sa řwoje řjenjesh řublacz. A lubu maczeřku w pomjatkū nořcho, njeřaby to, kač něłotrařkuli wudowa řhlyřuju řuchi řhlēb je a dyrbi w řodowym čžařu w řucžiku se řymu dyrřkocz. Sa tajke wbohe řkafa wón wudownju řtajicz, w řkotrejž buchy hač do řmjercže žiwjēne.

A stóncznye něřk hiřchcže řłowczko dla mjēna: řnjeř Řócžka. Řóžko je móžno, so něłotři řu, řotřiž tu powjescħu hižom wot prjedy řnaja. Čži řnano praja: „Tón řRichard je po řwotom řWittington řkař. Pscheczō dha mamy řudny nadpiřmo: řnjeř Řócžka?“ — To wřchař je wěřno, wón je woprawdže řWittington se řwóřbnym mjēnom řkař. Ale wly wěřcže, lud wřchelaře pschimjēna dawa, wudmujō s wjēřcha, ale tola tež s řhwilemi čžefne. Šhto pač budžiřche tajkeho dobreho řnjeřa wudmowacz mohł? Mjēno „Řnjeř Řócžka“ njebėřche sa njeho s wudmom, ale bě s čžescžu. S řhwalbu a s džařom řhodžeschē sa jehō dobroty mjes ludom powjescz, kač je so Boži džiřw podař, so je jemu psches řócžku tajke bohatty řschišchlo. A wuřtořny moľē řhotowi wobrař, na řkotrnyř bėřche řRichard kač řhudy hōľczł s řócžku na ruzy widžecz. A řajkich wobrařow řčžini so wjele, a řóždy na nje s wjeřelom hlađasche. A s teho po něčřim wone pschimjēno nařta. A dženřa hiřchcže móžečže w jendželskich mēřtach řchle wobrařow nadeňcz a s řhwalenjōm řhlyřchecz to mjēno „Řnjeř Řócžka.“

Wřchelake s bliska a s daloka.

— Diōzeřanska řhromadžiřna Budyřteho wokrjēřa njeřmēje řo, kač je w pořlednim čžiřle „Ř. W.“ čžiřchcžane, 4., ale řchtwóřřł 6. oktobra dopoľdnja w 10 hodž. w pořbedžeřkej řali wokrjēřneho řejřmanřtwa w Budyřchinje (t. j. prjedařwřcha řtara pořbedžeřka řala řchřiřažneho řuda). Žyřkwina wřřchnořcz woczakuje, so řo žyřkwiniřzy pschedřtejiczēřjo w bohatej řicžbje na tu řhromadžiřnu řeřdu, doľelž řo tam wřchelaři pořiw sa jich porucznořcz we wōřadže, sa dobre žyřkwiniřke řiwjēnje džeľacz, podařa. Duž řo žyřkwiniřzy pschedřtejiczēřjo řudny prošcha, so čžyli po tym napominanjū řwoju pschibřluschnořcz dopjēlnicz a pschichodny řchtwóřřł na diōzeřansku řhromadžiřnu pschiřcz. Diōzeřanska řhromadžiřna řamjeřňteho wokrjēřa řmēje řo řrijedu 5. oktobra dopoľdnja w 10 hodž. w hōřčēřnu ř „řkotej hweřdže“ w řamjeřnu.

Daliřche dobřowolne dary sa wbohe armeniřke řhroty:

Š řorřchisřteje wōřady psches ř. řar. řrygarja:

Ř. Ř. . . . . 100 řr.

W mjēnje wobohich řhrotow wutrobny džař.

Gōľcz, ředaktor.

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje dźělaš
Wšědne dny;
Džeň pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana,
Njeh ói khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Sserbske njedźelske łopjeno.

Wudawa so kóždu łobotu w Šmolerjez knihcizisčezetni w Budyschinje a je tam sa šchtwórtlětnu pschedyplatu 40 np. dostacž.

20. njedźela po swjatej Trojizny.

Cef. 5, 15–16.

Czaš je sły, tak skorzi japoschtol Pawol po swojim lišće na Cefesistich. Sły czaš bě tež tehdy woprardže w Romskim křezorstwje. Bohabojasne waschnje a dobre poczinki, něhdy najrjeńšcha vycha romskeho luda, běchu so hižom dawno shubite, njewěra a lohtomyšlnosć pak pschezo bóle pschiběraščtej. Čizta njeprawda bě wschudžom i knjesom a nawabi ludy k šběžkej, k wójnje a krejroslecžu, tak so Pawol spominajo na tajke hubjenstwo drje skoržicž kme-
džesche: czaš je sły. Tak mózesche wón pak tež skoržicž spominajo na zyrkej teho Knjesa. Wona bu tehdy psche-
scžehana wot židow a pohanow, rjeczasy a jastwo a šurowa šmjerež hrožesche tym, kiž šchrysta mjeno wusnachu. Wysche teho chzychu tež pohanska mudrosć, pohanske błudy, pohan-
ske hrěchi a hrošnosće pschezo i nowe mozu so do kšche-
scžijanskich wošadow dobyč a je ščasne, i jenym słowom, dokelž Pawol wschitke tajke strachoty spóšna, šmédžishe wón i pošnym prawom skoržicž: czaš je sły. Czaš je sły, tak skoržimy tež my, spominajo na nětczišchi czaš. Wny njechamy hagle rěčecž wo tym, so šu hagle psched krotkim so šběhnyli pschecziwo wyschnosćzi na křawnym šběžku a wo druhich strachotach, kiž so nam pschezo bóle bliža, ale wošebje tež wo tym, so woni Bože słowo, to žórto wscheho šboža, šazpivaja a čizisce tupa šu sa nje, a duž šmemy tež my skoržicž: czaš je sły.

Šhto dyrbiný čizicž? Dyrbiný pschi tajkim ščasne-
nju nětczišcheho šleho czaša nadžiju a wěru spuschćicž a šmėrom pschihladowacž? Albo dyrbiný wschitko tajke šle teho czaša se šlymi ludžimi šobu čizicž? Ně wschať, my dyrbiný štemu czašej napschecziwo štacž, so njebychmy do špytowanja pschischi, ale te šame pschewinyli pschede wschėm. Š temu naš japoschtol Pawol tež napomina. Šdyž so potajkim praschamy, tak dyrbiný štemu czašej napschecziwo štacž, dha nam Pawol wotmołwi: i tym, so pschibójsku a njewěrjazu mudrosć šwěta wot šebje wotpošasujemy.

Š wěštosćzu šmemy šebi wukhwalicž wschitko wulke pofracžowanje, kotrež je cžlowšta mudrosć w nětczišchim czašu čizila. Džimy a potajništwa na njekju a na šemi cžlowjekojó pschezo bóle wukšledžuja, wschelaka wědomosć, wuczenosć a šdželanosć so pschezo bóle mješ ludžimi ros-
pschestrėwa a cžlowški duch dozpiwa pschezo bóle šwój na-
dawť, šebi šemju podečizknyč a nad nej knježicž. To wschitko chzemy tež my rad pschibóšnacž a šebi wysoko wazicž a džatowni byč tym mužam, kiž so nejšku bojeli žaneje próžy a wobčežnosće a štrachosće, ale šu wulke wěžy dokonjeli. Al tola prajimy: czaš je sły.

Cžlowjekojó nětczišcheho czaša tak hušto šapominaja, so je bojoscž teho Knjesa špoczatk mudrosće a tež naj-
mudrišchi šu hušto jara tupi a šlepi w bójškich a duchow-
nych wěžach. Šeno jich jara malo šnaje bibliju a Bože šłowo a wobhonja so w nim, jich jara malo wě, šhto Luther wuczi we šwojim katechismušu a tola šudža woni bibliju a katechismuš a chzedža tajke knihi wotštronjene

měč w křesčijanskich zyrkwjach a schulach, runje jako bychu wone jara schłodne byle. Někotrežtuli schulste džěcžo je w tajkich wězach lěpje rosmucžene hač někotryžtuli mudry a wučeny śwěta. Duž tež žadny džiw njeje, so džěcži tuteho čaša a śwěta tať hrosnje rěčja wo wězach wěry a nabožiny, so woni najnerosomnišchim błudnym wučzbam napschecžimo wyskaja, runje jako bychu tešame zlyh śwět wobšbožić mohle. Duž tež žadny džiw njeje, so woni s hromadami zyrkwje a Bože domy wopušcžuju, so k Bohu njemodla a do žaneho paršchonškeho Boha nje-wěrja, haj, so maja sa snamjo mudrosčje a sdbžłanosčje, Boha a jeho słowo, ewangelijon a zyrkej sazpicž a so temu wschemu šmjecž. Glejčje, tajka je ta njebójska mu-drosčž nětcžiškeho čaša, a teho dla skoržimy: čaš je šly.

Wot tajkeje mudrosčje dyrbymy so pať wotwobrocžić, a teho dla nam Pawoł pschwoła: „Hladajčje, kať byschčje rosomnje khodžili, niz jako či njemudri, ale jako či mudri; a wufupčje šebi sprawnu čaš, pschetož čaš je šly.“ Prawy křesčijan snaje jeno jenu mudrosčž, mjenujzy wolu teho Šnješa pschezo bóle pšnamacž a po njej čžinicž. Tule wolu šwojeho Boha nadeńdže wón s jašnymi słowami wuprajenu we šwjatym pišmje. Wono je jeho nohomaj šwěza a šwětlo na jeho pučzu, wono je ta jašna hwěšda, kotraž jemu šwěcži tež w čžemnej nozy. Njech tež mudrosčž šwěta so jemu pokazje s krašnej draštu, njech wona jeho tež sawjesčž chze s hladkimi słowami, wón so tola džerži słowa šwojeho Boha a ewangelija šwojeho Šesom Šhrysta. Wón so wobhonja po pišmje, so by pschezo lěpje šhonit, kotra je ta dobra a došonjana wola Boža, a prózuje so s žylej mozu, po tajkej Božej woli tež čžinicž. Wón honi sa tym, wschitko, schtož jemu tajke wobara, pscheminyčž a so wschitkich štrachotow šminyčž. Wón wufupi tón dobry a sprawnu čaš, kiž so jemu doštanje, so by pschezo džakownišcho Božu wolu pšnal a čžinił, a wufupi tež šly čaš, kiž so jemu njelubi, so by ščetpliwosčž a nadžiju s njeho wufnył. Wón je šwěrnišchi w šlym čašu kaž japoschtoł Pawoł, kotryž tež w rječasach a jastwach štajnje honjesche sa tym wottyknjenym kónžom, kotryž jemu priđofštajeny bě we wěčnosčži. Wón wě, so chze šwět a čžert jeho wo tajku šbóžnosčž šjebacž. Duž khodži wón rosomnje a šdžerži so wschitkich wězow, kiž napschecžimo dušchi wojuja. Tať tež prawy křesčijan so šjebacž a sawjesčž njedatwa wot wopacžneje mudrosčje šwěta, pschetož wón šteji na njekhabłazej štale Božeho słowa a čžini štajnje po Božej woli a w tutej myšli wón špěwa: Njech štajnje sawoštanu, mój Božo, pschi tebi. Šamjen.

Nabožina w schuli.

(Pštracžowanje.)

4. Kajke ma šabjeranje s zyrkwinskim khěrlušchom w ludnej schuli byčž? Schto je wošebje pschi jeho čžitanju wobkěžbowacž? Pschede wschēm wschitko to, na čžož dyrbi so w kóždej čžitanškej hodžiny džiwacž. Schto to je, njemóžemy tudy, hđžež wo nabožiny rěčžimy, do drobna rošestajecž. Duž budž w počahu na šabjeranje s zyrkwinskim khěrlušchom tudy powšchitkownje jeno naspomnjene, so dyrbi so w džěcžu po móžnosčži to šacžuwanje šbudžić, w kotrymž je pšnił byl, jako wón tón khěrlušch pšgnjesche. Čžohož ma so wučer k dozpicžu tehle šaměra šminyčž a schto ma wón čžinicž, wo tym hišchje něotre naspomnjena.

a. Čžeho ma so wón šminyčž? Šrotki pschitklad wopacžneho šabjeranja by na tule prascheń najlěpšchu wotmołwu dał; tola my čžemy tudy wot teho wothladacž. Wučer je najpriedy

khěrlušch s wurasom pschecžital. Derje! A nětko pschińdže — po jeho mēnjenju — to najlěpšche: Wón počžina khěrlušch s dołhej prascheńzu wukładowacž, pschi čžimž šamo rěčžnicžne praschjenja štaja, a — schtož je najhóršche — wschón tekst husto tať s wužitnymi nałožbami a moralnymi wučzbami poliwa, so jón nimale wjazzy njewidžišch. Potom rěka: Nětko móžecže tón rjany khěrlušch tež derje čžitacž, lube džěcži, dofelž jón rošmicže. Budžčje prawje kěžblime z. Kajki šacžišchčž to čžini? Wučer je khěrlušch pschecžital. Schto s tym čžinjesche? Wón džěcžom kwětku pořasa, jara rjanu kwětku. Džěcžo na nju šhladowasche, šradowawšchi so nad jejnej rjaney barbu a lubošnej wónju. A nětko — wučer tu rjanu kwětku psched džěcžowymaj woczomaj rošschčžipuje. To jemu žel čžini; wono tam wjazzy hladacž nochze. — Ale njedyrbi dha so ničžo praschecž, ničžo wukładowacž? Wěšo; schtož je wopravdže njejasne, ma so wuložić: ale tež jeno, schtož je bjesdwělnje čžemne. Schtož dale dže, lohko do štracha pschińdže, njejasne čžinicž, schtož je jasne; njelubo s wěštosčžu. Najrjenšche khěrlušche wschaf šu tajke, so wone rošpominanja najmjenje potrebaju a — najmjenje šnješu. Ššamo to w nastupanju rošomwóšjenja tať wažne wupytowanje dispozizije, khěrluškej k podložkej ležazeje, njech so w druhim čašu a na druhich pschedmjetach wufonja; šem to najbóle jeno potom šluscha, žada-li šebi to khěrlušchowe wopšchijecže, na wotdžel biblije abo katechisma so škožowaze, tež hdyž někajka druha wošebita wobštejnosčž k temu nufuje.

Šdyž je wěšte, so dyrbja so pschi čžitanju zyrkwinského khěrlušcha džěcžom njejasnosčje wuložecž, dha je runje tať wěšte, so so s njetrěbnym wukładowanjom wězzy bóle schłodži dhyžli šluži. Čžim wjazzy wukładowanja, čžim wjazzy šabjeranja rošoma, ale tež čžim mjenje njemyleneho, njedžělného podacža dušche na khěrlušch. Duž je methodiški postup wot lohkich khěrlušchom k čžěžkim na kóždy pad nufny; trěbne pať je tež došpolne šnajomštvo džěcžoweje mozy a čžěžkotow w khěrlušchach, kotrež šu wošebje we wobrašach a wjasanju šadow phtacž.

(Pšchichodnje škōncženje.)

Bujowy džakny khěrlušch w lěčje 1910.

Šhwalbu, čžescž a džakowanje
S hnutej dušchu damy Čži
Sa wscho žnjowe žohnowanje,
Luby Wótcže njejši!

D kať bohacže da narosčž
Wschitke žita, wupłodny!
Škót a ludžo lěšba na doščž
Tvojich darow doštachny.

Ach, kať hnadnje wobarnowal
Naš psched wulkej schłodu šy!
W njewjedrach a deschčžach ššhowal
Naš a našche žně šy Ty.

Sa to čžěžke džělo žnjowe
Ššy Ty mōz a štrowosčž dał,
Kóžde lube ranje nowe
S dobrotu wschěch křonowal.
Wšcho šmy tať domšhowacž šmēli
W Tvojej wulkej šmilnosčži,
S Tvojej hnadu, kiž šmy mēli,
Teho nješšmy doštojni.

Šara ščetpliwny Ty šnobysch
Našche hrěchi, šłabosčje,
Šaj, na wutrobje naš nošysch,
Šomhašch naškej modlitwje.

Džak, čješć, khwalbu swjeheleni
Spěwamy Ćzi i radošču
Sa to w Sesuhowym mjeni
Dženš na žnjowym šwjedženju.
Lubi, khwalmy Bože džiwny,
Božu lubošć, dobrotu;
Bóh je šmilny, hnadny, mišy
Nam po šwojim šlubjenju.

Semu džak sa rjanošć, plódnosć
Polow, lukow, šahrodow,
Sa tak wulkich darow hódnosć
Šhadžej i našchich wutrobow.

Khwalmy šwojoh' Wótza šwěru
Šako jeho džěćzi tu,
Poručmy šwój pucž Šom' i wěru,
Wješele a šrudobu.

Riž nam čžělo i dušchu dari,
Šdžerži naš a šastara,
Khwalcže mlodži, khwalcže stari
Šeho šbóžne wódženja.

Našchey' dušche trošcht a žadosć,
Šbóžnosć, kublo najdrožšche:
„Šesuš“, wješele, lóšcht, radošč
Čhže byčž kóždej wutrobje.

Nječ šmy Šemu i čješćzi žiwi
W šłowach, šlutfach wutrobnje,
A mješ šobu lubošćziwi
We tym šnjesu wobštajnje.

O tak šbóžnje došonjeni
Žnjowny šhěrlušch špěwamy,
Šdžž my šhryšta wumoženi
W njeju i jandželemi šmy.

Wutrobnje šo wješelimy
K šnjesej, šbóžnym, lubym dom,
S Božim šłowom wožiwimy,
Bohu šlužicž i šhwalenjom.

Měj, Šrojenicžki wšchě ludy
Ššches naš, wěčžnu čješć měj tam;
Wušym Twojoh' šłowa tudy
Božohnuj Ty i wěčžnym žnjam!

Šamjeń.

Šanka Šobratež.

Wopomń kónž.

W někajkej wšy bydlachu tšjo „rosšwětleni“, jedyn pišat, jedyn hajnik a jedyn bohaty wukrajan, kotryž bě wot šwojich pjenješ žiwny. Čžile tšjo běchu pschezo w hromadže, běchu džě woni jeneho ducha džěćzi a hanjachu Boha a jeho šwjate šłowo. W tejšamej wšy pať tež stary pobožny muž B. pschebymašche, kotrehož mējachu džěćzi a dorošćeni rady a kotrehož čžinjenje špomnjonych tšjoch „rosšwětlenych“ hušto w najšlubšchey wutrobje rudžesche.

Sedyn džěń běšche jim wón šłowo, w Širachu 7, 39 štejaze, pschiwolať: „Šchtož čžinišch, dha wopomń kónž“. Čži tšjo šo i temu šmējachu a wušměšchowachu teho stareho, pobožneho muža B., hđžěškuli šo jeno widžecž da. Woni po móžnosćzi hišchěže hórje šlutfowachu džžli hdy prjedy: hajnik hońtwarišesche a šakrowašche njedželu, pišat džělašche kaž wšchědny džěń, a bohaty wukrajan pschecžini njedželu i jědžu, picžom a hracžom.

Stary B. njeda šo w šorcžmje, hđžěž tamni tšjo mužojo wšchědnje wobšhadžachu, ženje widžecž; wón mēnjeshche, šo nočžze šedžecž, hđžěž wušmēmžy šhdaju.

Tať lěta šandžechu. Duž šo hajnik se wšy miny: pschewšchiwjenja dla bě wón šastojństwo a čješć šhubil, a šawostacže wo wšy njebě wjažy móžne. — Pišat běšche lišćiny šalschowať a šedžesche w šhostatni — bohaty wukrajan pať, šwoje pjenješy a kublo pschecžiniwšchi, se wšy wucžahny, a ništo njewjedžišche, hđže bě.

Duž pschishadžesche stary B. šašo do šorcžmy a pijeshche njedželu wječžor šwój šarancžł. Pschi tym rěčšesche šo wo špomnjonych „rosšwětlenych“ a jich dōńče, a jedyn i hōščzi dopominašche na šłowo šwjateho pišma, kotrež bě stary B. tamnym tšjom pschiwolať: „Šchtož čžinišch, dha wopomń kónž!“

Stary B. dha šebi bibliju podacž, šejmašche šwoju čžapku a čžitašche Ššalm 37, 35—36: „Ša šym widžil hješbóžneho, tōń še šwojej možu druhich trašcheshche a rosšchěrjeshche šo a šelenišche šo jako šawriježowe drjemo. Šako ja nimo džěč, hlaj, bě wón prjecž; ja šo po nim prašchach, dha wón nišdže njeběšche namacž.“

Šaj, bješ Boha wocžatuje čžlowjeka štrašchny kónž!

F.

Wrócžba na prawny pucž.

Dwaj čžlowjekaj čžehnješchtaj hromadže šwoju drohu. Štaršchi šhutnje pschew šo hladasche, tola drugi, hišchěže mloda krej, běšche pošny wješelosćže, jedyn špěw ša druhim šaspěwa, mējeshche wonjecžto na šlobuť tyfnjene, a šo i čžapami palenza se šwojeje blesche napi. Wón ju tež šwojemu towařšchey pošlicžzi, tōń pať i šłowu ššchašesche. Škrajina, psches kotruž jeju pucž wjedžišche, běšche čžicha — dšž a dšž bě šamotny dwór widžecž. Daloko, daloko won šo droha, runa kaž ššnōra, čžehnješche — šchtomny ju njepšchachu, jeno šoliki, na kotrychž bě grōť ša šelegraf ščehnjeny.

Našhma běšche. Ššwět ležeshche šmērom pod šchěrymi wrócžalšami. Žadyn ptacžil njeshpěwasche. Žadyn wētšil njedujeshche; jeno druhdy šyncžeshche psches šelegrafowe groty, jako by ššyšchal ššchricžku lečžecž, kotraž wot kraja do kraja čžlowišku rěčž pošy, njewidomnje a pošajnje.

Taj pucžowarišey běšchtaj šo pschipadnje na pucžu šetkałoj. Młōdšchi běšche štaršcheho doščahnyť a hnydom i nim towařstwo čžiniť, dofelž njerad šam džěšche a šo rady i něšim rosščžowasche. Wón šwoje mjeno mjenowasche a praji, šo je pišmitštajet, kotšžž runje štraškuja, a duž čžže šebi šhwilu šwět wobhladačž. Drugi běšche tež šwoje mjeno, a hđže čžže, prajiť, pošom pať běšche mjelcžal a na rěčže šwojeho towařšcha ščžerpliwje pošluchať, kotryž běšche w nowych wucžbach šwětpolěpscheryow (ša to šo mjenujžy šozialdemokratojo wudawaju), kaž šo šdasche, derje wobhonjeny, a nětko mudrije rosšadowasche, kať budže wšcho lěpje, šo budže šo pschichodnje jenož 9 hodžin džěćacž a šo dšžbi šo mšda hišchěže pošwšchicž.

„Šbój, towařšcho, čžžemoj šhwilku wotpočžnyčž a kuff pošwačžicž!“ wón praji, a i tym na malu hōřku pošasa, hđžěž tež něšotre šamjenje ležachu, kotrež móžeshchtaj šebi ša šhdlo wšacž. Wonať šo pošnyňšchtaj, šwojej wacžokaj wotpołožišchtaj a kōždy jědžeshche, šchtož mējeshche. Młōdšchi šašo palenzowu bleschu wucžahnywšchi ju šwojemu towařšchey pošda, tōń pať ju šašo wotpošasa. „„Šch, wy drje i tej noweť družinje šlušchecžže, kotraž čžže šo palenzpicžža wostajicž — ša tu pať šahorjeny nješšym.““

„Šalenza šym šo hacž do šhčejje wole we šwojim žiwjenju napiť“, štaršchi wotmolwi, „hdyž čžžecžže wo tym ššyšchecž, čžžu wam pošwedacž, psches čžo je mi šapocžal palenz napišchecžiwny byčž“. Młōdšchi šwój poščž a šhlěb šmutajo i šłowu šiwny.

„Škaž ščže wy nětko w štraškowariju“, štaršchi pošča, a pschi tym se šwojimaj šhutnyňmaj čžornymaj wocžomaj na młōdšcheho towařšcha pošladny, kaž by prajicž čžžyl: »Mi je tebye žel«, „tať tež my pschew něšotrymi lětami štraškowachmy; ja tehdom žigary

dželač. Běšče sly čaš. Džeń wotednja, tydžeń wot tydženja Bohu temu Anjesej čaš kradnyč, wołolo dundac, w forczmach bydac wot ranja hač do wječora, i czežkej hłowu do kóža a i puštej myšlu i njeho — počny hidženja, huěwa a sawiŕče psche- cziwo knjesam, kotkiž maja pjenjesh a tola dac njechadža, sčtož bebi žadašch. Nichtó njewjedzišche, kajki kónz to wošmje, a hdyž by tež někotry rady so podwolil a jašo dželač poczał, wón stejesche pod želešnym satonjom dželačerskeho sjednocženja a durbjesche so teho džeržec.

Sunu my tež jašo pschi palenzu bedžachmy. Towaršchojo bechu pschischli, nam nowu krobkošć cžinic; wóni bechu tež pjenjesh i wulkeje strajkowazeje pokladnižy sobu pschinješli. Duž bechu wótre kłowa klyšec, hłowu bechu cžopke a rěče buch pschezo džiwishe, běšche jako bychu dynamitowe bomby hižom pschi-hotowane ležale.

Duž mój towaršch, i kotrymž hromadže bydlach, i durjemi nuts stupi; jeho woczi mje pytašchej, wón kiwašche, ja pak lóschta njemějach, swoje město wopuščezic, a i hłowu tšchafsch. Duž so te mni pscheczišcheža a mi list do rukow da. Sa jón rucze woczi-niwšchi cžitach. To běšche pišmo mojeje stareje maczerki, i tšchepo-tatej ruku pišane, wona pišasche:

„Mój luby kyno!

Twój nan leži w mřecu a cže hišcže junkróc i tobu porěczec. Pschindž hnydom, je najwyschšchi čaš.

Twoja na kmjercž sruđžena stara macž.“

Sa mašu kwišku nastroženy so njehibajo na te kłowa hladach. Wo harje, kotraž běšche wołolo mje, ničšo wjazy nješlyšchach. Potom rucze se stola poštahch a běžach, sčtož móžach a kajkiž bech, na dwórnišcžo. Eso derje schlachčesche, so bórny čaš na tamnu stronu jěžesche. Sa něotre hodžiny jašo i woša stupich, ale wot tam mějach hišcže psches 3 mile hač domoj. Do wječora durbjach domoj, šma běšche; duž krocach do blišče wšy. Wo wšy so mi radži, bebi wot snateho bura konja požezic. Šechacž móžach, dofelž bech pola husarow jako wojak kłuzil. Sa jěchach psches krajinu, se kněhom pschikrytu, moje myšle khwatachu prjedy mje.

Sčto bě so mnu stalo! Kaž wótry mjecž běšche mje brjedža w mojim hrěšchym žiwjenju powjescž wo bliškej kmjercži mojego nana trechika. — Haj, mój nan! Kał dolho bebi njebech na njeho pomyšlił — kał dolho lista domoj njepišal! A nětko stejesche wón pschede mnu; se swojimai khtnymaj woczomaj na mnje hladašche, se swojej belej hłowu tšchafsch. Sa jeho hlób klyšchach, kiž be wón swucženy rěczecž, kaž běšche mje tał hušto napominal, so škeho hladacž a na Božich puczach kłodžic, kaž běšche mi tu mašu bibliju, do čorneje kóže swjasanu, dawšchi mje jara prošy, so njebych žanemu dnjej so minyč dał, w bibliji njecžitawšchi! Ach, ta maša biblija! hdyž be wostala? — Sa to njewjedžach! — A hdy bych nětko pošdže pschischol — hdy by luby nan hižom njeboli byl! Eso wě, hušto bechu naš naschi wodzerjo wuczili, so je wěra kłupocž, so w bibliji šante kž steja, so njeje ani wěčnosče ani poslednjeho kudenja — ale w tym wołomifnjenju bechu tajke bjesbožne myšle prjecž dunjene kaž hubjene pluw. Mój nan džě be kmjercži bliško a kaž želesna ruka mje ta myšl sapschimny: Sčto potom?

Wječor so pschiblišesche, sapocža so cžmicž, jako i poslednjeye hórki dele jěchach do doliny, hdyž wjesta brjedža wyšokich, starych sčtomow ležesche, hdyž be žyrkej, w kotrejž bech tšchčeny a konfěrměrowany, se swojej wěžu widžecž. Wšcho be tał cžicho, jako by kněh cžělny rub byl a žly kwič daloki row. D, hdy by tola něčto pschischol, kotrehož mohł so woprašecž, hač je mój nan hišcže žiw. Nichtó njepschindže, jeno wróny sa mnu lečachy,

wone ani njewolachu, cžishe so na semju khtnychu, bebi žyrbu pytač.

Słonežnje bech pola wótzneho doma. Sa konja pschiwjajach, Rusť kwižy widžach psches wołno. Sa sčstupich, durje wocziniwšchi na priosy stejo wostach. Moja macž pschi kóžu bedžesche, špróžna běšche hłowu pokhiliła, ruzy ležeschej shtkijenej w klinje. Nětk hłowu posbėhny — kiwašche, so durbju mjelcžo pschicž. Ale ja so wjazy šdžeržecž njemóžach, ja khwatach k nanowemu kóžej. Wón i njeměneho španja wotucži, na mnje twjerdže hladašche, mje špšnawšchi ruzy wupšchestrje a ja ležach pschi jeho wutrobje pšakajo i tšchnej wutrobu! D kał so wón wješesche, so bech pschischol! Wón majšasche mje se swojimai horžymaj rukomaj psches cžolo a woczi! Kał džakowasche so wón swojemu Bohu, so be jeho modlitwu wušlyšchal a mje šem dowjedł, dofelž mějesche mi hišcže tał wjele prajicž. Potom bu jara cžichi a měny a w nožy jašo kěpje špasche.

Ši dny be hišcže žiw. Haj, wón mějesche mi hišcže wjele prajicž. Kaž Pawol psched romškim bohodom, tał mój mřejazy nan te mni rěčesche wo prawdosčži, wo pžcziwosčži a kudenju. To bechu kłowa, kotrež psche wšch stawy pschimaju, hdyž se rta mřejazeho du. A ja pschindžech se kwičta hrěcha a haniby, i čaša wotpada a bjesbožnosče — kajki rošdžel! To běšche kaž hela a njebeša, kaž tołsta cžma a jašne kwičlo! — hdyž bebi ja na wšchitko to, sčtož sady mje ležesche, pomyšlich, na strajkowanje, na njerodnych towaršchow, na žiwjenje w forczmach, na rejwanšle kłube, na džiwje lóschty mužškich a žonskich — hu, dha mje tšchafsch — ja něšto wo tym cžujach, sčtož biblija mjenuje: „wucže a šubow kšhipjenje“.

Ale na to jašo na miše kłowa swojeho nana pošluchach. Wo prawdosčži wón džesche: „Sa krej a prawdosčž khrystuša je moja drašta pschistožna!“ Wo pžcziwosčži: „Kał mohł ty tajku wulku šlócž cžinicž a pschecziwo Bohu hrěšicž šam na swojim cžěle, kiž je templ Boži?“ Wo kudenju: „Sčtož so šam kudenji, tón njepschindže na kudenje, pschetož my mamy rěcznika pola Wótza, šesom khrysta, kiž je prawy!“

Tšeczi džěń mój nan wušny w mojimaj rukomaj. Šlaj, luby bratšje, wot teho čaša žaneho palenza wjazy njepiju.“

Młody towaršch běšche w špocžatku trochu hněwnje i hłowu wił a i kijom w semi hrjebał, tola po čašu běšche cžishe pošluchal. Mjelcžo wobaj dale cžehnjeschtaj. Šdnyž pucž wot drohi prjecž džesche, so dželeschtaj a bebi ruzy kłócžo so rošžohnowaschtaj. Starschi hišcže kwiłu stejesche a sa swojim towaršchom hladašche; w jeho woczomaj stejesche praschenje pišane: Mjeběšche to te praschenje: „Budže te wušnte šymjěntne šornjeschto poteptane abo podušchene? Abó pschinješe ploda?“ — Wóh to wě!

Wschelake i bliska a i daloka.

S **Wojerez.** Šandženy sčtwórtk, Michala, šwjeczesche našche póblanške Gustav-Adolfske towarštwo swoj lětny šwjedžeń w našchey žyrkwi dopokdnja w 10 hodžinach se šerbskim a popoldnju w 4 hodžinach i němskim kemschenjom. Žyrkej běšche jara rjenje wupyšchena. Ale najrjenscha pšcha — byla pošlucharjow — pošbrachny, sčtož je teho dla jara šrudne, so šu cži wjele parowali, kiž nješbu našcheho šerbskeho šwjedžeńskeho předarja, knjesa duchowneho Mateta i Barta, klyšcheli. Kajki hluboki šacžisčecž jeho předowanje na pošlucharjow ščini, je widžecž i džaka, kiž jemu wjele kemscherjow w našchich nowinach šawnje wupraja a i teje prošty, so by so jeho předowanje cžisčecžecž dało, sčtož i wješelom tež tudy wojewjamy. — Němske předowanje džeržesche knjes šuperint. Šmidt se Šebniž pola Šiegnizy. Našch žyrwtiny šhor wušpěwa do němskeho předowanja rjanu motettu. Šahromadžena kollektka i kěpschemu Gustav-Adolfskeho towarštwu wuczini wołolo 700 hriwnow.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napos mócnj
Lubosé ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spař měrnj
Čerstwosé da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džěń pak swjatosok,
Duši daty,
Wotpoń ty.

Z njebjes mana,
Njeh či khmana
Žiwnosé je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Sserbske njedželske łopjeno.

Wudawa so kóždy šobotu w Smolerjez knihicziščeźerńi w Budyščinje a je tam ša šchtwórtlětnu pschedplatu 40 np. dostacž.

21. njedžela po šwjatej Trojizy.

Ef. 6, 10—17.

„Wobróńće so, Bože džěczi!“ tak kłinczi nam s tuteje wojeńskeje epistole Pawoleje. Wón nam praji:

Što mamy nawuknyć we tschesczjanskej wojeńskej šchuli:

1. Dowěrjenje na wójwodu;
2. Kědžbu na njepschecžela;
3. Wumucženje w brónjach.

1. Naposłedk, moji bratsja! Pawoł po druhich wschelatich wucžbach wuczi. We wojeńskej šchuli mamy wschitzy wuknyć: najprjedy dowěrjenje na wójwodu. Moji bratsja! wón praji. Duž je wón našch šobubědžet; wón so do wójwoda postaji. Njedyrbjašo to naš wubudžicž? „Bošhlńcže so!“ Tole napominanje je nusne, dokelž my hušto a kłětsje wošlabnjemy w prózach a staroscžach žiwjenja. „Bošhlńcže so w tym Anjesu!“ „Zed'n twjerdy hród je našch Bóh šam.“ Wón je našch Šbóžnik a w jeho towaštwje šmy my šyli, čím nutrišcho so my s nim šwjasamy a s jeho žórka jenu móž po drugej čěrpamy. „Bošhlńcže so w mozy jeho šylnoscže!“ Nasch Luther špěwasche: „Móz našcha dobyć njemóže, my šmy s nej jara šłabi.“ Kajki je wón našch Šbóžnik pak móžny Anjes we šwojim špytowanju, w džiwach, we wumóženju, pschi šwojim horžestacžu a k njebjuspěcžu! Haj, Křyštuf je našch kral. Duž wobleržće so žyłu brón Božu. Wona so njesestari. Duž w dowěrjenju na wójwodu do bitwy.

2. Kědžbujće na njepschecžela. „So mohli wobstacž pschecžimo čertowštemu lešnemu nabběhanju.“ Tón šly njepschecžel ma šwojich towašchow. A kak wón wojuje w šwojim lešnym nabběhanju!

„Šly šary njepschecžel,
Wón jara móžny je
A ma došč lešnosče,
Tu psches njoh' ništo njeje.“

Wabjenja hrěcha, šnutštowne bėdženja naš nabběhaju. A ta šla móž hromadže škutuje — na naš měrja so žehliwe šchipy šleho njepschecžela. Ale my móžemy štroschtni być. Wšmimy na so žyłu brón Božu.

3. W měrje so wojozy wumucžuja. Kajke šu to pschihotowanja! W kraleštwje Božim šu druhe brónje. Duž wšmicže na so žyłu brón Božu. Džěń wojowanja nam wschitkim pschindže. „Wojuj prawje!“ Pošledne wojowanje wěsče pschindže w šmjertnej hodžinje. Te brónje nam Pawoł wopišuje, kajkež so wone tehdom trjebachu na bitwischcžu. Paš wěrnoscže! Sprawnosč a wěrnoscž wutrobu wobtwjerdžuje a wušwobodžuje. Šabat prawdosče! Wěstoscž wodacža našchich hrěchow wobroni pschecžimo šadwelowanju. Šchit wěry! Šchtóž Bohu wěri, tež šwěrnny wostanje. Šłobuf šboža! Šadžija kaž šłobuf na hłowje naš wobarnuje w štyšnosčach. Wjecz Ducha! Wjecz Ducha psches Bože šłowo je Šesuf našožil w špytowanjach. Boži Duch naš wuczi prawe šłowo namafacž a tak našožicž, so wutrobu trjehi.

Duž, lubi kšesczijenjo, do wojowanja „wo wěcznu
dobyczetku krónu tole nasche zlye žiwjenje!“
Hamjen.

Duchowne brónje kšesczijana.

(Efeš. 6, 10—17.)

Božu brón ſo wobleczće,
Džerće twjerdže thorhoj kšiča,
So wam kiwa dobyće,
Hdyž ſo njepšeczeljo bliža;
Khrysta kšičiž budž wašč paněr,
Tón wam jašni czěmnu czět.

Božu brón ſo wobleczće,
Krucže sapschimńče ſchit wěry;
S nim wy haščecž móžecže
Žahle ſchipy nimo měry,
Kotrež ſty duch wuščela
Na kóždeho kšesczjana.

Božu brón ſo wobleczće,
Swoje ledžby wopašajće
S wěrnoscju, kiž ſ njebjja je,
Klobuk ſboža ſebi ſtaje;
Pošylńče ſo we Božy,
Kóždy njech je hotowy.

Božu brón ſo wobleczće,
Kabat prawdy ſložće na ſo,
Schórnje ſo tež wobujeće,
Wójna hrošy pšezjo jašo;
Duž mjecz Ducha pšimajće,
Kotryž ſłowo Bože je.

Božu brón ſo wobleczće,
Móžny njepšeczel wašč ſtawa,
Kotryž knježi w czěmnoće,
Mad wami ſej pyta prawa;
Wón wam móže ſbóžnosć wſacž,
Kochecže ſ nim wojowacž.

Duž nětk ſa brón pšimajće,
Kiž wam ſpožči Boža hnada;
S njepšeczelom wojujeće,
Hacž wón pšewinjeny pada,
Dha wam kiwa hnadna mſda:
Palma, króna njebjſka!

K. A. Fiedlef.

Abožina w ſhuli.

(Potracžowanje.)

b. Šhto ma wón czinicž? Wuhleščto, ſo njepalaze,
ſ tym k žehlenju pšchinjeſešč, hdyž jemu žahle wuhlo pšchipołožišč.
Dyrbi ſo w džecžoch kšerlušč žiwy ſczinicž, dha ma wučer
žiwy bycz. Wón dyrbi ſo do njeho ſacžitacž, ſamodlicž. Čzim
bóle wón to czini, čzim jašniščo a čzim bohatsčo-kšerluščowe
wopšchijecže pšched jeho dušču ſtupa a čzim plódnisčiči móže jón
wón ſa džecži ſczinicž. Móže-li wón pšchi tymle pšchihotowazym
ſabjeranju ſ kšerluščom na jeho žórko wróczo hieč, dha budže wón
jemu niž jeno ſrošmliwšiči, ale tež lubšiči, tať ſo móže jón nětko
džecžom luby a drohi ſczinicž. Pšchetož wot teho wšchitko wot-

wižuje a ſa tym mamy pšchede wšchěm ſtacž, ſo ſo kšerlušč
džecžom jašny a luby ſczini a ſo ſo to jašne a lubošczinjene
w jich duščach wobtwjerdži. Tež starajmy ſo po móžnosći ſa
to, ſo ſo w ſhuli wutnjeny a ſwucžowany kšerlušč tež ſwontka
ſchule a ſwontka zyrkwe ſpěwa. My wučerjo čzemy teho dla
ſ dobrym pšchikladom doprědkabicz, čzemy we ſwojich domach
pilnje ſpěwacž, a potom džecži niž jeno kšutnje napominacž, ſo
bychu to we ſwojich domach tež czinile, ale jim tež rospokaš dacž,
hdy a tať móže ſo to ſtacž. Wšchelake domjaze džěla, domjaze
ſwjedjenje, domjaze wješela a čzětpjenja k ſpěwanju ſkladnosć
poſticžuju. Šchtóž džecži a pšes džecži dorošczenyh k temu
pšchinješe, ſo ſo tute ſkladnosće wužija, tón ſebi džak wótcžiny
ſašluži. A dyrbjala-li ta tónle džak ſapowjedžicž, dha tola
njebjeste myto njewuwostanje.

(Pšchichodnje dale.)

Słóncžko w našymje.

1. Mój. 31, 2: A ſakub tež widžěšče Zabanowe woblicžo, a hlaj, wono
njeběšče pšecžiwjo njemu jaťo wčera abo ſa wčera wšchim.

(Gerof.)

W našymje, hlaj, ſłóncžko ſo kšowa w ſchěrej mšči,
Zabanowe woblicžo ſo tež ſamróčži.

Prijedy lubje witašče ſwojoh' ſakuba,
Nětk pať dlěje njesečze, ſo wón pšchebhwa.
ſakubje, duž kiješčť wšmi, hotuj domoj ſo,
Wučžete ſu róže czi, ſłóncžko ſblědnhko.

* * *

W našymje, hlaj, ſłóncžko ſo kšowa w ſchěrej mšči,
Zabanowe woblicžo tež ſo ſamróčži.

Tež mi jeho mjestwocžo ſo tať pokafa,
Hdyž mi wuščiluje ſo lubošć khablaza.

Hdyž je nahle wutroba, prijedy ſwěrna mi,
Šso mi hymna ſjewika, rješnywšiči: „Nětk džiči!“

Hdyž je ruťa puščezila napoščedku mje,
Dokelž wjazny njedosta kwětki radošne;

Hdyž mi lube woťo ſo prijedy ſměješče,
Nětk pať čzečžo drugeho na mnje njehladnje;

Hdyž mój ſuščod ſboža mi popšecž njemóže,
Šeho ſłóncžko w ſawisći mi ſo ſšowuje;

A hdyž moje nješbože ſwěrných ſwotczěri,
Kunje tať kaž ſyma to czini ſ ptacžkami;

Hdyž je cžłowſka lubošć wšcha rucže ſhinyła,
Kaž je ſ deščezom ſwětlina kšěšje poſajščla;

A hdyž ſwět, kiž wčera mi palmy ſczelišče,
Dženš, hdyž tež ſym jenajti, woła: „Kšičujujće!“ —

* * *

W našymje, hlaj, ſłóncžko ſo kšowa w ſchěrej mšči,
Zabanowe woblicžo tež ſo ſamróčži.

Tola ſnajju woblicžo, pšchezo lubošne,
Kiž wšchaf njemže mēnicž ſo, pšchezo miše je.

Hacž ſo ſłóncžko poſmēwa, wjedro hrošy mi,
To pať lubje pohlada na mnje w mroťoczi.

Hacž mi poſhilny ſwět je, hacž mi hrošny tu,
Wóh ſo na mni ſmiluje, pšchikhadžam-li 'mu.

Milošcziwje pohlada na mnje kšudžinku:

„Šhto czi je?“ ſo woprašča, „ſjew mi wutrobu.“ —

Mojoh' Boha woblicžo, ſ wěcznej lubošczu,
S wótznyh woťom kšilešč ſo k džěšču ſwojemu.

Tež mi starzej pšchitiwa hiščeže w ſmilnošči,
Kaž ſym to žnó ſhonil ja w ſwojej mlodošči.

Mi so kměwa na ranje w rohy krafnosće,
 Na mnje hlada pschipołdnju w słoncnej jasnocće;
 Glada na mnje w hwěšdžičkach w nóznej čiščini:
 „Horkach bybli w njebjekach Wótz najšwěrnischi;“
 Glada kmilnje nade mnu w šnjeju Sefušu:
 „To hym činił sa tebie, šhto mi činiš tu?“ —
 Surij Brósk.

Džerž, šhtož mašč, so by nihtó njewsał twoju krónu.

(Sjew. Sana 3, 11.)

We Stuttgarterkej hospitalkej zyrkwi ludžo psched lětami pschi wotewrjenju rowow čžělo namačachu, ke kotremuž mnohy putnikuja, kotřiž pucž k žiwemu słowu w Božim domje njepytaju. Spomnjene čžělo mějesche pjerščezěń i napišmom „Plutôt mourir que changer“, to rěka: „radšcho wumrjecž dyžli wotmēnjecž abo drugeje myšle bywacž.“ Na čžo so tole napišmo počahuje, hač na mandželsku šwěru, abo na šwěrnosć wěry a wusnacž, hiščezě wujasnjene njeje. Ale my kměmy tole słowo nałožicž na kšesčizijanski zyrkej a na jenotliwego kšesčizijana w jeho stejščezju k wusnacžu: „Radšcho wumrjecž dyžli wotmēnjecž!“

Džak budž Bohu, zyrkej šwoje wusnacž nje wotmēnja, a runje tehodla wona njewumrje. A ty, luby kšesčizijano, džerž, šhtož mašč, so by nihtó njewsał twoju krónu. To je słowo, sa hodžinu špytowanja. Čžert tež Božich wuswolonych špytuje, so by so šjewiło, šhtož je w ich wutrobach. W čžim špytowanje wobsteji? Špytowanje je pschezo wo to čžinicž, so so šjenocžěństwo je Šbóžnikom rošwježe abo pschetorhnje. Džeržišč so ty twjerdže Sefuša a jeho słowa, stejšč ty i nim w žiwjeńskim šwajstku, dha by šakorjeny a šylny w jeho mozy. Potom pak njedaj so šašo wotwabicž a wottraščicž. Wotwabicž čžze naš špytowač i tym barbjenjom, kaž by sa kšesčizijana hiščezě něščto lěpsche było, dyžli ta šymplojta wotwišnosć wot Sefuša a jeho słowa. Njepošlučajmy na njeho! Wottraščicž čžze wón naš se wšchelafimi hroženjami. Ale wón je khar wot špocžatka. Wošebje nětko rěka, wudžeržecž w čžasju špytowanja, kiž w tu kšwilu na semi knježi. Njedajmy so wo dobyčezěske myto pschinjecž; jeno pschewinjerkej króna šluscha. Džerž, šhtož mašč!

F.

Dowěrjenje k Bohu.

Se to prawe dowěrjenje, hdyž šlepy, wot widžazeho wjedženy, tola hinał do přědka njeidže, hač i bojoscžu a štykoscžu, so i rukomaj dale mašajo? — A tola my husto šami šwojemu njebjesemu Wótzej lěpscheho dowěrjenja njewopošajujemy.

Sako džěcžo běch junu džěń pola šwojeje wowki pscheył. Na wječor čžezke hrیمانje pschindže a desčezil so lijesche. „Džěcžo, kač čžezsch domoj pschindž?“ stara wowka praji. A duž pschindže mój nan, mokry, so woda wot njeho bēžesche, po mnje. Wón mějesche wulki, dolhi, mōdry mantl, w kajlichž mužojo tehdom šhodžachu, a jako mój woteńdžechmoj, praji wón: „Šój tu špody!“ Duž šalěsch špody mantla a so nanoweje ruki džeržach a nětko doprědka! — Eso wě, so ničžo widžecž njemōžach, to džěsche placž! psches luže a blóto, ja tež desčezil šlyščach a žalostne hrیمانje a so nanoweje ruki kōžde wotomiknjenje twjerdšcho pschimnych; a ja bych tola hlupy byl, bych-li čžył škoržicž, so je čžma wołoko mje! — To džě bēšche nanowy mantl, pod kotrymž bēch wobarnowany pschecžiwō desčezitej, kiž čžmu čžinjesch. Nan pucž widži, to ja wjedžach. Škōncžnje wón štejo wosta, mantl rōšno ščžini a mój bēchmoj domoj. Sa do macžerneho pschecželneho

woblicž a do naščeje šwětleje čžopleje jstwy pohladach, a bēšche mi tał derje, kaž mōže to čžłowjetej jenož domach byčž! Wěšo nan bēšche mje domoj domjedł; hdyž by mje hewał pschinjecž čžył? — A tał je tež i našchim njebjeskim Wótžom. Ale šhto dha i naš podawa so tał šrosčtnje pod jeho kšhidko a džě i nim psches wichor a njewjedro, so hewał wo ničžo nještarajo, kšiba so so jeho ruki pschezo twjerdšcho pschima.

Wječorny mēr.

Wječor ščženy niži
 Na doł, na hona,
 Šeho mēr so bliži
 Š dychom zephyra.

Měšacž i njebja dele
 Semju šlēborni,
 Šromny džaki ščžele
 Božej mišosčži.

Šemu trošcht kčž nōžny
 Š mēra wječora:
 Derje špi, ty špōžny,
 Twój Wótž njedrēma!

K. A. Fiedler.

Marja i Drjonowa.

Starošerbška powjesč. Š delnjokuziščeziny podał K. A. Fiedler.

Šchtōž w lěcže do Blótow w Delnich Łužizach pschindže a sa Božu rjanu štworbu jasnej wocži a wješelu wutrobu šobu pschinješe tōn dyrbi so tam šradowacž nad lubošnym wotmēnjem polow a holow, łufow a hajow; kał te šamotne domy a hospodačstwa, na mašych kupkach stejaze, šu wobdate wot plōdnych šahonow, šelencych hajow a pyschnych łufow; kał so bohate wotnohi Šprowje do wščěch bošow wobrocžuju a po nich čžokny i pilny mi burami jěšdža, kaž wosy po drōsy. Tał tam to njeje pschezo było. —

Pucžujesch wot Šmogorjowa k Šórkowam, dha pschindžesch k šórkowšemu hrodžiščezju abo k tał mjenowanemu „hrodej“. Pschi tymle šłowje budžesch so šnano nēcžeho wulkeho nadžecž, ale ty tam dale ničžo njenadeńdžesch, dyžli wščinu, wobdželanu a wobšytu se wšchelafim žitom, a wołoko hory wuhladašch tam daloke łufi, i wólšchowy mi hajkami pscherosčžene.

Psched wjele štow lětami stejesch na pomjenowanej wščinje twjerdy hrod šerbškich kralow, wobdaty wot wššokich našypow a hlubokich brjohow. Wón ležesch hluboko nutska w čžemnym lěku Blótow, kolo wołoko wot wotnohow Šprowje, wot stejazyh bahnow a šapadowazyh tonidlow wobdaty, kotrež so ši, haj ščtyri hodžiny daloko rošščěrjachu, přjedy hač tajke krajiny pschindžechu, hdyž so šašo po pucžach šhodžesch abo i wosami jěšdžesch. So je po tajkim dobyčže tuteho hrodu šerbškich kralow w šwojim čžasju jara čžezka wēž byčž dyrbjala, mōže šebi kōždy myšlicž. Š šaloženju tuteje mōžneje twjerdžiny je i wulkej próžu do jeneho i tehdomnišchich bahnow tam, šnano i daloka šem, dobra pjerščez, kiž so hewał nihdže wołoko Šórkowow njenamaka, wožena a tał wššoka a ščšeroka hora našypana, so mohla na nej žyła wješka štacž. Nihdže w Šornych Łužizach tajke hrodžiščezjo njenamakamy, kał tuto je, so by tajku ščšerokosčž měto abo tał džiwnje na podobnosć wulkeje hwěšdy twarjene było. Na mnohich městach drje je nětko ščžene a dele škopane, hluboke hrjebje šu se semju wupjeljene a wššoke našypny wotnošchene, dofelž so tam, hdyž nēhdy šerbšžy kralojo pscheywachu, nětko rola džěla; tam, hdyž woni nēhdy i mjecžemi šejhrawachu, šurski muž nětko šwoju kōžu wōtji a

smahowaze žito hycze. Tam a sem namaka so hiščezje nekajki sbytki i hroda herbskich kralow, kaž n. psch. stote jehly a rječastki, kónzy wot kłokow abo hlebijow, čyrjopy, wuhlo abo drubi mały čapor. Tu bėchu tež rowy něhduschich herbskich wjerchow; pschetož w nowišchim čašu namakachu tudy stote diademy a popjelnižy se stoty rynchami a stoty rječastami. — W nastupanju sałoženja spomnjeneho hrodziščezja pola Bórkowow a natwarjenja tamnišeho hroda něhduschich herbskich kralow stare křroniki plėdowaze pišaju.

W džewjatyh lėstotku po křr. knježesche nad milčzanstimi Sserbami w něčzišchej Hornjej Łužicy kral Pschibysław (w stawisnach tež „Crescentius“ mjenowany), kotryž mějesche na horje Limasju pola Königshaina swój twjerdy hród. Dokelž bėsche so wón pscheczitwo Němzam posbėhnył, pšpła němski křezor Ludwif II. swoje wójsto na njeho. Duž pschindže mjes Sserbami a Němzami wokoło lėta 900 ł satrašneje bitwoje, w kotrejž buch Sserbjo wot němškeje pschemozy sbiczi. Kral Pschibysław sčezje so se swojimi sbytknymi wojowarjami do swojeho twjerdeho hrodu na Limas, hđzež bu wot Němzow wobhlehnyeny. Stónčnje njepscheczelo hród dobychu. W hrodze nasta nětko wulke krejpschecze; jeno mała čyrjódka móžesche so psches njepscheczelow pscherubacz. Kral Pschibysław sam stoczki na polnóžnej stronje i hroda dele, buny so skradžu psches kėczki, kiž wokoło jeho hrodu stejachu, a pschindže tak ł swojim ludžom, kotřiz bėchu jemu mjes tym wot Wojerez sem na pomoc pschiczahnyli a nětko i ranišeho bofa wojerowšesje drohi stejachu. Dokelž žaneje pomozy w Hornjej Łužicy wjazny njewidžesche, čefny wón se swojimi swėrnymi dale, bhny so wokoło Delnjeho Wujesda na čokm, i wjerbowych wittow pleczeny, a pluwasche tak po Sprewi dele hač do Bórkowow. Tam wón sasta, da tam hylne hrodziščezjo sałožicž, natwari na nim twjerdy hród a kralowasche nad delnjokružiskimi Sserbami. W tutym swojim nowym kralestwoje je wón potom hiščezje dolhi čaš swoju swobodnosč saktowal a sđeržal. So pak wón a jeho potomnižy tež tudy psched njepscheczelskimi nadpadami Němzow mēr mēli nejšbu, to pokasuje tež druha praja (Sage) herbskeho luda w Bórkowach, kiž powjeda, so je herbski kral, w hrodziščezju pola Bórkowow knježazy, dyrbial swojim konjom pšdkowu wopal pschibicž dacž, so njebychu njepscheczelo něhdže po plėdže konjom schli a jeho hród w Blótach namakali.

So Pschibysławowej kmjerczi pječa jeho pscheczal Gziščibor jako Sserbow kral na hrodziščezju pola Bórkowow knježesche, bė to w tym čašu, hđzež so hižom wjele Sserbow ke křchesczianskeje wėrje pšnatasche, kotřiz i daloka a schėrofa do Wodleje pschikhadžachu, so bychu so tam ł Bohu křchesczanow modlili. Tola skradžu so woni pšbla teho pschezo tež hiščezje ł swojemu pschibohu modlachu, kotryž pola Gollkož w khorčebuskeje holi stejeschje a „Gžornobóh“ rėkasche. Kral Gžesčibor sam pak bėsche hiščezje pohan a wjedžesche jako tajki swurowe knježerstwo. Wón bė pšhmurny muž, snaty tak derje psches swoje rubježnistwo a straschnu swurowosč, kaž tež psches swoju mōž a wutrobitošč. Wjazny křócž chžychu němžy wójwodzi a hrabjo, we wokolnosčzi bydlazy, knježstwu tajkeho straschneho krala kōnz činicz, ale — křty wot tazyžy čžemnych lėšow a wobdaty wot hylly wutrobitych a hyllynych ryczerjow — poradzi so Gžisčiborej pschezo sašo, so móžesche swojich njepscheczelow sšebacz a jim sbožownje wuńcz; pschetož žanemu i jeho njepscheczelow so hiščezje radžilo njebė, hač ł herbskemu hrodej pschincž. Wobšlednja byla njepscheczelow, kotruž Žaganški wójwoda pscheczitwo Gžisčiborej wupšpła, bu wot tuteho do čžmowych lėšow wabjena a tam i džėla i wótrym mjeczom sabita, i džėla wot herbskich ryczerjow sajata. Wopadnjennyh Němzow da Gžisčibor wupšpłacz, jim kožu i křribjeta sđrėcz, i teje kameje

rjenjenje rėšacz, i tyui potom pschezo dweju a dweju hromadu swjasacz a jich na to wupšpłacz, so by tak swojich němstich njepscheczelow do bojosče a stracha stajil. Njane křchesczianske džėczki da wón lojicz a je w pohansteje wėrje woczahnyč. Nad wójnu a rubjenstwow mějesche Gžisčibor swoje spodobanje; pschi tym chžysche wón sabycz tu starosč a tón njemėr, kotryž w swojej wutrobje mějesche. Domach w swojim hrodze njenamaka wón žaneho wotpoczinka, dokelž žaneho džėczka, žaneho bhna njemėjesche. Ta myšl, so budže wón pšpłedni swojeho rodu a so i nim splah herbskich kralow, kotřiz so lėstotki dolho nad herbskim ludom knježili, wotemrėje, ta myšl sahna jemu spanje i woczow a honjesche jeho nožy a wodnjo w njepokoju wokoło; jeho mandželka Dobrowka pak bydasche we swojej komorzy a njestasła placz a so rudžicz.

(Pšchichodnje dale.)

Wschelake i bliska a i daloka.

Sserbska hlowna konferenca smėje swoje nashmske pšedženje schtwótk 20. oktobra dop. w 10 hodž. w Sserbskim Domje.

— Sa wyschšeho dwórskeho a namėstneho pschedhdu ewangelško-lutherskeho krajneho konsistorstwa w Draždžanach je so knjes superintendenta a wyschšchi konsistorialny radžiczel Dibelius w Draždžanach pomjenowal.

— Nasch wjelecžesčeny ł. farar Gandrik w Łužicy swjeczesche sańdženu wutoru swój 25 lėtny sastojuški jubilej. Sđyž je najpriedy pschi Michalskeje žrtwi w Budyschinje, na to w Minakale skutowal, je nětko hižom 20. lėto pola naš. Křiku pschihilnosč je šebi se swojim swėrnym džėkom wudobyl, je so pschi tej sšladnosčzi sšawnje pokasalo. Se strony žrtwineho a schulškeho prjódłstejerstwa, wojerškeho a spėwanškeho towaršstwa, wošadžinych wučerjow, mišionškeho towaršstwa atd. dosta rjane drohotne dary. Wutoru dopoldnja so na sarje 19 herbskich duchownych seńdže, so bychu swoje sbožopscheczja pschinješli. Knjes farar Wrbjak jako pschedhda herbskeje hlowneje přėdatskeje konferency wudžėli ł. jubilaraj po dlėjšchej hnuzajej rėczki požohnowanje, ł. farar Waktar postrowi jeho se swjedžėnskim spėwom a ł. farar Křchizan w mjenje Budesčanskeje herbskeje konferency a ł. far. Njeda i Budyschina w mjenje měšchczanskeje němškeje konferency i narėczu. Pschi tym buch dary: Wotivna tasla, dwaj plėbornaj swėcznikaj a plėborna schkla pschepodate. Knjes schulski radžiczel Bach bė pschipšnatasche pišmo schulškeje inspežije pschinješl, kaž bė tež tajke pišmo wot duchownškeje wyschnosče dšchlo.

Wóh daj ł. jubilaraj hiščezje wjele lėt sastojuškeho skutkowanja ł sbožu jeho wošady a swójby!

Daliske dobrowólne dary sa wbohe armeniske hrotu:

Š Křecžanskeje wošady:

M. M. i Komorowa	6 hr. — np.
M. Sch. i Křez	2 " — "

Hromadže: 8 hr. — np.

W mjenje wobohich hrotow wutrobnu džal.

Gólcž, redaktor

„Bombaj Wóh“ njeje jenož pola knjesow duchownych, ale tež we wšch pschėdawarnjach „Sserb. Nowin“ na wšach a w Budyschinje dostacz. Na schtwórcž lėta placzi wón 40 np., jenotliwe čžišla so sa 4 np. pschėdawaju.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatonok
Zradny je.

Za staw spróony
Napoj mócný
Lubosé ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosé da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džělaš
Wšědne dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoń ty.

Z njebjes mana,
Njeh či khmana
Žiwnosé je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!
F.

Sserbske njedźelske lopjeno.

Wudawa so kóždu sobotu w Smolerjez knihiczišczerńi w Budyschinje a je tam sa sčtwórtlětnu pschedplatu 40 np. dostacž.

23. njedźela po šwjatej Trojizny.

Šil. 3, 17—21.

Njeje nam, hdyž so hotujemy reformazijski šwjedžen šwjeczič, kaž by psched nami našch Luther wustupil s tutym šlowom japoschtola Pawola: „Čińcže po mni, lubi bratšja, a hladajcže na tych, kiž tak křodža, jako naš macže sa hejempel“? Njepschedželstwo pschedziwo wulkemu, psches Luthera a jeho šobudželaczerjom psched storo 400 lětami wuwjedženemu Božemu skutkej, kotremuž reformazija rětamy, je drje hacž do našch dnjow tak daloko w šwojim hidženju šchlo, so je nawopał škoržbne šlowo wo tych, „kotrychž kónž je satamanštwó, kotrymž brjuch sa boha je“, na tamne wustwolene Bože graty špytało počahowacž. Naš ewangelišch, kotrymž je jich wopomnjenje šwjate, dyrbi to bolicž a rošhoricž. Ale woni šami, wótzojo našcheje ewangeliškeje wěry, šteja kaž wěže wyško nad tajkim šaflepjenym pschikšlodženjom. Kóždy šnajet štawišnow reformazije wě, so jejne žórlo šemšta, naduta abo požadliwa myšl była njeje, ale wustróžane šwědomnje se štyštnym praschenjom: kaž namačam šmilneho Boha?, dušča, kiž so horzo bēdžesche wo šwój mēr. Šdy budžichu tamni dobre dny widžicž chžyli, budžichu dyrbjeli mjelcžecž a wscho wofajicž, kajkež bē. Šako pak bē našch Luther šam sa šwoju wofobu po njewuprajomnje cžezkich šnutškwonnych bēdženjach šo k šwojemu mērej pschedobyl w šwětle šlubjenja: „Šrawy budže po šwojej wěrije žiwy“, njemóžesche wón blēje mjelcžo pschihladowacž na wbohi šabludženy lud, ale

dyrbjesche jemu pokasacž, šchtož bē namačal, prawy pučž k šwětku a šbožu, k hnadže a prawdže.

Abó je šnano s najmjeišča nēšchto na tym, šchtož šo nam ewangeliškim porokuje, kaž bychmy po myšli a w duchu šwojich wótzow wjele dali na prawu wucžbu, malo pak na křodženje po tej prawej wucžbje? Wšěcže my s Pawolom sa to mamy, šo cžlowjek prawy budže bjes šakonja škutkow, jeno psches wěru. Šo je šhorhoj, kotruž nješemy, a šaložk, na kotrymž štejimy. Ššchi tym tež wofstanjemy. Š tuta wěra dže pschedziwo škutkam, mjenujžy pschedziwo morwym šakonškim škutkam a štrašchnemu dowěrenju na nje, — njeńdže pak na žane waschne pschedziwo žiwym škutkam wěrneho šchescžijanskeho žiwjenja. Šjazny: Wona žada, plodži, cžini po šnutškwonej nušnocže tajke škutki. Škaž Bože šlónčžo na njeju šwěcži a hinał njemóže, kaž dobry šchtom dobre plody njeke a šle plody pschinyšcž njemóže, tak cžini žiwa wěra cžlowjeka nušnje luboščiwneho, wjekešeho, mērneho, ščezepliweho, dobrocžiwneho cžicheho, pózcžiwneho, wěrneho, šwěrneho, a šchtož je hewał dobry počint a škwalba. Šchtožkuli šrošny, šchto ewangeliška wěra je, niž prošdna wěž hlowny, ale móžna, šhlyna, džělawa wěž wutroby, twjerde šaloženje teho, na kotrež nadžiju štajimy, a wěšte dowjedženje teho, šchtož njewidžimy, dohycže, kiž šwět je pschewinylo, móž, kiž mohla hory pschekadžicž, tón tež japoschtolaj Šakubej pschihlokuje: Šokaž mi twóju wěru s twójimi škutkami! Šschetož tajka wěra dyrbi šo šjewicž a wopokasacž w žiwjenju. Šchto? Wly wjele damy na prawu wucžbu, malo pak na křodženje po

tej pravej wuczbje? To so nještań! Móźno njeje, jene wot drugeho dźelicź. My wschittu samšnu prawdość jako psched Bohom šmjerdžazu saczišnjemy, i dobom pať wěmy, so mamy khodźicź, kaž so wobhnadženym šlušča, a so je nam to haťle móžne sczinjene pscheš wuczbu czišteho a pratweho ewangelija.

A tola pruhujmy so ju šami, hač je, kaž je wscho dobre na ewangeliskej wězy, tať tež wscho dobre na šastupjerjach ewangeliskeje wězy, a czi šmy my, niz jenož duchowni, ale runje tať derje wošadni. Stroschtni šmemy my Lutherej do rta položicź napominanje: Czińcze po mni, lubi bratšja, atd. Kať je wón wojowať pschecziwo štemu! Kať je wón na štrowu myšl a pěkne, bohobojašne waschnje dźeržal! Kaťke krašne šnamjo je wón našchemu ludej šawostajil se šwojim znyłym šastojiškim, šwójbnym a paršchonškim žiwjenjom! Czinimy my po nim? My šmy po nim mjenowani. Našcha ewangelška zyrkej je našcha duchowna maczeť. Czinimy jej czešcź se šwojim khodženjom? Šdyž je nam wěšte, so je wěrnoscź na našchej stronje, dha budź tež našche woběndženje we wěrnosczi a šwěrnosczi; pschetož komuž je wjele date, wot teho budže so wjele pytač.

Šamjeń.

Z. w Khw.

Prawy budže po šwojej wěrje žiwj.

Bóh so husto potaja a dawa tym šwojim czašy pschětrawacź, w kotrychž woni nicžo wo jeho pomozny w bliskosczi nješonjeju. Potom so wěra na pruhu štaja. Šdyž so modlimy a hnydom wušklyščenje widžimy, hdyž Božu ruku, Bože wodženje widomnje šaczuwamy, hdyž šwjaty Duch našchej wutrobje jeho hnadu wobšwědčza — potom wěra czežla njeje. Ale hdyž je puč cžěmny, hdyž šmy nad nami šamymi a nade wschěm wot štrachoscze šajeczi, hdyž na pomoz wot horka cžakamy a so šda, jako by so žadny žiwj Bóh wo naš nještaral — potom dyrbi wěra, prajizy: „Dha wschať wostanu ja pschezo pschi tebi!“ so Šhrysta a jeho hnadu twjerdže dźeržecź. Tale wěra wěstoscź wumožjenja a dohycza w šebi nješe. Šchtóž na Božu hnadu šwoju nadžiju šaloža, nje-može š hanibje pschińcź. Augustin praji: Wěra šu te wulke wrota š žiwjenju, šastup do kralestwa, klucž pšnacza, kiž do wěrnoscze wodži. Šchtóž wěri, tón budže žiwj, hač wón runje wumrije; njewěri pať, je wón morny, byrnje žiwj był.

F.

Ši khěrlušche ša lóžnikow.

(Š jendželiskeho.)

1. Dobroproščenje ša tyč, kiž šu na morju.

(Eternal Father, strong to save.)

D wšchomóžny Wótče ty,
Kiž mašch wšchě žołmy we ruzy,
Kiž morju mješy postajišch
A do brjohow jo šahaczišch:
My prošhmy cze š wutrobu
Ša štrachoscziwch na morju.

Kiž, Šesu, morju roškažesch
A nawalnocze šmėruješch,
Na žołmach šhroble pokroczišch,
Šsam we wšchorach czišche špišch:
Čze prošhmy wschať š wutrobu
Ša štrachoscziwch na morju.

D šwjaty Ducho, na wodach
Šy lėtal a na hłubinach,
Ach, pohrož wětrow šchumjenje
A žołmow traščne štorlanje;
My prošhmy cze š wutrobu
Ša štrachoscziwch na morju.

Trojeniczi, kiž šmilny šy,
Budź lóžerjam šchit šdžeržazy;
Šich wobarnuj psched nješbožom,
Wšchě lóžje pschewodžuj tež dom,
So mohli so czi džakowacź,
Čzešcź, šhwalbu tebi šaspėwacź.

2. Šhěrlušch na wóžuskej lóžzi.

(O Lord, be with us when we sail.)

Budź, Šnježe, š nami, hdyž my so
Na morju wješemy;
Budź š nami w nozy na lóžzi,
Šdyž šedžbu dawamy.

Šso njebojimy, nječ na naš
Šle wětry štorlaja,
Šso na naš wala žołmiška, —
Wšchať wóško tebe ma.

Wšchě wšchory a czišchiny,
Kiž pschitšhadžēja š nam,
Ty, Wšchomóžny, šdžeržujesch
We šylnej ruzy šam.

Šdyž našchim brjoham pohroža
Pať nješpšeczeljo hdy,
Šso wrješkot ššělbom šklyšhecź da,
Do štracha pschinyješy;

Dha, Šnježe Božo, šchituj naš,
Hač štrachoscź nimo je;
Daj prawo nam, mjecž rošlamaj,
Špožcź czašy pokojne.

Budź, Wótče, tebi, Šesušo,
A tebi Duchowi,
Kiž lėtašche na hłubinach,
Džak najwutrobnišchi.

3. Šesuš, mój wodžiczel.

(Jesus Saviour, pilot me.)

Luby Šesu, še mni štej
W štyšnej nušy morjowej;
Kať so žołmy šbėhaja,
Škaliny mi hrožēja;
Ty wěšch puče morjowe,
Duž, o Šesu, wodž ty mje.

Šdyž lóž twójich š njemozu
Bėdžesch so w šchumjenju
Na morju Šiberiaš,
Wližil šy so rucze šaš'; —
Šdyž něť tebe widžachu,
Šokolj hnydom doštachu.

Nječ tež žołmy šmėja so
A tež krašnje blyšhecza so;
Nječ ma lóž cžěr najlėpschu,

Składku, wulzy sbożownu;
Tola stajnje žadam ja,
Zesju, cze ja wodžerja.

Ńdyž Ńo njebjo sacznije,
Wětr Ńo njemdrje posbėhnije;
Szu-li žołny nadute,
Wichory pschez' wótrische,
Sswěrnny Zesju, pschi mni stej
W tajlej nusy morjowej.

Stulecž móžesč morisko
Kaž macž džěcžo tujkajo,
S knjesom Ńy nad žołmami,
Twoja mōž je pocžišchi.
Kostafarjo na morju,
Zesju, wodž mje zunjo tu.

Ńdyž Ńo t brjohej bližu ja,
Žołny ruja, wujeja,
Glaj, hacž t brjohej wótnemu
Tebje džeržu, njepusčěžu;
Daj mi Ńłyschecž wobstajnje:
„Njeboj Ńo, ja wodžu cze!“

Jurij Brósk.

Abožina w schuli.

(Potracžowanje.)

Modlitwa.

W schuli dyrbi tež modlitwa bycž; Bóh je to pschifasał, a wona je ja wucžerja a džěcži njewotpočasomna potrebnoścž. Njewotpočasomna? Haj! A bychuli hišcže wjazy cžłowjekow pschestało, Ńo modlicž, hacž je Ńo to nětko hižom stalo, dha tola wěrnno wostawa, so je modjenje sa cžłowstu duschu a sa cžłowste žiwjenje njewotpočasomna potrebnoścž. Kostlina móže Ńo wliwu Ńwětkla a cžoploty wotčahnyčž; ale jeno — t jejnemu staženju. Cžłowjek móže Ńwoju wutrobu Božemu wliwu wotwobrocžicž, ale tež jeno — t Ńwojemu staženju. Duchowne žiwjenje cžłowjeka dyrbi t Ńwojemu wěrnemu derjeměcžu tał wěsčje Boha mēcž, kaž cžělna žiwjenje t Ńwojemu derjeměcžu powětr potreba. S dychanjom cžłowjek powětr do Ńwojeho cžěla bjerje, t modlenjom wón Boha do Ńwojeje dusche pschijima. Wobrachuje Bóh w duschi, dha nima wona žadny wěrnny mēr, žanu wěrnny mōž t dobrym pocžinkam, žadny wěrnny troscht w horju, žanu wěrnny nadžiju na Ńmjertnym ložu. Jeno Bóh móže cžłowstu duschu wěrnne spokojicž; jeno Bóh móže jejne najhlubšche žedjenje smērowacž, dokelž džě je wona bójska, po Božej podobnoścži stworjena duscha. Modlaza duscha je sa bójske wliwy wotewrjena duscha. Swěrjo Ńo njemodli; jemu bójska duscha pobrachuje. Wono ma dosčž na semi. Wjes hlubšcheje a wyschšcheje potreby je wono bjes Boha žiwe, a — jemu je derje bjes Boha, jeno so semja dawa, sčtož cžělo trjeba. Ńdy by pał cžłowjek tež žyly Ńwět dobył, dha njemohło to tola jeho bójsku duschu, kotraž wěcžnoścž w Ńebi nošy, spokojicž. To je njemožne! Sa derje wēm, sčtož Ńo temu snapschecžiwja. S wu-Ńmēmkom nad tajkimi extravagantnymi wobtrucženjami Ńo na tykazy ludži pokasuje, kotřž Ńo wo Boha njestaraju, wo nim nicžo wjedžicž nochzedža, a maju Ńo tola derje. To je wschaf wěrnno. S mērom Ńo woni lėhajaju, t mērom stawaju, t mērom wodnjo tam a Ńem khodža, kubka a wjekela semje wužitwajžy. Woni maju mēr. Mēr — — je to kēchowski mēr: horjela lubošnje wonjaze kwětki, hluboko deleka klacze a šnicze. So je to jich woprawdžita wobstejnoścž, tež t rēdka žyle potajene wostawa. Wofrjedž wužitwanja hušto njewuprajna ból, wofrjedž poknoścže kublow žakošna prósd-

nina, wofrjedž Ńwětnych lóschtow cžwilowaze sacžucže wofamocženja, wofrjedž wjekela njewužożomny štyst, tał so Ńo do syntow radoścže nimowólnje a njesadžewajomnje sdychnječžko cžišcžjezi a njepotajomna Ńylsa jjewi, sčtož pał pytaju psched Ńobu a druhimi sacřwacž. Wostawaju potom tajke pominanja Bože njefroschmjene a njewobkedžbowane, pschinjeŃu Ńo wone t džělom abo t wužitwanjom a rospróschjenjom t mjelcženju, dha cžłowjek pschi wschēm blyschěžu bohatsiwa a cžesčje, wucženosčje a sčžělanosčje do kruha Ńameje cžělnosčje sapadnje, w kotrymž žane modlaze wutrobny nje-klapaju, žadny rōt Ńo t modlitwje njewotewrja. A sčto Ńu scžěhwki wo tym? Dobre to njemōža bycž. Pschězo a wschudže wschaf je njewidžišč, pschetož w Ńwěcže je tež blyschězaze hubjenstwo, a lizy někotrehu Ńuchocžinarja rjanu cžerwjenosčž pokasujetej; ale teho, sčtož na wschěch mēstnacy wotkryte psched nim leži, je tał wjele, so mohł nimowólnje ruku na wocži skozicž a jimaž to widžecž snjemōžnicž. Wutroba Ńo pschecžiwja, wo tym pišacž, sčtož bu niž jenož w niskich hětach, ale tež we wyšokich, wofebnych domach w nastupanju njepózcžiwosčje a rostorchanosčje, rospschěcženeho a bjestroschtneho žiwjenja w Ńwójbach widžane. Duž Ńo wschěch Ńwojich cžitarjow prascham, kajki žiwjenski wobras bychu tele domy pokasowale, budžišche-li duch modlitwy w nich žiwy byl. Šišcže ženje cžłowjek t modleškej wutrobu ani w horju, ani w bėdženju t hrēchom kōnz wsał njeje. Spodžiwne modlitwa duschu džerži, sčěha a nošy; wona ju nad semju, wysche jejnych wóštow a cžernjow, na jašnu wyšokosčž posbėhuje, hdžez wona sawoptacze dostawa wo tamnym mērje cžicheje wēcžnoścže, w kotrejež Ńwětle duscha niž jeno Ńwoju Ńamšnu wobstejnoścž, Ńwoje skutki, Ńwój pucž a jeho samēr jašnje pōsnawa, ale tež možy cžerpa, so móže sawěrnne pobožne žiwjenje wjesčž.

(Pschichodnje dale.)

Marja t Drjonowa.

Staroberbska powjesčž. S delnjolužišcžiny podał K. A. Fiedler.

(Potracžowanje.)

Tał kral Cžišcžibor t Ńwojej njewjesčje pschińdže. Wjekelu wutrobu wón Ńobu njepschinjeŃe; te poslednje Ńłowa skōnzowaneho mlodženza jemu njepschestajnje we wschomaj klincžachu. Tola jeho wutroba bu cžim twjerdscha a jeho rosšlobjenosčž na Boha tchescžijanow hladajžy rosčesčje.

Džefacž lēt bē wot teho cžasfa saschło. Šižom džefacž lēt bēšche Dobrowka cžesčž kraloweje wužitwala, ale tu radoścž, kotrejež bē Ńo nadžala, wona njenamaka; Ńłowa tamneho mēschnika bēchu Ńo dopjelnila. Wjekele bēšche wona pytała, frudobu pał namakala. Woblicžo jejneho mandželsteho bēšche stajnje pokřmurjene, jeho rosčezowanje krotke a wōtre. Ta starosčž jeho hrjebasche, so njebudže žadny Ńyn ani džowka t jeho mandželstwa jemu wjecžor žiwjenja porjeišcžecž.

W jenej hodžinje tajkeho rosčpominanja jemu do myšlow pschińdže, so džě móže Ńebi wsacž, sčtož jemu date njeje; nima Ńam žanych džěcži, dha móže zuse sa Ńwoje wocžahnyčž a t nim Ńwoje mjeno a Ńwój rōd sčžeržecž. Sčtož bēšche wumyšlene, dyrbjesche Ńo stacž. Šnydom wón Ńwojeho najŃwěrnischedeho Ńłuzobnika, Morkowskeho, sawoła a jemu pschifasa, so by do wotolnych wšow schol a stradžu sa jenym rjanym džěscžom Ńo wobhonjał. Morkowski woteńdže.

Někotre dny bēchu mjes tym saschle; njescžetpliwje Cžišcžibor na Morkowskeho cžakasche. — Bē sašo wjecžor. Dobrowka pschi pjezaku Ńedžesche a do schtricžkowazeho wohnja samyšlene hladasche; jejny mandželstki khodžesche po jstwoje horje a dele a mjelcžesche. Tu psched hrodom wontach horje scžehnjeny mōst padny, wrota Ńo

wotewrichu a krótko na to Morkowski do jstwy jastupi. Pokornje wón pschi durjach stejo wosta. „Šty cžinik, šhtož běch cži pschikafal?“ ho kral woprašča.

„„Šaj, miloščiny kralo,““ praščany wotmolwi, „„dwě džěsczi bym namafal, tak rjanej, kajfejž hiščęze njewidžach; stej to hólččt a hólččka, bratr se šotru, ale wobej kšęsczijanskej.““

„D bajcze kšęsczijanam pokoj“, Dobrowka wuwoła, „ja ho psched jich Bohom boju!“

„Boha kšęsczijanow ja pokliwam“, džěsche Čžicžibor s wótrym hólčom; „Morkowski, ty mašch cžinicz, šhtož cži ja pschikafuju: Šnydom nasajtra rano šebi hiščęze dweju šlužobnikow wošmjesch a ho s nimaj na pucž po tej džěsczi podasch! Ale to cži praju: šo to ničtó njewuhlada, ani njeshoni!“

Něhdže dobre tši hodžiny wot kralowskeho hrodu k dolhemu ranju ležesche hižom w tamnym cžafu wješ Drjonow, kotraž ho po režy Malkšy dele do dolhošcze cžehnjescche. Na jonym boku wšy běchu plódnje pola, na druhim pak rjane hušte lěšy a Malkša. Pschi šahrodach, hačž k wodže došahazyh, běchu wulke a małe cžolmy pschijowasane. Pošledni dwór na tej stronje k Bórkowam mějesche pěčny mały domik, se šahrodku wobdaty, w kotrejž šadowe šchtomy a kolcže s pčžolami stejachu. Ššwóšba, tudy bydlaza, běsche psched wjele lětami s daloka šem pschicžahnyla a šebi jow šwój statok šaložila; kaž ho powjeda, běchu ju wěry dla s prjedawšesche domišny wuhnali. Šospodač běsche hajnik a njemějesche dale ničoho wjazy pschi šebi, dyžli šwoju džowku; jeho mandželška bě jemu na pucžu cžęfanja šemrjela, jedny šynk pak ho tepik, jako mějesche ta njeshožowna šwóšba něfajku reču pschebrožicž. Šwóšba nan rad wo tutym cžafu njepowjedasche, wón bu kóždy ras šrudny, hdyž jeho na njón dopomniču; tola pschi wšchēm tym móžesche ho tak wjele wot njeho šhonicž, šo je jemu mandželška w špomnjentym cžafu na pucžu w jenej holi šhorjela. Šwón rucže wot hačšow hētū natwari, w kotrejž wona tši dny šhora ležesche a wumrje; pod wulki šchmrjoš šu ju tam potom pohrjebali. Šrudženy wudowž na to šwojej šhrocže wša a dale pucžowasche, šo by něhdže do jeneje wšy pschišchok. Na šwojej dróšy wón k jenej režy pschindže, kotraž mějesche ho pschebrožicž. Duž šebi najprjedy džowcžicžku na ruku wša a ju na tamny brjoš reči njeshesche, mješ tym dyrbjesche šynk šedžo cžafacz, hačž ho nan šašo njewrócži. Něka běsche šhětro šchěroka, tak šo pschenješęnje dlějšchu šhwilu trajesche. Mješ tym, šo čžyšche nan, s woby na brjoš wustupiwšchi, šwoju džowcžicžku dele šadžicž, wustocži na drugej stronje wjelk s šerkow, runje na teho hólčęza; tón ho wustróža, šaplaka a ša nanom do wody škocži. Šan, ho wobrocžiwšchi, tole njeshože wuhlada a šhwatašche, ša šwojim šynkom; wón widžesche, kaš woda jeho pschemjetowasche, kaš to wošhe džęcžo šwojej rucžy ša nanom wupšęstrijewasche; wutroba čžyšche ho jemu šlemicz, wón tak špěšchnje brodžesche, hačž ho jeno hodžesche, ša šwojim šynkom, ale podarmo, wón jeho njemóžesche došahnyčž — jeho šynk bě šhubjeny. Šłaczžy a šdyčujžy wón po brjošy horje a dele šhodžesche, pytajžy cžętko tepjenescho šhynka, ale tež to njedyrbjesche ho jemu dostacz, woda pčžrjete šašo njeda. Šajradšcho budžišche nětko wóšhi muž, psches tšoje njeshože ša šobu hłuboško šrudženy, tež we wodže šwoju šmjercž pytal, ale — jeho wóšha džowcžicžka njebý potom s žyła ničoho wjazy měla, teho dla dyrbjesche wón hórki šhelich žiwjenja hiščęze dale picž. Šwón ho k šwojemu hólččatku šydný, jo na šwój klin wša a najhoržyšche šylšy plakašche.

Šo tak šrudnym pucžowanju tónle žušnik do Drjonowa pschindže. Drjonowčanam běsche teho njeshožowneho žel, duž jemu dowolicchu, šo šmędžišche šebi šwój nowy statok pschi pošlednim dworje wšy šaložicž, pschi cžimž woni jemu tež hiščęze pomhachu.

Tón cžłowjek běsche jara džakowny ša tajkele pschęcželniwe pschijęcže a ho psches wšchelaku druhu lubošč wotnamafa.

Šwóšba teho cžafu ho w tamniščich štronach kšęsczijanstwo dale a bóle roššęrjesche, a tež Drjonow ho k žiwemu Bohu wobrocži. Tón hajnik, kotryž bě hižom kšęsczijan, wjele k temu pomhasche, šo bu tam móž pohanišwa šlamana. Bóle pak dyžli přebowanje šwojateho ewangelija, hajnikowa džowka Bože šłowo psches šwoje lubošne špěwanje roššęrjesche. Šwona mějesche wubjermý hólč a wjedžišche te krašne šhělusche tak rjenje špěwacz, šo bu kóždy hmuty, kiž ju škšęšesche. Šhodžiny dolho šerbske žony a hólččata pschi nej šedžachu a wot njeje tute rjane šhělusche špěwacz wufnjachu, na cžož je potom we šwojich domach, na šwojich pucžach, pschi šwojim džęle dale špěwachu; a tak móže ho prajicž, šo je džowka tamneho hajnika Drjonowčanow do kšęsczijanstwa nuts špěwala. Niž jeno we šwojej wšy, ně, daloko a šchěroko běsche wona šnata a lubowana; jej hinaš njerečachu, dyžli „Marja s Drjonowa.“

Šejny nan ho ššoncžnje šestari, wón njeshožesche šwoje domjaze šospodačstwo wjazy šastawacz, duž šwoju džowku k temu wabjesche, šo by jemu pschichodneho šyna do domu pschijwedla. Šedny nadobny, pěčny mlodženz se wšy wutrobu rjaneje Marje doby; wonaj buschtaj mandželšaj a běšhtaj šbožownje žiwaj. Dwě džęcžatšy, šyn a džowcžicžka, běšhtej žohnowanje jeju mandželšwa a wješele džęda. Tej džęsczi běšhtej pak tež kaž dwaj jandželšaj; šynk bě móžny a žiweho ducha kaž jeho džęd, a ta hólččka wobras maczerje pokasowasche.

Šdyž bě macž w domje pilna a nan na polu džęlasche, hraješhtej tej džęsczi w bliškosčzi džęda, kotryž šwoje pčžoly a šchtomý hładasche. Čžasto kupaschtej ho tež w hrjebi, pschi šahrodže nimo běžazej a do Malkšy wjedžazej. Tudy běsche do městno, hdyž Morkowski, šlužobnik šerbskeho krala Čžicžibora, tej džęsczi přeniškróčž wuhlada a nad nimaj špobobanje namafa.

(Pschichodnje dale.)

Wšchelake s bliska a s daloka.

— Šschedženak, šerbska protyka na lěto 1911, budže ša tydžęn, našmiki hermanš, šotowa a w Ššmolerjež knhičžiščęžęni, kaž tež we wšchęch druhich dotalnych wotěbjeračnjach ša 25 np. dostacz. Šwona je ho jara derje poradžila, ma wjele powucžazeho, šabawjazeho, wobrašy, hermanš, šermusche atd. Duž njech šebi ju kóždy ša šwój dom kupi. Šprotykow ho wjele cžiščęzi, ale ša našch šerbski lud je tola jenož jena šhmana, a to je našcha šerbska. Ša šluschča do kóždeho šerbskeho domu.

Ššwóšba. Šschichodnu pónđželu, na dnju reformaziškeho šwjedženja, ho tu w Božimaj šlužbomaj žyršwinskiška wšitazija wotměje. Šeje dla dyrbi šwj. špowjedž rano wupadnyčž. Šo wobšamšnenju žyršwineho pschedštejčęštwa budže šerbske šemšęnje, kaž šebi tudy placzazy porjad Božich šlužbow ša reformaziški šwjedžęn žada, přenje. Šněmške šemšęnje ho hagle 1/2 11 šerbskemu pschšamšnje. Ššerbskej Božej šlužbje budže k. šarac ššada, w němškej pak k. wšchšchi žyršwinskiš radžicžel Ššosenštranz s Ššwudšščina k wošadže rečęcž. Ššopokdnju w 3 hodž. je wucžba ša žyłu wošadžinu mlodošč, šerbsku kaž němštu, mužštu kaž žónštu, še kotrejž ho špopokdnju 4 hodž. ššromadžišna šospodarjow pschšamšnje. Šo tuteje ma radlubje kóždy pschššstup, mužojo kaž tež žónške, a budže do njeje kóždy wštaný, šotremuž šwontowne a šnutšššowne šbože naščesje žyršwje a špęchowanje a šwar Božeho ššwóšwa w naščej wošadže na wutrobje leži. Ššon Ššjes polož šwoje bošate žohnowanje s wšššoka na wšchwo duchowne džęlo a wšššwanje!

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwość da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džělaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoěń ty.

Z njebjes mana,
Njeh ói khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njedželcke lopjeno. ↳

Wudawa so kóždy sobotu w Smolerjez knihcizšczerńi w Budyschinje a je tam ja šchwórtlětnu pschedplatu 40 np. dostacž.

24. njedžela po swjatej Trojizy.

Gal. 6, 6—10.

Prědat něhdže swoje žnjome džakne přědowanje takle sapocza: Nějakemu wuśměwzej, kiž bě prajit, so w bibliji tež lže steja, so wotmolwjenje dosta: „Jene nastrojaze słowo wěm, kotrež je sawěicze wěrnó!“ Kotre by to było, so tamny woprascha. A tón druhi wotmolwi: „To je słowo: Njemolcze so, Bóh so njeda ja šměch měcz! Šchtož cžłowjek šyje, to budže wón tež žnjecž!“

Tutemu hanjerjej bě duschnje doprajene. Pšchetož tu mamy psched sobu wěrnosć, ja kotruž kóžděho šhonjenje šwědczi. Kajkiž šyw — tajke žně! To je placžazy šakon, kiž jenož na roli ratarja njeknjezi, ale runje taš derje na duchownym polu, kaž i žyla w kóždym nastupanju. Prajicž so njehodži, cžehodla je temu tak. Ale my wěmy, so je Boža mudrosć po prawdosći a po šmilnosći wscho tak šrijadowala.

Šchto mamy cžinicž, dokelž šjawnje dosć po tutym šakonju dže? Šawol šwojich bratrow cžakne a wěcžne šbože na šwěrnej wutrobje mějo pišche: Šchtož na šwoje cžěło šyje, tón budže wot cžěła škaženje žnjecž. Šchtož pak na ducha šyje, tón budže wot ducha žnjecž wěcžne žiwjenje. Duž wuśwolmy šebi prawe polo k wobdžělanju, niz cžěło, ale ducha! Na cžěło šyja, kotkiž po šwojich žadosćach šhodža w šomorach a njepbžcžiwosći, we wobžranštwje a wopuštwje, w paduchštwje a drugej šłosći. Pšchi tym pak je słowo „cžěło“ wjele

wjetscheho wopšhijecža. Šaj cžłowjek, kajkiž je i pšchirodženja: myšl cžłowškeje wutrobny je šła wot jeho mlodošće, rěka w pišmje cžěło. Tehodla do šuda tuteho šłowa šapaduje lěni, kiž so džěła boji, a džělawný, kiž pšchi wschej šwojej prózy na to jene, šchtož nusne je, šapomnja, cžłowjek lohkeje myšle, kiž šwoje dny a dary pšchecžinja i wrótnym žiwjenjom, a nahrabnik, kiž njemože dosć dostacž, šchtož je šhroblý na šwoju rjanosć abo mudrosć abo i cžimž chze so hewal hordžicž, a šchtož je bojasny bjes wěry a doměrjenja, šchtož pnta cžłowjekam so špodobacž njerodžiwšchi wo Boha, a šchtož ma jeno myšle na to, šchtož so jemu lubi, jemu wužitk pšchinješe, jeho šamšnej lubosći šluzi. Šłód šleho pak njemože dobrý bycž. Šdže by prawdosć wostala? Šdy bychu šhoroloža a jaštwa rěcžecž mohle, šchto mohle nam powjedacž wo tym, so, kajkiž wušyw, tajke šu tež žně! Wjele rowow je, šajnych rowow wonkach na pohrebnisćacžach, rowow wutrobneho mēra a domjazeho šboža, rowow cžescže a dobreho mjena, — a njetriebake tola bycž! „Někotryžkuliz je so hižom dyrbjal wuśnacž: Š cžimž šym šhřěškil, i tym so nětk šhostam. Ša nješym nana a maczet cžescžil, tehodla šym tež ja šastorcženy wot šwojich džěczi. Ša šym próšdny šhodžil, tehodla dyrbju nětk tradacž. Ša chžych wyšoko won, tehodla šym hluboko padnył. Ša šluzach šwojim lošchtam, tehodla šym nětk šlemjenty. Ša šym cžłowštu krej pšchelał, tehodla dyrbi tež moja krej pšchelata bycž.“ Ty škoržiš, so žaneje lubosće na šwěcže wjazy njeje. Ššnano šy šam hidžil; kaš dha cžescž lubosć žnjecž?

Njedowěrjenje cze frani? Esy dha ty doměrjenje roš-
knywał? Swada a roštora czi žiwjenje czežke czi? Esy
dha ty woprawdže měrny byl? Temu wschemu hinał
hycž njemože. Tón Bóh, kiž hrosy schtrafowacž wschěch,
kotsiž jeho kasnje pschestupuja, je hišcže žiwny. Bójmy
šo jeho! Ma ducha hycž, to je w bohabojošczi sa tymi
plodami stacž, kiž šu dary šwjateho Ducha, wot njeho šo
wodžicž dacž t wschemu, schtož je wěrne, cžešne, prawe,
póžcziwe, lubosne, šhwalobne, w jeho mozy šo wotrzej
cželnemu waschnju a, kaž šo Božim džecžom šlušcha, šwoje
žiwjenje wješč, — to je mudrosč. Šschetož kajkiž
wušym, tajke žně!

Šchto pał čžemy prajicž, hdyž šjawnje došč
po tutym šakonju njeńdže? Tak wjele wschał je wěšte,
šo šo druhdy abo hušto šda, kaž by hinał schlo. Šwěrne
džělo pschego šwoju šašluženu msdu njenamaka. Ššoržba
pod njebjom njewotmjeljuje: Ša šo podarmo prózju.
Kač wjele bóle budže na tym, šo ma šo šly tu na šwěcže
druhdy dobro, hdyž šo šprawnemu hubjenje džě! Bohaty
muž, ša helu šrawy, šedži wschědnje w krašnym wješelu;
šhudy Šazarušč, herba njebiešow, leži w žalostnej nušy
pschěd tamneho durjemi.

Czi wulzy ludžipschecželjo a dobrocželjo, pschede
wschěmi našch šnjes a Šbóžnik šam, kiž je šame žohno-
wanje rošknywał, schto dha šu š wjetšcha žnjeli? Ššamy
njedžak, haj pschescžehanje. Tež tebi može šo stacž, šo
dobrotu wudželujesch, a še šlym šo czi šaplacžuje. Tajke
a podobne wopomnjenja móža cžłowjeka bolosnje šchericž a
jemu štyšne dwěle nacžinicž. Ale my jim bjes šwětkla a
trošhta napschecžiwmo nještejimy! Wošebje jow šlušcha, šo
je tón šnjes hnadny a šmilny, ščerplimy a wot wulkeho
dolhocžakanja. Šdy by wschón hrěch na měščę šhostał,
hdže dha byčmy my wschitzy čžyli woštacž? Njeje
našche wukhowanje, šo nam našcheho Šbóžnika dla njeplacži
po šašlužbje, ale šo nad nami wótzowšzy šmili? Dale,
hdyž Bóh hrosy šarschich hrěchi domapytacž nad jich
džecžimi hač do tšecžeho a schtwórteho štawa, tym pał,
kiž jeho lubuja a jeho kasnje džerža, dobrotu cžinicž hač
do tyšaz štamow, dha džě jow dobre džecžo žněje, schtož
šu jeho wótzajo hrěschili, a šle džecžo, schtož šu jeho
wótzajo dobrego cžinili. Najlěpsche pał je, na cžož
japoschtoł pokasjuje. Njedajcže nam pschi našchim
dobrym cžinjenju wustacž; pschetož w šwojim cžasu
budžemy tež žnjecž bjes pschestacža. Wschón wušym
nješrawi ša cžas žiwjenja, ani wschón dobry, ani wschón
šly! Našch Bóh može cžakacž; jemu žadny njewucželnje.
We wěščnosčzi hačle budže wschitko wurunane. Nječamy
tež my nawuknyč wocžakowacž a š Božimi šlubjenjami šo
trošchtowacž? A haž runjež dyrbjeli jow psches wjele
špytowanja a bėđenja, my wěmy, šo, kotsiž še šylšami
rošknywaju, czi budža š wješelosčju žnjecž.

Šamjeń.

Z. w Khw.

Njedžela a šlužobni.

Šarač Šstertag we šwojim pschědnoschku, na lětnej šhroma-
džisnje konferenzy w Šforzheimje wo „praschenju šlužobnych
w šwětle ewangelija“ wotměšym, še žiwjenja njeboh generala „von
der Tann“ šlědowaze powjeda:

Šwony jeneje našchich ewangelskich žyrkwow w Mnichowje
t Božej šlužbje šwonja, a š jeneho nahladueho domu na Šudwigo-
wej dróšy štupa, jemu po šoku jeho nadobna knjeni, tón general,
kotryž bu ša cžas šwojeje mlodoščę w danskej wójnje a potom

w psche schědžimych wložow jako nawjedowac Švarškeje armeje
wjele mjenowany a wurjadnu ludšosč wobšedžesche, šwobodny knjes
„von der Tann“. Runjež deschč, na našchej wyšokej runinje tał
njerědki, tež tole njedželste ranje š njebjja dele cžecže, dha tola tón
general pěšchi šemšchi džę, šo njeby nišoho wot tych šwojich wot
Božej šlužby wotdžeržal. Šemu šlěduje šlužobništwo, mjes nim
tón psches wutrobnu lubosč t pohaništemu mišionštwu wušnamje-
njeny pohoncž šwobodneho knjesa. Ša generala „von der Tann“
běšche dopjeljenje tamneho šłowa še rta wójwodby Šrnsta Šobož-
neho pschego nastorcžne: „Šnjejštwu njemoža to šamolwjecž, hdyž
šwojich šlužobnych wot žyrkwje wotdžeržuja!“

F.

Njedželške šwonjenje.

Ššlyšch! šwony šlincža njedželste
Do runiny a doła;
Dži wužicž dary wěščnosčę,
Dom Boži tebję woła.

Wšmi šobu šwoju starosč wschų,
Kiž dušchu cžeži, tyšchi;
Šam Bohu cžišche wuštorž ju,
Wón twoje prošty šlyšchi.

Ššo hrěchow wušnaj š rošlacžom
A pytaj Božu hnadu,
Dha š trošchtom, měrom póńdžesch dom,
Bóh wupomha czi š padu.

Kaž cžělo žada na horach
We cžerštwym loščę šhodžicž,
Tak dušcha w Božich pschitwarkach
Čže mana š njebieš šłodžicž.

Ach, duž njech šłowo Šbóžnika
Šad šlyšchu, wobarnuju!
Ma tónle poklad wutroba,
Měr Boži w dušchi cžuju.

K. A. Fiedlef.

Wopomń.

W pscherěšku traje žiwjenje cžłowjeka 33 lět. Šchtwórty džěl
wschěch, kotsiž šo narodža, wumrije do šedmeho lěta, a položja
wschěch narodženyh šemrije do šydomnateho lěta. Wot 100 wo-
šobow jeno šchěšč starobu wot šchěščdžęšat lět dočakaju; wot
500 wošobow budže jeno jena wóšomdžęšacž lět stara. Šchěšč-
džęšacž wošobow pscherěšnje w kóždej minucže šemrije, potajkim jena
w kóždej sekundže. — Wobšedžbuj teho dla: w kóždej sekundže jena
dušcha do wěščnosčę džę, a jena sekunda ras dóńdže, dha je twoja
ta, kotraž tam póńdže.

Wopomń dale: Šdyž šy šydomnacže lět šary, dha je šo tebi
wulka hnađa dostala, kotrejež položja wschěch š tobu narodženyh
njeje šhoniła; a je cže Bóh něhdže hač do šchěščdžęšateho lěta
w tutym žiwjenju wobšhowač, dha je wón tebi napschecžo žyle
wošebitu hnadu wopokasał. Esy ty hižom hdy na to myšlił? —
Wopomń pał ššoncžnje tež: Šara njewěšta wěž je, hdyž ty šwoje
wobrocženje hač do šwojeje staroby wotštorčujesch. Šschetož kaž
czi priedy mjenowane ličby dopokasuja, špóšnajesch: najmjěšchi
džěl ludži šo tał šestari; najwjěšchi džěl wumrije we šwojich ml-
odnych lětach. Šo tajkim: Dženša hišcže šo wobrocž a džęšča cžin
pošutu!!

M.

Bedženje.

(Fěrschczina G. Reuf.)

D semja, ty khuda semja,
Esty prósdna, pušta mi;
Wicha twoja radość, starość
Se czeźte brēmjo mi.

D lubość, ty semsta lubość,
Eso i tobu njestoju;
Mam njeprschestajnu žadość,
So bych był pschi Knjesu.

D njebio, njebiega kraŕne,
Rad' chyzł tam horkach bycz
A w khlódku shtomow žiwych
Wot bėdy wotpocznycz.

D Jesu, mój kłódku Jesu!
Wsmi i tutoh' czaŕa mje;
Ty wschał by moja lubość
Do wscheje wėcznoścje.

Surij Brósl.

Mabožina w schuli.

(Potracžowanje.)

Schto wukhadža i teho w nastupanju nascheho džėta na nam dowėrjenych schulskich džėczoch? Schto mamy jim pobudacž? D jara wjele a wschelatore; jene je hišcze waźnišcye dylki druge; to najwaźnišcye pať wot wscheho je: t Božemu kłowu swjaty khumscht modlenja. S millionow džėczaznych wutrobom móžemy my wučerjo tu bolostnu próstwu wuŕlyšchomacž: Wucz naŕ so modlicž; nawucz jo Ty naŕ! Wėrno wschať je, so dyrbjaloj nan a macž, wot Boha la wukublarjow džėczi postajenaj, je modlenje wučicž. Wėrno je, so bu w naschim czaŕu jeno maľo staršich kėbi tuteje staršich je pschiŕlyšchoscze wėdomni, tať so bo wona, woŕebje we wschichich stawach, na lėdma wėrjomne waschne sakomdžuje. Sdže dha bu džėczi, kiž bych dopomnjenje swojeju hišcze žiwjeju abo semrjeteju staršejju sa to žohnowale, so bu wot njeju modlenje nawukle! Wėrno je, so bu staršich, kotšiz modlenje, wot swojich džėczi w schuli nawuknjene, domach nječjeťpa, haj, je kamo wuŕmėšcyeju. Wėrno je, so je schula pomozniža domu, so ma wona potajf:m to cžinicž, schtož dom cžinicž njemóže abo tež cžinicž nochze. Wėrno tež je, so njelicžbne schule, woŕebje mnohe mjes wschschimi, w njewopschijomnym pschepósnacžu snamjenjow czaŕa a njepomjatnje swojeho stejnišcžja a nadawka w ludu cžinile njejsu, schtož budžichu cžinicž dyrbjale.

Tehodla so nam tež dže, kať so mamy; a my hišcze najhórsche dožiwimy, jeli so bo žiwa bohabojość. kotraž móže jenicžy wuktať w domach twaricž, do nich njewróczi. Pschetož hdyž je tón swjaty wjaš, kotryž semju na njebio, cžłowfku wutrobu na Božu wutrobu wježe, roswjasany, kotre swjastki mjes cžłowjekami budža potom džeržecž!? Wone bo wschě torhaju, a róšno dže, schtož dyrbi t swojemu wobstacžu a derjemėcžu nufnje sjednocžene bycz. Tole róšnohicze pať nicžo druge njeje, hacž pschecžiw o kėbihicze. Wėcž džė so njemóže, so je so tuto roswjasowanje swjastkow nimale we wschěch pomėrach a sjednocženištwach cžłowjekow — w kwojbe, w žyrkwi, w stacze — hižom sapoczako. Wudžmy tola jeno sprawni a mėjmy smužikoscž, te wobstejnoscze widžecž, kaťež wone bu. Pohladajmy do kwojbow! Kať steji i poŕlyšchoscžu a luboscžu, se swólniwej poŕlyšchoscžu a wutrobnej luboscžu, i wuŕkowaženjom a dowėrjenjom, i džakownoscžu a pschi-

wiŕliwoscžu džėczi napšhecžo staršimaj? A tať prascheymy so dale sa tymile pocžinkami pola knježich a wučobnych knjesow, pola wučerjow a duschowpastyrjow, pola wschnoscžow a krajnych wótzow — wschudže skóŕžba, pschetož wschudže ŕudžaze pobrachowanje pietatny, wschudže roswjasowanje wot Boha wustajenych swjastkow. A jeli-so to tať dale pónđže, jeli dyrbjalo tole rosdwojenje t powšchitkownemu pschecžiwjenju pschecž, schto potom? Potom by so wótcžina pod rospadankami swojeho sboža pohrjebala. Wėda nam wučerjam, jeli so my i najswėdomnišcye swėru njepróžujemy, pschichodej, młodžinu pschepodacž, kotraž mohla roswjasowaze swjastki jaŕo kruzicžho sacžahnycz. A dokelž to modleršcye wutrobny najwėcžicžho samoža, dha dyrbi młodość w schuli modlenje wuknycz. (Pschichodnje dale.)

Gdže pobrachuje?

Kas cžitach wo nělotrych kłódnikach, kotšiz bėchu wodnjo swoju kłódku wopušcžiwšchi w cžólmje na kraj dojėli. Wjeni so jaŕo wróczichu. Bylu nóz cžólmowachu, ale swoje kłódky dozpicž njemóžachu. Nanje switacze a rańšcye swėtko jim jaŕnje pokasa, so bo njejsu wjele wot brjoha wothnuli. Schto pať bėšcye teho pschicžina? Woni bėchu w swojej kajlości sapomnili, postront, i kotryniž bė cžólm pschiwjasany, wotwjasacz.

Tu mamy wobras a snamjo tych, kiž drje so napinaju a sa tym steja, so bych w swojim snutskownym žiwjenju do přėdka pschichli, — ale tola pschezo na tym kamŕnym mėsčje sawostawaju, — cžeho dla? dokelž někaťki postront hrėcha, někaťki hrėschny rjecžas jich na semšcye sachodne wježe.

M.

Maria i Drjonowa.

Staroŕerbška powjescž. S delnjokuziŕschcziny podał K. A. Fiedler. (Stóncženje.)

Na pschitafnju krala Cžizczibora nětko Morkowfki i dwėmaj towaršchomaj pschidžje, tej džėczi rubicž. Bėšcye w lėcžu, w mėsazu juniju. Hižom sahe rano bėschtaj nan a džėd na džėlo wuschlaj; macž i tymaj džėscžomaj kama doma wosta. Saťo bėschtaj muzej i domu, tu macž někaťki strach a njemėr nadpadny, so njewjedžesche, schto ma to bycz; wona na swojej koleni padže a kėbje a tych swojich Božemu swarnowanju poruczi, a tať džėšcye wona na swoje džėlo. Tej džėczi pať w sahródže hraješcye, kať to kłódky džėni cžinjeschtej; wonej schczipacžej kwėtki, kójeschtej mjetele a cžėrjeschtej napoŕledku hacž t bliškej hrjebi, do kotrejež salėšeschtej a pocžeschtej rybicžki kójicž. Sow njebėschtej se staršichkeho doma widžecž, tež bėschtej do swojeho hrajtanjja tať ponórcjenej, so njepytnyšcye, kať so Morkowfki se swojimaj pomoznikomaj jimaj skradžu bližeschtej. Sedyn wotrocžł w cžólmje wosta, tón druhi pať a Morkowfki žyle bliŕko t tymaj džėcžatkomaj na brjoh salėšeschtaj, hacž na jene dobo do teje hrjebje skocžičtaj, hdžež kłódky jene džėcžo popadny, jemu hubku sapšchimnyšchi, so njemđžesche placacz, a nětko w skoku po hrjebi dele hacž t swojemu cžólmey cžėrjeschtaj; kmjercž wustróžanej džėczi buschtej do mėcha tyfnjenej, i tym hroženjom: jeli-so bo drėjetej, budžetej na mėsčje saraženej. Wonej tež stracha dla hubžy njewocžinišcye a tať rubježnyž bjes sadžėwka wotjėdžechu.

Kubježnyž wboheju džėscžow swoje džėlo sa radžene džeržachu, pschetož ničtó njebėšcye jich jesnať, t temu mėnjachu, so jich tež ničtó widžal njebė, a so teho dla sa nimi honicž njebudže. Saťo bėchu nětko hižom kłėtry kruz wot Drjonowa sdaleni a t temu tež jara wumucžnjeni, nochžychu w pschipołdnisčey horzocze dale jėcz; duž cžólm i tymaj džėscžomaj sa jedyn kėť pschi brjohy pschiwjasachu a so na to do kłódku shtomow lehnycchu.

Macž teju džėscžow domach swojeje sthstnosčje njewotbu,

runjež so žaneje strachoty njenadžesche, kotraž mohla tymaj džěščo-
maj hrosnječ. W myšlach, so tejšamej w sáhrodže hrajetej, wona
sa swojeju mužow, kotraž běšchtaj na džěle, wobjed pschihotowasche.
Pšchi tym ju s dobom traščne wucze pša nastróža. Wona s domu
wuskoczi, do sáhrody czěrjesche a sa tymaj džěščomaj wołasche, tola
tej žaneho wotmolwjenja njedaschtej, tež njeběšchtej nihdže widžecž.
Sejna strachota pschezo wjetšcha bywasche. Wona t wodže khwa-
tasche, ras sa rasom wołaschi a na wschě strony so wobladow-
waschi. Pšchi hrjebi stejesche poß a njeפשestajnje wujesche. Macž
so dopomni, so poß njeje dopoldnja pschi tymaj džěščomaj byt
kaž hewał, ale so je jeho we istwje sawrjeneho męla. Dyrbjaloj
so tej njebožatny tepicž? To njeběšche derje móžno, pschetož ta
hrjebja njebě hluboka, a hacž do Małkij njeistej wonej ženje schloj,
tať macž we swojej strachocze myšlesche; pschi wschěm tym pať
wona po brjosh tam a sem hanjesche, ale podarmo.

S dobom poča so sady njeje s móžnym hłobom wołacž:
„czeta Maria, czeta Maria!“ wona so wobladawšchi jeneho Drjo-
nowskeho hólza widžesche, s zylej mozu po wodže wjeßlowazeho a
jej trašnje klawezeho. Wona jemu napscheczimo khwatasche a jako
hacž t njemu dóndže, wón jej takle powjedacž poča: „Sa džěch
rano ptacžki wubjeracž a męjach teho dla swoj czělm sthowany.
Runje jako na jenej wyßofej wólšchi ředžach, so bych tam mlode
řroki wubjerał, wuhladach tjoch brodatych mužow, kotřiž po wodže
dele jědžechu a na czołmje męjachu něšto žiwe w męsche. Ssym
widžal, tak je so tón męch hibał a tak potom jedyn s tych muži
do njeho bijesche a pschi tym hrožesche. Tak daloko, hacž móžach,
řym sa nimi hladał; mi so sdašche, so napošledku do jeneje hrjebje
sajědžechu a tam sastachu. Žako mje wjazny widžecž njemóžachu,
rucze dele salěsch a se swojim czołmom domoj khwatach.“

Maria, to saßlyšchawšchi, se styštnym hłobom wuwoła: „„To
stej mojej džěščzi! Wonej stej mi rubjenej! hólče, běž khěšje do
wsy po pomoz!““ — Macžerna lubošč pať jej tak dolho męra
njewostaji, hacž pomoz pschińdže; wona do hólzoweho czołma skoczi
a s zylej mozu wjeßlowasche, wot strachoty a lubošče czěrjena, a
Wóh jej pucž pokasa, so sbožownje na to męstno pschińdže, hdžež ta
hrjebja na boť džěsche. S czicha wona dale jědžesche, pod řekami
sa rubježniřkim czołmom pytažny; dolho tež njetrajesche, dha jón
wuhlada. Wutroba jej s zylej mozu pufotasche. Kołowokoło běsche
řama czíšchina, pschetož džěń bę tak horžy, so so tež žadyn ptacžt
řlyšchecž njedawasche. Bliže pschińdžo, wona řmorcženje rubježnikow,
w trawje ležaznych, řlyšchesche, psched řobu pať nješchwarny męch
s tymaj lubymaj džěščomaj wuhlada, a řradžne płakanje do jejnej
wuschow klincžesche. „Macžerka, macžerka!“ so se řrudnym hłobom
s męcha řdychowasche; macžeri pať chzysche so řeznyč, jako wona
ręcž małeje Mařki pšna. Wona na wschu wobhladnosč sabu;
s jentym wotmachom bę wona w rubježniřkim czołmje a s tymi
řłowami: „„Lubšchej džěščzi, njebojtej so, waju macž je tudy!““
tón męch wobjimawšchi, swojej drohej džěščzi na swoju wutrobu
kóczesche. S řchepjetaznymaj rukomaj poča nětko męch rořwjařo-
wacž, so by rubjenej džěščzi wumohla a s nimaj czělnęla. Ale
božko! tu ju wot sady sa řchiju řruta ruka řapschija a ju tak móž-
nje na boť řtorczi, so wona hnydom do wodny řlecza. — To běsche
Morokowski, řiž tu psches macžerine řłowa se řpanja wubudženy a
bę na to hnydom do czołma řkocžik. Nješbožowna macž, řapschim-
nywschi so řromy rubježniřskeho czołma, dyrbjesche pschihladowacž,
tak tej wbohej džěščzi swojej rucžny sa nejju wupřeschestrjewaschtej a
žalošnje wo pomoz wołaschtej, ale podarmo; Morokowski jeju khěšje
řařo do męcha řtyka, a jako bę so žalošczaza macž mješ tym
s nowa do czołma řdobywala a řařo męch řapschija, Morokowski
wjeßlo řhrabny, jo wyřoto pořběhnywschi, so by wbohej wacžeri
s dobom hłowu rořrašyl. W tutym wołomiku řběhny so řónz hrjebje

njemdra wołanza Drjonowczanow, kotřiž na pomoz řhwatachu a
runje Marijnu strachotu wuhladachu. Přěni běsche nan teju džěščow,
řiž tak wjeßlowasche, hacž so pót wot njeho lijesche; porno njemu
stejesche džěb, kotřiž hižom wot našdala wołajny se swojej pjasču
rubježniřkej hrožesche, a sa nimaj zyla řmuha mužřkich se wsy, žadyn
njebě doma wostal. Tamny Drjonowski hólčez běsche po swojim
rořřeczowanju s Marju w řkoku do wsy hnal a to nješbože ludžom
wupowjedał. Nan a džěb rubjeneju džěščow runje s džěla domoj
džěšchtaj, jako so tale powjesč rořřchěrjecž poča; w jentym řaleczenju
běšchtaj wonaj na to do swojeju czołma řkocžikoj, a sa nimaj
czěrjachu so Drjonowczenjo s widłami a s zypami, abo řchtož mó-
žesche řoždy w řhwatosčzi dořahnyč. Tak woni hiřchče w prawym
czaku pschińdžechu, Marju wot řmjercze wumoz; pschetož jako
Morokowski tu řyłu muži wuhlada, jemu pořběhnyje wjeßlo s rukow
řpadny, wón na brjosh řkoczi a so w řekach se swojimaj towarřcho-
maj řhubi.

Sařowidženje džěščow a řarscheju njetrjeba so wopiřacž.
Žane woło pschihladowarjow řuche njewosta, jako tej džěščzi s rado-
řču swoju macž wobjimowaschtej, a džěb na swojej koleni padny
a so Bohu sa sbožowne wumoženje džakowasche. Domojwrot bę
řama radošč. Pšchede wsy Drjonowske žony czalachu, wone nje-
móžachu so nahladacž na tymaj małymaj jehnjatkomaj a řyly
nješפשestachu so jim s woczow ronicž dla teje řyřchnošče, kotřiž
běšchtej wbohej džěščzi wustalej.

Lědy pať bęchu Drjonowczenjo řařo domach, duž so po tym řtyřř-
nym połodnju řurowe njewjedro na njeju řběhny. Wořebje na
tej řtronje t Borkowam wono ras sa rasom bijesche. A hlej! na
tym řamym dnju řud Boha řchšesčijanow na řtwjerdženeho řrala
Čžišczibora pschińdže; wón bu wot njewjedra řaraženy a jeho
mandželska Dobrowka tež. Řeho řrób pať so do rořpadankow
rořwali.

Drjonow je so wot teho czaka, hdžež je so to řtalo, jara
pscheměnil, ale pschi wschěm tym tam ludžo hiřchče džěščniřchi džěń
wo horjješchim rubjeństwe tamneju džěščow powjedaju, a je-li
wěrnó, řaž so praji, dha stej w tu řhwilu Bruchazez wobhdenje
tam na tym řamym męšče, hdžež je něhdy Drjonowska Maria
bydliła.

Wřhelake s bliska a s daloka.

— Řnjes řarať em. řakub w Budyřchinje je so wot řakulty
bohawuczenošče w řipřtu sa lizenziata bohawuczenošče pomjenowal.
Řaž je wón našch drohi řerbski duchowny wótz s tym derje řařlu-
žene počesčowanje dořtal sa swoje nješpřozniwe přozowanje sa
duchowne žiwjenje swojeho jemu tak droheho řerbskeho luda, řať
je našch žyly řerbski lud s nim czesčeny. Mařcha řerbska biblija
— to lube Bože řłowo w macžernej ręczi — to běsche myřl jeho
řkutfowanja jako řwěrný duřchowpastyr swojeje Nješwacžidřsteje
wořady — to běsche jeho heřto jako wodžer našchich řerbskich
Draždžansřich řemřchow — a tele swoje wutrobne řmyřjenje je
wón s nješachodnymy piřmitami řapřkał do duchowneje řistorije
nařcheho řerbskeho luda jako wudawať noweho wudawka řerbskeje
biblije a řpiřacžel pscheloženja revidirowaneje biblije do našcheje
řerbskeje ręcze. Tak je wón swoj lud řrořymjo a řnajo duchowne
řmyřjenje swojeho droheho řerbskeho luda wořnamjenil. řakulta
řipřczansřteje uniwersity je tež pschi wuřnamjenjenju jeho řwěrneho
řkutfowanja czesčomnje pschipšnała pobožnu myřl našcheho řer-
skeho luda, kotraž wořebje swoju pobožnosč řjewi psches řwoju
lubošč t řłowu Božemu.

— Řnjes primarius Wjazka w Budyřchinje so pschi jeho wot-
řhadže na wotpočjńř sa zřřkwinskeho radžiczela pomjenowa.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosé ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosé da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoń ty.

Z njebjes mana,
Njeh či khmana
Žiwnosé je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Sserbske njedźelske łopjeno.

Wudawa šo kóždy šobotu w Šmolerjez knihcizisčezěrnj w Budyschinje a je tam ja šchtwórtlětnu pschedplatu 40 np. dostacž.

25. njedźela po šwjatej Trojizny.

2. Kor. 5, 1–10.

Nascha epistola nam powjeda wo wutrobnym žedženju nascheje wutrobny po wěcznosćzi, kaž tež běšče we wutrobje Pawołowej. To je nasche žedženje na puczu psches dot žalosćze tuteho šwěta.

Nasche kšchesćizjanske žedženje po šbóžnej wěcznosćzi.

1. Wone wukhadža i pónacža sachodnosćze nascheho czěła;
2. wone roscže psches krašnu wěstosć nascheje nješmjertnosćze;
3. Wone srawi psches pobožne kłodženje k dokonjenju.

1. „Dokelž w hěcže šmy, požadamy my a šmy wobczězeni.“ Za hěta je nasche czěło. Šhwilu je nam derje w nej. W dobrych dnjach, kaž dołho czěło šwoju pschišluschnosćz čini, we wješkelnych hodžinach šboža, šo nam špodoaba. Wle tajke njewoštanje. Wšchelake wšchał šu pucze žiwjenja. Někotremu žiwjenje wjele wobczěnosćzow nje- nješe, druhu ma wjazny czěžkotow nješć. Kóždy pak jo šaczuwa, šo šmy wobczězeni. Šdnyž my šlabosćz nascheho czěła šaczujemy, hdyž czěło dušej šadžěwa w jeho šdobnych myšlach — potom je nam šadžěwł. Šišćezje bóle, hdyž je czěło se šwojimi lóšchtami a žadosćzemi nam pašmo, šo dele czěhnje do procha hrěcha, hdyž dnyšich škoržicž: ja wěm, šo we mni, to je w mojim czěle, njebydli nicžo

dobrego — potom dnyšimy šdychowacž: „Ša hubjenny czělo- wjeł, šchtó budže mje wumóz i czěła šmjercze?“

A hdyž šo potom wobczěnosćze štaroby pokasuja, hdyž dnyšimy štejecž pschi šmjertnym ložu a widžecž, kaš nasch luby šwoje žiwjenje wudycha a prašy a šymny psched nami leži, potom šaczuwamy, šchtó Pawoł praji: „Wny šmy wobczězeni; my radšcho njechali wukšleczeni, ale nawobleczeni bycz, šo by to šmjertne póžrjete bylo wot žiwjenja.“

2. „Kiž naš pak k temu pschihotuje, to je Bóh, kiž nam tež tón šawdawł, teho Ducha, dał je.“ Bóh je nam dał šwojeho šwjateho Ducha, psches kotrehož my wołamy: „Abba, luby Wótče!“ Tón šwjaty Duch nam wobšwědcža: „Ty šy wot Wótza štworjenny, ty šy wot Šbóžnika wumóženny, ty šy wot šwjateho Ducha powołanny, niž jenož ša to šeniške žiwjenje, ale ša šbóžnu wěcznosćz; tole žiwjenje njeje sachodne, kaž róža na polu. To je, šchtóž my wěmy we wutrobje psches Bože šłowo a Božeho Ducha a šchtóž šebi wšacž njedamy wot wukšměščenja wukšměwzow. Njeh šo tamni teje myšle boja, my mamy trošcht psches tu wěstosćz: „Wěczne žiwjenje je a my šhladujemy k šbóžnej wěcznosćzi.“

3. Wny pak dnyšimy šo tež wšchitzy šjewicž psched šudnym štolom Šhryštufowym. Wny drje nicžo ša to czinicž njemóžemy, šo bychmy šebi njebjěša dobyli, ale my móžemy je šhubicž. W tym leži kšutne napominanje. Šchtóž chze pschi krašnej hošćiznje bycz, dnyšimy tež bycz krašnu draštu woblecženny. Šwiate wócžto na naš hlada,

lotrež našče myšle snaje. Duž dyrbi tež so wschitto wotpołożić, sčtož nam sadžewa na puczu k sbóžnosći. Romšy wojazy nješmédžachu šebi, hdyž w druhim kraju wóžnu wjedžichu, žane kubla kupić. Woni hewaš starošče wo feriske kubla šobu na bitwiščežo wsachu a běchu jenož položajni wojowarjo. Semja je bitwiščežo, na kotrymž mamy wschitzy wojowacž hač do kónza. Hdyž pač nětko wutrobu pójšnjesch na sachodne kubla šwěta, potom wuspróžnišch na puczu k wěčnosći. Duž nješmē tebi tudy na šwěče nicžo tak wažne a drohe byč, so njeby jo teho šnješa dla woprowacž mohł. „Šchetož my šo wschitzy dyrbiny šjewić pšched šudnym štolom šhryštušowym, so by kóždy dostał ša tym, jako je čžinił pšchi čžělnym žiwjenju, njech je dobre abo šle.“

Šamjeń.

Bedžba po njebjeskim wobydlenju.

(2. Kor. 5, 2.)

Šlób: Ach, woštan pšchi naš š hnadu —

Ach, šo bych w Božim raju
Ša hižom domach był!
We nješmjertnosče kraju
Šsej hětu twaricž chžyl.

Šdžež Boha widži wěra,
Ša wěčnje bydlicž chžu;
Šam wěja palmy mēra,
Šiž ženje njewjadnu.

Šam š šhryšta wumoženjom
Šótz mišy wobhnadža
Šje š krašnym woblecženjom
Š k rónu žiwjenja.

Šam w jašnych honach šhodžicž
Ša budu š lubymi,
Ššo š jandželemi wodžicž
Še wyschšchej radošči.

Šschē šylšy, šž šym plakał,
Šam Bóh mi šetrēje,
Ša na čžož šym tu čžakał,
Ššcho dušcha doštanje.

Duž nadžej, kotruž noschu,
Šóž šótcže, dopjeln ty;
Šje šórsy, to čže prošču,
Ššmi domoj š žusoby!

K. A. Fiedler.

Pytač a namakacž.

„Pytačže teho šnješa, dofelž je namakacž!“ (Šef. 55, 6.)
Šeho dla nješmēm jeho bješ nadžije pytač, ale š tym wěšnym dowěrjenjom, šo jeho namakam. Šchetož wón njeje jenož Bóh, šž šo pytač da, ale tež šóčžež, šž ša šwójimi šhubjenymi džěčžimi hlada a jim napschecžiwu šhwata (Šuf. 15, 20), je bješ pšhestacža pyta. Šorētko pač my čžlowjekojó jeho pytamy a niž wschitzy, šž jeho pytaju, jeho namakaju. Ša čžim to leži? Dyrbjeli šebi tola myšlicž, šo dwaj, šž šo pytajo šebi napschecžiwu pšchińdžetaj, šo namakacž dyrbjaloj.

Šdyž chžyšče Šewa byč kaž Bóh — hdyž šo Šarisejški w templu modlesche: „Ša šo čži džakuju, Božo“ atd. — hdyž šari Šrichojó

šwójim pšhiboham, tež temu nješnajomnemu Bohu, krašne temple twarjachu — dha čžile wschitzy Boha pytachu a jeho tola nje-namakachu, hač runje jich Bóh na dobo tež pytašče. Ša čžim to ležešče?

Šchtož pšchi šwójim pytanju ša wulkimi wěžami šteji, šo š wóčžkom Božim šetkač njemóže, lotrež dele hlada na niške, na štyšniwu a rošłamanu wutrobu. Šak wóčžko pytažeho Boha a pytažeho čžlowjeka nimo šo džetaj a šo njenamakatej.

Čžesch-li teho šnješa woprowadže namakacž, hladaš po jeho šlowje najpričy do hlubokosče šwojeho hřeščneho pada, do čžěž-košče šwojeje winy, a hdyž potom do šo džesch a prajišch: „Ša chžu poštanyč a k šwojemu naney hič a k njemu rjež: Ša šym šhrěščil w njeby a pšched tobu“, dha je tebe tón šnješ hižom namakał, a ty trjebašch jenož roškaty pšched nim dele padnyč, potom budžešch se šbóžnej wutrobu šebi wěšty, šo šy jeho namakał, a budžešch jeho twjerdže džeržecž w žiwjenju a wumrjecžu.

S.

Šlób šwonow.

Ach, wěr mi, žane hłošy,
Šiž wschelle šakšyšchu,
Šu njehnaja tak šhutnje
Ši moju wutrobu,
Šaž šynki lubych šwonow,
Šiž šlincža š wšpoka:
Še na jandželskich šschidlach
Šje k njeby šbēhaja.

Še njebadža šo šlyšchecž
Šaž ptačžlow špěwanje,
Šež nješlincža mi šdobnje
Šaž hłošy čžlowjecžne;
Šež niž kaž šynki šyrglow,
Šiž šhěrlušch šbudžuje —
Ša tola žane šynki
Šak nješapšchimnu mje.

Šo čžini, šo jich wóšje
Šak rěčžo šlyšchimy:
Šy, čžlowške džěčžo, nimašch
Šu pšchebytk wóštajny!
Šuž wušlecž šo, o dušcha,
Šu draštu wšchědnazu
Ša pošbēhni dženk šo horje
Šam k domej wóžnemu!

Šurij Šróšf.

Šabožina w šchuli.

(Šolracžowanje.)

Šle nješštaj w pšchedštejazyym wóštawku dwaj žyle wšchelačaj pšchedmjetaj — bohabojošč a modlitwa — je šobu pšchemē-njenaj? Šny chžemy widžecž. Šěrna bojošč pšched Bohom nje-wóštawa ženje bješ wěrnejše lubošče k Bohu. Šdžež pač nalětna čžopkota pšches pšchirodu čžehnje, tam trawa a šwětki se šemje roštu. Š tejšamej nušnotu š wutroby, kotraž šo Boha boji a jeho lubuje, modlitwa wušhadža. Š wohnjom wěr nastawa; wěr pač na plomjenja wróčžo škutkuje a je powjetšcha. Šak škutkuje modlitwa, se žiweje bohabojošče a lubošče nastawaža, wróčžo na wutrobu a wobej — bohabojošč a lubošč — powjetšchuje. Bohabojošč njemože bješ modlitwy, modlitwa nje-

može bjes bohobojošće bječ. Šdžež to jene twochuje, tam twochuje tež to druge; hđžež to jene pobrachuje, tam pobrachuje tež to druge. Duž dyrbja našče džěczi w schuli tež modjenje wufnycž.

Kak šo to stawa? Š wufnjenjom modjenja nicžo hinaf njeje, hacž i wědu abo wumjěštwom. Džěcžo njemože wot muža, kiž licžicž njemože, licženje wufnycž. Jeno wot modlazehe wuczerja džěcžo modjenje nawufnje. Šdžž wuczer jako hospodar měšchniški hamt we šwojej šwójbe šwěrnje wufonja, hđžž šo tuby kóžde džělo i modlitwu spocžina, kóžde wješele i modlitwu wužiwa, kóžde horjo i modlitwu nješe: potom njemože, potom njebudže tež w schuli modlitwa pobrachowacž. Šdžež pač wuczer w dopomnecžu na šhonjenu hnadu Božu, w dopomnecžu na šwoju a šwojich džěczi šlabošć, w dopomnecžu na samotwjenje we wěcžnosći — we wěrnei nutrošći pšched Bohom šwojeje wutroby džaf a próštwu wupraja: tam džěczi niž jeno modjenje, ale tež modlitwy nawufnu. Pšchetož tajki wuczer, runjež wón najradšcho se šamšnyhmi šłowami we wokomiku modjenja pohnuwanja šwojeje wutroby wupraja, ma tola tež modlitwy, kotrež šo hufcžišcho wospjetuja. Teke modlitwy pač džěczi bóršy nawufnu a šo je šobu modla, i wopředka cžicho a jenotliwje, posdžišcho wóšje a powšchitkownje. A tak je to šchescžijanski porjad, kotryž k temu wjedže, šo tež jenotliwe džěczi w njenje šwojich šobušchulerjom modlitwu praja, haj, šo i nich mnohe nawufnu, šo tež doma modlicž, a to niž jeno se šłowami, w schuli i hłowy nawufnjenymi, ale tež se šwojimi šamšnyhmi.

(Pšchichodnje dale.)

Budže šmilni a njesatamajče!

Tak husto hacž šlowo našcheho Knjesa, w Luk. 6, 36.—37. stejaze, i nowa cžitach, mi i Barlinskeho šudniškeho žiwjenja hnujazy podawł do ponjatka pšchidže, kotryž šym pšched dlějšchim cžafšom cžital, a kiž šnano tež twoju wutrobu ša šhudobu šhrěje.

Pšchidžny šud 98. rjadownje w Barlinje běšche šhromadženy; žyly rnył škóržbow hižom bě škóncženy, dha hišćje jenu žonu pšchidžecžu. Wona běšche šnawo něhdže 30 lět stara, jejna drašta pšchistojna a cžista, jejne woblicžo blěde a wurudžene. Šo mješesche hłódb cžěpicž, bě se wšcheho widžecž. Lědma móžesche se šlabošću šastupicž; na rukomaj džeržesche male džěcžatko, kotrež, kaž we womorje, wjazy i hłodom dychacž njemóžesche. Pšoscho na šudniškeho pšchedšydu hladašche, hđžž widžesche šawku, na kotrež wobškorženi šyduju.

„Šydućje šo“, tutón džesche, a ta žona šo šyduje, šašo džafnje na njeho pohladawšchi. Pšchedšyda akty wotewri: „Šcže wy Luisa Šelberšowa?“

„Haj, knjes präšidenta“.

„Wy šcže wobškoržena, šo šcže pošlednju šrjedu wjecžor w jenym hošćenju pobyla a tam pjenježnika Neumana wo dar prošyla. Šcšto k temu prajicže?“

„Ša teho knjesa šnala nješšym“.

„Potajkim šo wušnawacže, šo šcže prošyla?“

„Haj.“

„Wacže něšcšto k šwojemu šakitanju pšchispomnicž?“

Žona šwojej wocži wotewri a něotre šylšy šo jej po lizo-
maj dele ronjachu; wona hłowu nakhili. „Wšmicže šebi wutrobu“, pšchedšyda dobrocžiwišcho rjekny, hacž to jeho šastojuštwu dowola, „prajcže šudništwu, šcšto je waš pohnuło, šo šcže tuto pšchestupjenje wobeschla; to móže wam šnawo tola pomhacž.“

Ša žona pocža, k šemi šhladujo: „Mój muž je mje pšched poš lětom wopušcžil a duž dyrbjach šo šama ša šwojej džěczi štaracž. Moje štaršche džěcžatko je wumrjelo, i hłodom je šahinyło, a to druge, kotrež mam jowle, tež wjazy dolho cžěrpjecž njesměje. Ša šym žyke dny, haj žyke tydženje dolho džělo pntala, wšchitko

podarmo. Šprawna a cžestna chžych wofštacž: tak njemóžach nicžo dale cžinicž, hacž jeno hłodu wumrjecž. Ša mnje to njeby cžěžto bylo: hđžž je cžlowjeł dwaj dnjej dolho hłódbny byl, potom wjele wjazy nječjuje; šmjercž šo potom, kaž šebi myšlu, loško pšchibli-
žuje . . . . Ale moje džěcžatko, moje wbohe džěcžatko! . . . . Ša dyrbjach džělo mēcž. Škóncžnje jo namafach jako šchwalcža pola jeneho žida. Ša mějach kóždy džěł džělo wot rano 6 hacž do 12, a tež hacž do 1 abo do 3.“

„A šcšto šcže to šašlužila?“ šo štatny rěcžnik pšěšchnje woprašcha.

„Šdžžž běšche wjele, na džěł 60 np., i wjetšcha pač jenož 50 abo 45“, žona i měrom wotmolwi. Šdžžž šo jej šdashed, šo šawnižy temu njewěrja, wona dale džesche: „Ša móžu wam pšchekupza mjenowacž a wšchitke te druge šchwalcže móža tošamo wobšwědcžicž.“

Nětko bu šhwilu cžiščina a šawnižy jedyn na drugeho hla-
dachu a jedyn džesche: „Šacž by tón knjes tamneho pšchekupštwu šferje jow nješkušach, hacž tuta žona?“ — Ša napominanje šud-
niška žona dale rěcžesche: „Šot tutych 50—60 np. dyrbjach wšchědnje wobhdjenje, šwěžu a draštu pšacžicž, wšche teho dyrbjach žworn pola teho pšchekupza bracž, hđžež je tšy šróčž dróžšchi hacž druhdže . . . .“ Wona šapocža pšlacacž. „Ši drje mohło šo šěpje hič, hđy bych chžyła pola tych židow šwoju žónšku cžesčž pšchidžicž; ale radšcho tola hłodu wumrjecž, hacž tajkeje hańby šebi nacžinicž.“ — Šo malej šhwilžy wona dale powjedashed: „Šak šym ja tydženja šwoju šašlužbu šhubila. Ša šym jich na šolenomaj wo šmilnošć prošyla, šo bychu mi i najmješšcha ša 30 np. džělacž dali, ale podarmo.“

„A tak šcže wy nětko tydžen dolho bjes šhlěba była?“

„Šaj, a dokelž moje džěcžo hłodu wumrjecž njechach widžecž a dokelž je mje mój muž wopušcžil a šo něhdže wokoło honi, dha šebi hinaf pomhacž njewjedžach, hacž šo do tamneho hošćenja džěč a šwoju ruku wupšchestrjecž k — prošchěštwu; to bě přeni šróčž w mojim žiwjenju“, wona pšlacashed, „a hđy by mi tamny knjes radšcho 20 np. dał, hacž šo je mje wobškoržil, dha by mi pomhane bylo“.

„Šajki je našch cžaf“, jedyn šawnik šchepšny. Ššudnik wěšo nicžo namafacž njemóžesche, šcštož by tu žonu do cžista wuwino-
walo. Wona bě prošyla a bě winowata. Ššudnik se šwojimi šawnikami radu škladowashed. Šotom hišćje žunšróčž štanu a tu žonu do 3 hriwnow šhoštanja šašudži abo jedyn džěł k šedženju. „Šo je najmilšche šhoštanje“, wón pšchistaji, „a šakon šebi to žada.“ Žona šlabje wotmolwi, „Ša šo džafuju, moji knježa!“ a chžyšche woteńcž.

Štatny rěcžnik pač wóšje džesche: „Pšosčenje drje je šafasane, ale niž dawanje, niž dar lubošće. Pšoschu, pšchistupcže bliže.“ A hđžž ta žona pšched nim štejesche, jej wón šloty da a i mješkim hłóšom džesche: „Šu wam něšcšto dam, šaplacžcže šhoštanje a šupcže šebi něšcšto k jědži“. Wboha žona lědma šwojimaj wocžo-
maj a wušchomaj wěrjesche.

Dyrkotajo wona pjenjes wša a pruha šbóžneje radošće na wurudžene woblicžo padže. „Šaplacž Wóh tyšaz šróčž!“ chžyšche wona rjez, ale hižom šo jej wjazy rukow napšchecžo wupšchestrje, kóždy jej dar šlicžesche. Ššudnik, šawnižy, štatny rěcžnik, haj tež šudniški šlužobnik ju wobdarichu; žadny wrócžo njewošta. Žona móžesche jeno pšlacacž, haj, se šylšami džafa k njeby pohladujo wona woteńdže.

M.

Kak šo Šjedrih Wulki ša wěrybratrow štarashed.

W džěknishej Šalizishej, tehdy k pošštemu šraleštwu šlušchazej, njedaloko pruškich mješow, šnawo tšy mile k pošodnju wot

města Pleša, wješ Seyffersdorf leži. Dale wješ bě so po třicetlětnéj wójnje wot ewangelskich Schlesiňskich, kiž se swojeho wótzneho kraja do Pólskeje čelnychu, w léce 1652 založila, w nadžiji, so budžeja tam po swojej wěry žiwi bycz móz a so derje mēc. Seyffersdorfszy běchu džekawi tkalzy a mějachu rjanu sažlužbu, tak so móżachu hebi bórny zyrkej natwaricz a hamšneho ewangelskeho předarja powolacz. Tola hižom w spoczatku 18. lětstotka bu hinaf. Tež w Pólskej nješmédžachu ewangelszy po swojej wěry žiwi bycz; jesuitojo to swoje čzinjachu; dołho došč Seyffersdorfszy wškej mozy napscheczimo stejachu; na posledku so jim zyrkej wša a předar wuhna, w domach so po biblijach pytaše a džeczi so do katholicich škulow nusowachu. Tola nanojo katholiczy woczehnjene džeczi sašo k ewangelskej wuczbyje wodžachu a wošada wosta pschi wšchém pschescžehanju swojeje wěry potajnje sjednocžena.

Psched wjazy džyli sto lětami bě nusa najwjetšcha. Esurowy knjes, kuty biskop a na ewangelsku wěru rošhnewany mješnik, kiž bě swojimaj pšomaj mjeno Luther a Kalwin daš, ewangelskich móznje čwilowasche. Duž myšlachy hebi ewangelszy Seyffersdorfszy na wróczenje do swojeho stareho schlesiňskeho wótzneho kraja, kiž bě nětk pruski, a tele wotpohladny so pschezo bóle štruczichu, hdyž wojerški předar J. G. A. Schleiermacher, nan wulkeho bohawucženca, do kotrehož předomanjow w Plešu so Seyffersdorfszy kóždy ras psches mjesty kradžechu, so sa podtlóčenych pscheczelnije starasche a jim šlubi, so chze wscho mózne sa nich čzinicz. Kral wěz štyšchawšchi so jara sa wbohich ludži sajimasche, a došel tež wot pschestupjenja pilnych tkalcow sa swoje kralestwo wužitk woczakowasche, jim šlubi, jeli chzyl do Pruskeje czahnyč, wschelake dobrotu, wušwobodzenje mlodych hólzow wot wojerškeje šlužby, darmo drjewo a spusčzenje wschěch dawkow na pjecz lět. Tola pschestupjenju Seyffersdorfskich pschede wschém to napscheczimo stejese, so běchu niz jeno poddanjo pólskeho kralestwa, ale tež ryczerkublerjowi. Hdyž bychu so tehodla chzyli šradžu wotšalicž, bychu tež wschě swoje kubka wopuschczicz dyrbjeli. Duž hebi Seyffersdorfszy wot krala wojerški pschewod wuprošychu, so bychu se swojim samoženjom njesadžewani psches mjesty pschischli. To jim kral tež šlubi.

20. meje 1780 dosta namjednik husarow, w Plešu stejazych, knjes i Wołosch, sapjeczatowanu kralowsku pschitasnju, na kotrejež wobalzy šłowa stejachu: „25. meje 1780 rano w 3 hodž. wotewricž.“ W postajenej hodžinje offizěr pjeczat šlama a tele šłowa čzitasche: „Widžo to dyrbi lieutenant Wołosch swojich husarow hromadu pišacz a jim šedlowacz dacž, psches Wišlu do Seyffersdorfa šhwatacz a ewangelskich wobhdlerjow i jich škotom a wschém hibičziwym kublom do knještwa Pleša dowjescz. Tola dyrbi so wscho to hjes wulkeho ropota štacž, nješmě so žanemu człowjetej žadny włóšl šefschimicz a kóždy ewangelski dyrbi so šbožownje psches Wišlu pschenjescz. Lieutenant i Wołosch rukuje mi se swojej hłowu sa wuwjedzenje.“

Na to poda so šchwadrona husarow i 300 wošami i města a se wšow, psches kotrež pschińdžechu, i najwjetškej špěchnosczu do njespscheczelného kraja. Hižom hdyž šłonzo šhadžese, běchu w Seyffersdorfe. Na mješče so ewangelszy pschihotowachu a hjes wšeho pscheczimwenja swojeho knjesa a swojeho knježestwa so pschipołdnju k pruskim mjesam podachu. 64 šwójbow i 313 dušchemi offizěr šobu do Pruskeje wjedžese. Šeno mlyntk bě, byrnjež ewangelski, so šobu wuczahnyč sapowjedžil, mjes tym so šo jena katholicka šwójba k swojim wješnym džeržese. Šišče tón šamty wječor psches Wišlu čehnjechu a w pruskej namjesnej wšy Wědžnje pschenozowachu. Pschichodne ranje pschińdžechu do města, kotrež je wjetš Bjedrich Erdmann jim k nowej domišnje postajil.

Kral Bjedrich njebě w šwojich nadžijach šebany. Šdžez nětk dvě pscheczelnije wšy Alt- a Neu-Anhalt šriedža plódných polow a kčžjazych šahrowow ležitej — dušchow je tam sa tón čzaš 1000 — wupšchestrjewachu so w čzašu jich šaczehnjena lěšy a luže. Š pomozu kralowskeho knježestwa a wjetšcha hodžese so šwójbam, niz jeno sa šebje domy a sa šobu pschihwedženy štót hródže, ale tež šchulu a zyrkej natwaricz. Šonšamty Schleiermacher, kiž bě so tak derje wo jich pschihwedzenje do Pruskeje staraš, bu w l. 1778 jich přeni duchowny. Teho šyn Bjedrich, w l. 1768 we Wrotšlawju narodženy, bě jow jako džeczo žiwy, doniž 1783 na wššotu šchulu bratrowskeje wošady w Wiskej njeschidže.

Šwonkowne derjehicze wobhdlerjow wobeju wšow je so wot teho čzaša pschezo bóle polěpschowašo; a jeju zyrkwine a bohawošasne žiwjenje je wjele lěpsche, džyli i wjetšcha tych pólskich wšow, kotrež wošošo leža.

S.

Wječorny šwóncžk.

(Pscheložk.)

Šlejcze, tam šłonzo so šhowa
Do lěša čžemniteho!
Š měru naš šwóncžk hižom woša,
Šubosnje šatlinčejjo.

Pscheczelnj šwóncžko, šlink mišy ty mašy!
Šlincž dha, mój šwóncžko, šlincž tu
Š šłódkemu drěmkanju!

Šštyšicze šadla so bližicz?
Wěšicžki šaduwaja.
Šměrki nóz k šemi chze nižicz;
Šójmny dha do domika!

Pscheczelnj šwóncžko, šlink mišy ty mašy!
Šlincž dha, mój šwóncžko, šlincž tu
Š šłódkemu drěmkanju!

Wješka, o budž powitana!
Dželo je došonjane;
Šórny nam w hwěšdžinje rjana
Čžicha nóz bližicz so chze.

Pscheczelnj šwóncžko, šlink mišy ty mašy!
Šlincž dha, mój šwóncžko, šlincž tu
Š šłódkemu drěmkanju!

F.

Wšhelake i bliska a i daloka.

— Šańdženu wutoru mješese wubjerš šerbškeho knihowneho towaršstwa pošedzenje w šerbškim domje. Šłowa kniha, kotruž knjes šaraš šschizan w šoteczach psche, so na nowe leto čžiščez. Došel teho dla lětka pošelnikaj njebudžetaj šhodžicz, nješodži so tež pschinosčl šberacz. Duž paš je so tež wobšamšnyč dyrbjako, so tež šobustawny lětka sa šibliški pučnik 15 np. placz, došel dyrbi so tola čžiščez šibliškeho pučnika šaplaczicz.

— Pschi nowowobšadženju Šufeczanskeje šary je so šaryadowanje štalo, so mohla so w bližšchim čzašu zyrkej w Šachlowje twaricz. Šot šarskich došhodow so wěšty džel wotdželi k nahromadženu šonda sa tónle twar. — Šo došhodach i tym Šufeczanska šara i došhodnje rjadownje VII A do rjadownje IV A štupi.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatonk
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoј mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana,
Njeh ói khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřěw ćel
F.

↳ Sserbske njedželske łopjeno. ↳

Wudawa šo kóždu šobotu w Šmolerjez knihiczišćezěni w Budyschinje a je tam ja šchtwórtlětnu pschedplatu 40 np. dostacž.

Na šmjertnu njedželu.

Matth. 25, 31—46.

„Šbóžni šu czi morwi, kóšiz w tym Šnjesu wumru“, to je našch křesćizjanski wěrypsalm na šmjertnej njedželi, hdyž w Božim domje šwojich lubych šemrjetnych wopomina-my. Šajke šrudne šmjertne pady, wy lubi šrudni, šmny šašo měli! Bóh njeje jenož najštaršich, kóšiz běchu šebi hižom lěta dolho šbóžny kónž žadali a nad kótrnych rowami Boha ša wumóženje šhwalimy, wotwołał, ale je tež telko mlódnym, telko džěczatkam rjeknył: „Ššchindžěze šašo, wy cziłowške džěczi!“ —

„Bohu je šo špodobało“, tak w pokornej wěrije pra-jimy nad rowami a Božu šwjatu, wšchěhomóžnu wolu w bolosnym poddacžu czešćizimy. Bohu je šo špodobało, w jenym domje wóšomlětneho hólza runje Boži džěń na maru položicž, w druhim jenemu šynej, kotrehož nan běšče dawno wumrjel, na nowe lěto rano do šwitania nahle macžet wotwołačž, w třeczim hižom wjele špytowanym domje wudowje jenicžkeho šyna wšacž, kotrehož kwaš bě na meju postajeny, w šchwórtym domje macž wot šem-šchazeho pucza žyle nahle do njebjeskeje šwjatnizy domoj šwolacž, druhdže wot šchtyrjoch mólczkich džěczatkow mlódu macž, pšchi kotrejež czele jene džěczatko křěcizjachmy, k šebi wšacž, šašo druhdže ša jene lěto nahle macž a na to tež nana š jeneho doma czašnyčž kašacž, a tež jeneho mlódeho pšchěš žałošne nješbože pšchi džěle do šmjercze

wješć. To je wšchelatora wulka šrudoba, kotraž šmjertnu njedželu Boži dom napjelnuje.

Alle my k njebjekam šhladujemy. Wóšebje, hdyž šo nam po lubym šemrjetym šlawje našchěje šwójbny štyšćěze, štej našchěj woczi we wěrije tam šamerjenej. Wšchak je Šchryštuš njebjeske wrota nam wotewrił, wrota k žiwjenju. Wšchak je wón nam wopišak, šo wón „šedžicž budže na stole šwojeje krašnosćě, a budža pšchěd nim wšchitzy ludžo šhroma-dženi.“ Wón wulke pšchirunanje a wěšćěženje powjeda, kaš „wón budže wšchitkich ludži džělicž, tak jako paštyč wozzy wot kóšlow rošriša.“ Wón wozzy k šwojej prawizy postaji, kóšly pak k šwojej lěwizy, a na to tych na šwojej pra-wizy šhwalil dla wšchelakeje lubosćě, kotruž šu jemu wopokašali. Ničto pak šo njemóže dopomnicž, hdy šu šwojeho krala w nušy wohladali, w kotrejž by wón jich pomozy potrebny był. Wón pak praji: „Šawěrnje, ja praju wam: šchtož wy czičili šcže jenemu mješ mojimi najmješšchimi bratrami, to šcže wy mi czičili.“ Šotajkim dla lubosćě, Šejušowym bratram a to jeho najmješšchim, najhubješšchim bratram wopokašaneje, wón k nim praji: „Šójcže šem, wy požohnowani mojeho Wótza, herbujcže kraleštwo, kotrež wam pšchihotowane je wot špocžatka šwěta!“ Šlawopał wón tych na šwojej lěwizy našwari, dokelž woni jemu ženje žaneje lubosćě czičili nješšbu, a woni tehorunja ničto njewjedža, šo by wón hdy jich lubosćě a pomozy potrebny był. Wón jim pak wot-molwi: „Šawěrnje, ja praju wam: šchtož wy nješšcže czičili jenemu mješ najhubješšchimi, to wy tež mi nješšcže

czynili." Potajkim dla nješmilnošće jich tama: „Dźicze prjecz wote mnje, wy sakleczi, do wěczneho wohenja!"

Šhto Jeſuſ chze ſ tajkim jaſnym, hnujazym pſchirunanjom? Wón chze ſ luboſczi, ſ ſmilnoſczi, ſ bratrowſtwje mjeſ ludźimi wabicz a poſaſacz, ſo luboſcž pſched ſudnym ſtołom roſſudzi. Tu maſch kraſne wuložowanje tamneho ſchprucha: „Bóh je luboſcž, a ſchtóž w luboſczi woſtanje, tón woſtanje w Boſy a Bóh w nim." Wěra tehodla, ſ kotrež njewuſhadža luboſne, mērne waſchnje a ſkutk wutrobneje ſmilnoſcže, pſched Bohom njeplaczi, ale luboſcž a ſmilnoſcž pſched Božim ſudnym ſtołom praweho cžinitej tež pohana abo Mohamedana, kotryž wo ſchryſtuſu ničo njewě. Luboſcž je pač najmóžniſchi, zyle žiwjenje pſchetworjazy a pſchekraſnjazy plód wěry, luboſcž je hódny plód pokuty, je prěni mjeſ plodami ducha, kotrež Pawoł w liſće na Galatſkich (5,22) naliczi. Šhto tež mohło nam wjazy ſboža dawacz hacž luboſcž? Luboſcž w domje, luboſcž mjeſ ſuſodami — to ſu njebjeſa na ſemi! Šchtóž to njenahoni, njewě, njeczuje, tón je pſchi wſchej wěrje daloko wot Boha. Pſchetož w luboſczi je najwjetſchi hrěch pſchewinjeny: to je ſebicziwoſcž, kotraž je pſched Bohom hroſnoſcž; a luboſcž je tež to požohnowanje, na kotrež Jeſuſ poſaſuje, hdyž wón w radoſczi rjeknje: „Bójce ſem, wy požohnowani mojeho Wótza, herbujcze kraleſtvo, kotrež wam pſchihotowane je wot ſpocžatka ſwěta!" Šbóžnoſcž je wěczna luboſcž.

Božo, pomhaj nam tež tam! Daj luboſcž nam a wutrobnu ſmilnoſcž pſches ſchryſtuſka!

Samjeń.

T. w. B.

ſ njebju, wóczka želate!

Bóh chze, ſo wóczka ſhladuja
Do bydla njebjeſteho,
So pſchibhwaju žedženja
Na ſbóžny raj tón jeho.

Haj, ſ njebju horje ſernicžku,
Hdyž želenje cze rani,
Hdyž tvoji lubi woteńdu,
Wot Boha ſawołani.

A ſteji hdyž ſchtó žarujo,
Šsu lubi wotſal wſchitzy:
Do domiſny cžim huſcziſcho
Dže wóczko, ſ njebju ſtřizy.

Te ſylſy wóczka wucziſcža
Wot ſemſtoſ' bruda wſcheho,
Šso ſhlady pſches nje ſbėhaja
Do ſwěta jandželſteho.

Wny putnižy ſmy na ſwěcže,
Do wótznoh' domu džemy;
Hdyž ſmjercž naſ junu ſajimnje,
Tón ſ Boha dozpijemy.

A ſylſy tež te poſlednje
Šsu dožórlene tehdy,
A ſ lubymi ſmy w hromadže,
A doſtat' maju žedy.

M. Wjeliz. † 1882.

Wopomń, ſo dyrbiſch wumrjecž.

Huſcziſcho hacž w druhich cžachach ſylſchich nětko ſmjertne ſwony ſwonicž, a kaž ſchěrofe wrota bohatty a wſchich, tač tež wuſke durje hětow ſu ſo wotevrjecž dyrbjale ſa cžichich ſrudnych pſchewodžerjom. Tón a tamny je, kotremuž dženſa ſwony ſ poſlednjemu wotpočžinkej ſwonja, — wěſch ty, hacž jutſje njebudža tebi ſamemu ſwonicž? Wěcže to wěſch, ale wopomniſch to tež? „Wěſo", ty wobkruceſch, ja ſebi huſto na ſwój kónz pomhſlu, ſo móže ſo to dženſa abo jutſje ſtač, hdyž dyrbju pſched ſudny ſtoł Boži ſtupicž!"

Tač ty prajiſch, a ja chzu tebi to wěricž, chzu tebi tež ſ wutrobny pſchecž, ſo by w tajtej wěſtoſczi je wſchej ſhutoſcžu, ſ bojoſcžu a ſe rženjom ſbože ſwojeje duſche wopominał. Ale ſpodžiwna wěz je, ſo je nimale w kóždej cžłowſkej wutrobje tajki kucžik, hdyž je ſo we wſchej cžiſchinje zyle twjerdže ta džiwna nadžiwa ſaſyblila: „Bo tebe ſebi ſmjercž nětko hiſcže njeſchidže!" Tuta nadžiwa zyle ſkradžu rěcžecž počžina — ty by jej najradſcho něſchto napſchecžiwio prajił, dofelž je to tola pſchecžiwio twojemu roſomej. Cžim wěcziſcho pač móžeſch ſebi tež myſlicž, ſo ſy jako ſprawy muž a dobry hoſpodač tež ſwoje ſeniſke naležnoſcže dawno hižom do porjada ſtajił. „To ſo roſhmi, to je wſchitko w dobrym porjedže a derje ſarjadowane!" ty ſhětje wotmolwiſch a to ſ tajtej wěſtoſcžu, jako wo tym njeby ſłowa prajicž bylo; ty ſebi pſchi tym na ſwój teſtament pomhſliſch, kotryž ſy dawno hižom wot ſudniſtwa ſejtajecž dał. To wſchač je dobra wěz a wěcže budža tebi cži tvoji junu ſa to džaſowni. Še pač bohužel cžłowjetow doſcž, kiž ſu tač ſebicžni, ſo to pſchezo do pſchichoda wotſtorſtwa, doniž — je poſdže. Ale njeđiwaj, luby pſchecželo, ſo ſo hiſcže dale praſcham. Šsy-li pſchekupž abo maſch zuſe kaſy w rukomaj, pſchi cžimž maſch knihi wjeſcž, njecham nad tym dwělowacz, ſo je tam wſcho prawe a dobre, ſo njeiſy ničo ſakomdžil a ſanjerodžil. Ale derje je pſchi wſchém tym, hdyž ſebi na to pomhſliſch, ſo dyrbiſch njenadžiwy — prajmy dženſa abo jutſje — wotſal, wſchitko hiſcže bliže wobhladacz a pſchehladač. W tajkim ſwětle ma někotra wěz zyle hinajiſchi napohlad! Ty wěſch, kelko ſylſow, prózow, haj ſamo ſłóžbow a drugeje hórkeje ſrudoby tajke małe njejaſnoſcže a ſakomdženja ſawoſtajenym pſchinjeſu, kač móže to hiſcže w rowje twojej cžeſczi ſeſchodžicž, a ničtó druhi tebe wjazy wucžicžicž njemóže — twoja ruka je ſproſtnyła, twój rót je ſo na pſchezo ſamknył. Wopomniſch to?

Njewſmi tež ſwojeje žonje ſa ſko, hdyž tebe na něſchto dopomnja, ſo tebe ſa něčim praſcha, ſchtož ſ twojim wumrjecžom ſwiſtuje. Budž teho pſchewědženja, ſo wona to cžini ſe ſtyſkniwej wutrobu. Njewobaraj jej ſe ſłowami, kotrež ju w njewěſtoſczi woſtaja, daj jej ſobu nuts pohladač do ſwojich naležnoſcžow. To ničo njepomha, hdyž wona njewě, hacž budže po twojej ſmjerczi bohata abo ſhuda; tež njeſměſch ju bjeſ rady woſtajič, kač ma ſo teho wſcheho, ſchtož ty nětko ſaſtarujeſch, pſchimacz. Tač móža ſo tebe tež doroſcžene džeczi praſchecž, a ty je wotpoſaſacz njeſměſch, hdyž to cžinja. Kač je ſo druhdy po ſaſtarajowej ſmjerczi doměrjaza luboſcž do napſchecžiwneho pſchewobrocžila, hdyž ſo to jako wopacžne wopokaſa, ſchtož bė ſa wěrne mēla, hdyž njerodnoſcže a lohkoſcž tam namaſa, hdyž bė na ſwěrnocž ſebi myſliła. Tam ſłowa žohnowanja, kotrež bychu hewał ſa ſemrjetym do rowa ſchle, njewuprajene woſtanu abo ſo do wobſtoržazych pſchewobrocža. To ty wſchitko wěſch, ale, ja tebe proſchu, wopomń to tež!

Ša tebi tež pſcheju, ſo by tu a tam cžicheje hodžinki mēł, hdyž móžeſch ſo njemyleny do ſańdženocže ſe ſwojimi myſlemi podacz. Tehdy daj ludžom, kiž ſu w twojim žiwjenju kuſt pučža ſ tobu hromadže ſchli, we twojim wopomnjecžu nimo ſebje cžahnyč a ledžbuj, hacž tebi potom pola nělotreho cžežko na duſchu njepadnje, ſo ſy jemu něſchto winojty woſtał — niž pjenjeſy, ale ſnano

něšto, po čímž bebi jeho wutroba požada: Džak sa něfajtu dobrotu, kotruž je wón tebi na cžele a na duschi wopofasał, na kotruž by pał posabnył, abo kotruž by hałle posbžišcho ja dobrotu spósnal; — knano hišcže něšto na dopjelnjenje něfajteho wot tebe dateho šlubjenja cžaka; — knano bebi hišcže něšto po šlowje wodacža s twojeho erta žada; knano mašch ty jeho hišcže wo wodacže prošncž. Tajku winu, fajkažkuli je, njesabudž sa-
placžicž, prjedy hacž wona w šmjertnej hodžinje hrožo a cžwilujo pšched tobu steji, hdžež potom rót a ruka wjazy mozy nimałaj, ju saplacžicž.

Ty drje to wschitko wěsch, ale wopomni to tež a nječomdž šo. Dženša je tón a tamny, kotremuž šmjertne šwonj šwonja, jutšje móže hižom tole šwonjenje tebi šamemu placžicž!

Khěrlusch sa kšchiznoscherjom.

(Meine Sorgen, Angst und Plagen.)

Glóš: Wjeshel šo, o moja duscha —

Staroscž, styski, cžwile twoje
Po cžaku wschě šahinu;
Směruj šdychowanja šwoje.
Kiž džě Bohu snate šu
A wot njeho šlyšchane;
Po deschcžiku budže cže
Sašo swjesh'licž šlónčžo Bože,
Twoje horjo cžinicž lóže.

Šymjo, kiž by wušnył, budže
A wjeshelu cži šhadžowacž;
Smějesh w žnijomym cžaku wschudže
Wjele plodow domšhowacž.
Se-li nimo njewjedro,
Košjašnjuje njebo šo;
A je nimo próžowanje,
Smějesh wěscže šradowanje.

Chzesch-li horlach šchžipacž róže,
Šnješ wšchaf cžernjom kałanje.
Boh Knjes šahojicž wschaf móže,
Kany, cži jow nabite;
Dobry šónž cži połaže,
Šy-li pšchětrał bėdženje.
Duž, chzesch dobycže ty dostacž,
Dyrbišch šwěrnj bėdžer wostacž.

A njebo wjedu nasche pucže —
S šchžizemi šu pokrhte —
Te mašch pšchěhodžowacž kručze,
Njesh šu ždny tež šranjate.
A njeboškemu bydlenju
Pšchidžesh jeno pšches bėdu;
Kotšiz w njebo pšchěbnywaju,
Któnu dobycžestku maju.

Kiž dla šwojei' pobožnosče
Widža Božu krašnosč tam,
Cži šu wschitžy se stysknošcže
Pšchishli šbóžni k njebošam;
Nětk pšched štolom jehnjecža
Čžepnu kónu wobšedža;
S palmami šu wupyšcheni,
Wyšche wscheho wobšboženi.

Duž wschaf rjecžash nětk šwoje
Njesh, o duscha, šchěpliwje;
Čžakaj, hacž Boh putu twoje
S cžakom tebi rošwježe:
Po blyšku a hrimanju
Džen cži šwita s jašnosčju;
Tak kaž šwětko po cžěmnošcži,
Šhadža radošcž po šrudnošcži.

Surij Bróšf.

Uabožina w schuli.

(Pofracžowanje.)

Šchěscžijanski porjad to mjenowach, hdžy šo w schuli modla a džěcži w njej šo modlicž wutnu, tak šo šo wobej štronje modlitej, wučerjo a džěcži. We Wonecžanskej schuli šo to stawa. Še nětko ta wěž tam w dobrym porjedže? Móžno; móžno pał tež, šo mohł bebi pšchecž, hdžy bychu šo w tutej schuli šyła nje-modlili, móžno, šo bychu ščěny nad tymle modlenjom a pšchecžiwu tajkemu modlenju wrěschcžake, bychu-li wrěschcžecž mohle. Šak lohkomyšlnje šo w mnohich schulach s tym wobšhadža, šchtož tola po šwojim žlyhm bycžu najšwjecžišchu šhutnosčž žada! Šak rjemješlnišy šo wot mnohich wučerjom modlitwa wufonja! Šchto dyrbi bebi luby Boh wscho lubicž dacž; fajke brudy šo jemu, temu Šswjatemu, pošlicžaja! Šajke nawopacžnosče s džiwanjem na wopšchijecže modlenja, kaž tež s džiwanjem na waschnje, tak šo wono stawa! Dyrbju něšto se šwojeho nashonjenja naspomnicž?

W schuli A. šo s ščždym ranjom dwě khěrluschownej šchucžy wuspěwatej. Dalische šo nještawa. Šo ma tole špěwanje modlenje bycž, njemože džěcžom lohko do myšlow pšchincž; nimaju džě tute khěrluschowne šchucžki husto došcž ani modlitneje formy.

We B. šo šyła nješpěwa. Tam šo porjadnje wěšta šchulsta modlitwa wot džěcži praji, druhdy tež cžita. Wučer je pšchezo jeno pšchipošluchač. Šo šo nješpěwa, je po wučerjomym mēnjenju s niškej licžbu džěcži šamo wot šo šamolwjene. S 10—20 džěcžimi šo džě špěwacž njehodži.

We C. šo thžěnišy jeno jena nutrnoscž wotměwa, a to pšchi špocžatku abo w šónž thžženja. Tam maju jara wažne a dokladne šamyšly, šo šo wjazy cžinicž njemóže. Šchula je wjazh-šlafna s pšchěhodnej wučžbu. Ordinaris rjadownje nima ščždny džěni přenju rašschu hodžinu; pšchědmjetny wučer pał šo tola s džěcžimi modlicž njemóže. Po tajkim — — —! A temu hišcže pšchidžě, šo te wschelake šlafy rašschu nutrnoscž bjes šnapšchecžneho mylenja wotměwacž njemohle. To šu šamyšly!

We D. šo wschědnje modla, ale jeno pšchi špocžinanju, ženje po ššónčženju džěnišeho džěla. A tola je lohko špósnacž, šo je modlenje na šónžu knano hišcže nufnišche, dyžli pšchi špocžatku. — Njeje w někotrych štronach cžlowjeka šatrach, rošpušcžěnu hrubu cžrjódu na šchulskim pucžu šetkacž? A potom to žiwjenje w domach, ta honjenža w popošdnishchich a wječžornych hodžinach na drohach a hašach! Hdžy wučer na to myšli a to rošpomina, dha wón njemože džěcži wot šo pušchcžicž, bjes teho šo by šo s nimi modlił.

We E. šu na wotměwazyh nutrnoscžach jeno štaršche džěcži wobdžělene. Tež to — mēni wučer — njeda šo pšchemēnicž. Te male njemóža džě hišcže cžitacž a špěwaške trjebacž. Šchto mohle po tajkim druhe cžinicž, hacž, — pšchipošluchač!

(Pšchichodnje dale.)

Šsy hotowy?

Wěšche něhdy džěława, šwěrna a hódna holza. „Pěłna to holza!“ prajachu wschitžy ludžo. Šejny nan, kiž bė s wudowžom,

totremuž wona hopohysche; mali bratsja a kotry, kotrychž šwěru hladaſche a kotrymž dawafche, ſchtož bē prawe; ſuſhodža, napſchecziwo kotrymž bē pſchezo pſcheczelnawa — cži wſchitzu toſamo prajachu: „Bētna, hōdna holza!“

Džeſ paſ pſchiſdže, na kotrymž wona ſſhori. Na to, ſo mohła ſſhoricž, ſebi ženje pomhſlika njebē a t temu tež ſhwile mēta njebē. A nētko dyrbjeſche ležecž jedyn džeſ po druhim. O kaſ bē to žalofne! Wona ſebi na ſahrodu myhſleſche, kotraž ſo nētko doſcž njewoſtara a na wſchelake druhe.

Duž pſchiſdže džeſ, na kotrymž duchowny pſchi jejnym ložu ſedžeſche. Syma jeho pobēhowaſche, hdyž na nju pohladny — a potom na dobo praji: „Hana, by ty rada domoj ſchla, hdy by Sbōžnik pſchiſchoł a tebje ſawołał?“

Wona woblēdny a bē kaž ſcžēna. Duchowny t nej rēczeſche wo njebeſkich kraſnych wobhdenjach — wo wulkej luboſcži a ſwja-tej ſmilnoſcži. Wona wſchał cžujefche, ſo ſu to kraſne ſłowa, ale wone jej cžežko na wutrobu padžeču, wona je ſlyſhecž njechaſche. — Zaſo bēſche duchowny woteſchoł, ſebi ſaſo na nana a bratrow a kotry, na dom a ſahrodu myhſleſche — na duchowneho ſebi myhſlicž njechaſche a na to, ſchtož bē prajił — nē, wona to njechaſche!

Sa nētkotre dny duchowny ſaſo pſchiſdže. Wōn jej historiju cžitaſche, kotruž hižom ſnajefche. Cžehodla to cžinjefche? Wona dže bē ju w ſchuli nawukła, wſchał ju ſnajefche, duž njebē nuſne, ſwoje myhſle hromadu wſacž; te wokolo lētachu, hdyž pſchezo bēču: pola džeła a jēdže.

Kaſ kſutnje tola duchowneho hłōb kinczeſche — runje kaž by cželne prēdowanje džeſka! — Wokomik dyrbjeſche tola poſlu-chačž: „Kotrež hotowe bēču — taſ wōn pomału cžitaſche! — džeču nuts na kwaſ, a durje buču ſamkujene.“

„Kotrež bēču hotowe? K cžemu hotowe? — Wona widže-ſche, kaſ ſo duchowny poſlafny, ſo by ſo modlił. Duž thorej wutroba iſchepjetaſche, a wona ſwojej ruzy ſtytny — haj, ſo modlicž, to je dobra wēž — wona cžyſche ſo tež ſobu modlicž. A nētk ſlyſcheſche duchowneho hłōb: „Daj tež tutej duſchi hoto-wej bhečž, ſo by, hdyž twōj Eſyn ju ſawoła, jeho mohła t wjeſe-loſcžu powitačž.“

Khora ležeſche blēda a jaſo jej duchowny božemje praji, bēſchtej jeho wocži poſnej ſylſow. „O Hana, ja Boha proſchu, ſo nočył tebje prjedy wotwołačž, doniž hotowa njeſy, jeho t wjeſełoſcžu powitačž. Ale, Hana, lube džečžo, ſnano je twōj cžaſ — krōtki.“ Khora ſo t ſcžēnje wobrocži a płaſaſche. Du-chowny woteſdže. Sej ſo ſdaſche, kaž by na ſcžēnje wobraſy widžala — ſchtož bē dolho hižom ſabyła; jej pſchezo t nowa do pomjatka pſchiſdže: Kiž bēču hotowe — durje buču ſamkujene! Samkujene na — pſchezo — wēcžnoſcž, t. j. pſchezo. Ach wona dže njebēſche hotowa. Hotowa drje džełacž, jēcž, ſpacž, — ale niž hotowa, jeho t wjeſełoſcžu powitačž. Ach, tōn Sbōžnik bēſche jej taſ zuſy! — Na dobo ſaſtupi jejny bratił Khorla.

„Bōj, Khorla, ſpēwaj modlitwu.“ — Tōn cžinjefche wulkej wocži: „„Schto dyrbju?““ — „Modlitwu ſpēwacž?“ — „„Cžeho dla?““ — Khora kiwaſche: „Bōj, Khorla!“ — „„Sa ničžo njewēm!““ wōn wotmolwi.

Duž ſo khora ſaſo t ſcžēnje wobrocži. „Wōn ničžo njewē — nē, wōn ničžo wo Sbōžniku njewē! Cžeho dla jemu ničžo prajita njeſym?“ Wona ležeſche dolhi cžaſ t mērom, doniž njeſaſlyſcha, kaſ ſo durje cžiſche wocžinja. Mały hōlcžk ſaſtupi, ke thorej kſwa-taſche a džeſche, jej wulki richel na ložo položiwſchi: „„Tōnle richel ſym tebi naſchcžipał!““ Bēſche to mały hōlcžk duchowneho.

„„Man runje prajefche, ſo ty bōrſy wumrjejeſch, a duž ſebi myhſlač, ſo ſebi tōn richel ſobu wōſmjefch a jōn lubemu Sbōžnikuj daſch!““

„Sbōžnikuj — dacž, — ja?“ Hana ſebi na cžolo pſchimny — „teho drje njebudu — namafacž.“ —

„„Niž namafacž? Ach, to ſo wē! Wōn dže tebje woła a jandželjo tebje do jeho kłina ponjeſu.““ — „„Mje niž“, khora ſrudna wotmolwi. — „„D tola!““ tōn hōlcžk praji. „„Sa cžy tebi rjany kſhēluſch wuſpēwacž!““, a wōn jej ſpēwaſche: Kaſ kraſnje je, bhečž wōwza Khryſtuſkowa! — Bly kſhēluſch jej ſe ſwojim zunim, cžiſtym džečžazym hłōſom wuſpēwa. „„Cžeho dla pła-kaſch!““, ſo ju wopraſcha, „„njewjeſeliſch ſo?““

Khora njewotmolwi, ale dale płaſaſche. „Kiž bēču hotowe“, wona ſo wumrječža žalofnje bojeſche. — Tōn hōlcžk ſaſo cžiſche woteſdže. Saſo khora t mērom ležeſche a jej we wuſchomaj kłinczeſche: „Kaſ kraſnje je bhečž wōwza Khryſtuſkowa — ach, hdy byč jeho wōwza była, — ja paſ ženje ſhwile ſa njeho njemējach — rada drje džełacž — ale ſo njemodlač! Ach, ſo byč hiſchcže nawukła ſo modlicž! Luby Bōžo, woſtaj mi cžaſa, ſo to hiſchcže nawuknu!“

Syma pſchiſdže — a po nej ſaſo nalēcžo. „Kaſ dolho dyrbi ta wboha holza cžēpicž!““ ludžo prajachu. Bēkaſ t hłowu tſchaſeſche: „„Džiwnje, to ſebi myhſlił njebudžich, ſo nalēcžo do-cžaſa!““ — Hana cžicha a mērna ležeſche. Wona njeſkoržeſche; wona džeſ a bōle blēdnjeſche, ale jejnej wocži ſo ſwēczeſchtej.

Nētk bēſche kōnž meje, ſlōncžto ſwēczeſche, duchowneho hōlcžk jej korbił rōžow pſchinjeſe. Wona ſo poſmēmny, bē taſ ſłaba, ſo mōžeſche lēdy rēcžecž, ale wona teho hōlcžka t ſebi ſcžahny, prajizy: „Luby hōlcžko, nētkle budu bōrſy donjeſēna do mojeho paſtyrjoweho kłina. Sa cžy jemu prajicž, ſo ſy mi ty rōže ſa njeho pſchinjeſł a mi wo jeho luboſcži ſpēwał.“

Wječor wona wumrje. Duchowny t jeje ſtarym nanom pſchi ložu ſedžeſche a bratsja a kotry wokolo njeho ſtejachy. „Kiž bēču hotowe“ — ſchepaſche mrējaza — „ja ſym hotowa — mōj Sbōžniko — durje ſu wotemrjene — ſchēroto wotemrjene — o — kajka — kraſnoſcž — — „Derje, ſo je pſchecžēpila, wona je wjele cžēpicž dyrbjała a bēſche tola tajka duſchna holza“, ludžo prajachu. — „„Bōhu budž džał, ſo je jej cžaſa woſtajił, ſo pſchi-hotowacž“, džeſche duchowny.

Kaſ wjele cžaſa my hiſchcže ſmējemy, moji lubi?!

Wſchelake t bliſka a t daloka.

— Sa nowowōlbu do kſhēžorſtwoweho ſejma je ſo w Budyſto-Kamjenſkim wokrjeſu dotalny ſaſtupjeł knjeſ Graſa w Biſkopizach wuſwolil. Maſch ſerbſki lud, kiž we wōtcžinſkej luboſcži a ſwērnoſcži ſteji ke kralej a kſhēžorej, budže tež ſa ſwoju cžeſcž mēcž ſmužiwje ſaſtupicž ſa naſcheho dotalnego ſapōkłanza, kiž je ſwōj wokrjeſ derje ſaſtupował. Pſchi ſo pſchibližowazej wōlbje je nuſne, ſo w prawym cžaſu pſchihotowacž; pſchetož woſebje ſe ſozial-demokratiſkeje ſtrony budža ſo wſchitke mozy napjecž, do prēdla poſtracžowacž.

— Nētko hižom lubych Eſerbow, kiž maja ſwoje džečži a pſchecželow w Draždžanach a bliſkoſcži, na to dopominamy, ſo budže 2. adventa poſlednje ſerbſke kemschenje ſe ſpowjedžu w kſchiznej zyrkwi, ſo cžyly tych ſwojich w prawym cžaſu piſnje na to dopomnicž. Eſerbſke kemschenje ſapocžnje ſo pſchipołdnju w 1/2 12 hodžin.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosk
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spař měrnj
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džělaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpođń ty.

Z njebjes mana,
Njeh ói khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřěw će!

F.

Sserbske njedželske łopjeno.

Wudawa šo kóždu šobotu w Šsmolerjez knihicziščežerńi w Budyšinje a je tam ša šchtwórtlětnu pschedplatu 40 np. dostacž.

1. njedžela adventa.

Łuf. 1, 67—79.

Zachariaš we šwojim khwalobnym khěrlušchu na czaš žedziweho mocžakowanja israelskeho luda wróćo hlada, kotryž nětko — ša to rukuje jemu Janowy narod — ke kónzej dže. Wón špomina na hłošy wótzow a profetow stareho šluba, kotřiž na lěpschi pschichod pokasowachu, a postrowja to škhadženje i wyšokosće, kiž nětko tym šwěczi, kiž pó czmje a w šcžěnu šmjerče šedža. Tuto šlónzo je našch Knješ Jesuš Khrystuš. W jeho šwětle tež my šhodžimy. Jeho žohnowanje šo w nowym zyrkwiny m lěče, kotrež dženska nastupjamy, nam i nowa posticža. Kał tehodla tuto nowe zyrkwine lěto nastupjamy? My khwalimy: Bóh je domapytał a wumohł šwój lud; my šlubjamy: šlužmy jemu we šwjatosczi a prawdosczi.

1. Štawišny stareho šakonja Božu šwěrnosć napšče-
cziwo jeho ludu wobšwědczuja. Wo njej šwědcza te
šlubjenja, kotrež je Bóh tym wótzam dał, kaž ta pschi-
šaha, kotruž je Abrahamej pschišahał. Šchož pak Bóh
šlubja, wón tež wěšče džerzi. Pschezo šako je wón šwój
lud domapytał a wumohł, w czašach Móššafa, hđžež pod
šuwomym wotrocžkowštwom Egiptčanow šdychowasche,
w czašach Davita a Ahaba, pod móžnymi wěšcženjami
profety Jesaiaka a w cžěšnosczi babilonskeho jastwa.
Knješ je tón lud w hanibnej njěšwěrije do hrěcha a
wotpada wjasnył a pschi babilonskich rěčach šedžo wo

šwoju šhubjenu domišnu plakač dyrbjal, pschezo šako je
jón tón šmilny Bóh domapytał a wumohł. Kaž hušto
bu tón šlub wot teho luda šanjehany a šlamany, Bóh
jón pschezo šako postaji a wobkrući. Šdnyž pak Zachariaš
khwali, šo je nam Bóh roh teho šboža, t. r. wulke, mózne
šbože, postajil w domje šwojeho šlužobnika Davita, dha
je šo to krašnje dopjelńito w Khrystuš, Davitowemu
šynu, pruce i Šajoweho šchtoma. W nim je Bóh šwój
lud we šwojej žylej lubosći domapytał a i nim šlub
šcžinil, kiž dyrbi wěcnuje wostacž.

Tutemu šlubej tež my pschišlušchamy. Psches šwja-
tu šchecženizu buchmy štawy tuteho šluba. Wěštno, hđžež
Bože šlubjenja šo pschezo šako dopjelńuju, je ta šwjata
šchescžijanska žyrkej, to Šrael noweho šluba, ta šhro-
madžišna wěražnych. Šdnyž my, kaž Zachariaš w knihach
štawišnow šwojeho luda, w štawišnach šwojeje žyrkwje
cžitamy, njedyrbimy tež i džakom wušnawacž: Šhwaleny
budž tón Knješ, pschetož wón je domapytał a wumohł
šwój lud?

Něchtóžkuli wšchał mēni, šo je tola w našch dnjach
mało pschicžiny, temu Bohu našcheho šboža wyšlacž. Czaš
je šly; cžorne mróćele na njeju našcheho luda šteja;
škažaze mozy šwoju hłowu posbėhuja; daloce woschty wo
Bošy ničzo wjažy wjedžecž nochzedža; žalošne njěškutki a
njepocžinki pschezo njehańbicžiwischo wuštopuja. A tola
Boža šwěrnosć hišče nad nami rukuje; Boži šlub
i nami wobšteji a ma tón šygel: Tón Knješ šnaje šwojich;
na Božu hnadu a šmilnosć šmēmny šo špuschecž. Šchož

je w Ahrystuſu ſwojej zyrkwi ſlubil, ſo helſke wrota ju njedyrbja pſchemóz, to budže wón tež dđeržecz. S nowym dowěrjenjom na Božu ſwěrnoſcź woſrjedź wicherom czaſa ſtupmy do noweho zyrkwineho lěta!

Alle Zachariaſ ſwój khwalobny khèrluſch ſanjeſe hladajo niž jenož na ſpodźiwne ſtawisny ſwojeho luda, ale tež na žohnowanje ſwojeho doma, na Božu ſwěrnoſcź, kotruž je ſam naſhonił. Pſchi ſwojich wyſokich lětach je wuſklyſchenje ſwojich próſtwow namał; ſchtož ſo cźłowjekam ſdaſche njemožne bycź, je Bóh jemu ſlubil, a nětko ſ radoſcźu pſchi kolebzy ſwojeho ſynka ſteji: jeho je Bóh domapytał. Zuby kſchecźijano, ſchto dha tebi ſtawisny twojeho žiwjenj apowjedaju? Eſy wſchał tež czaſy mět, hdžež ſtarocź a tyſchnocź cze cziſchcźeſche, a ty dyrbjeſche ſe ſylſami ſwój khleb jěcź; ale jako ty w horzej modlitwje ſe ſwojim Bohom ſo bėdžo ſo jeho ſlubjenjom dđeržeſche, njeje tež tebi pomoz pſchicħla, ſo ty rjane pſalmy po ſrudźbje ſaſpėwa? Eſy-li tehodla nětko ſpróžny a wobczeženy, njeſapomni, ſchto je tón Knjeſ czi hižom dobreho cziłil; budź bjeſ ſtracha, ranje ſeſthadza.

2. „Bóh je pſchicħał, ſo chze nam dacź, ſo bychmy, wumóženi ſ ruki naſchich njepſchecźelow, jemu ſlužili bjeſ bojocze ſwoje žiwe dny, w ſwjatoſczi a prawdoſczi, kotraž je jemu ſpodobna.“ Kraſne ſu dary naſcheho Boha: wumóženje ſ ruki naſchich njepſchecźeljow, wuſwobodženje ſ bojocze, ſwjatoſcź a prawdoſcź, khmanoſcź, ſwoje žiwe dny jemu ſlužicź. Eſmy ſwólnimi, ſo ſ tutymy darami pſchicħcź dacź? Zachariaſ myſli pſchede wſchēm na wumóženje ſwojeho luda wot ſwonknych njepſchecźeljow, ſ ruki pohanow, kotraž czežto na nim ležeſche. Alle kraſniſcha je tola hiſchcze jeho pomoz, kotruž nam we wojowanju pſchecźiwo ſnutſkym njepſchecźelam, hrėchej, czertej, dari. Ahrystuſ je móž ſleho njepſchecźela pſchewinył, je naſ ſ jeho knjeſtwa pſcheſ wopor ſwojeje krmě wukupil a ſe ſtróželow ſmjereze a ſuda wuſwobodzil. Schto plačzi tebi tutón hnadny dar? Chzeſch tež w nowym zyrkwiny m lėcze ſwojim ſtarym hrėcham ſlužicź a w njepózcziwoſczi, njepſchecźelſtwje, ſwadže, ſawiczi, wopilſtwje, wobžranſtwje a tym podobnych wėzach žiwy bycź? Wotucz, kiž ty ſpiſch, a ſtawaj wot morwynch! Móž je ſo minyła, duž wotpołożmy ſkutki cźemnoſcze!

Bóh chze nam dacź, ſo jako jeho wumóženi jemu ſlužimy we ſwjatoſczi a prawdoſczi ſwoje žiwy dny. So to ſmėmy a móžemy, kajka to hnada! Spomni na wbohich pohanow, kiž ſwojim nėmym pſchiboham ſlužaj! Kał ſteji ſ twojej Božej ſlužbu? Maſch ſwoje wjeſele nad Božim ſłowom a khodžiſch rad do Božeho doma ſ wjeſelym hłoſom a ſ dźakowanjom w ſhromadžiſnje tych, kotſiž ſwjecza? Wužiwaſch ſ dźakowanjom ſwjaty ſakrament pſchi Knjeſowym woltarju, kotryž najhłubſche žadanje po Boſy, po wodaczu ſpokojaj? Tež pſcheſ naſch ſerbſti lud dže ſkóržba, ſo narod wotroſtuje, kiž ma waſchnje, kſchecźijaniſke ſhromadženje wopuſchcźecź a Božeho blida ſo ſdalowacź. Wažmy ſebi tola tu czeſcź ſwojich wótzow, kotſiž ſu ſebi ſwój Boži dom ſtajnje wyſoko wažili. Alle ſwonkownje zyrkwiniſke waſchnja ſobu cziłicź hiſchcze njeje doſcź: w ſwjatoſczi a prawdoſczi mamy Bohu ſlužicź, wutrobu a žiwjenje jemu ſwjecźicź.

So by Ahrystuſ tał ſ knjeſom był we wutrobje a žiwjenju cźłowjekow, k temu ma Jan jemu pucze pſchihotowacź. To je wón cziłil pſcheſ to dwoje přėdowanje: cziłicze pokutu, njebjelke kraleſtvo je ſo pſchibližalo. Tutu

Janowu ſlužbu chzedza w nowym zyrkwiny m lėcze přėdarjo ewangelija tež nad tobu doſonjecź. Bóh daj, ſo bychy twojej noſy dowjedli na ſchczežtu mėra.

Hamjeł.

M. w Hr.

Adventski khèrluſch.

(L. Rnał.)

Gróſ: Nětk ſawėcze je na czaſu —.

Nětk hlomu ſbėhncze k njebjelam,
Knjeſ bližuje ſo k ſwojim;
Duž wobarajcze bolocźam
A wſchitkim ſylſam ſwojim;
Nětk wutrobny tež wotankncze
Eſo pſchcze a tež hotujcze
A powitajcze jeho.

Wſcho ſwėtne waſchnje wopuſchczeze,
Wſchu hordocź ſ naduwanjom;
Eſej luboh' Knjeſa pſcheproſchcze
S wutrobnym požadanjom.

Wſched njeho ſtupcze ponižnje,
Kaž dźėczi ſo jom' poddajcze,
Waſ lubowal je přjedy.

Wón pſchicħdže khudy, hubjeny,
Kiž je nam wſchitko dobył;
Nam njeke Bože wobradny,
Se w twjerdnym žłobje pobyl.
Eſo naſche czeło woblecze,
Kiž je nam kubko najwſchcche,
So by naſ wſchitkich wumohl.

Knjeſ waſchnja wotrocźkowneho
Eſam pſchicħdže k hrėchnym ludžom;
Wſchēm ſjewi ſwjate woło Boh'
Mėr, žohnowanje wſchudžom.

Wón njeđže ſ nami do ſuda,
Nam wótznu kraſnoſcź potaſa
A ſwoju wėrnoſcź, lubocź.

Boh' hwėſda cźemnoſcź roſjaſnja,
Eſo kóždom' ſjewi ſ hnady;
Tež na wſchėch ſwėru kėdžbu ma
A ſwjel'li, pomha rady.

Ea ſabkudženej womzu dže,
Eſo poda ſam tež do ſmjereze
A njeke naſche hrėchi.

Ach, wobžarujeze wutrobnje,
So je wam pobrachowal;
Som' pſnajeze a wuſkorcze:
Eſwėt je naſ ſawjedowal.

Bóh je wſchał polny ſmilenja,
A komuž ſbože wobradza,
Tón je tež wobſboženy.

Tež ženje ſ myſlow njeſhubcze
To jene wyſche wſcheho,
So jeho khleb ſej žadacze,
A žiwe žórla jeho.

Ach, plačzo hlejce k njebjelam,
Wſchēm pokutnym je wutrobam
Boh' ruka wotanknjena.

Esó starej' skótcze wostajcze,
 Niz dželi naß wot njeho,
 A wobtnježicž so dawajcze
 Wot mēra Knjesoweho.

Čiz' wschitko seniske wot kebje,
 Knjes potom twoje sbože je
 A twoja pycha, króna.

Hdnyž morjo tebje pomjeta,
 Čzi s nawalnosću hrosy,
 Dha je twój schit a kótwiza,
 Ty wostanješy we Božy;
 Wón hwěczi w nozach kščiža čzi,
 Twój je mēr stajny we bitwi
 A njeda tebi padnyč.

Hdnyž jeho Duch cze wonowi,
 Esó w twojej duschi hori,
 Dha tež by w sbóžnej radosći,
 Saczrunje smjercz cze mori.
 Se Jesuž wschał twój pscheczel jow,
 Dha njemže njepscheczel a row
 Čze s jeho ruki storchnyč.

Dha žiwny by, niz pał wjaz' ty,
 Knjes žiwjenje je twoje,
 Twój mēr a pokoj wobstajny
 A požadanje twoje.
 Dha nihdy njejsy lutki sam,
 Esy jeho luby tu a tam
 A do wěčnosće sbóžny.

Suriy Brósf.

Byrkwine lěto.

Wjes tym, so so „hwětné lěto“ přenjeho januara sapočžina, ma „zyrkwine lěto“, kaž je w běhu roswiwanja nascheje kšescziansteje zyrkwje nastalo a so tež wot nascheje ewangelskeje zyrkwje džerži, hwój spocžatk přenju njedželu adventa. Zyrkwine lěto do dweju dželow rozpaduje; tón jedyn so hwjedženiska, drugi hwjedženiska položza mjenuje. W přenjej, w hwjedženiskej položzy, so nam stawisna nascheho sboža psched woczi staja, so bychmy se snawali wulke skutki Bože, čłowjekow sbóžnych sežinicž. Wjes hwjedženiska položza pał ma nam žiwjenje w sbožu pschedstajecž, so bychmy so nawučowali skutki čžinicž, kotrež su Bohu spodobne. Tak čže naß žyle zyrkwine lěto pschezo s nowa napominacž: „Lubujmy jeho, dofelž je wón naß přjedy lubował!“

Esowjedženiska položza zyrkwineho lěta so wokolo tšjoch hłownych hwjedženjow rjaduje: hodowneho hwjedženja jako hwjedženja Boha Wótza, jutrowneho hwjedženja jako hwjedženja Božeho Ssyna, a hwjatowneho hwjedženja jako hwjedženja Esowjateho Duchu. A kaž ma kóžde hlónzo hwójich trabantow, malnych a wulkich hwěšdow, kiž wokolo hlónza běža, tak tež kóždy tšjoch hwjedženjow se hwójimi pschewodžerjemi k nam pschikhadža.

Sapocžatk hodowneho čžafa čžini adventski čžaf, kónz epifaniski čžaf, a woprjedž steja hodny. Advent reka tak wjele kaž „pschikhadženje“, mjenujžy Khrystužowe pschikhadženje. Tele Knjesowe pschikhadženje dženska psches schtyri njedžele, tak mjenowane adventske njedžele, hwjedženim, dofelž stara kšesczianiska zyrkej tónle hwjedžen Jesužoweho pschikhadženja na semju na schtwore waschnje pschihotowasche a čłowjekam po jeho wschelakorych bokach a wosnamjenjach blifko položži. Wona wo Jesužowym pschikhadženju w sjewjenje stareho hluba rěčesche, potom wo jeho přjedomniku, Janu kšecženiku, dale wo jeho čžahu do Serusalema njedželu Pal-

maruma a skónčnje wo jeho pschikhadženju k poslednjemu hwjedženju, hwjedženju žiwnych a mornych. S dobom dyrbjachu tele schtyri adventske njedžele tež dopomnicž na schtyri tšjazy lět, kotrež dyrbjesche israelski lud na sjewjenje hwójeho Sbožnika čžafacž.

Hłowny hwjedžen, hodny, tež Boži dženi mjenowany, so kóžde lěto na samšnym dnju, 25. dezembra, hwjedži. Tež nasche hwětné „nowe lěto“ k hodownemu wotrjeku hluscha. Na tšyme 8. dnju po hodžoch bu džecžatko wobřesane a dosta mjeno Jesuž. Potom pschikhadže Epifanias, to reka sjewjenje, hwjedžen tšjoch kralow 6. januara, hdžež mudri s ranišeho kraja pschikhadžechu a Khrystuž so tež pohanam jako Sbožnik sjewi, potajkim hodowny hwjedžen pohanow. A naposledku do hodowneho wotrjeka hluscha 2—6 njedžel po tšjoch kralow hluscheja, kotrychž čžiflo wot jutrowneho hwjedženja wotwikuje.

Pschikhadu nětk tšji njedžele, wot kotrychž naß přenjej dwe se hwójim mjenom hižom dopominatej, so jutram napschecžimo džemy: njedžela Septuagesima, to reka hwdombžesaty, a njedžela Sexagesima, to reka, kšesczdesaty dženi do jutrow, a njedžela Estomih, to reka: Budž mi! Wotdželenje se hwjateho pišma, kotrež so tule njedželu w starej zyrkwie pschedčita, so mjenujžy sapocža se hlówami 31. psalma: „Budž mi hlóna skála a twjerdy hród, so by mje skhował!“ Esrjeda po njedželi Estomih reka kasna abo popjelna srijeda a je sapocžatk póstneho čžafa, w kotrymž ma so kšescziansteje pschecžič, to reka, so hwětnych hwjedelow sdalowacž a Jesužowe čžerpjenje a wumrjecze wopomnjecž. Eswoje mjeno ma tale srijeda wot teho, so bu na nej wěrjazym stareje kšescziansteje zyrkwje snamjo kščiža na čžolo sežinjene s popjelom a kasami wot lěto přjedy pschwjecženych palmowych halosow. Schtyrzecžidnjowy póstny čžaf wopschija njedželi Inwokavit (to reka: „Wón woła so“ po 15. schtucžy 91. psalma: „Wón woła so ke mni, dha čžzu jeho wuštyschecž“) a Reminiszere (to reka: „Spomín“ po 6. schtucžy 25. psalma: „Spomín, Knježe, na hwójmu smilnosć a na hwójmu dobrotu, kotraž byla je wot spocžatka hwěta“), potom přeni pokutny dženi, dale njedželu Okuli (to reka: „Woczi“ po 15. schtucžy 25. psalma: „Mojej woczi hladatej stajnje na teho Knjesa“), njedžela Lätare (to reka: „Wjeleče so!“ po 10. schtucžy 66. stawa knihow Sesajahowych: „Wjeleče so s Serusalemom a saduje so na nim wschitžy, kotřiž so lubujcže!“), njedželu Sudika (to reka: „Esudž!“ po 1. schtucžy 43. psalma: „Esudž mje, Božo, a wjedž mi moje prawo pschecžimo temu njekwjatemu ludu!“) a njedželu Palmarum (to reka: njedžela palmowych halosow po 8. schtucžy 21. stawa pola Mateja: „Druhy pał rubachu halosy wot schtomow a seželechu je na pucž“). Wosheje so hwjedži tydžen do jutrow, tak mjenowany martrowny tydžen, to je tydžen čžwile se selenym schtwórkom, kiž ma hwójne mjeno pał wot seliny, kotraž so k jutrownemu jehnjecžu jědžesche, pał wot sawodneho hlówa tehle dnja s 23. psalma: „Tón Knjes je mój pastyr, na ničim ja nusu njesměju. Wón pašy mje na selenej luzy“, a s čžichim pjakom, hdžež nasch Knjes a Sbožnik sa naß na kščižu wumrje.

Hłowny hwjedžen, jutry, k wopomnjecžu Khrystužoweho horjestacža se smjercze hwjedženim. Jutry so njekwjecža kóžde lěto na samšnym dnju, wjele bóle njedželu po přenim polnym měžacžku po 21. mērzu (hdžež stej dženi a nóz runej). Wóža potajkim najsažo na 22. mērza, najposdžischo na 25. haprleju (1911 na 16. haprleju, 1912 na 7. haprleju, 1913 na 23. mērza atd.) padnyč. Kaž jutry, tak so potom tež Bože spěče a hwjatki hibatej. Schtyrzecži dnjow dolho jutrowna hwjedelocž po jutrach hlusche saklinczi. To nam mjena dalschich njedželow pokazu: njedžela Quasimodogeneti (to reka: jako nětk narodženi po 2. schtucžy 2. stawa 1. lista Petra: „A požadajcže to rosomne čžiste mloko hlówa Božeho jako nětk narodžene džecžatka, so bychcže wot njeho pschibjerali“). Na teje njedželi buchu w starych čžafach

paczeńske džěczi tehodla konfirmowane. Potom njeđzela Misericordias Domini (to rěka: „Dobroty teho Knjesa“ po 5. shtucžy 33. psalma: „Semja je počna dobroty teho Knjesa“), njeđzela Jubilate (to rěka: „Wyštajće!“ po 1. a 2. shtucžy 66. psalma: „Wyštajće Bohu wschitke kraje; spěwajće k čěsczi jeho mjena, chwalcze jeho krajnje; prajće k Bohu: Kať džiwne su twoje skutki!“), njeđzela Kantate (to rěka: „Spěwajće“ po 1. shtucžy 98. psalma: „Spěwajće temu Knjesej nowy khěrluscy, pschetož wón čini džiwny!“) a njeđzela Rogate (to rěka: „Proščće!“ po 7. shtucžy 7. stawa sczenja Mattheja: „Proščće, a wam budže date!“). Rónž jutrowneho wokrješa je šwjedžen Božeho spěcža, shtwórtk po njeđzeli Rogate abo 40 dnjom po jutrach.

Wot Božeho spěcža hač do šwjatkow mašy 10 dnjom, čaš, w kotrymž Knjesowi wučobnižy w Serusalemje čašachu, doniž njebu čaš dopjelnjeny a džiw šwjatkow šo sta. Do tehole čaša njeđzela Exaudi (to rěka: „Wušlyš!“ po 7. shtucžy 27. psalma: „Knježe, šlyšy mój hłóš, hdyž ja wočam!“). Šwjatki su šwjedžen wulecža šwjateho Ducha. Rónž šwjatkowneho wokrješa je šwjedžen šwjateje Trojicy, na kotrymž šo skutki trojeničkeho Boha hodny, jutry a šwjatki hišće ras k čěsczi Božej šepšchimaju.

Druha, bješšwjedženiska položza zyrkwineho lěta wopšchima njeđzele po šwjatej Trojicy, 22. hač do 27. po ličžbje, po tym, kať jutry padnu. Do teho čaša je ewangelska zyrkej tji wažne šwjedjenje položila: žnjowy džakny šwjedžen, fermušchny a reformazijski šwjedžen. Rónž zyrkwineho lěta wuklincža khtutnje a šwjatocžnje k pokutnym dnjom a se šwjedženjom k wopomnjecžu našchich šemrjetych.

Kapleř, f.

Wubudženje k šwjecženju njeđzele.

Na wobkědžbowanje šćězeje kašnje bu blidariski mištr Friedhofer we Wildenburgu na špodžiwne wašchnje dopomnjeny. Friedhofer běšće muž, kiž bě derje smyšleny a kotryž šebi se šwojim šadžerženjom šamu kšwalbu doby. Wón běšće kať derje pilny kať tež wustojny džělacžer, běšće porjadnje žiwny, njeprytašće šwoje rošwjekelenje w korchmach, ale domach pola tych šwojich; pschetož wón šwoju mandželsku k wutrobu lubowašće a hdyž móžesche k nej a se šwojimi džěcžimi hromadže byč, běšće to jemu psche wscho druhe wjekele. Wšchi tym běšće napšćecžiwno kóždemu pschecželny, šo bě wot šwojich šnatych lubowanj a čěscženj, njech tež mějesche jedny abo druzi žadanje, šo dyrbjal bóle do towarštwu byč. Šeno sa Boha běšće jeho wutroba šymna. Šchtož jemu na polu narosče a šchtož jemu jeho džělo pschinyše, to šwojej pilnosčzi a mudrosčzi pschizpowašće; na teho pať, kiž k džělu žohnowanje a radženje dawa, šebi njemyšlesche, hdyž by nušne bylo, jemu džak a kšwalbu woprowač. Kať wón tež njeđzeli niž k Božej čěsczi a špodobanju, ale po šwojej myšli a k šwojej šlužbje nałožowašće. A hdyž by tež jeno šwoju džělařnju wurjedžicž chžyl, njeđzela by jemu k temu šlužicž dyrbjala; druhdy žyke dopoldnje hěblowašće a džělašće. Kaťke nawucženje běšće k žušby šobu domoj pschinyšl a kať to hižom 5 lět dołho činił. Duž jemu tón, wo kotrehož kašnje šo kať mało starašće, špodžiwneho pokutneho předarja póbła. Šako běšće junu šašo njeđzela a Friedhofer po šwucženym wašchnju we šwojej džělařni škutkowašće, šary prošćer se šněhběłym: wloškami šastupi. Wón běšće jemu nješnaty. Šo pať běšće we wulkim hubjenštwje, prajachu jemu te roštorhane lapy, kotrež jeho šuche čělo pschikrywachu, a tej bolazej ruzy, kotrež wo jeho čěrpjenju šwědcžachu. Šón šarž

teho mišchtra postrowi a šapocža k jašnym, hdyž tež šćěpotožnym hłóšom špěwacž:

Kať je Bóh jara dobročiwny!
Šchto njehnuty mohł šawoštacž
A ša joh' darow wschědne džiwny
Šom' winojty džak nočžyl dacž?
Ně! kať mje Boža lubosčž šhrěje,
Chžu štajnje k džakom wopomnicž;
Bóh ženje šapomnił mje njeje,
Duž tež joh' nočžu šapomnicž.

Friedhofer běšće poš hnuty a šo džiwajo na njeho pošluchał. Na to šo jemu najěscž a napicž da a jemu mały pjenježny dar wudžěli. Šapohlád teho wboheho, do roštorhanych lapy wódže teho muža pať to kšwalenje Božej dobročiwosčze se rta, kiž by po jeho myšli dyrbjal žakosčicž, běšće sa Friedhofera šahorjenje, kotrež jeho kamjentnu wutrobu šmjechzi. Wón šebi šwoje špěwaršće wša, šo by tón khěrluscy šebi pschecžital, k kotrehož běšće tón šarž přěnju shtucžlu špěwak, a jato k 4. shtucžy pschindže: „Ša nočžyl šlužicž tajkom' Bohu? Mohł jeho hnadu njewidžicž?“ šylšy rošlacža po jeho ližomaj běžachu a w nim hłóš praji: „Šaj, haj. Ša budu jeho wot nětku čěscžicž. Dołho dosčž šym w njemudrosčzi na njeho šabyl; teho pať dyrbi nětko kónž byč. Šdyž móže šary, hubjeny prošćer wo jeho dobročiwosčzi špěwacž, o kať wjele bóle dyrbju to ja jato šrawy, šamožity, šbožowny mandželski a nan šwój rót k jeho kšwalbje wotewricž!“ A šo běšće jemu k tym roškudženjom tež khtunosčž, wón k tym pošasa, šo nětko šobotu wječor niž jeno sa tón džer, ale tež sa njeđzeli šwjatol činješće a porjadnje ke mišči kšodžesche. Šaj, bóršy jemu k tym hišćče dosčž njebě, jeno w zyrkwi Bože šłowo šlyšćecž: wón Božemu šłowu tež we šwojim domje bohacže bydlicž da a k tym haťle prawje pučž nastupi, na kotrymž móžesche jemu tón Knjes šwoje šbože a žohnowanje pošasacž.

Wšćelake k bliska a k daloka.

— Šańdženu njeđzeli šwjecžesche knjes Micžka se šwojim lubym šerbškim towarštwom „Šipu“ jubilej; běšće to jubilej jeho 30lětneho šobustawštwu a k dobom jeho 16lětneho pschědštwu. Knjes šaraj Šólčž jemu w mjenje towarštwu rjany dar pschepoda a jemu towarštwowy džak sa jeho šwěrne, špróžniwe a woporniwe škutkowanje wupraji.

— Šibliški pučžnik na lěto 1911 šo čišćčzi a budže w prawym čašu hotowy, šo by pučž namaťal do našchich šerbškich domow. Šestajak je jón pschecželnje knjes šaraj Šróšak w Šudyššinku.

K rošpominanju.

Róžde kaťce njech tebi sa pschichod šmyłki a šajawki šalutuje.

Džělena radosčž je šdwojena radosčž, džělena bolosčž pať jeno pošojcžna bolosčž.

„Šombaj Bóh“ njeje jenož pola knjesow duchownych, ale tež we wschěch pschědawarňjach „Šerb. Nowin“ na wsach a w Šudyššinje dostacž. Na šchtwórcž lěta plačzi wón 40 np., jenoťliwe čžišla šo sa 4 np. pschědawaju.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoń ty.

Z njebies mana,
Njeh ói khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřěw ćel
F.

Šserbske njedželske łopjeno.

Wudawa so kóždu šobotu w Šsmolerjez knihicziščežerńi w Budyščinje a je tam ja šchwórtlětnu pschedplatu 40 np. dostacž.

2. njedžela adventa.

Matth. 3, 1—10.

Čzińcže pokutu! To bě a je přědowanje Jana křczenika a předarja pschi Jordanje. Šchtož je šandženu njedželu Zachariáš jako měšnik a spěwať wěšcził, to dopjelnuje jeho šyn přjednyłhodžo našchemu Anjezej a jeho pucze pschihotuju. Čzichi pušty kraj šo mjerwi; město Jerusalem a wschitkón wokolny kraj khwata k temu špódzimnemu mužej w drascže wot kamelskich wložow a š kožanym pašom, kiž přěduje nowy narod, nowy pschichod, nowe kralestwo Bože. Tam wohladasch tšoji lud; lohkošmyšlenu čzřjódu, wczřpnu a šabycziwu, kiž dyrbi wschudžom „póbla bycz“, kiž nicžo njewuńnje a móže dženska hošanna a jutije křchizuj wołacž; — wschitko tehdy kaž hišcže dženska; — tam wohladasch hordnych šarisejskich a šadduzejškich, kotřiz njechadža widžicž, ale chzedža widženi bycz, kotřiz nochzedža šlyšcěz, ale šudžicž, — wschitko hišcže dženska kaž tehdy; — ale, džakowano Bohu, tam wohladasch tež hišcže tšecžu šchlachtu, kotraž čzuje š bólnej dušchu a š njeměrnej wutrobu šofesowu šchodu, njepšcěczelny špschab a pyta šwěru to jene, šchtož je nušne. Čzi jo namakaju; čzi dyrbja psches Božu hnadu pschincž a dóńcž wot Jordanoweje křczenizy ke křczenizy šwjateho Duča, wot Jana křesusej. Šdže šy ty, mój luby, luby křchesczižiano? Šola wczřpneho luda? pola šarisejskich a šadduzejškich? pola wěrneho a šwěrneho šymjenja Abrahamoweho?

Čzińcže pokutu! to přěduje Jan wschitkim a kóž-

demu, bjes wuwsacža, lohkemu ludu, hordnym wyschšchim, šwěrnym džěczom Božim. A š tym přěduje šmjertny štrach a hrožazy šud, kiž dyrbi wěšcže njepokutnych trjedicž.

Ššekera je hižom drjewu ke korjenju pschiložena! Šajke nastřožaze šłowo! Šajki křutny wobraš! Wótra šlyšcžata šekera ke korjenju šchto ma pschiložena a šylnej ruzy džeržitej ju a nad rukomaj wótrej woczzi. Ššnadž hišcže wotomiknjeńcžto a tej ruzy šekeru wušběhnetej a šekera ruba a trjedži, trjedži korjeń hacž na žro a jadro, a to je šmjercž! Čziń pokutu, ludo a krajo, horjekach a delekach, wrócž šo k temu Anjezej, hewak šteji šmjertny štrach psched durjemi! Šak dolho hišcže? to je praščenje jich wjele. Še-li našch lud hišcže někotre lěta tak dale čzini, je-li ta šłubina mješ bohатыmi a šhudymy, mješ wyschnosczu a šoddanami w tej měrje kaž w pošlednim čzaku šo šowjetšchuje, šo roššchěruje, — dža šmějemy tež my w někotrych lětdžěšatkach — abo lětach šrevoluziju. A to je šmjertny štrach! Šěda našchim macžerjam jich džěczi dla, šěda wschitkim a kóždemu, hdy by to šo štało! Anježe, šmil šo!

Čziń pokutu, krajna ewangelško-lutherška šzřkej! Še tež k jejnemu korjenjej šekera pschiložena? Ša njepřaju šesusej šzřkwi, ta je wěczna, šelške wřota ju njemóža pschewinycž. Ale našcha krajna šzřkej, wot štata šschitowana a šodpjerana a druhdy tež wot njeho šwjasańa a šadžěwana, — šak dolho hišcže wobšteji tajka, šajkaž je dženska. Šiz jenož njepšcěczeljo křchiza wołaju: přecž š njej, ně,

też śwérni wérjazny ludžo praja: kať dołho hiščęze, a poľasuje na mały wuśpęch přédowanja tu a na njeczistu wuczbę tam, na njedobahaze ſchulſke nabożiſke rośwucżowanje tu a na njeſnjeſliwu męſchenžu wérjaznych a njewérjaznych tam. Rnjeże pomhaj, Rnjeże ſmil ſo!

Cziń pokutu, ty cźłowiſke dźęczo! Njewidźiſch to wulke mręče wonkach w Bożej ſtwórbje? Njeiſy ſmjertnu njeźelu pſchi ſwojich rowach ſtał a w duchu wohładał ſwój row? Młodži mru a ſtari wotſal cźahnu; cziń pokutu, přjedy hać je poſdže. Hłaj, ja ſteju pſched durjemi a klapam. Wón pſchińdže ł ſwětnom' budu tych njepokutnych dla.

Czińcze pokutu! Hłaj, to je jenicźki pucź pomozny, wumóženja, žiwjenja.

Pomozny ſo wjele pyta; wjele přédkow, wjele pucżow, wjele mozow, kaź wuſchęſcżerana ſyć w naſchim ludu a cźaſu, a wſchitko dyrbi a cze wotpomhać nuſy a wobaracź ſmjertnemu ſtrachej. Wny cżemy dźakni być ſa wſchitko to, ſchtož ſo ł dobrym a ſwěrnym ſmyſljenjom a derjemęnjem cżini. Ale wo tym tež njeſmęmy mjelcżęć, ſo wſchitke tele poſpęty a próżowanja woprawdže a trajazy pomhać móža, jeli ł pokuty wukhadžeja a do pokuty wjedu. Cźelnej a cźaſnej nuſy budže jenož wobarane, hdyž ſnutſkownemu brachej, hręchej a ſdalowanju wot Boha budže wotpomhane; ſwonkne ſbožo móže ſo jenicźny twaricź a hajicź, hdyž ſnutſkowne źórtło žiwjenja w Boſy ſo ſylnje źórtli. Sbože! ach, hiżom naſcha luba ſerbſka ręcź praji, ſchto to je: Jenož to a wſchitko to, ſchtož ł Boha wukhadža, we Boſy ſo wužiwa, ł Bohu wjedže. Twoje ſbože je jeno pola mje, tať ſteji pola profety Hoſea w 13. ſtawje.

Czińcze pokutu! wſchitzy a kóždy ſa ſwoju duſchu, ſwój dom, ſwój lud. Duchowni, wuczerjo, woſadni, knježa a ſłužobni, ſtari a młodži, czińcze pokutu! Jenicźki pucź žiwjenja je wot Rnjeſa nam wotewrjeny a poľasany, kłodžeće po nim, po pucźu pokuty, kiž do wěry a ł Jeſuſowymaj nohomaj wjedže.

Je to tať czeźke a njeſpodobne? Naſch luby Sboźnik je nam pucź pokuty tať lohki cżinił. Wobrocźęće ſo a budžeće jako dźęczy! To je pokuta a wěra. Se ſawjedżazeho ſwěta, ł hroſneje zuſby, je ſymy a cżmy dom, do cżopleje a ſwětleje domiſny ł naſchemu Wótzej a jeho dźęczy być dźakne a poſluſchne, ſbożowne a ſwérne. D ſboźny pucź pokuty! Šhubjeny ſyn je po nim ſchol a ſwoje žiwjenje tam namał, ſhubjena wowza bu po nim dom njeſena. A twoja duſcha ſdyčuje: Mi cze ſo dom! Pſchi wrotach a ſpocżatku noweho zyrkwineho lęta ſtajimy, ſchto jeho kónz wohłada? Hłaj, twój kral pſchińdže. Rchwataj jemu napſchęćiwo, ſcżel haľoſy a róže pokuty jemu na pucź, ſaſpęwaj kħwalobne Halleluja a proſchaze Hoſianna ſwojeje wěry, pſchinjeſ jemu wopor ſwojeje wutrobny. Hłaj, wón dže ſe žohnowanjom ł ludu, kiž ma jeho Duchu, wón pomha tebi, wón wuhotuje a wobhnadžuje tebe, ſo njeby był ſhniły a njeplódnny ſchtom, porubany a do wohenja cżiſnjenn, ale ſo by był kaź ſchtom přęnjeho pſalma, plódnny pſchi ręcach žiwjenja, plódnny a njeſwjadniwy, kotryž njebieſki ſahrodnił we ſwojim cźaſu pſchęſadži do njebieſkeje ſahrody, ſo by tam ſo ſelenił, kćel a plódy njeſł węcżnje. D Rnježe, ł temu pomhaj nam, ſwojej woſadže, ſwojej zyrkwi, ſwojemu ludu! Wny cze njepuſchcżimy. Wny ſmy twoji, ty Ssyno Dawitowy, Rnježe Jeſu! Hamjen.

W. w N.

Cziń pokutu!

(Sjew. Jana 3, 3.)

Hłóſ: Nęť ſawęſęze je na cźaſu —

Ty warnujeſch, o Sboźniko,
Mje w tymle ſrudnym cźaſu;
Ty czeſch, ſo ł tebi wróću ſo
A hręſchenja ſo paſu;
Ty napominaſch ł pokucze
A ſo ſo hładam węcťoſcze,
Dbyž hiščęze je cźaſ hnadny.

Ty nochzeſch moje ſtaženje,
Ty czeſch, ſo bych był žiwy;
Duž pſched budženjom warnuje
Mje twój hłóſ miľoſcżiwy.
Ach, huſto na njón njeđiwach,
Eso ſwětnym myſlam wodźicź dach;
Mi tajki njeđat wodaj.

Kať huſto ſe ſłowom ſy mi
Ty dawal dobru radu
A mje po ſwojej ſmilnoſcżi
Eſy wutorhnyć cżył padu!
Haj, wſchudžom twój hłóſ ſlyſchecź bę,
Kaź moja duſcha derje wę;
Sa wutrobu pať ſtwjerdžich.

Duž ſpožcź, ſo ſteju na ſtraži
A ſmjercź mje njepſchęhwata;
Hdyž ſpať pať jima duſchu mi,
Budź mi ta ſmilnoſcź data,
Eo Boži Duch ju ſbudži ſaſ
Ea jejny hot na węcżny kwaſ,
Hdyž nawožen ju cźata!

K. A. Fiedleſ.

Nabożina w ſchuli.

(Poľracżowanje ł cżiſła 47.)

We **J.** wuczeť, ſo mohle wſchę dźęczy ſobu ſpęwacź, wot thęrluſcha pſchęzo jenu ſchtucżkownu rjadku pſchedpraja. Eo pſchi tym jenotliwe, na tajke waſchnje wottorhujene rjadki huſto doſcź ani ſmyſł ani roſom njewopſchijeju, ſo wſchaf jako njeſpodobnoſcź pſchipóſnawa a wobžaruje; ale wuczeť męni, ſo ſo to pſchemęnicź njehodži a — nęſchto je ſkóncżnje tola lępje dnyłi nićzo.

W **G.** ſo wuczeť ſwobodnje modli. A doľelž ſu dźęczy pſchi modlenju ſmęrom a po wuczerjowym męnjennju, kaź ſo ſluſcha, ſnutſkownje wobdźelene a kędźbliwe, dha wón tule ſkladnoſcź ł temu wužiwa, ſo do modlitwy wuczbnu macziſnu ſlędowazeje naboženſteje hodžiny ſapletuje. Dženſa n. pſch. wón Bože woſebnoſcze mjenuje a wukladuje; juſtje wón pſchirunanje wo njerjedže mjeſ pſchęžu na roſwucżaze waſchnje pſchęńdže; ſa juſtiſchim wón dopoľasuje, ſo po ſmjerczi žiwjenje pſchińdže atd.

W **S.** je tajka roſcżęhnjena ſchulſka liturgija ſawjedżena, ſo je ł tym přęnja rańſcha hodžina ſtoro wſchędnje wo poľ hodžiny pſchitróťſchena.

W **J.** je taſama njeſpokojnoſcź, doľelž tam rańſcha nutrnoſcź woſebje ł temu ſłuži, zyrkwiniſke melodije ł mnohim ſpęwanjom a katechiſmuſ ł mnohim recitowanjom twjerdže nawucżicź.

W **R.** pať wuczeť nutrnoſcź žyle kóťko ł tym wotcżinja, ſo jene bibliſke hróncźko praji; najradſcho tajke, kotrež ſo ſa ſlędowazu lęžiju hodži. Tať je n. pſch. w tón džen, na kotrymž ma ſo ſcženje wo džeſacź knjeźnach pſchęńcź, tole ta žyła rańſcha

nutrnošč: Džeczi, pišane steji: Wachujče a modlcze so, so do spytovanja njepadnjecze; duch je hotowy, ale czelo je flabe. Samjeń.

W. U. ma rańscha nutrnošč zyle formu wschędneje wuczby. Wuczeń a džeczi ředžo wostawaju. Spěwaju-l: džeczi, wuczeń tak-teruje, huřluje, tež na wschelatore wařhnje koriguje. Tu řeka n. pšch. pomaķu, nětko řylnišcho, hólzy řu pšchewótsje, ty dyrbiřch řobu řpěwacž atd. Pšchi modlenju řo řamo řtawa, řo dyrbi džeczo to runje modlene řo hiřhcze ras modlicž, dokelž řwoju wěz njeje derje cziniło.

W. M. hruboscž knježi. Mjes tym řo řańscha nutrnošč džerži, kómbžakojo do řchullsteje řtwy řastupuja a řo na řwoje měřtna řyđaju, ř czimž je huřto řhětry njeměr řjednoczenty. Wuczeń tu ředži je řakluřnjennymaj nohomaj, ř podprětej řlowu abo ma tež ruzy w řakomaj. Džeczi wořolo řawřaju, řo rořczahuja, blotkowaju w řnihach, řchlapotaju, jěđža a czěřja wschelate řlubucziniřtvo. Spěwanje je puřte wořanje, na kotrymž řo wobdžěla, řohož to runje řořchtuje. Tola njech je dořcz. Řoho to njerořhorja a — řchto je teho zyle řwobodny? Mny wschitzy mamy pšchicžinu, nad řobu řtrařowacž a pšched řóđdej modlitwu řdychnyč: Wořo, budž mi huadny a czin mi je ty řam řprawnego pšched řobu. We wobřhodže człowjekow je řnapřcheczne řadžerjenje pšchecžehnjene wot njewěrnoscze — we woblicžach, we řłowach, we řwufu, w czinjenju. Řod tym řmy my wotrořtli, to řmy widželi, wufnyli a nalořowali we wobřhadže ř człowjekami, we wobřhadže ř Bohom. Žalostnje a tola wěrnó. To je wulzy czěžko, modlitwu czistu džeržecž wot řscheho czinjenego wařhnja. Řoho měniřch, řebje abo mje? tak řo Wřchewowědomy wuczerja prařcha, řiž řo modli. Řak řeka wotmořwa? Abrahám džesche: „Řa řym řo řřhrořlił, řeczecž ř tym Řnjeseřom“; Řakub wuřnawarřche: „Řak řwjate je tole měřto! Woprawdže, řón Řnjeseř je na tymle měřcze, a — ja njewjedžich“. Pšchecželjo, my to wěmy; my wěmy, řo je řón Řnjeseř bliřko, řón wřchewowědomy Řnjeseř, řiž tež do najpotajniřchich řuczitow hlada, do najřlubřchich řlubinow wutrobny. Řaj, my to wěmy; my wěmy, řo je řwjaty Bóh bliřko, řotremuž řu řekharne řuby řrořnořcz, Bóh, řiž řo wot njewěrujeje modlitwy ř bóřřkej řidžu wotwobrocža a pšches řót wěczneje wěrnoscze nad řudakami řyđom řrócz řěđa wuwořacž řa. To wřchitko my wěmy. Mle my wěmy tež, řo řo Bóh tym prawym derje řadžicž řa a řo wón czini po woli řych, řotřiž řo jehó boja.

(Přchichodnje dale.)

Wječorna modlitwa.

W Barlinje w řymje 1885 wječor pořdže ředny řtudenta we řwojej řtwe ředžesche. Wřchelate myřle jehó wutrobu huřujachu; wón řesche na uniwěrřitu pšchicřol a pšchezo hiřhcze řesche njewěřty, řajke powořanje dyrbjesche řebi wuřwolicž. Starřchej w řalokofcži wořebje jehó pobořna macž, řebi pšchewěřhtaj, řo by na duchownřtvo řtudowal. Wěra pał do řłowa řwjateho piřma řesche w nim na njewěřte pšchicřła a duchownřtvo řo jemu teho dla njepřchihóđne řdare. Řsměđžishe, móřesche wón pšchecze řwojeju starřcheju řopjelnicž? Něřotři jehó pšchecželjo řadžachu tak, řruřy řinał. We řwojim njeměrje wón ř wofnej řtupi, řo wotewřjo, czisty řtrowy powětr řo řřebajo wón řo nořy a řorje ř hwěřdam řhladuje. To pohladnjenje řo teho wuřkótnego njebja jehó řuřchu ř nutrnořczu a řhwalbu napjelni, jehó ruzy řo řřkujetej a wón — po dlějšchim czajřu řajřo přeni řrócz — řwoju modlitwu ř Bohu póřczele: jehó huadnemu řchřitej řo wón porucži, jehó wodjenje řebi řa pučž řiwjenja wuprořy. Řotom wón wofno řacziniwřchi řo ř měřej řotuje. Tola hiřhcze řunřócz čze řo wón na tym częřřwym powětrje wofřchewicž, ř nowa wofno wotewři a — zyle pšchecžimo

řwojemu wařhnju a runjež řesche řymřta řóž — wofno něřđže řłón wotewřjene wostaji. Wóřy po tym wuřnje.

W nořy te řhachle, řotrež řo hiřhcze njehóđžachu řwjerđže řaczinicž, morjazy řłun wot řo řawachu a řón młodženz řu pohřuřchenty. Řczěřwřł teho řesche, řo řwjerde řpanje na njehó pšchidžže a wón řacž řo pšchipořđnja řežesche, řjes teho řo by řajřo ř řebi pšchicřol. Řako wón řajřo wotucži, wuhłada, řak řo jehó řořpodař ř nim přóřuje, řo by jehó ř řiwjenju řbudžil. Řehó wuwořtacze na ranju a řživna wón, řotraž řo pšches řurje pšchedřewarřche, ře teho řameho řnuķa, řa nim pohładacž. Wón huřđom řpóřna, řo je wuhłowy řym ř řhachłow wuřchol, a ř wofnej řhwatarřche. Řak derje, wón řesche řłón wotewřjene řtalo. Řby by to njebřlo, wón by řjes řwěla řubjeńřtvo řmjercze řyř.

Tuto nařhonjenje jehó řuřchu řacž nanajřlubřřcho pohřnu. Řak řpodřiwnje řesche řón Řnjeseř tola jehó wječornu modlitwu wuřřchřal — tu přěnu modlitwu wot wjele řet řem. Řako řesche řajřo wuřtrowjenty, wón huřđom ř jenemu pšcheczelej řhwatarřche, řotryž teho Řnjeseřa řubowarřche, řo by jemu wupowjedal, řchto je řón Řnjeseř nad nim czinił a řo by jehó prořřyl, řo ř nim ř horzej džaknej modlitwe řjednoczicž. Wot teho czajřa řu řebi teho wěřty, řa řajke powořanje dyrbi řo rořřudžicž. Řehó starřcheju pšchecze je něřko řo tež jehó pšchecze řcziniło.

M.

Nashmske domoředjenje.

Nječ domoj du! řo wječor bliži,
Mój tuřny džei řo nařhila,
Řczěń dlěřchi řo a řłónzo niži,
Řóř řměřkow řiřom pšchitřadža;
Řa czuju řyřchi nařymne,
Dny řhłóđne řu a mřłohojte;
Duž pyřam řróřu pučžownu
A domoj řžu.

Nječ domoj du! Řch, řiřom řłincža
Ři ř dala řwony wječorne;
Řój řom, pój řom! řich řnyři řrincža
Řaž pořtrowy, řom witaže;
Ři je, řaž řyřch řłóř macžerřki
Řa řiřom řkřřchal we řuřchi;
Duž řaměnicž řa řuřobu
Čžu ř wóřczinu.

Nječ domoj du! Ři řwucžěwale
Řsu wřchitke řwěřki nałěczja;
Řřecž řóže řu, řiž wupřřchake
Řsu něřđy řhody řiwjenja;
Řěřł pšchicřol czajř je nařymřki
A wětr řymny wicřori;
Duž ř njewuprajnyřu ředženjom
Řje czehnje řom.

Nječ domoj du! Řom řtadla czajřnu
A řpřóřny řatař ř pola dže;
Duž řo přěřka, řóřž njedowřahnu
Řa řjeńřche řona wóřczinřte;
Řóž czěmna, řymna bliži řo;
Řa nimam wjazy řaloko;
Řam potom řřeknu ř wjeřelom:
Řěřł řym řa řom!

K. A. Fiedler.

Hodny skupeho.

Bo jendželstkim podať Kapleť, f.

Přichěžadžmy šo do wulkeho jendželstkeho města Londona! Tam bě přichěžupz Marli wumrjel. Šo bě wumrjel, nad tym žaneho dwěla njebě. Protokoll wo jeho pohrjebje bě wot čželneje žony, wot sawostajennyh a tež duchowneho podpřisanj. Škrudž, Marliowy přichěžupski towaršch, bě jón šobu podpřisal, a teho mjeno wjele pláčesche, hdžěžtuli by je podpřisal. Starj Marli bě mornj kaž šchžěpa drjewa.

Njedžiwajče, šo tak praju, kaž šchžěpa drjewa. Ale ludžo tak prajachu, a duž přchi tym wurasu wostanu. To pať dyrbimj najprjedy š wěštosčzu wjedžecz, šo bě Marli mornj, hewat se stawisnj, kotruž tu powjedamj, ničeho špodžiwneho wukhadžecz nje-móže.

Škrudž ženje stareho Marliome mjeno nad durjemi šwojich klawow njeuotstroni; lěta dołho tam stejese: Škrudž a Marli. Druhdy bychu ludžo, kiž běchu w klawach zuš, Škrudža mjenowali Škrudž, druhdy Marli, ale wón by na wobej mjenje wotmolwjal. To bě jemu žyle wšcho jene. O! Škrudž mějesche twjerdu ruku, a byli š njej někošo šapschimnyl byl, njeby pušchžil, doniž njebě na nim doščz šaplužil, tónle šupj starj hrěšnik! Twjerdy a wótrj bě kaž klepantj kamjenj, š kotrehož žadnj woržl ani šchřicžki wohnja njeuwklepa, a šamknjenj a šamotnj kaž šchnal w hacze. Šyma, kotruž w šebi mějesche, potašowasche šo w jeho woblicžu, morščžesche jeho lizj, čžerwjenesche jeho woczi, barbjesche jeho čžerkei hubje módrej, proščesche jeho šhód a klicžesche š jeho korežateho hloša. Wělnj mros na jeho hlowje a košmatej brodže ležesche. Tule šymu wón štajnje se šobu wokoło noschesche, wona šamo w přyčžich dnjach jeho kontor wokšlódnesche a njeuopušchžil jeho ani wo šthodžerit w hodownym čžafu. Čžopkota a šyma wonka mało nad Škrudžom šamóžeschej. Ničtó jeho ženje na hašj nješadžerža, šo by šo jeho woprašchal: „Mój lubj Škrudžo, tak šo wam wjedže? Šdy dha mje wopytače?“ Žadnj prošch jeho wo malicžkosč njeuošchesche, ničtó šo jeho ša kajmžtuli pučžom njeuoprašcha. Šsamo přj, kiž šlepi na šchřicžku wjedžichu, jeho šnajachu, čžehnichu šwojeho knjesa do bližšeho dwora a machotachu š wopušchu, kaž bychu prajicž čžyžle: „Žane wócžto je lepje hacž šle wócžto, šlepy knježe!“ Ale šchto Škrudž wo to rodžesche? Knje to wón lubowasche. Šswój pučž šam a wšchej čžlowskej šobuželnosčžil š pučža hicž a šo našdala džeržecz, to Škrudžej, kaž ludžo prajachu, kaž šlódke worjechi šlódžesche.

Šunu patoržizj wječor Škrudž we šwojim kontorje šedžo pišasche. Wonka bě šyma, kušaza šyma, a wulka kurjawa. Wěžinj čžafnik bě runje tš wotbil a hižom běšche žyle čžma. Šswěžj w kontorje šnapšcheczža runachu šo čžerwjennyh blašam we mhli, kiž bě tak tošta, šo mohł ju š ruku přchimacž, a kiž šo šamo š klucžowej džerku nuts čžišchžesche. Kontorowe durje do pšblanškeje štwicžki mějesche Škrudž wotewrene, šo by šwojeho pišarja, kiž tam listj wotpišowasche, we wocžomaj měł. Škrudž mějesche mały woheň w šhachlach, ale pišarjowj woheň bě hišchže mjeňšchi a wobštesche š jenicžleho wuhlesčka. Ale wón njeuóžesche přchiladowacž, přchetož Škrudž mějesche wuhlowj kašchž we šwojej štwje, a tak wěščze, hacž by pišar po kopacž wuhla přchišchól, by jemu jeho knjes wosjewil, šo je čžaf, šo šo dželitaj. Tehodla šebi pišar šchawl wokoło šchije šwi a wohrewasche ruzj přchi šwěčžj; došelž pať mějesche mało šantajije, šo nješhrě.

„Wjekele hodj, wujo! Wóh šdžerž Waš!“ šawola čžerštwj hłóž. Bě to hłóž Škrudžoweho wujka, kiž bě jemu tak nahle na šchiju přchišchól, šo poštraw přjedy šapšchšcha, hacž šo na štrawjerja dohlada. „Wah“, džesche Škrudž, „hłuposč!“ Škrudžowj

wujk bě tak ryhle přchēs mhlu a šymu šchól, šo šo horjesche, jeho woblicžo bě žyle čžerwjene a lubošne, jeho woczi šo blišchžeschej a jeho dyh šo kurjesche. „Šodownicžka je hłuposč, wujo?“ džesche wujk, „to wy tola wěščze njeuěnicže!“

„To ja mēnju“, džesche Škrudž. „Wjekele hodj! šajki šamjhl dha ty mašch, wjekele byčž? Ty šj šhudj doščz.“

„Šlejče wšch!“ šnapšcheczšiwj wujk. „šajke prawo dha wy macže, mjeršazj byčž? Wy ščze bohatty doščz.“

Došelž Škrudž wujkej na to wotmolwicž njeujedžesche, rjeknj šašo: „Wah! Hłuposč!“

„Njebudžče šty, wujo“, džesche wujk.

„šajki dha dyrbjal hewat byčž“, rjeknj Škrudž, „hdjž šym w šajkim klawnym šwěčže žiwj? Wjekele hodj! Přječ š wjekelemy hodami! Šchto dha hodj tebi dale šu hacž čžaf, dołh pláčicž a žanyh pjenes njeuěčž, šo wo lěto šarjchi wjedžecz a niž wo kroschit bohatschi? Šdy bych čžinicž mohł kož čžzu“, praji Škrudž rošmjeršany, „kóždy blašj, kiž se šlowom ‚wjekele hodj!‘ w hubje wokoło šhodži, dyrbjal wumrjecž! šaj, to dyrbjal!“

„Wujo“, porokowasche wujk.

„Wujko!“ šwarjesche wuj šhutnje, „džerž hodj kaž čžesč a daj mi moje džeržecz, kaž šo mi lubi.“

„šaj, džeržecz!“ šnapšcheczšiwj wujk, „ale wy je njeuđeržicže.“

„Wostaj mje na pokoj“, šawola Škrudž.

Wujk pať dale rěčšesche a praji: „Šzu wjele wěžow na šwěčže, š kotrychž šym dobreho doštamal, to wam wobšručžam, a mjes nimi šu tež hodj. Šody šym přchezo, hdjž šu přchišchke, njeužiwajžj na jich šwjatocžnosč, ša dobrj čžaf wobšladowal: ša lubj, wodawazj, šmilnj, pělnj čžaf, ša tón jenicžki čžaf, kiž w běhu lěta š protjti šnaj, hdžej muž a žona w jenny šmyšljenju šwoju wutrobu wjekele wotewritaj a šebi na ludži, kiž niže njeju šteja, pomjšlitaj, šo šu tež podobni šobupučžowarjo š rowu a niž štworjenja, na druhi pučž šwjašane. A teho dla, wujo, hacžrunje mi hodj žaneho škota a šlěbora do dyššaka přchinjšle nješku, tola wěrju, šo šu mi dobrotu čžinile a budža mi dobrotu čžinicž, a duž praju: Wóh žohnuj je!“

„Ty šj móžnj rěčnik, knjes wujko; mi je džiw, šo do šejma njeuđeržech. Ale ja nimam ani lóšchta ani šhwile, na twoje rěče wo hodach pošluchacž. Dobru nóž!“

„Mi je wutrobnje žel, wujo, šo waš tak šamknjeneho namafam. Mój tola ženje žaneje roštrwj njeuějachmoj, na kotrejž bych ja wina był. Tež šebi ničšo wot waš nježadam, hacž šo čžyčch waš prošchž: Wobjedujče jutšje poša mje!“

„Dobru nóž!“

„Potajšim, wjekele hodj, wujo!“

„Dobru nóž!“

„A šbožowne nowe lěto!“

„Dobru nóž!“

Wujk wopušchžil, wot Škrudža takle krótko wotpošasany, kontor runje tak radoštnj kaž bě přchišchól.

(Přchichodnje dale.)

Wšhelake š bliska a š daloka.

— Šaňženu njedželu bu knjes duchownj Wjerwa jako nowj šarat Bukeczanskeje wofadnj šwjatocžnje šapošasany. Na šerškim šemšchenju mějesche knjes šarat em. šubiza přchēštajazu rěč a na němškim šemšchenju knjes wšchšchi žyrkwinskj radžicžel šošentranj noweho knjesa šararja do šwojeho šastojšstwa šapošasa.

— Šo tym, šo je knjes diakonatski wškar Wrosak w šetlizach šwoje pruhowanje wólbošhmanosčže šhwalobnje wobštal, je jeho žyrkwinskje přchēštejicžerštwow w šetlizach ša šaplana w šetlizach wušwolšto.

— Knjes wšchšchi konsistornj radžicžel Dibeliuš je jako šarat šchžizneje wofadnj šaňženu njedželu šwoje wotšalne přēdowanje džeržal. šako wšchšchi dwórški přēdat wón šwoje nastupne přēdowanje přchichodnu njedželu w dwórškej, w šofijinej žyrkwj džerži.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosé ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spař měrnj
Čerstwosé da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjatosok,
Duši daty,
Wotpođń ty.

Z njebjes mana,
Njeh éi khmana
Žiwnosé je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew éi!

F.

Sserbske njedželske łopjeno.

Wudawa ƙo kóždu ƙobotu w Smolerjez knihicziščezěrnj w Budyščinje a je tam sa šchwórtlětnu pschedplatu 40 np. dostacž.

3. njedžela adventa.

Kol. 1, 12—15.

Pšchihotujmy ƙo na šbóžne hody!

Pohladaujmy wokolo ƙo: czěmny, hrěšchny ƙwět naš wobdawa.

Pohladaujmy do ƙo: wumóžena je naša wutroba.

Pohladaujmy wysche ƙo: tam woczakuje naš herbstwo ƙwjatnych we ƙwětle.

I. Dwě kralestwje tu na semi ƙo pospochi je ƙobu bėdžitej: kralestwo ƙwětkla a kralestwo czěmnosće. Hlaj, džěń ƙo i nozu wotmėnjuje, a nóz dyrbi dnjej knjejtwo wotstupicž; a dwě druhej kralestwje tu stej: kralestwo ƙwětkla, to je kralestwo wscheho dobreho, Bohu spodobneho, njebjeskeho, a kralestwo czěmnosće, to je kralestwo wscheho sleho, hrěšchneho, czertowskeho. Ty ƙam se ƙwojeho šhonjenja wěšch, so přěnsche kralestwo husto doscž druhemu podleži, a dyrbišch i Pawołom škoržicž: Ja wėm, so we mni, to je w mojim czěle, njebydli nicžo dobreho; wolu wschał derje mam, ale so bych doƙonjał to, šchtož je dobre, to ja njenamakam. Ty widžišch, ƙamo pola kšchesczjanow ma kralestwo czěmnosće hišchcže wulku mój a dobywa knjejtwo nad nimi, kotrymž je tola Bóh luby šnjes wulke ƙwětklo šaƙwēcził; nětk pał pomyšł ƙebi na czašy, w šchotrychž tu kšchesczjanska zyrkej hišchcže njebė, na ludy, kiž tole wulke ƙwětklo Bože hišchcže nimaju! njepraji ƙwj. pišmo wo nich i prawom: woni šchodža w czěmnosći? Ale pola naš rěka: Bóh je naš wutorhnył wot wysch-

nosće czěmnosće. A tola, pohladaj wokolo ƙo, nje-wobdawa ƙamo naš czěmny, hrěšchny ƙwět? Czěmnosć pšchitrywa šemju a mroƙota ludži, ale nad tobu, kšchesczjanski, ewangelski ludo, prajesche Bóh: budž ƙwětklo, póbławschi ƙwojeho Šyna, kiž ƙam wo ƙebi prajicž móžesche: Ja ƙym to ƙwětklo ƙwěta, šchtož sa mnu džě, tón njebudže šchodžicž w czěmnosći. Ale du dha kšchesczjienjo sa nim? ach, šak wjele czěmnosće hišchcže pola kšchesczjanow! Šak wjele šjawnych mordarjow! Šowiny ƙu nam halke w pošlednim czašu wjele wo nich powjedale! Šak wjele mandželstwoła-manja, njepózcžiwosće, njeprawdosće, šak wjele pšchibłodžerjow! Šudnistwa maja wschė ruzy pošne, a njemóža ƙo husto doscž tnych šudnistich ščórbow dowobaracž. Šak wjele njewěrnj a pšchiwěrnj! šak wjele bėha jich š tym šalschnym wěšchczerjam a zejchow wuložerjam! Šchto móže tnych liečicž, kotrymž je brjuch, jich czešcž, jich ƙylna ruka jich pšchibóh? Šajka czěmnosć šolowokolo naš! njepraj: džak budž Bohu; tajki ja nješym! Šruhuj ƙo wjele bóle, adventski czaš tebje š temu napomina, a ty namakašch, so ƙo tež w twojim žiwjenju wjele czěmnosće hišchcže namaka a so šesuf šchryšuf, ƙwětklo ƙwěta, tebje hišchcže dorosšwětklił njeje.

II. Tola pohladaj nětk do ƙo! Wumóžena je twója wutroba, jeli-so jeno chzesch, pšchetož na šchryšufu mamy to wumóženje pšches jeho krej, tnych hrěchow wodacže: My ƙmy mohł-rjez wopalenž, kiž bu w prawym czašu hišchcže i wohenja wutorhnyj. Wohen, kiž tebje špalicž a pójrcjež chžyšche, je hrěch, czert, hela, šmjercž;

ale hlaj: Wón je tebe shubjeneho a satamaneho człowjeka wumohl, warbowal, dobył wot wschitkich hrěchow, wot kmjercze a czertowskeje mozy; tehodla i prawom rěka: wón je naš wutorhnył wot wyschnoscze czěmnoścze, a hšcže wjazy: a je naš pschestajil do kralestwa swojeho lubeho Ssyna. Hdy je so to stało? W twojej swjatej kšczenizy! Njepšchinješe wona wodacze hrěchow, njewumože wot kmjercze a czerta, njedawa wěcznu sbóžnosć? Wšchě tele wysoke njebjeske kubla so tebi w nowym zyrkwiny m lěcze i nowa wudželuja! Kajka hnada Boža, so mamy zyrkwine lěto, so móžemy w nim žiwi być! Hdy by jo shtó i jeho njeđelemi a swj. dnjemi a rócžnymi čašami našchemu ludu precž wsacž mohł — kajka njewuliczomna duchowna shtoda sa naš! Nowe zyrkwine lěto je wopokasmo noweje hnady Božeje! Nětk je tón prawy spodobny čaš, nětk je tón džěn sboža! Sapschimn tole sbože! pohladaj do so, wumóžena je twoja wutroba, jeli-so jeno chzesch. Twoje wumóženje je dokonjane, sbože je sa tebe wotpoložene, ty šy wutorhnyeny wot wyschnoscze czěmnoścze, ty šy pschestajeny do kralestwa jeho lubeho Ssyna, jeli-so jeno chzesch. Dha chžyl tola! Dha wěr tola! dha sapschimn tola i ruku swojeje wěry tuto wumóženje, a: wumóžena je twoja wutroba; a hacžrunjež šy wobdaty wot czěmneho hrěschneho šwěta, czwilowany wot czělnych boloscžow, domachphtany wot wschelkeje nusy, budžesch w šebi bohacze sacžuwacž mēr Boži, kotryž wschoň šwět ani dacž, ani bracž njemóže; ale hšcže wjazy!

III. Pohladaj wysche so! tam woczafuje tebe herbštwu swjaty ch we šwětle. Shtož tu hižom dostał šy do přědka w mozy swojeje wěry, to so čzi tam wopravdže dostanje! Duž džakujcže so dženska i Pawołom temu Wótzu, kiž je naš hódnych čžinił k runemu herbštwu swjaty ch we šwětle. Shtó šu tucži swje- cži? Jan, wučer Boži, nam wotmolwi (7, 14): „to šu čzi, kiž šu pschischli i wulkeje tyschnoscze a šu swoje drašty wumyli a je wubělili w jehnjecžowej krtwi; tehodla šu woni psched tym stolom Božim a šlužža jemu wodnjo a nozy w jeho zyrkwi. Jim so wjazy njesechze jěsčž ani picž: tež njebudže na nich panycž šlónzo ani žana hěza; pschetož to jehnjo, kiž je šrijedža stola, budže jich pasčž a pschewodžecž k žiwym žórlam wody; a Wóh budže wottrēcž wschitke šylšy i jich woczow.“ Shtó pak mohł se šlabnymi człowškim i šlowami dowopišacž herbštwu swjaty ch we šwětle; Sswj. Pawoł, hdyž juntrócž wo tutym herbštwje rěcži, praji: Shtož žane woło widžalo njeje, a žane wucho šlyščalo njeje, a do žaneho człowjeka wutroby pschischlo njeje, to je Wóh pschihotował tym, kiž jeho lubuja. Shtó nochžyl tam sańcž, shtó nochžyl i Pawołom prajicž: Khrystuš je moje žiwjenje, wumrjecze moje dobycže? Haj,

Rjane je, rjane je
jandželjow tam šhwalenje;
měl ja kšhidla, mohł ja lecžicž,
chžyl psches doły, hory šlecžicž
hacž na hory Zionške.

S Babela, i Babela
poczahnu do Salema,
do tych šloty ch krašny ch hašow
i tuty ch krotkych bėdny ch čašow,
dušča polna wješela.

R njebjesam! k njebjesam
chže so hižom dawno nam;
shtomy žiwjenja tam steja,
Bože džecži wschě nuts džėja,
Knježe! pomhaj nam tež tam!
Šamjeň.

J. w K.

Na advent.

Knješ pschischol je; Wóh jeho nam
Še sa Šbóžnika dal;
Ssyn Boži je so k wschitkim hrěschnikam
Tak hnadnje ponižač.
Kiž wótžam dołho bėšche polubjeny,
Šu w čžichej nozy šwětej wobradženy.

Schže wschidže džens, drje mjelcžo, potajnje
Do kóždej' wutroby,
Kiž jeho Duchej bydlo hotuje,
Šej jeho pscheprošy;
Wón pschidže k nam we šwojim šlowje rady
A w swjatej mjecžeri tež i darom šwojej' hnady.

A pschidže tež we šwojej krašnosčži
A mozy njebjeskej.

O šbóžna dušča, kiž we lubosčži

Šoh' štyšnje žada šej.

Wón pschidže, jeho krala budža widžicž

Tež wschitzy čzi, kiž njepschestachu jeho hidžicž.

Šurij Bróšl.

Nabožina w schuli.

(Wofracžowanje.)

Hdžež bohabojoščž wučerzej ruzy štyluje, tam bywa schula swjaty ch templ, hěta Boža, w kotrejž je jeho lubosčž, jeho mēr i bydlenjom. A čžim sbožownišchi so wučer w tutej hěcže sacžowa, čžim bohatsche to žohnowanje bywa, kotrejž so nad schulu a wottal nad wofadu wupšchescžera: čžim wutrobnišcho so wón modli, čžim twjerdscho wobjima wón džecži do swojeju rukow a položa je modlo do wótžneju rukow a na wótžnu wutrobu Božu. Tak čžini wón we schuli a swonka schule. Džecži šu jemu pschezo blisťo. Přjedy hacž wón rano šwój šhód do schule nastupja, je wón jedyn druhi hižom čžinił, tón k wyškolosčži; přjedy hacž wón swojej ruzy w schuli štyluje, je jej wón přjedy we swojej komorzy štylowal, hdžež je se šwojim Bohom šam.

Tajke šamobycže i tym Knjesom je najwjetšcheje wažnosčže sa kóždu dušču, kotraž jo nashonja. Wo Šakubje rěka w 1. kn. Wóšijašowych 32, 23 a 24: A wosta lutki šam. Duž bėdžesch so i nim muž hacž do šwitanja. Wny šnajemy šlónčjenje tutaje bėdy. Wo našchim Šbóžniku steji pišane w Mat. 14, 23: Šesuš džěšche na horu šam lutki, so by so modlił. Tajke šamobycže i Bohom wjedže k šmėrombycžu w Bosy. Shtó pak šmėrombycža w Bosy bóle potrjeba dyžli wučer! To so mało rošpomina wot wučerja šameho, wot jeho šwójbh, wot gmejny. Šak tola w šhorostwoje wscho woczichnje, hdyž so lěkač pschiměrja, recept pišacž. Tón muž trjeba mēr, pschetož wón ma šwoje myšle hromadu wsacž. Wučer potrjeba hromadubracža myšlow we wjele wschšchej měrje; čžehodla dha wón njephta a čžehodla jemu njepšchewaju šamobycže i Bohom? Shtož wón sa šebje a sa šwoje džecži trjeba — w tajkim šamobycžu i tym Knjesom je to namakacž. Šak steji pišane? „A sta so, jako Šesuš kšcženy bė a so k Bohu modlesche, so so njebjesam wotewriču, a Šswjaty

Duch stupi dele." (Lut. 3, 21. 22.) Potajfim: Nad modlazym sieji njebo wotewrjene, i kotrehož so dar dawa; we modlazym je wutroba wotewrjena, tať so móže jón wona pschijecž.

A kotryž je to pschi Jordanje shoniť, tón šwěrnny a wěrnny šwědt, pschimoła wschitkim, wot njebo ja pastyrjow šwojich jehnjatow postajenym: „A schtož wy prošycž budžecže w mojim mjenje, to chzu ja čžinicž.“ (Zana 14, 13. 14.) Schtož wy prošycž budžecže. A schtož to prajesche, je tež prajiť: „Se-li so tehodla wy, kiž wy si scže, wschať móžecže šwojim džecžom dobre darj dawacž; wjele sferje wasch njebieski Wóčez budže Šwajateho Duchu dawacž tym, kiž jeho prošcha“. Wón tónle dar — wo Šwajateho Duchu — dyrbinny my wučerjo najprjedy prošycž; pschetož wón wodži do wscheje wěrnosče, wón trošchtuje w šrubohje, wón je špomozny naschej šlabosče, wón wotewrja wučerjej rôt a wučomzej wutrobu ja Bože šłowo, wón pschekraňnja wobegu do Šhrystufoweho šnamjenja, wón wuliwa lubosč Božu do jeju wutroby a roššwjecža ju čžiscže, wón dawa šwědcženje naschemu duchej, so šmy Bože džecži, a i tajfim šwědcženjom mamj Boži měř w dušchi, tón měř, kotryž wyschšchi je džžli wschitkón rošom, tón měř, kiž wutroby a myšle wobarnuje w Šhrastufu Šesufu.

(Pschichodnje dale.)

Glejtaj, so wo tym ničto nješoni!

Mat. 9, 30.

Tať praji tón Šnjes i šlepymaj, hdyž bě jeju wustrowiť, kať my hušto po džiwnyh wustrowjenju i jeho erta to pohroženje šlyšchimy, so šo wo tym rěčecž nješmě. Wón chze, so by to šaczowanie jeho wobšboženja čžishe na wutrobu škutlowalo. Duchowne žohnowanja Šnjesowe nješju i temu, so by šo wo nich je šufodami rěčžalo kať wo bėrnjowyh žujach. My dyrbinny šo psches te woschemjaze hodžiny, kotrež mamj i jeho hnadny, do čžischny dowjesč a jeho hnadže nad nami škutlowacž dacž. Tón Šnjes čžini šwoje džiwny, so by naschu wěru pošlyniť. Duž dyrbinny ja tym štačž, so bychmy to žohnowanje měli.

Čžitaj we šwojej bibliji.

Młodženž bėšche do Šmeriki čžetnyť, so njeby, šakoť w nješomnej šhroblosči pschestup:wschi, šašlužene šhoštanje dostal, a bėšche tam do wulkeje nusy pschischoť. Duž šo wobštarny duchowny nad nim šmili. Wón jemu najprjedy i šrutnyh šłowami jeho čžezke hrěchi poročowasche a šłoncžnje praji:

„Móž šyno, wschitko móže šo hišche i dobremu wobrocžicž, jeli so to čžinišch, schtož tebi radžu; šlub mi najprjedy na šwoju ruku, so chžesch čžinicž, potom chzu tebi prajicž, schto mam w myšlach.“

Najprjedy młodženž nješasche, ale nusa, w kotrež bėšche, a napominaze šłowa duchowneho jeho pschemochu. Wón to šlubjenje da. A schto jemu na to duchowny praji? Tu masch bibliju, w nej pschecžitaj kóždy džej jedyn staw a pschemyšl šebi, schto šy čžital, potom móže šo wschitko hišche i dobremu wobrocžicž.

Młodženž pošdžišcho pomjedajche: Nješbudžich-li tehdom w jara šrudnyh wobšejnosčach byl, bych šo duchownemu do woczow wušmjať, so šebi tajke nješto wote mnje žada.

Tola bón bėšche šlubil a je šwoje šlubjenje džeržal a Bóh tón Šnjes je tež džeržal, schtož poškutnyh hrěšnikam w bibliji lubi. Na njebo hišche čžezke čžasny pschidžechu, ale wón šo po něžim i lěpschim nahladam pschedobu, wón pošna šwój hrěch a namaka wodacže psched Bohom a tež psched šwojimaj štaršchimaj. Wón bu psches Božu hnadu hódny čžłowjek; pschetož wón bě je žórla Božeho šłowa móž i nowemu žiwjenju čžerpať. Ach, so

bychu wschitzy, kiž šu w tajkej duchownej nusy, tež tón pučž namaťali a nastupili, kiž jich i nusy wuwjedže a jich wutrobu wopravdže šbožownu čžini!

Wschitka čžłowjecžna kraňnosč je jako trawna kwěťka.

(1. Šetra. 1, 24.)

Wěcže by ty i wjetšchej rošhadnosčju žiwny byl, wjele lěpje šlacžiwosč wschelitich wězow roššudžal a i horžychim naleženjom šo wo šwoju wěčnu šbožnosč štaral, hdy by šebi i kóždy dnjom projl: Wschitko šemšte je šachodne!

Runjež Čži na šhonjenjach a dopomnjecžach, Čže na šachodnosč wschelitich wězow kěžbliwego čžinjazyhch, drje ženje nješobračhuje, dha je tola tež wěrnno, so nēcžišchi čžas čži móžnje předuje: Wschitko je šachodne!

Widžišch-li, kať šu šo schtomny šwoju draštu šleťke, pnytnješch-li, kať šo šemny šeleny schat, Šwoje wóčžo tať šchemjazy, dale bóle šhubjuje; wuhladašch-li kať wscha pschirodžina pnyha hladajo hinje a kať šo šemja do schereje barby wodžewa, — dha je Čži to wscho rěčžaze šnamjo šachodnosče wschelitich wězow, šachodnosče Šwojeho šamšneho žiwjenja.

To, na čžož w žiwjenja hólku hušto njemyšlišch, Čži nětko našyma tať wóšje pschimoła, so dyrbišch i najmješšcha drubny na jejny hłóš kěžbowacž.

Škušješch-li šnana i tajfim, kotšž šo i nadžiju dolheho žiwjenja nošcha, kotšž na šwoju šrowosč, na šwoje možny twarja, kotšž šebi myšla, so to pschezo tať wostanje, so jich žane nješbože, žane horjo njetrechi: dha pohladaj nětkole w čžasny našymy do Božej pschirody. Tať kať je ta we wotemrjecžu, budža tež Šwoje možny wotebjeracž, tať šo po čžasny tež Šwojich šmyšłow wótrošč šhubi, čžerstwosč Čže wopušchči a šamo šwoje žiwjenje pschestanje, kať šopjeno je schoma wotpadnje, kotrež wčžera hišche twjerdže wišasche.

Škušješch-li i tym, kotšž šo na šwoju rjanosč hordža, kotšž nětkole lube ranje je šwojim pnyšchemjom pschecžinja: dha pohladaj na šwadowaze lišče, kiž tu hewať tať rjane wišasche a kotrež jow nětko šejšnjene na poš pscheklate i Šwojimaj nohomaj leži. Wopravdže, tónle pohlad Šwoju hordosč porašny a Šebje nawabi, bóle ja tej pnyhu štejecž, kotruž Či pobožnosč dawa a kotrať tež potom nješauđže, hdyž šo čželowa rjanosč minje.

Šraj šebi teho dla i kóždy dnjom: Ša šym w tajkim šwěcže žiwny, hdyž je wschitko šachodne, hdyž na wobšedženštwo nėj-kehožkuli šubla ženje trajazu nadžiju štajecž nimam; ja chzu teho dla šemšte šubla i prawej měru wužitwacž a we wješelu nad jich dozpicžom kóždy krocž myšlicž: wone šu šachodne! Šlej, budžesch-li taťle šmyšlenny, dha Čže to potom hnydom tať nješrudži a i nješpošjom nješapjelni, jeli so šwoje čžasne šubla přjedy a pošdžišcho šašo šhubišch.

F.

Hody škupeho.

Šo jendželškim pošal Šapleť, i.

(Šotracžowanje.)

Škrudžowy pišat bė, wujka won pušchčiwšchi, dvěmaj drubi-maj mužomaj šastupicž dal. Wěšchtaj to wošebnaj knješaj, kiž nětko, šlobuť w ruzny, w šontorje šteješchtaj. Šwonaj mješeschtaj kniši a papjery w rukomaj a poškonišchtaj šo psched Škrudžom.

„Škrudž a Šarli“, jedyn wot nješju, do šwojeje papjery hla-dajo, rješny, „mam to wješele, i knješom Škrudžom abo i knješom Šarliom rěčecž?“

„Šnjes Šarli je šydom lět šem morwy“, šnapschecžiw Škrudž, „wón psched šydom lětami ruuje w teje nožny wumrje.“

„Mój niedwólujemoy“, praji knjes, fwoje domwěrjeniske pišmo pschepodajzy, „so je jeho darniwošč zyle na jeho hiščyže žiweho wikowaršeho pscheczela pscheschla.“

Œ tym mějesche tónle knjes poprawom zyle prawje, pschetož wobaj bėschtaj dwaj febi runaj duchaj byloj. Pschi tym njesbožownym fłowje „darniwošč“ Œkrudž cžolo morsčyžesche, wijesche f hłowu a da pišmo wróče.

„W tymle fwojedženiskim cžaku, knjes Œkrudžo“, praji tamny knjes, pjero do ruki wsawšchi, „je bóle hač hdy pscheyomne, so fwo tež trochu sa fhudyh a hubjenyh postaramy, fiž w něčyžišchim cžaku jara cžerpja. Zhyžy ani najnušnišcheje potreby nimaju, luby knježe!“

„„Njeje dha žanyh džělatnjow wjazy?““ woprašča fwo Œkrudž.

„Džělatnjow dojč.“

„„Pschijimaja dha fwo tam hiščyže pscheryjo?““

„Wone bohuzel jich wjele hošpoduja.“

„„D, to je mi lubo fkyščecž. Wojach fwo, so fwo to wjazy nještawa““.

„W tym pschewědczenju, so džělatnje wulkej fhyle fhudyh jeno mało posčiczecž samože, prbzuja fwo nělotji mjes nami, fmmu nahromadžicž, so by fwo fhudym žiwnošč a tepjenje kupilo. Mój tónli cžak wufwolichmoj, w kotrymž fwo nusa najhórcžo facžuwa a bohatstwo fwo wjeleli. Rač wjele fmēm sa waš napřacž, knjes Œkrudžo?“

„„Nicžo!““

„W febi pscheyecž, njemjenowany wostacž?“

„„Sa febi pscheyu, so byšchtaj mje na počoj wostajkoj, a dofelž fwo mje praschataj, šhto febi pscheyu, mojej knjesaj, dha je tole moje wotmolwjenje: Sa febi hody žaneho wjelela njesčzinju a njemóžu ničžo f temu dacž lėnim ludžom wjelele wuhotowacž. Sa džě džělatnje. podpjeram, te febi wjele žadaju, a šhtóž ničžo nima, njech tam džě““.

„Wschitzy tam hič njemóža a mnošy bych radšcho wumrjeli.“

„„Sechzedža radšcho wumrjecž. njech wumru. Œ zyla mje to ničžo nještara a tež do mojeho powołanja nješkušča. Došč je sa muža, so fwoje džělo rošymi a fwo do druhich ludžazeho njetyka. Mam na fwojim dospołnje došč. Œso wamaj porucžam, mojej knjesaj!““

Dofelž taj knjesaj widžeschtaj, so jow ničžo njedozpijetaj, fwo wotkalischtaj a Œkrudž fwoje džělo dale džělajo fwo fwojeje frutoščy wjelelesche.

Mhlischo pschezo bu a symnišcho. Rušata, šchčipaza, palaza fyma.

Œkrudž njebė dolho pišal, jako fwo durje jeho kontora trochu pomoczinichu a mloduschke blėde woblicžo pscheryšeho hólčka fwo w durjach pokasa, kotryž chžysche knjesa Œkrudža f hodownym spěwkom fwojelicž. Wón bė lėdom sapočal:

„Bóh žohuu, luby knježe, waš

W psched fym fakitaj“,

jako Œkrudž lineal šhrabny a fwo f nim do spėwarja samėri, tak so tónle hnydom wonėmi a cželny.

Œkóncžnje hodžina bijesche, w kotrejž fwo kontor samkny. Œkrudž je fwojeho fhbka flėšy a da f tym tež pišarjej domwolnošč, fwjatoš sežinicž. Kontor bu samknjeny a wobaj woteńdžeschtaj, kóždy fwój pucž.

Œkrudž domoj džěsche do loža. Wón w tych famyh stwach bydlesche hdyž bė něhdy jeho pschepuški towaršich pscheywal. Bėchu to cžėmne stwy w cžmowym twarjenju sady w dworje, a Œkrudž tam zyle famludki byblesche, žana žiwa dušča hewaf w žylym domje. Dwór, psches kotryž džěsche, bė tak cžmowny, so dyrhjesche

Œkrudž, fiž tu kóždy kamjeń snajesche, f rukomaj wokoło fwo mašacž: Mhka a fyma tak pschibnywašchtaj a fwo wokoło starhch cžornhch domškich wrotow lėhaschtaj, so fwo šdasche, kaž by smjeršy duch w frudnyh myšlach na prosy fežal.

Nėtko bė wėste, fwo na samkowym pschimadle ničžo wošebite njebė, hač so bėsche jara šchėrofe. Wėste tež bė, so Œkrudž rano a wjeczor, hdyž by durje jamkal abo wotamkal, na nim ničžo wošebiteho njewidžesche, a teho runja bė tež wuczinjena wėž, so mějesche Œkrudž wot teho, šhtož fwo fantasija mjenuje, runje tak mało w febi kaž jeho pišal. Sabycž fwo tež nješmė pschispomnicž, so Œkrudž dženska hiščyže se žanej myšlicžku na njeboho Marliu fwo dopomnił njebė fhiba popołdnju. W nětko nam ničtó praji, tak pschińdže, so Œkrudž, jako chžysche ruku na samkowe pschimadlo počozicž, w pschimadle niž pschimadlo, ale Marliowe woblicžo wuhlada.

Marliowe woblicžo! Wone mějesche fklabu hróšblimu fwėtkošč na febi kaž něhdy dudlawe drzewo w cžmowej pinzy. Wone fwo nješdasche hnėwne abo njemdre byčž, ale šhadowasche na Œkrudža, runje kaž by Marli šhladowal, šcheryje nałocži na šcheryje cžolo horje fhunjene. Włošy fwo džiwne hibachu, wocži šchėrofo wotewrjenej stejeschtej a bėschtej zyle prostej. Tole a jeho namódra barba Marliowe woblicžo hróšbne cžinjesche.

Jako Œkrudž na tole fhewjenje frucže hladašche, bė wone sažo pschimadlo. Njedžiwajzy na to bu jemu tola trochu štysno we wutrobje, šhtož bė jemu wot džěcžatstwa feč zufe bylo. Ale wón ruku twjerdže na samk počozil, wotamkny durje, šastupi a sašwėči fwoju fwėčku.

Wón fhwilku pošasta, kaž na wotomik njewėšty, prjedny hač durje šawrė a šhladowasche na šadnu štronu durjow hač tam wo Marliu ničžo widžecž njeje. Ale na durjach ničžo njebė fhiba šchruby, fiž durje džeržachu. Potom džesche: „Wah, hlupošč“, a wrjekny durje do samka.

Wrijest počylym domje kaž hrimot ržesche. Kóžda štrwa horjelach a kóžda piczel delelach w pinzy fwo šdasche fwój kamšny wot-hłóš mēcž. Œkrudž njebė muž, fiž by fwo psches wotkłóš naštrobžecž dawal. Wón durje twjerdže samkny, džěsche pomalu psches pschedyfhėžu a poč schėrofim šthodže horje a cžyčesche duzy fwoju fwėžu. (Pschichodnje dale.)

Wschelake f bliska a f daloka.

— Łužište předaršte towaršstwo „Sorabia“ (něhdy 1716 šaložene) jako šerbšte předaršte towaršstwo je fwoju lėtnu rošprawu wudało. Spišal je ju dotalny senior f. student theologie Better f Budyšchina. Towaršstwo ma w tu fhwilu 40 šobustawow, mjes nimi fwo 4 Œserbjo, ff. Œsmola f Budeštez, Kapler f Budyšchina, Handrik f Husli a Handrik f Gomorna. Mjes semrjetymy předawšchimi šobustawami špomina fwo tež na njebo fararja Kaniga, fiž bėsche napořledku f wyschšchim fararjom w Połcžnizach. Wón je fhyn něhdušcheho dołholėtneho fararja Kaniga w Klusku.

Œ **Dražďan.** Šańdžena njedžela je naš Œserbow w zushje šažo w Ršchiznej žyrtwi f Božim fhlužbam šhromadžila. Špowjednym, kotrychž bėsche 131, mějesche f. far. Mrošaf f Budyšchinka špowjednu wuczbu; přėdowanje paš džeržesche nam f. far. Domaščka f Budeštez. Bóh šđerž a twaf febi fwoje kralestwo tu mjes nami.

Daljšche dobrowólne dary ša wbohe armenishe fhroty:

Štróžanšte žony . . . . . 3 hr.

W mjenje wobohich fhrotow wutrobny džal.

Gólcž, redaktor.

Sy-li spěwał,
Pilnje džětał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpońń t'.

Z njebjes mana,
Njeh ói khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřěw će!

F.

Sserbske njeđželske łopjeno.

Wubawa ƙo kóždu ƙobotu w Smolerjež knihicziŝczerńi w Budyschinje a je tam ƙa ŝchtwórtlětnu pŝchedpłatu 40 np. dostacž.

4. njeđžela adventa.

Jan. 3, 27—30.

Adventŝki czaŝ je nam ł pŝchihotowanju na luby hodowny ƙwjeđžen daty. Kóžda njeđžela adventa praji nam, ŝchto mamy cžinicž, ŝo bychmy žohnowane hody ƙwjeđžili. A cžemu napomina naŝ džęńŝniŝcha 4. njeđžela adventa? „Wjeđelcze ƙo w tym Anjeŝu kóždu czaŝ a ŝaŝo praju ja wam: wjeđelcze ƙo“ pŝchwoła nam epistol a džęńŝniŝczeje njeđžele. A w naŝchim tekŝcze wuŝnawa ƙo ŝchczenik Jan: Ta ƙama moja wjeđeloscž je tehodla dopjelnjena. My dyrbinmy potajŝim džęńŝa prawu hodownu wjeđeloscž nawuŝnycž. Wjeđeloscž bydli w tutych dnjach we wutrobach džęćzi; polne wjeđelnych nadžijow cžakaju na tón džęń, na kotrymž Bože džęćzo ł nim pŝchindze a jim rjane dary wobradži; a ŝarŝchi wjeđelja ƙo nad radoscžu ƙwojich džęćzi a cžinja, ŝchtožkuliž móža, ŝo by hody wjeđele wyŝtanje w jich domach ƙnježiko. Ale niž jenož džęćzi, ale tež dorosćeni, niž jenož nanojo a maczerje, ale tež cži, kotŝiž žane džęćzi nimaja, kotŝiž žyle ƙami ŝteja tu na ŝemi, niž jenož ŝbožowni ƙu wjeđeli, ale tež ŝrudni, kotrychž je Bóh pucze wjedł, kotrež njemóža ŝroŝymicž, kotrymž je to najlubŝche wŝal, ŝchtož tu na ŝemi męjachu, niž jenož bohaczi, kotŝiž móža ƙwojim lubym najkraŝniŝche dary wobradžicž, ale tež ƙhudži, niž jenož ŝtrowi, ale tež ƙhori, wŝchitzy dyrbja ƙo hody wjeđelicž a ŝradowacž. Boži jandžel je w Božej nozy wulke wjeđele pŝchpowjedal, kotrež ƙo wŝchemu ludu doŝtanje. Duž rozpominajmy

ƙebi po ŝalóžku naŝcheho tekŝta to praŝchenje:

ƙak pŝchindžemy ł prawemu, polnemu hodownemu wjeđelu?

1. Naŝch tekŝt wjeđze naŝ do poŝledneho czaŝa ŝtutkowanja Jana ŝchczenika. My namatamy jeho hiŝcze w puŝczinje w bliŝkoscži rěki Jordana, ale niž wjazy wobdateho wot wulkeje ƙyly ludži. Něhdy bęchu ł hromadami ŝariŝejŝzy a ŝadduzejŝzy, wojazy a žlonizy, bohaczi a ƙhudži ł njemu ƙhwatali, ŝo bychy jeho ƙlyŝcheli a ƙo wot njeho ŝchcžicž dali, woni bęchu ƙamo wo nim ƙebi myŝlili, ŝo je ƙhryŝtuŝ, tón ƙlubjeny meŝias. Nětk bęŝche to hinał. Jeŝuŝ bęŝche ƙwoje ŝjawne ŝtutkowanje nastupił, a ludžo, kotŝiž bęchu prjedy ł Janej ŝchczenikej pŝchicŝli, džęchu nětk ł Jeŝuŝej a poŝluchachu na njeho. Jenož někotŝi wuczobnizy bęchu Janej ƙwěrnj woŝtali. Tuczi ŝrudžichu ƙo nad tym, ŝo je jich lubowany miŝchtr tał wopuŝcženy, polni ŝawicze hladachu na Jeŝuŝa a tu ƙlawu, kotruž wón ƙebi doby. Woni męjachu jeho ŝa njeđžatowneho, ŝo wón, kiž by po jich myŝlach Janej džatowny bycz dyrbjał, kiž bęŝche tola ludži hałle na njeho poŝaŝal, tež ŝchcžije a tał cžęŝci Jana ŝchodži. Polni ŝawicze a hněwa pŝchindžechu ł ƙwojemu miŝchtrej a džachu: Rabbi, tón, kiž ł tobu bęŝche ŝa Jordanom, wo kotrymž ty ƙwědcžęŝche, hlaj, tón ŝchcžije a wŝchitzy du ł njemu.

A tał to Jan ŝnjeŝe, ŝo ƙo jeho hwěŝda ƙhowa a Jeŝuŝowa kraŝnje ŝhadža? Hlada wón je ŝawicžu na ƙwojeho ŝbožowniŝcheho pŝchcžela? Je wón ŝrudny a cžuje ƙo ŝranjeny we wutrobje? Pŝta wón ł najmjeŝchemu

ludzi wotdžerjeć, so k Jesuſkej njeńdu, ale pſchi nim woſtawaju? Ně, wón ſo wuſnawa: „Człowjek ſebi niczo wſacź njemóže, khibi ſo budže jemu date ſ njebjeſ.“ Wón mě, ſo je Boži ſtuff, ſo ſo ludžo wot njeho wotwobroczuja a k Jesuſkej pſchiwobroczuja, ſo by podarmo było, hdy by ſo wobarał a duž podawa ſo troſchtnje a ponižne do Božeje wole.

„Człowjek ſebi niczo wſacź njemóže, khibi ſo budže jemu date ſ njebjeſ.“ Wěroſcź tuteho ſłowa wſchudžom poſnawamy. Człowjek njemóže ſebi je ſwojej mozu a mudroſcźu niczo wunuſowacź. Katar dyrbi drje rolu wobdželač, ale ſo plody njeſe, to je Boži dar; wón dawa ratarkej mozy k dželu, wón dawa ſwojemu ſlónzu ſo ſwęczič, deſchcziſu padacź, wětrej ducź. Człowjek ſebi niczo wſacź njemóže! Sapiſaj ſebi tuto ſłowo hluboko do wutroby, luby čitarjo! Runje w hodownym čaſu wobčežuje wutrobu tať někotreho to ſhonjenje, ſo ſo huſto žyle hinať ſtawa, hač my ſebi pſchujemy, a tuto ſhonjenje njedawa jeho k prawemu hodownemu wjeſelu pſchińcź. Ty ſy ſnano runje tať wobdarjeny a pilny kaž twój ſuſod, a tola je tón we ſwojich wobſtejnoſczech doprědka pſchiſchol a móže ſwojich lubnych bohacze wobdaricź, a ty ſy kudy woſtał a maſch tych ſwojich runje tať lubo kaž wón. A ty ſy khoru, ſnano hižom dolho; ſchtožkuli w čłowſkich mozach ſteji, je ſo ſtało, ſo by ſaſo wotkhoril, ale wſchitto woſta podarmo. Ubo tebi je Bóh lube džeczo abo nana abo macź, mandželſkeho abo mandželſku wſať, a runje na hodowny ſwjedžen ſtupa jich wobras žiwje pſched woczi naſcheje duſche; my myſlimy na to, kať wjele rjeńſcho by bylo, kať wjele ſbožowniſchi bychmy byli, hdy budžichu pola naſ woſtali, a rana wutroby ſapocžina ſaſo bolicź a palicź. Njedyrbja kHUDZI, kHORI, žarowazy ſrudne hody ſwjeczič? Moji lubi, pohladajče na Jana kſchczenika, njehladajče je ſawiečnu na druhich, njeſtorže a njemorkotajče pſchecziwo Bohu a człowjekam, ale wopomńče: Człowjek ſebi niczo wſacź a dacź njemóže, khibi ſo budže jemu date ſ njebjeſ. Wſchitto, ſchtož naſ potrjehuje, pſchikhadža wot Boha. A Bóh je luboſcź, wón ſ nami derje měni; tehodla poddajče ſo do Božeje wole a wuńcze prajicź: „Schtož čini Bóh, wſcho dobre je. To je to přenje wuměnenje, kotrež dyrbicze dopjelnicź, chzeče-li wjeſele hody ſwjeczič. Wjeſele hody? hdyž kHUDOBA čziſchczi, hdyž je khoroſcź w domje, hdyž wutroba boli? Haj, tež potom móžeſch ty wjeſele hody ſwjeczič, hdyž jenož wopomniſch, ſchto maja hody na ſebi.

2. Schtož ma njewjeſtu, tón je nawoženja, praji Jan k ſwojim wučobnikam. Wón chze prajicź, wy móžeče na tym, ſo wſchitzy k Jesuſkej du, poſnacź, ſo je wón tón ſlubjeny meſiaſ. Hdy bych ja Khrjſtuſ byl, dha bych wſchitzy pſchi mni woſtali, ale ja njeſym Khrjſtuſ; ja ſym jenož přjedy njeho poſkany, ſo bych jemu pucź pſchihotowať, ja ſym nawoženjowy pſcheczel, kiž jemu pomha, njewjeſtu ſebi dobyč.

Haj, Jesuſ je tón nawoženja a jeho njewjeſta je jeho žyrkej. So by wón ju ſebi ja njewjeſtu dobyť, je wón ſwoju njebjeſtu kraſnoſcź wopuſchcziť a ſo jaťo male człowſte džeczatko w Bethlehemje narodžil, je w niſkoſczi a kHUDOBYE žiwu byl, čzerpil a wumrjel. Něť ma wón tu njewjeſtu a ju junu k ſebi pſchiwjedže na wěcžny kwaſ w njebjeſach.

Schtož pať wo žyrkwi placzi, to placzi tež wo koždej jenotliwej duſchi. Ty, luby kſcheczičjano, ſy njewjeſta Jeſom Khrjſta. Wón je tebe dobyť je ſwojej ſwjatej krowu, je w ſwjatej kſchczenizy ſo ſ tobu ſlubil a wón ženje ſwój ſlub njeſabyma a njełama. Wón je a woſtanje

twój nawoženja do wſcheje wěcžnoſcze. O wopomń, kaťte ſbože, kaťtu čzeſč maſch, ſo je Jesuſ twój nawoženja! Jesuſ, Syn Boži, lubuje tebe, wón poľny hnady tebe wobſtara je wſchēm, ſchtož ja čželo a duſchu potrjebaſch a junu chze wón wſchitto, ſchtož ma, ſwoju ſbožnoſcź, ſwoje njebjeſa ſ tobu dželicź. A tutón twój nawoženja pſchińdže hody k tebi a chze ſo do twojeje wutroby narodžicź. Njechaj ty ſo wjeſelicź, chzeſch ſrudny woſtač? Semſta njewjeſta ma tež ſwoje ſtaroſcze, ſwoju ſrudobu, ale hdyž nawoženja ju wopnyta, dha pſchewinje wjeſeloſcź ſrudobu a ſtaroſcze, wona ſraduje ſo ſwojeho ſboža, k tebi chze hody njebjeſki nawoženja pſchińcź. Je móžno, ſo ſo wot ſwojeje nuſy, wot ſwojeje ſrudoby wobknežicź dawa? Ně, wjeſel, wjeſel ſo, kſcheczičjano!

3. Stóncžnje wopomń kraſny hodowny nadawť: Khrjſtuſ dyrbi roſcź, ty dyrbiſch wotebjeracź. Khrjſtuſ dyrbi roſcź wonach w žyrkwi, nutſkach we wutrobje. Wonach w žyrkwi pſches to, ſo ſebi pſchezo wjazy duſchow dobywa. Ty, luby kſcheczičjano, ſměſch jemu pſchi tym pomhač, ty ſměſch nawoženjowy pſcheczel byč, kaž kſchczenit Jan ſo w naſchim tekſcze mjenuje, a jemu pucź pſchihotowacź do wutroby ludzi. Kaťki čzeſčepoľny nadawť! Kať móžeſch jón wuwjeſcź? S tym, ſo ſtuffi Božeho kraleſtwa podpjeraſch pſches dary a modlitwy, ſ tym, ſo we ſwojim domje na dobre kſcheczičjanoſke waſchnje džeržicź. Wy mačzerje, wucžče ſwoje džeczi ſahe ſo modlicź, wocžehicze je tať, ſo wjedža a ſtajnje wopomnja: Bóh widži naſ, wón widži a ſlyſchi, ſchtož čziwimy a rěčimy. Powjedajče jim w tutym adventſkim čaſu hitoriju naroda naſcheho Šbožnika, ſpěwajče ſ nimi luboſne hodowne kHERLUſCHE; wy ſmějče ſame najwjeſche žohnowanje a wjeſele ſ teho a ſhonicze, ſchtož Jan, kiž ſo wuſnawa: Pſcheczel nawoženjowy ſteji a poſkucha na njeho a ſwjeſeli ſo wyſoży nawoženjoweho hloſa dla.

Khrjſtuſ dyrbi pſchede wſchēm roſcź w naſchich wutrobach, a my, tón ſtary Adam w naſ, dyrbi wotebjeracź. Tať daloko dyrbimy pſchińcź, ſo ſ Pawoľom ſo wuſnawamy: ja ſym žiwu, niž pať ja, ale Khrjſtuſ je žiwu we mni. A temu trjebaj ſwěru te hnadne přědki, kotrež je tón Knjes ſwojej žyrkwi dowěril a wojuj kHROBLE pſchecziwo hrěcham. Najſrudniſche hodžiny w naſchim žiwjenju je hrěch nam pſchihotowať. Kať ſbožowni bychmy byli, hdyž njeby hrěch žaneje mozy wjazy nad nami měť! A k temu chze tón Knjes nam pomhač, wón chze naſ poſylnicź k dobremu wojowanju. Tehodla chze wón ſo wſchal hody w naſ narodžicź, ſo by w naſ bydlil a knežil a naſ wobknežil, ſo bychmy ſbožowni byli tu na ſemi a ſbožni w njebjeſach.

Kať móžemy wjeſele hody ſwjeczič? Wotmolwenje na tuto praſchenje ſy runje čitať. Bóh wobradž tebi a mi a žylemu kſcheczičjanoſtwu wjeſele hody! Hamjen.

Mr. w B.

Hlaj, twój kral pſchińdže k tebi.

(Sieh', dein König kommt zu dir.)

Hłóſ: Jesuſa ja njepuſchcžu —

Hlaj, twój kral ſať pſchikhadža,

Duſcha, to ſu kłódke ſłowa;

Kjeť: mój kralo, pſchińdž, hlej ja

Durje wotewrjam čzi ſ nowa.

Čaſtuſ ſ čzičej myſlu k nam,

Schtož ja mam, wſcho tebi dam.

Pschińdź, ja hym žno we kšchczeny
 Tebi žyle pschepodaty,
 Pschińdź, ty požohnowany,
 Sjew mi kwoje kłowo i hnady.
 So ho prawje hotuju,
 Tebje witacz i wutrobu.

Pschińdź a šdalu, kralo mój,
 Wšcho, šhtož hidžiš, mje tež rudži;
 Pschińdź a wumjecz šam dom šwój,
 Kiž je w hrosnym, hrěšnym bładži.
 Wuczišcž i twojej šwjatej kwoju
 Nětko moju wutrobu.

Pschińdź tež we wotkasanju,
 Kotrež je nam i šbožu date,
 So ja hižom w žiwjenju
 Wopokasam skutki šwjate.
 Jesu, bydli we mni ty,
 So hym twój ja žive dny.

Šswojoj' Ducha wobradž mi,
 Kiž mje w próštwje šastupuje,
 Tebje we mni pschekrašni,
 W twojim kłowje rošwucžuje,
 So bych ja hačž na pošlěd
 Šdychowal: Pschińdź, Knježe, nět!

Surij Bróšf.

9. dezembra 1910,

to je na přenjoletnym šmjertnym dnju
 njeboh knježny Gmki Šakubež,

dostach, mješ druhimi pscheczelnimi pschipišmami, tež list wot jeneje towašški něhdušcheho towaštwa šerbskich knježnow w Nješkwacžidle, kotrehož jakožerka a došholětna wodžerka bě moja njeboh šotra, knježna Gmka Šakubež, byla. Tutón list tak luboščiwje wo jejnym cžichim skutkowanju ša Bože kralestwo rěčži, šo šebi dowolam, jón jako mašy

pomni!

cžicheje šwěrnoscze šwojeje njeboh šotry tu štacijž a wocžišcžecž dacž. — Š. Šakub, š.

— — Bóh je šwěrný. Ššwěrný je tón, kiž je šlubil: Šowješcže džowžy Šionskej, hlaj, Twój kral pschińdže i tebi. Šosianna temu šhnej Šawitowemu! Šhwaleny budž, kiž pschińdže w mjenje teho Knješa! Šosianna we wšokoscži! Škrašnosčž teho Knješa ššhadža na tebi. — „Džak budž Bohu psche wšchón šwět, šhtož je šlubil, dač je nět', trošcht a radu hrěšnikow pošklal i nam je i njebešow.“ Wšy šcže pschistupili i horje Šionskej a i městu žiweho Boha, i njebeškemu Šerusalemu a i šhromadžišnje wjele tawšynt jandželow a špěwacže džak a nowy šhěrlušch temu jehnjecžu a wěcžne Šalleluja Bohu w krašnej njebeškej domišnje.

Tak w tutych dnjach w duchu i hluboško hnutej, džakownej wutrobu pschi šparnych komorkach Wašchich we Šesufu šbóžnych lubych štejimy a i Šami tak prajimy, a debimy na lětnym dnju šbóžneho domšhoda i Šesufej, šwojemu kralej, i našchej džakownej lubošcžu, i našchimi džaknymi šhšlami wošebje šparnu komorku Wašcheje lubeje droheje knježny šotry Gmki.

Knježna Gmka Šakubež w Šudyščinje
 je nam luba, droha, nješapomnita knježna!

Wona bu luba wodžerka našcheho — jejneho psches lubošcžž i temu Knješej šakoženeho něhdušcheho towaštwa šerbskich knježnow w jejnym lubym Nješkwacžidle. W horjazej lubošcži i Šesufej

lubowasche wšchěch cžlowjekow; se šmilnej lubošcžu pomhašche dobrocžiwu hubjenym; w pscheczelnjej lubošcži pschińdže napschecžo wšchitkim wošadnym a wošebje lubu mlodžinu lubowasche; mlode holcžki šej do towaštwa šhromadžesche a wšchěch cžhnyšche šobu šbožownych a wješelnych mēcz w Šesufu, w tej wěrjazej, pobožnej, ponižnej myšli, šo by i teho wjele šhwalby, wjele cžescže mēl: Šou, kotrehož psche wšchitko druge wošebje lubowasche, a šo bychu psches Njeho wjele duchowneho žohnowanja mēle jejne towašški. Wona da jim cžitacz w bibliji, a wuknjescche a špěwasche i nimi krašne a rjane šhěrlušche w najrješšich hłošach, haj, my mējachmy i lubej wodžerku, a i dušchow paštrjom, a druhdy i žhlym šarškim domom šwjedženje, šwjate šbóžne hodžiny, nješapomnite našchim wutrobam. Domach a na pucžach, w šłowach a w škutkach šmy i njej Bohu šhwalbu špěwate, tež w Božim domje! a lubošcže dary tak wšchelate, dobre, rjane a wužitne šmy wot njeje dostawate, šo wješelicž psched tym Knjesom. O luba, droha knježna, šbóžna w Šesufu, mēcže ša to wšchitko našch wutrobny džak, kiž ša Šami do wěcžnoscže prajimy!

A ty, o Knježe Šesu, našch adventški kralo, našch luby luby, drohi, šwěrný Šbóžniko, wšmi w hnadže ša to našch džakny wopor, našchu pošutnu, želnu wutrobu, štwot ju šbóžny cžak cžistu psches šwoju krej a wumóž ju wot hrěščenja; o daj nam noweho wěšteho ducha tebi ke šhwalbje tu, a we wěcžnoscži, o daj, šo šbóžny nowy džek w nowym žiwjenju šhodžimy, Tebi i cžescži a i wješelu! — Šahrodka, w kotrežž luba knježna wotpočžuje, budže wot tych, kiž ju lubuja, se šachodnymi wěnzami debjena, Ty paš debišch ju i nješachodneje šrónu; tak špěwa Twuju šhwalbu w njebeškim towaštwe.

O Knježe, šhromadžž tež naš psches Twuju hnadu i lubej knježnu, i lubymi jejnymi, i lubymi našchimi, i wušwolentymi Božimi a i jandželemi, Tebi špěwacz wěcžnu šhwalbu, wěcžne Šalleluja, šbóžni psches tebe w njebeškim kraleštwje! — — — — —

Nabožina w šhuli.

(Šofracžowanje.)

Tak dha šym na šónž šwojich rošpominanjow dšchok, a mi je, kaž bych wošrijedž wěžy šedžak a mēl hake šapocžecž, šo wo naboženškej wucžbje w šchescžijanskej ludnej šhuli wuprajowacz. Še to šhruž bješ šónža. Šotry jeno trochu našhony wucžer šo mnu nješacžowa, šo šu to, šhtož bu tu wo nabožinje w šhuli prajene, jeno našpomnjenja a šakady i došhim jednanjam! Šadžijomnje je šo i podateho i najmješšcha to wujafnišo, šo na šemi žadyn cžlowški škutk njeje, kiž by wažnišchi, šhutnišchi, šwjecžišchi byl, džyli rošwucžowanje mlodoscže w šchescžijansštwje; tež wujafnišo, šhto maju šebi džecži jako najlěpšchi, najdrohotnišchi dar šhule do pošdžišcheho žiwjenja šobuwšacz. A i tym by najbližšchi šamer rošwucžowanja mlodoscže w šchescžijansštwje dozpyty byl. Šola pošledni a najwšchšchi šamer je tón, šo nawuknjene něšchtu dožiwjene šbnywa.

Šowle je cžezišcžčo našcheje žhlyje naboženškej wucžby, haj cžezišcžčo wšcheho našcheho džela na džecžoch. Šo tyšazy wucžerjom cžezišcžčo druhdže škadu, to džē je i pschicžinu wulkeho hubjenštwu. Wo tych nješbožownych kollegach, kotšiz na Božim šłowje šami ničšo nimaju a žaneje wšchšcheje a hlubšcheje potreby nješacžuwaju — wo tychle nješbožownych najomnikach, kotrymž je šhula jeno wobcžeznosčž, ja njerēcžu. Šutroba cže boli, widžišch-li jich a te jim dowěrjene wbohe džecži. Šola paš tež i wobžarowanjom wulku šhly nawjedžitych, wuštojnnych a pilnych wucžerjom widžišch, kotšiz i njewuložomnej šaklepjenoscžu wažnosčž šwojeje naboženškej wucžby do wjedženja džecži štajeju — wšcho w dobrym

měnenju, a — — nimale wschitko podarmo, dofelž so s dobom s počnej khotnosću na to njebžywa, so nawuknjene něšto do- žiwjane njebžywa. Wuczet so wjeleli, so džeczi wjedža, so móža wotmolwjeć; ale to, so wone wjedža, bjes teho so bychu měle, wón njewopomni. Wjedženje wschaf je dobre a nusne; ale wono je tola jeno brědt, niz saměr.

(Přichich. skónčjenje.)

Sbóžni su czi srudni, pschetož woni budža troschtowani.

Mat. 5, 4.

Tón Snjes bebi najprjedy na tych swojeho hrěcha dla žarowaznych myšli, ale tola płaczi jeho sľubjenje tež wschitkim tym, kiž su srudni. Po Božej woli dyrbi srudoba jim se žohnowanjom bycz. Teho dla móžny troscht a wopokajmo krašnosće Snjesoweje w tym sľowje leži. Njeskónčna srudoba wschaf je na kwěcze, so móžemy bebi wěczi bycz, so je wschudžom, hdžež je něšto ludži hromadže, tež srudny mjes nimi. Sim chze tón Snjes pomhacž, wón chze pomhacž wschitkim, nam wschitkim. Na to bebi myšl wošebje we wjelelnych cžachach — pschetož snano bórny srudoba na teby pschidže. Potom dyrbiš wjedžecž, hdže troschta namafsch. Sny-li jón nashonił, potom tebi to sažo pomha, so nawuknjesch na prawe waschnje so wjelelicž, tak mjenujzy, so we wschém wjelelu teho Snjesa twjerdže džeržisch. — Bohužel naž wjelela sľwěta, tež najlěpsche a najczisćišche, husto wo prawe njebjeske wjelele pschinyje.

Hodny skupeho.

Po jendželskim podał Kaplet, f.

(Potracžowanje.)

Přichichedšchi do swojeho bydla pschekhodži Skrudž hnydom, hiščeže prjedy hacž cžežke stwine durje samkny, swoje stwy, bebi psched šobu kwěcžo, hacž je wschitko w porjedže. Wón mějesche Marliowe woblicžo hiščeže derje došč w pomjattku, so by so wo tym pschekwědcžil. Wydleništa stwa, sparna stwa, wscho kaž dyrbejsche bycz. Nichtó pod blidom, nichtó pod kanapejom; malši woheń na wohniščežu, lžiza a nopašch pschihotowanej a mały tygl s kropimufu pódla. Nichtó we ložu, nichtó w khamorje, nichtó w jeho sparnym kabacze, kiž na scženje wišasche.

Zyle spojojnny samrě durje a samkny so, wobwjertny pak klucž dwójzy, sčtož hewaf jeho waschnje njebe.

Takle psched nadpadami sawěsčeny wotwjasa schijne rubišchto, sľědže do nóžneho kabata a drjewjancžkow, staji bebi cžapku a pušczi so do mjehkeho džědomeho stoła psched kchachlemi, so by swoj wóšmuž wjecžerjal.

Sako be s nim hotowy, wupschestrje so w stole a sľehny hłowu trochu do sady. Po tym, so be kšwilu takle wotpocžowal, pschiwobroczi so jeho wócžko kaž pschipadnje k staremu swóncžkej, kiž wot njepomnitych cžachow sem na scženje wišasche a s jenej stwu w hornim posthodže swižowasche. K wulkemu spodžiwanju Skrudž pytny, so so swóncžk hibacž sapocžina. Wón so s wopředka zyle pomału a cžishe hibasche, so be lědma něšto sľyšecž; ale bórny wótje klinečesche, a runje tak sapocžachu hnydom wschitke swóncžki w kžeži swonicz. Na tele swonjenje so runje jara wjelele njepošľuchasche. Sako be něhdže poł mjenšchiny tralo, dha sasta na jene dobo, kaž be sapocžalo. Swonjenju sľědowasche schčercžaza hra, hľuboto, hľuboto deľach, kaž by něchtó we winowej pinzy cžežki rjećas psches próšne sľudy cžahal.

Skrudž so dopomni, so je sľyšchal prajicž, so sčerjenje

w twarjenjach, hdžež wokoło kchodži, rjećasny sa šobu wlecže. Přicžne durje wotlecžichu s hrimotazym prafkotom, a potom wón haru deľach w pschedkžeži wjele wótšicho sľyšscha, potom po sľhodže horje pschidže a runje jeho stwinym durjam so bližo.

„To je hľupocž“, rjekny Skrudž. „Sa to njewěrju.“

Alle tola so jeho barba we woblicžu pschemeni, jako nětko psches cžežke durje pschidže a jemu psched woczi stupi. Hdž sa stupi, male pľomjo w kchachach hiščeže ras postoczi, kaž zyle prajicž: „Sa jeho snaju! Marliowy duch!“ a wuhafny. —

Tošame woblicžo, zyle tošame. Marli we swojich do wopušche splečzenych wľofach, we swojim wschědnym lazu, kholowach a stupnjach. Alle wokoło žiwota mějesche dolhi rjećas swiasany, kiž so sa nim wlecžesche. Wón njebe s wójmidlow sestajany, to Skrudž jara derje wobkđžbowasche, ale be džělaný s pjenježnych kaschčikow, klucžow, samkow, hľownych knihow, aktow a cžežkich pjenježnych móšchjom. Marliowe cžěto be tak pschewidomne, so móžesche Skrudž wobaj kneslej sady na jeho roporje widžecž. Skrudž be husto sľyšchal prajicž, so Marli žaneje wutrobny měl njeje, njebe pak to ženje wěrli; nětko jafny widžesche, so Marli wopravdže žaneje wutrobny nima. Wokoło Marlioweje hľowny a cželešna Skrudž tkaninu switeho rubjescheža spóšna. Dwě symnej woczi na Skrudža hladašchtej. Njedžiwajzy teho Skrudž dwělowazy wosta a pschecžiw wo swojim myšlam wojowasche.

„Nó, nó“, džesche Skrudž wótrje a symnje kaž pschezo. „Sčto dha bebi wote mnje žadašch?“

„Wjele!“ — Marliowy hľof, bjes dwěla.

„Sčto ty by?“

„Prašchey so mje, sčto ja bech!“

„Potajkim, sčto ty bešche?“ džesche Skrudž s posběhnjenym hľofom.

„W žiwjenju bech twój towaršch Sakub Marli.“

„Móžesch — móžesch so pošhdnyč?“ woprašcha so Skrudž, dwělowazy na njeho sľladujo.

„To je mi móžno,“ wotmolwi duch a pošhdny so tež pschi kchachach napšchecžiwu Skrudžej, kaž by zyle na to pschiwucženy byl.

(Přichichodnje skónčjenje.)

Wschelake s bliska a s daloka.

— Bibliški pucžnik so k hodam rošdawa. Šsobustawy lutherškeho knihowneho towaršstwa chžyli bebi jón pola swojeho knjesa duchowneho wotewšacž a lěšsa sa njón 15 up. saplacžicž. Dofelž šobustawy lěšsa žanych pschinoschlow sa towaršstwo saplacžili nješbu a pokladniža dyrbi tola cžisčecž pucžnika saplacžicž, bebi šobustawy wot towaršstwa žadacž njemóža, so by towaršstwo tole placženje nješto bjes teho, so by sarunanje wot šobustawow dostalo. Duž prošymy, so bychu bebi wschitke šobustawy pucžnik wotewšale, hdž tež maja malo pjenježtow sa njón placžicž. Přichichodne lěto jón šobustawy, hdž su so sašo pschinoschki wot naschich pošelnitow šberake, sašo darmo dostanu. Přichi kónzu lěta tež hiščeže juntrócž dopominamy na šerbšku protyku „Přchedženaf“, kotraž je we wschitkich pschedawarňjach „Ššerbškich Nowin“ dostacž. Do šerbškeho domu sľuscha šerbšta protyka.

S Retliž. Sańdženu njedželu 3. adventa bu psches wyschšeho zyrkwineho radžicžela k. Rošenfranza k. wifar Mróšaf šwje- džěnižny jako diakonus sapokasany.

Dla sapoloženja korrekturny w cžisčecžerňi pschidžeschtaj bohužel dwaj artiklej 50. cžiška se wschěmi smyškami k wotcžisčecžej, sčtož chžyli cžeicžowni cžitarjo dobrocžiwje samolwicž. F.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný;
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń paks wjaty,
Duši daty,
Wotpoćń ty.

Z njebjes mana,
Njeh ói khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Sserbske njedželske łopjeno.

Wudawa so kóždu łobotu w Smolerjez knihicziščječni w Budyschinje a je tam ja sčtwórtlětnu pschedplatu 40 np. dostać.

Hody.

Luf. 2, 1—14.

D najšwjeczischi, o najšbóžnišchi hnadu dawarjo Boži dnjo! Sčtož je Boži jandžel w czichej šwjatej nozy pschijpowjedal, je so nětk dopjelniło; hdžežkuliz šchesczijenjo po wschej semi bydla, wschudzom knjezi dženska wulke wješele, wulka radosć. Kał šu džěczi wješele a wyskate, jako tu ta hodžina je, na kotruž šu tak dołho čakale, a šmędzichu šastupieć do jstwy wobradženja, widziwschi hodowny sčtom š wjele šwěcškami a hodowne dary, kotrež je Bože džěczo jim wobradziło! A dorosćeni šu so wješeli nad radosću džěczi a nad darami, š kotrymiž je lubosć jich wobdarila. W druhich domach, hdžež małe džěczi nješšu, šwjecza hody czischišcho, ale wješelesć knjezi tež pola nich dla rjanosće hodowneho sčtoma a darow lubosće. Je to ta prawa polna hodowna radosć? Nihdy niz! Mnoshy šwjecza wschał hody jeno jako šwójbny šwjedzeń, na kotrymž dyrbi wješelesć wschitke wutroby hnucž; š temu psycha a šakwěcza hodowny sčtom a wobdarja šwojich tak bohacze kaž móža. D czy woshy, woni njewjedza, ššto maja hody na šebi. Hody šu narodniny nascheho Knjesa a Šbóžnika Jesom Šhrysta, to džěczo w žłobje je žórło praweho polneho hodowneho wješela. Drje tež my wješelimy šo rjanosće hodowneho sčtoma, ale tutón sčtom, kiž šo šeleni šrijedza w šymje, pošasuje naš na teho, kiž je to žiwjenje; tež my wješelimy šo nad jasnosću hodownych šwěcškow, ale wone pošasuja naš na teho, kiž je to

šwětło šwěta; tež my wješelimy šo hodownych darow, kotrež šmy dostali, ale wone dopomnjaja naš na tón dar, kotryž našch Bóh nam wobradzi we šwojim Šsynu. Ta šwonkowna hodowna wješelesć, kotraž je džěcjom šwěta to najwážnišche na hodownym šwjedzenju, bórny šašo šandže, ta prawa hodowna wješelesć wostanje a pschewodža naš na našchim dalschim podrožnistwje psches zušbu tuteho žiwjenja do njebjesteje domišny. Kał móžemy ju šebi dohycž? My dyrbimy šwoju wutrobu wotewricž š tej hodownej powjesći, kotruž je jandžel Boži pastyrjam na Bethlehemskich honach pschijpowjedal: „Wam je šo dženska tón Šbóžnik narodzil.“ Sčtož tutu powjesć š wěrjazej wutrobu pschijjima a wopomni, ššto ma na šebi, tón hinał njemóže, hacž w najšbóžnišchej radosći š njebjeskimi wójškami wyskacž: „Čšescž budž Bohu we wyskosczi, mēr na semi a człowjekam dobre špodobanje.“ Duž wješeli, wješeli šo, šchesczijanstwo! pschetož wam je šo dženska Šbóžnik narodzil.

1. Nóz bēsche, czēmnosć pschitrywasche židowske město Bethlehem a wokolne pola a hona; dha šta šo najwjetšchi wschitkich džiwow. W hródzi porodzi knježna Maria šwojeho přenjeho šynka a powi jeho do pjeluschkow a pošozi jeho do žłoba. Tam w žłobje leži džěczo kaž wschitke druge człowške džěczi a tola džěczo kaž žane druge: Marijny šyn a Boži šyn, wěrný Bóh a wěrný człowjek, Jesuš Šhrystuš, tón Šbóžnik šhubjenych a šatamanych człowjekow. Na czož šu wótzojo čakali, wo czimž šu profetojo wěšćžili, to šo nětko krašnje dopjelni.

W tej samej noży bęchu pastyrjo na polu a strażo-
wachu swoje stadła. A hlaj, knjesowy jandžel pschistupi
t nim, a jasnosť teho knjesa wobšwěczi jich; a woni so
jara wulzy bojachu. Tón jandžel dzesche t nim: „Njebojće
so, hlaj, ja pschpowjedam wam wulke wješele, kotrejž so
wschemu ludu dostanje; pschetož wam je so dženka Sbožnik
narodzil, kotryž je Khrystus, tón knjes w Dawitowym
měscze.“ Wjebelscha powjescz njemózesche so pastyrjam
pschpowjedacz. Khrystus, tón klubjeny mešias, kiž dyrbi
swoj lud wumóz a sbóžny czinicž, je tu! Kchwaleny budž
tón knjes, tón Bóh Israelski!

Sbožnik je so narodzil! Tuta powjescz pschipo-
wjeda so dženka s wjele tyřaz klětkow wjele millionam
wutrobam po wschej semi. Sbudži wona w twojej wu-
trobje tež tajku sbóžnu wjebeloscz, kaž něhdy we wutrobach
pastyrjom? O wopomni, sčto wona wupraja. Sbožnik
je so narodzil, kiž chze a móže tebi pomhacz we wschej
duchownej nusy a sčtyřnoscz, kiž je tebe wumohl wot
wschitkich hrěchow, wot smjercze a wot czertowskeje mozy,
kiž sahoja kóždu khoroscz twojeje dusche, kiž chze tebe šhu-
bjeneho a satamaneho człowjeka sbóžneho czinicž. Wěsch
ty, luby czitarjo, sčto ma hrěch na šebi, kajke poklecze
na so czehnje? Je hdy twoje šwědomnje wotuczilo a je
tebe wótrje wobštoržilo? Je hdy twoju wutrobu to
praschenje hnuło: sčto budže so mnu po smjerczi? Czło-
wjek je postajene junu wumrjecž a potom šud. A w tutym
šudu jeno tón wobšteji, kiž je bjes hrěcha. A ja šym
wschědnje wjele hrěschil. O ja khdny, hubjeny, šhubjeny
a satamany człowjek! Potom wěsch ty, so njeje na zylm
šwěcze žana wjebelscha, sbóžnišča, hnadykolnišča powjescz
hač ta: Sbožnik je so narodzil. Tón je so narodzil,
kiž šwěta hrěchi nješe a je hrěschny dolh zylého człowje-
stwa šaplaczil, kiž je smjerczi móz wsak a žiwjenje a nje-
sachodnoscz na šwětko pschinjeřil, kiž je nam šwětko, móz,
trořcht, woschewjenje dobył a naš ja Bože džeczi czinił.
Luby kšeseczijano, wschelaše pschecza a žadanja naš šnano
na wutrobje. Ale to najkrařnišche, sčtož móžesch šebi
pschecz, to najnusnišche, sčtož móžesch dostacz, je to, so
mařch Sbožnika, kiž tebi pomha w kóždej nusy žiwjenja,
czěrpjenja a wumrjecza. A hlaj, dženka pschpowjeda so
tebi ta powjescz: Sbožnik je so narodzil. O duž wjeřel,
wjeřel so, kšeseczijano; wystaj s jandželemi: Čzeleč budž
Bohu we wyřokoscz! Pschetož Bóh je, kiž je Sbožnika
do šwěta póřlal. Człowjestwo njemózesche se šwojeje mozy
Sbožnika plodžicž. Bóh je so nad nami šmilil a je
šwojeho jenicžkeho narodženeho Sšyna ja naš dał, so nje-
bnychmy šhubjeni byli, ale wěczne žiwjenje měli. Kajka je
to luboscz! Womyl šebi, luby czitarjo, ty by wulki dolh
měł, strach či hrořny, so tebe wuhnaja s twojeho štatoka
do hubjenstwa. Duž widži bohaty knjes twoju nusu, jemu
je tebe žel, wón šaplaczil twój zylh dolh. Sčto by ty
czinił? Najwjetscha wjebeloscz by do twojeje wutrobje sa-
czahnyła, ty by šwojemu dobroczelej šwój hnuty džal
wuprajał a by jeho dobrocziwoscz kchwalil. Hlaj, sčtož je
twój Bóh hody ja tebe czinił, je hiřcže wjele wjazny.
Wón njeje morwe šloto abo šlěboro ja tebe woprowal,
ale to najlubšche, sčtož ma, šwojeho Sšyna, so by ty
sbóžny byl. Pschemoženi wot tajkeje lubosczje wystaju šwjeczi
jandželjo, kotřiz Sbožnika njepotrjebaju: Čzescz budž Bohu
we wyřokoscz! A ty, kiž by bjes Sbožnika šhubjeny byl,
chzesch mjelczecž? Ne, wystaj w sbóžnej radořci: Dženka
kchwalcz Boha, kšeseczjenjo! kiž šwój stol w njeju ma,

so wotanřnje šwój kraľstwo, nam šwojoh' Sšyna da.

2. Dženka je so Sbožnik narodzil, pschpowjeda
Boži jandžel. „Dženka“ t. r. najprjedy w tej noży,
w kotrejž je so Jeřus wot knježny Marje narodzil, w kot-
rejž je Sbožnik na semju pschichoł, kiž je mēr njeměrnym:
bojasnym człowjekam dobył; teho dla wystaju jandželjo,
mēr na semi!

Wjazny hač 19 lěstotytkow je so minyło po tamnym
„dženka“ a tola placz wono pschczo hiřcže. Šako
něhdy někajki wuřměwž so Šilippa Melanchthona woprašča:
Čžehodla pschpowjeda so kóžde hody s nowa: wam je so
dženka Sbožnik narodzil, hdyž je so to tola psched wjele
lěstotytkami štało? dha wotmolwi Melanchthon: „To so
štawa, dokelž hiřcže dženka to džeczo a jeho trořcht po-
trjebamy.“ Niczo njeby nam pomhało, hdy by so Jeřus
jenož něhdy w Bethlehemje narodzil, hdyž njeby wón
dženka t nam pschichoł se šwojim žohnowanjom. A na
tym leži, so tak někotry 20, 40, 60 lěť hody šwjeczi a
tola šebi žane woprawdžite žohnowanje njedobrywa, dokelž
tuto dženka njewopomni, dokelž wón šabudže, so hody naš
niž jenož dopomnjuja na podawř, kotryž je so psched
wjele lěstotytkami štal, ale so ma so tutón podawř kóžde
lěto wospjetowacz: Sbožnik dyrbi so dženka narodžicž do
nařcheje wutrobje. Mařch ty tuto „dženka“ we šwojim
žiwjenju? O prošch Šswjateho Duchu, so wón dženka
twoju wutrobu wotemri, so móže Sbožnik do njeje sa-
czahnyč. Potom budžesch tež ty se šwojeho šhonjenja
s jandželemi wystacz: mēr na semi!

Mēr je to najkrařnišche, sčtož móže człowřta wutroba
tu na semi dostacz. Škóžny, kiž je něsčto šhonil wo nje-
měre hrěcha, wo bėdženju žiwjenja, wo šrudobach a
czěřnosczach tuteje semje, žada šebi po mēre. Šdže jón
dostanjemy? To džeczo w žlobje je naš mēr. Wón je
mēr czinił mjes Bohom a człowjekami, tak so njeje semja
wjazy měřto hněwa a poklecza, ale měřto žohnowanja, so
człowjekajo njeřku wjazny polni bojosczje psched Bohom,
ale so maja wutrobne džeczaze doměrenje t Bohu, kiž
s nimi derje mēni se wschēm, sčtož na nich šczele, a chze
jich t šebi pschpowjescz do raju wěczneho mēra. A mēr
na semi mjes człowjekami; pschetož psches to džeczo w žlobje
šmy my wschitzy Bože džeczi a tehodla bratřja a šotry
mjes šobu. Mēr knježi něř mjes kšeseczijanřtymi
mandželřtymi, mjes šarschimi a džecžimi, mjes kšeseczijanřtymi
šušodami. Šdžež njeje mēr na semi, tam tež Jeřus, tón
šwěrnny šerschta, njeje. A hdyž so hody njepšcheczjeljo
njewujednaja, dha so njebudža psches zylē lēto. Ale
hdžež je so Jeřus dženka do jeneje wutrobje narodzil, tam knježi
mēr, s njeje wuhadza mēr, a wješele wyska do dusche:
Něř wulki mēr je bjes kónza, wscha šwada kónz je wsaka.

3. Wam je so dženka Sbožnik narodzil, pschi-
powjeda jandžel Boži, a my wystamy: Człowjekam dobre
špodobanje! Wam je so Sbožnik narodzil, niž nam
jandželam, my jeho njepotrjebamy, niž czertam, woni wo
njeho njerodža, ale wam, wy człowjekajo, wam, pastyrjam
a wschitkim druhim, tež tebi, luby kšeseczijano, a mi. To
džeczo w žlobje je mój Sbožnik. O sbóžne šloto: mój
Sbožnik! Sčto pomha mi, so wēm, Sbožnik je, ale wón
njeje mój! Ale je dha Jeřus woprawdže twój Sbožnik?
Sšy ty jeho pschijał do šwojeje wutrobje? Wopomni,
sčtož je pobožny muž prajil: Hdy by Jeřus so 1000 křocz
w Bethlehemje narodzil a niž w tebi, dha by tola
šhubjeny. Wěriřch ty twjerdže, so je to džeczo w žlobje

twoj Sbožnik? Potom plačzi tež tebi: čłowjekam dobre spodobanje.

Jako so Jezuſ narodzi, bēſche wón tón jeniczki čłowjek, nad kotrymž mējeſche Bóh ſwoje dobre spodobanje. Ale wón je nam Bože spodobanje dobył. Šchtóž do njeho wēri, tón doſtane draſtu jeho prawdoſcže, tať ſo Bóh njehlada wjazy na jeho hrēchi, ale na prawdoſcž ſwojeho lubeho Szyna. Kať ſbožowny je kóždy, kiž wē: Bóh ma nade mnu ſwoje spodobanje! Kať dolho džéczo wē, mój nan je mojeje njepoſlušnoſcže dla na mnje hnēwny, tať dolho njemóže ſbožowne a wjeſele bycž; ale tať rucže hacž wē, mój nan je mi wodať, wón mje lubuje, je wono ſaſo to ſbožowne, wjeſele džéczo. Kať wjele wjetſche ſbože a wjeſele dyrbinny džęſa ſacžuwacž, hdžež nam hody pſchpowjedaju: pſcheſ Jezuſa ma Bóh nad nami dobre spodobanje!

Luby kſheſcžijano! Šchtóž wē, ſchto ma hodowna powjeſcž: „Wam je ſo džęſa Sbožnik narodzil“ na ſebi, ſo w nej leži naſche ſbože ſa czať a wēcžnoſcž, tón ſwjeſeli ſo tež nad ſwonkownym hodownym waſchujom, kotrež je w bēhu lētſtotytkow naſtało; ale wjele wjetſcha a ſbožniſcha je druha wjeſeloſcž, kotraž wukhadža ſ naroda naſcheho Sbožnika. Bóh wobradž nam tutu hodownu wjeſeloſcž! Hamjen.

Mr. w B.

Wabožina w ſchuli.

(Stónczenje.)

Kſheſcžijanſtvo ſwoje najkraſniſche triumfny tam ſwjeczi, hdžež ſo wono, we wērijazej wutrobje njekene, w ſkutkach poſaſuje. Smērowanje ſwēdomja, ſnadobrenje wutrobny, ſwjeczenje zylcho žiwjenja — tele ſti plody ſchto mej pobrachowacž njekmēdža, kotryž je do Božeho ſłowa ſatorjenjeny. Žadny čłowjek je njemóže parowacž, kiž chze wopradowe ſbožowny bycž a druhich ſbožownych cžinicž.

Naſch Sbožnik je nēhdy poklecze wuprajil nad figowzom, kotryž njemējeſche žanych plodom, ale jeno liſcže. Wopomūny, pſhecželjo, toho tole poklecze trjechi, roſwimali ſo džéczo k liſcžabohatemu, plodom k hudemu ſchto mej. Wopomūny tež, ſchto ma to na ſebi, ſjedže-li tať poklecze dele na hłowu wuczerja. To ſu hróſbne hodžiny, hdž w cžichej, cžmowej nozy wucžomazy, w njepózcžiwocžzi ſtaženi, pſched ložo ſwojeho stareho wuczerja ſtupaju, jemu do woblicža hladajzy — tu jedyn w hrēſchnym hubjenſtwje ſ wuplaſanymaj wocžomaj, tam jedyn Boha a bójſte wēzy wuſmēſchujzy; tu jedyn ſ cžahami njekafanſtwa a njehańbicžiwocžže we woblicžu, tam jedyn ſ džiwim hladom ſadwēlowanja. Eſu to hróſbne hodžiny, ale nimo mēry hróſbniſcha budže ta hodžina, budže-li wſchekomóžny Bóh na ſudnym dnju te duſche, kotrež nam na ſemi dowēri, ſ naſcheju rukow žadacž. Sena čłowſka duſcha ſhubjena, ſhubjena ſ mojej winu, ſ tym, ſchtož cžinjach, ſ tym, ſchtož ſakomdžich — jeno jena — a nētko bēſche mi dowērijentych — daloko pſcheſ tyſaz! Komu njetſchepota wutroba w najhlubiſchej hlubinje? Pſchetož tón Knjes je nať ſa wajchtarjom poſtajił (cf. Ezechiel 3, 17. 18). Ach, a kať wjele wuczerjom njewidži, ſchtož ſo w ſchuli pod jich wocžomaj ſtawa! Tež warnuje Sbožnik pſched pohórſchenjom mólcžkich, kiž do njeho wēria, a poſaſuje na Boži ſud ſa taťkich, kotſiž ſo taťkich pohórſchtow winomatych cžinja (cf. Matth 18, 6. 7). A nētko — ſchto licži te pohórſchenja, kotrež ſo nēkotremu džęſcžu ſa jeniczki džęń dawaju — na haſny, w ſtarſchiſkim domje a w ſchuli! Manoj, maczerje a wuczerjo — cžile wot Boha poſtajeni wajchtarjo a wjednizy džęczi — ſchto woni tať huſto ſu? Šchto woni cžinja? Šchto ſ nich tať mnoſy džęcžom widžecž a ſlyſchecž dawaju! džęcžom, kotrež maju tola

runje ſa to, ſchtož jich cžehnjerjo cžinja, tať jara wótrej wocži a wuſchi. — Dale tón Knjes praji: „Hlajcže, ſo byſchcže tych mólcžkich žaneho njefazpili; pſchetož ja praju wam: Žich jandželjo w njebjekach widža ſtajnje to woblicžo mojego Wótza w njebjekach.“ (Matth 18, 10.) Njeſazpawajcže! Kať ſmēł ja bycže ſazpicž, kotremuž wſchekomóžny Bóh jandželow ſa pſchewodžerjom da, a kotrež je ſwēta Sbožnik tať wyſoko wažil! Njebnyło taťke ſazpitanje moja haniba? To by hiſchcže wjazy bylo dnžli to. Wóžu dha džéczo prawje wobarnowacž a wobjicž, hdž jo prawje njewobkedžbujy? Budu jo prawje wobkedžbowacž, hdž jo ſazpitam? Ežim wuſchicho džéczo wažu, cžim ſtarobliwiſcho budu ſebje ſameho a džéczo wobarnowacž, cžim ſwēriſcho na nim džęlacž, cžim wutrobniſcho ſo ſa nje modlicž. Wyſokowaženje pſched džęſcžom nijeje niž mjenje ſakladne wumēnjenje k požohnowanemu džęku na džęſcžu, dnžli wyſokowaženje džęſcža pſched wocžehnjerjom. Derje tehodla temu wuczerjej, derje tym džęcžom, hdž je we wutrobje wuczerja žiwe, ſchtož wutrobu tamneho kóžnika napjelnjekche a pohnumaſche! Jako bēſche jenu cžmowu njewjednu nóž w jenej kóžki nimale na wſchēch woblicžach jeno ſtrach a ſadwēlowanje widžecž, dokelž ſebi lēdna nēchto hiſchcže na wumóženje myſlicž ſwaži, torhny hruby kóžnik jenej plaſazej maczeri džéczo ſ kłina, bēžekche ſ nim na wutryn, poſbēže jo k njeju horje a wuwola: „Mój Božo, njewidžič dha ty, ſo je tule jene džęcžo?“ Šchto ty prajiſch, pſhecželjo, k temule kóžnikowej? Sahanibja cže wón? Štuža cže wón? Derje tebi, jeli wón to cžini!

Tón Knjes praji: „Šchto ſy ty cžini? Hlób tvojego bratra ktwē wola ke mni wot ſemje.“ (1. Móji 4, 10.) Krej wola! — Ežičke bēſche Abelowa krej ſ rany do pēſka wuběžaka; tola jejny wuſchik ſo hacž do njeja pſhecžičcža. Taťke nēchto ſo hiſchcže wſchēdnje podawa. Hdžež njefbožowna, ſo dóndžena holcžka, kotrejež hodžina je pſchichla, w cžichej nozy na ſwojim lēhwje žalocžzi, tam móža jejne mjelcžite ſtóržby k wuſchikam ſbhwacž, kotrež ſo hacž k njebjekam cžičcža, k wuſchikam — pſhecžimo wuczerjej, na kotrehož ta njefbožowna ſama ſnadž ani njepomyſli. Hdžež wobohi khoſtanž w cžichej nozy na hecži ſedžizy we ſwojim jaſtwje nad ſwojim a tych ſwojich njefbožom ſbhujuje, tam móža tele ſbhychi k wuſchikam ſbhwacž, kiž ſo k njeju cžičcža, k wuſchikam pſhecžimo wuczerjej, na kotrehož tón wobohi jaty ſnano ani njemyſli. Hdžež macž w cžichej nozy pſchi na ſmjercž khorym džęſcžu bjeſtroſchtne ſylſy placže, tam móža tute ſylſy k wuſchikej ſbhwacž, kotryž ſo hacž do njebjek cžičcži, k wuſchikej pſhecžimo wuczerjej. — Pſhecžimo wuczerjej, kiž drje wſchelake wjedženſtwa do hłowy ſchcžępjekche, ale žanu bohobojoſcž do wutrobny njepſchinjekche, a kotryž pola džęſcža na prawym roſwucžowanju, na ſtarocžiwym wobarnowanju, na ſwjatym pſchikladže, na khotnym modlenju pobrachowacž da.

D lubi pſhecželjo, wopomūny, ſo ſu to Bože džęczi, na kotrychž džęlamy, a ſo tole džęlo pod Božimaj wocžomaj cžinimy. Wopomūny, ſchto móže wot jenicžkeho čłowjeka ſa njeho ſameho, ſa jeho ſwójbju, ſa wótcžinu wotwiſowacž, ſa tym hacž bu wón derje abo hubjenje wufublany. Wopomūny, ſchto dyrbi wuczeriſka wutroba ſacžuwacž, hdž ſudny džęń jena njefbóžna duſcha na ſwojeho wuczerja poſaže, prajizy: „Budžiče-li tón na ſemi ſwoju pſchikluſchnoſcž lēpje cžinił, dha — — —. Kajku njebjek radocž pať wona we wēcžnoſcži ſmēje, budže-li tam jena ſbóžna duſcha ſ džakownocžju na ſwojeho wuczerja ſhladowacž, hdž ſo jemu ſ tróna hnady pſchiwola: „D ty dobry a ſwērny wotrocžo, ty ſy nad maťnym ſwērny byl, ja chzu cže nad wjele poſtajič; dži nuts k tvojego Knjeja wjeſeloſcži!“ Tam pať budža ſo potom cži, kiž wucžili ſu, ſwēcžicž jako njebjek jaſnoſcž, a cži, kiž wjele k prawdoſcži poſaſali ſu, jaťo hwēſdy ſtajnje a wēcžnje! (Dan. 12, 3.)

Hody skupeho.

Bo jendželstím podal Kapleť, I.
(Stónčjenje.)

„Ty do mnje njewěriš?“ duch spomni.

„Ja njemóžu; ja mam ja to, so so mylu. Moja hlowa je so po mojím žołdku složila a tón njeje w porjedže. Ty móžeš jeno nětajki sežen, ale niž mój towaršič Saľub Marli byč.“

Wěrnoscž je, so Strudž spyta mudrje rěčecž, so by tať swoje stróžele podczěšcžal, pschetož hłóš sčerijskeho ducha jemu hač na koscže džěšche. Wěscže tež něšto satrašnje hrosne w tym ležěšche, tajkelemu hošczej napschecžimo bedžecž, kiž bjes hibnjenja bedžo na njeho s wulkimaj, schleńczanymaj woczomaj wudžera. Ale hač-runje duch sam žyle bjes hibanja bedžěšche, so tola jeho wlošy, jeho porczmje a czrijowe trodle pschezo tam a kem pohibowachu kaž wot móžneho wětra.

Njenadžizy duch žalostnu wofanzu sapocža a swoje rječazny s tať satrašcnej haru satorhowašche, so dyrbjěšche so Strudž swojeho stoła twjerdže džeržecž, so by do womorj njepadnył. Ale tať wjele bóle so wón hišcže wustróža, hdyž sčerišto, kaž by jemu pschecžopło bylo, swoje rubjěšcto wot hlowny wotwajsa, tať so so jeho czelešno hač na wutrobno swjese.

Strudž na toleni padže a swojej ruzy psched woblicžom sthčny.

„Ssmilnosč!“ wón proščěšche. „Nastróžaze sjewišto, cžehodla mje taťke traščiš?“

„Mužo šwětneho smyšlenja“, snapschecžimi duch, „wěriš do mnje abo niž?“

„Wěriju“, wotmolwi Strudž. „Ale cžehodla te mni pschicž džěš?“

„Wot kóždeho cžłowjeka so žada, so so jeho duch pschi semškim žiwjenju s cžěla poda a mjes swojich šobucžłowjefow dže, so by sa tym hladał, šcto mohł mjes nimi dobrego dofonjecž. Ja s mojeho cžěla ženje wustupil njejšym a s mojich knihow a s mojich pjenježnych kašcžow, a dyrbjju to nětko po šmjercži cžinicž, a njesamožu tola ničžo dobrego wjazny skutkowacž.“

Sašo sčerišto wóšje žaloscžěšche, tšchajěšche šwój rječzas a kamašche swojej seženowej ruzy.

„Ty by w putach jaty“, džěšche Strudž. „Praj mi, cžehodla?“

„Ja tón rječzas noschu, kiž šym šebi w žiwjenju sam tował. Ja jón džělach wójmidlo sa wójmidlom, lohcž sa lohcžom a so s nim woprašach. Esu cži šnano jeho kručni njesnate?“

Strudž bóle a bóle tšchepjetasche.

„Abu chžěš-li cžěžu a dolhosčž teho rječzasa wjedžecž, kotryž sam nošyš?“ Wón bě runje tať cžěži a dolhi kaž tónle hižom psched šydom hodami. Ty by wot teho cžajša kem na nim džělał. Wón wjele waži.“

Strudž po šemi wokoło so šhladowašche, myšlo, so budže so wot něhdže pjeczdzěpacž abo šchěscždzěpacž lohcži želešnych putow wobdaty widžecž, njemóžěšche pať so na ničžo dohladacž.

„Šakubje“, wón styšknije proščěšche, „luby Šakubje Marli, powjedaj mi wjazny a trošctuj mje!“

„Sa tebe žaneho trošcta nimam“, snapschecžimi duch. „Sa sam najwjazny cžěpju, D, so ja w žiwjenju mjes cžrijódami luda šhodžach, s woczomaj do šemje hladajo a njepošběžecž jej ženje k tamnej njebjěškej hwěšdže, kiž mudrych do šhudeho bydla w Bethlehemje wjedžěšche. Nětko tu njemóžu wjazny pschewnacž, njemóžu tu wjazny wostacž, o bėda mi! Cžehodla so njedacž te šhudym wozžicž a njepohladach nihdy do kžěžow hubjenštw! Cžeho dla mějach pschezo šwój samšny wužitk we woczomaj a njewidžach proščaze ruzny wobich, kiž so te mni wupschestrjewachu?“

Strudž bě jara nastróžany, jať ducha taťke rěčecž šlyšchěšche, a sapocža niž maťo tšchepjetacž, pschetož wón so na to dopomni, šctož bě dženska dobrego cžinicž štomdžil.

„Pucžowanja pošne špróznoscže wot šydom dolhich lét sadny mje leža“, škoržěšche duch dale. Žyly cžajš njemějach žaneho měra, ale njeskónčnu cžwilu šubazeho šwědomnja tehodla, so běch so s myšlenjom a žadanjom wopacžnej džělawoscži pschewobrocžil. Šowschitkowne dobrotucžinjenje dyrbjěšche moje džělo byč. Luboscž k šobucžłowjekom a šmilnosčž. D so njejšym pytał, šctož k mojemu měrej šluži!“

Wón nětkole swoje rječazny wjšche hlowny pošběhny, kaž bychu wone ta pschicžina jeho šadwělowanja byle, a cžičny je potom s tajkim wotmachom k šemi, tať so Strudž šmjercž nastróžany poškocži a — wotucži.

Šctož bě widžal a šlyšchal, běšche šón byl. Satorhjeny we cžmje wulkej woczki wurwalešche, pschetož woheń w šaminje bě hašnył a šwěcžka běšche so dopaliła. Šako ničžo wjazny njepytny, cžehož by so bojecž měl, džěšche šašc: „Šah, tajkale šluposč!“ a džěšche do loža. Wón tež dale tať škupy wošta, kaž běšche dotal byl.

Wšhelake s bliska a s daloka.

— Něhdušchi přašiděnta šakšeho konsistorštw, Šahn, je wurjel. Wón bě 1. šaprleje na wotpocžink šchol, duž njeje wječorny šwjatof dolho wužiwal. Tež přjedawšchi kultušminister se Seidewiž je w tym šamym tyžženju wurjel. Wobaj bušctaj s wulkim pošcěšcžowanjom šhowanaj.

— Šdyž nětko šašo pošlednje cžičlo našcheho „Šomhaj Šóh“ do rukow našchich cžitarjow pschicž, so džakujemy našchim lubym cžitarjam s tej proštwu, so chžyli tež dale našche šopjeno podpjeracž, kotrež chže w našchim šhablajnym cžajšu šchěscžijaništu wěru do wutrobow a domow nošyš. Ale tež wo to prošhny, so chžyli tež našche šopjeno pomhačž roščhěrcž, so chžyli, wošebje tež našchich mlódschich Šserbow powabicž, so bychu našche pošožne šopjeno w lubej macžěrnej rěcži cžitali měšto druhich němšchich šwětnych špišow.

— Šměščna powjescž pschicž i pošnoznejje Ameriki. Šacž-runje je wójna a njeměr w Mexiku a Šrazilškej, přašiděnta pošnoznejje republiky wšchitke štaty napomina, so bychu so šjednocžili ke konferenzy, kotraž by wo wěcžnym měrije mjes ludami jednala a tať wójnam mjesu štajila. Wěscže dobra myšl, a našcha wutroba by rad pschihłošowaka, so bychu wójny pschěštal a wěcžny mēr swoje bydlo na šemi namatał. Ale my drje wěmy, so to ženje na tutym hřěšnym šwěcže móžno njebudže, hdyž šawišč a njejednoty wutrobny roščhěpja. To tež amerikaška republika wě; ale wulki millionať je 40 millionow sa pschewjedženje tuteje, wšchaf dobreje, ale tola njewuwjedžomnejje myšle, daril. Š sa tele pjenješ wšchaf móža so šastupjerjo ludow — hdyž tež bjes wušpěcha — šěncž. Ale ta myšl ma hišcže drubi šamyšl. Šjednocžene štaty pošnoznejje Ameriki maja žyle njedošahaze wójšto a něcžišchi wójniški minister je šebi powjetščenje wójšta žadał. Teho pať bychu so rad šminyli. Pschetož wot Šapanškej, kotraž je derje wobró-njena, štrach hrosy, so bychu Amerikašchich, kiž tež nušnych šóžow nimaja, we wójnje pschewinili. Duž amerikaški přašiděnta tónle pucžil nastupi, kiž pať njebudže, kaž wšchitke druhe pošpyty, „wěcžny mēr mjes ludami na šemi“ šhotowacž.

„Šomhaj Šóh“ njeje jenož pošla šnjefow duchownych, ale tež we wšchěch pschědawarňjach „Šerb. Nowin“ na wšach a w Šudyščinje dostacž. Na šctwórcž lěta placži wón 40 np., jenotliwe cžičla so sa 4 np. pschedawaju.